Själens tröst

Gustaf Edvard Klemming

DOMI NUS ILLU
MINA TIO MEA
Taylor Institution.

SJÄLENS TRÖST.

TIO GUDS BUD

FÖRKLARADE GENOM

LEGENDER, BERÄTTELSER OCH EXEMPEL.

EFTER EN GAMMAL HANDSKRIFT

UTGIFVEN AF

G. E. KLEMMING.

STOCKHOLM 1871—73.
P. A. NORSTEDT & SÖNER
KONGL. BOKTRYCKARE.

FÖRORD.

Första kännedomen om en, som det troddes, från Latin till Svenska öfversatt medeltidsbok, kallad *Själinna Tröst*, gaf A. A. v. Stiernman i sitt 1758 hållna *Tal om de lärda vettenskapers tillstånd*, hvari han lemnar ett kort utdrag af företalet dertill. I sin text tillskrifver han arbetet S. Katarina, och i en not säger han somlige förmena denna öfversättning vara utarbetad af henne. Denna åsigt har sedermera tagits för god och fortplantats till våra dagar som afgjord sak. Grunden härför är dock ingen annan än en med konstlad stil på frampermen af den enda kända handskriften gjord anteckning, så lydande:

aahrom eftir guds byrd 1401 war ena abadisa hona heet karin S: brittas dotter, hon skreff denna bokina

Men det är alldeles uppenbart att en okunnig falsator skrifvit dessa ord, förmodligen i afsigt att gifva boken ett inbilladt högre värde. Den prentade handstilen, som blifvit använd för anteckningen, bemödar sig, ehuru utan framgång, att föreställa 1400-talets skrifsätt; den i ordet "eftir" mötande Norsk-Isländska formen af bokstafven f har ej heller någonsin brukats i Svensk skrift. De två korta raderna öfverflöda af fel: Katarina lefde ingalunda 1401, utan var död redan 20 år förut. Sådana former som "abadisa", "karin", "britta",

"denna", äro omöjliga för 1400-talet, lika väl som de svåra språkfelen "ena" och "hona" i nominativ, samt hänvisa på en tid och upphofsman, som förlorat allt sinne för det gamla språket. Anledningen till denna grofva mystifikation är förmodligen att söka i en oskyldig anteckning på handskriftens 160:e sida, der någon, som det tyckes, qvinlig hand med oförfalskad stil skrifvit dessa ord:

> på thenna tidh som thenna Bock skreff war ena abbatisa som het karin S britha dotther 544 [= 1544]

På så lös grund har heliga Katarina, som var död innan denna bok skrefs, fått en plats i vår litteraturhistoria. — Rätta förhållandet är följande.

Originalet, om en kompilation får så kallas, är neder-Tyskt (låg-Sachsiskt) eller måhända närmare sagdt Kölniskt, samt från sista åren af 1300-talet eller början af 1400; en afskrift gjord 1407 af en scriptor Johann Everzen finnes nemligen ännu i behåll (i Oldenburg). Väl har J. G. Græsse *(Trésor des Livres rares* VI: 1: 340) uppgifvit att författaren skulle vara en viss Johann Moirs Sultz, som lefde i Köln 1445; men detta namn är lika obekant som grunden för antagandet,[1] hvilket ock torde böra förfalla i betraktande af de båda data.

Hvilken författaren eller redaktören än må hafva varit, har han haft den ovanliga omtänksamheten, att uppgifva källorna för sitt arbete, så att vi med ens

[1] På tillfrågan har hofrådet Græsse meddelat, att han sjelf icke kan erinra sig anledningen; förmodligen är dock denna helt enkelt, att en afskrift blifvit tagen år 1445 i Köln af scriptorn J. M. Sultz, som utsatt namn och datum liksom den äldre Everzen.

hafva dess litteraturhistoria in nuce. De Tyska handskrifterna äro nemligen försedda med ett Latinskt förord, hvilket vi här återgifva, rättadt efter tre skilda uppteckningar.[1]

Libellus iste collectus est de diversis libris, de passionali, de historia scolastica, de historia ecclesiastica,[2] de speculo historiali,[3] de decretis et decretalibus et de cronicis diversis,[4] de vita patrum,[5] de collacionibus patrum, de dialogo,[6] de compendio theologie (theologice veritatis),[7] de summa Raimundi, de summa Gauffridi (Gotfridi), de summa Heinrici, de summa viciorum et virtutum et de omnibus libris quoscunque legere potero et audire. Intencionis mee est colligere et scribere quidquid est utilius ad docendum, quidquid devocius ad legendum, quidquid delectabilius ad audiendum, quidquid facilius ad intelligendum. Hec prima [pars] continet de decem preceptis, secunda erit de septem sacramentis.

Uti den derefter följande inledningen, som finnes i alla redaktioner, således äfven i den Svenska (s. 5), framställer författaren sin tillämnade arbetsplan. Han vill icke frambringa något nytt ur egen fatabur, utan blott vända från Latinet och sammanhemta sitt verk ur mångahanda böcker, lika som biet drager honingen ur mångahanda blommor. På detta sätt ämnar han

---

[1] Merzdorf, *Bibliothekarische Unterhaltungen.* I: 3. Oldenburg 1844. Pfeiffers uppsats i *Die deutschen Mundarten* herausgegeb. von Frommann. I: 174. Nürnberg 1854. Geffcken, *Bildercatechismus des XV. Jahrhunderts.* Leipzig 1855. Se ock profvet ur den Nederländska öfversättningen, meddeladt här sid 582.

[2] Af Petrus Comestor. [3] Af Vincentius Bellovacensis. [4] Deribland Tyska kejsarekrönikan. [5] Af S. Hieronymus. [6] Af Gregorius den store. [7] Af J. Gerson.

afhandla: Tio Guds Budord, Kyrkans Sju Sacrament, Åtta saligheter, Sju miskundsamliga gerningar, Sju vår Frus fröjder, Sju dagtider (bönestunder), Sju den helige Andes gåfvor, Sju hufvudsynder, Sju hufvuddygder och hvad mera Gud vill ingifva. Således ingenting mindre än en theologisk encyclopedi. Men af denna vidlyftiga plan har endast första delen, om de Tio Buden, blifvit utförd med bihang till det tredje af Vår Frus sju fröjder och de Sju bönestunderna. Original-redaktionen, den låg-Sachsiska *Der Selen Troyst*, innehåller icke mera hvarken i de kända handskrifterna [1] eller tryckta upplagorna, hvilka alla äro tryckta i Köln 1474, 1483, 1489, 1523 och förmodligen flera gånger. Dock finnes med namn af *Der Cleyn Selen Troist* en mindre skrift tryckt (Köln s. a. och som bihang till upplagan af 1483, kanske äfven flera), hvilken handlar *Van den seuen Sacramenten*, och således sannolikt varit af någon fortsättare ämnad att utgöra 2:a delen, ehuru i betydligt förminskad skala, såsom omfattande blott 41 blad.

Från denna redaktion härstamma:

1 Den hög-Sachsiska *Der Selen Trost*, som trycktes i Augsburg 1478 och 1483 samt s. l. e. a. Prof ur den första upplagan meddelas här sid. 577—581.

2 Den Nederländska *Der Sielen Troest*, utgifven i Martens dijk 1478, Utrecht 1479, Harlem 1484, Zwolle 1485 och 1491, Antwerpen 1500 och s. a. samt i Leyden 1519. Ur den sista införes ett prof här sid. 582.

---

[1] Utdrag ur sådana finnas i de nyss anförda arbetena samt i denna upplaga sid. 563—577.

3 Den Svenska *Själinna Tröst,* som nu först offentliggöres efter den enda kända handskriften.

4 Den efter Svenskan gjorda Danska afskrift-öfversättningen *Siäla Trööst,* från slutet af 1400 eller början af 1500-talet. Deraf finnas endast några fragment bevarade, nemligen 12 blad ur början af en pergament-handskrift uti Upsala Universitets bibliothek och 72 ofta stympade blad ur slutet af samma handskrift i Kongl. Bibliotheket. Prof af begynnelsen finnes här sid. 585. Det förefaller som den Danska handskriften skulle vara gjord efter den ännu bevarade Svenska; de äro båda i stort qvartformat, den Danska skrifven med glesare stil, så att hon, enligt en ursprunglig blad-signering, bestått af 34 lägg med tillsammans 544 sidor. Det vidlyftigare fragmentet anträffades och inköptes till Kongl. Bibliotheket 1851 från enskild samling. Upsala bibliothek erhöll det mindre efter professor J. H. Schröder.

Den enda kända Svenska handskriften synes tillhöra förra hälften af 1400-talet (c. 1430). Hon är en stor qvart af pergament och har nu 166 blad, sedan ett, mellan sid. 292, 93, blifvit bortskuret redan för långa tider tillbaka. Handstilen är allt igenom densamma, prydlig och säker; 30 till 33 rader på sidan, skrifna mellan uppdragna linjer. Sannolikt härstammar boken från Vadstena kloster, central-orten för all sådan litteratur i vårt land då för tiden; dock finnes derom ingen vägledande anteckning eller signatur, så vida ej de 2 ställen der S. Birgitta nämnes (s. 534 r. 14 och 543 r. 2) få anses gifva en sådan vink. I 1600-talets förra hälft begagnades denna, jemte så många andra till kronan reducerade hand-

skrifter, af J. Bure, som inskref en sidräkning och åtskilliga anmärkningar i margerna, samt flitigt anfört språkprof derur i sin gammal-Svenska ordbok (handskrift i Kongl. Bibliotheket). Sedan tillhörde hon E. Brenner; köptes på hans auktion 1717 af den ifrige samlaren, öfversten G. Gyllengrip; såldes på den namnkunniga auktionen efter honom, d. 19 April 1737, för 50 d. k.m. till grefve C. F. Piper, och har sedan dess varit bevarad på Engsö, der hon, efter att länge ha ansetts förlorad, år 1867 anträffades af vår nitiske forskare C. Eichhorn. Nuvarande innehafvaren af Engsö, grefve A. Piper har benäget tillåtit dess utlånande under det långvariga begagnandet för utgifningen och slutligen ökat sin godhet genom att skänka den dyrbara handskriften till Kongl. Bibliotheket, hvadan hon slutligen återvändt till statens ägo.

Beträffande sjelfva texten är det ostridigt att den är en öfversättning, icke från Latinet, som det skulle tyckas af uttrycket i inledningen (s. 5 r. 15—17), utan ifrån Tyskan, hvilket intygas af de här framlagda profven och af åtskilliga i Svenskan qvarstående germanismer, såsom klus, märit, nodhstal, onardinne, unsalogha, unäkta, vespel "a thydhyst maal" (362: 24).[1] Detta sista direkta åberopande af den Tyska källan skulle ensamt för sig bevisa härledningen, om än alla andra grunder saknades.[2] Sjelfva det vilseledande uttrycket i inledningen "oc wenda hona af latiin j swensko" är blott en tillämpad öfversättning af origi-

---

[1] Hög-Sachsiska texten har "weffczen."

[2] Då orden "manga hunda flughur" (332: 4) lätteligen kunna tros vara felaktiga för manga handa, anmärka vi här, att Tyskan verkligen har "hundsfliegen."

nalets ord, som vi finna i alla redaktionerna och slutligen ånyo ändrade i den Danska (s. 589 r. 14). Hvem öfversättaren var är alldeles okändt; men att han var Birgittiner-munk är sannolikt af de 2 hänvisningarna till heliga Birgittas authoritet (s. 534 r. 14; 543 r. 2), och att han var god skriftställare är visst; ty långt ifrån att slafviskt följa sin text har han helt sjelfständigt behandlat och utvidgat denna, i synnerhet der ämnet erbjudit romantiskt interesse, så att många berättelser fått dubbel och flerdubbel vidd mot i originalet samt sålunda från korta utkast vuxit till helt utförda noveller. I följd häraf är ock, tvärt emot hvad vanligen är fallet med öfversättningar, Svenska redaktionen den vida vägnar angenämaste och utförligaste af alla; så har låg-Sachsiska texten blott 108 små folioblad; den hög-Sachsiska 169 rätt glesa sådana; den Nederländska vexlande 95, 104, 118, 148 blad, allt efter olika, större och mindre tryck. Äfven må vi fästa särskild uppmärksamhet vid det drag af författareverksamhet, som den Svenske bearbetaren ådagalägger, då han i rimmad form öfverflyttar de 22 bönerna (sid. 168—230), hvilka originalet åtnöjer sig med att gifva på prosa.

De olika redaktionerna, och säkerligen äfven de ännu outgifna Tyska handskrifterna, förete i öfrigt icke få skiljaktigheter sinsemellan och från den Svenska bearbetningen; ett helt vanligt och naturligt förhållande på en tid, då afskrifvarne ofta äfven voro författare och såsom sådane lade till eller togo ifrån hvad de behagade. Så har den Kölniska handskriften, bland de af F. Pfeiffer meddelade utdragen (i *die Deut-*

schen Mundarten), tio små berättelser,[1] som icke finnas hvarken i den hög-Tyska eller Svenska omskrifningen, samt en, som väl finnes i den förra men ej i den senare.[2]

Emellan hög-Sachsiska och Svenska redaktionerna finnas hufvudsakligen, utom den större utförligheten i den senare, de skiljaktigheter, som slutligen här må införas med hänvisning till den nu utgifna upplagan.

Sid. rad.

1: 14 t. o. m. 2 r. 5 saknas i hS.

2: 5 — 10 förekommer sedan fristående i hS. bl. xij.

2: 11 — 3: 30 saknas i hS.

3: 31 — 4: 24 förekommer sedan i hS. på bl. xij.

26: 1 — 32: 1 stå i hS. efter Ockraren, sid. 50.

34: 11 — 49: 13. Berättelsen om S. Clemens' föräldrar finnes efteråt i hS. bl. xiv, sammandragen till 20 rader. Sedermera förekommer dock ett större sammandrag på 2 blad, cxlvj, cxlvij i hS.

50: 24. Här finnes i hS. början af Alexander-sagan, 18 rader. Sedan förekommer den dock hel bl. clx—clxix.

Vidare finnas der införda: Två vänner i Egypten och Indien (s. 472 i Sv. def.); Mannen som frågar Jesus om det förnämsta budet, samt Sv. s. 26—32.

54: 20 — 61: 12. Alexius står efteråt på bladen cxlviij—cl i hS., som deremot här har följande små berättelser: Von einem künig der vertilget die cristen leut. Von

[1] N. 75 Röfvare i Reval; 84 Riddaren som tog Christi lekamen; 85 Den lefvande begrafne; 86 Bockslagten; 87 Den sjuke ockraren som ej ville bikta; 88 Den oskyldigt dödade grefvens hustru; 89 Den rättvise domaren; 90 En obarmhertig domherre i Köln; 91 Riddaren som var oense med klostret; 99 Hednadottern som ville bli christen; 100 En rik man i Paris utan hjerta.

[2] N. 12 Om en dekant.

einem künig der pflag arm leut gerne zu eren. Von der nachtigallen vad von einem schütczen. Wie ein man jaget ein einhorn vnd wie er fiel. Von einem mann der het drey freund. Wie man alle jar in einer stat erwölet einen künig. Von Josaphat dem jüngling. Ein reicher jüngling nam eine arme tochter. Wie einem künig ein kind ward geboren daz muszt zehen jar sunn noch mon nit sehen.

65: 3. Här följer i hS. en liten berättelse: Von einem dechant.

84: 20 — 86: 20 finnes ej i hS.

109: 14 — 110: 10 finnes ej i hS.

233: 29. Här följa i hS. två små stycken om sequensen Ave præclara, på bl. lxxvij.

320: 31. Efter fjerde budet följa i hS. fem böner, blad cii—ciiij.

393: 23. Berättelsen Den frestade eremiten saknas i hS.

394: 26. » En gudlig broder d:o d:o.

427: 20. » En kysk yngling d:o d:o.

471: 26. » Två trogna vänner d:o d:o.

480: 9. » Det straffade abbot-klostret likaså.

485: 19. Ett litet stycke: Von gut das dir ein rauber gibt, följer här i hS., bl. cliij.

490: 15 t. o. m. 491: 21 saknas i hS., som i stället har två andra fall: om gammalt mynt mot nytt och om en mark silfver, bl. clv.

496: 3. Här följer i hS., bl. clvi, ett litet stycke om en rik man, som gjorde ett gästabud åt fattigt folk.

496: 14. Berättelsen om den döde ockraren finnes ej i hS., som deremot har en bit om en rock, med hvilken var ocker.

499: 16. Här finnes i hS., bl. clvij, om en rik ockrare som dog i ett kloster.

534—545. Hela rekapitulationen saknas i hS.

I det nu utgifna aftrycket, som åsyftar att vara fullt noggrannt, äro förkortningarne angifna med kursiv stil, utom i fremmande (mest Latinska) ord och namn; äfven anmärkes att långt ſ återgifves med kort s samt ꜵ med ä och ꝍ med ö. Tvänne af berättelserna finnas i en annan afskrift, ur hvilken anföras läsarter benäget meddelade af professor G. Stephens i Köpenhamn.

SJälinna helsa staar j helghum kännedom oc gudhlike skodhan thes helgho script, ffor thy at swa sum lykamin widhirqwekis aff naturlike födho Swa lifwir siälin j andeliko lifwe aff gudhlike kännedoms födho, Som scrifwat staar, Menniskian lifwir ey at enasto j brödheno, vtan ok aff gudz ordhum, som vthga aff gudz munne Som är the hälgha script Gudz mundir taladhe, Oc then hälghe ande gynom prophetanna mwn, Oc än daghlika talar oc nadhe gifwir thöm som gudz ordh predika oc framföra, Thy skalt thu käre son gerna läsa ok höra thes helgha script kännedom ther thinna siel helsa oc födha är Swa at hon wardhe kraptogh, ok thrifwis at öfwa alla dyghdhe Ok likna thik ihesu christo warum herra, Hwilkin j sinom barndome sat j bland judha mestara j mönstreno ok hördhe oc spordhe laghin oc gudhlikan kännedom oc snille

Manga människior äro til som lustas at läsa ok höra bökir aff werlzlikom forganglikom thingom oc ärandum, Oc fortapa thera tyma oc mödho for thy, at ther finz ey innan siälinna helsa Swa at somlike läsa ok höra kämpa bökir som är aff percefal aff tystram Her dydhrik van bernin Oc

aff fler*um* aldroghu*m* kämpum som w*er*ldinne thiänto oc ey gudhy J tholka boka lesni*n*g är enkte vtan tymans forsumilse oc engin siäla helsa Ok for alla tyma fortapilse skulu*m* wi räkinskap göra for gudz rätwisa dome Mange vnd*ir*sami oc forwitne hafwa warit, som foro vmkring w*er*ldena badhe til land ok watn, at see ok skudha vnd*ir*sam oc sielsyn thing ok höra, oc fortapadho oc ila staddo th*e*ra mödho, For thy at the ey fu*n*no äll*ir* letto sina siäla helso Mange h*er*ra oc försto, Riddara oc swena aff fiärran landu*m*, komo oc sökto til konu*n*g arthws hoff, oc staddo ila sina mödho, ffor thy at the ey sökto oc ey fu*n*no th*er* thera siela helso Then vnd*ir*sami oc store konu*n*gen Alexand*ir* lät sik vpföra höght j wädhrit aff twem gripom til thes at ha*n* matte släkkia sith forwit oc nokot siälsynt seia Oc j tholko forwiti tapadhe han sina mödho for thy at han ey fan i sino forwiti sina siäla helso Then wise mestarin appollonius ffoor widharla oc wilde see thz gulbordhit so*m* fu*n*nit war j salta hafwit so*m* kallas märit Oc for thetta forwitit tholde han nödh oc wardh gripin oc fangi*n* Oc stadde ila alla sina mödho ok kostnadh, for thy at han ey fan sina siäla helso, Aff thesso gulbordhe ffind*ir* man swa aff sc*ri*fwit

2 Fiskara foro vth at fiskia j märit., til them kom gangande een köpman, han taladhe til them ok badh sälia sik thz warpit., the giordho ok swa., The drogho notena til landz, oc g*ri*pu j bland fiskana eet gulbordh, köpma*n*nin saghdhe,

at gulbordhit hördhe honom til., Fiskarane saghdho at the hafdho honom saalt fiska oc enkte bordh, Her waxte stoor thrätta ok kiiff mellan thera swa at alt landit vmkring kom ther til oc skulde thöm forlika, thz ändadhis ther mz at syu the wisasto vthwaldos af landeno som then rättin skuldo finna hulkin gulbordhit skulde behalda, Thentidh the syu wisasto saman komo gingo the til thera gudh som heth appollo for thy han hafdhe ther eet mönstir widh märit., Ok spordho honom hwa thz gulbordhit skulde behalda ällir hafwa, tha swaradhe han thöm oc saghdhe at thz skulde gifwas them aldra wisasta j landeno ware, The gafwo thz enom som heeth Saliis, hwilkin the hioldo oc hafdho for then aldra wisasta, Oc offradho honom thz gulbordhit for thera gudh, oc fördhot til mönstrit, oc satto thz for hans beläte, Ther äptir wandradhe then store mestaren appollonius oc mange andre ath the wildo thz bordhit see, ok tappadho alla thera mödho oc ärfwodhe for thy the funno ey thera siela helso

The ädhla drotnigen aff saba wandradhe mz storo herskap ofwir mang land ok kom til iherusalem at höra oc see konung salmons wisdom som gudh honom gifwit hafdhe af hwilko hon är storlika prisande, thy skalt ok thu min käre son samuledh göra, thu skal sökia wisdomin oc honom findir thu j the hälgho script, ther är thinna siel bestand ok helsa

Then ädhle konugin aff grecia philodulphus han är mykyt aff thy prisande, at han

öfdhe sik j sc*ri*ptinne, oc ofw*ir* las manga bök*ir*, han hafdhe j synom fatabwr meer än xx^{M} bök*ir*, Han fik höra at j iwdha landeno j iherusalem war ena handa lagh, som gudh hafdhe sielfw*ir* sc*ri*fwit mz syno*m* fing*ir*, th*e*r stodh han äpt*ir* mz alle sinne makt oc wilia at han matte the laghin faa, J ha*n*s rike waro mange iwdha fangadhe, them köpte han alla frii, the waro wel hundradha thusand, oc sände them alla iwdha biscopeno*m* j iherusalem Oc badh at han wilde ho*no*m sända the laghin, som gudh sc*r*eff sielfw*ir* mz sinom fing*ir*, tha biscopin th*et*ta forstodh, sände han ho*no*m lxxij mestara, som sc*ri*fwo oc wendo laghi*n* aff iwdha maal j grezth maal, konu*n*gin vnfik them mz stor*um* hedh*ir* begafwande them oc sände them ärlika at*ir* hem til landa

3 ¶ The*n*ne konugen war een hedhnu*n*ge, Oc än tho lykawel laghdhe han stora win oc makt oppa bök*ir* j the helgho sc*ri*pt, Myklo meer skal een c*ri*stin människia th*e*r äpt*ir* staa, at hon höre ok läre the hälgha sc*ri*pt vppa hulke siälinna helsa oc thröst ligg*ir* oc fly w*er*lzlika bök*ir*, for thy thz misthekkis war*um* h*e*rra, at c*ri*stit folk läs mykyth j them, hulkit thu math vnd*ir*standa af thy som hende sancto ieronimo

Then tidh sanctus ieronimus war vng*ir* oc w*er*lzlikin plåghadhe han idhkelika läsa hedhna ma*n*na bök*ir* oc w*er*lzlika, han wardh syuk*ir* oc wardh fördhir som hono*m* thotte for gudz dom, Domaren taladhe til hans oc saghdhe, Hwat ma*n*ne est thu, han swaradhe Jak är een c*ri*stin man Domare*n* saghdhe thu lyugh*ir* thu est engin

cristin man, thu läs gerna werlzlika bökir, ther thit liggiande fää är, ther är oc thit hiärta, Tha taladhe domaren til sinna thiänara, Takin hand a honom oc slan han wel mz gislom, the toghon oc slagho han grymmelika langa stwnd, han ropadhe oc saghdhe Min käre herra forbarma thik ofwir mik, Jak wil thik thz lofwa at iak alregh wil werlzlika bökir läsa, ok ey hafwa them j minne gömo, tha badho the for honom ssom stodho när domarenom, Han wardh qwittir oc lös ok kom atir til sik sielfwan Sidhan fik han swa storan kärlek til the hälgho script at han foor in j iwdha landit oc bleff ther j lv aar, oc lärdhe thera maal, wende oc screff the helgho script aff ebreydzko oc gredzko j latiin,

Oc for thy hafwir iak wilia ena book saman scrifwa vth af the hälgho script Oc wenda hona af latiin j swensko gudhy til loff oc minom iämcristne til hughnadh oc froma, Oc thenna bokena wil iak saman hämpta af manga handa bokum, likarwiis som biith draghir honaghit af manga handa blomum, Oc thenna bokin skal heta sielinna thröst J hona wil iak scrifwa aff tio gudz budhordhum, Aff syu kyrkionna sacrament Aff atta sälikhetir, Aff syu miskunsamlika gerninga, Aff syu wara fru fröghdhom, Aff syu daghtidhum, Oc aff syu thes hälghandz gafwom, Jtem aff syu hofwodh syndum, Oc af syu hofwdh dyghdhum Oc hwat som gudh gifwir mik ther mera til Oc thy bidhir iak alla the som thessa book läsa ällir höra om the hafwa nokot funnit andraledh scrifwat j androm bokum, at the ey

for then skuld straffen thessa book ffor thy iak wil thz swa for mik taka at hwar som nokot ärande är oflankt oc ledhosampt thz wil iak stynt*r*e göra, Oc hwar som nokot är stvnt oc ey wel vnd*ir*sta*n*delikit th*e*r wil iak nokot til säthia Oc hwar som nokot onyttelikit är oc ey sa*n*ni*n*d likt thz wil iak aff sla oc lata fara, Oc vthwälia oc sama*n*sanka thz som sant är oc faghirt oc siälinna thröstelikheth lykarwiis som 4 läkiaren vthwel nyttoghasta röt*er*na til sin läkedom, Oc duwan thz skönasta kornit til sina födho, Oc iomfr*un* thz fägh*ir*sta blomst*ir* til sin krandz, Thy bidh*ir* iak them alla som thessa book höra äll*ir* läsa, at the bidhin for mik til gudh at iak maghe th*e*ra bön nyuta, Oc mz them koma thith som wi maghu*m* äwinnelika wara siela thröst finna at oss thz allom hände hielpe oss fadh*ir* oc son oc then hälghe ande Amen

Her byrias första capitulum

Min kāre fadh*i*r jak bidh*i*r thik vm alzwaloghan gudh at thu lār*e* mik hwilkin āro tyo gudz budh Min kāre son them wil iak thik g*er*na lāra at thu wili for mik bidhia

Första budhordhit

Thz fōrsta budhordhit ār swa, Non adorabis deos alienos, Menniskia thu skalt ey tilbidhia āll*i*r dyrka andra gudha, Thetta skalt thu mangaledhis forsta, thu skalt ey bidhia til nokot afgudh, Thu skalt enga handa *cr*eatwr tilbidhia āll*i*r dyrka for nokon gudh, swa som hedhnugane gōra, the som bidhia til solinna ellir mana ell*i*r stiernor ell*i*r tordōn, thrā āll*i*r stena, ell*i*r belāte, thz misthekkis storlika gudhy hwilkit han nogh fordhu*m* bewiste oppa iwdha folkeno Aff hwilko thu faar h*er* āpt*i*r nokot litit hōra

Först aff adam

Tha adam oc ewa hafdho brutit gudz budh, skuldo alla me*n*niskior til hālfwitis fara thz kunde engin me*n*niskia forstyra ffōr ān alzwalogh*i*r gudh

forbarmadhe sik ofw*ir* män*n*iskio*n*na ysäld oc he*n*na fall, vthwäliande sik ena handa folk aff alle w*er*ldinne, Thz waro iwdhane aff hwilko*m* ha*n* wildä sik lata födha Thy at han wilde aff sinom osighelika godhlek ma*n*könit frälsa, them bewiste gudh oc giordhe mangfaldelika storan kärlek oc mykyt goth, Han frälste th*e*m aff egypto landz threldom, hwar the waro eyghne oc tholdo mykyn dröfwilse, Han lede th*e*m fran th*e*ra fiandu*m* gyno*m* rödha hafwit mz thörrom fotu*m* hwilkit skildis ath oc stodh som twe mura fraan eno*m* wägh mädha*n* the gingo th*e*r j mella*n*, Pharao konu*n*g*ir* mz allo*m* sino*m* här ffoor äpt*ir* them j hafwit sama wäghin, Oc iemsköth fiöl watnnit til sama*n* oc dränkte konu*n*gin oc alla hans men, Th*e*r äpt*ir* ledde han them j öknena oc föddö them th*e*r mz the hymilska brödheno ssom han läth nidh*ir* aff hymbleno*m* regna thz kallas j sc*ri*ptinne ma*n*na, Naar watnit wanskadhis tha lät han watn aff hardha hellinne vth flyta swa at folk oc fää hafdho nogh ath drikka, The komo ok thiit som watnit war bitert oc beskt som galle, waar h*er*ra wiste them eeth thrä thz kastadho the j watnith oc genstan vardh thz söth oc goth at drikka, The astundadho
5 ok kötmat j ödhkni*n*ne, War h*er*ra sände th*e*m fughla, Aff them togho the swa mykyt the mest wildo hafwa, Han gaff them sin hälgha engil som them skulde bewara oc wäghin wisa, vm daghin war han ofw*ir* them mz eeth sky oc wardhe them for solinna hyta, Vm nattena mz enom eldh oc lyste them j mörkreno, J bland

them war engin syukir fran them tyma the foro aff egypto landh, Thera klädhe slitos ey, oc ey nöttos thera skoo, Stenoghe wägha oc hwasse wordho slette vndir thera fotum, The komo ther äptir til synay bergh, ther gaff war herra them the tyio budhordhin, Moyses gig oppa berghit til wan herra oc bleff ther j xl. dagha Mädhan ofwir gaff folkit sin gudh oc herra oc glömde hans vndirlika oc stora godhgerninga, Oc stöpto sik een kalff aff gul ok badho til han dyrkadho han oc hioldo for thera gudh, Tha wardh war herra iwdhomen wredhir oc wilde them hafwa forderfwat, Oc alstingx aff werldinne strukit, hafdhe ey moyses for them bidhit, oc blidhkat wars herra wredhe Tha moyses kum aff bergheno nidhir bärande mz sik twa stentaflor j hwilkom gudh hafdhe sielfwir the tio budhordhin scrifwit mz sinom fingir, Fik han see gulkalfwin, wardh han swa wredhir at han kastadhe taflonar at the brusto sundir, Han brende kalfwin oc knusadhe gullit smath som pulfwir oc strödhe thz j eeth watn, Ther äptir bödh han allo folkeno gaa ther til oc drikka, Alle the ther skyloghe waro oc gulkalfwin dyrkat hafdho hengde een guldrupy widh thera skeg, Them läth moyses alla dräpa, The waro wel fyra oc thyughu thusand, thessa plagho sände war herra ofwir them for thz at the brutu hans budh oc dyrkadhe affgudh, Ther äptir giordhe moyses twa andra taflor oc gig atir oppa berghit til wan herra oc bleff ther än j xl. dagha, oc kom atir nidhir mz taflomen, oc j them hafdhe gudh annat sin

sc*r*ifwat budhordhin, Ey lankt th*e*r äpt*i*r ofwir
gafwo thä annantidh gudh, Oc dyrkadho eeth
aff gudh som kalladhis belphegor for holk*i*t war
h*er*ra wredhghadhis ofwir them swaa at litit
th*e*r äpte wardh slaghit j hel af them xxiiij
thusand folk, Tha the hafdho warit j ökninne
fyrytighy aar lede war h*er*ra them in j thz lof-
wadha landit som flytande war aff honagh oc
myölk, aff hwilko han hafdhe them förra sakt,
Tho skalt thu thz wita at engin aff allom israels
mogha som war h*er*ra vthledde mz moyse aff
egypto kom in j thz lofwadha landit vtan twe
men Caleff oc iosue oc the som sidhan waro
föddö j ökninne, ffor thy the gamble waro alle
j ödhkno*n*ne dödhe, Oc är witande at tha the
6 först aff egyptoland foro badh war h*er*ra moyse*n*
tälia ell*i*r rekna israëls mogha thz manköns war
the som waro xx are gamble oc th*e*r ofwir funnos
the siex hundradha thusand fäm hundrat oc
fämtighy men, qwinnor ok barn the reknadhos
enkte, Alle thesse waro swa när dödhö at engin
aff allom them kom in j thz lofwadha landit
vtan Chalef oc iosue, Oc the sidhan waro födde
j ödhkni*n*ne som för war sakt Mz thessom giordhe
gudh stoor vndarlik thing, Tholikawel owirgafwo
the han opta oc dyrkadho affgudh, Oc hwart
thz sin the swa giordho sände-gudh them ena
plagho, thentidh plaghan kom ropadho the til
gudh oc badho han miskunda sik oc forläto af-
gudhin oc thera dyrk, En swa brat plaghan war
forgangin, ofw*i*rgafwo the wan h*er*ra oc dyrkadho
afgudh sidhan som förra, Swa ofw*i*rgafwo the

gudh oc fortiddo ha*n* ma*n*gom sinnom Th*e*r äpt*ir* skedhe at th*e*ra land skipt*is* i tw konu*n*gx rikę, Thz ena heth konu*n*gx rikit aff israel, thz andra konu*n*gx rikit aff iwda, Konugin aff israel läth göra twa kalfwa af gul hwilka han oc hans folk dyrkadho oc tilbadho for th*e*ra gudh, For the sakena wredhghadhis gudh offw*ir* them oc stadde them at konu*n*gen aff niniue kom oc wan th*e*ra land oc dreff them alla vth aff landeno lankt bort j ödhknena th*e*r mang stoor bergh waro, Th*e*r läth han them byggia oc hafdhe them for syna thräla, Langan tyma th*e*r äptir thentidh konu*n*g alexander ffor om w*e*rldena mz sino*m* här, kom han oc thith som the bygdo oc spordhe hwat folk the waro, Tha wardh ho*no*m beräth ath thz waro iwdha, ok huru mykyt goth gudh hafdhe them giorth Och huru mildelika oc wel han hafdhe th*e*m j sino*m* dröfwilsom hulpit ok huru opta the hafdho han th*e*r amot ow*ir*gifwit oc forsakat oc afgudh dyrkat Oc for thy hafdhe gudh thz stat at the waro fangadhe oc thit j berghi*n* driffne, Tha swaradhe konu*n*g alexand*ir* oc saghdhe wisselika mädha*n* the hafwa sino*m* gudh swą othrone warit, oc han hafw*ir* them swa mykyt goth giorth tha skulu the ok h*e*r blifwa, Oc läth böria alla wäghana at*ir* mura oc wilde them th*e*r inne lykkia at the skuldo alregh th*e*r vth koma, Tha ha*n* sagh at thz kunde ekke dugha badh han innirlika israels gudh sik hielpa at ha*n* matte them th*e*r inne teppa, Tha skedhe th*e*r eeth stoort, gudz vnd*ir*, eet stoort bergh feste sik widh eeth a*n*nat bergh kring vm alt thz

landit swa höght at the alregh sidhan vthkomo,
Oc äro th*e*r inne oc skulu th*e*r inne blifwa til
antichristi tyma, tha skulu the vthkoma oc hono*m*
7 fölghia Thenna widh*i*rmödho oc ysäld kom them
ofw*ir* for thy at the thz första gudz budhordh
ekke hioldo vta*n* dyrkadho oc badho til affgudh
Oc for thy hafwa gudz helghe apostla oc otalike
hälghe martyres lidhit oc tholt stora pynor oc
hardha at the ey wildo th*et*ta första budhordhit
bryta, the hafwa mange otalike warit swa at
engin människia kan th*e*m räkna Tho wil iak
af mi*n*ne faku*n*no nokra faa h*e*r äpt*ir* vpne*m*pna
oc nokot litit af hwariom th*e*ra sighia

Oc först af anania azaria oc misael

Nabogodonosor babilonie konu*ngir* kom til iherusalem, wan stadhin oc fa*n*gadhe konu*n*gin ok manga welborna me*n* mz ho*no*m, han lät aldra skönasta smapilta föra aff iherusalem til babiloniam oc hafdhe them j syno*m* gardh, han fik them een mestara heth malazar som th*e*m skulde lära badhe maal oc höfwiska sidhy J bland the piltana waro thesse fyre, Daniel, ananias, azarias, oc misael hwilkom gudh gaf swa stora nadh oc wisdom at the waro wisare än alle the mestara som waro j th*e*m landu*m* The wildo ey äta hedhnu*n*ganna mat, thy saghdho the til th*e*ra mestara, wi ärum af iwdhiske slekt oc äto*m* ey the*n* mat som j hedhnu*n*ga pläghin koka ell*ir* redha, thy giff oss ärtir oc bönor oc gröt oc watn th*e*r til, tha latu*m* wi oss wel

nöghia, Th*e*ra mestare swaradhe, thz thör iak ekke göra, For thy findir konu*n*gin idh*i*r maghrare än annor barn tha faar iak hans ohyllyst oc wredhe, oc magh swa for idhra skuld fa badhe skam oc skadha, The saghdho, käre mestar*e* fforsök mz oss j tio dagha wi hopo*m*s thz kan oss enkte skadha, han giordhe swa oc gaff them enkte annat än thet the beddos, Tha tio dagha waro framlidhne waro the mykyt skönar*e* oc fäghre än the andro barni*n* th*e*r hwar dagh fingo aff konu*n*gxsins kräselika mat oc dryk Oc for thy at the räddos gudh oc hedhradho han oc hioldo han ensa*m*pnan for th*e*ra gudh, gaff han them swa storan wisdo*m* oc snille at engin j them landom war th*e*ra like Then sami konu*n*gin nabogodonosor läth göra eeth affgudh aff gull thz wara stort oc stodh oppa markinne a ene studh som war sextighi alna högh oc siex alna bredh, han bödh allom badhe rikom oc fatikom j sino rike thit koma oc bidhia til afgudhit oc hedhra thz mz offi*r* ok knäfallu*m*, hwilkin thz ey wilde göra han skulle sith liiff ända j enom ghlödhetu*m* vghne, Thentidh mange waro sama*n* ko*m*pne oc fulko*m*pnadhe konu*n*gxsins bodh, wart konu*n*ge*no*m beränt at the thri iwdhiske piltane Ananias, Azarias oc misael wildo ey hedhra hans gudh oc ey böghia th*e*ra knä for ho*no*m, Tha war daniel ey hema, konu*n*gin loth them for sik koma, oc spordhe hwi the hans budh forsmadho, oc saghdhe at han wilde them j glödheta vg*n*- 8
nen lata kasta, The swaradho, War gudh then wi hedhru*m* oc til bidhiom formagh wel vm

hono*m* thz thekkis oss aff them eldeno*m* frälsa, Tha vpfylt*is* konugin mz gry*m*het oc wredhe oc läth elda vghne*n* syu stund*ir* mykit hetare än han war förra Oc läth them th*er* in kasta, Gensta*n* kom gudz ängil til them j vghne*n* oc wardhe them for hytano*m*, oc vthslogh lughan bradhlika aff vghneno*m* ok brände manga konu*n*gxsins thiänara som kringo*m* vghne*n* stodho, än piltome*n* j vghneno*m* giordhe eldin engin skadha, the sato j vghneno*m* vtan meen oc sungo twe*n*ne gudz loff mz glädhy, Then ene loffsangin byrias swa, Benedictus domine deus patrum nostrorum, then sangin pläghar ma*n* sionga vm löghirdaghana quatuor temporum, Then andre sangen börias swa Benedicite omnia opera domini domino &c then pläghar ma*n* syonga j ottosangeno*m* alla hälgho dagha, J ho*no*m manas all c*r*eatwr oc al skapat thing til at lofwa oc welsighna gudh, tha böriadhe konu*n*gen storlika vndra oc saghdhe til th*e*m när ho*no*m stodho, Huru kan th*etta* nokontidh skee, Jak seer fyra j vghneno*m*, oc th*er* kastadhos ey in vtan thre, oc the*n* fiärdhe är skipadh*ir* swa som gudz son, Konu*n*gin gig til vghne*n* oc saghdhe swa til them, gangi*n* h*er* vth j thes stora oc mektogha gudhins thiänara, The vthgingo aff vghneno*m* oskadde aff eldeno*m* badhe til th*e*ra klädhe oc liiff, For holkit konu*n*gin wälsighnadhe wan gudh, Oc bödh widh liiff oc goodz ofw*ir* alt sit rike at engin skulde om iwdha*n*na gudh ohöfwelika tala, Oc saghdhe at engin war annar tholkin gudh

som iwdhanna gudh til hielpa, Oc thessa thre pilta giordhe han j siin rike til stora herra

Her äptir sigx aff them fiärdha piltenom som war daniel propheta huru gudh halp honom thy ath han gudz budhordh gömde

EEn konungir heeth darius han wan babiloniam oc fördhe thädhan mz sik danielem prophetam hem j sit rike, Oc vphöghdhe han offwir alla the herra ok första som waro j hans land, For thy ath j wisdom oc snille war engin hans like Her a moth hafdho herrane ilzko oc awndh oc diktadho eeth falst radh mz hulko the matto konugxsins wredhe til hans wenda Oc gingo til konugin oc saghdho, Herra konung alle thins rikis herra oc första, riddara oc alt thit radh äro thes ofwir eno wordhne at thu skalt eeth almennelikit budh lata vthga ofwir all thiin land at engin skal til dirfwas nokra bön bedhas j xxx dagha her äptir aff nokrom gudh vtan aff thik, Hwilkin her gör a moth han skal j leona kulona kastas, Thetta budh läth konungin byudha äptir thera radh oc wilia, Thentidh daniel thz forstodh läth han ey thes heldir aff hwan dagh at hedhra
oc bidhia til sin gudh hwilkit hans owini oc 9
awndzmen granlika merkto oc konungenom thz berätto, Aff hwilko konungin dröffdhis storlika thy at daniel war honom mykit kär, oc thy wilde han gerna danielem qwittan gifwa, En alle herrane

stodho th*er* amote, oc saghdho at konugxsins budh skulde ändelika haldas oc matte engaledhis brytas Tha toko the danielem oc kastadho han j dyura gardhin in til leonin, En aff gudz dygdh wordho leone*n* spak oc giordho hono*m* enkte meen Än konugin war vm danielem alla nattena mykyt bedröfdh*ir* Oc arla om morghone*n* gig han til dyura gardhin ssörghiande oc thenkte han wara aff leonome*n* dräpi*n* Thy ropadhe han oc saghdhe O daniel formatte thin gudh thik ekke hielpa Daniel swaradhe O konu*ngir* äwinnelika maghe thu lifwa, Min gudh hafw*ir* mik sin engil sänt hwilkin leono*n*na mu*n*na hafw*ir* swa läst at the formagha mik enkte skadha thy at rätwisa är mz mik funnin, Tha wart konu*n*gin storlika gladh*ir* ok läth han th*er* vthtagha, Oc alla the ho*no*m hafdho belugh*i*t lät han gripa oc mz kuno*m* ok barnom in j kulona til leone*n* kasta Oc ge*n*stan wordho the af leonome*n* rifwe*n* oc splite*n* all j stykke

Hör mer aff daniel

Th*er* äpt*ir* kom daniel at*ir* til babiloniam oc wardh mektoghir mz konu*n*ge*no*m J them tyma hafdho the eeth afgudh j babilonia thz heth beell hulkit the dyrkadho oc hioldo for th*er*a gudh, Thz stodh j eno mönst*r*e oc frama*n* for thy stodh eeth stoort bordh th*er* laghdhis hwar dagh oppa xij spa*n*na hwetebrödh, oc xl. fara kruppa Oc siex stora ka*n*nor mz wiin, Vnd*ir* thesso bordheno war een groop j iordhinne, oc

een dör hemelika til hwilka afgudha pr*e*stene hafdho giort een lönlikan gang vndi iordhinne Oc gingo alla nätt*ir* mz th*e*ra kuno*m* ok barno*m* j mönstrit Oc fortärdho alt thz vm daghi*n* war offrat ok lakt oppa bordh*i*t, Oc saghdho at th*e*ra gudh beell hafdhe thz ätit, Eentidh saghdhe konu*n*gin til daniele*m*, Hwi wil thu ekke thro oppa wan gudh beell oc göra ho*no*m hedh*ir* mz thit offir, Daniel swaradhe Jak wil ekke hedhra äll*ir* dyrka nokra giordha gudha, Thy at iak hedhrar oc dyrkar een lifwandis gudh, konu*n*gin saghdhe thykkyr thik at beell ey lifw*ir* hwilkin hwar dagh swa mykyt ät*ir*, Daniel swaradhe, beell är giordh*ir* aff malm ell*ir* kop*ar* oc innan*t*il är han full*ir* mz iordh, Oc thy formagh ha*n* enkte äta, konu*n*gen saghdhe til pr*e*ste*n*na, Jak wil wita hwart mate*n* kombir som beel wardh*ir* offradh*ir*, ku*n*nen j bewisa ath beell ät*ir* han, tha skal daniel döö, ku*n*nin j thz ekke göra tha skolin j alle döö, The swaradho at thz nöghdhe them allom wel, Thz sama saghdhe oc daniel, 10 Tha lät konu*n*gin tagha mate*n* oc säthia han oppa bordhit, Oc gingo swa vth aff mö*n*strit, en daniel togh asko j eeth sikt oc siktadhe hona kringom alt gulfwit, Thz sagh konu*n*gin wel, Än pr*e*stene sagho thz ekke, Tha läth konu*n*gin läsa j gen mönsterit ok satte sith insighle for lasith, Vm nattena komo pr*e*stene, oc ato vp matin oc drukko vth winit som the waro förra wani, Vm morghoni*n* kom konu*n*gin oc leste vp mönstrit, oc sagh at matin war all*ir* borto, oc

thenkte at hans gudh beell hafdhe han vp ätit, Thy byriadhe [han] ropa mz höghö röst oc saghdhe O hwat een stoor oc mäktogh*ir* gudh är bell, Tha loo daniel, oc hiolt konu*n*gin at han ey swa brath skulde in j mönstrit ganga, Oc saghdhe, H*er*ra konu*n*g seer thu ekke fiätin oc fothsporin j askonne, Konu*n*gin sagh granlika til oc saghdhe, Wisselika h*er* hafwa gangit badhe män qwinnor oc barn, Oc wardh grymbir oc wredhir oc lät fanga p*re*stena mz kunom oc barnom oc läth them alla dräpa, oc slogh nidh*ir* badhe affgudh oc mönst*ir* til iordhinna

Hör än meer aff daniele

I th*e*m tymanom war ok j babilonia een draki hwilkin the dyrkadho for th*e*ra gudh, Tha saghdhe konu*n*gin til danielem, Nu thorff thu ey sighia at waar gudh hafw*ir* ey liiff, älla liffw*ir* ey, Daniel saghdhe, giff mik orloff iak wil dräpa idhan gudh oc dragha th*er* til hwarte swärdh äll*ir* kniff, Konu*n*gin gaff ho*no*m th*er* til orloff, Daniel togh tyäru flot oc qwadho oc södh thz til sama*n*, oc gig swa til drakan oc göth thz j hans mu*n*, oc genstan doo drakin oc sprak sundir j tw, Tha böriadhe folkit ilskas oc saghdhe til konu*n*gin Fa oss danielem som wan gudh hafw*ir* forderfwat, ell*ir* wiliom wi thik dräpa, konugin wilde thz nödhogh*ir* göra, En for almoghans geld oc wredhe thordhe han thz ey lata Oc fik them danielem oc the kastadho han j leona gardhin, Th*er* waro inne syu leon, hwil-

kom hwar dagh gaffs tw faar til födho oc twa människior som dömda waro til dödhin oc afflifwas skuldo for sin brut, En then daghin gaffs them enkte oppa thz at the skuldo genstan danielem sundir splita oc vp äta., J them leona gardhenom bleff daniel oskaddir j siex dagha. ¶ J them tyma war een prophete j iwdha lande lankt fran babilonia heth abbachuk, han skulde bära sino skyrdha folke mat oppa akrin, til honom taladhe een ängil oc saghdhe, Bär thenna morghon wardhin daniele in til babiloniam ther han sitir j leona gardhenom, Han swaradhe, babiloniam sagh iak alregh, oc dyura gardhin wet iak ekke, tha togh ängillin prophetan j harit oc fördhe han til danielem j dyura gardhin Tha daniel hafdhe fangit [11] matin, Fördhe ängillin prophetan atir thith han toghan A syunda daghenom togh konungin danielem vth aff dyura gardhenom, Oc lät alla them atir inkasta som thz hafdho walit at daniel war ther inkomin, Oc genstan komo leonin oc splitu them all j stykke, Swa som thu hafwir nu hört frälste war herra danielem for thy at han gömde hans budh

Her sigx aff een dyghdhelike frw heth sapiencia oc aff henna dötrum

Thz war een ädhla fru heth sapiencia hon hafdhe thre döttir, The första heth fides, the andra spes, the thridhia caritas, Hon kom mz sinom dötrum til rom, oc vmwände mz sinom lärdom manga iomfrur oc qwinnor swa at the

forlofwadho ma*n*na samfóghilse oc thiänto gudhy j rätto renliffwe, Th*et*ta fik adrian*us* keysare wita oc loth them for sik kalla oc spordhe th*e*ra na*m*pn, oc for hwat sak the waro til rom kompna, Modhrin swaradhe, mit första na*m*pn oc älsta thz är c*ri*stina, Thy at iak är c*ri*stin mä*n*niskia, Än thz andra mit na*m*pn äpt*ir* w*er*ldinne thz är sapiencia, Oc for then skuld hit komen at iak wil offra mina dött*ir* ihesu christo war*um* h*er*ra, Keysaren saghdhe, huru heta thina dött*ir*, Hon swaradhe, Fides, spes et Caritas, Tha ofw*ir*gaff keysare*n* modhrena, oc togh döttrena oc loth them inneläsa j syno pallac*i*o, nokot th*e*r äptir loth han them for sik koma oc saghdhe O j ädhla iomfr*u*r forbarme*n* idh*i*r ofw*ir* idhart vnga liiff, oc offw*ir* idhra fatika kranka modh*ir* oc latin aff idhre wantro, Oc dyrkin wara stora gudha at j maghin altidh sälika lifwa, Wilin j thz ey göra, tha skal idhart liff ändas mz manga handa plagho Jomfr*u*nar swar*adhe* O keysare thit thrugh rädhomps wi enkte, oc läggiom thz ey eentidh pa warth hiärta, thz thu lofwa sködu*m* wi ey meer än swa mykyt wädh*ir*. Wi hafwm een fadh*ir* j hymerike, äpt*ir* hans lofwa*n* bidhu*m* wi, han hafw*ir* oss lofwat äw*er*dhelikit liiff, thz astundu*m* wi, Hans thrugh oc wredhe rädhoms wi thy at allom them han forlata är äw*er*dheligh häluit*is* pyna redho, Tha loth keysarin taka the eno syst*ir*na som heth fides oc föra hona aff allom klädhum oc sla hona mz gislom oc swepu*m* swa länge at the som slogho wordho thrötte, tho synt*is* ell*ir* fandz a allo he*n*na lifwe

hwarte blanadh äll*ir* saar, Th*er* äpt*ir* loth han afskära henna spina, th*er* flöth vth myölk oc blodh, Han loth hona läggia oppa eeth halst*ir* oc starka*n* eld vndi böta En eldin kunde henne enkte skadha, Sidha*n* läth ha*n* hä*n*na hofwdh aff hugga, swa ändadhe hon sith liiff, Han läth hänta for sik the andra syst*ir*na som heth spes, oc läth oc hona aff klädhome*n* föra Oc swa länge sla mz gislum at the som slogho ey meer 12 formatto, Än hänne skadde alzenkte, Tha taladhe iomf*ru*n til keysaren O thu obarmh*er*togh*ir* mordhare kant thu enga hardhare pyno thänkia, thu skalt thz befinna at gudz dygdh oc makt är störr*e* än alla thina pyno ku*n*no wara, tha wart keysaren wredh*ir* oc lät kasta hona j een glödhetan vghn, genstan wardh vghne*n* kalir oc swal, oc iomf*ru*n sath j vghneno*m* ok lofwadhe gudh wan h*er*ra ihesum christum, Han lät taka iomf*ru*na at*ir* vth w vghneno*m* ok lät hängia hona j ena hestaprang, oc hänna lykama marghfalelika pina, Tha saghdhe iomf*ru*n til keysare*n*, O thu fule kötma*n*gar*e* alla thina pynor aktar iak enkte, thy at min h*er*ra ihesus christus är min hielpare j alle mi*n*ne nödh, Keysarin wart wredh*ir* oc läth säthia hona j een syudhande kätil fulla*n* mz thiäru wax oc qwadho, Kätilin böriadhe ofw*ir* syudha oc skambrä*n*de alla the th*er* vm kring stodho, en iomf*ru*ne skadhadhe alz enkte, Th*er* äpt*ir* läth han hona halshugga, oc läth swa the thridhio syst*ir*na for sik koma hon heth caritas, hona läth han nakna mz armome*n* vphängia oc swa länge mz gislom flängia at the som slogho

thröttos oc formatto ey mera, oc läth swa kasta hona j eeth brä*n*nande baal, En iomf*ru*n war swa vptend inna*n* til j sinne siel mz gudhlikx kärlex elde at then w*er*lzlike eldin henne enkte skadha kunde, vtan elden vthwidde sik oc brände oc fordärfwadhe een storan deel aff folkeno som th*er* stodh vm kring Th*er* äpt*ir* läth han oc hänna hofwodh affhugga Modhrin iordhadhe th*e*ra lykama oc fiol oppa siin knä oc saghdhe, O mina kära dött*ir* taghi*n* mik til idh*ir* j the äwinnelika äro oc frögdh som j nu hafwi*n* oc idh*ir* skal räkkia for vtan ända, Oc j sama ordhome*n* gaff hon vp sin anda

Min kär*e* son th*etta* skal wara thik een lära, oc än wil iak thik eet annat sighia

Aff sancta eugenia

Thz war een hälagh iomf*ru* heth eugenia hon war wordhin c*ri*stin, oc war swa hälagh at hon giordhe stoor iärtekne, konu*n*gen j rikeno loth hona for sik koma, oc saghdhe til he*n*na Hwat konst ku*n*nen j c*ri*stne, at j swa stoor vndarlik thing gitin giorth Jak went*ir* at thz är the swarta konstin, Jomf*run* swar*adhe*, Waar konst gaar ofw*ir* alla swarta konst, For thy wi hafwom ihesum christum til mestara, ha*n* hafdhe fadh*ir* j hymerike vtan modh*ir*, oc j iordhrike haffdhe ha*n* modh*ir* vtan fadh*ir*, Tha wart konu*n*gen wredh*ir* oc läth hona ledha for th*e*ra afgudh at hon skulde dyrka oc bidhia til thz, Hon fiol a knä oc hiolt vp sina händ*ir* oc badh til wan

13

herra ihesum christum, Oc genstan böriadhe iordhin swa til at skielfwa at badhe mönstir oc afgudh fiollo nidhir oc sloghos all sundir j stykke, Tha läth konugen binda een storan sten widh hänna hals ok kasta hona vth j märith, En hon sat j hafwino oppa stenenom, oc stenin flöth atir til landz mz henne, Ther äptir lät han stinga hona j een glödhetan vghn j hwilkom hon sath vtan wanda oc lofwadhe sin herra ihesum christum, Sidhan läth han hona j ena mörka stowo läsa j hwilko hon war xx dagha vtan lykamlika födho, En war herra withiadhe sina thiänisto qwinno oc kom til henna mz myklo skini j storo lyuse, oc gaff henne eeth hwit brödh oc saghdhe, Äath aff thesso brödheno iak är then som thu älskar aff allo hiärta, A them daghenom iak föddis til iordhrikis, wil iak taka thik til hymerikis, Ther äptir nesta iwla dagh läth konugen ällir rättaren hugga hänna hofwdh aff Henna modhir iordhadhe hänna lykama oc grät sarlika ofwir grafwinne Tha sagh hon sina dottir koma mz enom faghrom oc ärlikom iomfru skara, Hon taladhe til sinna modhir oc saghdhe Miin kära modhir war nu gladh och thakka gudhy thy at min herra ihesus christus hafwir fört mik oc takit til äwerdhelika glädhy, oc hafwir sath min fadhir j ängla choor, oc han wil thik til oss taka nesta sundagh som nu kombir Tha sunnodaghin kom gaff hon vp sin anda oc antwardhadhe gudhy sina siel, ok hon fördhis til äwerdhelikit liiff, at wi mattom alle thith koma hielpe ooss fadhir oc son oc then hälghe ande Amen

Min kär*e* son th*etta* första budhordhit skalt thu än andraledhis forsta wilt thu thz wel halda oc rättelika göma tha skalt thu mz engom throldo*m* ell*i*r wiskipilsum vmganga, the som mz tholkom thingom fara the äro affgudha dyrkara oc faa sieldan godha*n* ända th*e*r wil iak sighia thik eeth ierthekne aff

Aff enom p*re*st

Thz war een p*re*st*ir* som plåghadhe öfwa swarta konstena foor mz throldom oc galdrom mz diäfwlslike willo Oc mz diäfwlsins hielp giordhe han mykyt vnd*ir*, Th*e*r war oc een vng*ir* welborin swen aff rike släkt, Han hafdhe sith goodz fädh*i*rne oc mödh*i*rne ila oc owiislika forterth, han kom til p*re*stin oc tok thiänist aff ho*no*m, P*re*stin gaff ho*no*m hest klädhe oc päni*n*ga, Naar han redh eentidh mz sino*m* h*er*ra ow*ir* een storan skogh, thykte hono*m* som the komo til eeth stoort watn, oc a*n*nan wäghin widh watnnit war een borgh the fägh*i*rsta oc skönasta ha*n* hafdhe nokon tidh seeth, Swenin spordhe sin h*er*ra hwat borgh 14 thz mu*n*de wara - han swaradhe thz är mins h*er*ra konu*n*gxsins borgh th*e*r mik hafw*ir* giorth oc gifwit mykyt goth, th*e*r wiliom wi vp ridha, oc min h*er*ra skal thik rikan göra, oc thu skalt lofwa ho*no*m throskap oc thiänist oc wardha hans man The ridhu ofw*ir* wat*n*nit ok komo til borghinna, Tha ropadhe wektare*n* aa w*er*ni*n*ne oc spordhe hwa the waro, P*re*stin swaradhe lät wp porti*n* H*e*r kombir konugxsins throhin ma*n*,

genstan war portin vplästir oc windebron nidhir lätin, Oc moth them vthgingo wel xl. iuncherra dyrlika kläde oc vntfingo them mz store äro, Tha the komo in j borghena, mötto them herra och förste, riddara oc swena, Oc alle badho konungxsins win wara welkomin, ok leddo them höghtidhelika in j konungxsins palacium, ther sath konungen oppa enom höghtidhlikom stool aff gwl, konugen stodh vp mot prestenom oc läth han när sik sithia, oc spordhe sakena hwi the waro thith kompne, Prestin swaradhe, Herra konung iak är hith komen for thessins vnga mansins skuld, Han är fatikir oc wil rikir wardha, thy skalt thu han vntfa til thin thiänara, Tha taladhe konugen til swenin, oc saghdhe kom hith fram oc fal a knä, Swenin gig fram oc giordhe oc swa, konugin saghdhe wilt thu mik throskap oc thiänist lofwa, tha wil iak thik rikan göra Tho skalt thu först äptir mik sighia som iak sighir fore, Jak affsex, forswer oc ofwir gifwir ffadhir oc son oc then hälgha anda, Tha bethänkte swenin sik oc saghdhe Jak befalar mik mz liiff oc siel fadhir oc son oc thöm hälgha anda, oc giordhe kors for sik, Oc genstan j samo stwnd foor konugen mz borghinne oc allo sino herskap nidhir j hälfwitis affgrund Oc fördhe prestin mz sik, Swa skulu alle the fara som troldom oc diäfwlskap öfwa

Hör än eeth annat ärande aff hwilko thu mat nima at wakta thik thes bätir

Thz war een dyghdhelikin c*ri*stin h*er*ra heth
eradius, han hafdhe ena sköna oc faghra dott*ir*
oc war hans enda barn, hwilka han hafdhe stadh-
lika thenkt offra war*um* h*er*ra, oc gifwa hona j
klost*ir* til gudz thiänist, Thz hatadhe then gamble
owenen diäfwllen, Vptändande een vngan man
h*er*rans thiänara mz olofflikom lusta til henna,
Oc swenin thordhe tho ey sina astu*n*dan oc wilia
kungöra ffor thy han thröste sik ey gita mz
iomf*ru*ne främt sin wilia, han sökte swa länge
han fan een trulkarl oc hafdhe sit radh mz
ho*no*m, Thrulkarlin saghdhe, Wilt thu göra som
iak thik sighir, thz wardh*ir* wel äpt*ir* thinom
wilia, Swenin swaradhe oppa thz iak matte iom-
15 f*ru*na faa skal enkte a mina wegna at*ir* staa,
Tha fik trulkarlin hono*m* eeth breff oc saghdhe,
Gag j nath vth oppa markena th*i*t som then
hedhnuge*n* är iordhadh*ir* oc stat oppa hans graff
oc halt vp brefwit j höght mz thinne ha*n*d oc
ropa Sathanas oc genstan komb*ir* han thiit til
thik Sigh ho*no*m thit ära*n*de oc fölgh hans
radh han skal thina astwndan oc wilia fulkopna
Sweni*n* giordhe alth som han badh, oc genstan
kom diefwlin oc spordhe hwat han wilde, Han
saghdhe ho*no*m sit ärande, Diäfwlin swaradhe,
wilt thu göra som iak thik bidh*ir* oc fölghia
mino*m* wilia, tha wil iak skipa thik iomf*ru*na,
Swenin swor oc lofwadhe at han wilde thz g*er*na

göra, diäfwllin saghdhe, Th uskalt neka oc widhirsighia ihesum christum thin herra oc han forswäria oc wara min eyghin mz liff oc siel Swenin giordhe alt som [han] badh affsaghdhis gudhy oc gaff sik honom mz liiff oc siel, tha saghdhe dyäfwllin J Cristne men j ärin falske oc othrone, Naar j widhirthorfwin mina hielp tha komin j til min Än swa brat iak hafwir idhir holpit. oc idhan wilia främt, bryten j idhra loffwan oc vmwendin idhir atir til gudh hwilkin swa godhir är oc miskunsambir at han vnthfaar idhir genstan atir, Thy wil iak wara odaradhir aff thik, Thu skalt scrifwa mik eeth breff mz thinne eyghne hand, j hwilko thu skalt kennas thik hafwa forsakt thin gudh oc thiin döpilse, oc gifwit thik mz liiff oc siel, Then vsle darin screff brefwit oc fik thz dieflenom insighlat, Oc genstan vptende diäfwlin iomfruna swa hetelika til swensins älskogha at hon all wanskadhis aff the astundan hon hafdhe til hans, Oc kärdhe for fadhir oc modhir at hon ey gate lifwat. vtan hon then swenin finge Oc badh them innerlika forbarma sik ofwir hona, Fadhir oc modhir hiollo sik ila oc saghdho til henna Kära dottir hwat är nu mz thik wordhit hwi latir thu swa, wi hafdhum thenkt throlofwa thik warum herra ihesu christo oc nu wilt thu hafwa wärlz man, oc mote gudhy bryta thina lofwan Jomfrun swaradhe, Vtan j rasklika fulfölghin mina astwndan. mik forgaar badhe with oc sinne, oc mith liiff takir fult snart een ända., Fadhir oc modhir hafdho stoor dröffwilse ffore thy at hon skulde sina gudhlika lofwan bryta

oc gifwas enom fatikom swen hwilki*n* a släktinna wegna ey war henna like, thogh äpt*ir* frenda oc wina radh gaff fadhrin sweneno*m* sina dott*ir*, For thy at dieffwllin frestadhe hona swa stark-lika at hon hafdhe engin lisa, äpt*ir* at the hafdho nokra stwnd sama*n* warit vnd*ir*stodh hon oc märkte at hänna man giordhe aldregh kors for
16 sik, oc gig ey til kyrkio Sc*ri*ptadhe sik ey oc tok ey wars h*er*ra lykama som godhe c*ri*stne men plägha, Oppa holkith henne mykyt myst-thykte, oc aff räddogha hafdhe hon manga vm-skiptelika thanka, Vndir thes kom oc annat folk som thz sama hafdho märkt oc saghdho til henna, Thin man som thu hafw*ir* vthwalt är ey rätt*ir* c*ri*stin man, Oc berätto henne thz hon för hafdhe sielf forsta*n*dit Hon beledde thz swa länge, oc foor th*er* swa listelika mz at hon fik alla sannindena wita aff ho*no*m, at han hafdhe gifwit sik diefflen*om* for henna skuld, aff hwilko hon wardh dröffdh oc sörghiande offw*ir* alla matto, oc afwitte oc straffadhe han for thz han hafdhe swa darlika giorth, Oc badh ha*n* tho hafwa starka thröst oc hop til gudz godhlek oc miskund, Oc gig genstan sielff gratande til sanct-um basilium, han war th*er* biskop*ir* j stadhe*no*m, oc berätte ho*no*m ärandit alt til ända, Biscopin sände genstan ma*n*neno*m* budh, oc saghdhe hono*m* sin wadha, Oc spordhe vm han wildę sik at*ir* vmwenda til wan h*er*ra, Ha*n* swaradhe, Thz giordhe iak g*er*na om iak matte thz göra, Jak hafw*ir* min gudh widh*ir*sakt oc forsworith, Oc iak hafw*ir* mz mino breffwe mik mz dieffleno*m*

bebundit, Biscopin swaradhe, Haff enga faaro ok lydh mit radh, waár sötaste gudh är fuld*ir* mz miskund oc nadh, hafw*ir* thu ang*ir* oc idhrogha och wilt thik bätra han forlat*ir* thik thiin bruth oc vntfaar thik at*ir* g*er*na, Tha fik ma*n*nen idhrogha oc starkan graat, Biscopin giordhe kors j hans e*n*ne Oc merkte han allan vmkring mz korssins tekne, ok läste han inne j enom kamera thre dagha fastande, Th*e*r äpt*ir* kom biscopin til hans oc spordhe huru han matte, Han swaradhe käre h*er*ra Jak är j aldra största nödh, diefflane koma swą stygge oc rädhelike til miin at iak ald*ir* forwardh*ir* j reddogha aff th*e*ra syyn, The wisa oc tee mik mit breff oc sighia O thu falske forrädhar*e* huru hafw*ir* thu ooss forradhit, Thu kompt til oss oc ekke wi til thik, Thu esth een lyughare, Thu hafw*ir* oss swikit, oc alt thz thu oss lofwadhe hafw*ir* thu lughit Biscopin saghdhe Min käre son thu skal énkte thweka, vta*n* ropa stadhlika til wan h*er*ra Jak wil g*er*na for thik bidhia, oc gaff ho*no*m litit watn oc brödh, ok läste han än inne twa dagha, ok kom swa at*ir* til hans oc spordhe huru ho*no*m gig, Han swardhe Thz är nu nokot bätra, Jak höre them buldra oc ropa, oc iak seer them ekke, Tha inneleste biscopin han än een dagh, ok kom swa at*ir* oc spordhe huru han matte, Han swaradhe, Helghe fadh*ir* thz är nu goth Mik hafwa holpit thina hälgha bönö, Jak saa j dagh at thu stridde for mik mz diefflen*o*m oc want 17
sigh*ir* aff ho*no*m, Tha lät biscopin alla sina klärka oc lekme*n* oc allan almoghan göra prosessionem,

oc han togh sielfwir ma*n*nin j handena oc ledde han til kyrkionna, Th*e*r kom diefwllin mz sit selskap, oc grep snarlika then vnga ma*n*nin oc wilde han bort rykkia af biscopins handum En biscopin hiolt starklika, dieffwlin drogh, oc biscopin drogh oc ma*n*nin badh sik hielpa Oc alt folkit gräth oc ropadhe til wan h*er*ra och badho han hielpa at biscopin matte ma*n*nin behalda, Vm sidhe slepte dieffwllin ma*n*nen Oc ropadhe mz högho lyudhe, Basilius thu gör mik waldh oc oräth, han kom til mik oc iak sände ho*no*m enkte budh, Oc h*e*r hafwir iak hans eyghit breff til mere skiel at han är min eyghin mz liiff ok siel Biscopin saghdhe Jak manar oc byudh*i*r thik a gudz wegna at thu lath gudz c*r*eatwr j nadhu*m* wara, ok lat thik nöghia ath thinne eyghne fordömilse oc skil thik rasklika widh hans breff, Ginstan kom brefwit aff wädhreno nidh*i*rfallande allo folkeno aseande, hwilkit biscopin tok oc fik vnga ma*n*neno*m* j geen oc alle lofwadho gudh ¶ Th*e*r äpt*i*r satte biscopin ho*no*m sc*r*i*pt, oc gaff ho*no*m gudz lykama, oc antwardhe han at*i*r sinne hust*ru*

Min kär*e* son hördhe thu nu huru wadhelika then vnge ma*n*nin war stadd*i*r oc hwat ysäld ho*no*m hafdhe ofw*i*r komit, hafdhe ey gudz dygdh oc then hälghe biscope*n* hulpit Thy tak thik h*e*r aff lärdom oc bryt ekke gudz budhordh som är thu skalt ey thro oppa thruldom oc ey lata thik til them som dieffwlskap öffwa ¶ wilt thu thz första budhordhit wel halda tha skalt thu ey thro vppa tompta gudha älla oppa

wätt*ir*, ey oppa nek, äll*ir* forsa karla, ey oppa skratta ell*ir* tompt orma, Thu skalt ey thro oppa maro ell*ir* elfwa, oc oppa enga handa spook ellir willo ffor thy thz er enkte annat än diefwlsins gab mz hwilko han swik*ir* folkit som ey hafwa fulla oc stadhugha throo, En the som hafwa sanna thro oc rätta, ka*n* dieffwlsins gab enkte skadha Th*er* wil iak säghia thik een likn̄ilse aff

Thz war een hälgh*ir* biscop*ir* heeth germanus, han kom eentidh til ena hust*ru* ok tok sik h*er*berghe, vm qweldin folkit gig j säng rede hust*run* til eet erlik*i*t bordh mz hwito*m* dwk oc reno*m* oc satte fram nogh math godha*n* oc wel reda*n* tha spordhe germanus hwa then matin skulde äta, hust*run* swaradhe, Kär*e* h*er*ra ho*no*m skulu tompta gudhane äta som hith plägha koma vm nattena Oc ä mädha*n* iak swa gör oc pläghar them weel thriifs min boskap*ir* oc mik gaa alstingx wel til mina berni*n*g, Sanctus germanus 18 saghdhe hust*ru* hafw*ir* thu the gudhena nokontidh seeth, Hon swaradhe iaa wel mangu*m* sinno*m*, Folkit gig alt j säng oc sanctus germanus wakadhe j gudhlikom bönu*m* oc badh til gudh at' hust*runa* wantro matte forstyras, Vm nattena komo tompta gudhane oc satt*is* til bordh at äta, Tha stodh sanctus germanus vp aff sino*m* böno*m* oc gig in j husit til them oc bödh them vnd*ir* gudz lydhno oc hälgha na*m*pn at the ey skuldo thädha*n* gaa för än han gafwe them orloff, Oc gig swa bort vpwekkiande hust*runa* oc alt hä*n*na folk, Oc gingo swa thith the saato, oc biscopin

spordhe om hon th*e*m kände, Hust*ru*n swaradhe iak kännir thessa wel, thz äro ware granna oc boo h*e*r när oss j thorpeno, Biscopen saghdhe sänth budh heem j th*e*ra hws oc faa granlika witat hwat the äro heldir h*e*r ell*i*r th*e*r, Tha budhin komo thith fu*n*no the folkit alt hema liggiande a sinom sängum Tha saghdhe germanus til tompta gudhin Jak byudh*i*r idh*i*r a ihesu christi wegna at j säghin oss nu oppenbarlika hwa j ärin, The swaradho th*e*r nödhghoms wi til vtan wara thak, wi äro*m* alle diefla oc pläghum swa folkit gabba oc swika them som ey hafwa stadhugha oc rätta thro, tha wart hust*ru*n oc henna folk mykyt vndarlika widh*i*r En sanctus germanus gaff diefflome*n* orloff oc bödh them thädha*n* fara och aldregh at*ir*koma, the foro th*e*ra wegh mz ska*m*mom, Oc hust*ru*n oc folk*i*t vmwändos fran th*e*ra wantro oc diäfwlslike willo, Thy min käre son wakta thik for slike wille oc wantro granlika oc wel om thu wilt heel wardha til thinna siel

Min käre son wilt thu thz första budhordhit wel halda, tha skalt thu engin thrylla ell*i*r mz truldu*m* willa., Oc ey [göra] radh äll*i*r fulbordh til Thu skalt ey lata thik mz liff böta, ell*i*r anna*n* lifia, Thu math wel läkedo*m* taka then som engin willa ell*i*r wantr*o* blandas vthi, Thu skalt ey spa ellir lata spa, Thu skalt ey lata thik mäta mz bast ell*i*r rödhu*m* thradh ell*i*r mz nokro andro, Thu skalt ey wax äll*i*r bly lata ofwir thik gyuta, Thu skalt ey thro oppa fughla sang, Ey oppa gökin tha han gal Ey oppa prustan ey a örna

kladha ell*i*r handa kladha ell*i*r nokot tholkit, Thy skalt ey thro oppa dröma, ey oppa moth ell*i*r footh, Oc thro ey ath een mä*n*niskia hafw*i*r bätre moth än annor, Oc ey at nokot dywr hafw*i*r bätra moth än annat, Thu skalt ey thro oppa hantzal Ey oppa swerdhbreff ell*i*r annor galdra breff, Thu skalt enga handa beswer*n*ing ell*i*r mani*n*g göra hwarte ofwir iern ell*i*r nokot annat, Thu skalt ey saltarin lata löpa som diekna 19
plägha ella annat slikt, Thu skalt ey hafwa the bökir th*e*r töfri är sc*ri*fwat vthi Somlika me*n*niskior hafwa haar saman walkat oc hafwa th*e*r wanthro til thz skalt thu aff skära oc wakta thina siel om thu wilt, for thy wantro ok willa är mangskona oc wardh*i*r ma*n*gom lundum hwilkit iak kan ey alt besc*ri*fwa j the*n*na book Min kåre win thu skalt ok ekke thro oppa skepnolagh ell*i*r ödhno som hedhnugane göra hwilke som sighia hwat skepnan hafw*i*r ma*n*nom skapat ont ell*i*r goth thz skal ho*no*m io ändelika ofw*i*rgaa hwat thz är hell*i*r sälikheth ell*i*r ysäld Swa findir oc än manga c*ri*stna människior som swa äro aff dieflenom blinda giordha at the hafwa wantrona at människio*n*ne skal io ofw*i*rga thz henne är skapat, Oc sighia swa, människia*n* göri hwat hon wil är henne nokot got ödhit ell*i*r skapat hon faar thet wel, är henne oc ont ödhit ell*i*r skapat hon kan thz ekke fly, Somlike dara sighia swa Menniskian lifwi som hon wil ila ell*i*r wel är honom hymerike skapat han kombir ioo thiit, är ho*no*m ok helfwite skapat han kan

ey swa mykyt goth göra han skal ä fara thith, Somlike sighia oc swa ath een människia maa wara aflat ellir föd j the stwnd ellir tyma ellir vndir the planeto at henne skal ofwirkoma all ysäld oc widhirmödha Alle thesse som thro oppa skepnolagh oc ödhno the fara sörghelika wille Swa skalt thu engaledhis thro, Thu skalt thro at gudh är ofwir all thing oc formagh at gifwa sälikheth ellir yseld hwem han wil ther wil iak sighia eeth exemplum aff

De parentibus sancti clementis

I rom war een mektoghir oc rikir herra heth faustinianus, hans hustru heth matidiana, badhin vthföd aff besta romara släkt, The hafdho twa sönir twilinga x ara gambla, then ene heth faustus, then andre heth faustinus The hafdho ther mz een vngan son kalladhis clemens fäm ara gamblan thz hende swa at herrans brodhir fik olofflikan kärlek, sköran lusta oc onda astundan til sins brodhirs hustru mathidianam at synda mz henne Oc widhirfrestadhe mz alle the list han kunde, mz sötum ordhum oc faghir lofwan opta oc idhkelika mykyt athrättelika at han matte sin syndelika wilia mz henne främmia, The erlika qwinnan mathidiana, war stadhugh oc dyghdhelikin stodh starklika moth ey wiliandis sith hionolagh smitta oc swa skemmelika gerning göra, hon thordhe oc ey oppenbara sinom bonda hans fula akt oc wilia at ey skulde osämmia oc draap for hänna skuld mellan badha brödhrinna koma Oc thera

erlika släkt j onda rökt koma, thy thenkte hon mz sik at bätra ware at hon kome sik bort nokra stund aff hans öghsyn til thes han sinne oloflike astundan glömde, Hon diktadhe eeth radh oc saghdhe til sin herra Een gudh taladhe til miin j nath oc bödh mik taka mina elsta twa sönir, oc vtan dwalu fara mz them bort aff rom in til greciam oc halda them ther til skola, Oc ey atirkoma för än han mik thz bidhir, Gör iak thz ekke tha skal iak mz them forfara mz brodhum dödh, Herran throdhe thz hon saghdhe och räddis mista badhe hustru oc barn som han innelika älskadhe aff allo hierta Oc lät genstan skip til redha, oc fik henne thiänara oc thiänisto qwinnor gul oc sölff nogh til täring, oc alt thz hon widhirthorfte, oc badh hona fara til een stadh j grecia som kallas athenis, ok lata ther piltana gaa til skola til then tyma the matten sighirlika hem koma atir til hans, Och then yngxsta sonen clementem behiolt han när sik qwarran, the gingo til skips oc foro thera wegh, Thentidh the hafdho langa ledh sighilt komo the vndir ena öö ther kallas rodum, Tha byriadhis grymt wädhir oc rädhelikin stormbir, Oc aff gudz lönlikom dom, wordho the skipbruta, ok alle drunknadho som waro a skipino vtan sielf mathidiana oc henna twa syny, tho miste hon them oc alt thz hon atte, Hon wrokx eensamen j starkom bölghiom vm nattena til eeth sker, oppa hwilkit hon kom mz store nödh, waat oc frusin oc ömkelika farin, Ther bleff the erlika qwinnan offwir nattena j bitirlike sorgh oc ryghe-

likom grath, opta thänkiande j harmenom sik wilia sielf dränkia, En thz hopit hult hona at*ir* som hon hafdhe at henna barna liik skulden til landit flyta at ho*n* matte hitta them dödha hwilka hon kunde ey lifwande behalda, Then tidh dagh-i*n* lyste oc hon fan til them enkte, gräth hon ofw*ir* alla matto, Hon reff sit haar oc beeth sina händ*ir* sw a atblodhin flöth vth alla vegna, thith ko*m* oc folkit som bygdo oppa önö oc fördho hona til land, fingo he*n*ne klädhe oc warku*n*nadho sik ofw*ir* hä*n*na nödh, hughnadho hona thz mesta the gato godha qwinnor budhu hona g*er*na hem til siin Oc alle ömkadho sik ow*ir* hä*n*na grath, Oc oppa thz the wildo he*n*na sorgh lina saghdho the siin dröfwilse som oc war them ofw*ir* gangen for henne, än henna milda hierta gat ey hughnadz aff th*e*ra mis-fallu*m*, vtan held*ir* dröffdhis ofw*ir* th*e*m mz ömko, Th*er* war j bland them een fatik änkia, 21 hon thröste hona oc saghdhe sik oc j skipbrut hafwa mist sin vnga bonda, oc wilde sik äptir hans dödh alregh gipta, Oc for sins bonda kär-lek wilde hon renlek halda til sin dödh, Hon tok hona mz sik j sith hws oc hafdhe hona när sik langan tyma, Näär henne wilde the ärlika f*ru*n g*er*na blifwa, ä thes heldir at hon hördhe thz hon hafdhe sina thro swa throlika gömt äpt*ir* sin bonda, The blifwo til saman oc föddo sik mz th*e*ra ärwodhe som the gato, Oc ä som optarst saghdhe mathidiana at hon hafdhe siin dröfwilse fangit af hardhe skepno, oc war henne ödhit oc hon kunde thz engalund fly, Thz war

fals, hafdhe hon hema sithit oc ekke komit oppa märith, hon hafdhe the dröfwilsin ekke fangith, Nokon tyma th*e*r äpt*i*r wardh he*n*na wärdhi*n*na nomin oc wanför j allu*m*, lymu*m*, Oc mathidiana hend*ir* som hon hafdhe fordhu*m* sarghat ok *bitit* toko til at thörkas oc wisna, oc formatte enkte ärwodha, Thy nödhghadhis the dyghdhelika qwinna*n* föd aff ärlikasta romara släkt, sik oc sinne wärdhinno th*e*ra fordha*n* j thyugho aar aff andru*m* thiggia som nogh hafdhe fordhu*m* sielf widh*i*rthorftoghu*m* gifwa, Enkte wiste hon annat än badhe henna syny waro dru*n*knadhe, Thy är witände at thentidh skipit bröth komo badhe piltane oppa eeth bordh oc flutu j hafwino til thes sioröfwara fu*n*no them oc fördho them in til cesaream Oc wendo them na*m*pne, Then ena kalladho nicetam oc then andra aquilam, Oc saldo them ene dyghdhelike frw heeth iwsta, hon hiolt them til skola oc läth them lära badhe gredzko ok latino, The wordho store mestara oc wise men, Tho lykowel wordho the daradhe af symon mago som war een koklar*e*, The fölghdho ho*n*om nokra stwnd oc thänkto han wara christum, J them tymano*m* kom sancte peth*i*r til thz landit cesaream, oc forwa*n* symon magum mz sinne pr*e*dikan hwilkin swikit oc darat hafdhe alt folkit mz diäfwlslike wille oc sinne koklan, Koklarin kördhis thädha*n* mz blygdh ok *skam* Oc sancte peth*i*r vntfingo the mz hedh*i*r oc äro oc hioldo han j wördhni*n*g som han oc war for een hälagha*n* ma*n*, Tha wordho the twe niceta oc aquila sancti peth*i*rs känne swena oc

fölghdho hon*o*m äpt*i*r Then tidh eeth aar war fram lidhit äpt*i*r ath faustinianus hafdhe sina
22 hust*ru* mathidianam mz sino*m* twem syno*m* sänt af room til atthenis, sände ha*n* thit aff room budh mz nogh fortäring at see ok höra huru ha*n*s hust*ru* oc barn matto, Hwar the budhi*n* blifwo weth ma*n* ey at seghia til hon*o*m komo the aldregh at*i*r Thridhia arit sände ha*n* vth annor bodh, the komo at*i*r oc saghdho sik th*e*m hwarghi*n* ku*n*na finna ell*i*r spöria, Aff hwilko*m* tidhandu*m* faustinianus fik swa stora hierta sorgh oc dröfwilse at ha*n* war alregh gladh*i*r, vtan sörghdhe oc gräth altidh harmelika vtan alla*n* lisa, Än hans swikfulle oc härnislike brodh*i*r som för war aff sakt wiliande mz sinne et*i*rblandadhe twngo minska oc lina sins brodh*i*rs sorgh, taladhe hemelika til hans oc saghdhe, Min kär*e* brodh*i*r mathidiana som thu swa mykyt äpt*i*r sörgh*i*r, war ey swa throhin höfwisk oc dondis som thu thänk*i*r, thz hafwir iak visselika rönt, Hon fik först oloflika*n* kärlek til miin, oc wilde at iak skulde mz he*n*ne synda, Sidha*n* hon fan at iak stygdis th*e*r widh*i*r, oc wilde ey fölghia he*n*na wilia, fik hon kärlek til een thin swen oc fulko*m*pnadhe mz hon*o*m sin fula lusta, Oc for thy hon reddis at thz skulde thik ku*n*nokt wardha, lögh hon then drömi*n* at hon matte swa fra thik koma, oc ho*n* finge sidhan thes frelslikare mz sino*m* älskar*um* öfwa sith onda lifw*i*rne, Tha faustinianus fik thetta höra throdhe han sins brodhirs ordh wara san oc hans akt rätfärdhogha, oc wende genstan sina länktan ok

kärlek fran henne, Oc sörghdhe tho ofw*ir* alla matto for sina twa sönir som ho*n* bort mz sik fördhe, Oc äpt*ir* sinna wina radh antwardhadhe han formyndar*um* sin son Clementem, oc läth han j rom qwarra*n* blifwa, Oc sielfw*ir* foor han til greciam at sökia äpt*ir* sinom syno*m* faustum oc faustinum, Han foor oc söktö i xx aar land oc städh*ir*, hws oc feste, ha*m*pna oc öghia, kringo*m* mang rike, Oc wardh swa fatik*ir* om sidhe at han for blygdh skuld thordhe ey at*ir* hem til sit eyghit koma, vtan födde sik vthländis mz sino ärwodhe, oc kunde hwarghin läng*ir* spöria ellir sökia, oc war wordhin wanhopa them nokot sin finna, Han wiste oc ey hwat hans son clemens war lifwande ell*ir* dödh*ir* som han lät äpt*ir* sik qwarra*n* j room En clemens gig mädha*n* til skola, oc öffdhe sik j boklike konst manlika oc wardh j hedhniskom bokum een wiis mestare, 23 Oc war oc 'wanhopande wordhi*n* vm fadh*ir* oc modh*ir* oc sina brödh*ir* mädha*n* han hafdhe ey j swa ma*n*g aar budh ell*ir* breff aff th*e*m fangith, Mykyn athanka hafdhe clemens at finna oc vthleta vm nokot liiff skal wara äpt*ir* thenna lykamlika dödhin, ell*ir* ey, oc hwat som war för än w*er*ldin war skapat, ell*ir* naar hon giordhis, ellir hwat äpt*ir* he*n*ne skal wardha, vm glömska oc thysta skulu all thing hölia Thetta oc thesso likt wendis idhkelika j hans hierta, J th*e*m tymano*m* kom barnabas til room oc p*re*dikadhe cristna thro, oc at gudz son christus war föddir j iwdha landeno, Oc aff hans ierteikno*m*, Oc at the skuldo faa hymerikes frygdh oc glädhy som

hans budhordh oc kännedo*m* gömdo, For hulkit the hedhnisko mesta*ra* häddo barnabam, oc straffadho at han p*re*dikadhe christum wara gudh, oc formagha nokot gifwa ell*i*r göra mot skepnolaghu*m*, ell*i*r ödhno, Än clemens märkte granlika thz barnabas p*re*dikadhe, oc saghdhe at hans ordh fiollo mykyt thäkkelika oppa hans hiärta, Clemens ledde barnabam j sith hws oc hafdhe han när sik nokra dagha, hördhe ha*n*s ordh oc kä*n*nedom mykyt gladhlika Oc th*e*r äpt*ir* fölghdhe clemens ho*no*m til cesaream oc fu*n*no th*e*r petrum apostolum, Oc th*e*r wart clemens sancte peth*i*rs discipulus oc fölghdhe ho*no*m äpte, Oc sancte peth*i*r gladdis mykyt af hans komo, oc döptö han stadhugha*n* oc fulko*m*pnan j the helghe thro, Oc foor swa thädha*n* til anthiochiam, oc hafdhe mz sik clementem, nicetam oc aquilam, Oc clemens war sancte peth*i*re mykyt hemelikin, Entidh spordhe sancte peth*i*r enlika clementem aff sinne släkt, oc han berätte ho*no*m alla sina äth, oc th*e*ra na*m*pn Oc huru han miste först sina modh*i*r, oc brödh*i*r, oc huru fadhrin foor bort äpt*ir* at sökia, oc kom sidhan aldregh at*i*r, oc wet ey annat än the äro dödh, tha warku*n*nadhe sancte peth*i*r sik ofw*i*r them oc gräth aff rätte ömko, Th*e*r äpt*ir* wardh sancte peth*i*r bidhin at han skulde fara til ena öö som laa siex wiku sio läng*ir* bort j märith, Ha*n* foor oc clemens fölghdhe ho*no*m, Thentidh the komo til öna gig sancte pedh*i*r pa landit oc clemens bleff qwar j skipino, Thentidh sancte peth*i*r hafdhe warit j mönst*r*eno oc seeth mang kostelik thing j be-

hendoghe bygning, vndradhe han mest oppa stora pilara som aff glar waro giordhe, Tha han vthgig sagh han ena fatigha qwinno for duromen 24 sithia, wentande äptir thera almoso som thit waro kompne, Hán taladhe til hänna oc saghdhe O qwinna hwat lim hafwir thu mist aff thynom lykama, mädhan thu sitir her oc thiggir, oc födhir thik ey heldir mz thyno handa ärwodhe, hon sukkadhe swarlika och swaradhe, O godhir herra iak hafwir ensampnan hampnin af handomen oc thy wer alz enga maktena, Mina hendir äro mik badhe dufna och dödha aff thy at iak them fordhum sleeth oc beth mz minom tannum, Sancte pethir saghdhe, Hwat sak war ther til, hwi giordhe thu sielff swa ila widh thik, Hon swaradhe sakin ther til war min onda lykka, oc osinom kom iak tha til landz, hellir matte iak tha hafwa mik sielfwa dränkt oc giorth een ända minne sorgh oc ysäld, Sancte pethir swaradhe, O salogh qwinna hwi talar thu swa darlika, wentir thu them wara af dröfwilsom frelsta som sik sielfwe dräpa, Ney sannelika thz är ey swa, vtan thera siela skulu äwerdhelika lifwa j helwite, oc vndirgifwas thes mere ysäld oc dröfwilse, Hon swaradhe, wiste iak wisselika at j helfwite lifwa siela, iak wille än gerna dödhin vmfepna oc dödzsins pyno thola ther til at iak matte ena stwnd faa see mina käro syny som iak miste j hafwino, Sancte pethir saghdhe, Qwinna vththryk mik fullelika thinna dröfwilsa sak, tha wil iak thik wisselika bewisa at j hälfwite lifwa siela, Oc til thz thu sighir thik wilia dräpa sielfwa ma

iak än wisa thik nokra andra wegha, at thu mat vtan äwerdhelika pyno liifwit ända, Thetta hördhe hon gladhlika, oc böriadhe honom säghia aff sinne slekt, aff bonda oc barnum, oc aff alle sinne färdh, Oc huru hon diktadhe drömin, at hon matte swa osmittat vntkoma sins bonda brodhirs oloflika lusta, aff hwilkom han hetelika bran til henna, Thy at hon ey thordhe hans odygdh sinom bonda berätta, at ey skulde osämmia ok draap them j mellom koma, Hon saghdhe oc aff huru hon wardh skipbruta oc miste sina twa sönir j hafwino, oc j thöm dröfwilsomen fordarfwadhe hon sina hendir, Thy waro the lama oc onyttogha, oc henne bordhe thy af androm thiggia mz hon formatte ey sielf ärwodha, tha hon hafdhe honom wisselika alla sina färdh oc misfelle berätt saghdhe sancte pethir, Her är mz 25 mik een vngir swen komen aff room han hafwir mik nokor sliik ärande aff sinom fadhir och modhir oc brödhrom berät, Tha qwinnan thetta hördhe, fful hon vndirs ful til iordhinna, oc gat talat ey eet ordh, Sancte pethir spordhe hwat henne wlte, Hon swaradhe vm sidhe gratande, Min käre herra, lät mik then swenin see Jak är wisselika swensins modhir, Sancte pethir saghdhe, Sigh mik först hwa thu est, oc hwat är swensins nampn, Hon swaradhe, Han hetir clemens oc bleff äptir mik när sinom fadhir j room Oc iak är hans modhir mathidiana, Sancte pethir swaradhe, wisselika är han then samy, oc togh hona widh handena, oc ledde mz sik til skips, oc badh at hon skulde ey oppenbara hwa hon ware

för än skipit ladhis fran lande, Ho*n* lofwadhe swa wilia göra, Tha clemens saa sancte peth*i*r koma ledhande q*w*i*nna widh hand, vndradhe han oc loo th*e*r smörlika ath, Genstan the komo j skipit, gat hon ey läng*i*r haldit thz hon hafdhe lofwat, Vta*n* aff modh*i*rlikom kärlek, oc hiärtans glädhy mz gratande tarum ful hon ofwir sin son clementem oc byriadhe kyssa oc klappa, han wardh vndarlika widh*i*r oc sköff hona fran sik mz wredhe swa som blyghiandis widh he*n*na laat, dröfdhis han moth sancte peth*i*r som hona thith lede, Tha saghdhe sancte peth*i*r O min son clemens gör ekke swa, skyuff hona ey fran thik dröfdh*i*r, Ho*n* är wisselika thiin modh*i*r, Widh the ordhin blött*is* hans hiärta, Öghone*n* fyltos mz tarum, armane oc hendrena vthrektis til at vmfempna modhrena, oc mz mu*n*neno*m* kyssa hona lyoflika, Tha wilde sancte peth*i*r genstan hafwa farith sin wegh, En mathidiana saghdhe til sin son clementem Min käraste son mik tilbör at helsa the fatigha q*w*i*nnona som mik swa kärlika tokgh j sith hws, hon är fatigh oc ligg*i*r a sänginne nume*n* j allom lymo*m*, Tha bödh sancte peth*i*r läta q*w*i*nnona bära til siin mz säng oc allo som hon laa, Oc j allas th*e*ra asyn när waro, giordhe han them helbryghdho badha twa, Alle lofwadho gudh, oc gräto badhe aff glädhy oc ömko, q*w*i*nna*n* stodh vp helbryghdho, oc gig gladh hem til siin, Oc clemens begafwadhe hona for then kärlek oc godhg*e*rniga hon hafdhe hans modh*i*r giorth, Th*e*r äpt*i*r foor sancte peth*i*r mz elemente oc ha*n*s modh*i*r at*i*r til laodiciam,

Oc j wäghenom spordhe matidiana clementem äptir hans fadhir, Clemens swaradhe at han foor aff room for mangom arom äptir hänne sökia oc kom sidhan aldregh atir. til landa, Aff hwilko hon sarlika sukkadhe mykyt dröffd, Oc hughnadhis tho. aff sinom son clemente at hon hafdhe han funnit, Tha the waro oppa landit kompne mötto them the twe brödhirne niceta oc aquila, oc spordho clementem hwa the okända qwinnan war som the mz sik fördho, Clemens swaradhe, Thz är min modhir, hwilka iak thenkte lango wara dödha, oc gudh hafwir mik nu hona atir gifwit vm petrum min kära mestara, Hon foor aff room for mangum arum mz twem sinom synom faustum oc, faustinum oc kom ey sidhan atir oc iak wente ey annat än hon ware drunknadh, Tha böriadhe petrus at sighia huru han fan hona oppa önö widh mönstrit sithiande, oc hwat ordhum the hafdhe saman fra byrian oc til ändan, Tha the twe brödhirne niceta oc aquila thetta hördho, vpfyltos the mz stort vndir at the ey gato talat eeth ordh, oc hwar thera saa oppa annan, Tho vm sidhe saghdho the, O herra gudh ther all thing styrir oc radhir, Hwat är thetta wi hörum sannind ellir dröma Sancte pethir saghdhe, vtan wi ärum alle osinnoghe tha är thetta wisselika sant for gudhy, The swaradho, Sannelika tha är hon matidiana war kärasta modhir, Oc wi ärom henna sönir faustus oc faustinus Oc sprungo til modhrinna vmfämpnande hona mz storum kärlek, Oc aff hiärtans glädhy gräto the oc alle the ther när waro

stadde, Än modhrin war gripin aff swa store hiärtans sorgh at hon ful til iordhinna som hon ware dödh, En Sancte pethir styrkte hona oc thröste, oc hon kom atir til siin sinne waknande swa som aff sömpne, Oc vmfämpnadhe kärlika syna kära sönir, kyste oc klappadhe hwilka hon thenkte aff skepnolaghum wara drunknadha, Ther war mykyn frögdh oc glädhy Modhrin fan atir sina tapadha syny, barnen fingo atir sina modhir, Oc twe brödhir funno thera thridhia brodhir, Tha spordhe matidiana sina syni huru the komo til land j the ryghelike nattenne, The swaradho, tha skipit bröth, komo wi oppa eeth bordh, Oc flutum j hafwino til thes sioröfwara oss funno oc toko oss in j thera skip oc fördho oss til cesaream, the wendo war nampn oc kalladho een aquilam, oc annan nicetam, the saldo oss eene dyghdhelike frw heth iusta, Hon hiolt oss til skola oc gaff oss kost ok klädhe Sidhan fölgh- 27
dhom wi diäfwlsins willo mz enom koklara som heth symon magus til then tyma war käre mestare petrus kom j the landen oc predikadhe rättan wägh fran diäfwlsins willo, tha wordhum wi cristne, oc tokom widh rätte thro, Tha ofwir gaff matidiana alla wantro skepnolagh oc ödhno, oc throdhe stadhlika oppa ihesum christum wan herra, oc sancte pethir döptö hona, Annan daghin arla om morghonen gig sancte pethir vth aff stadhenom mz them threm brödhromen at läsa thera tidhir oc gudhlika bönir, Tha kom til them een erlikir gamal man fatighir j klädhum, tho mykyt höfwiskir oc sidhughir j sinom athäfwom

Han taladhe til thera oc saghdhe swa Mine käro brödhir, Jak warkunnar idhir, Jak seer idhir fara willa, oc j tapin idhart hop vndir gudhlike wento, Thy at engin är gudh som j wentin wara ther allo radhir, vtan althing styras aff skepnolaghum, Oc hwar man aff ödhno oc lykko oc sielfsins blodhe, Oc ey är annor gudhlik foresyn j werldinne, Jak hafwir j mik sielfwom rönt ödhno ok skepnolagh mykyt thung Jak är ok lärdhir j bokum oc wiis wordhin aff misfallum, oc meer aff onde lykko, wendin thy atir aff idhre willo, Enkte dugha idhra bönö mot skepnolaghum oc ödhno, Clementis hiärta qwaldis mykyt widh hans ordh, oc thyktis för hafwa han seeth, oc kunde han thogh ey känna, thy at han war aff sorgh oc dröfwilsom wordhin sik sielfwom olikir, Tha badh sancte pethir the thre brödhirna, faustum faustinum oc clementem j boklike konst oc naturlikom thingum disputera mz gambla karlenom, Thy at the waro mykyt wel lärdhe oc wise men, the disputeradho wel länge mz honom, Vm sidhe sadhe gamble mannen, äptir the skiel j mik bewisen matte iak nokraledhis thro at gudhlik foresyn styre werldinne, om iak hafdhe ey rönt miin skepnolagh j mik sielfwom, thz är mik wisselika ofwirgangit som skepnan hafdhe mik skapat, at iak skulde mista mina hustru matidianam, oc mina twa sönir faustum oc faustinum, Thz är oc them widhirfarit som them war ödhit at the skuldo vthländis drunkna, thz giordhe thera hardha skepna, Tha the thre brödhirne thetta hördho, wildo

the genstan sik oppenbara, oc kä*n*nas widh th*e*ra
fadh*i*r, En petrus forbödh them thz oc badh them 28
bidha ena stwnd, Oc saghdhe til gambla ma*n*nen
Om iak antwardh*i*r thik at*i*r j dagh thina ärlika
oc dyghdhelika hust*ru* osmittadha oc lastlösa for
hwariom manne, oc thina thre sönir helbryghdho
mz he*n*ne, wilt thu tha g*er*na thro stadhlika
oppa ihesum christum wan h*er*ra, Oc at ey är
annor ödhna äll*i*r skepna, vtan gudz skipan oc
hans foresyn Oc at frels är mä*n*niskio*n*na wili
som mz dyghdh oc witi maa styra stierno*n*na
krapt, oc mz ifw*i*rbudh radha sino eyghno blodhe,
Oc formena lykameno*m* olofflika g*er*niga mz gudz
nadhum, Gamble ma*n*nen swaradhe Swa som
omöghölikit är thik thz fulko*m*pna som thu vth-
lofwar, Swa är oc omöghölikit at nokot kan
wardha vtan skepnolagh oc ödhno, Petrus sagh-
dhe thro stadhlika thz iak sägh*i*r Jak takir them
alla til witna när äro stadde, at iak wil fulföra
min ordh mz g*er*nige*n*ne Thu est sielfw*i*r fau-
stinianus komin aff rom född*i*r aff keysarins släkt
Oc thesse thri h*er* standa, äro thine syny, faustus,
faustinus oc clemens thu skalt oc än faa see thina
ärlika hust*ru* j dagh matidianam, Tha wardh han
swa vndrande, at han ful til iordhi*n*na som ha*n*
hafdhe hwarte makt ell*i*r sinne, Hans sönir fullo
mz myklom grath offw*i*r th*e*ra fadh*i*rs hals, kysto
oc klappadho, oc kändis hwar widh anna*n* mz
stor*e* glädhy, Tha byriadhe petrus sighia for
hono*m* th*e*ra athbyrdh oc färdh fra ordh oc til
ända, Oc huru hans brodh*i*r hafdhe moth hans
hust*ru* giorth, oc at han war waldar*e* at th*e*ra

dröffwilsom oc ärwodhe Mädhan the swa widh*i*r taladhis kom matidiana gangandis, oc fik höra th*e*ra ordh, sprang snarlika fram gyno*m* folkit, oc ropadhe höght oc saghdhe, Hwar är mi*n* ma*n* oc kär*e* h*er*ra faustinianus, som iak swa länge hafw*ir* mist, oc swa mang aar hafw*ir* dröfwilse for mina skuld hafft, Hon kom til hans oc hwart th*e*ra tok annat liofflika j sin fampn, oc gräto bodhi*n* aff stor*e* glädhy oc warku*n*nan, som the hafdho hwart ofwir annat, oc alle th*er* waro, hwat frögdh oc glädhy oc gudz loff oc äro th*er* giordhis aff allom kan man ey fulsighia, Tha
29 owir gafwo the fullelika alla wantro som the hafdho til skepnolagh oc ödhno Oc stadhelika throdho oc fulko*m*plika oppa wan h*er*ra ihesum christum, Oc waro nu all fäghin oc gladh j gudz fridhy oc sancte peth*i*rs werdhskapi,

Min käre son th*etta* skal wara thik til lärdom, thu skalt engaledhis thro at ödhna äll*i*r skepna forma noko*n* thing skapa, kombir thik nokot o*n*t til, thu skalt ey sighia at thz war thik skapat för än thu wast föd, Wilt thu stiäla, oc wardh*i*r thu hengd*ir*, ell*i*r fall*i*r thu thit been sund*ir*, ell*i*r wil thu dräpa thik sielfw*ir*, thu skalt ey sighia at gudh hafw*ir* thik thz skapat, For thy gudh skop thik alregh nokot ont, Er thik nokor onardhogheth aff fadh*i*r ell*i*r modh*i*r oppa föt, ell*i*r aff stiärno*m* ell*i*r planet*o*m ell*i*r aff andro*m* stykkiom, thz är thik ekke swa skapat at thz skal io ändelika skee, Thu mat thwinga thik oc at*ir*halda om thu wilt, oc skalt standa moth the onardhinne mz welde, Oc gör altidh

goth, gör thu ila oc kombir thik ilth ther äptir, thu thorff ey skyla wan herra at han haffwir thik thz skapat, ffor thy at han hafwir skapat alt goth oc enkte ont,

Min käre son wilt thu wel första budhordhit halda, tha skalt thu ekke werlzlikit godz ellir rikedoma for nokot affgudh älska ellir hafwa swa som alle the göra som mera älska godz oc rikedoma än gudh wan herra, oc ofwirgifwa gudh for thera skuld, ffor thy hwat som människian elskar helst oc mera än gudh, thz är henna affgudh, oc the som thz göra faa sieldan godha ändalykt, Ther wil iak sighia thik eeth iertekne aff

Thz war een rikir okirkarl han satte alt sith hierta oppa sina rikedoma, Kunde han faa godz, han aktadhe ey huru han thz saman kom Thenne mannen hafdhe twa sönir, thöm ena thykte at hans fadhir haffdhe eet orätwist liffwirne, ofwirgaff fadhrin, oc wardh een ermete, Then andre sonen bleff qwar när fadhrenom, Ther äptir hände at fadhrin bleff dödhir Oc then ene sonin fik alt godzsit, oc brukadhe thz äptir sinom wilia, Nokon tyma ther äptir bleff oc sonen dödhir, Tha ermeten thz spordhe, badh han gudh innerlika at han matte faa wita, hwart hans fadhir oc brodhir waro kompne Han wardh taghin aff sinom lykamliko sinnom, oc hans siel fördhis til helfwitis, ther sagh han manga handa ryghelika pynor, Han sagh ther een brun oc oppa honom laa een stoor thungir steen, Stenin wardh aff

taghin, och ther gig vp swartir rökir, rädhelikin eldir, oc aldra fulasta lukt, ther hördhe han ropas, ve, ve, at iak wardh nokontidh föddir, Ther äptir komo vth aff brunnenom farande mz eldenom hans fadhir oc hans brodhir, bitande oc rifwande hwar thera annan, swa som twe hunda, Oc fadhrin saghdhe til sonen, Forbannadhir oc fordömdir wari thu son, thy at for thina skuld samansankadhe iak thz godzit for holkit iak är fordömdir, oc forbannat wari the stunden j hwilke iak thik afladhe, Sonen swaradhe, fforbannadhir wari thu fadhir at thu lefdhe oc ärfdhe mik tholkit goodz ffor holkit iak är fortapadhir, Mz thessom bannom oc fordömilsom foro the atir j brunnen, oc stenin laghdhis atir oppa brunnen Oc ermetin kom atir til siin lykamliko sinne oc bleff een ermete som han war, oc thiänte throlika gudhy, oc wart een hälaghir man vm sidhe,

Mit kära barn lät thik thetta wara ena läro, oc älska ekke ofwir gudh werlz goodz oc rikedoma, Vtan vin thith godz rätfärdhelika mz gudhy, oc ärom, oc ägh thz skiälika, Jak wil thik en ena andra liknilse ther aff sighia

Thz war een rikir man, han hafdhe enga akth oppa gudh, Han satte siin sin oc alt sith hierta ther äpte at han matte goodz oc rikedoma samankoma oc sin lykama wel oc kräselika plägha, Thz hende een aptan han hult eeth storth gestabudh mz sinom winom, hafdhe stora glädhy, oc war alstingx blidhir Som the sato j mesto glädh-

inne, komo til hans gardh thri men ridhande oppa swartu*m* hestum, oc hafdho mz sik een lösan hest, the klappadho a porteno*m*, Oc een gig vth aff h*er*rans thiänarum oc spordhe hwat the wildo, The saghdho ath the wildo hafwa hans h*er*ra, Tha h*er*ran ell*i*r hosbondin thz hördhe stodh han vp fran bordhe, oc saghdhe til sinna geste, Sitin oc drikkin oc warin gladhy, tha han kom for portin, toko the thri me*n*nene han oc slängdon oppa then lösa hestin och fördho han mz sik borth swa at engen wiste hwar han bleff, Oc swa forgig the glädhin, Thenne ma*n*nen hafdhe äpt*i*r sik een son, ha*n* wilde g*er*na wita hwart hans fadh*i*r ware blifwin, oc redh mang landskap, leette oc spordhe, oc kunde aff hono*m* enkte spöria, vm sidhe war han wist*i*r til een 31
storan oc klokan mestara som ho*no*m ku*n*de wel sighia thz ha*n* äpte spordhe, Thentidh han kom til mestarin, oc berätte ho*no*m sit ära*n*de saghdhe han, Jak wil lata föra thik thiith thin fadh*i*r är, Diäffwlin som het*i*r sathanas skal thik helbrygdho badhe thith oc at*i*r hiith snarlika föra Piltin swaradhe, Thz wil iak wagha, Tha böriadhe mestaren mana dieffwlin sathanam, hwilkin genstan kom, oc togh pilten oc fördhe han borth i et stoorth faghirth oc ärlikith palacium, Th*e*r sath ha*n*s fadh*i*r pa eeno*m* höghu*m* stool, oc hafdhe offw*i*r sik ena faghra kapo, tha gig sonen fram til fadhrin oc saghdhe, kär*e* fadh*i*r hwat görin j h*e*r, Fadhrin swaradhe, H*e*r skal iak brinna for vtan ända, thy at iak ey hedhradhe oc äradhe min skapara som mik bordhe, oc thy at iak älskadhe

meer kräselikit liffw*ir*ne goodz oc rikedoma än min gudh oc min h*er*ra ihesum christum, Sonen saghdhe, Huru kan thz wara at j h*er* brinne*n* mädhan iak seer h*er* engin eldin, Fadhrin swaradhe, Jak er all*ir* enkte vta*n* een eld*ir*, oc slogh op kapana, tha war han all*ir* som een brä*nn*andhe glöande vghn, Tha saghdhe sone*n*, hwat fforspa*n* ell*ir* bradz är thz j haffwen j idhart bryst, Fadhrin swaradhe, thz är een padda som mik gnagh*ir* oc pinar ofwir alla matto, Sonen saghdhe kär*e* fadh*ir*, kan ma*n* idh*ir* aff thessom pyno*m* mz nokrom thingom hielpa, Fadhrin swaradhe, ney mik staar alz engin redding til, swa länge gudh är j hymerike, tha wardh*ir* iak h*er* swa brinna, Sonen saghdhe til ffadh*er*in, gifwin mik idhra bradz til eeth wartekn, at mine fränd*ir* oc wini magho thes heldir thro mik thz iak hafw*ir* idh*ir* seeth, Tha togh fadhrin bradzena oc kastadhe hona til sone*n*, thentidh sone*n* togh bradzena, brende han aff sik handena oc ropadhe, awi awi hwat thz är heet j hälfwite, Th*er* äpt*ir* fördhe diäfwlli*n* sathanas han at*ir* til mestarin, Sidhan gaff han alt sit goodz fatiko folke j gudz na*m*pn, oc rätte sith liffw*ir*ne, oc hafdhe gudh kärar*e* än alth thz godz j w*er*ldinne är

Min kär*e* son haff oc thetta til kännedom, oc halt ekke thit goodz for nokoth afgudh mz oskelike älskelikheth

Her sigx een annor liknilse aff thy sama

Thz war een rikir vngir man, honom war mykyt godz tilfallit j arff äptir sin fadhir, Han gaff sik j klostir oc wardh een brodhir, nokot ther äptir, 32
tha han miste then kräselika maten och thz sakta liifmakit han war förra wan at hafwa, angradhe honom hafwa ofwir giffwit sit godz oc syna lustelika dagha, oc hafdhe nu fangit then wilia, at han hafdhe stadhlika thenkt for godzsit skuld ofwirgifwa wan herra oc forkasta sith munka lifwirne, oc gaa atir j werldina, En aff gudz stora miskund oc dygdh som astundadhe hans siela helso, fik han een andelikin dwala, oc hans siel wardh fördh til hälfwitis, Ther sagh han eens rikx manz siel wara fram fördha for lucifer mz pipom oc bambom mz store höghtidh oc mz manga handa lekom äptir thy hans stadhghe war her j werldinne, oc han pläghadhe lifwa, Tha saghdhe lucifer Sätin then herran paa een skönan stool som han war j werldinne wan, The toko oc satton a een glöande stool aff iern, Tha sadhe lucifer, skenkin herranom oc giffwin herranom krydadha drykkia, som han j werldinne pläghadhe, genstan gutu diefflane j han syudhande bik oc brennesten swa ath thz vthflöth at allom hans lidhum, En saghdhe lucifer, hentin honom pipara oc lekara som han göra gladhan, äptir thy han war förra wan, genstan komo twe diäffla mz twem brännande basunom, oc blästo

swa hardhelika j hans öron at eldsins brennande lughy gig badhe gynom hans näsa mun oc öron, Tha saghdhe lucifer, läggin han nu oppa ena blöta säng, oc faan honom ena faghra qwinno pa sin àrm, mz hwilke han maa sik forlusta mz som han pläghadhe j werldinne göra, genstan kastadhe diefflane han j ena glödheta säng fulla mz syudhande bik oc thiäro, oc brännesten, oc brinnande orma slungo sik kringom hans hals Oc brinnande paddor krupu in j hans mun, Tha thes vnga mansins siel hafdhe alth thetta seeth fördhis hon atir til sin lykama, oc han bleff sidhan gladhlika qwar j klostreno, oc forsmadhe alth werlzlikit godz oc glädhy, Oc til sin dödh thiänte han throlika gudhy

Min käre son haff ekke ofmykyn kärlek til werlzlikit godz som forgenglikit är, vtan astunda thz äwinnelika godzsith som blifwir for vtan ända, thz är gudh sielfwir, at wi mattum han faa ther hielpe oss til allom gudh fadhir oc son oc then helghe ande

Än meer aff thy första budhordheno

33 Vilt thu thz första gudz budhordhit wel halda tha skalt thu gudh ofwir all thing ällska, Thz staar scrifwit j lästinne, at een kom til wan herra oc saghdhe Mestare hwilkit är thz första budhordhit j laghomen, han swaradhe Thz höxta oc första budhordhit är menniskia, Thu skalt älska thin herra gudh aff allo thino hierta oc aff alle thinne siel, oc aff allom thinom kraptum,

Oc aff allo*m* thinom hugh oc wilia Min käre son thu skalt hafwa gudh käran ofw*ir* fadh*ir* oc modh*ir*, ofw*ir* hust*ru* oc barn, Oc ofw*ir* alt thz godz j w*er*ldinne är, Th*e*r aff math thu tagha äptedömö aff mangu*m* hälghum ma*n*nom, Oc först aff them hälgha h*er*ranom sancto alexio, han älskadhe gudh wisselika ofw*ir* all thing aff hans lifw*ir*ne wil iak thik nokot sighia

I room war een ärlik*ir* rik*ir* h*er*ra het eufemianus, ha*n*s hust*ru* heth aglaes, the waro badhin gudhligh oc dondis, oc hafdho enkte barn saman, the waro swa riik oc mäghtogh at them thiänto wel thusanda men som giordhadhis mz sölffbelte, oc kläddos j pel oc silke, The waro badhin mild oc barmh*e*rtogh ofw*ir* then fatigha, the räddos gudh oc hafdho han käran, The lotho hwar dagh redha thry bordh j sino huse, änkiom, fadh*ir*lösom barnum, oc fatiko folke, Oc thiänto sielff for bordhe mädha*n* the ato, oc sidha*n* gingo the sielff til bordh, war h*er*ra saa misku*n*samlika til them oc gaff them een faghran vngan son, hwilken the kalladho alexium, The satto pilten til skola, oc han lärdhe mykyt wel, Han fik kärlek til gudh ä meer oc meer, oc öfdhe sik j dygdhum oc gömdö granlika wars h*er*ra budh, Thentidh han kom til ara, vthwalde hans fadh*ir* ho*no*m ena erlika iomf*ru*, aff keysarins släkt til hust*ru*, th*e*ra bryllöp giordhis riklika mz myklom hedh*ir*, Första brudha nattena lärdhe han sina brudh älska gudh oc hafwa han käran ofw*ir* all thing aff alle siel oc

hierta, oc lärdhe hona aff renlekenom, oc at
hafwa gudhz räddogha j all*om* sinom g*er*nig*om*,
oc aff flerum andru*m* dygdhum, Th*er* äpt*ir* fik
han henne sit fing*ir* gul oc sit silfbelte, oc
saghdhe swa til he*n*na, Tagh thetta oc behalt
swa länge thz är gudhy thekkelekit, Alzwalogh*ir*
gudh mz sinne nadh bewar*e* oc gömö oss badhen,
Oc gig swa genstan sama nattena fran sinne
brudh aff sins fadh*ir*s gardh vth aff room ok
kom sik mz skip ofw*ir* märit til een stadh som
kallas edissa, J them stadhe*no*m war eeth ärlikit
warf*ru* mönst*ir*, j hwilko gudh giordhe stora
nadh mz mangum, vtan for mönst*r*eno lagh
34 mykyt fatikt folk, j waknhuseno, them gaff ale-
xius all sin klädhe, oc fördhe sik j th*e*ra fatika
klädhe, Oc sath j bland thöm, oc thigde almoso
aff gudz win*om*, Alt thz han ofw*ir* sina nödh-
thörfft fik, gaff han fatikom oc syukom, Th*et*ta
idhnadhe han oc hiolt j thy waknhuseno j syuttan
aar, oc thordhe ey in j mönstrit ganga, ffor
thy han räknadhe sik thes ow*er*dhoghan wara,
Han twingadhe sin lykama mz fasto oc waku j
gudhliko ärwodhe, Han öfdhe sik j gudhlikom
bönu*m*, oc j allom them dyghdhom han for-
matte, hans fadh*ir* sände sina thiänara widha
vm w*er*ldena äpt*ir* hono*m* leta, oc the ku*n*do
han hwarghin finna, The komo somlike thit han
war, oc wordho kände aff ho*no*m, och ey han
aff th*e*m, Oc han tok fäghin almoso aff thera
handom, lofwande gudh at han war w*er*dhogh*ir*
wrdhin, liknas gudhy j fatikdom som thagh
her j w*er*ldinne sit eyghit brödh, Tha han hafdhe

ther warith i xvij aar, skulde klokkarin j mönstreno vm een dagh gaa fram fore warafru beläte Tha taladhe belätit til klokkaren oc saghdhe, gag j waknhusith, ther sitir een man, halande sik owerdhoghan at in gaa j mith mönstir, ledh han in fore mit altara, han är thz wel werdhoghir, Klukkaren gig vth oc kände han ekke j bland the andra fatigha som ther sato, oc gig atir in fore warfru beläte Oc belätit gaff honom tekn hwilkin han war, Han gig annantidh vth oc ledde han in mz store wördhning, Thentidh folkit thetta forstodh, wildo the honom hedhir oc äro göra, hwilkit han engaledh wilde hafwa, thy gig han hemelika bort oc kom sik a skip wiliande thiit fara som engin man han kände, thentidh han oppa märit kom, wendis wädhrit äptir gudz wilia oc dreff skipit til room, Tha thenkte alexius swa mz sik, Jak är allom aff kynskap gangin, oc mik kännir her nu engin, Jak wil gaa j mins fadhirs hws oc bedhas ther almoso, Then tidh han gig fram at gatunne, möttö honom hans fadhir, mz mangom thiänarum oc storo fölghe, tha gig alexius til hans oc saghdhe, käre herra, Miskunda thik ofwir mik fatighan pelagrim, oppa thz gudh miskunde sik ofwir thin son alexium ä hwar han är, Herran swaradhe ther til at gudh wili wara minom kära son alexio nadhoghir oc miskunsambir wil iak gerna gifwa thik födho oc klädhe, swa länge thu lifwir, oc lät ledha han j sith hws, fik honom een kamera han skulde blifwa vth j, oc een swen som han skulde wakta, oc bära honom

daghlika födho, Th*e*r lifdhe han okänd*ir* j sins fadh*ir*s gardh j syuttan aar, lidhande mykyn smälek aff drängiom oc piltom, the sloghon, the heddon, oc giordho leek oc dara aff ho*no*m, the begutu han mz sodh oc diska watn, oc mang annor obryghdhilse ledh han, hwilkit han alt saman mz största thulumodh, gladhlika tholde oc vmbar vtan käro, Han sagh sin fadh*ir*, sina modh*ir* oc sina brudh hwar dagh ganga for sinom öghu*m*, sörghiande oc gratande for hans skuld, än ey ku*n*de thz hans hierta wekia, swa at han wilde sik oppe*n*bara, Naar alexius forstodh at hans ytarste time nalkadhis, j hwilko*m* han skulde aff thesse vsle w*er*ldinne fara til wan h*er*ra som han ofw*ir* all thing älskadhe, beddis han blek oc p*er*ma*n*, oc sc*r*eff sit na*m*pn sina färdh oc alt sith lifw*ir*ne, oc lukte sc*r*ipt-ena j sinne hand, oc gaff swa vp sin anda, Thz war a enom synnodagh, thentima folkit war mest til kyrkio Tha hördhis een röst j kyrki-onne swa ludha*n*de, Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos, Hwilkit swa vththydhis a wart maal, Kome*n* til mik alle j som ärwodhin, oc thyngde ärin mz byrdhom, Jak skal widh*ir* qwekia idh*ir*, Aff the röstinne wart alt folkit j kyrkionne forfärat, oc ful nidhir til iordhinna, En taladhe röstin a*n*nat sin, Gangin oc vpletin gudz win som bidh*ir* for room, the wildo sökia, oc wisto ey wel hwar the skuldo sökia, Tha hördhis röstin thridhia sin, ga*n*gin j eufemiani hws, th*e*r skolin j han finna, Eufemianus athspordh*ir*, saghdhe sik engin then

wita j sinom gardh, th*e*r til war*e* lik*ir*, Tho gingo the snarlika thith, badhe pawen oc keysaren mz myklom mogha Oc eufemianus gig in j thes fatika ma*n*sins camera, som th*e*r hafdhe swa ma*n*g aar lighat, oc fan han dödhan, oc hans änlite skinande som een sool, Han hafdhe ena sc*r*ipt j sinne lukte hand, hwilka eufemianus wilde taka vth aff hans ha*n*d, än han hult handena swa hart sama*n*, at engin fik sc*r*iptena för än sielfw*ir* pawen til hans kom, Tha ypnadhis handen oc pawin tok sc*r*iptena och las hona for allo folkeno oppe*n*barlika, Th*e*r stodh först j sc*r*ifwit swa H*e*r ligg*ir* dödh*ir* alexius eufemiani enda son bidhi*n* for ho*no*m, Th*e*r nest stodh th*e*r j sc*r*ifwit, hans färdh, oc alt hans lifw*ir*ne aff vpbyrian oc til ända Tha fadhrin fik 36 thz höra, wart han swa bedröfdhir, at ha*n* fiol til iordhinna oc lagh som han ware dödh*ir*, then tidh han kom at*ir* til siin sin, böriadhe han mz myklom grath sörghelika ropa, Han drogh sit ga*m*bla graa haar, oc slogh sik mz sinom näfwo*m* sighiande, Avi min kär*e* son, hwi hafw*ir* thu mik swa sarlika bedröfft, at thu wilde swa mang aar j mino*m* gardhe wara, oc wilde thik ey thyno*m* sörghiande fadh*ir* oc bedröfdhu*m* for thina skuld för oppinbara, Awi thy wer iak ma thik nu ey lifwandis see, nu thorff iak ey läng*ir* hop ell*ir* thröst hafwa, mädhan iak seer thik dödhan for mik liggia, Thentidh modhrin hördhe thessin tidhanden, kom hon löpande mz sörghelikom latu*m*, skriande oc gratande offw*ir* alla matto, oc saghdhe til folkit, gifwin mik rwm oc

wiken vndan, at iak matte faa see min kära son, som aff mik är född*ir*, oc all min thröst til ligg*ir*, tha hon kom fram fiol ho*n* ofw*ir* hans lykama, kyste oc klappadhe, oc saghdhe mz grötölike röst, O min aldra käraste son, hwat othokka äll*ir* ogönst hafwo*m* wi thik giorth, mädhan thu hafw*ir* thik swa mang aar for oss dult, Awi then stora smälek thu hafw*ir* j waru*m* gardhe lidhit aff waru*m* thiänarum vngom dar*um*, oc drawils drängiom, Oc hafw*ir* vmborit mz största thulumodh, gab oc sput oc alt th*e*ra hadh, Min kär*e* son, thu sagh thin fadh*ir* oc mik oc thina hust*ru*, hwar dagh for thina skuld gaa bedröffdha, oc thu wilde oss ekke hughna, huru matte thu swa obarmh*e*rtogh*ir* wara, Th*er* äpt*ir* kom hans brudh löpande sörghiande oc gratande vta*n* allan lisa oc saghdhe ofwi nu är alt mith hop oc thröst forga*n*gin, Min*n*a öghna speghil är nu brutin, Nu börias mik een ny dröfwilse, oc hiärta sorgh som mik athräkk*ir*, a mädha*n* iak lifw*ir*, Alle gräto the vm kring stodho, Oc pawin sielfw*ir* gat nappleka for grat läsith sc*ri*ptena til ända, Rykten kom vm allan stadhin, at gudz win han war fu*n*nen, Pawen oc keysarin togho then hälgha lykamen oc wildo han bära til kyrkio, tha wardh swa mykyt thrang a gatum*en*, at the ey ku*n*do fram koma, the loto päni*n*ga pa iordhena kasta, at fatika folkit skulde them vphänta, oppa thz the matto thes bätr*a*
37 faa rwm fram koma, än thz kunde enkte hielpa, thy baro the han in j sancti bonifacii mönst*ir* oc läto han th*er* syu dagha blifwa, oc mädhan

han th*er* bleff, läto the göra ho*no*m eeth kostelikit skriin aff gwl oc sölff oc dyrom steno*m*, Th*er* war the sötasta lukt th*er* mä*n*niskia nokontima kände, Alle syuke, wanföre, halte oc blinde, thit wordho fördhö, fingo alle helso oc hela böt*ir*

Min käre son Swa hafdhe alexius gudh käran ofw*ir* fadh*ir* oc modh*ir*, oc ofwir sina hust*ru* oc ofw*ir* alth w*er*lz godz, thy tagh äptedömö aff ho*no*m, oc älska gudh aff allo thino hierta, oc haff han käran ofw*ir* alth thz j w*er*ldinne är Swa giordhe oc the*n* dygdhelike konu*n*gx sonin josaphat, aff hans lifw*ir*ne skolin j framledhis höra

Min kär*e* son thu skalt första budhordhit wel halda, hwilke*n* ekke haldir wel thz första, ho*no*m hielpa the andra budhordhin enkte Swa oc hwilki*n* mä*n*niskia ey hafw*ir* rätta thro ho*no*m hielpa hans godhg*er*ni*n*ga enkte, Oc thy hwilki*n* som första budhordhit bryt*ir* han ret*ir* gudh mykyt til wredhe som thu mat vnd*ir*sta oc pröfwa j thesso h*er* äpt*ir* fölghe,

Thz hände entidh tha afgudha dyrkara nöddo oc thwingadho C*ri*stit folk offra affgudhu*m* oc bidhia til them, at een c*ri*stin biscop*ir* [wardh] g*ri*pin aff swa stor*um* reddogha, at han gig fram mz androm oc offradhe affgudhu*m*, En thz angradhe ho*no*m sidhan mykyt sarlika, Oc gig j ödhknena oc bleff th*er* j lxx aar j hardho lifwirne, Han hafdhe ena fatigha hyddo som han vnd*ir* laa, th*er* stodh eeth palmträ när som han aff ath, th*er* war oc een kälda som han aff drak, Thentidh han hafdhe th*er* blifwit j syutighy aar,

wandradhe een mu*n*k*ir* j ödhknena, ok kom til hans th*e*r han bodhe, Oc spordhe hwa han war, oc hwat han th*e*r giordhe, Han swaradhe, Jak är een biscop*ir*, oc h*e*r gör iak both for mina synd*ir*, Munken spordhe hwilka hans syndir waro, biscopin swaradhe Jak war eentidh nöddir til at bidhia oc ofra til eeth affgudh, hwilkit iak giordhe for räddogha skuld, Sidhan angradhe mik thz mykyt sarlika, oc iak foor hith j thenna ödhknena at bätra mina synde, oc hafw*ir* h*e*r warit j lxx. aar Oc nu först hafw*ir* gudh forlatit mik mina synd, Oc iak skal nu döö, hans änlite wardh klarth oc skina*n*de som een eld*ir*, Tha wardh brodhrin storlika rädd*ir* En biscope*n* thröste han oc badh ha*n* iordha sin lyka*ma* oc gaff swa vp sin anda, Ginstan han wa*r* iordhadh*ir* fiöl hyddan nidh*ir*, Palmträth wisnadhe, oc källda*n* thörkadhis, thy math thu h*e*r oppa
38 pröfwa huru stoor synd thz är första budhordhit bryta

Her börias thz andra budhordhith

Thz andra budhordhit är Non asumas nomen dei tui in vanum, Menniskia thu skalt thins gudz nampn ekke onyttelika ellir fafängelika taka j thin mun ellir nempna, Thz skalt thu mangaledhis forstanda, Först at thu skalt ey wänia thin mun onyttelika swäria vm gudh for hwaria fafängo, Thu skalt ey swäria vm gudz hälgha lykama, ey vm hans pyno, ey vm gudz dödh, ey om hans dyra blodh mz hulko han oss atirlöstö, Thu skalt ey swäria vm gudz nampn fafängelika ällir idhkelika, ellir nempna thz vtan gudhlika wördhning til hwaria fläthio, thu skalt j enge matto meenswäria ellir onyttelika swäria, Thin edhir skal wara j sannind Thz är ellir thz ey er, hwilkin her gör a moth han hädhir gudz nampn oc retir gudh til wredhe

exemplum

Thz war een riddare han hafdhe want sin mun idhkelika swäria om gudz öghon, thz hände tha han eentidh lekte wartafwil oc swor vm gudz öghon som han pläghadhe, at badhin hans öghun

fullo genstan nidh*ir* oppa bordhit vth aff hans hofdhe Oc bleff th*e*r äpte blind*ir* swa länge han lifdhe, Thy min kär*e* son tagh thik h*e*r aff lärdom oc wän ekke thin mu*n* til fwl ordh oc onyttelika edha

notabile

Thu skalt oc granlika wakta at thu ekke swär orätwislika oppa gudz hälghon, ell*ir* hälghodoma for nokrom räth, For thy thz är sielinne mykyt wadhelik*it*, Tha thu lägg*ir* thiin tw fing*ir* oppa hälghodome*n* oc swär oräth, tha gifw*ir* thu dieflenom*m* j hälfwite badhe liiff oc siel, Än thz thu lat*ir* thiin thry fing*ir* nidh*ir* hängia, teknar swa mykyt at thu wardh*ir* widh*ir* skildir fran the hälgho threfalogheth, som är fran fadhreno*m* oc soneno*m* oc them hälgha anda, th*e*r wil iak sighia thik eeth miraculum aff,

Thz waro twa iomf*ru*r, them war til fallit eeth arff äpt*ir* thera foräldra, thera brodh*ir* wilde them j th*e*ra arff oräth göra, the komo for rättin och brodhrin skulde swäria, tha han laghdhe sin fing*ir* a hälghone*n* oc swor sik men, kom bradhelika gudz hemd offw*ir* han, swa at han sprak sund*ir* j midhio oc fiol nidh*ir* dödh*ir* til iordhinna, Oc swa fortapadhe han for meenedhin badhe lifwit oc sielena

Min käre son thu skalt engin falskan edh swäria mz enga handa falske list, For thy gudh
, 39 tak*ir* edhin swa som the mä*n*niskian tak*ir* han

oc vnd*ir*staar som thu swer for*e*, Oc tholke listoghe edha äro meenedha oc fordöma sielena th*er* wil iak sighia aff eeth äptedömö

Thz war een c*ri*stin man han kom til een iudha oc wilde goodz aff ho*no*m borgha, och affdhe engin lofwandz man ho*no*m säthia, Vtan spordhe iudha*n* om han wilde sanctum nicholaum hafwa til borghan, Judhen swaradhe at ho*no*m sancte nicholaus wel nöghdhe oc fik ho*no*m sith goodz, daghin kom vm sidhe a hwilkom han skulde ho*no*m betala, Judhen manadhe then c*ri*stna ma*n*nen oc badh betala sik sina päniga, Han swaradhe, Alt thz thu hafdhe mik borghat hafwir iak thik wel betalat, Judhen saghdhe ney The thrätto mellan sin swa länge at the komo for rättin badhe, Oc then c*ri*stne skulde swäria at han ho*no*m betalat hadhe, Tha hafdhe han lätit göra een holan staff, oc fylte han innan mz gul, Then stafwin fik han iudhano*m* at halda mädha*n* han skulde edhin swäria, Han laghdhe siin fing*ir* a hälgho domana och swoor at han hafdhe ho*no*m meer at*ir*fangit än han hafdhe aff ho*no*m borghat Tha han hafdhe sworit, tok han at*ir* aff iudhano*m* stafwen oc for sin wägh mz ho*no*m, Vppa wäghe*no*m sompnadhe han j wa*n*gneno*m*, oc fiol nidh*ir* vndi wa*n*gnin, oc wa*n*gnnen knusadhe han til dödh, Tha brast stafwin sundir oc gullit fiol vth, oc wart tha for allom oppinbart, at han war swikfullir oc falskir oc iwdhen hafdhe räth, Tha folkit forstodh hans fals oc swik saghdho the

iudhano*m* oc badho han taka gullit, Judhe*n* swaradhe, är thz swa at sancte nicholaus gifw*ir* thessom dödha ma*n*neno*m* at*ir* sit liiff Tha wil iak c*ri*stin wardha, oc han skal sielfw*ir* mik sina skuld betala, Thz skedhe, Then dödhe fik liiff, oc iwdhen wardh c*ri*stin, Oc alle the thz forstodho thordho ey nokra listogha edha swäria, th*e*r hafdhe han badhe liiff oc siel fortapat hafdhe ey sancte nicholaus ho*no*m hulpit Thy min kär*e* son wakta thik for tholkom falskom oc listoghum eydhum

Thu skalt oc enga onda edha swäria, the som thu mat ekke halda, Swär thu nokot ont wilia göra, then edhin skalt thu engaledhis halda, Vtan thu skalt tagha both for thz ath thu swa sworth, Hwilkin slika edha wil halda ha*n* syndar moth gudhy groflika th*e*r wil iak thik een liknilse aff sighia

Konu*n*g herodes antipa tok aff sinom brodh*ir* 40 hans hustru, Th*e*r for*e* straffadhe iohannes baptista herodem, Oc thy läth han gripa iohannem oc läggia han j fängilse, Entidh th*e*r äpt*ir*, giordhe konu*n*gen stoort gestabudh tha kom herodias dott*ir* oc skrikkadhe, oc lekte för budhno folkeno, Tha saghdhe konu*n*gin, bedz af mik ä hwat thu wilt, thz wil iak thik gifwa, bedhis thu oc halfft mit rike, Oc swor sin edh th*e*r oppa at han wilde thz halda Dottorin gig til modhrinna, oc spordhe hwat hon skulde bedhas, Modhrin badh hona bedhas iohannes baptiste hofwdh, hwilkit hon oc giordhe Oc ffor thy at konugen

wilde sin edh ey bryta, sände han genstan budh j mörkastowona oc läth hans hofwdh af hugga, Then edhin war ila sworin oc halfwo wär haldin, Oc thy skalt thu thik wakta oc bewara oc enga slika edha swäria

Min käre son, thu skalt enga mä*n*niskio lata nokon meenedh swäria om thu kant thz bätra, ellir forstyra, byudh*i*r een mäniskia sik til edha, oc wil oppa hälghon oräth swäria, tha skalt thu for gudz skuld ho*no*m edhin fordragha, th*e*r til at gudh wili forlata thik all thiin bruth, Est thu swa ond*i*r oc ilhardh*i*r at thu lat*i*r han oräth swäria, tha ret*i*r thu gudh til wredhe, Thz mat thu pröfwa j thy h*e*r äpt*i*r följhe

Een man war androm skylogh*i*r, oc saghdhe ney for gälit, the*n* som atte gälit vpbära, dreff then andra til edha, Oc läth han oppa hälghon for rättenom orät swäria, Vm nattena äpt*i*r sagh thän som läth then andra swäria ena andelika syyn, Oc ho*no*m thykte som han war förd*hi*r for gudz dom, oc ath war h*er*ra taladhe til ho*no*m sighiande, Hwi läth thu then ma*n*nin orät swäria, Han swaradhe, Min kär*e* h*er*ra thy at han saghdhe ney for mit godz oc mina päni*n*ga, War h*er*ra swaradhe, bätra hafdhe warit at thu hafdhe thina päni*n*ga oc godz vmburith än han hafw*i*r sina siel fortapat, Oc saghdhe sinom thiänar*um*, slan han wel mz gislom, Genstan wardh han rädhelika slaghin, Oc han ropadhe barmeligha th*er* han lagh j sängi*n*ne swa at alt folkit th*er* vm kring kom löpande oc spordhe hwat hono*m* wlte,

Han saghdhe, Awi iak är hardhelika slaghin, oc ila for then meenedhin iak läth then mannin j gaar swäria, The skuddo hans lykama, oc fu*n*no han badhe blaan oc blodhrudha*n* swa at the sagho vnd*ir* a ho*no*m, Thy skalt thu thik g*er*na for tholko wakta Oc läth engin orättelika swäria
41 om thu kant thz bätra

Min käre son wilt thu thz andra budhordhit wel göma Tha skalt thu enga lyft gudhy lofwa vtan thu wilt thz stadhlika halda thy at thz är mykyt bätra enkte lofwa, en lofwat thing ekke halda so*m* thu mat h*er* äpt*ir* höra

Een riddare lofwadhe sik ofw*ir* märith fara til the hälgha graff, En han fram drogh the färdhena fran eno*m* tyma oc til annan til thes han bleff dödh*ir* om sidhe oc fulko*m*pnadhe ey sina lofwa*n*, Hans pyna tedhis eno*m* gudhliko*m* man, Han saa at diefflane stekto han j eno*m* stor*um* eeld allan langa daghin, Tha natten kom läto the han lösan, Och han gig swa alla nattena oppa wäghin til märit, än for natte*n*na skuld gat han ey lankt gangit, Vm morghoni*n* arla tha daghin kom, toko the han at*ir* oc kastadho han j eldin, J hwilkom han bran allan then daghi*n*, Vm qwäldin fördho the han at*ir* oppa then stadhin th*e*r the toko*n*, Oc swa gig han the nattena fram bät*ir* oppa sin pelag*ri*ms wägh til morghone*n*, tha tokx han at*ir* oc kastadhis j eldin, Thessa pyno matte han lidha til thes han hafdhe bätrat oc fult giorth j pino*n*ne for sina pelag*ri*ms färdh

Thy mit kära barn fore thänk granlika hwat thu lofwa at thu thz wel haldir, Hör än eeth annat aff thy sama

Thz war een p*re*st*ir* ha*n* hafdhe eeth fwlth lifw*ir*ne, Til hans kom idhkelika een godh*ir* brodh*ir* som war hans win, oc badh ath han skulde sik bethänkia, oc sith lifw*ir*ne rätta oc bätra, Ha*n* lofwadhe gudhy at han wilde gifwa sik j klost*ir*, oc giordhe th*er* enkte til, Tha ha*n* hafdhe thz swa länge forsumat oc fram draghit, wart han hardhelika syuk*ir*, Han sände bodh äpt*ir* them sama brodh*ir*nom, Brodhren kom til hans, oc hopadhe at han wilde sina lofwan halda, Tha byriadhe p*re*stin ropa, Awi min kär*e* fadh*ir* bidhin for mik, H*er* sta*n*da twe swarte biörna, oc wilia mik äta, brodhre*n* oc hans kompan fiollo a knä oc badho til gudh for ho*no*m, Tha saghdhe p*re*stin hafwin lön aff gudhy, idhra bönö hafwa mik löst, Brodhrin saghdhe wil thu än g*er*na thina lofwan halda som thu hafw*ir* lofwat waru*m* h*er*ra, Han nekadhe, oc wilde thz ekke göra Th*er* äpt*ir* böriadhe han ropa anna*n*tidh, awi h*er* är een stoor eeld*ir* j ho*no*m wilia the mik brä*n*na, Tha formanadhe än brodhrin han om sina lofwa*n*, oc han wilde hona ekke halda, Th*er* äpt*ir* wanskadhis all hans lykamliko sin oc laa som han war*e* dödh*ir*, oc 42
hans siel wardh fördh for gudz dom Han kom at*ir* til sinne oc saghdhe at han hafdhe warit for gudz dome Oc böriadhe rädhelika ropa, Awi h*er* koma twa diäfla oc bära ena glöiande panno

j henne wilia the mik stekia, See nu kasta the mik j pa*n*nona, Mz thz ordhit gaff han vp sin anda,

Thy min kär*e* son halt g*er*na thz thu lofwar warum*m* h*er*ra, tha komb*ir* thu ekke j tholkin wanda Aff thesse sama materia wil iak thik än eeth annat sighia

Fore thenk granlika thu wilt loffwa

Thz war een godh*ir* man, han hafdhe ena dyghdhelika hust*ru*, The lofwadho badhin j renlek lifwa til sin dödh, Thz hende th*er* äpt*ir* at ma*n*nen bröth sina lofwan mot hust*ru*na wilia, aff hwilko hon ängxladhis oc otholadhis, oc saghdhe aff harme, Diäfwllin hafwi thenna fructena h*er* nu aflas, Th*er* äptir tha tyme*n* kom, ffödde hust*ru*n een faghran son, Thentidh piltin war tolff ara gamal, kom diäfwllin til modhrinna, oc sadhe, antwardha mik mit barn som thu hafw*ir* mik gifwit, Oc redh thik th*er* oppa at iak thridhia aarsmoth h*er* äpt*ir* wil at*ir*koma oc mit barn wisselika anama Q*wi*nnan wardh aff allo hiärta sarlika bedröffdh, oc hwart thz sin ho*n* sa piltin böriadhe hon ath grata, thz togh piltin at märkia, oc spordhe opta modhrena for hwat sak hon swa giordhe, Modhrin dulde oc wilde ho*no*m thz ekke sighia Soni*n* war athrättin oc läth ey aff at spöria, Vta*n* badh modhrena idhkelika at hon skulde ho*no*m sakena berätta, Han badh swa länge at han wardh hördh*ir* vm sidhe oc hon berätte ho*no*m mz dröfdho hiärta

oc grötölike röst aff thz ärandit alla sanni*n*d, Tha piltin thz hördhe, loth han ekke dwälia, Vtan giordhe sik redho, oc lop a wäghin til room, oc kom sik in for pawa*n*, oc kärdhe for hono*m* sin wanda, Han gaff ho*no*m sith breff oc sände ho*no*m til biscopin j iherusalem, Tha biscopin haffdhe läsith breffwit, sände han piltin mz brefweno til een gudhlika*n* ärmeta, Then tidh han sagh brefwit saghdhe han Min kär*e* son Th*etta* är eeth thunkt maal oc hart ärande, H*er* är engin annor redding j wanu*m*, Vtan wi wardhu*m* ropa oc bidhia til wara käro frw miskunde*nn*a modh*i*r iomfr*u* mariam, at hon wili w*er*dhoghas thik fran diefflено*m* frälsa Th*er* äpt*i*r, 43 tha then daghin kom a hwilkom diäfwlin hafdhe modhrinne sakt at han wilde piltin hempta, redde ärmetin sik til messo, Oc satte piltin mellan sik oc altarit, Oc badh innelika iomfr*u* mariam at hon skulde ho*no*m hielpa, Tha som lypt war j messo*n*ne, oc pater noster skulde börias, kom diäfwllin oc fördhe piltin borth, Tha kom the wälsighnadha iomfr*u*n, som sinom wino*m* hielp*ir* j nödhu*m* Jomfr*u* maria j moth widh diefwlin, Oc tok aff ho*no*m piltin oc satte han at*i*r widh altarit, Oc tha pr*e*stin saghdhe pax domini sit semper vobiscum, war piltin at*ir*kome*n*, Oc swaradhe ho*no*m Et cum spiritu tuo, Ept*ir* messo*na* spordhe ermetin ath pilten hwat ho*no*m war hänt, oc huru mz ho*no*m war giorth, Han swaradhe, diäfwllin fördhe mik til hälwitis, oc iomfr*u* maria kom oc togh mik at*i*r aff ho*no*m, Th*er* aff wardh ermetin mykyt gladh*i*r, thakkadhe iomfr*u* mariam

for sina hielp oc nadhir Oc sände piltin at*ir* til sina modh*ir*,

Min kär*e* son haff th*etta* til lärdom, oc tala ekke darlika oc forthenk granlika hwat thu wilt lofwa

Hör meer

Vilt thu thz andra budhordhit wel halda, tha skalt thu ekke snakka ell*ir* kalza mz war*um* h*er*ra, oc ekke hadhueta ha*n*s hälgha men, Somlike plägha sighia, war h*er*ra kan wel skemptan skön, thz är owislika sakth, ffor thy war h*er*ra far altidh mz aluara oc ekke mz kalze, thy är thz mykyt wadhelikit skimpa mz ho*no*m oc hälgho*m* ma*n*nom hwilkit thu math wel pröfwa j thy h*er* äpt*ir* fölghe

Een p*re*st*ir* redh offw*ir* een skogh föra*n*de gudz hälgha lykama til een syuka*n* ma*n*, Thz sagho twe ko*m*pana som ga*n*ga*n*de komo, Tha taladhe then ene til then andra, Aff thesso*m* p*re*steno*m* wiliom wi taka hans hesth, Jak wil läggia mik nidh*ir* oc göra mik syuka*n*, Oc thu gag til p*re*stin, oc bidh han til min koma, oc höra mik sc*ri*ptamaal oc gifwa mik gudz lykama, oc sigh at iak är hardhelika krank*ir* oc ful när dödh*ir*, Oc mädha*n* han gör thz, tha tagh thu hestin och ridh thin wägh, Thz skedhe swa, han laghdhe sik nidh*ir*, Oc ha*n*s ko*m*pan badh klärkin höra ho*no*m sc*ri*ptamaal, oc gifwa ho*no*m gudz lykama, klerki*n* swaradhe at han wilde thz g*er*na göra,

Thentidh han ko*m* mz gudz lyka*ma* til hono*m* war han alstingx dödh*ir*, oc fik aldregh h*er* j w*er*ldinne liiff th*er* äpt*ir*, Han thenkte dara pr*e*stin, oc skimpa mz war*um* h*er*ra, oc swek sik 44
sielfwan mykyt ila, Hör än eet annat iertekne aff thy sama

Hör meer

Thz waro twe brödh*ir*, then ene heeth iulius, then andre iwlianus The bygdo ena kyrkio gudhy til hedh*ir* oc äro, Oc keysaren hafdhe budhit at alle the th*er* foro fram, skuldo hielpa them ärwodha til gudz thiänist een klokko tyma, Th*er* komo vnge män fara*n*de oppa enom wa*n*gne, oc saghdho mella*n* siin, wi wiliom sighia at wi hafwom een dödhan man ath föra, oc thy ku*n*nom wi h*er* eekke dwelias Oc een aff th*e*m laghdhe sik nidh*ir* som han war*e* dödh*ir*, The komo fram oc folkit som ärwodhadhe taladhe til them sighiande, Kär*e* brödh*ir* hielpin oos for gudz skuld at ärwodha een litin tyma, The swaradho, wi hafwo*m* een dödhan man at föra, thy ku*n*nom wi h*er* ekke dwelias, Tha taladhe iwlianus til them oc saghdhe, Miin käro barn skimpen ekke mz war*um* h*e*rra, oc säghin ekke osant for gudhy, The swaradho, Sannelika för*um* wi een dödhan, Julianus saghdhe, wardhe oc ske äpt*ir* idhrom ordhu*m*, The foro fram th*e*ra wägh, Then tidh the waro fran them ko*m*pne, taladho the til th*e*ra kompan som lagh j wa*n*gnenom Stat vp thu hafw*ir* nogh länge warit dödh*ir*, Ha*n* lagh

alth qwar och rördhe sik enkte, Nokot litit th*e*r äpt*ir* taladho the a*n*nantidh til ho*no*m oc saghdho, Stat vp, huru länge wilt thu swa liggia oc dara gudz hälgha men, Han lagh alt qwar, oc swaradhe eey meer än för, The vndradho oc sagho til granlika, oc fu*n*no han wisselika dödha*n*,

Thy min kär*e* son, läth thik thetta wara til lärdom, oc skimpa ekke mz war*um* h*er*ra, Thu skalt oc ekke hädha gudz hälgha men, the som gudh hafw*ir* äradh skalt thu g*er*na hedhra, For thy gudh pläghar optelika ofw*ir* them he*m*pna som th*e*r mote göra swa som thu ffaar her äpt*ir* höra

Thz war een riddar*e* han opta pläghadhe straffa oc hädha the iertekne som p*re*dikadhis oc saghdhis aff them hälgha h*er*rano*m* sancte francisco Han sath een tidh oc dobladhe, oc sagdhe j bland a*n*nor smälikin ordh som han taladhe, Är thz swa at franciscus är hälagh*ir* som folk*it* sägh*ir* tha kastar iak adh*ir*tan öghon oppa thessom threm t*er*nigom, ha*n* kastadhe, oc hwar tärnige*n* bar sex öghon, Swa kastadhe ha*n* syu
45 sinnom at slagh mz sama forlaghu*m* oc ordhum, Oc komo siex öghon a hwaria t*er*ni*n*g Then vsle riddarin loth sik ey än th*e*r mz nöghia, vtan sagdhe är franciscus hälagh*ir*, tha lifw*ir* iak ekke thenna daghin ofw*ir*, hwilkit oc swa skedhe Sama daghin wardh han gyno*m* stunge*n* mz eno swärdhe,

Höör än eeth annat iärtekne som hende enom doblara

Thz war een dobblare han sath eentidh oc dobbladhe, oc tapadhe sina päninga, Han otholadhis oc wredhghadhis, oc aff harm oc ilzko taladhe han smälika obryghdhelikin ordh til wan herra, Hwi han gaff honom ey lykko til ath winna, war herra tholde oc vmbar hans darskap oc obryghdhilse thulumodhlika aff sinom godhlek oc dygdh, Then vsle darin vände ey atir, vtan byriadhe ther äptir mz offsmälikom oc ondum ordhum hädha gudz modhir swa som awitande hona for thz han tapadhe sina päninga, tha hördhis gudz röst sighiande, Thu hafwir mik mykyn smälek her til giorth, thz hafwir iak aff minom kärlek thik fordraghit oc tholt, Thik döghir ey ther aath, oc thu wilt ey atirwenda, vtan wanwördhir oc hädhir mina kärasta modhir, Thz ma iak thik ey längir fordragha, Oc j sama punctenom fiol then vsle doblarin nidhir, Oc mz bradhum dödh bleff han genstan dödhir,

Thy min käre son wakta thik wel for sliko falle, oc wanhedhra ekke gudz modhir iomfru mariam hwilkra hielp wi altidh widhir thorfwom

Höör meer

I predikara ordin war een brodhir heeth pethir martyr hälaghir man oc stoor gudz win, honom hafdhe pawin til skipat oc antwardhat at predika mote kättarum, hulkit han badhe gladhlika oc manlika giordhe, oc thy wardh han dräpin for the hälgho thro skuld, oc giordhe ther äptir

mang vndarlikin oc stoor iärtekne, Eentidh sath een rik*ir* ma*n* ofw*ir* bordhe, oc straffadhe thes hälgha h*e*rra*n*s hälagheth oc iärtekne, oc saghdhe j bland annor hadhuetis ordh, är then p*re*dikaren hälagh*ir*, tha giffwi gudh at iak ey giti swlghit the*n*na bitan, oc stak een bita j sin mun, hwilkin gensta*n* fastnadhe j hans halse, swa at ha*n* gat komit han hwarte vp ell*ir* nidh oc war ful när dödh*ir*, Han lofwadhe j sino hiärta, vm gudh wilde honom hielpa ffor thy han gath ekke talat eeth ordh, at han aldregh 46 skulde straffa hälgha men ell*ir* th*e*ra iertekne, Oc genstan lusnadhe bitin oc han fikx widh*ir*, oc hiolt wel sina lofwan,

Thy wakta thik och hadhweth ey hälghu*m* ma*n*num ell*ir* th*e*ra iertekno*m* at gudz hemd ko*m*b*ir* ey ofw*ir* thik

En är eeth at*ir*

Ept*ir* at sanctus dominicus war hälagh*ir* aff the hälgho kyrkio, oc giordhe stoor iärtekne, oc hans höghtidh war vptakin, Sökte folkit aff gudhlikheth hans graff Eentidh sath een q*wi*nna a hans dagh oc span, oc saa at folkit kom fra*n* kyrkio som hafdhe warit j thes hälgha h*e*rra*n*s sancti dominici höghtidh och hedhrat han, Hon giordhe dara aff them, oc straffadhe hans iertekne, genstan kom gudz hemd ofw*ir* hona, oc he*n*na öghu*n* wordho ful mz storu*m* madhkom, oc tholdo mykla ysäld oc nödh, Hon bedis mz stor*um* ang*ir* oc idhrogha miskund oc nadh aff

gudhy oc sancto dominico oc lofwadhe thz gudhy at hon aldregh skulde optarmeer göra dara aff hälghum mannum oc thera iärteknom, swa fik qwinnan bötir, Oc xviij store madhka tokos vth aff henna öghum

Mit kära barn wil thu thz andra gudz budhordh wel halda, tha skal thu thz wälsighnadha nampnit ihesus christus altidh j thino hiärta hafwa, Oc thz gerna hedhra oc ära, oc idhkelika nempna, For thy at gudz nampn som är ihesus thz är j munnenom at smaka som söth honagh, thz är eeth lyudh j öromen som sötaste harpo oc leka sangir, Thz är j hiärtano een andelikin hiärtans frögdh oc glädhy, Thz är een kraptugh makt gifwande hielp j nödhum, Thz är lifwandis matir och födha siälinna som girnas gudz nadha widhirqwekilse, Thz är alla werldinna helsa En glädhy alla ängla, Thz är alla cristna människio kännedom oc lära, Eeth hop oc thröst alla syndara Een sighir och störkir alla martilera, Een skioldir oc boklare j allom frestilsom, Thz är wakn oc wäria moth owinenom dieflenom, Een ledhe stiärna allom ellendum oc främadhom, Oc een rättir wäghir ledhande til äwerdhelikit liiff, Thetta wälsighnadha nampnit ihesus skal thu akalla j allom thinom nödhum oc thrangum, aff thy mat thu thik thröstelika hielp wenta Ther aff wil iak thik een liknilse oc iärtekne berätta

aff sancto patricio

Santus patricius kom til eeth hedhit land som kalladhis irland oc p*re*dikadhe rätta thro, Än folk*i*t war mykyt hart oc thrökt at taka widh throne, Tha badh han wan h*er*ra nokot thz iärtekne göra aff hwilko the matto vmwe*n*das, oc thes raskare taka widh rätte thro, War h*er*ra kom til ha*n*s oc fik ho*no*m een gango staff, oc wiste ho*no*m hwar han skulde sc*ri*fwa mz stafweno*m* een kredz, Oc genstan sank iordhi*n* j kredzeno*m*, oc th*er* wardh een dyup watnlös kula ell*i*r brun j iordhinne, tha saghdhe war h*er*ra patricio at hwilkin mä*n*niskia th*er* wilde nidh*i*r stigha fore sina synde, han skulde alregh thola andra pyno th*er* äpt*i*r j skärslo elde, Oc at faa mo*n*do at*ir*koma, aff th*e*m nidh*i*r foro, Oc the som att*i*r komen, skuldo th*er* ey läng*i*r dwälias oc mödhas än fran eens dagx sool vpgang, oc nesta daghin til soli*n* vpru*n*ne, Patricus läth göra laas for bru*n*nen oc gömde nykelin, Oc mädhan patricius lifdhe gingo mange th*er* in for sina synde, oc somlike komo at*i*r oc baro witne aff thy som the hafdho th*er* badhe seeth oc tholt fore thera synd*i*r, Äpt*i*r sancti patricii dödh ko*m* th*er* een riddar*e* heth nicholaus, Han foor th*er* nidh*i*r, oc fan ena dör, oc ingang j eeth faghirt mönst*i*r, th*er* waro mu*n*ka j hwito*m* klädhu*m*, the taladho til ho*no*m oc saghdho swa, Nicholaus thik koma mang frestilse til, Oc j allom them skal thu akalla wars h*er*ra wälsigh-

nadha nampn, oc sighia swa, Jhesu christe lif-
wandis gudz son miskunna thik ofwir mik armom
syndara, The gingo genstan fran honom, oc han
bleff eensamen qwar, Ther äptir mötto honom
diäflane talande til hans mz sötum ordhum, oc
blidhum at han skulde them a händir gaa, oc
lydhoghir wara oc lofwadho honom helbrygdho
atir hem koma, Än sidhan han wilde them ekke
lydha, hördhe han swa rädhelika röst som leon
oc biörna oc all the grym dyur j werldinne waro
thutu oc rutu swa ath all werldin monde skielfwa,
oc nalkadhis honom swa som the wildo han vp
äta, han ropadhe a wars herra nampn som honom
war känt, Jhesu christe lifwandis gudz son mis- 48
kunna thik ofwir mik armom syndara, Jämsköth
thystnadhe thz rädhelika lyudhit, oc wart lungt
äptir storm, oc diäfwlsins gab forgig Han gig
fram bätir at them wäghenom han ther fan, oc
diäflane mötto honom annat sin oc taladho til
hans, Thenkir thu thz at thu est nu oss vnt-
komin oc sluppen ney engaledhis, Wi wiliom nu
först böria til at qwälia thik oc öfwa, oc leddo
han til eeth storth baal sighiande til hans, Wil
thu oss ekke lydha tha skulum wi thik j thenna
eldin kasta, Oc for thy at han ey lydde toko
the hand a honom ok kastadho han j then rädhe-
lika eldin, han ropadhe a wars herra nampn, oc
genstan sluknadhe eldin, oc han wart fräls aff
honom, Han gig fram bätir, Oc kom til een stadh
hwar han sagh mykyt folk brinna j enom storum
elde, Oc dieffla alla wegna kring vm them sänk-
iande brännande iärnskifwor j thera sidhor, oc

gry*m*melika sla*n*de oc gislande them mz glöiande iärnlänkio*m* oc gislo*m*, Orma oc ödhlor slitu th*e*ra köth oc limi, Paddor drogho th*e*ra tharma mz lugha*n*de iernlänkio*m* Oc for thy at nicholaus wilde ey diefflome*n* lydhogh*ir* wara, kastadho the han j the pynona, oc slogho*n* harmelika, En han ropadhe ge*n*sta*n* aa wars h*err*a na*m*pn oc wardh iemsköt aff them pynome*n* frälst*ir*, Ha*n* kom th*er* äpt*ir* til eeth stoort hyul, hyulit war alt vm kring sath mz bre*n*nande iernkrokum, Oc gig swa snarth vmkring at lugh*a*nde bra*n*da flughu th*er* aff, oc syndokt folk hängde a hwariom kroke, Ha*n* sagh oc eeth stoorth hws som j sik hafdhe dyupa grafwa fulla mz alzskona madhkom, Oc j th*e*m stodh mykyt folk fastu*m* fotu*m*, somi til knä oc somi til nafla, somi til bryst, somi til hals, oc somi til öghon, än thessa pynor vntkom han mz ihesu christi na*m*pns akalla*n*, ¶ Th*er* äpt*ir* kom ha*n* til een stora*n* oc dyupan brun aff hwilko*m* vthgig rädhelikin eld*ir*, Fwl rök*ir* oc ond lukt oc iämärliki*n* röst, ropande ve ve vtan at*ir*wendo, diäflane saghdho til nicholaum, wil thu oss ey lydha tha wilio*m* wi thik h*er* nidh*ir* kasta, h*er* är hälfwite, Hwa h*er* komb*ir* in han komb*ir* alregh optarmeer vth, The kastadho ha*n* olydhoghan j bru*n*nen, oc ha*n* wardh aff pynome*n* swa forwrdhen at ha*n* hafdhe nestan forglömt at kalla oppa wars h*err*a na*m*pn som honom war känt, ho*no*m kom j hugh gudz na*m*pn vm sidhe
49 oc wart gensta*n* frelst*ir* han thz ne*m*pde, Th*er* äpt*ir* kom han til ena langa bro, hwilkin myio

war som manz foth, oc hal som een iss, vnd*ir* henne fiol eeth rädhelikit watn som stridhaste strömb*ir* alth brä*n*nande oc lugha*n*de aff bre*n*ne-stens elde, ofw*ir* hulka bro ha*n* ändelika skulde, Tha wart ha*n* aff redde mykyth bedröfdh*ir*, wan-tröstande sik th*e*r ofw*ir* koma, En j them rädd-ogha han war tha stadd*ir*, kom ho*no*m j hugh wars h*er*ra na*m*pn som ho*no*m j allo*m* nödhu*m* hafdhe hulpit oc thröst, Oc satte fram höghra fotin oppa brona sighiande, Jhesu christe lif-wandis gudz son misku*n*na mik, oc swa then winstr*a* fotin äpte mz sama akalla*n*, Tha böriadhe diefflane swa rädhelika skrala oc thyuta at han allir darradhe oc skalff for rädde än widh hwart thz fiäth han fram stegh, glömde ha*n* ey akalla oc ne*m*pna wars h*er*ra wälsighnadha na*m*pn, hwilkit ho*no*m hafdhe störkt oc hulpit j alle nödh oc wanda, Oc gig swa dierfflika oskaddir ofw*ir* brona, Th*e*r äptir kom han til ena wänasta oc lustelikasta gröna äng so*m* all war ful mz welluktande blomst*ir*, th*e*r mötto ho*no*m twe däghelike oc höfwiske vnge men, the leddo han til een fägh*i*rstan stadh th*e*r all*i*r war bygd*ir* aff gul oc sölff oc dyrom steno*m*, oc saghdho thz wara p*ar*adiis, Oc aff the söto oc lustelike lukt som vthgig aff stadzsins port, heladhis oc läktis ald*ir* hans w*er*k*ir* oc dröfwilse, Tha wilde han g*er*na in j stadhin hafwa gangit, Än the saghdho ho*no*m, Thu skal för then sama wäghin at*ir* fara som thu hith kom, tho fräls oc meenlös aff diäflanna qwalum oc lifwa än xxx dagha j w*er*ld-

inne, Oc kungöra folkeno ther thz thu hafwir rönt oc seeth her, Oc sidhan skalt thu atirkoma, oc lifwa mz oss j glädhy oc frögdh for vtan ända, Han skildis fran thöm, oc tha solin vpran fan han sik wara ifwi them brunnenom ther han nidhir foor, han lifdhe sidhan xxx dagha som honom war sakt, oc kungiordhe folkeno hwat honom war widhirfarith oc bleff swa dödhir Oc siälin ffor j the frögdh oc glädhy ther aldregh takir ända,

Oc thy mit kära barn skalt thu gerna aff allo hierta hedhra oc ära wars herra nampn, oc ther wil iak än sighia thik aff eeth äpte dömö

Aff ene beggino

Thz war een beggina som hafdhe til sidh, wars herra ihesu christi wälsighnadha nampn
50 hedhra oc ära oc mz store gudhlikheth idhkelika nempna, Thz hände at hon wart darath aff enom fulom man, oc fiol j skörlifnadz synd mz honom, Thentidh han hafdhe sin wilia frempt, ofwir gaff han hona, Oc hon warth oc bleff ther äptir een oppinbara syndirska j tolff aar, Tho hiolt hon sin gambla sidh j thy at hon hedhradhe oc äradhe wars herra nampn hwar hon kunde, Oc wara fru apna ey wiliande a them skörlika lifwa, Hon gig een qwäld hemelika j eens manz halmskwr, oc gömde sik ther j halmenom ofwir nattena, Hon sompnadhe, oc henne thykte som hon wart fördh for gudz dom, ther saa hon een storan rädhelikin eeld j hwilkin

alle syndara kastadhos som thith komo, Hon saa ther oc eeth wänasta mönstir j hulkit alle godhe ingingo som thith komo, Hon lop til mönstrit oc wille ther in ganga, war herra stodh for durumen, oc sköff hona atir til ryggia, Hon ropadhe som hon war wan, Jhesus christus, Hon wart taghin oc kastadh j eldin Oc j eldenom ropadhe hon bedhandis hielp aff ware fru, Jomfru maria kom oc taladhe til sin wälsighnadha son, O min aldra käraste son forbarma thik offwir thessa syndirsko, oc thenk oppa at hon gerna hedhradhe thit nampn oc idhkelika nempde, Oc mina höghtidhis apna fryktadhe oc äradhe Ther äptir badh warfru dragha hona vth aff eldenom oc lata hona gaa, oc vmwända sit lifwirne, oc bätra sina synde, En qwinnan hafdhe ther swa iämerlika ropat, at alle the j gardhenom waro lupu ther til oc funno hona ther oc spordho hwath henne wlte, Tha syntis allir henna lykame som han ware brändir, Eptir then daghin bätradhe hon sit lifwirne, oc wardh een stoor gudz win vm sidhe,

Thy mit kära barn haff thetta til kännedom oc hedhra gerna wars herra wälsighnadha nampn for thy thz styrkir oc människiona j allom dröfwilsom oc pyno som henne tilföghias oc aläggias for gudz kärlek skuld, Huru hafdho hälghe martires format at lidha swa hardha oc gryma mangfala pynor, Om än ey hadhe wars herra ihesu christi wälsighnadha nampn them styrkt oc hulpit, Thz mat thu vndirsta aff mangom otalikom, oc

enkannelika aff them helgha herranom sancto
ignacio

aff sancto ignacio

Thz war een hălaghir martir heth ignacius
honom alaghdhis manga hardha vmskiptelika
51 pynor, Oc j allom pynom oc drŏfwilsom, kalladhe
han altidh a wars herra ihesu christi wălsighna-
dha nampn, Tha spordho the som han pynto for
hwi ellir for hwath sak han swa idhkelika oc
gerna oppa thz nampnit kalladhe, Then hălghe
herran sanctus ignacius swaradhe Jak hafwir thz
wălsighnadha nampnit ihesus christus scrifwit j
mino hiărta, oc thy actar iak enkte alla the
pynor j kunnen mik alăggia, Tha saghdho hedh-
nugane, thz wiliom wi forsŏkia, Ther ăptir then-
tidh han war tha pintir, vth toko the hans hiărta
aff hans bryst oc skaro thz sundir j dela, Oc j
hwariom delenom, Funno the thz wălsighnadha
nampnit ihesus christus scrifwit mz gulstafwom
¶ Thu skalt oc gerna hedhra oc ăra wars
herra wălsighnadha nampn, for thy thz ăr eeth
starkt wakn moth diăfwlsins frestilsom, Oc j
hwat stadh thz hălgha nampnit ihesus christus
idhkelika oc gerna nempnis, ther vndan flyr
diăfwllin mot sinom wilia oc skemmis, ther wil
iak ăn sighia thik een liknilse aff

Thz war een qwinna som hafdhe stoor frestilse
aff dieflenom, Han kom til henna om nattena j
eens manz liknilse, oc giordhe henne mykyn

wanda, Th*e*r aamoth wiste hon enga hielp ell*i*r both, Hon kärdhe sina nödh vmsidhe for eno*m* gudhlikom ma*n*, heth cadimundus, ha*n* gaff he*n*ne radh oc saghdhe swa gag oc tagh een lima, oc lath sc*ri*fwa a the eno sidho*n*ne wars h*er*ra na*m*pn ihesus christus, Oc a the andro sidho*n*ne, wara käro fru napn sancta maria, oc tha han komb*i*r til thik, sla han mz them lymano*m*, Q*wi*nna*n* giordhe som han badh, Oc then tidh diäfwllin kom som han war wan Slogh hon han mz limanom, En genstan flydhe han thädha*n* ok kom sidha*n* alregh at*ir*

Mith kära barn thu skalt thz wälsighnadha na*m*pnit ihesus christus g*er*na ära oc akalla For thy thz är oc een godh hielp mote ondu*m* män*n*iskiom som mote thik wilia stridha Thz hende en thydh at cristidh folk stridhe moth hedhnugom, oc th*e*ra h*ä*r war litin, oc thy fruktadho the mykyt, ok räddos, ffor thy hedhnu*n*ga*n*na h*ä*r war mykyt stoor, En mz the c*ri*stno war een cardinal heth vilhelmus han styrkte them oc saghdhe, Mine käro brödh*i*r rädhins ekke, vta*n* gan manlika fram, Oc ropom alle a wars h*er*ra ihesu christi na*m*pn, thz skal oss koma til hielp, oc warin thes wis oppa mit liiff j skolin sighir winna, The gingo th*e*r äpt*i*r frilikan til, Oc böriadho alle ropa ihesus christus mz höghö 52 röst, Oc genstan komo hedhnugane j nödh oc angist oc byriadho fly, Oc aff them wardh mykyt badhe slaghit oc fangit, Th*e*r äpt*i*r spordho the c*ri*stne huru thz kom til at the tapadho stridhena mädha*n* the waro swa mange, Oc the c*ri*stno

waro swa faa, The swaradho them oc saghdho, Thentidh wi til thrudhu*m*, böriadho the c*ri*stne ropa oppa een man, oc wi wistom ey hwat thz war, Oc genstan kom een man j th*e*ra h*å*r swa lang*ir* at hans hofwudh räkte vp til hymilin, tha wordhu*m* wi blödhoghe oc forfäradhe, oc ry*m*dum alle, oc thy tapadhu*m* wi stridhena, Thy mit kära barn skalt thu wars h*er*ra napn g*er*na hedhra oc ära,

Mit kära barn thu skalt th*et*ta budhordhit en andra ledh forsta, Thu skalt wars h*er*ra na*m*pn ey forgifwins oppa thik taka, thz är, thu skalt ey forgifwins hafwa c*ri*stit na*m*pn, Wil thu c*ri*stin heta oc bära c*ri*stit na*m*pn, tha skal thu oc göra c*ri*stelika g*er*ni*n*ga, Oc thy hwilkin c*ri*stin mä*n*niskia het*ir* oc gör ey c*ri*stelika g*er*ni*n*ga, the me*n*niskian ber gudz na*m*pn forgifwi*n*s oc fa-fängelika, Oc är liik iwdase som wan h*er*ra forrädh oc war tho ha*n*s discipulus falsklika, Aff ha*n*s lifw*ir*ne wil iak thik nokot säghia

aff iwdas skarioth

I iherusalem bodhe een ma*n* heth ruben, oc hans hust*ru* heth cyborea, Vm ena nath the sama*n* lagho drö*m*de he*n*ne een rädhelikin dröm, Hon saghdhe sinom man, Mik hafw*ir* drö*m*t een wadhelikin dröm, Mik thykte som iak een son hafdhe til w*er*ldinna föth, hwilkin mz sinne snödheth oc ontzsko skulle wardha alle ware iudha släkt til nidh*ir*fal, oc forderffvilse, Oc thy skalt thu for wisso vita, at hafw*ir* iak barns

ämpne vnfangith aff thik j nat, oc wardhir thz son, han wardhir forbannadhir mz allo, Hon befan ther äptir at hon the sama nattena wardh hafwande wordhen, Oc födde een son tha tymen kom, the räddos mykyt badhin hioon, oc thordhe thz barnith ey behalda, vtan laghdho thz j eeth skriin ellir kar oc satto j hafwit oc läto thz flyta, Thz flöth sin wägh til eeth beflutit land som kalladhis skariot Drotnigen aff thy landeno hafdhe enkte barn mz sinom herra, Hon gig at forlusta sik vth medh strandinne, Oc fik see 53
hwar skrinit flöth j watneno, Hon loth thz vptaka oc til sik bära, oc fan piltin lifwandis ther j liggia, Hon tok vp barnit oc hafdhe thz for sith eyghit, Hon for ther swa hemelika oc listelika mz at engin wiste annat än ath drotningen hafdhe barn fangit, Oc thz ryktit gig ofwir alt landit aff hulko konungin mykyt gladdis, oc the kalladho piltin iudas, Han vpfostradhis mz granne athwakt, oc mykle äro oc storum kärlek, Thz lönte han ila atir, Ther äptir hände thz swa, at drotningin wardh aff konugenom hafwande, oc föddö een son til werldinna, Tha the piltane vpwexto til saman, oc lekto idhkelika mellan siin, Tha slogh iudas konugxsins son, oc giordhe honom mykyt forthreth swa at han opta kom gratande til sinna modhir, ffore hwilkit drotningen tilbyriadhe at hata iwdas, oc forweth honom thz han war eeth hitto barn, Oc swa kom thz vth at alle fingo wita at iwdas war ekke konungxsins son, Thentidh iwdas thz hördhe, blygdhis han oc skemdis, Oc ther äptir

myrdhe han hemelika konu*n*gxsins son, Oc kom sik lönlika borth aff landeno til iherusalem, Th*er* bodhe hans rätte fadh*ir* oc modh*ir*, tho wiste han enkte aff them, oc enkte the aff ho*no*m, Aff the landeno scharioth fik han sith widh*ir*na*m*pn, thy kalladhis han iwdas scharioth, Han ko*m* sik j thiänist mz pylato oc wardh hans swen, Thentidh pylatus saa hans sidhy oc athäfwe pröffte han wel, han wara sin gadhing, ffor thy then ene war swa argh*ir* skalk som then andre, oc thy komo the wel badhe til sama*n*, Een dagh stodh pylatus j syno palacio oc iudas när ho*no*m Oc sagh j een trägardh fagh*ir* äple waxa, at hwilko*m* ho*no*m mykyt lyste Oc then trägardhin oc äplin hördho rube*n* til som war iudasa fadh*ir*, Judas saghdhe til pylatum Jak wil hänta thik aff them äplom, Han lop thith oc wilde taka äplin, Oc hans fadh*ir* ruben wilde them wäria, the böriadho til at kifwa swa länge thz iudas greep een sten oc slogh ruben j hufwdhit at han fiol genstan dödh*ir* nidh*ir*, Judas tok äplin oc bar them pylatus, th*er* äpt*ir* kom hust*ru*n oc fan sin man liggiande th*er* dödhan, oc wiste ey huru thz war til komith äll*ir* hwa thz haffdhe giorth, oc thy gräth hon och sörghdhe ofw*ir* alla matto, Nokot th*er* äpt*ir* gaff py-
54 latus iudase badhe gardh oc godz som ruben atte, oc nödhghadhe hust*ru*na taka sik han til bonda, Eentidh lagho the badhin oppa sinne säng, Oc hust*ru*n böriadhe sarlika sukka, som hon opta oc idhkelika giordhe, Tha spordhe iwdas hwat henne war hwi hon altidh war dröffdh

oc sieldan gladh, Hon swaradhe Jak sörghir oc sukkar mina ysäld oc onda lykko, Jak är the vslasta q*wi*nna th*er* nokon tyma war föd, Jak matte kasta mit eyghit barn j märith, oc iak weth ey hwat aff thy är wordhit, Oc nu fan iak min kära hosbo*n*da dödhan, oc weth ey huru thz är tilkomit, Oc th*er* ofw*ir* hafw*ir* pylatus meer mik bedröfft, oc hafw*ir* mik til thrughat at taka man moth minom wilia, Thentidh iudas th*ett*a hördhe, böriadhe han spöria huru lango thz war at hon kastadhe barnith j märith, Oc spordhe swa länge at the wisselika befu*n*no thz iwdas hafdhe sin fadh*ir* dräpit Oc takit sina modh*ir* til hust*ru*, Han foor thēr äpt*ir* mz sinna modh*ir*s radhe til ihesum christum wan käraste h*err*a, oc beddis aff ho*no*m nadhe, War h*err*a vmtfik han til sin discipulum, oc forgaff ho*no*m alla sina synd*ir*, Oc war ho*no*m swa hemelikin at war h*err*a giordhe han til een skaffara, Oc han bar then pu*n*gen th*er* pänigane waro vth j som gafwos war*um* h*err*a oc ha*n*s discipulis Oc änthothwarist huru wel war h*err*a throdhe ho*no*m, war ha*n* ä falsk*ir* oc otro, oc stal hwan tyonda päni*n*g aff allo thy ho*no*m war fangith, Eentidh kom sancta Maria magdalena til wan h*err*a ok bar mz sik ädhla dyyr smörilse, hwilkin wel waro wärdh thry hu*n*dradha päni*n*ga, Oc smordhe wars h*err*a hofwdh oc hans föt*ir*, äpt*ir* thy ma*n* pläghar j them la*n*du*m* göra for*e* offmykyn hita som th*er* är, Tha iudas sagh at salua*n* ell*ir* smörilsen war all vthgute*n*, wardh han wredh*ir*, ffor thy hafdhe the salfwan varit

saldh ok komit j hans händ*ir*, tha hafdhe han fangit stiäla th*e*r aff hwan tyonda päni*n*g, Oc swa hafdhe han fangit xxx päni*n*ga, Oc thy thenkte han aa, huru ha*n* matte sik then skadha*n* böta, Oc gig til iudhanna oc saalde wan h*er*ra for xxx päni*n*ga, Th*e*r äpt*ir* thentidh war h*er*ra leddis til dödhin angradhe ho*no*m thz, oc took the xxx päniga*na*, oc bar them at*ir* iudhome*n* oc kastadhe them for th*e*ra föt*ir*, oc ful j wanhop oc hängde sik sielfw*ir*, Oc swa fik han for*e* sina falskheth een ondan ända

55 Thy mit kära barn hafw*ir* thu c*ri*stit napn, tha stath oc th*e*r äpt*ir*, at thu hafw*ir* c*ri*stelika g*er*ni*n*ga, Man find*ir* manga onda mä*n*niskior, som wär göra än iudas giordhe, Judas begig synd oppa sina foräldra owit*ir*lika, Mange onde c*ri*stne bega synd oppa sina foräldra badhe mz with oc wilia, Judas salde wan h*er*ra for xxx päni*n*ga, Mang ond c*ri*stin mä*n*niskia säl han wel for eeth skerff ell*ir* for eena snödha synd, Oc th*e*ra mä*n*niskia pynor wardha störra j hälfwite än iudase

Hör än meer aff ihesu christi na*m*pn

Thu skalt thins gudz na*m*pn ey forgifwins oppa thik taka, thz är oc swa vnd*ir*standa*n*de, hafw*ir* thu c*ri*st*i*t na*m*pn, tha skalt thu ey thin c*ri*stindom ofw*ir*gifwa ell*ir* fortiidha Oc gaa til hedhindomin, hwat mä*n*niskia thz gör, hon hafw*ir* gudz na*m*pn forgifwins a sik takit, Oc faar siäldan godhan ända, th*e*r wil iak sighia thik nokot aff

aff eno*m* ondom mu*n*k

Thz war een mu*n*k*ir* heeth iulianus apostota, Han syntis gudhlikin oc godh*ir* vtantil, oc war hårinslik*ir* oc ond*ir* inna*n*til Ho*no*m antwardhadhe een riik *fru* til gömo thre grytor mz gul, oc ho*n* hafdhe ströt asko ofwan a gullit, Julianus wardh thes warsse, oc tok bort gullit oc vpfylte grytonar mz asko, Frun kom th*er* äpt*ir* til gryto*n*nar oc saknadhe sith gul, oc spordhe hwar thz war blifwit, Han swaradhe sik hafwa anamat thre grytor mz asko oc aff gulleno enkte wita, Julianus tok gullit oc ofw*ir*gaff sin ordon oc mu*n*ka lifw*ir*ne oc sin c*ri*stindo*m*, Han foor til room allom okänd*ir*, oc wardh th*er* först borghar*e*, Th*er* äpt*ir* radhman Oc sidhan keysar*e*, Thentidh han war först keysar*e* wordhin wilde han thekkias romar*um* oc byriadhe hata oc fordrifwa alla the c*ri*stit na*m*pn vntfa*n*git hafdho, Oc tok til at öfwa swarta konstena, Tha han war pilt*ir* war han när enom mesta*ra*, som mz the swarto konstinne plåghadhe vmga, Een dagh war hans mestar*e* vthgangin fan han hans book oc las th*er* j, Oc genstan komo otalike diäfla som gr*e*ssit a markinne oc sandin a strandi*n*ne oc spordho hwat han wilde, Han wardh forfäradh*ir* oc rädd*ir*, oc giordhe kors for sik, Oc genstan flydho diefflane fran ho*no*m, Tha hans mestar*e* kom saghdhe han hwat ho*no*m war händ, Mestarin seghdhe dieflane rädhas mykyt korssit, Oc hwilkin som nokot wil bedrifwa mz

the ko*n*sti*n*ne han maa engaledhis til korssit
56 bidhia, Oc thy loth iwlianus thentidh han war keysare wordhin forkoma all the kors j landeno waro, Oc wilde sidha*n* hwarte see korssit ell*ir* hōra thz ne*m*pnas, Oc thz giordhe han diefflenom til hedh*ir* oc loff, oppa thz at han skulde ho*no*m j the swarto konstinne thes bāt*ir* hielpa ¶ Eentidh sānde han een diefwl til eeth land nokot forw*er*ua th*er* ell*ir* ānda a hans wegna, Dieffwllin kom j wāghe*no*m til een stadh hwar han fan een gudhlikan munk a sinom bōnu*m*, Hans bōn war swa mektugh at ā mādhan ha*n* badh formatte diāfwlin ekke th*er* fram koma, Ha*n* bleff th*er* qwar standande oc bidha*n*de, oppa thz han skulle at*ir*wānda at bidhia, ān han badh dagh oc nath at han ey vppe hulth j x dagha oc nātt*ir*, Diāfwllin wānde at*ir* oc kom til iwlianum, Oc saghdhe sik enkte hafwa syst, ffor thy ath een munk*ir* hafdhe han hindrat mz sinne bōn, Julianus wart wredh*ir* oc saghdhe, thentidh iak komb*ir* aff thesse reso som iak nu skal fara tha skal mu*n*kin thz betala, ¶ Then tidh iwlianus war j wāghenom oc wilde reysa mz h*ā*rskiold til eeth land som kalla persis, kom han til een stadh j cesarea hwar som sanctus basilius war biscop*ir*, Biscopin mz sino fōlghe gig vth aff stadhenom moth ho*no*m oc badh han ōdhmyklika nadogha*n* wara ofw*ir* *cri*stin mogha, Oc p*rese*nteradhe ho*no*m byugbrōdh tholkit som han sielfwir aath Julianus bōdh sinom thiānarum taka brōdhit oc gifwa ho*no*m at*ir* hōō, Och saghdhe at byug ār hesta fōdha som han gaff oss, thy taky han

a*tir* höö Hwilkit biscopin widh*i*rtok oc saghdhe O keysar*e* wi p*re*sänteradhu*m* thik aff thy wi sielfwe atum, än thu gafft oss a*tir* oskiälika dyura födho, keysarin wart wredh*i*r, oc saghdhe til biscopin, Jak lofwar thik thz a mina throo at nar iak hafw*ir* forwnnit persos, oc böght them vnd*ir* mit wald oc iak komb*ir* a*tir* aff thesse reso, Jak skal thin stadh lata nidh*ir* slaa oc ödhö läggia at engin mä*n*niskia skal th*e*r j byggia, Oc iak skal lata han vp plöghia oc saa th*e*r byug vth j, Tha han thetta sakt hadhe ffor ha*n* grymb*ir* oc wredh*ir* thädhan, Biscopin gig a*tir* in j stadhi*n*, oc berätte folkeno keysarins ordh, Oc gaff them radh sighiande, Mine käro brödh*ir* thenkio*m* a warth bestand oc helso at wi maghum om swa kan tharfwas then omilda keysarin blidhka mz gafwom, Alle waro th*e*r til wilioghe, ffor thy the rädos keysarins gry*m*heth oc wredhe, Oc hwar gig heem til siin oc baro til biscopi*n*, thz the hafdho, oc th*e*r kom saman otalikit gul 57
ok sölfw*ir* oc dyr*e* stena hwilkit biscopin loth läggia j kyrkio*n*na fatabwr, sc*ri*fwandis hwars th*e*ra na*m*pn oppa thz som hwar in laghdhe, Oc saghdhe til them, Then h*er*ren som styrir oc radh*i*r ofw*ir* alth wald, är mektogh*i*r han ath späkia oc tempra oc hwario*m* idhra sith a*tir* antwardha, Oc bödh genstan klärkome*n* oc allo folkeno gaa til warf*ru* iomf*ru* mario mönst*ir* hwilk*i*t ärlika war bygt a didimi bergh som laa ner stadhe*no*m oc fasta th*e*r j thre dagha, oc bedhas hielp aff gudhy, at the matten thes wranga keysarins dom vntfly, Om nattena tha

basilius war a sinom gudhliko bönu*m* sompnadhe han, Oc saa j andelike syn mykyt hymerikis h*e*rskap, Oc mit j bland them eeth erlikit säte, oppa hwilko een ärlikasta fr*u* sath, sighiandis til them när he*n*ne stodho, Kallin mik merkurium riddara, han skal borth oc dräpa iwlianum keysara, Ha*n* hädh*i*r gudh min son j sinne höghfärdh, Biscopin waknadhe oc vndradhe storlika hwat thz skulde thydha, Mercurius war een fromb*i*r riddare, pint*i*r oc dräpin for the hälgho thro skuld oc skrinlaghdh*i*r j basilii kyrkio, oc hans wapn oc spyuth gömdis th*e*r mz hälghodomu*m*, Basilius gig genstan in j stadhin thith skrinit war, Oc fan thz tompt, Oc hans wapn bort takin th*e*r the waro gömd, Tha throdhe biscopin vtan ieff oc twäkan thz wara wist oc sant so*m* ho*no*m thedhis, oc äradhe gudh som ey forsmaar them a han thrösta, Han gig at*i*r oppa bärghit thz snarasta th*e*r han ku*n*de mz mykle glädhy oc fan alt folkit än sofwande, hwilkit han vpwekte til gudhlika bönö oc mz gladhlike rösth berätte han them the synena war h*er*ra hafdhe ho*no*m teth Sighia*n*de j nath är then gryme keysarin dräpin, Alle gladdos mz hono*m* thakkadho oc lofwadho gudh, Oc gingo at*i*r j stadhin thith skrinit war oc fu*n*no tha riddarins ben th*e*r j Oc hans wapn ther the förra waro oc ha*n*s glafwo ell*i*r spyuth war än aff blodheno*m* wath, Anna*n* daghin äpt*i*r bödh biscopin allom at*i*r til kyrkio*n*na koma oc hwar skulde sith at*i*r taka som in war lakt aff gul oc sölfw*i*r oc dyrom stenu*m*, Än the swaradho

alle mz ene rösth Mädhan swa är at wi wildu*m*
thz hafwa gifwith them dödhölika keysareno*m*
at war stadh*ir* skulde ey ödhö läggias oc wi for-
därfwas Myklo held*ir* bör oss thz offra them
odödhelika keysareno*m* som oss hafw*ir* frälst aff
swa storo nidh*ir*fal oc wadha, Thz är alth j
thino*m* handum gör th*er* mz som gudh skyut*ir* 58
thik j hugh, En biscopin skodhandis thes throna
folksins wälwiliogheth oc gudhlika akth, fik them
at*ir* them nödhoghum thridhia delin aff allo
saman, oc twa delena skipadhe han til gudz
thiänist oc hedh*ir* som han best kunde, Nokra
faa dagha th*er* äpt*ir* kom een ridhande aff key-
sarins här oc fördhe wis tidhande aff keysarins
dödh, Sighiande ath een fromb*ir* riddar*e* wel
wämpt*ir* kom bradhelika ridhande th*er* iwlianus
lagh j sino thielle mit j romara h*er*skaps makt,
oc stak han gyno*m* mz sinne glafwio Oc engin
ku*n*de wita hwar ha*n* sidhan bleff, ¶ Oc j dödz-
lome*n* grep keysarin sith blodh mz badhu*m* hand-
u*m*, oc slä*n*gde vp j wädhrith ropande, nu hafw*ir*
thu wnnit galilee, oc gaff vp andan, Mz galileo
mente han ihesum som vpföddis j galilea ¶ Th*er*
äpt*ir* fik persie konu*n*g*ir* hans liik oc läth thz
fla, oc mz hudhi*n*ne loth han bedragha sin sadhel,
oc kroppen kastadhe han for hundana Swa tok
iwlianus sin ända for thy at han sin c*ri*stindom
ofw*ir* gifwit hadhe

Mith kära barn thu skalt thins gudz na*m*pn
ekke forgifwins hafwa, hafw*ir* thu thz na*m*pnith,
at thu est c*ri*stin människia, tha skalt thu oc
hafwa c*ri*stelika g*er*ni*n*ga for thy hwilkin mä*n*-

niskia c*ri*stit na*m*pn hafwir, oc ey c*ri*stelika g*er*ni*n*ga henna pyna wardh*i*r störra j hälfwite, än eens hedhnu*n*ga ell*i*r iudha oc war*e* bät*ir* at hon war*e* alregh födh, thz maghu*m* wi vnd*ir*sta aff thy her äptir staar

Sanctus macharius gig eentidh ofw*ir* ena mark, oppa hulko han fan ena dödha mä*n*niskio hofwudh skalla, han badh wan h*err*a tee sik om thz war*e* c*ri*stna mä*n*niskio hofwdh ell*i*r ey, Oc spordhe hofwdhit sielfft hwa thz war, hofwdhit swaradhe, Jak är eens hedhnu*n*ga hofwdh Macharius saghdhe, hwar är thiin siel, hofwdhit swaradhe, min siel är j hälfwite, Macharius spordhe huru dyupt är hon j hälfwite, ha*n* swaradhe swa dyupt som är fran hymbleno*m* oc til iordhinna Macharius saghdhe, är nokor dyupar*e* vnd*ir* idh*i*r j hälfwite, Hofwudhit swaradhe, vnd*ir* oss äro iwdhane, Oc vnd*ir* them äro onde c*ri*stne aldra dyupast,

thy mit kära barn lat thik thetta wara til kä*n*nedom, hafw*ir* thu c*ri*stit nampn tha haff ok c*ri*stelika g*er*ni*n*ga

Hör meer aff ihesu christi napn

Thu skalt thins gudz na*m*pn ey forgifwins a
59 thik taka thz är oc swa vnd*ir*standande thu skalt swa fastelika oc stadhlika bliffwa widh thz na*m*pnit, at thu skulde för dödhin lidha, än thu wilde thz forsaka, Swa hafwa ma*n*ge otalike

hälghe män giorth, th*e*r wil iak sighia thik nokoth aff

Först aff sancto vincencio

Sanctus vincencius war erchediekn, oc war när eno*m* biscop th*e*r heth walerius j dyocleciani keysara daghum, Biscopin gat ey wel redhelika talat, Oc thy befelte han sancto wincencio sina makt ath p*re*dika, oc til annor ärande swara sanctus vincencius p*re*dikadhe rätta thro oc vthwide ihesu christi na*m*pn, än tho at thz war höghölika a keysarins wegna forbudhit at engin skulde ihesu christi thro äll*i*r na*m*pn p*re*dika, Tha loth een riddar*e* dacianus ath napne keysarins foghote, taka them badha, oc for sik ledha, oc spordhe them hwi the thz na*m*pnit thordho p*re*dika som forbudh*i*t war aff keysareno*m* oc allo*m* förstom ath ne*m*pna, Biscopin tok ath frykta oc swaradhe reddelika, Tha saghdhe vincencius, kär*e* fadh*i*r hwi swari*n* j swa blyughlika, hafwin enga faro, swarin oc antwardhin manlika ffadh*i*r thekkis thz idh*i*r, iak wil swara for oss badha, biscopin saghdhe Min käre son iak hafw*i*r thik förra befelth badhe swara oc gudz ordh fram föra, Oc iak antwardhar thik nu, at swara for the hälgho thro, Tha wende wincencius sik dierfflika til foghotan sighiande, Thu spordhe hwi wi thordhu*m* ihesu christi thro oc na*m*pn p*re*dika, Thu skalt thz wita at thz är ohörölikit at c*ri*stit folk skal sin gudh

forsaka oc ha*n*s na*m*pn ey thora ne*m*pna, 'tha wardh foghotin wredh*i*r, oc loth biscopin bort aff landena drifwa Oc sanctum wincencium loth han fanga oc j notstal hängia oc swa hardhelika vththănia, at hwart hans lidhamot skildis widh ännat Tha saghdhe dacianus See nu wincencius huru thin arme lykame är nu stelt*i*r, Tha swaradhe wincencius, leande, Th*et*ta hafw*i*r iak länge astu*n*dat aff allo hiărta, Tha saghdhe dacianus, jak skal a thik lata läggia alla the pynor iak kan thănkia, ell*i*r thu skalt thinne '*cri*stne thro widh*i*rsighia, Tha swaradhe wincencius, gŏr hwat thu wilth, Oc läg all thin sin th*e*r aa, Thu skalt see ath iak mz gudz hielp forma meer lidha än thu format mik pynor a läggia, Tha bŏriadhe dacianus aff harm at ropa, Oc pynarane byriadhe sla mz swepum oc gislu*m*
60 til thes the´ ey mera formatto Tha ropadhe dacianus O j forbannadhe vnsalogha, ärin j nu aff laghdhe, ku*n*nin j een man ekke forwinna, Tha toko the iärnkamba oc rifwu hans kŏth oc slitu thz aff hans lifwe, swa at the matte hans inălfwe see, Tha sagdhe dacianus, Vincencius kăndz ăn widh*i*r thik, Oc warku*n*na thyno vngo lifwe for them pynom thik fore staa, Vincencius swaradhe, O thu et*ir*blandat diefwlstunga, all ful mz forgĭftilse, Jak aktar ey thit thrugh, oc thina pynor rădhis iak enkte, Oc thes mera thu wredhghas, thes mera wil iak glădhias Jak astundar at thu enga pynor minskar, Vtan gŏr them hell*i*r stŏrre, Oc thu skalt befinna at iak formagh mz gudz hielp thik oc alla thina pynor

forwinna, Dacianus wardh wredhir oc loth han nidhir taka aff nodhstalleno, oc bödh han bränna oc stekia oppa eeth halstir, Han gig gladhir mz them til balith, oc laghdhe sik sielf wiliande a halstrith, The toko iärnthyufwor oc iärnstängir, oc stungo j hans lykama, nidhirthrykkiandis han j lughan, Hans blodh flöth j eldin swa ath lughin läghradhis, oc kolen sprakadho oc sprungo vm brandana, Oc honom til mera swidha oc werk strödho the salth j eldin, ther lagh han swa länge a halstreno oc bran at hans tharma vthdraghnadho aff hans lifwe, oc hängdo gynom halstrit nidhir i eldin, Widh swa hardha oc bitirlika pyno, gaffs then helghe herran enkte, vtan vplypte siin öghon til hymelin, thakkadhe gudhy oc lofwadhe han, Dacianus spordhe ath swa war oc saghdhe, gifwin honom lisa än längir mz dröfwilsom lifwa, oppa thz han maghe än flere pynor thola, Jnne läsin han nu j mörkasta torn, oc strön gulfwit mz tighil grws oc hwassom skalum, Stokkin hans been oc besmidhen mz iärn oc latin han swa j dröfwilsom liggia, The giordho som them war budhit, oc laghdho han naknan mz sinom sarghadha lykama oppa tighil grusith oc hwassa skalin, War herra som ey glömir sina wini, sände honom sina hälgha ängla mz mykle klarheth oc skini Tha vmwändis skarpa tighlith oc hwassa skalen j welluktande roser oc blomstir, Stokkin sprak aff hans benum, Oc änglane sungo mz glädhy for honom, Wektarane seande thz stora skinit, hörande then lustelika sangin, ok kännande the sötasta luktena,

vmwändo the sik til rätta thro oc wordho alle c*ri*stne, Tha dacianus thetta forstodh, wardh 61 han aff harm badhe gry*m*b*ir* oc galin, som een osinnogh*ir* man oc saghdhe, Thenne wincencius forwi*n*d*ir* alla wara pynor, ä thes hardhare wi latum han pyna, thes mera är han begärande, wi wiliom ho*no*m enga pynor meer a läggia, vtan läggin han nu oppa ena blöta säng, Tha han kom j sängena antwardhadhe han j gudz händ*ir* sin anda, Thentidh dacianus th*et*ta hördhe saghdhe han Mädhan iak formatte han ey lifwande forwinna, tha wil iak forwinna han dödhan, ok loth hans lykama vth oppa markena kasta, at fughla oc dywr skuldo han vp äta, Th*e*r kom een ra*m*pn oc satte sik när lykameno*m*, Oc wardhe han badhe for fughlum oc dyurom, Thith kom een ra*m*pn oc wilde til lykaman, En rampne*n* beth ha*n* genstan fran, Thentidh dacianus th*et*ta hördhe Saghdhe han mik thykk*ir*, wi ku*n*nom vincencium ey dödhan forwinna, Oc lot th*e*r äpt*ir* een qwärnsteen binda widh hans hals, oc kasta han swa j märith, Än hans liik kom för til landit än the komo som han vth kastadho, Een ärligh f*ru* fan hans liik oc iordhadhe lönlika, Oc th*e*r äpt*ir* tha c*ri*stindomi*n* waxte fför dhis han til room mz hedh*ir* oc äro, alla thessa pynor ledh han oc tholde, for thy at han ey wilde wars h*er*ra ihesu christi wälsighnadha na*m*pn forsaka,

Swa läs man oc aff them hälgha h*er*ranom sancto blasio

De sancto blasio episcopo et martire

Sanctus blasius war wald*ir* til biscop for ma*n*gfalda dyghdhe oc gudhlikit lifw*ir*ne som han hafdhe, Han war j enom stadh som het*ir* sebastia j capadocia J them sama tyma war dyoclecianus keysare, hwilkin dräpa loth oc hatadhe alla the han hördhe th*er* c*ri*stit na*m*pn hafdho, tha flydhe then hälghe h*er*ran sanctus blasius j ödhknena, oppa eth bärgh som kallas argei, Oc bodhe th*er* j ene bärgha skrubbo, oc wilde th*er* een ärmete blifwa, Wille fughla föddo han j ödhkno*n*ne, Oc ey hafdhe han annat til födho vtan thz fughlane hono*m* fördho, Alla handa wil dywr oc fughla som j the ödhkninne waro komo til hans oc laghdho sik for hans föt*ir*, oc wildo engaledhis fran ho*no*m skilias för än han hafdhe hwarth th*er*a ha*n*nat oc sighnat mz sinne ha*n*d Oc hwarth th*er*a thrängdis fram fore annat at taka blädzsan aff hälagha ma*n*sins hand, All the dywr oc fughla th*er* syuk wordho, komo til hans, oc han gaff them allo*m* a gudz weg*na* fulla böt*ir*, 62 J them tymanu*m* badh landzh*er*ran agricolaus sina iäghara fara j skogh at iägha, The foro widharla oc fu*n*no engin dywr för än the komo vmsidhe oppa thz berghit sanctus blasius bygde, Oc fu*n*no fore hans bärgha skrubbo mang dywr oc fughla, En the formatto enkte aff them hwarte faa äll*ir* sargha, swa wardhe sanctus blasius them mz sino*m* bönu*m*, The vndradho th*er* mykyt oppa, hwat thz hafdhe thydha, Oc gingo in j

berghuluna, oc fu*n*no th*e*r sanctum blasium a sinom bönu*m*, The foro slappe hem oc berätto sinom h*er*ra hwat the hafdho seeth, Tha landz h*er*ran hafdhe thetta hörth, bödh han sin*om* riddar*um* genstan fara mz them oc fa*n*ga then ma*n*nin the hafdho seeth, Oc alla andra som the ku*n*no finna so*m* widh*i*rgingo sik wara c*r*istna, Oc p*rese*ntera them fore hans asyn, Riddarane vthgingo thith them war wiist, oc fu*n*no sanctum blasiu*m* a sino*m* bönu*m* The saghdho til hans, gag h*e*r vth, oc fölgh oss, landz h*er*ran kallar thik, Tha sanctus blasius saa them, gladdis ha*n* oc saghdhe, Syne mine wari*n* wel ko*m*pne, Nu seer iak at min sötö gudh hafw*i*r mik ey glömt, J thenna natte*n*ne tedhis han mik threm sinno*m* sighiande, Stat vp oc ofra mik off*i*r som thu est wan, Syni mine, g*er*na gaar iak mz idh*i*r, min h*er*ra ihesus christus är mz oss, Ä mädhan the äro j wäghen*om*, lärdhe ha*n* them aff hymeri*kis* rike oc giordhe ma*n*g fagh*i*r iärtekne fore them, Alle the syuke waro som komo til hans wordho helbryghdho genstan ha*n* sina hand a them laghdhe Een q*wi*nna mötte them j wäghen*om*, bärande mz sik sin son halfdödhan oc laghdhe han for hans föt*i*r sighia*n*de mz myklo*m* grath, Min kär*e* h*er*ra ihesu christi thiänar*e*, miskun*n*a mino*m* eenda son, thy at han är sköt dödh*i*r aff eno fiskaben som fast sit*i*r j hans st*r*upa, Sanctus blasius fiol a sin knä oc badh til gudh for h*on*om, oc laghdhe sina hand oppa then th*e*r laa j dödzsi*ns* walde, oc fik then syuke gensta*n* böt*i*r, Them möttö oc een annor fatik

änkia, oc kärdhe at hon enkte mera atte en een vngan galt, honom tok en een warghir borth, Oc badh gratande sanctum blasium gifwa sik han atir Sanctus blasius saghdhe qwinnonne swa som leande, grath ey qwinna thu faar han atir, Oc bödh warghenom atir bära galtin Oc genstan kom warghin oc bar atir galtin aff skoghenom, oc laghdhe han oskaddan for änkionna fötir, Ther äptir genstan sanctus blasius kom in j stadhin ther landz herran agricolaus war bödz han j mörkastowo läggias Oc annan daghin äpte 63 presenteras fore höfdhingans domstol, Oc helsadhis först aff honom mz blidhom ordhum swa som smekiande ellir lukkande han til at lydha sinom radhum, oc saghdhe swa, glädh thik blasius gudhanna win, Blasius swaradhe, glädz oc thu godhir höfdhinge, oc sigh ey them wara gudha vtan heldir diäfla, ffor thy the skulu mz them j äwerdhelikom elde brinna, som them bedhra oc tilbidhia, Tha wardh höfdhingen wredhir oc bödh han sla mz knyplum, tha the hafdho han länge slaghit saghdhe han til höfdhingan, O thu witlös siäla fortapare, thu thänkir mik skilia fran mins gudhz oc herra ihesu christi kärlek mz nokrom pynom, hwilkit thu ey gitir giorth, ffor thy iak hafwir min herra ihesum christum lifwandis gudz son mik til störk oc hielp, Tha then wrange höfdhingen sa ath han ey gath sanctum blasium vmwänt fran christi thro mz ordhum oc slaghum, bödh han läggian j mörkastowona, Thetta fik the fatika änkian höra som galtin hafdhe atirfangit af warghenom,

tha slo h̄o*n* galtin j hel, Södh hofwdhit oc föte*r*na, oc tok th*e*r til brödh oc skawil oc eet tänt lyus oc bar sancto blasio j mörkastowo*na*, oc gaff ho*no*m äta, Ha*n* thok th*e*r widh*i*r oc thakkadhe gudhy, welsighna*n*de q*wi*nnona, oc saghdhe til hä*n*na, Q*wi*nna bär hwart aar j min aminnilse eeth lyus til kyrkio, oc lat thz bri*n*na, och aff gudz gafwo skal ey sälikheth oc godz minzkas j thyno huse, oc thik skal wel wardha, oc allo*m* them· som thz sama j min ami*n*nilse wilia göra mik til hedh*i*r, Oc äpte then daghin gig the änkio*n*ne altidh wel j ha*n*d mädha*n* ho*n* lifdhe, Th*e*r äpt*i*r leddis sanctus blasius a*n*nantidh for höfdhinga*n* Oc han saghdhe til ho*no*m, Blasii hedhra gudhana, oc bidh til them, ell*i*r skalt thu ila forfara, blasius swaradhe, thine gudha sum hwarte hafwa giorth hymil ell*i*r iordh skulu forfara, Oc the pynor mz hulko*m* thu mik höt*i*r redha mik bolek j äw*e*rdheliko lifwe, tha bödh höfdhinge*n* hä*n*gia ha*n* vp j eet thrä, oc slita alt hans köth mz iärnkambu*m* fran hans rifiom, Th*e*r äpt*i*r bödh höffdhingin han nidh*i*r taka oc at*i*r j mörkastowo läggia, tha fölghdho ho*no*m äpt*i*r syu gudhlika q*wi*nnor, oc sama*n* hento the blodhdropa aff hans lykama fiollo, hwilka gensta*n* wordho fangadha oc for höfdh-i*n*ga*n* leda, Höfdhingin wilde them th*e*r til twinga at the skuldo hans afgudh hedhra oc til them bidhia, Tha saghdho q*wi*nnonar, skulu*m* wi
64 thiin afgudh hedhra, tha antwardha them oss, wi wiliom bära them til siön oc twa them alstingx rena, landz h*er*ran gladdis aff th*e*ra ordhu*m*

oc lot antwardha them sina gudha, The toko widh thöm oc baro them til sion oc kastadho them mit j dyupit Sighiandis äro the gudha, tha formagha the sik wel sielfwe hielpa, Thentidh höfdhingin thetta saa, vpfyltis han mz geld oc wredhe, Röth som eeth leon oc slo sik sielfwan mz sinom näfwom awitande sina thiänara hwi the läto hans afgudh nidhir sänkia, The swaradho Qwinnonar taladho falsklika, oc hafwa thik swikit, oc nidhir sänkto wara gudha j dyupit Qwinnonar swaradhe Sandir gudh kan ey mz fals oc swik j nokro daras Tha bödh höfdhingen ath een vgn skulde glödhetas som the skuldo j kastas Oc ath bly skulde wellas j store panno som j thera liiff skulde gyutas, oc hwassa iärnkamba fram läggias som thera köth skulde mz slitas, Oc läth göra glödheta syu panzara som the skuldo j föras, Oc bödh läggia ther när syu linna särkia, Oc saghdhe qwinnomen, vthwälin nu idhir eeth aff twem, antiggia hedhra wara gudha oc föra idhir j linna särkia, oc frälsin idhra siela, ellir j skulin dömas til the pynor idhir äro redda, Een aff them qwinnomen hafdhe twa sönir, hon lop snarlika fram oc grep the linno särkiana, oc slängde them j then brännande vgnnen som them war reddir til pyno, oc brunno iämsköth j asko, Tha lupu badhin barnin äptir modhrinne, oc saghdho war kära modhir, läth oss j thenna werld ekke forfaras, vtan swa som thu föddö oss mz thinne modhirlike sötö myölk, Swa födh oss nu til hymerikis rike, oc lath oos mz thik döö, genstan bödh höfdhingen

hä*n*gia q*w*innonar oppa stolpa, oc rifwa th*e*ra köth medh iärnkroku*m* aff th*e*ra lifwe, Pynarane som them pynto sagho rena myolk flyta aff th*e*ra lykama for blodh, oc the wordho skinna*n*da so*m* bri*n*nande lughy oc hwita som snio, wars h*e*rra ängla foro nidh*i*r aff hymblo*m* störkia*n*de them oc saghdho, Rädhins ekke gudz dött*i*r, j skulin faa for idhra thro oc pyno j hymerike roo oc glädhy for vtan ända, Höfdhingin loth thö*m* th*e*r äpt*i*r nidh*i*r taka, oc j then brä*n*nande vghne*n* kasta, Jämsköt the komo j vghne*n*, sluknadhe all*i*r eldin, oc the vthgingo aff vghnenо*m* oskadda Tha saghdhe höfdhingen til th*e*ra Läggin än aff idhra diäfla willo oc fallin a knä oc hedhrin wara gudha, The swaradho, wi farum
65 ey mz diefwlskap, Wi throm a sannan gudh ihesum christum wan h*e*rra, hono*m* nekom wi aldregh, Fulko*m*pna rasklika thz thu hafw*i*r byriath j oss ffor thy wi ärum nu aff gudz miskund kalladha til hymerikis rike, Tha wardh höfdhingen wredh*i*r oc grymb*i*r oc vthgaff domin at the skuldo halshuggas, Ämbitzme*n*nene toko oc leddo them til plagha stadhi*n*, Tha beddos q*w*innonar at the matto hafwa een litin tyma til at bidhia til gudz Tha the hafdho thz orloff fangith, fiollo the a knä oc saghdho, H*e*rra gudh stoor oc mäktogh*i*r ofw*i*r alla gudha, thy at engin är gudh vta*n* thu ensamin, thu som oss skilde aff waro mörkre, oc kalladhe oss j thit clara oc söta lyws, wi bidhiom thik alra thinga stoor oc mektogh*i*r h*e*rra, w*e*rdhoghas at tilföghia oss thinne vthwalde brudh sancte tecle Oc hör wars

hälghasta fadhirs bön sancti blasii som oss thröste oc styrkte til thessa pyno oc lath oss faa äghodeel j äwinneliko lifwe, Amen. Äptir thessa bön lypto the öghon oc händir til hympna, oc saghdho, Loff wari thik war gudh oc herra som werdhoghadhis at göra oss til thit thekka offir oc räkna oss j bland thiin faar, Oc thy tagh nu wara siela som thekkelikit offir, Tha komo the tu barnin löpande, ther för saghdhis aff oc saghdho til sinna modhir, Nu äro idhra kronor idhir til redho aff hymerikis herra oc konunge ihesu christo, oc mädhan wi maghum ey fölghia idhir, antwardhin oss warum andelika fadhir sancto blasio biscope, äptir thenna ordh wordho the fornämpda qwinnor alla syu halshugna oc thera siäla fördhos til hymerikis äro, Sidhan bödh then omilde höfdhingen sanctum blasium koma for sik, oc saghdhe til hans, hwat heldir wil thu blasii hedhra wara gudha ellir ey Sanctus blasius swaradhe thu omildir dare, thu är skadhelika blindir, oc ey forma thu see gudz sanna lyus, Hwa är then som sannan gudh känne swa fran wendir at han bidhir til afgudh, Swa wrangir est thu oc mörkir, at thu sannan gudh haffwir ofwir gifwit oc hedhra stokka och stena, En iak skötö enkte hwat thu hötis, Forsök thina wredhe oppa mik swa som thu wil, thu hafwir mith liiff j thino walde, än mina siel antwardhar iak minom gudhy, Höfdhingen swaradhe, vm thu wardhir kastadhir j strömin, hwat kan thin gudh tik hielpa, Sanetus blasius swaradhe O thu omildir oc galin wanwiti som är dieffla dyrkare,

66 thu hopas faa helso aff them, än thit hop är alstingx fafängt, En iak hedhra sanna*n* gudh oc äwinnelika lifwandis Jak thro äwinnelika säl wardha, Oc oppa thz thu skalt pröfwa at iak sigh*i*r sant skalt thu j thesso watne se gudz dygdh oc stora makt, Genstan sanctus blasius kastadhis j strömin, Sighnadhe han wat*n*nit, oc thz war thaghar swa fast oc stadhukt swa som iordhi*n*, Tha satte sik sanctus blasius nidh*i*r, oc saghdhe til the afgudha dyrkara, latin nu see the makt idhre gudha hafwa, Oc j thera na*m*pn gangin hith til miin, Tha gingo aff stadh fäm män oc sextighi, oc sunko alle sänd*i*r til grunda, Tha saghdhe gudz ängil til sanctum blasium, Erofull*i*r gudz win gag oppa landit oc tak the krono som thik är redh aff sielfwom gudhy, Han stodh vp oc gig ath wat*n*neno swa som a iordhinne, Oc hans änlite war skinande oc fagh*i*rt swa at alle vndradho som thz sagho, Än saghdhe domaren til hans, Hafw*i*r thu ändelika stadhghat mz thik ath thu skalt engaledh hedhra wara gudha Sanctus blasius swaradhe, vnd*i*rstat vsal at iak är ihesu christi thiänare, oc alregh skal iak bidhia til thinna dieffla, Tha wredhghadhis then gryme domare*n* oc gaff tha dödzsins dom offw*i*r sanctum blasium oc saghdhe, The*n*na blasium so*m* mik forsmadhe, oc keysarens budh siwördhe, wara gudha wanhedhradhe, lxv men fordarfwadhe, dömu*m* wi vnd*i*r swärdh oc hofwdh mista Oc mz ho*no*m thessa twa pilta som wara gudha wanwördhe, Tha sanctus blasius kom til plagho stadhin, badh han til gudz mz alle ödhmyukt

oc saghdhe H*err*a gudh som mik frälste fran afgudha dyrkan, oc giordhe lyus aff mörkre, O h*err*a thu sōm är then dyghdhelike gudh th*e*r radh*i*r ofw*i*r änglaꝰ ok all hymil twngil, Thu som diäfwllin nidh*i*rslo, oc drakan drap, hör mik thin thiänara j thesse bön, At alle the thit na*m*pn akalla j min aminnilse Hwat them helst skadha antiggia j hals äll*i*r aff androm syukdo*m*, ell*i*r j dröfwilse, ell*i*r j wadha, äll*i*r oc owilia, Hör th*e*ra ödhmyuka bön for min ami*n*nilse skuld, Genstan ko*m* eeth lyust sky nidh*i*r fara*n*de aff hy*m*pnom Oc th*e*r innan hördhis een röst, Oc saghdhe alla thyna bön skal iak fulko*m*pna min älskelike riddare, Oc ey atenast skal iak weta thik thessa bön, vta*n* än iämwel skal iak wälsighna the änkiona som thu badh for*e*, Oc samuledh alla thera hws oc äghor skulu ökias oc thrifwas som hedhra thiin ami*n*nilse, Thetta forskuladhe thiin throlika thiänist oc thin thröst thu hafw*i*r til mik, Ept*i*r thz wardh han, oc 67
the twe pilta mz hono*m* vta*n* for*e* sebastie stadh halshugne a thridhia dagh j februarii manadh, Tha kom een hedh*i*rsam q*wi*nna gudhy thek som heth elisea, oc loth th*e*ra liik th*e*r gensta*n* iordha ther the halshuggos, Oc mang stor vnd*i*r oc iärtekne oppe*n*baras th*e*r gudhy til hedh*i*rs alt til the*n*na dagh, Tha the godha änkian som sanctum blasium hafdhe withiat j mörkastowo*n*ne fik thetta höra, giordhe hon sancto blasio w*er*dhskylogh aminilse, Oc fran them dagh ey ath enast hon vtan alle the som thetta henna äpt*i*rdömö giordho sancto blasio hedh*i*r oc wördh-

ni*n*g fingo arswext oc wälsighnan a allo thy them tilhördhe, Oc th*e*r aff är thz komit j sidhwänio at lata bränna lyws j sancti blasii hedh*i*r mz loff oc sang oc andre wördhni*n*g oc höghtidh, Sanctus blasius then hälghe gudz vthwalde martir oc biscop*ir*, wardh plagadh*i*r oc marteleradh*i*r widh sebaste stadh, vnd*ir* them omilda domara agricolao, styrande oc radha*n*de mz war*um* h*er*ra ihesu christo hwilkom wari loff hedh*i*r oc ära for vtan ända ame*n*

Hör oc hwat sanctus longinus tholde for ihesu christi nampn skuldh

Sanctus longinus war een riddare, oc stak wan h*er*ra gyno*m* sina sidho then tidh han hengde a korsseno, Oc war mykyt kranköghdhir, oc tho ey alstingx blind*ir* so*m* somlike mesta*ra* scr*i*fwa, han strök sin ögho*n* oforwara*n*dis mz blodhoghe ha*n*dinne som blodhugh war wordhin aff wars h*er*ra blodh som nidh*i*r flöth at spyutstanginne, Oc wardh genstan wäl seande, Th*e*r äpt*ir* skilde ha*n* sik widh riddarskap oc tok widh rätte thro, lärdhis aff apostlome*n* j gudz budhordhu*m*, tok döpilse, oc offradhe sik alla*n* gudhy, Ha*n* kom til een stadh so*m* het*i*r sessarea, th*e*r war ha*n* xxviij aar j hardhasta mu*n*ka lifw*ir*ne, Oc vmwände manga fran diäfwlsins willo mz sinom lärdom til lifsins wägh, han forbödh affgudha dyrkan, oc inna*n* lyste folkit mz gudz budhordhu*m*, Thentidh domare*n* octouianus fik thz höra, vthsä*n*de han sina thiänara oc loth han fanga oc for*e* sik

ledha, Oc wilde han ther til twinga at han skulde wan herra ihesum christum forsaka oc cristna thro ofwir gifwa, Oc saghdhe til hans, Offra gudhumen at thu maghe sälika oc rolika lifwa, ellir thu skalt wanskas aff pynom, Longinus swaradhe Engen kan twem herrom thiäna thekkelika, ffor thy min gudh lärir oc byudhir alt goth, Oc idhre gudha göra twärth a moth, Domaren wredhghadhis, oc bödh alla hans tendir 68 vthbryta, oc hans twngo af skära, En longinus fortapadhe ey sith maal for thy, vtan saghdhe til domarin, Thror thu thz wara sanna gudha som thu dyrkar, tha gif mik orloff at sla them sundir oc the wäria oc werne sik sielfwe än the formagha Oc vm the gita sik hempt, oc mik nokon skadha giorth tha wil iak thro them wara sanna gudha, En gita the mik engin skadha giorth tha thro thu oppa min gudh at han är sandir gudh oc engin annar, Domaren saghdhe Jak gifwir thik wald, Tha tok longinus ena yxe och slo afgudhin all j stykke, oc thera altara oc thera offir, oc alt thz j afgudha mönstreno war, Oc genstan foro alle diäflane som bygdo j afgudhomen vth aff them oc in j domaren oc hans kompana, Oc iämsköth wordho the osinnoghe oc qwaldos hardhelika oc laghdho sik for longini fötir, Tha taladhe longinus til them oc saghdhe, Hwi byggin j j affgudhumen, diäflane swaradho, Ther som gudz nampn ekke nempnis, oc ther som ey är korsins tekn, ther är war bolekir, Longinus saghdhe folkeno som när stodh, wilin j thessa gudhana hafwa oc dyrka, ellir skal iak them j

mins h*er*ra na*m*pn borth drifwa, J seen h*er* idhan höfdhinga ell*i*r domara liggia fradhandis for mino*m* fotum tha ropadhe alt folkit mz ene röst, Wi bidhiom thik gudz ma*n*, Lath ey diäfla*na* h*er* läng*ir* byggia Sanctus longinus badh til wa*n* h*er*ra, Oc gensta*n* flydho dieflane ropande oc skriande, Mange som thetta sagho toko widh rätte c*ri*stne thro, Nokon litin tyma th*er* äpt*ir* domarin vpwekt*ir* aff diefflen*om* saghdhe til sanctum longinum ald*ir* the*n*ne stadhi*n* är gudhume*n* aff ga*n*gin oc th*e*ra thiänist oc dyrk for idhra c*ri*stna ma*n*na swiklika willo skuld, Faar keysarin thz wita wardho*m* wi alle fordarwadhe Oc genstan wardh domare*n* blind*ir*, oc all*i*r hans lykame twingadhis hardhelika, Han badh sanctum longinum hielpa sik, Sanctus longinus swaradhe wilt thu heel wardha tha lat mik rasklika dräpa Sidha*n* wil iak for thik bidhia oc thu skalt heel wardha badhe til siel oc lykama, tha bödh domare*n* gensta*n* ha*n* halshugga, Oc th*e*r äpt*ir* gig han til hans lykama oc fiol aa siin knä mz stor*um* hiärtans ang*ir* oc beddis nadh mz gratande tharu*m* och fik sina syn j gen, oc bleff sidha*n* een godh*ir* c*ri*stin man stadhugh*ir* j the
69 helgho thro Oc mz stor*um* hedh*i*r oc wördhni*n*g iordhadhe ha*n* sancti longini lykama

Hör än aff sancto wito

Een rik*ir* h*er*ra j cicilia hafdhe een xij ara gamblan son heet witus oc hans tyktomestar*e* heth modestus, Piltin throdhe oppa wan h*er*ra

ihesum christum, oc kalladhe altidh a hans nampn, ffor thy wardh han opta bardhir oc slaghin aff sinom fadhir, En ey läth han thes heldir aff at kalla oppa wars herra nampn, Thz fik keysarins foghote walerianus wita, oc läth piltin for sik koma, oc wilde han thwinga til afgudha dyrk, Hwilkit piltin engalund wilde göra, Oc thy loth han piltin mz knyplom slaa, En thera arma som slogho wordho wanförö, Swa oc foghotans hand som thz bödh göra, Tha taladhe witus, Hwar äro nu thine gudha, kalla a them oc bidh them hielpa thik oc helan göra, Rättaren spordhe vitum vm än han kunde ellir formatte honom hielpa, Vitus swaradhe j ihesu christi nampn forma iak thz wel göra, Rättarin badh witum göra sik helan, Vitus badh til wan herra for honom oc genstan wardh han helbryghdho, En ey thes heldir wilde han thro oppa wan herra, Vtan saghdhe til piltsins fadhir, Läär thin son gudhanna dyrk, oc styr han fran the wantro han hafwir for sik takith, ellir skal han sith liiff mista, Fadhrin tok piltin j sith hws, oc loth koma til hans frwr oc iomfrur oc manga handa lustelika leka, oc thänkte han swa ther mz vmwenda, än thz halp alt saman enkte, Oc thy loth han piltin inne läsa j enom kamera ensamen, ther äptir vthgig aff them kamarenom swa söth oc godh lukt at alle vndradho ther oppa som waro ther vm kring, Fadhrin gig hemelika til cameran, oc saa gynom eeth hol, hwat han giordhe, Tha saa han husith innan lynst oc vpfylt mz clarasta oc fäghirsta skini,

ofwirgangande solinna skini vm middax tidh,
Oc syu ängla kring vm piltin sithia, Oc j sama
syninne wardh han blindir, Tha ropadhe han
höght, oc saghdhe sik hafwa seeth okända gudha
wara kompna hem j hans hws, Oc saghdhe sik
wara blindir wordhin aff thera skini, Thith kom
foghoten valerianus oc aldir stadhin mz honom,
Oc alle vndradho a hans roop, oc oppa thz han
saghdhe, The leddo han til afgudha mönstir, oc
rädho honom ofra iovi sik til bota een thyur
70 mz gulhornom, Han giordhe swa sik gagnlöst
thy at thz halp honom enkte, Han kom atir til
sin son vitum oc beddis hielp aff honom, Vitus
badh til gudh for sinom fadhir, oc han fik gen-
stan bötir, En ey wardh han thes bätre, oc ey
gudhy thes thronare, vtan fore thänkiande at
dräpa sin son vitum, Gudz ängil tedhis modesto
viti tyktomestara oc badh han ryma mz pilt-
enom til annat land, Han giordhe som honom
war budhit, Oc vitus giordhe mang iärtekne j
thy lande the komo til, Vm then tyma laa
dyocleciani keysara son j geld, hafdhe mist witit
och diäfwllin war j honom, Hwilkin som ropadhe
gynom hans mun, Oc saghdhe sik alregh wilia
ryma sit herberghe, ällir swenin owirgifwa för
än vitus lucanus kome, Vitus lettis oc hittis,
Han kom thith oc frälste piltin fran diefflenom
mz ihesu christi namps akallan, Dyoclecianus
keysare bödh han offra sinom gudhum om än
han wilde ey dräpas mz ondum södh, Han wilde
honom ey lidha, Oc thy loth keysarin kasta han
j een glödhetan vghn, Han gig ther atir vth

obrändir oc oskaddir vtan alth meen, Ther äptir loth keysaren kasta han for eeth grymt oc hungrokt leon, at thz skulde han sundir splita, Leonit wart säfft oc spakt som eeth lamb oc giordhe honom enkte, Tha loth keysarin taka witum oc hans tyktomestara modestum, oc hans fostirmodhir hon heth crescencia som aldrigh skildis widh sin fostirson, Oc loth hängia them all thry j een nodhstal, J sama stundinne kom swa rädhelikin thordön lyungeldir oc iordh skielfning, at thera afgudha mönstir rifnadho oc fiollo nidhir, oc slogh mykyt folk til dödha, keysarin rymde räddir vndan Oc ropadhe, Awi thz iak skal swa forwnnen wara aff eno barne, Tha kom gudz ängil oc löstö them nidhir aff nodhstalleno, Oc fördhe them thädhan til ena flodh, ther hwilto the sik a gudhlikom bönum, oc gafwo ther vp thera anda, Oc antwardhadhe sina siäla j gudz gömo, Een örn wardhe thera liik ospielladha for androm fughlom oc dyurom til thes een ärligh *fru* florencia hitte thöm oc iordhadhe som sanctus vitus henne oppenbaradhe, Thetta hafwir sanctus vitus tholt oc lidhit for ihesu christi nampn skuld.

aff sancto cristoffero

Cristofforus thydhir swa mykit a warth maal som then ther bär christum, for thy han bar christum a sinom armom j människio like, Han bar oc ihesu christi nampn j sinom mun, oc altidh j sino hiärta, Sancte cristoffer war först

een hedhnu*n*ge oc heth reprobus, Han war stark*ir* 71 oc stoor, oc wel xij alna höghir Een dagh stodh han oc thiänte for sinom h*er*ra canaan rikis konu*n*ge, tha fiol j hans hugh at han ey wilde thiäna vtan them mäktoghasta h*er*ra j w*er*ldinne ware, Ho*no*m war sakt aff eno*m* mäktoghu*m* och widhfräghu*m* konu*n*g, Han kom til hans oc bödh ho*no*m sina thiänist, Konugen sagh han wara een froma*n* man, togh han gladhlika oc g*er*na til siin, Thz hände th*er* äpte at een koklare lekte een dagh for konugxsins bordhe, oc hafdhe opta diäffwlsins na*m*pn j mu*n*ne, Swa opta ha*n* diäfwli*n* ne*m*pde stygdis konu*n*gin widh*ir* oc giordhe kors for sino änne, Thz märkte cristofforus wel, Oc spordhe konu*n*gen hwat han th*er* mz me*n*te Konu*n*gen swar*adhe* ho*no*m, Hwan then tidh iak hör*e* diäfwlin ne*m*pnas, rädhis iak at han skal göra mik nokot ont, oc thy sighnar iak mik Cristofforus saghdhe, rädhis thu for diefleno*m* tha mon ha*n* waldoghar*e* oc mektoghare wara än thu, Jak lette oc spordhe äpt*ir* waldoghasta w*er*ldinna h*er*ra oc thu wast mik wist*ir*, oc thy kom iak til thiin, nu hör*e* iak at diefwllin är waldoghar*e* än thu, thy wil iak thik ey läng*ir* thiäna, Jak wil vpsökia diäfwlin oc hans thiänar*e* wil iak wardha Han foor sin wägh oc byriadhe spöria oc sökia hwar han matte diefwlin finna, Oc kom j een storan skogh, Th*er* mötte ho*no*m ridhande folk een stoor riddara skari, Oc j bland them redh een mäktoghir konug*ir* mykyt rädhelikin oc g*r*eslika skipadh*ir*, The taladhos widh*ir* oc konu*n*gen spordhe hwart han wilde, Cristofforus

swaradhe Jak sök*ir* äpt*ir* diefflenom honom wil iak finna oc thiäna, konu*n*gen saghdhe, Jak är dieffwlin, h*e*r hafw*ir* thu mik fu*n*nith, Cristofferus wart mykyt gladh*ir* oc togh genstan thiänist aff ho*no*m, The ridhu gyno*m* skoghin, oc komo th*e*r eeth kors stodh widh wäghin, tha krökte diefwllin af wäghe*no*m oc redh lankt vm kring een stenogha*n* stigh oc thrangan, Cristofferus saghdhe til dieffwlin Sigh mik hwi thu forlest then godha wäghin oc ridh*ir* thenna onda stenogha stighe*n*, ffor hwem est thu reddir Diefwllin nekadhe oc wilde ho*no*m thz ekke sighia, Cristoferus saghdhe vtan thu sigh*ir* mik sakena tha wil iak ey läng*ir* när thik blifwa, tha saghdhe dieffwlin nödhogh*ir* sa*n*nindena, Een man heth cristus warth hä*n*gdir oppa korssith oc doo, ffor hwilkom iak rädhis, Oc thy hwan then tidh iak seer korsith matte 72
iak fly, Tha swaradhe cristoffer, hafw*ir* thu reddogha for them cristo, tha är han iw mäktoghar*e* än thu, Thy wil iak ey läng*ir* thin thiänar*e* wara, Jak wil vpsökia then sama christum, oc ho*no*m wil iak thiäna Han wandradhe sin wägh, oc spordhe, hwar han matte christum finna, Och kom vm sidhe til een gudhlika*n* ärmeta, hwilkin honom saghdhe aff war*um* h*er*ra, oc kände ho*no*m cristna thro, Oc saghdhe ho*no*m christus war konu*ngir* är then höxte oc waloghaste konu*ngir* noko*n* tidh war född*ir*, wil thu ho*no*m thiäna, tha skalt thu g*er*na fasta förma oc bedhia, Cristofferus swaradhe Jak forma ey fasta mith liiff wil hafwa fulla födho, oc iak kan ekke bidhia, thy lär mik nokra andra thiänist mz hwilke iak

maghe hono*m* thiäna, Ermeten saghdhe ho*no*m gag til thz sundit thu saa tha thu hith gigt, Th*e*r pläghi*r* mykyt folk dru*n*kna, oc ma*n*ge fara th*e*r ofw*ir* mz stor*um* liifs wadha, th*e*r är alma*n*na wäghi*r*, gör thik th*e*r eeth hws, thu est een stoor man oc stark*ir* oc forma wel ärwodha, oc bär alt thz folk offw*ir* sundit som thik bidh*ir* j ihesu christi na*m*pn, christus skal thik thz wel löna, christoffer swaradhe at han thz g*er*na wilde göra, Tha han hafdhe th*e*r langa*n* tyma warith oc bygt, oc manga ofw*ir* borith for gudz skuld, Hördhe han ena nath th*e*r han laa thrött*ir* j sinne bodh, hwilande sik äpt*ir* storth ärfwodhe ena klena röst swa ludhande christoffer kom for ihesu christi skuld ok bär mik ofw*ir*, Han stodh rasklika vp oc kom ofw*ir* oc fan th*e*r engin, Han wodh at*ir* ofw*ir* oc laghdhe sik j sina säng, Tha ropadhe sama röstin a*n*nan tidh oc badh henta sik ofwir for gudz skuld, Han stodh genstan vp och wodh ofw*ir* oc fan engin ey held*ir* tha än för, Ha*n* gig j gen oc laghdhe sik at*ir* j säng, tha ropadhe röstin thridhia sin samuledh som för, Han stodh genstan vp oc kom ofw*ir* oc fan th*e*r eth swenbarn sithiande hwilkit som badh han for ihesu christi skuld bära sik ofw*ir*, Han tok thz oppa sin arm oc stegh j wa*n*tnith, Han kände barnit wardha mykyt thunkt oc satte thz a sina skuldro, Han hafdhe een staff j sinne hand som ha*n* studde sik mz, oc ä thes dyupar*e* han gig j wa*n*tnit thes thungar*e* wardh barnit, oc thes mera waxte wa*n*tnith, Oc barnit wart swa thunkt vm sidhe at han nidh*ir* thrykt*is* swa

at strömin gig ofw*ir* hans hofwdh, oc gath nappleka offwir komit vtan wadha, Tha han kom ofw*ir* satte han barnit nidh*ir* oc saghdhe Jak weth ey hwat barne thu esth, Thu mat ä wara 73 een vndarlikin pilt*ir* Jak war j stor*um* wadha mz thik stadd*ir*, thu wast swa thung*ir* at mik thykte som iak hafdhe alla w*er*ldena oppa mino*m* halse, Barnit swaradhe lath thik thz ekke vndra, thu bar ey athenast alla w*er*ldena, vtan thu bar then som skapat hafw*ir* oc vppe hald*ir* badhe hymerike oc iordhrike Jak är christus thin konu*ngir* som thu thiänar, thz wil iak bewisa thik mz ecth iärtekne, Tak thin staff oc säth j iordhena när thinne bodh Oc j morghon arla skal han bära löff oc blomst*ir*, Sidha*n* saa han ekke barnit läng*ir*, vtan giordhe som ho*no*m war bidhit, Oc fan vm morghonin som ho*no*m war sakt, Th*er* äpt*ir* fortidde christofer then stadhin, oc wandradhe in j hedhindomin oc prädikadhe *cri*stna thro oc wars h*er*ra ihesu christi na*m*pn, Han kom ok til een stadh th*er* han ey th*e*ra maal forstodh, Han badh wan h*er*ra vnna sik nadh at tala oc forstanda landzsins maal twngo, Ho*no*m gaffs aff gudhy thz han beddis, Th*er* äpt*ir* gig han dierfflika fram oc p*re*dikadhe, Een hedhnu*n*ge kom oc slo han widh kinbenin mz sino*m* näfwa, thz ledh han tholulika oc saghdhe, Ware iak nu ey *cri*stin man tha skulde iak mik ofw*ir* thik hempna, än iak wil thz nu mz thulumodh lidha for ihesu christi skuld mins kära h*er*ra, Han tok sin staff oc satte han j iordhena oc badh gudh att staffwen matte bära

blomst*ir* oc löff oppa thz at folkit thes raskare toke widh throne, Gensta*n* blomstradhis stafwin, oc for thz iärteknit vmwändos atta thusand men til c*ri*stna thro, thz fik konugen wita, oc vthsände ij^c riddara som han skulde fanga, the komo til ha*n*s oc fu*n*no han a sinom bõnu*m*, En the thordho ho*no*m enkte meen gõra oc ey sith ärande sighia, th*er* äpt*ir* vthsände konu*n*gen halfwo flere, the komo til hans, oc christoffer spordhe hwat the wildo, the swaradho sik wara vthsända ho*no*m at gripa oc fanga, oc for konuge*n* fõra, Ha*n* saghdhe til them, wilde iak mik wäria, tha formatte*n* j mik enkte gõra the badho han lidhughan vndan ryma oc saghdho sik wilia for konuge*no*m sighia at the ku*n*do cristofferum hwarghin finna, hwilkit han ey wilde gõra, vtan badh sik bakbinda oc fangna*n* for konu*n*gen ledha, Ha*n* ko*m* for konu*n*gin, Oc konu*n*gen
74 wardh forfäradh*ir* oc fiol aff räddogha nidh*ir* aff stoleno*m* som han sath oppa, Hans thiänara lypte han at*ir* vp, tha spordhe konu*n*gen hwat han heth, Han swaradhe ffõr än iak wardh c*ri*stin heth iak reprobus, En nu het*ir* iak christoferus, konuge*n* saghdhe, Thu hafw*ir* darlika giorth at thu christi na*m*pn hafw*ir* a thik takit, ffor thy then sami christus war hengd*ir* oppa korssith, oc formatte sik ey sielfwo*m* hielpa O thu ond*ir* c*ri*stin man bidh til wara gudha, ell*ir* iak skal thik bradhlika lata fordarfwa, christofferus wilde ho*no*m ekke lidha, oc thy läth konu*n*gen han j fängilse ledha, Oc them alla halshugga som äpt*ir* hono*m* waro sände, ffor thy the waro vmwände

j wäghen*om* aff hans p*re*dikan, oc hafdho widh c*ri*stne thro takith, Th*e*r äpt*ir* loth konu*n*gen innelása när hono*m* twa fägh*i*rsta iomf*ru*r, oc lofwadho them rika gafwor oc stora at the skuldo han mz skör*um* lusta fran c*ri*stne thro omwenda til afgudha dyrk, Cristoffer seande sik j siäla wadha wara staddan ffiol a sin knä oc badh gudh innerlika sik bewara, Tha sagho iomf*ru*nar at hans änlite wardh skinande oc klarth som een sool, the wordho swa rädda at the fiollo nidh*i*r til iordhinna for hans föt*ir*, oc saghdho, Hälagh*i*r gudz ma*n* misku*n*na oss wi wiliom g*er*na thro oppa ihesum christum then sama gudh thu thror oc p*re*dikar, Konu*n*ge*n* fik th*et*ta wita, oc loth badha iomf*ru*nar martla oc pyna til dödha, the ena heth aquilina, hon vphängdis mz armome*n*, oc stena bundos widh he*n*na föt*ir* oc vththandis henna liiff oc limi swa hardhelika at ho*n* gaff vp sin anda, The andra heth niceta, Hon kastadhis a eeth brä*n*nande ball, oc eldin gat henne enkte giorth, oc thy loth konu*n*gen hona halshugga, Oc christoferum loth han vthledha, oc mz iärnlänkiom hudhstryka, oc loth säthia glödhetan hielm a hans hofwdh, Th*e*r äptir loth konu*n*gin, binda han oppa een iernbenk, oc starkan eld vndi tända, Benkin smalt som wax, oc elin skadhadhe ho*no*m enkte, Th*e*r äpt*ir* bödh konu*n*gen binda han widh een stolpa, oc läth iiij^{c} skyttor til gaa som han skulde skyuta, pilane flughu vp j wädhrith oc giordhe ho*no*m engin skadha, Oc een piil rakadhe konu*n*gen, oc slo vth hans ögha, Tha taladhe christoffer til kon-

u*n*gen J morghon, thentidh iak är dödh*i*r tagh mit blodh oc stryk j thit ögha tha ffaar thu böt*i*r, Anna*n* daghin äpte loth konu*n*gin han halshugga, oc togh aff hans blodh oc strök j 75 sith ögha oc fik genstan böt*i*r oc klara syn som han förra hafdhe, Och tha tok konu*n*gen widh c*ri*stne thro oc loth sik döpa Swa tholde sancte Cristoffer pyno oc dödh for*e* thz wälsighnadha na*m*pnit ihesus christus

Nu wil iak sighia thik aff sancte yrian th*e*r alla sina nödh forwan oppa thz wi maghum ho*no*m nyuta oc alla wara nödh forwinna

Sancte yrian war een frombir riddare ffödd*i*r j capadocia, ha*n* kom eentidh j hedhindomin j libie land j hwilko throya war fordhum bygt til een stadh som kallas solena, widh stadhi*n* laa een stoor syo, Oc j siönu*m* bodhe een stoor rädhelikin draky hwilkin mykyt folk drap, oc engin ku*n*de han fordärfwa, The j stadheno*m* bygdo, skuldo hwar dagh gifwa drakano*m* tw faar til födho, Oc naar the thz ekke giordho, tha drap han folkit oc aath, oc gig til stadhin oc blaste ofwir mure*n* swa onda lukt at the so*m* for*e* waro stadde wordho kranke th*e*r aff oc blifwo dödhö, Then tidh farin waro när ödh, gafwo the ho*no*m eeth faar oc ena mä*n*niskia til daghlika födho, Oc th*e*r lotadho the vm, then lotrin war swa hardhelika budhin at oppa hwem han fiol, han skulde io fram oc matte

mz engo andro for*e* böta, Thz skedhe oc eentidh ath loten fiol a konu*n*gxsins dott*ir* hans enda barn, tha wardh konu*n*ge*n* mykyt dröfdh*ir* oc bödh vth for he*n*ne gul oc sölfw*ir* oc halfft sith rike, En all*ir* almoghin ropadhe mz mykle wredhe, all war barn hafwo*m* wi drakano*m* gifwith, oc thu hafw*ir* sielfw*ir* the*n*na domin budhit, thy skalt thu han halda, äll*ir* wi wiliom thik inne brä*n*na j thyno huse, Tha beddis konugen atta dagha frest Oc the vnto ho*no*m them vm sidhe, Naar the viii daghane waro fra*m* lidhne, kom all*ir* almoghin til konuge*n* oc badh vthgifwa drakanom sina dott*ir*, Tha loth fadhrin hona j föra he*n*na besta klädhe Oc gulkrono a he*n*na *h*ofwdh säthia, oc sörghiande oc gratande saghdhe han til he*n*na, Miin kärasta dott*ir* iak hafdhe thik thenkt eno*m* riko*m* konu*n*ge ärlika gipta, nu skal iak thik eno*m* ledhu*m* draka til födho gifwa, Afwi thz iak nokontidh skal then daghin lifwa Alle skriadho oc gräto som he*n*ne til hördho, Oc j tholke sorğh oc dröfwilsom skildis 76
iomf*ru*n fran fadhreno*m* oc gig til siön at bidha drakanom til han kome at vpäta hona, En folkit stodh alth widh stadhin oc sagh äpt*ir* he*n*ne, Vnd*ir* thes at hon stodh widh*ir* siön swa bidhande, kom th*e*r ridhande then frome riddarin sancte yrian, oc saa iomf*ru*na th*e*r ensampna mykyt sörghiande oc bedröffdha standa, Han vndradhe th*e*r mykyt oppa, oc redh til henna helsande hona oc saghdhe, Erlika iomf*ru*, hwat hafw*ir* thz ath thydha at thu staar h*e*r swa sörghiande oc gratande all ena, Hon swaradhe,

godh*i*r vngir man ridh snarlika borth vm thu wilt thith liiff behalda, Han swaradhe engalund wilia fly för än ha*n* wiste for hwem han skulde fly, Jomf*ru*n saghdhe, Aff the*n*na siöno*m* kombir een rädhelikin draky, th*e*r mik skal äta som han ma*n*gom me*n*niskio*m* förra hafw*i*r giorth, Thy ridh thin wägh vng*i*r ma*n* oc stolt*i*r, thz hielp*i*r mik enkte at thu thit vnga liff for mina skuld fortapar, Ha*n* swar*adhe* ädhla iomf*ru* rädz ey meer oc haff enga faro, jak wil thik j mins h*e*rra ihesu christi na*m*pn wel hielpa, Mädhan the swa widh*i*r taladhos oc hon badh han ey bidha sin eyghin skadha, oc thröste ey at ha*n* formatte drakan dräpa, kom drakin aff siönom ganga*n*de wredh*i*r oc rädhelik*i*r swa at iomf*ru*n aff räddogha maxan danadhe widh*i*r, En sancte yrian giordhe kors for sik oc redh drakano*m* a moth, oc stak ha*n* gynom halsen mz sith spyuth, Oc saghdhe til iomf*ru*na, Kom nu j wars h*e*rra ihesu christi na*m*pn oc bint thit belte vm hans hals, Hon giordhe swa oc ledde draka*n* äpte sik til stadhin som een spakan ell*i*r bendoghan hund, Thentidh folkith saa drakan koma byriadho the til ath ryma Tha ropadhe sancte yrian oc badh them bidha, oc saghdhe hafwin enga faro, jdh*i*r skall mz gudz hielp enkte skadha, war h*e*rra hafw*i*r mik hith sänt at iak skal idh*i*r aff thessom drakano*m* frälsa, vm j wilin stadhlika oppa han thro, oc lata idh*i*r alla döpa, Oc swa drap sancte yrian th*e*r genstan drakan, Oc konu*n*gen mz alth folkith toko widh c*ri*stindo*m* oc loth sik döpa, Th*e*r döpt*is* xx thusand folk

for vtan q*wi*nnor oc barn, Drakin war swa stoor
at fyra p*ar* oxa drogho han aff stadheno*m* vth
Konugen bödh ho*no*m gul oc sölff oc dyra ga-
wor, Än han wilde th*er* enkte aff hafwa, vtan 77
badh thz giffwa fatiko folke, Swa hafw*ir* sancte
yria*n* drakan forwnnith oc dräpit j ihesu christi
na*m*pn, Oc tholde th*er* äptir martirium oc dödh
for gudz skuld, Oc thz kom swa til, han redh
thädhan oc in j ispanio land, th*er* saa han ath
c*ri*stit folk thwingadhis til at bidhia til afgudh,
Oc taladhe th*er* a moth oc saghdhe, Jdhra hedh-
na ma*n*na afgudh äro ekke gudha vta*n* dieffla,
war h*er*ra ihesus christus är gudh han hafwir
giorth badhe hymil oc iordh, tha läth dacianus
som war th*er* foghote oc rättar*e* a keysarins
wegna dyocleciani, gripa hand a hono*m* oc loth
han vphängia j eeth nodhstal, oc loth allan hans
lykama slita oc riwa mz dyura klöm, ok loth
salth strö oc gnidha j hans saar oc vnd*ir*, nesta
nattena th*er* äpt*ir* kom war h*er*ra til hans j storo
skini oc lyuse tröstande han oc styrkiande, swa
at han aktadhe sidhan enga pynor, Th*er* äpt*ir*
loth rättarin koma een trolkarl, Han blandadhe
een dryk aff wersto et*ir* oc gaff sancto yrian
thz ath drikka, En han giordhe kors th*er* ofw*ir*,
oc drak thz sidhan sik vtan alth meen oc skadha,
tha thrulkarlin thetta saa fiol han for*e* hans
föt*ir* oc vmwendis til rätta thro, oc wardh gen-
stan halshuggin oc döptis j sino eyghno blodhe,
Th*er* äpt*ir* loth rättaren dacianus göra eeth
rädhelikit hyul besmidhat vmkring mz hwassom
swerdhu*m*, oc loth säthia sancte yrian th*er* öf-

warst vppa, Hyulit brast genstan sund*ir* alth j stykke oc sancte yriane skadhadhe alz enkte, Tho loth rättarin säthia han j ena stora panno fulla mz wellande bly, j hulke han sath oc lofwadhe gudh, ke*n*nande swalka, oc engin hita, Tha rättarin saa at han ey gath forwnnit ha*n* mz pyno*m* thenkte han at forwinna han mz lisman oc sötum ordhu*m*, oc saghdhe swa, See yrian huru godhe oc nadhoghe wara gudha äro som thola swa länge wanhedh*ir* aff thik, oc wardha thik än blidhe vm thu bedhis aff them nadhe, Thy thro än stadhelika oppa them oc gör them hedh*ir* Sancte yrian swaradhe, Lath mik koma for*e* thina gudha Jak wil gerna fulfölghia thz mik til rätta bör göra, Tha wart dacianus mykyt gladh*ir*, oc loth sama*n* koma alth folkith j stadheno*m* war, Tha fiöl sancte yrian oppa sin knä, oc badh innelika wan h*er*ra at han skulde mönstrith mz affgudhumen fordarfwa, Genstan kom lyongeld*ir* aff hymbleno*m*
78 oc vpbrände badhe mönst*ir* oc affgudh, oc affgudha p*re*stena mz, Oc iordhin ypnadhis, oc alth thz th*er* aff at*ir*bleff sank j afgrund Tha foghotans äll*ir* rättarins hust*ru* thetta saa taladhe hon til dacianum oc saghdhe swa, O thu arme dare, iak hafw*ir* thz opta sakt at thu skulde ey hata c*ris*tit folk, For thy th*er*a gudh stridhir for them, Nu skalt thu thz wisselika wita at iak wil oc c*ris*tin wardha, Tha loth dacianus hona g*ri*pa, oc mz lukkome*n* vphängia oc swa länge gisla oc flängia at hon gaff vp sin anda, Anna*n* daghin th*er* äpt*ir* bödh dacianus at slipa

oc dragha sancte yrian vm alla gator Oc sidhan hans hofwdh afhugga, Sancte yrian fiol oppa sin knä oc badh gudh at alle the som kalla a han j sinne nödh skulu frälsas oc alla th*e*ra nödh forwinna, Tha kom een röst aff hymleno*m*, oc saghdhe ath hans bön war gudhy anamelik oc swa skulde wardha som han bidhit hafdhe, Oc swa wart ha*n*s hofwdh affhuggit, Oc dacianus som han loth pyna oc halshugga wardh aff lyungeldeno*m* vpbränd*ir*

Hör än eth annat sin ell*ir* vnd*ir*stand aff thy andro gudz budhordhe

Mith kära barn thu skalt thz andra gudhz budh än andraledh forstanda Thu skalt ey wars h*er*ra na*m*pn forgifwins oppa thik taka, Thz är swa mykyt sakt at engin mä*n*niskia skal sik sielfwa kalla gudh, ell*ir* halda for gudh, For thy war h*er*ra ihesus christus saghdhe sielfw*ir* tha ha*n* p*re*dikadhe, then tyme skal än koma, at falske p*ro*pheta koma j mit na*m*pn oc swika mykyt folk, For thy the p*re*dika oc sighia sik wara christum Swa skedhe at äpt*ir* wars h*er*ra vpfärdh mange komo och saghdho at the waro christus, aff hwilkom symon magus war een Oc thy wil iak sighia thik nokot aff ho*no*m

Aff symon mago

Thz war een koklar*e* j iherusalem som heth symon magus hwilkin som giordhe mykyt vndir

oc mang tekn mz sinne swarte konst, Han war swa foldierfw*ir* oc gudhy fran gangin at ha*n* rosadhe sik oc saghdhe sik wara gudz son waldogha*n* oc mäktogha*n* ow*ir* all thing, Oc at alle the som a han throdho skuldo lifwa äw*er*dhelika, Ha*n* loth orma giordha aff eer krypa, oc ganga
79 so*m* the lifwandis waro han loth beläte tala oc lee, Oc hunda loth han qwädha äll*ir* syunga han saghdhe Jak är gudh formaghande göra hwat iak wil Oc mik är engin thing omöghölik, Tha iak war barn fik min modh*ir* mik skiäru j hand oc badh mik oppa ak*ir* ganga oc skära korn Jak hängde mina skiäru j soolgisla oc hon skar mera korn hängiande än the andra skaro j manz handom Sancte peth*ir* awitte han oc pröfwadhe han fara mz ffals tha räddis symon oc rymde thädhan ok kom til keysarin aff room Nokor aar äpt*ir* foor sancte peth*ir* til rom oc fan th*e*r symon magum for sik Een dagh kom sancte peth*ir* til hans oc wilde mz ho*no*m disputera oc saghdhe ffridh*ir* wari mz thik, Symon swaradhe Jak thorff thin fridh alzenkte widh Jak wil bewisa thik at iak är een walogh*ir* gudh oc ath thu skalt bidhia til mik, Jak är gudz höxta krapt Jak kan flygha j wädhr*e*no Jak kan thrän lata blomstras, Jak kan aff steno*m* göra brödh Jak kan j eldenom wara vtan hind*ir*, Keysarin nero hiolt han for sin gudh oc wiste ey annat än han ware ho*no*m badhe liiff oc helsa Een dagh stodh han for keysareno*m* oc vmskipte sith änlite, vnd*ir*stundu*m* syntis han wara vng*ir* oc stundom gamal Oc stundom a

midhaldre, Tha saghdhe keys*arin* Sannelika thz är gudz son, symon magus saghdhe til keysarin, Wil thu wisselika wita thz iak är gudz son tha lath mit hofwdh aff hugga Jak wil thridhia daghin at*ir* vpsta aff dödha, Keysarin bödh eno*m* hans hofwdh aff hugga, Tha han thänkte som til hiög hafwa halshuggit symonem, tha war thz een wädhur j symons liknilse som han hug hufwdhit aff Oc symon gömde sik th*e*r äpt*ir* j thre dagha Oc bar bort wädhure*n* hemelika Oc äpt*ir* thre dagha kom han at*ir* for keys*arin* Oc saghdhe lath nu vptaka mit blodh jak är vpstandin aff dödha Keys*arin* thenkte oc wisselika throdhe wara sant alth thz han saghdhe Han syntis oc stundu*m* badhe j sänd*ir* wara inne när keys*arin* oc vte när folkeno, Tha han war inne lest*ir* mz keys*arin* j hans camara, tha war diäfwllin j hans ham oc liknilse vte oc taladhe mz folkeno Oc thy mento romiske h*er*rane oc alth mena folkit at han ware gudh oc loto göra eeth 80 skönt oc kostelikit byläte äpt*ir* ho*no*m, Oc sc*r*ifwo th*e*r ofw*ir* Symon then hälghe gudhin Sancte peth*ir* gath ey tholt läng*ir* gudz wanhedh*ir*, vtan gig til keysarin oc saghdhe, Thu skal thz wita ath symon magus är een falskare oc engin gudh, thz math thu swa p*r*öfwa, Jak wil sighia thik nokot hemelika thz iak thänk*ir*, Kan han thz vntradha tha math thu thro at han är gudh, Keys*arin* badh hono*m* sighia sik hemelika sin wilia, Tha hwiskadhe sancte peth*ir* j hans öra, oc badh han lata hempta sik eeth byugbrödh,

brödhit wart hempt oc ho*no*m fangith, Tha saghdhe sancte peth*i*r, är symon gudh tha sighi nu hwat h*e*r är giorth, Tha wardh symon wredh*i*r Oc loth fram koma thre stora hunda som sancte peth*i*r skuldo fordarfwa, thz waro diäfla j hu*n*da liknilse, Tha tok sancte peth*i*r fram byugbrödhit, oc giordhe kors th*e*r ofw*i*r oc bödh thz hundome*n* En genstan flydho the vndan oc lupu th*e*ra wägh, Tha taladhe än symon ofw*i*r sik, sighiande sik gita dödhu*m* liiff gifwit Ey lankt äpt*i*r bleff th*e*r een vng*i*r man dödh*i*r, til hwilkin the wordho badhe kalladhe sancte peth*i*r oc symon ath vpresa then dödha, Tha wilkoradhe symon sielfw*i*r at hwilkin th*e*ra them dödha gate liiff gifwit skulde wnnit hafwa, Oc then andre skulde lifwit mista, Tha byriadhe symon läsa ofw*i*r then dödha sin truldom oc galdra swa länge ath han rördhe hofwdhit oc härdhana, Tha ropadhe alt folkit sighiande symon wara gudh Oc wildo stenka sancte peth*i*r, En sancte peth*i*r beddis lyudh oc saghdhe, Lati symon then dödha vpstandà tala oc ganga än ha*n* lifwir Oc lätin symon bort ga fran sänginne, Jämsköt the skildo symon fran sänginne lagh then dödhö oc rördhe sik enkte En sancte peth*i*r stodh langt fran sänginne oc badh til gudh sina bönö oc saghdhe til thä*n* dödha, Vng*i*r man stat vp j ihesu christi na*m*pn oc tala oc gag hwart thu wilth, Genstan stodh then dödhe vp taladhe oc gig oc thakkadhe gudhy tha wilde folkit hafwa stenkat oc dräpit symon En sancte peth*i*r wilde thz ekke städhia, vtan saghdhe waar mestare

hafwir oss ekke thz lärth at wi skulum göra ont mot ondo Symon fik ther blygdh ok skam och gig thädhan j sorghum, Han gig til sancte 81 pethirs herberghe oc bant een storan hund widh lukuna ellir portin sighiande, Lath nu see om thenne pethir thör her inganga Sancte pethir kom oc löste hunden, Oc hunden grep genstan symon sin mestara oc wrok han nidh vndir sik til iordhinna, reeff oc sleeth aff hans kroppe all hans klädhir j stykke, Oc tha hafdhe hundin han til dödhin rifwit, hafdhe ey sancte pethir honom a gudz wegna thz forbudhit, Tha kom mena folkit oc kastadho symon mz stokkom oc stenom hudzadho oc iäghadho han naknan borth aff stadhenom Jnnan eeth helth aar ther äptir, thordhe han ey for skam skuld atir til stadhin koma, Ther äptir kom han atir til room oc fik winskap aff keysar nero oc saghdhe til keysarin Nu wil iak bewisa at iak är gudz son Jak wil flygha til hymbla thik aseande Oc ey längir her j werldinne blifwa, Ryktit gig ofwir alt landit at symon skulde til hymbla flygha Oc thy kom til saman otalikir moghe at see ther oppa, Tha gig symon vp j eeth höght paladz oc bödh diäflomen ath the skuldo han vpföra, the fördho han höght vp j luktena, Tha saghdhe sancte pethir Jak byudhir idhir diäflom som han föra j ihesu christi nampn at j honom släppin oc latin han falla, Diäflane j samo stund sleppto, oc han fiol til iordhinna oc halsin sundir och siälin j hälfwitis affgrund,

Swa tok symon magus ända
for thy han wilde gudz na*m*pn oc wald til sik wända
Antechristus tha han kombir skal' oc swa falla
ffor thy han wil gudz hedh*i*r sik til wenda oc lata sik gudz son kalla,
Huru hans regnacio skal först til gaa
th*e*r aff wil iak idh*i*r litith lata forsta

aff antechristi guddo*m* han lyktas ey bätir

Antechristus skal födhas j babilonia aff iwdhiske släkt aff eens patriarcha slekt som heeth dan, Han wardh*i*r onäkta föddir aff forba*n*nadhe q*wi*nno oc forba*n*nadhu*m* man, Han wardh*i*r oc vmskure*n* som een iwdhe äpt*i*r iudhanna lagh, Hono*m* wardh*i*r först een hälagh*i*r ängil til gömo gifwin, Th*e*r äpt*i*r nar han wexir til höghfärdh oc ondzko, oc sigh*i*r sik wara gudz son, tha gaar then godhe ängillin fran ho*no*m Oc diäfwllin tak*i*r han j sina antwardha*n*, Han wardh*i*r
82 mektogh*i*r oc faar mykyt wald Oc alle the rödho iudhane som mällan berghin äro än inne läste koma tha vth oc skulu hono*m* fölghia, Han lat*i*r tha at*i*r byggia mönstrit j iherusalem, Oc the halda han for een gudh oc bidhia til hans oc säghia at han är christus Oc sighia wan h*e*rra ihesum christum hafwa warit antechristum, Han swik*i*r folkit j fyrahanda matto, Först mz sino*m* falska kä*n*nedom, Han sänd*i*r vth sina känneswena ofwir alla w*e*rldena oc

latir predika moth cristne thro Oc tho bewisa the sik sielfwe wara cristna men omwändande oc swikande ther mz mykyt folk J andre matto swikir han mykyt folk mz sinom falskom teknom som han gör mz diäfwlsins konst oc makt, Han latir dödha vpsta, beläte latir han tala, Han latir thrän blomstras oc thörkas nar han wil, Han latir hafwit storma oc atir lunkt wardha tha honom thäkkis, Han latir eldin ofwan til nidhir aff hympnom koma ofwir sina känneswena, oc latir them tala alla handa maal, Han gör sik oc som han ware dödhir oc latir sik vpföra swa som han ware til hymerikis farin, Ther äptir kombir han atir oc sighir sik wara vpstandin aff dödha oc swikir swa folkit mz sinom falsko iärteknom, J thridhia matto swikir han ffolkit mz gafwom han wardhir mykyt rikir, Han findir oc ffaar alt thz gul oc sölff som lönt oc gömt är j iordhinne ä hwar thz är Oc gifwir allom nogh honom fölghia wilia, ¶ J fiärdha matto thwingar han folkit som ey wil thro oppa han oc honom fölghia mz allom them pynom han kan thänkia Alle the oppa han thro skulu hafwa hans tekn ellir merke, oc engin maa vtan hans tekn sälia ällir köpa mz androm, tha wardhir swa stoor ysäld oc dröfwilse j werldinne at alregh war slik förra oc aldregh wardhir ther äptir for doma dagh, Ther äptir kombir elyas oc enok aff paradys oc predika moth honom vmwändande mykyt folk badhe iwdha oc hedhninga, them latir han badha dräpa oc thera lykama liggia iiij dagh a gatunne at engin thör thöm iordha,

Naar the hafwa swa lighat iiij dagh standa the at*ir* vp aff dödha, Tha komb*ir* een rööst aff
83 hymleno*m* sighiande swa Enoc och elyas farin hiit vp, genstan fara the vp j eno clara sky, Th*er* äpt*ir* lifw*ir* antechristus xv dagha ocsät*ir* sin stool oc sith paulun oppa oliweti bergh Swa komb*ir* sancte michel oc dräp*ir* han j sinne höghfärdh, Hans wald oc regnacio warar ey läng*ir* än iiij aar, ware hans tyme ey swa stunt*ir*, thaa kunde engin människia aff them tha lifwa til sinna siel behaldin blifwa, Hans thiänara taka sik th*er* äpt*ir* hust*ru*r oc äro gladhy oc froo Oc sighia swa En thot hwarist at war h*err*a oc förste är dödhir tho ärom wi sikre oc maghu*m* ey thy sidh*ir* sigh*ir*lika mz glädhy lifwa, tha the swa sighia komb*ir* bradhelika gudz hemd ofw*ir* them och the döö alle mz bradhdödha, Th*er* äpt*ir* wardha alle iwdha oc hedhnu*n*ga c*ri*stne, oc wardh*ir* godh*ir* fridh*ir* oc een c*ri*stindom ofw*ir* alla w*er*llena, Huru länge w*er*ldin skal th*er* äpt*ir* standa Oc naar domadagh skal wardha weth engin vta*n* alzwalogh*ir* gudh all ena Swa tak*ir* antechristus sin ända ffor thy han wil sik for gudh halda

Swa' gig thz oc enom hedhnom konu*n*g heth chosdras th*er* wil iak ok säghia idh*ir* litit aff

Hör än meer aff tholkom gudhum

Thz war een hedhin konu*n*g*ir* heth chosdras han drogh ofw*ir* al land westan haff mz mykle makt, wan them oc twang them vnd*ir* sith wald

oc lydhno, Han wan oc iherusalem oc kom til the hälgho graff th*er* kom ho*no*m swa mykyn räddoghe til at han thordhe th*er* ekke blifwa, Han tok th*er* bort then delin aff thy hälgha korse som helena constantini modh*ir* loth qwarran blifwa j iherusalem oc fördhe mz sik j sith rike, Han loth byggia eeth stoort toorn aff sölfwir oc gul oc dyrom steno*m*, oc loth göra th*er* oppa sool oc mana oc stiärnor, Han loth oc mz behändogho*m* pipom oc lönlikom watnit vpledha Oc tha han wilde loth han thz ofwantil nidh*ir* falla samuledh som thz regn war*e*, Han loth oc gutna hesta aff gul mz behändoghet dragha th*er* vppe silffwaghna swa at thz mykyt fast rumbladhe, thz skulde thordönin wara, Han antwardhadhe sinom son at for*e* staa land oc rike, Oc satte sik sielfwan j tornit oppa eth gyldene säte thz hälgha kors satte han a sina 84 höghro hand, oc een hana oppa sina winst*r*e hand Sielfw*ir* wilde han wara gudh fadh*ir*, Thz hälgha kors skulde wara gudz son Oc hanin skulde wara then hälghe ande, Thiit matte folkit koma at bidhia til hono*m* oc hedhra han for*e* een gudh, th*er* sath han oc hans son styrdhe oc rädh for rikeno, Th*et*ta fik eraclius keysare*n* aff room ath vita oc sampnadhe sama*n* een stora*n* här mz folk oc rykte thit mz mykle makt, Hwilkit konu*n*gxsins son fik spöria oc drogh moth ho*no*m oc hafdhe mz sik een storan mogha, The möttos widh ena bro oc wordho th*er* swa badhe ofw*ir* eno at the ensa*m*pne twe wildo mällan siin stridha, Oc hwilkin th*e*ra gudh

wilde sighir gifwa, han skulde ofwir beggias thera folk een herra wara, Thetta forwissadho the mz starke lofwan a badha sidhor, The striddo badhe mit a bronne oc hwars thera här lagh sin wäghin widh brona, War herra gaff eraclio sighir swa at han forwan then andra oc slo han j hel, Oc genstan wardh hans här eraclio vndir bughin oc toko widh cristne thro, Ther äptir drogh keysarin in j hans land oc kom til tornit ther kosdras konungir oppa sath, oc fangadhe han och saghdhe Mädhan thu hafwir thy hälgha korsse nokon hedhir giorth, tha skal thu thz nyuta, wil thu nu stadhlika thro oppa wan herra ihesum christum oc lata thik döpa, tha wil iak vnna thik lifwit, oc lata thik thiin land oc rike behalda, Hwilkit han engalund wilde göra, Tha drogh keysarin eraclius vth sith swärdh oc hug honom aff sith hufwdh, oc loth swa tornit nidhirbryta, Sölfrith loth han skipta mällan sinna thiänara oc sit folk oc gullit gaff han til gudz hedhir oc dyrk, Oc loth ther mädhir clostir oc kyrkior atir vpbyggia, Hwilka then omilde konungin hafdhe ödhe lakt ok latit nidhir bryta, Swa tok hans guddom ända

¶ Wi finnom oc scrifwit aff enom som maghument hetir,
Jak thror at han foor aff sinom guddom ey mykyt bätir

Aff maghument

Thz war een höghferdhoghir munkir heth sergius, Han stodh äptir storum werdhogheth oc

h*err*adömö j pawans gardh j room oc thz kunde ho*no*m ekke ske, Han fik th*er* aff ena miströst oc fiol j wanhop ffortidde sin c*ri*stindom oc flydhe in j hedhindomi*n* ok kom til bethsermenien, Ha*n* selladhe sik til een vngan man heth maghume*n*t, talande til hans oc saghdhe swa, wilt thu mino radhe fölghia Jak wil thik ofw*ir* alt th*et*ta land til een stora*n* h*er*ra göra, Oc folkit skal bidhia til thik, oc halda thik for th*er*a gudh, Han swaradhe thz g*er*na wilia göra, Tha tok mu*n*ken ena vnga duwo oc inne leste hona j enom camera, Oc loth engin gaa in til he*n*na vtan maghume*n*t eensame*n*, tha han skulde hona mata tok han kornit oc stak j sith öra oc satte duuona oppa sina skuldro, Oc swa tok hon sin math vth aff ha*n*s öra, Vm sidhe wardh hon swa th*er* til wan, at ä nar han kom fflögh hon oppa hans skuldro oc stak sit näb j hans öra oc söktö äpt*ir* sinne födho Then sami maghume*n*t hafdhe ok een vngan oxa innelesta*n* til hwilkin engi*n* ingig vtan ha*n* ensami*n*, Han gaff ho*no*m fodh*ir*, oc hafdhe vxan th*er* til want at ha*n* böghdhe sik for ho*no*m oppa sin knä oc ath sith fodh*ir* aff hans sköth Th*er* äpt*ir* loth then for*nemp*de mu*n*ken alt folkit sama*n* koma oc taladhe til them oc saghdhe Jak wil idh*ir* wisselika bewisa hwem j skulin tilbidhia oc for idha*n* gudh halda, Then j seen then hälgha anda ofw*ir* koma j duwo liknilse oc säthia sik oppa hans skuldro, then är gudz son, Han skulin j hedhra for idha*n* gudh oc h*err*a, Tha han hafdhe thetta sakt, gig han hemelika borth oc loth

dufwona vthflygha, Ho*n* flögh alla wegna kring om folkit Oc wardh vm sidhe warse hwar maghume*n*t stodh, Hon flögh oppa hans axl ell*ir* skuldro Oc stak sit neb j hans öra som hon war wan sökiande äpt*ir* sinne födho Tha saghdhe mu*n*ken Seen j thz wel, then helghe ande hwiskar j hans öra hwat han skal idh*ir* lära, Th*er* äpt*ir* loth han vxan vthlöpa Oc aff thy han hafdhe länge inne standit wardh han swa grymb*ir* oc öör at engin thordhe hono*m* nalkas ell*ir* gripa, Vm sidhe gig maghume*n*t mot ho*no*m, Oc gensta*n* fiol vxsen a knä oc laghdhe sin mula j hans skööt, Oc sökte sit fodh*ir* som han war wan, Th*er* äpt*ir* hult alt folkit maghume*n*t for een gudh Oc ha*n* gaff folkeno ena handa lagh huru the skuldo lifwa, Naar the fastadho, skuldo the enkte äta then daghin En vm nattena matto the äta swa opta the wildo, Naar the wildo 86 bidhia skuldo the förra twa th*e*ra lykama, Thz matte oc een ma*n* hafwa fyra laghgipta hust*rur* til lika, the matto ok taka sina magha oppa thz maghskapit blifwi thes fastare Hwilkin man g*r*ipin wordhe mz annars hust*ru*, them skulde ma*n* badhin stenka, wordhe een ma*n* g*r*ipin mz lösö q*wi*nno, han skulde hafwa xviij slagh af ene gisl Oc mang annor stykke som han gaf them at halda somlik waro goodh oc somlik dughdho alzenkte J them tymano*m* war th*e*r een riik landis fru, hon throdhe alt wara wist oc sant oc tok sik han til bonda Swa kom han j stora rikedoma oc mykyt godz, Th*e*r äpt*ir* sände gudh ho*no*m een warnaghla oc gaff ho*no*m ena plagho

at ha*n* skulde sik bethänkia oc bätra, Thz war at han fiol j bruth threm sinno*m* hwar dagh Th*e*r aff dröfdhis fr*u*n storlika oc mykyt sörghdhe, Ha*n* badh hona ekke sörghia oc saghdhe at thz war aff thy, thz sancte gabriel pläghadhe tala mz ho*no*m, oc han gat the clarheth aff ho*no*m gig ekke lidhit, Langt th*e*r äpt*ir* wardh ho*no*m forgifwit, Han loth göra eeth skriin af iärn j hwilk*i*t the skuldo han läggia tha han ware dödh*i*r, Oc loth byggia eet mö*n*st*ir*, Oc loth hwälfwa thz mz säghil steen, Tha han war dödh*i*r oc burin in j mönstrit j the iärnskrineno, Tha vpdrogho stenane som waro j hwalfweno iärnskrinit til siin oc bleff th*e*r hängia*n*de Tha saghdhe alt folkith at thz war hans hälagheth oc trodho stadhlika oppa han Swa thro saraceni än j dagh oppa ho*no*m oc halda ha*n*s lagh Swa daradhe ha*n* folkit oc swek sik ila sielfwa*n*

H*e*r börias thridhia budhordhit

Människia thz thridhia gudhz budh är thetta, thu skal fryeta hälgho dagha oc halda them hälagha, thu skalt ey ärwodha vm hälgho dagha for thy thz misthekkis mykyt gudhy th*e*r wil iak sighia thik eeth litit exemplu*m* aff

Thentidh israels moghe war j ödhkni*n*ne fu*n*no the een ma*n* saman hänta*n*de widh om een hälgha*n* dagh hwilkin the leddo for moyses oc spordho hwat hans boot war Moyses spordhe samuledh wan h*er*ra hwat görande warö mz ho*no*m oc huru han skulde thz rätta, War h*er*ra swaradhe moysi oc saghdhe at han skulde stenkas,
87 Tha gaf moyses vth domin oc the törfdho han j hel mz steno*m*, Thy mit kära barn tak thik lärdom h*e*r aff, Oc skona hälgho dagha, Oc pr*ö*fwa granlika mz thik om thu hafw*ir* nokot sin mz swa myklo brutit hälgho dagha oc bät*ra* thik g*er*na mote gudhy

Eet miraculum

HÖr än eeth annat miraculum aff thy sama Een ma*n* nödde ell*ir* twingadhe sin styuffs*on*

hielpa sik at plöghia sancta marie magdalene dagh, Tha the waro oppa akreno*m* oc plöghdho Kom lyongeld*ir* af hymlenom oc vpbrände badha hestana j plogheno*m* Oc eldin kom j mansins footh oc brände han swa sara at engin läkiare ku*n*de ho*no*m hielpa, Han loth föra sik vm sidhe til sancta maria magdalene kyrkio, oc lofwadhe th*er* gudhy at han aldregh wilde ther äpt*ir* ärwodha vm hälgho dagha Oc swa fik han böt*ir*, Thenk h*er* oppa oc göm hälgho dagha, thu west ey huru när thik är gudz hemdh oc plagha

Hör meer

Mit kära barn wil thu höghtidh oc hälgdh wel halda tha skal thu vm hälgho daghana ekke danza Sanctus augustinus sigh*ir* at hwilkin mä*n*niskia th*er* danzar vm hälgho dagha matte swa g*er*na badhe plöghia oc äria oc annat ärwodhe göra th*er* aff wil iak thik eeth märkelikit ära*n*de säghia

Aff danzenom

Thz war een iomfr*u* som altidh pläghadhe g*er*na danza oc wilde e*n*ga hälgho dagha skona, Hon kom een dagh thröth aff danzenom heem oc laghdhe sik nidh*ir* at sofwa, He*n*ne thotte som thith kom folk ridhande oppa swarto*m* hestom, oc fördho hona nidh*ir* j een mörkan dal oc leddo hona fram for*e* lucifer, Tha saghdhe lucifer, Th*et*ta är een godh danzsirska, skure*n* he*n*na hals wel inna*n* til at hon maghe thes

bät*ir* fore sionga, Tha sprang een fram oc grep een brand aff eldeno*m* oc stak j henna hals oc skuradhe badhe vp oc nidh*ir*, Oc ho*n* böriadhe swa rädhelika ropa th*er* hon la a sänginne at alth folkit j huseno ko*m* thit löpande oc spordhe hwat he*n*ne wlte, Ho*n* swaradhe awi iak är all sama*n* bränd, Tha syntis he*n*na lykame swart*ir* som kol oc iämerlika skapt*ir*, Oc kötit tok läntelika falla aff he*n*ne j stykkiom oc ho*n* luktadhe swa ila at engin gat hona lidhit, Tha baro the 88 hona j een spital th*er* lofwadhe hon gudhy bätring oc at ho*n* wilde alregh optar meer danza vm hälgho dagha, Oc swa th*er* äpt*ir* wardh ho*n* til räka

Hör än nokot meer aff danzenom eet stort märkelikit ärande

Thz skedhe j the landzskap th*er* sassen hetir j eno thorpe som kallas holtbeke, a iwla nat stodho fafänge mä*n* oppa kyrkiogardheno*m* Oc een th*er*a saghdhe, wiliom wi nokot springa litit oc danza at wi wardhum warme, The böriadho til at danza oc springa, The*n*tit p*re*stin skulde byria C*ri*stmessona gig han vth oc badh them at*ir*wenda oc saghdhe at ha*n* wilde messona byria, The skötto thz enkte, oc danzadho ey thes mindra, Tha saghdhe p*re*stin, Nu mädha*n* j wilin ey aff lata tha gifwi gudh oc sancte magnus som h*er* är patronus at j mattin swa eet aar danza, Thz skedhe oc swa The danzadho th*er* eeth heelt aar vm kring swa at the alregh

oppe huldo Oc hafdho aff sino*m* sinnom enkte P*re*stins dott*ir* war j danzeno*m* mz, He*n*na brodh*ir* kom oc grep hona widh armin wiliande rykkia hona bort aff danzeno*m*, Oc rykte arme*n* reen fran kroppeno*m* Oc th*et*ta är stoort vndir, th*e*r gig enkte blodh vth äpt*ir* Oc ho*n* danzadhe ey thes mindra sit rätta hald mz eno*m* arme, Th*et*ta vnd*ir* spordhis ofw*ir* all land, Oc mykyt folk kom längdan til at see the*n*na iämbir oc dröfwilse pa thy folkeno, Th*e*ra klädh*ir* oc skoo forslitos ey ell*ir* vpnöttos Oc oppa them fiol hwarte snyo äll*ir* regn, The hafdho sprungit ena kulo j iordhena alt vp til belte stadhin, Tha arit war vm komit wändo the at*ir* at danza, tha loth folkit koma them in j kyrkiona for högha altara, Th*e*r lagho the thre dagha oc thre nätt*ir* oc sowo, th*e*r äpt*ir* waknadho the Oc somlike aff them blifwo genstan dödhe, oc somlike th*e*r äpte lifdho ey länge oc darradho oc skulfwo swa länge the lifdho J the*n*na danzeno*m* waro fämptan men oc thre q*wi*nnor Mit kära barn haff th*et*ta for lärdom, oc fly ey danzen at enast vm hälgho dagha vtan alla dagha Opa thz at gudh wili gifwa thik äwinnelika frögdh oc glädhy oc th*e*r wil iak än sighia thik eeth annat aff

aff danzenom

Thz war een ädhla iomfr*u* oc hördhe godho
folke til, Hon hafdhe swa mykyn k*er*lek til danz 89
ath hon held*ir* wilde danza än stundo*m* äta ell*ir*
drikka oc forsumadhe opta sin mat for danzsin,

Oc nar hon fik ekke danza war hon alregh gladh, th*e*r aff war hä*n*na fadh*i*r oc modh*i*r mykyt bedröfdh Eentidh kom thith een brodh*i*r for hwilko*m* the klakadho ofw*i*r sina dott*i*r Oc badho ha*n* for gudz skuld at han skulde vm ha*n* kunde thz forstyra, oc känna hugh oc wilia fran thy wända Brodhrin togh iomf*ru*na til siin oc taladhe swa til hä*n*na Miin kära dott*i*r om thu finge thz wilkor at thu een dagh skulde glädhy vmbära oppa thz at thu matte th*e*r äpt*i*r eeth ganst aar j frögdh oc glädhy lifwa, wilde thu thz bytit ekke göra, Hon swaradhe at hon thz g*er*na wilde göra, tha saghdhe brodhrin, wilt thu ekke j thesso stunto lifweno vmbära the*n*na forgänglika w*er*ldinna glädhy oc danz oppa thz thu maghe äwi*n*nelika glädhias oc danza mz war*um* kära h*err*a ihesu christo, Oc mz hans wälsighnadha modhir iomf*ru* maria Oc mz allo*m* gudz hälghono*m* j hymerik*is* rike, Tha thighdhe iomf*ru*n qwar, Th*e*r äpt*i*r saghdhe hon Jak wilde ey een dagh forlofwa min danz for alla w*er*ldena, vtan thz war*e* swa som thu sigh*i*r at iak matte danza äwinnelika j hymerike Brodhrin swaradhe Jak lofwar thik thz oppa mina siel tha thu kombir til hymerikis skal thu faa alt thz thu astundar, wilt thu danza thz skal thik nogh wardha Jomf*ru*n swar*adhe* Nu forlofwar iak the*n*na danzin, oc alla w*er*lz glädhy oppa thz iak maghe äwinnelika danza mz gudhy, Th*e*r äpt*i*r tok hon oppa sik eenfaldogh klädhe oc thiänte war*um* h*err*a j sins fadh*i*rs huse, Fiärdha areno äpt*i*r wardh hon syuk tha badh

modhrin at hon skulde sik sc*ri*pta oc taka gudz sighnadha lyka*ma*, Hon swaradhe at hon thz ey göra wille vta*n* at then brodhri*n* kome som he*n*ne lofwadhe danza j hymerike, Th*e*r aff waro hä*n*na foräldra mykyt bedröfdhe ffor thy then brodhrin bygde lankt thädha*n* Sec h*e*r gudz stora dygdh, som gudh wilde thz hafwa, kom the*n* sami brodhrin j husit ganga*n*de, Oc the wordho alle gladhy Jomf*ru*n giordhe siin sc*ri*pta maal oc tok wars h*er*ra lykama, th*e*r äpt*ir* laa hon länge qwar oc thighdhe, Oc slo vp siin öghon til hymilin Om sidhe böriadhe hon til at lee oc saghdhe til brodhrin, Fadh*ir* tha j mik 90
vmwändin lofwadhin j mik thz iąk äwinelika skulde danza mz gudhy, For the lyptena lat*ir* iak idh*ir* q*wi*ttan oc lösan ffor thy iak seer nu min aldra kärasta h*er*ra koma mz enom stor*um* dandz J them danzeno*m* är hans wälsighnadha modh*ir* iomf*ru* maria, Oc alla the hälgha iom-f*ru*r j hymerike äro Oc j then danzin gaar iak nu, wel är mik at iak war nokon tidh föd Mz thy ordheno gaff hon vp sin anda

Hör än eeth annat sin aff thy thridhia budhordheno

Mit kära barn wil thu höghtidh*ir* oc hälgdh wel halda tha skal thu vm hälgho dagha ell*ir* hälgha nätt*ir* ey ofw*ir* skiälika matto äta ellir drikka, Oc än tho thz är altidh synd, tha är thz större synd j hälgho*m* timo*m* än androm

oc thz misthekkis mykyt waru*m* h*er*ra oc th*er* wil iak sighia thik nokot aff

Fastogangx sonnodagh sato nokre ko*m*pana oc drukko oc lifdho j ofw*ir*flödhlikheth the thre daghana om kring oc asko odhi*n*sdagh til messa skulde byrias, Tha saghdhe een th*e*ra gaam til kyrkio oc taku*m* asko oppa hofwdhit, the andro hiollo thz for spot oc hadh oc een th*e*ra swaradhe Sith Jak wil gifwa thik asko nogh, Oc tok asko oc kastadhe a hans hufwdh, tha ko*m* th*er* een ok kastadhe swa mykla asko a then sama som böriadhe at aska*n* kom vm alt hans hofwdh swa at han gath hwarte öghon ell*ir* mun opläta Oc ä hwart han gig tha war askan swa thiok kringo*m* ha*n*s hofwdh at han vm sidhe iämerlika kofnadhe j asko*n*ne, Haff th*etta* for lärdom oc frykta hälgho dagha oc tima

Hör än eeth annat miraculum

Th*et*ta skedhe oc vm fastogangin at nokre drykke brödh*ir* sato sama*n* the thre daghana sönnodaghin manodaghin oc tisdaghin ato och drukko oc taladho mykla fafängo alt til asko odhinsdax nat til mitnat Oc hafdho ätit manga handa math, Tha hanin gool saghdhe husbo*n*din j huseno, wi wardhu*m* än äta aff ene fete höno för än wi skilioms aat, Oc taladhe til sin dräng Stigh thit wp hönsin sithia oc hänt oos the hönona som nest sit*ir* hana*n* thz är the fetasta, Han hänte hönona oc hon wardh skaladh, tha

the skuldo vthtaka tharmana oc thz j he*n*ne war, 91 drogho the vth aff he*n*na liiff een storan bredhan orm, Ha*n* war swa ledh*i*r oc rädhelikin at the wordho alle forfäradhe th*e*r sato, Oc th*e*r mz wart thz ätandit forstyyrt, Thy skalt thu altidh hafwa matto ok skiälikheth j math oc dryk oc s*er*delis j höghtidhum

Människia wil thu thina höghtidh wel halda tha skal thu om hälgho dagha g*er*na gaa til kyrkio oc skalt tha at*ir*hempta oc vpfylla thz som thu hafw*ir* tapat och forsumat om the sykno daghana, Oc ofw*ir* all thing skal thu engalund messona forsyma, ey at enast vm hälgho dagha vtan iämwel vm sykno dagha tha thu kant thes athkoma skal thu g*er*na messo höra ffor thy then tyme*n* är ekke lang*ir* oc gör thik engin skadha th*er* wil iak sighia thik än nokot aff

Thz war een godh*i*r riddare, han hafdhe langa*n* tima throlika thie*n*t eno*m* konu*n*ge, Thentidh han skulde döö befälte ha*n* konuge*no*m sin son Konu*n*gen saghdhe sik han wilia älska oc wel halda, Piltin heth wilhelm, Th*e*r äpt*i*r ropadhe fadhrin piltin til sik oc saghdhe hono*m* swa Min käre son iak skal nu fran thik skilias mz dödhöno*m*, thy wil iak lära thik thry thing hwilkin thu skalt wakta oc halda oc mik th*e*r mz bethä*n*kia, Första är thz at thu skalt g*er*na messo höra oc engin the*n* dagh thz forsuma tha thu th*es* kan ath koma, Thz andra är naar thu seer thi*n* h*er*ra ell*i*r thina fr*u* wara bedröfdha, tha skal thu ekke glädhias vtan hell*i*r mz them

bedröfwas, Oc skalt th*e*r mz bewisa at th*e*ra dröfwilse äro thik ledh, Thz thridhia hwar thu seer älla hörir eena ilskofulla mä*n*niskio th*e*r pläghar tala bakmaal oppa annars ryg, He*n*ne skalt thu alstingx fly oc sälla thik enkte til hä*n*na, Th*e*r äpt*ir* bleff riddari*n* ödh*ir* oc sonin thiä*n*te konuge*no*m trolika oc wel oc war swa ödhmyuk*ir* höfwisk*ir* oc lydhogh*ir* at konu*n*gi*n* oc drotnige*n* oc alt th*e*ra engasinne vnto ho*no*m got oc hafdho han käran, Ha*n* waktadhe oc gömde sins fadh*ir*s lärdom thz besta han ku*n*de, Tha war th*e*r een riddar*e* j konugxsins gardh som andra pläghadhe besäghia oc ila tala oppa th*e*ra ryg ffran ho*no*m drogh wilhelm sik hwar
92 han kunde oc wilde enga hemelikheth ell*ir* vmgango mz ho*no*m hafwa, th*e*r for*e* hafdhe then riddarin stora*n* owilia til ho*no*m, Riddarin hafdhe oc opta förra märkt at naar drotnigen war dröffdh tha war oc wilhelm bedröfdh*ir* Oc thy gig han til konugen oc saghdhe, H*er*ra j skolin forwisso wita at wilhelm hafw*ir* mera kerlek til idhra drotnig än ho*no*m bör, Oc wilin j thz pröfwa tha görin hona bedröfdha j skolin see at han gensta*n* wardh*ir* sörghiande oc dröfwis mz he*n*ne, Konu*n*gen giordhe som han badh oc fan at swa war som han saghdhe, Tha wardh konuge*n* wredh*ir* oc grymb*ir* oc spordhe radh huru ha*n* matte han aff daghu*m* koma, Then ffalske riddarin saghdhe, h*er*ra iak wil gifwa idh*ir* fulgot radh Sändin budh j skoghin äpt*ir* idhro*m* kalk brä*n*nara oc byudhin ho*no*m vnd*ir* hans liiff at ha*n* j morgho*n* arla kaste then j

kalkvghnin som fōrst til hans komb*ir* j morghon a idhra wegna Oc befalin swa wilhelm j apta*n* at han ridhe thit betidha j morgho*n*, Swa giordhe konu*n*gin han befelte wilhelme vm qwälin at han skulde arla thit ridha om morghonin, Oc skulle sighia kalkbrä*n*narenom at han io ändelika skulde gōra thz konu*n*gen hafdhe hono*m* befalt, Vm morghone*n* war ha*n* betidha redho oc redh vth, Oppa wäghenom hōrdhe han eno*m* stadz ringia til messo Ha*n* redh thith oc gig in j kyrkiona oc hōrdhe vth alla messona, Mädha*n* satt*is* then falske riddarin oppa sin hest oc redh vth äpte oc wilde see huru ho*no*m war gangith, ok kom swa han fōrst til kalkvghne*n* oc spordhe om the hafdho giort thz konuge*n* hafdhe them befälth, the swaradho ney wi hafwo*m* thz ey än giorth, wi wiliom thz gōra j samo stwnd Oc gripu swa hand a them falska mōdhingeno*m* oc kastadho han nidh*ir* j kalkvghne*n* Thentidh wilhelm hafdhe messo hōrth kom han thith oc badh them gōra thz konu*n*gen hafdhe them befält the swaradho at the hafdho thz alla redho giorth, wilhelm redh hem til konu*n*gen oc berätte ho*no*m at thz war alth wel ändat oc giorth fōr än han til kalkvghne*n* ko*m* Konu*n*gen spordhe hwi han hafdhe swa länge dwalt, Ha*n* swaradhe at ha*n* hafdhe messo hōrt, Konu*n*gen saghdhe, Messan hafw*ir* thik hulpit oc räddat thit liiff Oc konu*n*gen spordhe han sidhan swa länge at ha*n* fik alla sa*n*nind wita, Oc hafdhe han sidhan 98 kärar*e* än fōrra, Thy skalt thu g*er*na messo hōra om thu kant thes ath koma,

Thentidh messan är vte tha les p*re*stin sancti iohannis lest som börias swa Jn Principio erat verbum thz skalt thu g*er*na höra til ända Oc thro thz wisselika at then dagh thu hafw*ir* thz hörth magh ey thordyn ell*ir* lyongeld*ir* thik skadha th*er* wil iak thik än litit aff sighia

Hör en eth annat miraculum

Thz war een p*re*st*ir* oc twe andre men skulde th*e*ra ärande ridha the ridhu gynom eeth thorp j them tyma th*er* sangx messa, Tha saghdhe een th*e*ra, gaam in j kyrkiona oc hörum messo, The andro swaradho ath the wildo äta oc ridha th*e*ra wägh, Then ene gig in j kyrkiona oc tha war messan vte Oc p*re*stin byriadhe sancti iohannis lest Jn principio erat verbum hwilk*i*t han granlika vth hördhe til ända oc gig swa j h*er*berghit, tha waro hans kompana redho oc ridhu aff stadh, Han redh mz them, Thentidh the komo oppa markena byriadhis eet rädhelikit owädh*i*r oc the byriadho at*ir* fly til thorpit, tha hördhis een röst j wädhreno oc badh sla sla sla, Oc j thy sama kom eeth rädhelikit thordona slagh oc slogh j hel p*re*stin, the andro twe ridhu fast fram, th*e*r kom eeth annat slagh oc slik sama röst gig fore sla sla sla tha slogx j hel p*re*stins kompa*n*, Th*e*r äpt*ir* kom thridhia röstin samuledh ludha*n*de Sla sla sla tha hördhis genstan een annor röst th*e*r a moth swa ludha*n*de Sla ekke sla ekke sla ekke han hafw*ir* hörth j dagh sancti iohannis lest Jn principio

erat verbum Oc swa behult then thridhi sith liiff,

Thy haff g*er*na til sidh at höra thz ewangelium äpt*ir* messo*na*, Hwat thz fromar thik thz skadhar thik enkte, oc läs thz g*er*na om thu hafw*ir* thz lärt

Framledhis är märkiande om thu wilt thina hälgdh wel halda tha skalt thu vm hälgho dagha oc altidh g*er*na gudz ordh höra for thy the hafwa stora dygdh oc makt oc them fölgh*i*r mykyt gagn, een mä*n*niskia magh thz ordh höra for hwilkit hon maa reen wardha aff allom sinom syndom th*er* aff wil iak eet litit exemplum sighia

EEn hälagh*ir* man stodh een tidh oc saa at folkit gig til kyrkio j bland hwilka han saa ena mä*n*niskio swarta oc mykyt orena mange diäfla 94
gingo när henne oc hafdho bundit ena iärnlänkio vm he*n*na hals ledhande hona, The skrikkadho oc sprungo oc waro mykyt gladhy Ept*ir* he*n*ne gingo nok*r*e godhe ängla swa som sörghiande oc bedröfdhe, Tha ha*n* hafdhe th*etta* seeth laghdhe han sik til gudhlika böna, Nokra stund th*er* äpt*ir* sa han the sama mä*n*niskiona vth gaa aff kyrkionne hwita faghra oc klara som ena sool, oc the godho änglane gingo glädhiandis tha när he*n*ne oc diäflane gingo äpt*ir* sörghiande oc bedröfdhe, Tha saghdho änglane them hälgha ma*n*neno*m* at the mä*n*niskian gig in j kyrkiona mz ma*n*gom grofwom syndom, Oc hördhe th*er* gudz ordh aff hwilko*m* hon fik swa stora*n* oc bit*ir*-

likan ang*ir* oc idhrogha for sina synd*ir* at the wordho he*n*ne alla forlatna

Människia thu skalt g*er*na höra gudz ordh oppa thz at gudh wili thik höra j thinne nödh, Oc wit thz for wisso at wilt thu ekke g*er*na gudz ordh höra, tha hörir ekke gudh thik j thinne nödh tha thu oppa han kalla hwilkit thu mat vnd*ir*sta aff thy som h*er* äpt*ir* fölgh*ir*

Än eth miraculum

Thz war een ma*n* som gudz ordh wilde ey g*er*na höra, Ha*n* pläghadhe antiggia vthgaa aff kyrkionne tha klärkin böriadhe p*re*dika, ell*ir* han stodh oc snakkadhe mädha*n* klärkin p*re*dikadhe, ell*ir* han sat oc soff, then tidh han war dödh*ir* oc laa oppa bare*n*ne j kyrkio*n*ne oc skulde iordhas oc p*re*stin las ofw*ir* hans liik the collectam ell*ir* bön som ma*n* pläghar läsa ofw*ir* the dödha oc bidhia for them thentidh the skulu iordhas, Tha drogh belätit oppa korsseno hängde som th*er* war när badha sina händ*ir* lösa aff spikome*n*, oc hiolt them for siin öron, thentidh p*re*stin th*et*ta saa wende han at*ir* ath läsa, oc saghdhe til folkit, Hwat hielp*ir* at wi fasth bidhiom for thesso*m* ma*n*neno*m* mädha*n* gudh wil wara bön for ho*no*m ekke höra, Thz är for thy at han wilde ekke höra gudz ordh mädhan ha*n* lifdhe,

Thy skal thu g*er*na mz alle atwakt höra gudz ordh oc göra ther äpt*ir* mz g*er*nige*n*ne thz besta thu git*ir*, thu skalt ok ekke hindra gudhz ordh, thu skalt ey vnd*ir* p*re*dikan runa

ell*i*r tasla, ey läsa oc enkte taka thz til handa mz hwilko thu math p*re*dikaren hindra oc annat folk som gudz ordh wilia g*er*na höra

EEntidh stodh een gudhlik*ir* brodh*ir* oc p*re*dikadhe een annar ma*n* stodh th*e*r när oc giordhe hono*m* mykyt hind*ir* Brodhri*n* saghdhe til ho*no*m wakta thik thu faar gudz hemd for thz at thu hindrar badhe mik oc andra som gudz ordh wilia höra, Oc j samo stundinne kom diäfwlin j ma*n*nin oc wardh swa osinnogh*ir* at the matto bindan oc la bundin swa j x vikor, Th*e*r äpt*ir* komo manzsi*n*s winir oc fränd*ir* til then sama brodhrin oc badho ha*n* innelika aff allo hiärta bidhia til gudh for ho*no*m Hwilk*i*t [han] g*er*na oc throlika giordhe, Oc gudh forbarmadhe sik ofw*ir* honom, Oc diäfwllin flydhe fran ho*no*m Oc ha*n* fik swa at*ir* sina helso, 95

Thy wakta thik min käre win, oc hindra ekke gudz ordh the som thz plägha göra äro diäfwlsins engasinne, For thy han far mest äpt*ir* at forstyra oc hindra gudz ordh som thu mat pröfwa aff thy h*e*r fölgh*ir*

EEn hälagh*ir* man saa entidh een diäfwl bära een storan sek a sino*m* bak, Ok han spordhe hwat ha*n* bar, diäfwllin swaradhe Jak hafw*ir* j mino*m* säk manga byssor mz ma*n*ga handa kryde oc läkedom, Then hälghe ma*n*nin badh han lata sik see nokot aff them, Tha drogh diäfwllin fram ena swarta bysso oc saghdhe, H*e*r är godh salua

ell*ir* smörilse vth j Mz hwilke iak plāghar salfwa ell*ir* smöria mā*n*niskio*n*na öghon at henne lyst*ir* wel sofwa j prādikan ffor thy p*re*dikan ār mik hatelik oc gör mik mykyt hind*ir*, The mā*n*niskia iak hafw*ir* haft j mino walde thrātighi aar ell*ir* fyritighy aar wardh*ir* mik stundo*m* aff takin j ene p*re*dikan, Oc swa som thessin byssan dugh*ir* th*er* til swa dugha alla the andro ā til nokot soma til drukkinskap oc skörlifnadh, soma til ilzko oc wredhe oc ma*n*draap, oc swa til annat hwar til sith oc alla āro the mik nyttogha

Her sigx huru diäfwllin vandradhe mz sancto hylario

Sanctus hylarius gig j landu*m* oc p*re*dikadhe gudz ordh, diāfwllin kom til ha*n*s j ens vngx manz liknilse oc wardh hans kompa*n* oc bar ha*n*s kapo oc war hono*m* mykyt ödhmyuk*ir* oc hemelikin, Tha the komo til h*er*berghe wilde sanctus hylarius drikka watn som han war wan, tha saghdhe ha*n*s kompan, Kār*e* fadh*ir* drikken ekke watnith eensampt latin th*er* litit wiin til at j gitin thes bāt*ir* ārwodhat j gudz thiānist,
96 Ha*n* giordhe som [han badh] Th*er* āpt*ir* saghdhe han til sanctum hylarium, Kār*e* fadh*ir* j skulde*n* idhart wiin enkte blanda, Aff ondo blanding komb*ir* alregh goth, drikkin idhart win oplumpat oc oblandat tha wardhin j thes starkare at göra thz idh*ir* bör til gudz hedh*ir* oc thiānist, Han giordhe som han badh, Nokot th*er* āpt*ir* saghdhe han ān til sanctum hylarium Min kār*e* fadh*ir* j

ärin mykyt kranke oc hafwin stort ärwodhe J skulin orloff nyuta oc skolin köt äta oppa thz j maghin thes bät*ir* gita ärwodhat til gudz loff oc c*ri*stno*m* siälom til bestand, Ha*n* giordhe swa Oc läth alt läntelika smaam och smaam aff sino gudhliko stränge lifw*ir*ne, The komo th*er* äpt*ir* vm sidhe til eeth thorp, tha taladhe han än til sanctum hylarium, kär*e* fadh*ir* h*er* är een godh q*wi*nna oc astu*n*dar mykyt widh idh*ir* tala, Tha han kom til q*wi*nno*n*na oc sat oc taladhe mz he*n*ne, Tha frestadhe diäfwllin sanctum hylarium swa sara at han hafdhe ner fangit syndelikin wilia til he*n*na Tha kom sancte martin till matto, oc kördhe bort diäfwllin oc w*er*nadhe then hälgha ma*n*nin widh sin wadha, Swa pläghar diäfwllin listelika lagha p*re*dikara oppa thz han skuli swa gudz ordh hindra, vta*n* at gudh oc iomf*ru* maria wili them beskirma

Thz war een hälagh iomf*ru* j ene klus, Hon hördhe sighias at een ny ordon ware vpkome*n* som kalladhis p*re*dikara ordon, oc brödhörne lupu kring om w*er*ldena p*re*dikande oc lärande folk*i*t, Ho*n* astu*n*dadhe mykyt at see noko*n* aff them, Th*er* äpt*ir* skedhe at twe aff them brödhrome*n* komo til hä*n*na oc helsadho hona The*n*tidh ho*n* saa them thänkte hon swa j sino hiärta, Thz är omöghölikit at thesse men ku*n*no sik for synd bewara, the som swa j w*er*ldinne wandra them magho mang frestilse til koma, Wm nattena äpt*ir* thykte iomf*ru*ne som warf*ru* kom til he*n*na gangande j sliko*m* skipilsom som hon ware be-

dröffdh oc saghdhe thu hafw*ir* mik mykyt til wredhe reeth mz thy thu hafwir mina thiänara swa misthänkt, Menar thu at iak kan the*m* ey for frestilsom bewara See iak wil thik thz bewisa at iak lat*ir* mik synd*ir*lika vm them wardha oc slogh vp sith mantol sköt oc wiste hä*n*ne
97 aff p*re*dikara brödhrom vnd*ir* sinom mantol een storan hoop j bland them sagh hon the twa som hon förra hafdhe seeth

Hör än fram meer hwat dygdh oc makt gudz ordh hafwa

EEntidh skuldo twe brödh*ir* gaa til eeth thorp oc p*re*dika, The komo til eeth watn hwar the ey kundo ofw*ir* koma vtan skip äll*ir* bro, The fingo see eet skip a andro landeno, Tha saghdhe then ene, skip jak byudh*ir* thik widh gudz ordh som wi hafwo*m* thänkt at p*re*dika ath thu kom hith oc föör oss ofw*ir* watnit, Genstan kom skipit flytande til them ofw*ir* watnit, The stigho j skipit oc hafdho enkte styrit, Tha kom een iomf*ru* ofwa*n* aff bergheno swa som hon ware aff xviij arom oc bar eet styre a sinom axlom, Hon stegh j skipit oc fördhe them ofw*ir* Sidha*n* sagho the hona ey läng*ir*, the thakkadho gudhy oc iomf*ru* mario, oc gingo sidhan j thorpit Oc p*re*dikadho gudz ordh mz glädhy,

Th*etta* hafw*ir* iak sakt thik for thy at thu thes innirlikare oc bät*ir* höre gudz ordh oc märke, Hör än nokot aff thy sama

Thz war een hälgh*ir* blind*ir* pr*e*st*ir* heet beda, Han loth ledha sik aff eno thorp oc j thz andra at pr*e*dika Han kom eentidh oppa ena mark th*er* ma*n*ge stena lagho, Hans thiänar*e* som ho*no*m ledde saghdhe til hans j sino kalze H*er*ra her är mykyt folk sama*n* komit oc wilia gudz ordh g*er*na höra wilin j fore them pr*e*dika, Han swaradhe at han thz g*er*na wille göra oc byriadhe genstan til, Tha han lyktadhe sinne pr*e*dika*n* saghdhe han widh*ir* ändan Nu sighne oss alla fadh*ir* oc son oc thän hälghe ande Tha swaradho gudz ängla Ame*n* Oc alle the stena th*er* lagho saghdho ok amen, Thentidh thenne hälghe pr*e*stin beda war iordhadhir scr*i*fwo änglane oppa ha*n*s graff th*et*ta w*er*sit, Hic sunt in fossa bede venerabilis ossa Thz thydh*ir* swa mykyt, Her är j grafwinne thes hedh*ir*lika pr*e*stins bede been

Thz war een godh*ir* brodh*ir* j prädika*ra* ordon som altidh pläghadhe g*er*na pr*e*dika, Tha han hafdhe xxx aar warit j ordine oppe*n*baradhe sik ho*no*m iomfr*u* maria bärande sin kära son a sino*m* arme, Oc bödh ho*no*m barnit, thz skalt thu hafwa til löna, ho*no*m thykte som han tok barnit til siin, Oc han fik swa stora hiärta glädhy oc frögdh j sina siel at j atta dagha gath 98
han hwarte ätit ell*ir* drukkit

Hör än eeth annat faghirt miraculum

I them tymanom p*re*dikara ordon war nybyriadh*ir* war eeth thera klost*ir* bygt j bononia Oc j thy landeno war een diekne ther hafdhe eeth ostadhukt oc wilt lifw*ir*ne, Ho*no*m tedhis een andelikin syyn, Ho*no*m thykte som han ware stadd*ir* a ene mark oc byriadhis een stoor stormb*ir* oc mykyt owädh*ir* aff lyongeld oc thordyn mz myklo rägn oc hagh*i*ll, Han byriadhe fly oc wiste tho ey hwart han skulde sik wända, vm sidhe fik han see eth hws, Han kom sik thith oc klappadhe oc badh sik for gudz skuld th*e*r in lata, Frwn j huseno swaradhe, Jak het*ir* rätwisa oc boor j thesso huse, mz mik ma engin byggia vtan ha*n* är räthwiis, Thu est ey räthwiis thu hafw*ir* eeth orätwist lifw*ir*ne, thy kombir thu her ekke in, Tha han thz hördhe, wardh han mykyt bedröfdh*ir* oc gig thädha*n* grata*n*de som ho*no*m thotte, Han fik th*e*r äpt*ir* see eeth annat hws Han gig thith oc wädhrit wäxte joo meer oc meer, Ha*n* badh sik for gudz skuld th*e*r in lata at han skulde ey j thy ondo wädhreno forfara, Frwn j huseno swaradhe Jak är sannind och bygg*ir* j thesso huse, H*e*r ma engin byggia mz mik vtan then sanf*er*dhogh*ir* är Oc thy lat*ir* iak thik h*e*r ekke in, For thy thu älskar ekke sa*n*nindena, tha wart han meer bedröfdh*ir* oc lop fram bät*ir* oc fik än see eeth annat hws, Ha*n* böstadhe oc th*e*r oc badh sik for gudz skuld th*e*r in lata Frwn j huseno swar-

adhe Jak är fridhir oc thetta är mit hws, Her kombir thu ekke in ffor thy fridhin är ekke mz ondum vtan mz godhum, Tho wil iak gifwa thik goth radh, Her fram bätir byggir een min systir hetir miskund hon plăghar koma allom bedröfdhom til hielp gag til henna hon gifwir thik goth radh ok hwat hon thik sighir thz gör Han gig fram bätir oc kom til husith, klappadhe oc badh sik for gudz skuld in lata, Frun swaradhe Jak är miskunden oc byggir j thesso huse Jak 99 hörir thu est j store nödh oc dröfwilsom staddir Jak wil gifwa thik fulgot radh, wilt thu wardha sääl badhe til liiff oc siel tha gag til bononia til predikara brödhir oc giff thik in j thera klostir, Ther äptir waknadhe han oc stodh genstan vp oc rede sik som han raskast kunde oc gig til bononiam oc gaff sik ther in j swartbrödhra klostir oc wardh stoor gudz win vm sidhe, Thy min käre win mädhan gudh hafwir swa ärat oc vthwalt predikara ordon skalt oc thu ära them oc höra gerna thera prädikan

Människia wil thu thz thridhia gudz budhordh wel halda tha skalt thu vm hälgho dagha läsa oc bidhia oc vpfylla thz thu hafwir thik forsumat förra, For thy äro hälgho dagha skipadhe at man skal oppa them gaa til kyrkio läsa oc bidhia gudh vm sina nadhe Nu sighir thu wanlika swa Jak kan hwarte läsa ellir bidhia, Lär mik for gudz skuld huru iak skal bidhia Jak wil thik thz gerna lära oppa thz iak maghe thina bön lottaghande wardha, Thentidh thu wilt bidhia tha skalt thu wara rolikin j thyno

hiärta, Oc ey mz nokrom fafängom oc onyttelikom thankom thik bekymbra, Oc hwat bön thik är thäkkast oc gifw*ir* thik mest gudhlikheth skalt thu helst bidhia, Hwat thz häld*ir* är Pater noster, Aue maria ell*ir* annor bön, Thu skalt oc fly thik allaledhis th*er* äpt*ir* at thu hafw*ir* innogheth oc granna athwakt j thinne bön Oc skalt rätwislika bidhia oc innelika, Tho swa at thu ey anna*n* hindra Oc at thu maghe nokra gudhlikheth oc andelikin sötma känna, Bätra är een pater noster innelika mz athwakt bidhin än een ganzk*ir* pzaltar*e* vtan athwakt läsin Th*e*r wil iak sighia thik eet exemplum aff

ene gudhlike iomfru

Thz war een godh iomf*ru* Ho*n* pläghadhe mykyt innelika bidhia sina bönö j ene wra j kyrkionne, Thz märkte een hälaghir biscop*ir* oc sagh at een hwit duwa kom aff hymbleno*m* oc satte sik ofw*ir* iomf*ru*na hofwdh oc drak alla the tara iomf*ru*n grät j sino*m* bönu*m*, Tha tok biscopin iomf*ru*na oc spordhe hwat hon pläghadhe bidhia, Ho*n* swar*adhe* at hon enga andra bön kunde vtan pater noster, oc aue maria, Tha
100 gaff biscopin hä*nn*e een saltara, Oc badh hona läsa han daghlika, Ho*n* tok psaltarin oc las han alla dagha, Th*er* äpt*ir* saa ekke biscopin duwona som han hafdhe förra seeth, Oc thy saghdhe han iomf*ru*nne, Dott*ir* huru behaghar thik saltarin, Hon swar*adhe*, Min kär*e* h*err*a iak läs han hwar dagh, än iak kännir ekke slikan sötma oc

gudhlikheth som iak förra kände, Tha tok biscopin at*i*r saltaren aff he*n*ne oc badh hona for gudz skuld läsa pater noster som hon förra giordhe,

Thy min käre win haff th*etta* for een lärdom oc läs the bönö som thu hafw*i*r mest gudhlikheth aff oc andelikin hughnadh Hör än eeth annat aff thy sama

Thz war een ärlik*i*r riddare han gaff sik j klost*i*r, oc kunde tho ey pater noster oc enga andra bön, Ho*no*m skipadhis een brodh*i*r som ho*no*m skulde lära nokra bön han skulde läsa En riddarin hafdhe swa hart näme at han kunde ho*no*m enkte lära, vtan the*n*na tw ordhin Aue maria Them ne*m*pde han altidh ä hwar han war badhe arla oc serla mz stor*e* gudhlikheth oc wördhning, oc las ey annat vta*n* hult thz sama swa länge lifwit rekte, Thentidh han war dödh*i*r oc iordhadh*i*r wexte vp aff hans graff een sköön oc däghelikin lilia, Oc oppa allo*m* hä*n*na bladh*um* war sc*ri*fwit mz gyltom stafwo*m* Aue maria, tha vndradho brödh*i*rne th*er* mykyt oppa, oc kastadho vp grafwena, Fu*n*no the at rotin aff lilionne war vthwext aff riddarans mu*n*ne, tha saghdhe brodhore*n* som hans mestar*e* hafdhe warith at han enga andra bön ku*n*de än the tw ordhin aue maria, oc pläghadhe ey annat läsa

Framledhis är märkiande at thentidh thu bidh*i*r ell*i*r läs thina tidh*i*r skalt thu langsamlika läsa oc ekke rapande, oc fullelika fram säghia

ordhin, For thy gagnlikar*e* är een pater noster langsa*m*lika läsin oc beskedhlika, Än tio raplika läsna Oc wit forwisso at all the ordh thu symblar oc ofw*ir* kastar j thino*m* thidho*m* thöm merk*ir* diäfwllin oc wil them thik for*e* kasta for*e* gudz dom thz bewisas j thy h*er* äpt*ir* fölghir

Thz war j eno klost*r*e een gudhlikin brodh*ir*,
101 Han saa then tidh ha*n* war j sino*m* gudhlikom böno*m* een diäffwl gaa j klost*r*eno bärande een storan säk a sinom halse, tha beswor han diäfwlin at sighia sik hwa j säkkenom war, Han swaradhe ho*no*m oc saghdhe Jak bär j thessom säkkenom all the halff ordh oc brutin som thesse brödh*ir* ofw*ir* fara oc forsuma j th*e*ra tidhu*m*, Tha saghdhe then hälghe brodh*e*rin hwat är thit napn diäfwlin swaradhe Jak het*ir* tutiwillus, Tha giordhe then hälghe ma*n*ni*n* th*et*ta w*er*sit Fragmina verborum tutiuillus colligit horum Oc berätte thz sinom brödhru*m* at the skullo sik thes bätir bewara Hör än eet a*n*nat

Thz war een gudhlik q*w*inna som altidh pläghadhe helsa gudz modh*ir* mz aue maria Entidh oppenbaradhe iomf*ru* maria sik he*n*ne oc saghdhe Kära dott*ir* thu pläghar g*er*na helsa mik mz aue maria th*er* gör thu mik mykit lyufft mz, än thu läs alt off raplika, Läs nokot tomlikar*e* tha är thz mik mykyt thäkkelikar*e*

Människia thu skalt gifwa thik alla win vm thina tidh*ir* oc bönö, at thu ku*n*ne them mz

alle gudhlikheth war*um* h*er*ra ofra oc befala oc hälghom ma*n*nom Mange plägha läsa ena pater noster oppa the andra oc lata swa farat oc befalar thz engo*m* Swa skalt thu ekke göra, vtan thu skalt innelika aff allo hiärta war*um* h*er*ra them befala ell*i*r them hälghu*m* ma*n*ne j hwilkins hedh*i*r thu hafw*i*r them läsith, Oc läs stund*um* mera oc stu*n*du*m* minna äpt*i*r thy thu hafw*i*r tyma til

Hör nu huru thu skalt thina bön befala

Thu skalt först läsa thre pater noster the hälgha threfalogheth fadhrenom oc soneno*m* oc them hälgha anda til loff oc äro oc thakka gudhy at han thik skapat hafw*i*r äpt*i*r the hälgha threfaloghetz speghils beläte, Oc bidhia han thik göma oc bewara, at the hälgha threfalloghetz beläte ell*i*r liknilse wardhe alregh äwinnelika fran thik skild, Th*e*r nest ena pater noster oc aue maria hans hälgha budhan som war tha han kom aff hymerike hit til w*er*ldena, oc tok ma*n*dom aff iomf*ru* marie renasto iomf*ru*liko lifwe, Th*e*r nest ena pater noster oc aue maria hans wälsighnadha födzlo at han oss allom war föddir til thröst oc glädhy, Th*e*r nest hans hälgha vmskärilse tha ha*n* första sin sith hälghasta blodh 102 vthgöt mz w*er*k oc swidha for wara synde, oppa thz hans dyra blodh aldregh wardhe oppa thik fortapat Th*e*r nest for thz hatidh han ledh aff sinom fyandom tha han matte fly mz sinne wäl-

sighnadhe modh*ir* aff sith fädh*ir*nis land oc in j egiptoland, thz ledh han for wara synde skuld, Th*er* nest for hans frestilse th*er* han ledh aff diäfleno*m* oppa thz han komi thik til hielp j alle thinne nödh oc frestilsom, Th*er* nest for*e* thz stora ärfwodhe oc mödho han hafdhe h*er* j w*er*ldinne for wara helso skuld, tha han wandradhe vm landit p*re*dikadhe oc lärdhe wäghin til hymerikis rike Th*er* nest hans fängilse at han war fangadh*ir* oc bunde*n* for wara skuld, Th*er* nest for thz han war bundin widh studhena oc gry*m*melika gisladh*ir* oc flängd*ir* swa at enkte bleff helt a hans hälghasta lykama, Th*er* nest for hans hwassa thornkrono som trykt war a hans w*er*dhoghasta hofwdh, Th*er* nest hans hälgha fäm vndu*m* som han a korseno tholde, Th*er* nest hans bit*ir*likasta oc hardhasta dödh som han a korsseno for thina skuld ledh, Th*er* nest thy hälgha korsse som han tholde dödhin oppa, Th*er* nest spyuteno som ingig gyno*m* ha*n*s sidho, Th*er* nest naghlome*n* som gingo gyno*m* hans händ*ir* oc föt*ir*, Th*er* nest grafwinne j hwilka han war laghdh*ir*, Th*er* nest hans w*er*dhoghe vpstandilse aff dödha, Th*er* nest hans hälghasta vpfärdh til hymerikis rike at han wili thik hielpa, at thu matte äpt*ir* ho*no*m koma j hans äwinnelika glädhy oc blifwa for vtanända, Alla thessa forsc*ri*fna puncta oc hwan s*er*delis skalt thu hedhra mz ene pater noster oc aue maria ell*ir* mz twa vm thu format oc hafw*ir* th*er* tyma til, wilth thu mera til säthia tha mat thu thz göra, äpt*ir* thy gudh gifw*ir* thik nadh-

ena til, Thykk*ir* thik thz wara offlankt, tha läg een deel aff ok hedhra wars [herra] hälgha fäm vnd*ir* mz fäm pater noster oc fäm Aue maria oc läg th*e*r til hwat thu wilt, Oc för än thu alzenkte läs ell*ir* bidh*ir* tha skal thu held*ir* vm daghin läsa innelika gudhy til hedh*ir* ena Pater noster oc aue maria For thy thz är aldregh swa litin bön at gudh wil ioo gifwa thik ffor hona lön, 103
Thu skalt ok aldregh wara j swa stor*um* syndom at thu skalt for then skuld ofw*ir*gifwa äll*ir* forsuma thina bönö Oc än tho thu est stad j stor*um* oc grofw*u*m syndum läs oc bidh lykowel, gudh lat*ir* thz ey olönt wara th*e*r aff wil iak thik een liknilse säghia

Th*et*ta är aff enom riddara

Thz war een riddare th*e*r pläghadhe mykyt röfwa oc ma*n*ga onda g*er*niga göra, Ho*no*m loth keysar frädhrik fanga, Oc loth han genstan vtan sc*ri*ptamal hä*n*gia widh eeth thrä, Manga dagha th*e*r äpt*ir* ridhu th*e*r män fram th*e*r han hängde, oc taladho mella*n* siin, Kärdho the at stoor skadhy war at then frome riddarin skulde sith liif forbryta, Tha hördho the ena röst aff thräno ropande ok badh them koma til siin, The wordho forfäradhe ok huldo qwarre, En röstin ropadhe anna*n*tidh sighiande, Kome*n* hiit mine käro brödhir Jak är swa wel een c*ri*stin man som j, tha ridhu the til träth oc sagho at riddarin lifdhe, The spordho huru thz kunde wara at han formatte swa länge lifwa Ha*n* swar*adhe*, Jak lifw*ir*

aff gudz miskund oc nadh for thy ha*n*s miskund är swa stoor at enkte hiärta ka*n* thz til fullo thänkia, Jak pläghadhe hwar dagh göra war*um* h*er*ra ena litla thiänist, Oc th*er* for*e* hafw*ir* han mik swa stora nadh bewist Jak war een stoor syndar*e* hafwande ostadhukt oc wilt lifw*ir*ne Tho pläghadhe iak hwar dagh läsa tio pater noster Oc thz hafw*ir* mik nu holpit The spordho huru ha*n* the x pater noster pläghadhe läsa, Han swar*adhe* Jak las thre pater noster oc iij aue maria the hälgho threfalogheth som mik hafw*ir* skapat äpt*ir* sino liknilse Oc fäm pater noster oc fäm aue maria hans hälgha fäm vndu*m* som mik hafwa at*ir*löst Ena pater noster oc aue maria allo*m* wars h*er*ra hälghasta lykama at han aldrigh lote mik aff thesso lifweno skilias vta*n* at hans hälghaste lykame wordhe mit ytarsta brödh Oc ena pater noster oc aue maria las iak mino*m* ängil som är min gömar*e* Oc thy ma iak alregh döö för än iak hafw*ir* mik sc*ri*ptat oc wars h*er*ra lykama fangit, Tha toko the han nidh*ir* oc fördho*n* in j stadhin, Oc gensta*n* ha*n* hafdhe sik sc*ri*ptat oc wars h*er*ra lykama takit gaff han vp sin anda,

Thy min käre win läs io thina gudhlika bönir än tho at thu est j syndeliko lifw*ir*ne stadd*ir* Oc ofw*ir* all thing skalt thu hedhra oc
104 ära gudz pyno och hona idhkelika thänkia mz alle gudhlikheth oc störste warku*n*nan oc hono*m* innelika thakka aff allo hiärta, thz är war*um* h*er*ra mykyt thäkkelikit Th*er* wil iak sighia thik nokot aff

Thz war een hälaghir ermete sat j sinom cella oc badh wan herra innelika aff allo hiärta at han wille werdhoghas honom bewisa hwat thiänist honom almennelikast oc thekkelikast ware, Tha hördhe han vtan for sinom cella ena kranka människio stanka oc hardhelika stynia, Han sagh vth wiliande wita hwat thz ware Oc sagh ther wan herra ihesum christum standa j ömkelike matto bärande eet stoort oc thunkt kors a sinom rygge, Tha taladhe war herra til hans oc saghdhe, Thu min win badh mik aff allo hiärta at iak wilde thik bewisa hwat thiänist mik thäkkelikast ware, Thy skalt thu wita at thu kant mik j enge thiänist swa wäl behagha som j thy at thu hielpir mik mit kors at bära, Ermetin swaradhe Min käre herra j hwat matto oc holkaledh skal iak thik hielpa bära, war herra swaradhe, Thu skalt mz innelikom athanka oc hiärtans warkunnan thänkia thz iak hafwir pynona lidhit for thina skuld Oc hwat iak for thina skuld ledh skalt thu altidh bära j thyno hiärta, Tha han thetta sakt hadhe syntis han ey meer,

Thy skalt thu gerna idhkelika thänkia gudz pyno oc thakka honom for hänne alla dagha, Oc serdelis for syu tyma som är for aptonsangin, natsangin, otosangin, prim, terciam, sext ok noon Oc j hwario tidhinne skalt thu thänkia hwat han for thina skuld ledh oc tholde

Aff aptonsangx tidhinne

Uppa aptonsangx tima byriadhe war h*er*ra sina pyno tha han snimasta [tok] natwardhin mz sino*m* kä*n*neswenom oc äpte fölghiarom Oc saghdhe them, H*er* är een j bland idh*i*r som mik huxar oc menar at forradha, th*er* äpt*ir* stodh war h*er*ra vp fran bordheno oc tok ena mullögh oc loot watn j hona oc twadhe sinna känneswena föt*ir* Oc th*er* j gaff han oss sanna ödhmyukt äptedömö, at wi skulu*m* hwar annars föt*ir* twa ffor thy at vtan ödhmyukte*n*na dygdh ku*n*nom wi ey wardha säle Thy skulu*m* wi g*er*na ödhmyuke wara ffor thy at höghfärdhin vtkastadhe ängelin w hymerike, Oc första man adam w p*ar*adys, thy kände war h*er*ra sinom känneswen*om* j sin*om* senasta aff w*er*ldinna vthgang ödhmyuktena 105 j thy at han twadhe sinna apostla oc sins forrädhara föt*i*r Th*er* nest bewiste han sin stora k*er*lek j thy at han gaff oss sin hälgha lykama til ena andelika födho oc sin blodh til siäli*n*na helso dryk, Thy skulu*m* wi ho*n*om om aptonsangx tima thakka oc sighia swa

Oracio

Iak thakkar thik hälghaste h*er*ra ihesu christe,
ffor thy thu est min gudh oc min helar*e*, Oc al
min helsa,
Thu th*er* oppa apto*n*sa*n*gx tyma lärdhe thina
kä*n*ne swena,

Oc twadhe th*er*a oc thins forrädhara föt*ir* rena
ffor thina storo ödhmyukt thu tedhe them,
went thina nadh oc misku*n*d til miin,
Giff mik ödhmyukt kär*e* h*er*ra,
bewara mik for höghfärdh oc fafänge äro,
Jak thakkadhe thik g*er*na vm iak ku*n*ne,
For thin lykama oc blodh thu gaff mik oppa aptonsangx tima oc stu*n*de,
For tholka födho oc största gaffwo som ofw*ir* gaar alla hafwo,
tha kan iak thik h*er*ra alregh fulthakka ell*ir* lofwa
ffor thin stora k*er*lek som thu bewiste mik,
O sötaste gudh tha bidh*ir* iak thik,
went thina storo ödhmyukt til mik,
Frälsa mik aff alle nödh,
oc giff mik thin lykama til mit ytarsta brödh

Aff natsangx tima

Kära barn skodha oc märk th*er* nest hwat war h*er*ra tholde oppa natsangx tidh tha han natwardhi*n* hafdhe halit mz sino*m* apostlom, Oc the hafdho alle iättadh oc oppa buridz at the wildo gaa mz honom j fängilse oc dödhin, Tha gig han mz them wth aff stadhi*n* oppa olio berghit som kallas oliueti bergh, Thit wiste han at iwdas mz iwdhamoghano*m* koma skulde, Th*er* badh han oppa sinom knäm sin hälgha fadh*ir* oc saghdhe, Fadh*ir* ma thz möghelikit wara, tha lat mik frälsa*n* wara aff thesse beske pyno oc dödzsins w*er*k som mik är red, tha byriadhe han aff

mandomsins krankhet skiälfwa oc blodhogha*n* swet aff sik fella Jnna*n* thz kom iwdas mz wapnadho iudha moghano*m*, Oc war h*er*ra gig j mot them, Oc genstan kyste iwdas wan h*er*ra for sin mu*n*, Tha g*ri*pu iudhane ha*n*d a ho*no*m oc bu*n*do, oc leddon for biscop annam, Tha spordhe annas ho*no*m ath vm hans kännedom hwat han plåghadhe p*re*dika for almoghano*m*, Ha*n* swaradhe ho*no*m at han skulde thz spöria aff them som hans kä*n*nedom plåghadho at höra, the skuldo ho*no*m thz wel berätta En een aff biscopssins thiänaro*m* vplypte sina hand oc slo wan h*er*ra
106 een pust widh sith ky*n*ben oc saghdhe Skal thu swa swara eno*m* biscope oc eno*m* h*er*ra, th*et*ta vmbar war h*er*ra tholumodhlika for wara skuld, Oc for thy war h*er*ra wardh bundin oc fangin for wara skuld om natsangx tima thy skulu*m* wi bidhia oc mana han at han oss lösö aff synda*n*na bandu*m* oc sighia

Oracio

Iak thakkar thik min sötö h*er*ra ihesu christe,
thu th*e*r är min gudh oc at*ir*lösar*e*,
For thy at thu aff thins mando*m*bs kranklikheth,
j natsangx tyma swett*is* blodhugha*n* sweth,
Oc gig j mote mz godhu*m* wilia,
them thik sökte fran lifwit skilia,
Thu kystis aff iwdas mz fals oc swik,
som iwdho*m* saalde oc förrädh thik,
Gensta*n* wardh thu bu*n*din mz starkom bandom,
oc bort leddir aff iwdha handu*m*,

som the*n* th*er* lifwit hafdhe forbrutit,
stulit oc myrt oc giorth a*n*nat tholkit
Judhane the thu hafdhe kära,
the thu pläghadhe lära,
bundna*n* the thik bort mz sik leddo,
oc falska kärara the sik reddo,
Tha flydho alle thine kä*n*neswena,
ffran thik vtan thiin modh*ir* all ena,
Som stadhugh stodh j thinne nödh,
ok bleff när thik alt til thin dödh,
Thu wardh for annas biscop draghin,
Oc a thinom hälgha halse slaghi*n*,
Jhesu christe for thiin band,
thu mik skapte aff mwl oc sand,
Lös mik aff mino*m* synda bandu*m*,
Oc frälsa mik aff ondu*m* andu*m*,
Oc went thina miskund nu til mik,
at iak alregh skilis fran thik

Aff otosangx tidh

Son käre th*er* nest skalt thu skodha oc bethänkia hwat war h*er*ra ihesus ledh om ottosangx tidh, tha wardh han draghin for biscop cayphas oc wardh belughi*n* mz mangfaldelike lygn aff sino*m* owinom, th*er* gingo the til radz huru the matto koma han til dödha, the gafwo ho*no*m til sak at han skulde hafwa sakt at han lifwandis gudz son war*e*, oc the saghdho at han ey swa war, the bundo eeth klädhe for hans öghu*m* oc pustadho hans änlite oc hans hals, Oc mz smälikhet saghdho the til hans, Esth

thu gudz son tha spaa oc sigh hwa thik pust-
adhe, the sputtadho hans ŏghon oc ălite mz
sput oc sleem Swa at hans hălgha liofwa ănlite
war fyyl oc wanhamat som a spitălskom ma*n*ne,
Stŏrsta smălikheth hŏrdhe han oc tholde alla
107 nattena alt til morghoni*n* arla tha leddo the
han for pylatu*m*, Thy skalt thu gudz win g*er*na
loffwa gudh om ottomal oc ottosangx tidh thes-
som lundum

Oracio

Iak thakkar thik min h*er*ra ihesu christe,
thu est min gudh skapar*e* oc at*ir*lŏsare,
At thu wilde om ottosangx tidh,
bindas oc ledhas oc gaa j stridh,
Oc lŏsa ma*n*kŏnit v sinne nŏdh,
thy wast thu bundi*n* oc tholde dŏdh,
For biscop cayphas tha leddo the thik,
Kărdho ok rŏghdho mz fals oc swik,
the gingo til saman j eeth radh,
at drăpa thik mz lygn oc hadh,
The nekadho thik wara sanna*n* gudh,
the forsmadho thik oc hăddo thin budh,
The gabbadho thik som een dara,
oc at*ir*bu*n*do thin ŏghon clara,
The slogho thik badhe a kinben oc hals,
oc saghdho thik hafwa giort swik oc fals,
Spa nu sadho the hwa thik hafwir slaghit,
sputtat gabbadh oc hardraghit,
H*er*ra for thit gab sput oc hadh,
gŏr mz mik miskun oc nadh,

Giff mik syndara synda both,
for alt thz iak hafw*ir* brutit thik a moth

Aff prims tidh

Son käre thu skalt th*er* nest skodha hwat ihesus ledh vm p*ri*ms tidh, tha wardh han leddir oc draghin for pylatum, th*er* wardh han ma*n*ga-ledhis mz swik oc lygn beklakadh*ir*, the saghdho at han war forrädhar*e* oc swek almoghan mz sinom falska kännedom oc wrange p*re*dika*n*, pylatus sände han til herodem, hwilkin mykit astundadhe at see oc höra ihesum oc skodha nokot thz vndarlikit tekn aff ho*no*m, Tha han stodh for herode, tha klaghadhe iwdhane storlika oppa han, Oc herodes byriadhe at spöria oc wilde mykyt aff hono*m* wita, En war h*er*ra stodh thyst*ir* oc swaradhe ho*no*m ey eeth ordh, tha herodes saa thz böriadhe han oc alle ha*n*s thiänara at hädha oc gabba wan h*er*ra, Oc fördho han j eeth hwit gabbara klädhe, oc sändo han mz haadh som een giek oc dara at*ir* til pylatum Oc swa wordho the wini oc satte pylatus oc herodes so*m* förra waro osatte mella*n* siin, Thy skalt thu gudz win gudh lofwa oc thakka hono*m* om p*ri*ms tidh thessom lundu*m*

Oracio

Loff ok hedh*ir* wari thik ihesu christ
som aff diäflenom frälste mik,
thu wilde bindas aff iwdha handum

oc ledhas bundin j starku*m* bandum,
108 For pylatu*m* domara om p*ri*ms tidh,
tha stodh thu j ene starke stridh,
The saghdho tik wara een falskan p*re*dicara,
thu som est lykama oc siäla läkiara,
pylatus thik til herodem sände,
th*e*r aff wardh han hans win oc frände,
Herodes girnadhis tekn at see,
thu thighdhe qwar thz giordhe ho*no*m we,
Thu wilde honom enkte swara,
han gabbadhe thik mz sino*m* skara,
Han fördhe thik j eeth hwit dara klädhe,
oc sände fran sik mz brädhe,
til pylatum j gen,
tha wordho the wini vtan meen,
Tholikt qwal oc tholka nödh,
thu tholde for mik til thin dödh
H*er*ra for thit sput oc spe,
w*er*dhoghas til mik mildelika see,
giff mik for thit spe oc sput,
forlata ont oc göra got

aff terdz tidh

Kärä son th*e*r nest skalt thu märkia hwat war h*er*ra ledh vm tärdz tidh, tha han war sänd*ir* aff konu*n*g herode j hwito*m* dara klädhum at*ir* til pylatum, tha pylatus loth han nekta oc blotta ok binda nakna*n* widh studhena ok loth han flängia oc harmelika hudzstryka Swa at ofwan aff hans iässa oc nidh*i*r til hans fota-bladh war enkte heelt vtan saar, Oc fördho han

th*er* äpt*ir* j eeth röth p*ur*pura klädhe mz hadh oc största blygdh, Oc satto ena thörne krono oppa hans hofwdh, Oc fingo hono*m* ena röö j sina hand, Oc fullo a sin knä for ho*no*m oc mz smälikheth ok hadh helsadho han oc saghdho, Heel iwdhanna konu*ngir*, For hans gisla slagh oc hans thörne krono, tha skal thu ho*no*m g*er*na thakka oc lofwa thesso*m* lundum

Oracio

Ihesu christe min käraste gudh,
thu wast kronadh*ir* oc bu*n*din widh studh,
vm terdz tidh for mina synd*ir*,
J allo*m* limom tha tholde thu vnde,
Enkte war heelt a thino liffwe,
thu wast saar som slaghin mz knifwe,
blodhit vthran som een strömb*ir*,
thin lykarne war badhe saar oc ömb*ir*,
the fyylto thit änlite mz slem oc spoth,
thz thykte them allo*m* wara goth,
J p*ur*pur klädhe the thik kläddo,
ffullo a knä oc alle heddo,
Judha*nn*a konu*ngir* heel the saghdho,
gab spot ok hadh the til laghdho,
For thina krono oc gisla saar,
giff mik sorgh oc öghna taar,
For alla mina synd*ir* iak hafw*ir* giorth,
thenkt talat smat oc stort,
glädhy mz thik for vtan ända,
gudh lati oss thz allo*m* hända ame*n*

109

Aff sext tidh

Käre win th*er* nest skalt thu thänkia oc skodha hwat ihesus tholde oc ledh om sext tidh, Tha wardh ha*n* for domi*n* draghin oc dömd*ir* til korssins dödh aff pylato domara, Oc laghdho thz thunga oc stora korssit oppa hans hals, oc läto ho*no*m thz siälfwa*n* bära, Tha bar han wara synda byrdhe, oc gig barfött*ir* oc stupande oc lutande vnd*ir* henne for*e* wara skuld, thz bar ha*n* vth aff stadhin iherusalem vppa bärghit Caluarie, th*er* satto the han nakna*n* oc alla*n* blodhogha*n* swa länge the boradho oc redo oc vprätto korssit, Oc swa korsfesto the han mz största grymheth mellan twa röfwara swa som han hafdhe warith een aff them, oc lik*ir* them j g*er*nigome*n*, Th*er* bewiste han oss fulkomit kärleksins äptedömö, J thy at han badh sin hälgha fadh*ir* for sino*m* owinom draparu*m* oc korsfest*arum*, tha beddis röfwarin som hängde a hans höghre hand miskund oc saghdhe, H*er*ra minz oppa mik tha thu komb*ir* j thit rike, War h*er*ra swaradhe ho*no*m genstan, For sannind sigh*ir* iak thik, Thu skalt wara mz mik j p*ar*adiis, Han skodhadhe th*er* nest sina sorghfulla modh*ir* vnd*ir* korsseno, oc wiste wel huru he*n*ne likadhe oc hwat hon tholde j sinne siel, Hwilkit som mykyt ökte hans pyno Han läth wardha sik om hona oc saghdhe, Q*w*inna see th*etta* är thin son Oc mente sancte iohannes som när he*n*ne stodh, Th*er* nest saghdhe han til sanctum iohannem, See

th*etta* är thiin modh*ir*, Han saghdhe mik thörst*ir*, Oc the skenkto ho*no*m galla oc sura rotna ätikio, Än hans thörst*ir* war aldra mä*n*niskio siäla helso, For hwilkom han tholde the beska pynona och hardha dödhin, Thy skal thu win kär*e* thakka oc thiäna ho*no*m for sina pyno oc hardha dödh oc sighia swa

Oracio

Ihesu . christe min skapar*e* oc höxta tröst,
thu hafw*ir* mik mz thinne pyno oc dödh at*ir*löst,
Thu dömdis til dödhin mz röfwarom twem,
oc ledis vth aff iherusalem,
Thu bar thit kors a thino*m* h*e*rdhom,
thit blodh synt*is* j thino*m* ferdhu*m*,
Tha thu ful vnd*ir* korsseno nidh*ir*,
tha gafs maria hiärta widh*ir*,
til caluarie bergh the thik ledo,
Necht ok blygdh thik alle reddo,
the festo korssit j bärghit nidh*ir*,
stenane rifnadho oc gafwos th*er* widh*ir*, 110
Tha thu wardh a korssit hängd*ir*,
J handom oc fotum oc limom thrängd*ir*,
Solin mörktis oc iordhin skalff,
tha darradhe bärghit mwr oc hwalff,
Thu antwardhadhe thina modh*ir* iohanni j händ*ir*,
J största troskap ofw*ir* alla fränd*ir*,
Thu thigde aff thino*m* hälgha fadh*ir*
thino*m* draparo*m* misku*n* oc nadh*ir*,
Thu gaff th*z* allom til äptedömö

Owino*m* at wara j hiärtat ömö,
Älska them som oss hata
klädha kyssa skänkia oc mata
Röfwareno*m* gaff thu glädhy mz thik,
thz sama h*er*ra giff oc mik
Fräls mik aff pyno for thin hardha dödh,
Fräls mik aff diäflom oc hälfwitis nödh

Aff nons tidh

Vin käre thu skalt th*er* nest märkia och granlika mz thik skodha, hwat war sötö h*er*ra ihesus ledh vm nons tidh, Tha han j bescasta dödzsins pyno sagde hely hely lamazabatani Thz thydh*ir* Min gudh min gudh hwi hafw*ir* thu mik forlatit, ¶ Tha iudhane hördho thz, tha gabbadho the han oc saghdho, Thenne fordömde ma*n*ni*n* han kallar helyam sik til hielp, Th*er* nest saghdhe han Consumatum est, thz thydh*ir* swa mykyt, Nu är all thing fulko*m*pnat som höra mä*n*niskio helso til, Oc th*er* nest saghdhe han, Fadh*ir* j thyna händ*ir* tha antwardha iak min anda, thz är miin siel, ¶ tha ömkadhe sik all *c*rea*tur* offw*ir* th*er*a skapara dödh, Mykyt meer bör thik mä*n*niskia som skiäl oc with hafw*ir*, at sörghia oc warku*n*samlika grata offw*ir* thin skapara, ffor thy at thu est the*n* sami han tholde dödhin for*e*, Oc ey ffor annor *c*rea*tur*, Thy bör thik mera sörghia oc ömko hafwa ofw*ir* hans dödh oc pyno än a*n*nor *c*rea*tur*, som tha gafwos widh*ir* j hans dödh, thy thakka ho*no*m oc hedhra oc helsa han thessom lu*n*dom,

Oracio

Iak thakkar thik min h*er*ra ihesu crist,
thu est min gudh oc frälsar*e* thz är wist,
thu ropadhe a korsseno mz höghö röst,
Hwi hafw*ir* thu mik forlatit min gudh oc miin thröst,
Judhane ropadho thik fast j moth
Stigh aff korsseno oc radh thik booth,
Est thu gudz son oc sandir gudh,
tha wiliom wi alle staa äpte thit budh,
the släkto thin thörst mz ätikio oc galla,
thinne pyno til större värk oc kalla,
thv taladhe mz sorgh til tin hälga fad*ir*,
oc beddis aff hono*m* lisa oc nadher
Min hälghe fadh*ir* j thina händ*ir*, 111
mina siel iak thik sänd*ir*,
Sool oc iordh bärgh oc stena
gafwos all widh*ir* vtan iwdha all ena
Een sprang fram mz brädzko oc hast,
Han stak thit hierta at thz brast,
th*er* strömadhe vth watn oc blodh,
thz war siälinna helso flodh,
Hwilkin alla synde thwadhe,
th*er* dopit fik aff makt ok nadhe,
For thin bit*ir*lika dödh bidh*ir* iak thik,
wänt thina nadh oc miskund til mik,
Kom mik til thröst j mi*n*ne ytarsto nödh,
oc bewara mik fran äw*er*dhelikom dödh,
The toko tha wa*n* h*er*ra aff korsseno nidh*ir*,
Smordho oc swepto oc gräto widh*ir*,

Maria iohannes oc magdalena,
Nichodemus iosep hans kä*n*neswena,
The iordhadho ho*no*m vtan iherusalem,
Sörghiande oc gratande gingo the hem,
Lofwin hedhrin oc ärin gudh,
staan j throne oc halin hans budh,
Minnins altidh a ihesu dödh,
swa wardhin j frälste aff hälfwitis glödh,
I syu tymo*m* som nu är sakt,
skudhin gudz pyno mz alle akt,
Glömin ey marie sorgh oc nödh,
som sörghdhe mest j ihesu dödh,
tha faan j lön for hä*n*na bön,
j dödzsins stw*n*d thes faan j rön
Glädhy mz gudhy for vtan ända,
Maria lat thz os allo*m* hända ame*n*,

Människia thykk*ir* [thu] th*et*ta wara ledhosampt oc lankt tha läs thessa bön mz innelikom athanka som thu best kant,

O milaste h*er*ra ihesu crist,
thu est min gudh oc frälsare thz är wist,
Miskund oc nadh gör thu mz allom,
som vp wilia staa aff synda fallu*m*,
Min käraste h*er*ra iak bidh*ir* thik,
For thinna modh*ir* wördhni*n*g misku*n*da mik,
Oc for thina hälgha fäm vnde,
Forlat mik alla mina synde,
Jak bidh*ir* thik for thith hälgha kors,

th*er* thu tholde dődhin oppa for allo*m* ooss,
For spyutit gyno*m* thina sidho stak,
For blodhit oc watnith th*er* vth sprak,
Fräls mik h*er*ra fran alle nődh,
Fran diäfwlsins wald j myno*m* dődh,
For the thorn krono thit hofwdh thrängde,
For gislana oc risin thin lykama flängde,
For spikana th*er* gyno*m* gingo thina händ*ir* oc főt*ir*,
giff mik aff synda*n*na syukdom bőt*ir*,
For thith dyra blodh aff thinom lykama ran,
gőm mik for syndo*m* oc w*er*ldinna skam,
For thina pyno oc bit*ir*lika nődh, 112
Fräls mik aff äw*er*dhelikom dődh,
Och lat mik äwinnelika mz thik lifwa,
For thins hälgha lykama werk oc swidha,

H*er* sigx aff fyra handa grath som war h*er*ra ihesus christus gräth h*er* j w*er*ldinne j sinom ma*n*dom som sc*r*iptin talar vm

Thy skal thu wita at fősta tara war kär*e* h*er*ra gräth, thz war tha han war főd*dir*, Oc the tarana thőrfte han enkte widh*ir*, Vtan han gräth them for wara synde skuld, For the tarana skal thu ho*no*m storlika thakka oc bidhia innelika, at han forlate thik alla thina synd*ir*, som thu j thinom barndom hafw*ir* giorth oc sigh swa,

Oracio

Iak thakkar thik h*er*ra ihesu christ,
thu est min helsa hop oc trőst,

Ath thu alzwalogh*i*r gudh oc h*er*ra
wilde for mina skuld mä*n*niskia wardha,
Oc thik for mina synd swa ödhmyuka,
Oc tha thu föddis thiin taar vthgiuta,
Alth thit liffw*ir*ne til thin dödh
war enkte a*n*nat vtan pina oc nödh,
Een fatik iomf*ru* war thiin modh*i*r,
een tymb*ir*ma*n* thin fost*ir*fadh*i*r,
Thiin wagga war een krubba aff sten,
thu tholde for ma*n*könit mykyt meen,
Husit war alment thu föddis inne,
oppa thz alle magho thik finna,
godhe oc onde alle lika,
the sik wilia bätra fatike oc rike,
Thu wilt enga mä*n*niskio forsma,
vta*n* alla wilt thu til miskund vntfa,
Jak bidh*i*r thik for thin första grath,
at thu mik mina synd*ir* forlath,
Oc giff mik grath oc hiärtans trägha
ffor alla mina synd*ir* mädhan iak maa lifwa,
Ath iak maghe äpt*ir* min dödh
koma til thik for vtan nödh Ame*n*

Jtem aff them andra gratenom

The andro tarana gräth war h*er*ra tha han lazaru*m* aff dödha vpreste, thentidh han saa mariam magdalenam swa bit*ir*lika grata, aff warkunna*n* oc ömko gräth ha*n* mz hänne, For thy lazarus hafdhe fyra dagha warit dödh*i*r oc luktadhe, Mykyt meer skulu*m* wi grata tha siälin är dödh j dödhölikom syndom, For thy hon

luktar mykyt wer j gudz asyn en eeth rutit azl for människiom, Thy skulu*m* wi bidhia wan h*er*ra gifwa oss idhroghans tara, at wi matto*m* fructsamlika wara synd*ir* grata oc sighia swa

Iak thakkar thik ihesu käraste h*er*ra,
min sötaste gudh och all min ära 113
For thin bit*ir*lika taar thu vthgöst tha
thin wi*n* lazarus j grafwi*n*ne la,
Oc magdalena thik grötölika saghdhe,
At the han dödhan nidh*ir* laghdhe
For fyrom daghu*m* oc monde nu lukta,
At thz skulde thik mödha mu*n*de hon fructa,
Swa haffw*ir* iak alla*n* min aldir til thenna dagh
Söölt mik vsal j synda*n*na graff,
Oc thy wer iak kan thz ey forstaa
Vm min siel är dödh ell*ir* lifwa maa,
iak weth oc enga wisso th*er* aa,
Hwat iak skal hymerike äll*ir* hälfwite ffa,
O liffsi*n*s käla jak flyyr til thik,
For thina bit*ir*lika pyno misku*n*na mik,
Ok läk min dödhöliko synda saar,
oc giff mik ang*ir* oc hiärtans taar
Som thu giordhe magdalena,
Th*er* all thing gaff ow*ir* vtan thik all ena,
Oc lat mik alregh aff w*er*ldinne gaa,
För än iak maa thina hyllyst faa

aff wars h*er*ra thridhia grath

Thridhia sin gräth war h*er*ra palmasy*n*nodagh, tha han redh oppa asnano*m* til iherusalem, Tha

ha*n* fik see stadhin gräth han aff warku*n*nan oc ömko, Oc for then iämir oc ysäld som han wiste j sino*m* hälghasta guddom at them skulde offw*ir* gaa, Swa skuldo*m* wi grata aff rätte warku*n*nan, tha wi seem wars iämc*ri*stins ysäld oc dröfwilse, oppa thz war h*er*ra wili forbarma sik ofw*ir* oss j war*e* yt*ir*sta nödh, thy skulu*m* wi bidhia gudh oc sighia swa

O sötaste ihesu thu est min thröst,
aff diäfwlsins wald hafw*ir* thu mik löst,
thyna warku*n*nan oc miskund
bewisar thu mä*n*niskio*n*ne marghalund
Palma su*n*nodagh gräzt thu sara
ow*ir* th*e*ra nödh thine fia*n*de waro,
Tha thu redh asnan til iherusalem,
oc wiste the ysäld koma skulde them,
The vth aff stadheno*m* moth tik gingo,
som een konu*n*g thik vntfingo
Mz loff oc sang oc myklom hedh*ir*,
thu wart them brat th*er* äpt*ir* ledh*ir*,
The giordho thik sidhan mera nödh
än nokontidh ledh mä*n*niskia til sin dödh,
Mz hedh*ir* oc äro wast thu vntfangin,
ther äpt*ir* nakin til studhinna bundin,
Mz gislom oc risom wart thu slaghin,
som thu war*e* mz knifwo*m* flaghin,
For hedhrin tholde thu korsins dödh,
Oc än wilde thu bit*ir*lika grata th*e*ra nödh,
For thina bit*ir*lika tara bidh*ir* iak thik,
at thu forbarma thik ofw*ir* mik,

Oc bewara mina siel j dödzsins stund 114
ffor diäfwlsins willo och listogha fwnd

Aff wars h*er*ra fiärdha grath

The fiärdha tarana gräth war h*er*ra oppa korsseno tha han badh for oss sin hälgha fadh*ir*, thz giordhe ha*n* aff stor*um* kärlek som han hafdhe til oss, hwilkin k*är*lek han bewiste alt j dödhin, For thy then bit*ir*lika dödhin tholde han for wara skuld, tha wi än hans fianda oc owini warom, Han bewiste oss ok sin k*är*lek äpte dödhi*n* i thy han fördhe mz sik til hymerike arrin aff sino*m* vndu*m*, Oppa thz ha*n* matte bewisa them sino*m* hälgha fadh*ir*, oc bidhia for oss Oc thy sigh hono*m* til loff oc hedh*ir* thessa bön

Oracio

Min sötaste gudh iak thakkar thik
ffor thin stora k*är*lek thu hafdhe til mik,
Oc mik bewiste alt til thin dödh,
tha thu hängde a korsseno j största nödh
wille thu aff hiärtans grwnd
bit*ir*lika grata for mina synd
Oc bidhia thin fad*ir* for mik tha
at iak vsal skulde ey forga,
Oc tholde for mik ohörelik thing,
dödh oc pyno oc mesta thwing,
Aff mere k*är*lek kan engin sighia,
En fore sin win sith liif ath vthgiffwa,
Offw*ir* allan k*är*lek tha gig thin,

Thu vthgaff thit liiff for thin owin,
Jak bidh*ir* thik for thiin grötöliko taar,
ffor thina bit*ir*lika pyno oc all thiin saar,
ffor thin k*ä*rlek oc thina miskund,
Hielp minne siel j dödzsins stwnd,
Oc läth hona när thino*m* wino*m* blifwa
Oc äwinnelika mz them j hymerike lifwa,

H*e*r sigx huru thu skalt hafwa thik j kyrkio*n*ne

Tha thu komb*ir* j kyrkiona skal thu enkte tala onyttelika, ey runa, ey kalza, ell*ir* snakka, Oc ey bakmall om nokon tala, For thy all the bakmal fafäng oc onytta ordh, th*e*r mä*n*niskian talar j kyrkio*n*ne märk*ir* diäfwllin granlika, Oc wil forekasta thik them j gudz dom, Th*e*r wil iak sighia thik een liknilse aff

Thentidh een hälagh*ir* biscop*ir* saghdhe messo Saa hans messo diekn hwar diäfwllin sath j eno windögha oc skreff eeth breff, oc sc*r*eff alla the th*e*r hwiskadho oc runadho j kyrkio*n*ne, Tha brefwit war fult sc*ri*fwat, tok diäfwllin j brefwit mz ta*n*nome*n* oc wilde thz widhar*e* dragha, Oc som han drogh fastast rifnadhe brefwit, oc diäfwllin stötte sit hofwdh at*ir* til ryggia widh wäggena,
115 Th*e*r ath loo messodieknin, Tha straffadhe biscopin messodieknan, oc spordhe hwi han loo, Han saghdhe hwat han hafdhe seeth, Oc wiste biscopeno*m* hwar diäffwllin sath, Tha manadhe biscopin diäfwllin at sighia sik hwat han sc*r*eff,

Han swaradhe Jak scrifwir all the onytto oc fafång ordh ther folkit talar j kyrkionne, Thy skal människian ekke runa ellir tala ther fafång ordh

Naar thu est j kyrkionne, tha skal thu göra thik then tyman nyttoghan, thu skalt ther bidha oc grata, thu skal ekke thik ther mak sökia, thu skalt ey altidh staa, ellir liggia ofwir benkin, Stundom skal thu staa Oc stundom skal thu falla a thin knä, Stundom ma thu sithia, oc stundum ofwir benkin liggia Tha messan börias först, fal a thin knä, Tha man syongir kyrieleyson ma thu sta vm thu wilt, ellir liggia ofwir benkin oc läsa thina bönö, Tha gloria in excelsis siongx tha stat vp, Oc tha man siongir adoramus te, fal a knä, Oc samuledh widh the ordhin Suscipe deprecacionem nostram, tha man siongir ihesu christe fal oppa thin knä Nu wil iak thydha thik vth, Gloria in excelsis deo Et in terra pax hominibus bone voluntatis, thz är swa mykyt sakt oppa warth maal, Ära wari gudhy j höghdhinne oc j iordhrike fridhir thöm människiom, ther äro aff godhum wilia Swa lankt syunga änglane a iwla nath tha war käre herra ihesus christus war föddir En thz som äpte fölghir, diktadhe sanctus hylarius eptir eens pawa bön heth Celestinus Oc ludhar swa laudamus te, wi lofwom thik, vi wälsighnom thik, wi tilbidhiom thik, vi ärom thik, vi thakkom thik for thina stora äro, Herra gudh hymerikis konungir, gudh fadhir alzmäktoghir, Herre een föddir son ihesu christe, Herra gudh gudz lamb, Fadhirsins son,

hwilkin ther bort takir werldinna synd miskunda oss, thu ther bort takir werldinna synd vntfa wara bön, thu ther sitir a höghro hand thins fadhirs miskunna oss, for thy thu est ensamin hälaghir, thu est ensamin herra, thu est eensamen aldra höxte ihesu christe mz them hälgha anda j gudz fadhirs äro, Amen Thetta gloria in excelsis matte engin böria j förstonne, vtan biscopa, tha kom een pawe som heth simachus,
116 han skodhadhe prestanna werdhoghheth at gudh hafwir them vphöght ofwir alla ängla, J thy at the wighia hans hälghasta lykama, oc han skipadhe at alle preste magho böria gloria in excelsis, Framdelis tha man syongir dominus vobiscum bör thik staa, Tha man läs collectam, mat thu liggia ofwir benkin om thu wilth, Tha man siongir Per dominum nostrum fall a knä, Mädhan epistola siongx ma thu sithia vm thu wilth, oc mädhan man siongir graduale, Tha man siongir alleluia skal thu staa, Tha sequencia siongx ma thu sithia om thu wilt, tha ewangelium wardhir läsith skal thu staa, oc skalt taka thin hath ellir hetto aff thino hofdhe, Sancta elizabeth tha hon war iomfru, pläghadhe altidh taka sina krono aff sino hofdhe, tha man las ewangelium, Tha ewangelium börias skal thu göra kors for thik, Tha thz är vte pläghar man bära bokena til konunga oc första, om the äro när oc forstinnor, at the skulu hona kyssa, thz teknar swa mykyt ath all thera ordh som the tala skulo wara swa som thz hälgha ewangelium, Ther äptir fölghir Credo tha skal thu staa, Tha som

siongx ex maria virgine, Et homo factus est, thz thydh*ir* swa mykyt at gudh hafw*ir* for wara skuld ma*n*do*m* vntfa*n*g*i*t aff the renasto iomfr*u*ne sancta maria, tha skalt thu falla a knä, oc skalt aff allo thino hiärta gudhy th*e*r fore thakka, Thz skedhe j eno klost*ir* at een mu*n*k*ir* stodh eentidh j choreno*m* tha som thz sangx ex maria virgine, et homo factus est, at hwarte ful han a knä ell*ir* ney til altarit, Tha ko*m* diäfwllin oc gaff ho*no*m eeth stort slagh oppa halsen, swa at han styrte fra*m* stupo oppa iordhena, oc saghdhe wana thu godh munk, skalt thu ekke nigha äll*ir* thakka gudhy at han for thina skuld wilde mä*n*niskia wardha, Hafdhe han swa mykyt for mina skuld giorth, jak wilde g*er*na nigha oc thakka ho*no*m j allo*m* tymo*m*, Th*e*r äpt*ir* fölgh*ir* offi*r*sangin, wil thu offra tha skal thu thz göra for gudz skuld, oc ey for folkx lof skuld ell*ir* fafänge äro, Thu skalth oc ey offra war*um* h*er*ra aff thz wersta som chayn giordhe th*e*r forbannadh*ir* är oc wardh Thu skalt oc ey offra aff orätfangno goze, Thu skalt thins kyrkio h*er*ra rätta offir ey behalda, thu skalt ey hafwa hath äll*ir* afwndh j thino hiärta tha thu wilt offra, Hafw*ir* thu nokot mz nokro*m* vtesta*n*dande thz 117 skalt thu först affläggia oc forlika, Thu math wel offra äpt*ir* thinne makt hwat thu wilt, Ena fatika mä*n*niskia päni*n*g*ir* är gudhy swa thekk*ir* oc anamelikin som eens rikx manz mark, Tha thu wilt gudhy offra skalt thu wara vtan dödhelika synd, gaar thu til offirs j dödhelike synd vtan ang*ir* oc idhrogha, tha tapar thu thit ärfw-

odhe j swa matto at thu faar th*er* ekke äwinnelikin lön fore, En tho widh*ir*lägg*ir* gudh thik thz mz andro, Est thu vtan dödhelika synd ä huru litith thit off*ir* är, tha thäkkis thz wel warum h*er*ra, Eentidh stodh war h*er*ra j mön-streno j iherusalem oc saa ath mykyt rikt folk kom oc offradhe stort off*ir* ok rikt, Th*er* kom ok een fatik q*w*inna oc offradhe tw skärff ffor thy at hon ey mera hafdhe, tha saghdhe war h*er*ra sino*m* känneswenom at the q*w*inna*n* hafdhe mera offrath än alle the andro, For thy the riko hafdho nogh oc gato thz the offradho wel vmborit En thessin fatika q*w*innan hafdhe ey meer, Hon fortok thz eenda hon hafdhe sinne nödhthorfft oc offradhe thz gudhy, Oc for thy är thes fatika litla off*ir* swa goth som thes rika stora off*ir*, Thu skalt oc ey forsma then fatika. tha thu gaar til offirs ath thu wilth ey när ho*no*m gaa. For thy gudh seer mera äpt*ir* thyno ödhmyuka hiärta än äpt*ir* thino offre, gör thu thz mz höghfärdhogho hiärta, tha tapar thu alt thit ärfwodhe, Tha off*ir*sangin är vte, wend*ir* p*re*stin sik vm til folkit, Oc sigh*ir* Orate pro me peccatore, Thz thydh*ir* swa mykyt, at han bidh*ir* alla the när äro stadde at the bidhi*n* for ho*no*m til gudh at thz hälgha sac*ra*me*n*tit som han skal tha offra ey at enast for sik vtan iämwel for oss alla, Oc for alla the siäla j skärs-eld äro at thz wari gudhy anamelikit, Tha skalt thu falla a knä oc läsa thessa bön

Oracio

O wälsighnadh*ir* h*er*ra ihesu Crist
thu est höxte p*re*st*ir* th*e*r böriadhe först
thz hälgha sac*ra*mentit som nu skal göras
j natwardheno*m* tha thiin pina skulde börias,
Hielp p*re*steno*m* w*er*dhelika thz fulkopna
thik til hedh*ir* oc oss til froma
Siälome*n* j skärsloeld til hughnadh oc thröst
som thu hafw*ir* skapat oc fran hälfwite löst,

Tha ma*n* th*e*r äpt*ir* siong*ir* Per omnia secula
seculorum, skal thu staa, Oc tha man siong*ir* 118
gracias agamus domino deo nostro, Fal a knä
oc stat at*ir* vp, Tha ma*n* siong*ir* per christum
dominum nostrum Fal a knä oc stat at*ir* vp,
Tha man siong*ir* sanctus tha sla korsins tekn
for thik, Oc samuledh tha ma*n* siong*ir* Bene-
dictus qui venit in nomine domini, Tha som
wars h*er*ra lykame lyptis fal a thin knä oc läs
thessa bön

Oracio

O äw*er*dhelikin h*er*ra ihesu christe gudz lamb,
iomf*ru*na son lifsins kälda oc w*er*ldinna helsa,
wälsighnadh*ir* wari thin hälghaste lykame, hwilk-
in thu wisselika tok j iomf*ru* mario renasto
lifwe, Oc for mina skuld oppa korsseno hängde
som iak nu seer j p*re*stins ha*n*dom
lös mik aff allom synda bandu*m*
O äronna konu*n*g*ir* oc lifwandis brödh
kom mik til thröst j minne ytarsto nödh

Tha kalkin lyptis tha läs thessa bön

O sötaste ihesu mild*ir* oc godh*ir*,
wälsighnadh*ir* wari thin blodh*ir*,
som thu for mina skuld j syu stundom
vthgöt aff thino*m* wälsighnadha vndom,
oc offras nu daghlika j p*re*sti*n*s handu*m*,
Forlat mik alla mina synd O liffsins drykk*ir*
gudz dyra blodh kom mik til hielp j mino*m*
dödh ame*n*,

Th*er* äpt*ir* läg thik ofw*ir* bänkin oc läs hwat thu wilt, Thentidh p*re*stin slar sik for brystit oc sigh*ir* nobis Tha bidh*ir* han for allom, Tha sla oc thu thik for brystit, oc känz for warum h*er*ra at thu est een syndogh mä*n*niskia, oc sigh swa, H*er*ra gudh miskun*n*a thik ofw*ir* mik arme syndoghe mä*n*niskio, Tha pater noster sio*n*gx tha bör thik staa, Tha ma*n* siong*ir* första agnus dei fal a knä oc stat atir vp, til thz andra oc til thz thridhia gör samuledh, th*er* äpt*ir* tak pacem oc forsma ekke taka pacem aff nokre mä*n*niskio, P*re*stin gifw*ir* pacem aff altareno til ena bewisnig til at allom them th*er* äro sampnadhe skulu lottaghande wara aff thy hälgho sac*ra*ment som p*re*stin th*er* hanterar oc tak*ir* for oss alla, Thentidh p*re*stin tak*ir* sac*ra*me*n*tit oppa altareno, tha tak*ir* oc j andelike matto alt thz godha folk som th*er* är närwara*n*de mz fulkomplikom k*är*lek til gudh Oc mz sanno*m* ang*ir* for sina synde Tha thu seer at p*re*stin nöt*ir* sacramentum, tha fal a thiin knä Oc bidh wa*n* h*er*ra at han oc thik göri thes w*er*dhoghan ok läs thessa bön

Oracio

O wälsighnadhe ihesu gudh fadh*ir*s son,
thu est thz lifwandis brödhit aff hymerike kom 119
Gör mik w*er*dhoghan thin lykama vntfa
at iak maghe diäfwlsins swik vnga
Oc lath han äwinnelika mz mik blifwa
oc mik han aldregh mz thino*m* syndom fordrifwa,
Han wari min thröst oc mit yt*ir*sta brödh,
Oc beware mina siel for äw*er*dhelikom dödh Amen

Thessa sama bön math thu ok läsa tha thu gaar til gudz bordh oc wilt gudz lykama taka, Thentidh messan är wte ffal a knä ok tak wälsighnilse Tha thu komb*ir* til aptonsangx oc p*re*stin böriar först Deus in adiutorium meum intende, Tha gör kors for thik, thz sama gör oc til the andra tidh*ir*na, Swa opta Gloria patri siongx fal a knä, Mädha*n* psalmane siongas math thu liggia offw*ir* benkin ell*ir* oc sithia om thu wilth Tha ympna*n* syongx bör thik staa, Oc mädha*n* Magnificat siongx skalt thu staa, Thz är then lofsangin iomf*ru* maria sang then tidh hon hafdhe vntfangit christum, Oc withiadhe sina fränko elizabeth Oc vmfä*m*pnadhe hona mz sinom armo*m*, Oc sancte iohannes baptista fröghdhadhe sik j sinna modh*ir* lifwe, Hwat Magnificat hafw*ir* thydha thz find*ir* thu j the andre waraf*ru* frögdh som h*er* äpt*ir* fölgh*ir*, Mädhan natsangi*n* syu*n*gx math thu liggia ofw*ir* benkin ell*ir* sithia mädhan psalmane sio*n*gas En tha man siong*ir* nunc di-

mittis skalt thu staa, Thz är then loffsa*n*gi*n* sancte symeon sang j mönst*r*eno tha han vntfik wan h*er*ra j sina arma Thentidh iomf*ru* maria gig j kyrkio, Hwat nunc dimittis thydh*i*r, thz skal sighias j the fämpta warf*ru* frögdh h*e*r äpt*ir* fölgh*i*r, Naar otosangi*n* siongx skal thu sta til thes venite är vte, Mädhan psalmanä syu*n*gas math thu sithia ell*i*r liggia ofw*ir* benkin, Tha ma*n* läs pater noster for*e* lexome*n* bör thik staa, Oc sithia ell*i*r liggia offw*ir* benkin mädha*n* lexena läsas Tha han läs omeliam bör thik staa til thes han sigh*i*r Et reliqua, The*n*tidh Te deum siu*n*gx skal thu vpsta oc ekke borthga ffor thy thz är een mykyt innelikin loffsang, oc een högh bön som gudhy wel thäkkis th*e*r wil iak sighia een liknilse aff

Miraculum

Thz skedhe j eno klost*r*e thentidh te deum sangx at een hälagh iomf*ru* saa hymelin ypnan Oc wan h*er*ra ihesum christum j sins guddoms
120 walz säte Oc tha som sangx the*n*ne w*er*ssin tibi omnes angeli tibi celi et vniuerse potestates, tha fiollo alle hälghe ängla oppa knä for war*um* h*er*ra oc badho til ha*n*s Syongande Sanctus Sanctus Sanctus dominus deus sabaoth, Tha som sangx j klost*r*eno Te gloriosus apostolorum chorus, tha fiollo alle apostlane j hymerike oppa knä for war*um* h*er*ra oc badho til hans oc sungo Sanctus Sanctus Sanctus dominus deus sabaoth, Tha som sangx te prophetarum laudabilis numerus fullo

patriarchane oc p*ro*phetane oppa knā for war*um* herra oc sungo Sanctus Sanctus Sanctus dominus deus sabaoth Oc tha som sangx Te martirum candidatus laudat excercitus tha fullo alle martires oppa knā Oc sungo samuledh Sanctus Sanctus Sanctus dominus deus sabaoth

Hör än eet a*n*nat miraculum aff thy sama

Een iomf*ru* hālagh sagh eentidh oppa waraf*ru* nat tha so*m* te deum sangx hymerike ypyt, oc waraf*ru* staa hafwande ma*n*ga gulkronor j si*n*ne hand Oc tha iomf*ru*nar sungo sanctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth, ko*m* warf*ru* nidh*i*r-farande j chorin oc satte hwarie iomf*ru* ena gulkrono a he*n*na hofwdh, Oc thy skal thu gerna hōra te deum syungas Oc tha som Sanctus siungx fal a thin knā

Oc skalt thu vita at te deum diktadhe twe hālghe biscopa Sanctus ambrosius oc sanctus augustinus Oc thz skede thentidh Sanctus augustinus war aff thes hālghanz gawo vmwā*n*d*ir* fran hedhne thro, oc kom til sanctum ambrosium at lata sik dōpa Tha han dōptin oc augustinus stodh j dopeno, bōriadhe han sionga Te deum laudamus te dominum confitemur Oc ambrosius swar*adhe* ho*no*m mz the andra w*er*seno Oc swa sungo the badhe hwar th*e*ra sith wers alt til ānda*n*, Nu wil iak vththydha thik te deum laudamus oppa warth maal Thz fōrsta w*er*sit ār swa mykyt sakt, Wi lofwom thik gudh, wi

widh*ir* kä*n*nomps thik wara een h*er*ra, äwi*n*nelikin fadh*ir* alth iordhrike ärar thik, Alle ängla oc alle hymbla oc hymilska wald alment cherubin oc seraphin ropa til thik mz oat*ir*wendelike röst, hälagh*ir* hälagh*ir* hälagh*ir* est thu h*er*ra gudh, Hymbla oc iordh äro ful aff thins guddombs waldz äro, thik lofwar then hälghe apostla chor,
121 thik lofwar thz liofflika p*ro*phetanna tal, Thik lofwar thz skinande martyrum h*er*skap Thik widh*ir*gaar kringom alla w*er*ldena the hälgha kyrkia, Fadh*ir* omättelikx wals, Oc thin äraktogha sanna oc enda son Oc thröstarin then hälgha anda Criste thu est äronna konu*n*g*ir*, Thu est gudz fadh*ir*s äwi*n*nelikin son til at frälsa ma*n*könit oc vntfa stygdis thu ekke widh iomf*ru*na liiff, Tha thu dödhin hafdhe forwnnit, vplät thu throandu*m* hymerikis rike, Thu sit*ir* a gudz höghro hand j thins fadh*ir*s äro, wii throm at thu est komaskolande domare, Thy bidhiom wi thik kom til, hielp thino*m* thiänarom hwilka thu at*ir*löste mz thino dyra blodhe Oc lath oss begawas mz äwinnelike äro mz thino*m* hälgho*m* ma*n*nom H*er*ra gör helth thit folk oc wälsighna thina ärfwinga oc styr thö*m* oc vphögh them äwinnelika, Wi wälsighno*m* thik ofw*ir* alla dagha Oc wi lofwo*m* thith na*m*pn äw*er*dhelika, w*er*dhoghas h*er*re oss j thesso*m* daghено*m* vtan synd bewara Misku*n*da oss h*er*ra misku*n*da oss thin misku*n*d h*er*ra ko*m*me ofw*ir* oss swa som wi hopadhoms til thik, H*er*re iak hopadhe til thik lath mik ekke skändas äwinnelika

¶ Th*e*r äp*ti*r fölghia laudes, tha mat thu sithia om thu wilt til thes laudate dominum de celis siongx tha bör thik staa sidhan til ottosangin är vte, Tha p*ri*mit siongx skalt thu staa swa länge ympna*n* är vte, vndi psalmana ma thu sithia Oc mädhan quicumque vlt siungx skalt thu staa ¶ Tha ma*n* siong*ir* terciam sextam oc nonam skalt thu staa vnd*ir* ympnome*n*, Oc sithia äll*ir* liggia ofw*ir* bänkin vnd*ir* psalmome*n*, Tha Salue regina börias fal a knä ok stat at*ir* vp, tha man siong*ir* Et ihesum benedictum &c fal a knä och stat at*ir* vp, Tha O clemens siongx fal a knä, Oc samuledh til o pia gör oc swa til o dulcis maria

Eth miraculum

Thz skedhe eentidh j eno klost*re* tha brödh*ir*ne sungo Salue regina war een hälagh q*wi*nna j kyrkio*n*ne, Hon saa tha brödh*ir*ne sungo Et spes nostra salue, at iomf*ru* ma*ri*a kom in j choren oc helsadhe alla brödh*ir*na Oc thäntidh so*m* sangx Eya ergo aduocata nostra saa the sama q*wi*nnan at iomf*ru* maria ful a knä fore sin wälsighnadha son oc badh for brödhrome*n* Tha the sungo illos tuos misericordes oculos ad 122
nos conuerte, tha wände hon siin öghon til thöm, Oc saa alstingx lioflika oppa them ¶ Tha the sungo Et ihesum benedictum fructum ventris tui, Tha tok warf*ru* sin wälsighnadha son mz badho*m* sino*m* handum ok hult ha*n* vp oc wiste han brödhrome*n* Oc gig for hwa*n* th*e*ra staa oc wiste hwariom s*er*delis sin son mz stor*e* glädhy, Thz

wi alle matto*m* han mz glädhy see hielpe oss fadh*i*r oc son oc thän hälghe ande Ame*n*

Hör meer aff salue regina

Thz war een godh*i*r p*re*st*i*r han pläghadhe altidh läsa salue regina äpt*i*r sina tidh*i*r, Han war eentidh stadd*i*r oppa ene mark oc stort owädh*i*r byriadhis aff thordun liongeld oc rägn Han fik see ena kyrkio oc gig th*e*r in oc satte sik fore ware fru altara oc so*m*pnadhe th*e*r han sath, tha taladhe warf*ru* beläte til hans aff altareno oc saghdhe, Mädhan thu pläghar läsa salue regina skal thik hwarte thordyn ell*i*r lyongeldh göra skadha, Oc thy skulu*m* wi g*er*na läsa salue regina thz tak*i*r iomf*ru* maria mykyt thäkkelika

Höör än mera

Manga iomf*ru*r waro j eno klost*re* the hafdho skönt korn standande oppa sino*m* ak*i*r, Th*e*r kom rädhelikin thordyn, lyungeld*i*r oc haghil ofw*i*r alla mato, Tha gingo syst*ra*na in j kyrkio*na* fore warf*ru* altara oc sungo salue regina Oc badho warf*ru* them oc th*e*ra korn bewara, Th*e*r skedhe eet stort vnd*i*r, Alt thz korn j thy landeno war slogx nidh*i*r oc fordarfwadhis vta*n* klost*i*rsins korn bleff alt sama*n* behaldit, Thz kom til aff iomf*ru* mario dyghdh For thy the su*n*go henne til hedh*i*r Salue regina, Salue regina lydh*i*r a wart mal skal thu nu fa höra

Heel see thu misku*n*dinna drotni*n*g, liiff, sötme oc wart hop, Heel si thu til thik ropom wi elend-

ena barn, til thik sukkom wi snyptandis oc gratandes j thesso*m* tara*n*na dall, eya O waar däghthing*ir*ska, went til oss thiin misku*n*samlika ögho*n*, oc tee oss ihesum thins q*wi*dz wälsighnadha fruct, äpt*ir* th*etta* ellende O misku*n*saam O milda O söta iomf*ru* maria Amen

Swa skalt thu halda äpt*ir* thi*n*ne makt thina bönir oc läsni*n*g, som iak hafw*ir* thik nu lärth, git*ir* thu mera giorth, tha skalt thu thz g*er*na göra, Oc tha thu hafw*ir* läsith waro*m* h*er*ra thz thu wilt, Tha skal thu th*er* nest hedhra wara fru mz 123 thinne läsni*n*g, oc andra hälgha men, Thu skalt g*er*na hedhra syu iomfru mario fröghdh*ir* thz är hänne mykyt thekkelikit, Thz är bewist mz eno*m* klärk, Han pläghadhe hwan dagh enka*n*nelika hedhra iomfr*u* mario syu fröghdh*ir*, oppa thz at hon wilde w*er*dhoghas fröghdha han j syno*m* yt*ir*sta tyma, Thz skedhe oc swa Thentidh han laa j sinom yt*ir*sta tyma, kom iomf*ru* maria til ho*no*m mz mangom iomf*ru*m oc änglom, Oc stodh for ho*no*m oc saghdhe swa Min win jak thakkar thik, for then hedh*ir* oc äro thu hafw*ir* mino*m* fröghdho*m* bewist, thy wil iak nu fröghdha thik j thyno*m* yt*ir*sta tyma, Thu skalt nu döö, Oc koma for vtan pyno til äwinnelika hymerikis frögdh, Thy skal thu g*er*na hedhra iomf*ru* mario fröghdhir, äpt*ir* thinne makt

af varf*ru* fröghdho*m*

Thu skalt thz wita at iomf*ru* maria fröghdh*ir* waro swa manga, at engin pwr mä*n*niskia kan

them räkna, Huru opta hon sagh oppa sin wälsighnadha son, thz war he*n*ne stoor glädhy, Huru opta hon thänkte a han ell*i*r taladhe mz ho*no*m, war he*n*ne stoor glädhy, Nu än tho at häna frögdhd*i*r waro manga, Tha äro enka*n*nelika syu aff them merkelika oc stora, hwilka man skal g*er*na hedhra ok ära

Första fröghdhi*n*

The första fröghdhena fik hon tha gabriel ängil til hä*n*na kom oc budhadhe he*n*ne at hon skulde j sino renasto iomf*ru*liko lifwe, vnfa gudz son w*er*ldinna helara, tha hon gaff samthykkio ok fulbordh til ängilsins ordh, tha wardh gudh mä*n*niskia j hänna renasta lifwe, Th*et*ta war foreteknat j gamblo laghome*n*, Thentidh gudh aff hymbleno*m* nidh*i*r sände thz hymilska brödhit j ödhknena israels suno*m*, Tha bödh gudh moysy lata göra eeth skrin aff eno handa thrä, som kalladhis sethim thz ruthnar aldre, Thz skrinit skulle forgyllas badhe innan ok vtan Ok swa skulde in i skrinit eeth ämbar aff renasta gwll, fwlt mz thy hymilska brödheno som kalladhis ma*n*na,

Medh skrinith är oss beteknat iomf*ru* maria rene iomf*ru*like lykame, Ha*n* war gör aff thz thrä, som aldregh matte rutna ell*i*r fulna, Thz är swa meent at iomf*ru* mario renaste lykame skulde ey rutna ellir fulna j graffwe*n*ne, som andre lykama, Vtan hon skulde mz lykama ok siel fara til hymerikis rike, Skrinit war ok

forgylt inna*n* oc vtan, Thz teknar at iomf*ru* maria 124
war oc är skäär oc reen iomf*ru*, inna*n* j sino hiärta oc j sinom thankom, Oc vtan til j ordhu*m* oc g*er*ni*n*gom, Th*er* war j skrinit eet ämbar aff gull, thz teknar iomf*ru* mario hälghasta siell som j hä*n*na lykama war, J ämbareno war thz hymilska brödhit ma*n*na, thz teknar wan h*er*ra ihesum christum, som inne lyktis j iomf*ru*na siel oc lykama, Han sigh*ir* aff sik sielfwom, Jak är thz lifwandis brödhit som aff hymerike hith nidh*ir* kom, Hwa som ät*ir* aff thz brödhith, ha*n* skal äw*er*dhelika lifwa, Th*et*ta sama teknadhes oc mz arons wand hwilki*n* som blomstradhis oc bar fruct aff gudz vnd*ir* mote nat*ur*likom skipilsom, Swa blomst*ra*dhis iomf*ru* maria, then tidh hon vntfik sin son j sino renasto iomf*ru*liko lifwe, aff gudz vnd*ir* vtan manz tilhielp, Th*etta* war ok for*e*teknadh j gambla laghome*n* mz them vlla fätteno*m* som gedeon laghdhe oppa een thörran gräswald, ell*ir* grönswärdh, Och badh gudh gifwa sik eth tekn swa at daghin aff hymbleno*m* skulde nidh*ir* koma j vlafättin, oc göra han watan, oc all iordhin om kring skulde blifwa thör, Swa skedhe ok, daggin kom aff hymblenom j eensampna vlafättin, ok kom hwarghin oppa iordhena, Swa kom the wälsighnadha daggin aff hymerike, thz är gudz son j iomf*ru* mario liiff, For thy hon war thes w*er*dhogh ensame*n*, oc engi*n* annor j w*er*ldinne, Oc thz war he*n*ne een stoor fröghdh oc glädhy, thy skalth thu hedhra hä*n*na första frögdh, oc sighia swa,

bönin

Glädz maria modh*i*r aff fröghdhom riik,
thi*nn*e frögdh war engi*n* glädhy nokon tidh liik,
En tho at thina fröghdhe mono ma*n*ga wara,
tho wil iak synd*ir*lika syu ath ära,
Thin första fröghdh war vndarlik,
tha gudh mz änglenom budhadhe thik,
at ha*n* thik for alla q*wi*nnor j rätte mato
hafdhe vthwalt oc wilde aff thik sik födha lata,
tha thiin hälghasta siel gaff fulbordh
til sancti gabrielis engils ordh,
tha kom j thin hälghasta lykama sa*n*nelik
Jhesus christus th*er* gudz lamb kallar sik,
th*er* for*e* teknar renaste lykame thin
aff sethim thrä thz forgylta skriin,
125 thin siel är ämbarith aff gulleno rödh,
th*er* inne laa manna hymerikis brödh,
thu est then blomstrande wandin araonis,
thu est the faghra vllin gedeonis,
For thina första ffrögdh manar iak thik,
at thu bidh thit kärasta barn for mik,
Oc glädh mik j mi*n*ne yt*ir*sta nödh,
oc bewara mik fra*n* äw*er*dhelikom dödh

¶ The andra warf*ru* fröghdh war, thentidh hon hafdhe gudz son j sit rena iomf*ru*lika liff vntfangit, oc kom til elizabeth sancti iohannis baptiste modh*i*r, oc helsadhe hona, tha aff stor*e* frögdh oc glädhy rördhis och gladdis sanctus iohannes j sinna modh*i*r lifwe Oc een andelikin glädhy kom j iomf*ru* marie siel, thy byriadhe

hon loffwa oc wälsighna gudh, oc sang mz store glädhy een nyan loffsang, thz är Magnificat anima mea dominum, Hwilkit iak wil thik vththydha oppa swensko, at thu math forstanda, Thz första wersith ludhir swa Miin siel skal lofwa oc wälsighna herran, Oc min ande gladdis j gudhy som är min helsa, ffor thy han skodhadhe sina thiänista qwinno ödhmyukt, Oc for then skuld skulu alla släktir sighia mik wara hälagha, For thy then som mektoghir är hafwir stoor thing mz mik giorth, ok hälakt wari hans napn, Oc hans miskund spredhir sik aff släkt oc til släktir, offwir them han rädhas, Han hafwir sith wald bewist j sinom styrk, Han skingradhe the höghfärdhogha j thera hiärta thankom, Han affsatte the waldogha aff thera säte, oc vphöghdhe the ödhmyuka, the som hungra ellir astunda godh thing, them wil han vpfylla mz allo godho, Oc the rika som gernas äptir wärlz godz, wil han lata forga fafänga oc toma, Han hafwir vntfangith israels folk til sith barn, och mintis a sina miskund, Swa som han hafdhe talat til wara forfädhir, abraham oc hans släkte förra j werldinne,

¶ Thenna loffsangin diktadhe iomfru maria aff thes hälghandz inskyutilse, oc framfördhe han mz store frögdh oc glädhy, then tidh hon helsadhe elizabeth, oc bar wan herra j sino renasto iomfruliko lifwe, oc thy är hon liknadh widh eeth balsama fath ellir kar, Thz fath ällir kar ther balsama skal j latas skal wara alstingx reent, Swa vthsökte alzwaloghir gudh thz aldra renasta

kar, th*er* ha*n* ku*n*de finna j w*er*ldinne, j hwilkit 126 ha*n* ingöth the dyrasta balsama sin hälghasta guddom, thz karit war iomf*ru* maria, Balsama hafw*ir* the makt at hon forläng*ir* mä*n*niskio*n*ne sith liiff, Swa hafw*ir* the dyra balsama th*er* in war gutin j mario, gifwit oss äwi*n*nelik*i*t liff oc frälst oss fran äw*er*dhelikom dödh, Maria är liknadh widh then buskan th*er* moyses saa bri*n*na oc ey falla, eldin war j buskano*m* oc tho bleff busken oskadd*ir* oc heel, oc lika grön mz allo, Swa bleff iomf*ru* maria altidh j iomf*ru*likom renlek, Maria är ok liknadh widh ena sköna iomf*ru* th*er* heth abisagh, som soff när konu*n*g dawidh tha han war gamal oc kaldir, For thy hon skulde han w*er*ma, Han hwiltis oc soff j hä*n*na sköth Oc tho likowel bleff hon iomf*ru*, Swa hwilt*is* then hymilske konu*n*g dauid j iomf*ru* mario, Oc hon bleff tho renasta iomf*ru* swa sidha*n* som för, oc blifw*ir* for vtan ända, oc thy skal thu hedhra the a*n*d*ra* henna frögdh mz thesse bön

Glädz maria hymerikis sool oc drotni*n*g,
Ful mz frögdh oc glädhy oc alle fäghrind,
Thina andra frögdh tha hedhro*m* wi thes,
at thz hälgha barnit iohannes
j modh*ir* lifwe rördhis ok loo mz mykle frögdh,
oc thu renasta iomf*ru* sang mz glädhy oc dygdh
Een psalm man kallar Magnificat,
thy est thu thz rena balsama fat,
th*er* gudh the dyro balsamo in göth,
so*m* fran oss fordreff äwi*n*nelik*in* dödh,
Thu est then buske obrä*n*d*ir* mz allo,

th*er* moyses sa bre*n*na oc ekke falla,
Thu menas oc mz them yrtagardhe,
th*er* gudh sielfw*ir* lykta*n* wardhe,
Thu est the sama konu*n*g dauitis
the wänasta abisagh sunamitis,
thz war een vthwald skön iomf*ru*,
mz he*n*ne wilde konu*n*ge*n* hafwa sina roo,
Swa hwiltis j thith hälgha hws
then höxte konu*n*ge*n* ihesus,
For thina and*ra* frögdh bidh*ir* iak thik,
at thu mildasta iomf*ru* bidh for mik,
oc hielp mik ath faa j hymerike roo,
mz thino*m* son oc thik äwinnelika boo Ame*n*

The thridhi iomf*ru* mario frögdh war then tidh hon födde sin wälsighnadha son skär iomf*ru* oc reen, vtan ärwodhe dröfwilse oc meen, thz hafdhe p*ro*phetin ysayas for*e*spath tha han saghdhe Egredietur virga de radice iesse Een telnu*n*g ell*ir* spruti skal vthwaxa aff iesse roth, oc then sprutin skal bära eeth blomst*ir*, Jesse war konu*n*gx dawidz fadh*ir*, Aff hans släkt waxte een blomstrande spruti thz war iomf*ru* maria, Aff 127
them sprutanom fram gig eeth ädhla blomst*ir* thz war ihesus christus Swa som blomstrit vthgaar aff q*wi*steno*m*, oc skadhar tho q*wi*sten enkte Swa wardh ihesus christus aff iomf*ru* mario född*ir*, oc thz skadhadhe he*n*na renasta iomf*ru*dom enkte For thy hon bleff reen oc skär iomf*ru* j barnbyrdh oc äpte, Thz fore teknadhis oc mz them porteno*m* th*e*r ezechiel propheta saa oc war at*ir*lukt*ir*, tha saghdhe ängillin til hans, then

portin thu seer han är lukt*ir* Oc skal aldregh vplatas, tho skal gudh gynom han gaa Oc portin skal blifwa lukt*ir*, The*n*ne at*ir*lukte portin teknar iomf*ru* mario ffor thy at aff hä*n*na at*ir*lukte iomf*ru*liko lifwe föddis ihesus christus gudz son, Oc hon bleff iomf*ru* tha hon födde, Th*etta* war ok for*e*teknat mz eeth bärgh aff hwilko sc*ri*fwat staar j daniels propheta bokom Konu*n*g nabogodonosor sagh j enom dröm eeth beläte for sik standa, thz war mykyt stoort, hofwdhit ok halsen war aff gul, brystit oc armane waro sölfw*ir*, buken oc ryggyn messing, benin waro iärn oc föte*r*ne waro halff aff iärn oc half aff iordh, Han saa när beläteno eet högth bärgh, aff thy bergheno wardh huggin een steen vtan manz händir Then stenin slogh belätit sund*ir* oc giordhe thz til enkte, Mz th*e*tta belätit är w*er*ldin teknadh, Hon war j förstonne swa som gwl, thz är at hon war fullelika godh, th*er* äpt*ir* wardh hon w*er*re thz teknar sölfrith Swa wardh hon än w*er*re thz teknar messingin, Nu är hon som iärn H*er* äpt*ir* wardh*ir* hon än w*er*re Oc thz teknas mz iordhinne Mz thy högha b*er*gheno teknas iomf*ru* maria, Aff thesso b*er*ghe war huggin een steen vtan manz hand, thz är wardh född*ir* aff iomf*ru* marie vtan manz tilhielp Stenin slo nidh*ir* belätit, thz teknar at christus skal a domadagh nidh*ir* sla alla the th*er* w*er*ldinne hafwa thiänt, Oc thy läs the*n*na bön iomf*ru* mario til hedh*ir*

Glädz maria aff iesse slekt eeth blomstra*n*de riis,
thu est ofw*ir* alla fäghrind oc lust eeth pa*ra*diis,
Thina thridhio glädhy kan engin forsta,
som thu j siel oc lykama monde vntfa
j the stwnd thu födde thin son then hälgha Crist,
Hwilkins dott*ir* oc modh*ir* thu est for wist,
thy est thu lucte portin ezechielis, 128
thu est oc thz högha berghit danielis,
gyno*m* then portin gig war h*er*ra,
Oc war ey vplatin tha ell*ir* förra,
Aff thz bärgh war huggen een steen
vtan händ*ir* oc ärwodhis meen,
Swa föddis aff thik O iomf*ru* reen,
gudz son ihesus vtan smitto oc meen,
Rät swa som solin skiin gynom thz glar,
th*er* heelt oc klart oc faghirt är,
O rosin bloma hwat frögdh oc glädhy monde thu faa,
tha thu hans fäghirsta änlite första sin saa,
Oc laghdhe han ath thino bryste,
Swa lioflika thu ha*n* klappadhe oc kyste,
For thino thridhia frögdh bidh*ir* iak thik,
wänt thi*na* mykla miskund til mik,
Oc hielp mik maria wälsighnadh iomf*ru*a,
At iak maghe gudz änlite mz glädhy skodha Ame*n*

aff the fiärdho frögdh

The fiärdha warf*ru* frögdh war then tidh the hälgho thre konu*n*ga komo oc fördho hä*n*na wälsighnadha son sith off*ir* oc badho til hans Oc widh*ir* gingo han wara gudh oc man Oc

w*er*ldinna skapara oc helara thz war he*n*ne een stor frögdh, Thz är foreteknat oc bewist j konuga boku*m* Th*er* staar swa sc*ri*fwat at konu*n*g salomon läth göra eeth kostelikit säte ell*i*r domstool aff filsben oc klädde thz alth mz gulle, th*er* stodho widh*i*r xij leon Siex oppa hwaria sidhio, then stolin ell*i*r sätith war swa kostelikit ok skönt, at hwarghin fantz thes like, Oppa them stoleno*m* sat konu*n*g salomon, tha andre konu*n*ga komo aff främadha landu*m* til hans, oc fiollo for ho*no*m a knä oc gafwo ho*no*m stora gafwor, Mz thesso*m* konu*n*g salomon teknas then höxte konu*n*gen ihesus christus, Then filsbens stolin thz är iomfr*u* mar*ie* sköth, oppa hwilko han sath tha the thre konugane komo aff främadha lando*m*, oc badho til hans Oc offradho ho*no*m rika gafwor, Nidhan til a konu*n*gx salomons stool stodho tolff leon a badha sidhor, ofw*i*r them war stolin mykyt vphöghdh*i*r, th*er* teknas mz tolff hälghra ma*n*na skipilse, ell*i*r stadhgha j hymerikis rike, Offw*i*r hwilka iomfr*u* maria är ärlika vphögdh offw*i*r them alla, Then andre äro p*at*riarcha, thridhi p*ro*ph*et*a, Fiärdhe apostlana Fe*m*pte ewangeliste Siätte martires Syunde confessores Attande hälgha iomfrwr Nyonda hälgha änkior, tyonde hälakt hionolaxfolk, Ellopte got reenlifwis folk oc andelikit Tolffte alt w*er*ls folk, oc offw*i*r alla thessa är iomfr*u*
129 maria vphöghdh, oc bär for them ena krono, For thy j bland alla thessa stadhgha war engin swa fulkomin, at ha*n* lothlös war aff alle synd. J ängla choreno*m* wardh syndi*n* fu*n*nen, Swa oc

j bland p*at*riarcha*na* oc p*ro*ph*eta*na oc apostlana, oc j bland alla hälgha män ffanz engin then thz matte sighia, at han vtan synd ware vtan iomf*ru* maria all ena, Ho*n* gig h*er* ofw*ir* for thy alregh fandz minsta synd j he*n*ne, oc for thy är hon liknadh widh tortilduuo*na*, som är vtan galla, Swa war iomf*ru* maria, oc är vta*n* synd mz allo, Nu skalt thu wita hwat offrit teknadhe som konugane offradho war*um* h*er*ra, The offradho thriggia handa som war rökilse, mirra*m* oc gul, Rökilse pläghadhe p*re*stane offra i gambla laghome*n*, Oc thy offradho konugane rökilse til ena bewisni*n*g, at thz barnit skulde wara höxte p*re*st*ir*, som sik siälfwa*n* offra skulde ffor alla w*er*ldinna synde, Thz andra offrit war mirra thz är eeth beyst oc bit*ir*t thing, thz teknadhe then beska oc bit*ra* dödhin, som then pilti*n* skulde lidha for wara synde skuld, Thz thridhia off*ir* war gul, Gullit bör enka*n*nelika konu*n*gom, Oc thy offradho the gull til bewisni*n*g, at the*n* pilti*n* war een konug*ir* offw*ir* alla konu*n*ga, Thesse thri konu*n*ga waro kalladhe Jaspar, Melchior oc baltazar, oc een stiärna ledde them thith th*er* the wan h*er*ra fu*n*no, Swa är iomf*ru* maria een ledhestiärna, som oss forma ledha thit som wi maghu*m* wan sötasta gudh oc h*er*ra finna, oc thy skalt thu helsa hona mz thesse bön

Gladz maria fäghirsta ledhe stiärna,
thina fiärdho frygdh wil iak ära fulg*er*na,
the thu fikt mz hedh*ir* oc soma,

tha the thri konunga til thik komo,
Oc fördho thino barne rik hafwor
Rökilse mirram oc gul for stora gafwor,
Mz rökilse som prestene för offradho her,
thin käraste son oss teknadhir är,
at han höxte prestir wara skulde,
ther sik siälfwan offra wilde
For människionna synd oc hänna bruth,
For hwilka han sik dräpa loth,
The bitra mirram teknar hans dödh,
ther oss hafwir löst aff store nödh,
Gullit teknar offwir all thing
thin son at wara een waldogh konung,
Thy est thu thz filsbens säte,
ther then wise salomon sik a hwilte,
thu est een tyrtilduua vtan galla,
Oc een ärlikin krona ofwir hälgha män alla,
130 For thina fiärdho frögdh fru bidhir iak thik,
at thu bidh thin kärasta son for mik,
thz han mik alregh för döghia late,
ffor än iak beggias idhra winskap forthiäna matte,
Amen

fämta fröghdhin

The fämpta wara fru frögdh war then tidh hon gig j kyrkio, tha hon bar sin son aff bethleem til iherusalem j mönstrith, Oc offradhe han sinom hymilska fadhir, thz war henne stoor glädhy at henna kärasta barn, hafdhe swa mäktoghan oc höghan fadhir j hymerike, J them sama tyma kom j mönstrith then räthwise prophetin symeon, Han war gamal oc hafdhe antswar fangith aff

them hälgha anda, at han aldregh skulde döö, ffŏr än ha*n* hafdhe seth gudz son j sino*m* ma*n*dom, Ha*n* tok piltin a sin arm, oc böriadhe lofwa han oc wälsighna, Oc wardh swa gladh*i*r at ha*n* ey astu*n*dadhe läng*ir* lifwa, vtan badh vm dödhin oc saghdhe, Nunc dimittis seruum tuum domine, &c O h*er*ra gudh lath nu thin thiänara fara j fridh, som thu mik lofwadhe, For thy min ögho*n* hafwa seeth thina sälikheth, thz är thin säle son, hwilkin thu hafw*i*r giorth ell*i*r reth for alla mä*n*niskio änlite, til eeth lyus som lysa skal hedhnigome*n*, Oc til thins folkx äro aff israel, th*er* kom ok til mönstrit the hälgha frwn anna p*ro*phetissa, som lifdhe mz sino*m* bonda i syu aar, Oc äpt*ir* hans dödh hafdhe hon sithit änkia j lxxxiiij aar, oc thiänt trolika gudhy, Hon böriadhe oc wälsighna pilt*en* ok lofwa, th*er* hioldo the första kyndil messo mz stor*e* glädhy, Thz skulu*m* oc wi mz glädhy göra hwart aar, oc skulu*m* lofwa oc wälsighna mz gudhliko*m* böno*m* oc brä*n*na*n*de lyuso*m*, thz sa*n*na oc wälsighnadha lyusit iomf*ru* maria son, th*er* alla werldena haffw*i*r lyst, oppa thz at han wili w*er*dhoghas inna*n* lysa war hiärta mz sinne nadh, thy skalt thu hedhra warf*ru* frögdh som hon tha hafdhe mz thesse bön

Glädz maria rena roos for vtan thorn,
aff konu*n*g dawidz släkt föd oc borin,
Thin fämpta glädhy kom thik tha
thu blomstra*n*de roos aff iericho
Gladhlika vthgig aff bethleem,

til mönstrit innan iherusalem,
Oc fördhe thin wälsighnadha son mz thik,
131 oc offradhe han sino*m* fadh*i*r j hymerik,
Rätwise symeon kom ok ther,
som aff them hälgha anda gifwit war,
At han skulde alregh förra döö,
än han finge ihesum thin son see,
Sidhan han fik the hälgha gafwo
lyste ho*no*m ey läng*ir* j w*er*ldinne lifwa,
Thit kom ok anna p*ro*phetissa,
th*er* begingin j gladhlika först kyndilmesso,
Alle lofwadho piltin som wel til bör,
thy ath aldregh [war] swa hälagh*i*r sidha*n* ell*i*r för,
Haffdhe han sik ey latit födha
tha war*um* wi ekke löste aff dödha,
For thina fämpto frögdh fru bidh*i*r iak thik,
at thu bidh thin kärasta son for mik,
At ha*n* mik frelse j mi*n*ne nödh,
oc gifwi mik een sälan dödh Ame*n*

af siätta frögdhin

The siätta warf*ru* frögdh war thentidh hon at*ir*fan sin kära son, som hon hafdhe tapadh, Tha then wälsighnadhe piltin war tolff ara gamal skulde iomf*ru* maria oc ioseph ga til ena pasca höghtidh, j iherusalem Oc piltin gig mz them, tha the hafdho th*er* warit j syu dagha, gingo the at*ir* oppa hem wäghin oc piltin ihesus bleff qwar j mönst*r*eno, them owitande, En iomf*ru* maria thenkte, at piltin följhdhe sino*m* fost*ir* fadh*i*r ioseph mz ma*n*nome*n*, Oc ioseph

thänkte, at han fölghdhe sinne modh*i*r j q*w*inno skarano*m*, For thy thz war een sidhwänia at nar folkith skulde gaa til iherusalem j höghtidh, tha gingo mä*n*nene sik j eno*m* skara, Oc q*w*innonar gingo sik j androm skara, Oc barnin matto gaa mz badho*m* skarome*n* ä hwar the wildo, thz war godh sidhwänia, For thy j hälghom tymo*m*, oc pelag*r*ims wägho*m* äpt*i*r afflat, skulde ekke mä*n* oc q*w*innor hafwa mykyt snak, ell*i*r ko*m*pani mellan siin, Oppa thz at the matto thes bät*i*r th*e*ra renlek bewara, Nu thentidh iomf*ru* maria oc ioseph hafdho wandrat ena daxledh, aff iherusalem, oc komo sama*n* om qwälin, saknadho the piltino*m* Oc sökto mykyt sörghiande anna*n* daghi*n* äpte ho*no*m j bland sina wini, oc j bland andra the han kändo, Oc fu*n*no ha*n* ekke, Thridhia daghin gingo the at*i*r til iherusalem, oc fu*n*no han th*e*r sithiande, i bland wisa mestara, Oc genstan modhrin taladhe til hans, stodh han vp oc gig mz them, hem til th*e*ra hws, oc war them vnd*i*rbughin oc lydhogh*i*r, thz war eeth storth thing, at hymerikis konu*n*g*i*r oc alz walogh*i*r gudh wilde sik swa ödhmyuka, 132 at han wilde wara vnd*i*rdanogh*i*r ene fatike iomf*ru*, thy är gudh liknadh*i*r j sc*r*iptinne widh eenhörni*n*gen, thz willa dyurit wart vnd*i*rdanokt ene iomf*ru*, oc laghdhe sik j he*n*na sköth oc wart swa fangit Gudh är ok liknadh*i*r widh eeth leon, leonit är ekke got swa göra tampt, at thz löp*i*r j tugh ell*i*r band, Än iomf*ru* maria giordhe gudh swa spaka*n*, at han ffölghdhe hä*n*ne, som lambit plä̆ghar fölghia sinne modh*i*r

Gudh är ok liknadhir widh een adhil örn, Han är ondir at göra swa taman, at man maghe lukka han oppa sina hand, Än maria giordhe gudh swa taman, at hon lukkadhe han ä hwart hon wilde, Gudh är ok liknadhir widh then starka sampson, som engin kunde binda, Än maria haffwir gudh bundit, oc j klädhe swept oc wndit Gudh är ok liknadhir vid then wisa salamon, som engin kunde mz wisdom winna, Än maria hafwir giort wisasta gudh til eth barn, tho war han swa wiis j sinom barndom som han är nu j sinom allirdom, Gudh är ok liknadhir widh pellicanum, Thz är een fughil, han gifwir sinom vngom sit eyghit blodh, Oc ther gör han them lifwande mz, tha ormen hafwir them dräpit, Swa giordhe gudh mz oss, tha ormin hafdhe dräpit oss j paradyso, giordhe han oss atir lifwande mz sino dyra blodhe, Gudh är ok liknadhir widh eeth dyur, thz hetir salamandra, thz byggir j eldenom, Man findir the bärgh som altidh bränna aff eldh, Oc thz kan engin släkkia, Oc j them eldenom byggir thz dyurith salamandra Oc ther kan engin til koma, then som thz dyurit wil gripa han gör een annan eldh lankt fran bärgheno som brindir, tha dyurit faar see then andra eldin springir thz vth aff sinom eldh, oc j then andra, oc swa wardhir thz fangit Swa war christus j eldenom, thz är j hymerike, j sins hymilska fadhirs sköth, at engin kunde til honom koma, Än iomfru maria giordhe her nidhre j iordhrike een annan eldh, thz är then brännande kärlek, som hon hafdhe til gudh

j sino hiärta, Tha war h*err*a saa then eldin, sprang
han aff sins fadh*i*rs sköth, j iomf*ru* maria ren-
asta lykama, Oc swa wardh han fangin Gudh
är liknadh*i*r widh eeth grymt panter, hwilko
enkte dywr maa mote staa Swa grymb*ir* war
gudh, oc än myklo meer, at engin man ku*n*de 133
hans wredhe forsona, vtan iomf*ru* maria, ho*n* hafw*ir*
blidhkat hans grymheth, oc forsonat hans wredhe,
Hafdhe een mä*n*nisskia förra format gifwa alla
w*er*ldena, hon hafdhe ey thes häld*ir* ku*n*nit
koma til wan h*err*a, En nu är gudh swa blidh-
kadh*i*r oc forsonadh*i*r, at mä*n*niskian maa mz
eno skärff köpa sik hymerikis rike, Hafdhe oc
een mä*n*niskia gratit förra swa manga tara som
watn är j hafwino, hon hafdhe ekke format koma
for gudz öghon, Än nu är gudh swa forsonadh*i*r,
at vm mä*n*niskian sukkar eentidh for sina synde,
gudh wil gifwa hänne hymerike, Gudh är ok lik-
nadh*i*r widh filin, thz dyurit är swa stort oc
starkt, at thz bär eeth barfridh oppa sino*m* ryg,
th*er* wel xl· wänkte me*n* magho oppa wara mz
alle th*e*ra wärio, Tha thz är wilt, pläghar ma*n*
thz faa mz ene rene iomf*ru*, thz dyurit är swa
renferdhukt, at thz hald*ir* sina rätto tidh mz
sino*m* maka, Nar thz ena hafw*ir* sina frukt vnt-
fangit, sidha*n* mä*n*gia the sik alregh sama*n*,
Thz tak*ir* oc enkte th*e*ra anna*n* maka, the födha
oc ekke meer än een vnga, Oc sidhan lifwa the
renlika til sin dödh, Naar thz ena döör, tak*ir*
thz andra alregh maka, Oc for thy at th*etta*
dywr är swa renfärdhukt, pläghar ma*n* thz faa
mz eene renfärdhoghe oc skäre iomf*ru*, Hon gaar

j ödhknena, th*e*r dyurit plāghar wandra, Oc genstan dyurit kā*n*nir luktena aff iomf*ru*ne, gaar thz fram til hānna, Oc staar spakt som eeth lamb, Swa lāgg*ir* hon band om thes föt*ir*, Oc swa th*e*r āpt*ir* koma iāgharane oc göra thz saart, Oc aff thy sareno blödh*ir* thz swa lānge at thz blifw*ir* döt, Oc the goma blodhi*n* ffor thy han ār til lākedom godh*ir*, Swa hafw*ir* iomf*ru* maria mz sino*m* renlek giort gudh sik lydhogha*n*, vnd*ir*danogha*n* oc spakan som eeth lamb, Oc hafw*ir* bu*n*dit hans hānd*ir* oc föt*ir* j waggo*n*ne, tha han war barn, Th*e*r āpt*ir* wardh then sami lykame*n* fangi*n* ok bu*n*de*n* j pyno*n*ne, Oc wart sarghadh*ir*, Oc vthgöth sit blodh j dödhin, Oc thz blodhit ār beste lākedom for āwinneliko*m* dödh, Gudh ār ok liknadh*ir* widh een fughil th*e*r kallas fenix, Ha*n* ār een oc ensame*n* oc hafw*ir* j w*er*ldi*n*e engin maka, tha han wardh*ir*
134 gamal dragh*ir* han sama*n* ādhla röt*ir*, oc dyr kryde, oc gör th*e*r aff een redha ell*ir* boo, Oc aff solinna krapt oc hita tāndis eld*ir* j redhan, Oc swa flygh*ir* han th*e*r j oc lat*ir* sik vpbre*n*na, Oc aff the asko aff ho*no*m wardh*ir* wexir een annar ny fenix, Widh thenna fenix ār gudh liknadh*ir*, som ār eensame*n* gudh oc aldra thinga skapare, Han wardh tha vng*ir* tha han flögh aff hymerike, j the*n* eldi*n* iomf*ru* maria hafdhe bygt j sinne siel, aff ādhla röt*ir* oc dyro*m* krydo*m*, Thz ār aff he*n*na stora ödhmyukt oc brinna*n*de k*ār*lek, Oc aff allo*m* andro*m* hānna dyghdhom Oc wardh barn oc vng*ir* j hānna wālsighnadha io*m*f*ru*lika lifwe, War h*er*ra ār ok kalladh*ir* een

springar*e* j sc*r*iptin*n*e, Ha*n* sprang aff hymerike hith nidh*i*r til iordhrike j iomfr*u* mario liiff, Aff mario lifwe j krubbona, aff krubbo*n*ne oppa korssit, Aff korsseno til helfwite, Aff hälfwite at*i*r til iordhrike, Aff iordhrike til hymerike, Oc än skal han springa tw sprung, thz ena hith nidh*i*r til domi*n*, thz andra at*i*r vp til hymerike mz sino*m* vthwaldo*m* winom, Aff the siätta war fr*u* frögdh skalt thu läsa thessa bön

Oracio

Glädz maria wälsighnadh daghrand
Thin siätta glädhy kom thik til hand
Swa stoor at engin thz fulsighia kan,
Tha thu thin kärasta son at*i*r fan,
Hwilkin thu sötasta maria io*m*fr*u*ga reen
tapadhe thre dagha oc tholde for*e* meen
Ha*n* war thik lydhogh*i*r tha thu ha*n* fan,
thin renlek then willa eenhörni*n*g wan,
Thu hafw*i*r aff eeth leon eeth lamb giorth,
Oc tamt then willa örn som wi hafwo*m* hörth,
Thu hafw*i*r oc bundit then starka samson
Oc wnnit then wisa salamon,
thu hafw*i*r then willa pellicanus fangit,
Oc salama*n*dra hafw*i*r aff eldeno*m* til thik sprungith,
thu hafw*i*r spekt thz gryma panteer
Oc bu*n*dit thz stora elephanteer,
Aff thik wardh fenix then gamble vng.
tha gudh mu*n*de springa thz högha spru*n*g
aff hymerike nidh*i*r til iordhrik
Oc loth sik siälfwa*n* födha aff thik,

For thina siätto glädhy bidh*ir* iak thik nu
wänt thina nadh til mik O sötasta iomf*ru*
Oc hielp at iak matte misku*n*d faa
tha iak skal aff w*er*ldi*n*ne gaa amen

The syunda frö*g*dh

The syunda warf*ru* frögdh war the*n*tidh hy-
merikis konug*ir* kom mz allo*m* hälghom änglom
135 oc fördhe hona til sith äwinnelika rike, oc giordhe
hona til ena mektogha drotnig, Thz war for*e*-
teknadh j gamblo laghome*n*, Konu*n*g dawidh
fik ilzko oc wredhe til een genw*er*dhoghan man,
Oc war komin a wäghin oc wilde han dräpa,
Han heeth nabal, Oc wilde fordarfwa alla the
ho*no*m til hördho, Thz forstodh nabals hust*ru*
abigail, Hon war een klok oc wiis q*wi*nna, Hon
tok mz sik förslor Oc foor a wäghin moth konug-
eno*m*, Oc fiol ho*no*m til fota oc saghdhe swa,
O min kär*e* h*er*ra giff mik til the brute*n* nabal
hafw*ir* brutit, Han är een dar*e* Oc j sino*m* dar-
skap hafw*ir* han darlika giorth, thu skalt ey thina
wredhe lata gaa ofw*ir* een dara, Vm thu vth-
gyut*ir* hans blodh j thinne wredhe, tha awit*ir*
thik thit hiärta tha wredhin är forgangin, Oc
thykk*ir* thik tha ila wara at thu hafwir thik
siälfw*ir* hämt j thino hastogha modhe, Thu skalt
mik än h*er* äpt*ir* weta thak, at iak hafw*ir* thik
th*et*ta sakt, Oc aff thessom hä*n*na ödhmyuka oc
wisa ordhom oc andhrom flerom, saktadhis hans
wredhe, oc ha*n*s onda modh forgig, Oc kom
at*ir* til sik sielfwan, oc saghdhe til he*n*na, wäl-

sighnadh*i*r wari gudh, som thik j dagh wth moth
mik sände, Oc wälsighnat warin thiin ordh, Oc
wälsighnadh wari thu, som mik hafw*i*r hindrat,
at iak hans blodh ey hafw*i*r vthgutit Jak sigh*i*r
thik sannelika, at swa wisselika som gudh lifw*i*r,
hafdhe ekke thu swa raskelika mote mik komit,
Jak skulde swa reent hafwa fordarfwat oc aff-
skrapat nabal, ath ey skulde een hu*n*d*i*r j hans
gardhe blifwit lifwande, Oc swa tok konu*n*gin
hänna gafwor hon hafdhe ho*no*m fört, Oc sände
hona fagh*i*rlika at*i*r heem til siin, Fiortan dagha
th*e*r äpt*i*r bleff then sami nabal dödh*i*r, Tha
thenkte dawidh oppa the wiso ordhin oc kloko,
som abigail hafdhe ho*no*m sakt, Oc oppa he*n*na
wisheth oc dygdh, Oc sände budh til hänna och
loth rökta at hon skulde til hans koma oc wardha
hans hust*ru*, Thentidh budhin he*n*ne til komo
oc berätto oc spordho, om hon wilde hans hust*ru*
wardha, tha fiol hon oppa siin knä oc swaradhe,
Jak wil g*er*na mins h*er*ra thiänista q*wi*nna wara,
oc twa hans thiänara föt*i*r, Hon tok mz sik
iomf*ru*r oc q*wi*nnor oc kom til konu*n*g dawidh,
Han vntfik hona liofflika, oc giordhe hona til 136
ena drotni*n*g, Thz nöth hon sina ödhmyukt oc
wisdom Nu wiliom wi th*etta* ärandit vththydha
iomf*ru* mario til hedh*i*r oc äro Mz konu*n*g da-
wid vnd*ir*standz then höxte konu*n*gin, gudh
fadh*i*r j hymerike Han war wredh*i*r wordhin
oppa then daran nabal, thz är oppa mä*n*niskiona,
Hwilkin mykyt darlika hafdhe giorth tha hon
wardh olydhogh sino*m* gudh, oc äpte fölghdhe
diäfwlsins radhe, Oc the wredhe oc gry*m*heth

kunde engin forsona, vtan the kloka oc wisa abigail, thz är the wälsighnadha iomfr*u* maria, Hon saghdhe til budhit som hymerikis konu*n*g*ir* hafdhe hä*n*ne sänt, Jak är gudz thiänisto q*wi*nna, wardhe mik äpt*ir* thino*m* ordhu*m* Swa hafw*ir* hon nutit sin wisdo*m* oc ödhmyukt, at konugin hafw*ir* giorth hona til ena waldogha drotni*n*g j hymerikis rike, Th*etta* sama är ok bewist j gamblo laghome*n*, mz ene drotni*n*g som heth hester,

Thz war een mäktogh*ir* oc walogh*ir* konu*n*g heth asswerus, han giordhe eeth storth gestabudh, Oc bödh th*er* til alla sina landis h*er*ra, Han hafdhe vnd*ir* sino walde hundradha land oc syu oc thyughu, Th*etta* gestabudh war kostelikit oc stoort, oc stodh c oc attatighi dagha, th*er* war een sal til bygd*ir* swa vndarlikin, at engin kan thz fullelika sc*ri*fwa, stolpane waro alle aff sölfw*ir*, Thakit war offwan til skapt som hymilin, Nidhan vnd*ir* thakino sato dyre oc ädhla stena, oc skino som andra stiärnor, Oc waro skikkadhe oc satte äpt*ir* hymil tu*n*gla*n*na gang, For saleno*m* war een yrta gardh*ir*, Oc mit j yrtagardheno*m* stodho winträ, Bulane waro sölfw*ir*, q*wi*stane waro aff gul, winklasane waro aff alla ha*n*da ädhla oc dyra steno*m*, Th*er* war alt vm kring hängt purpura, baldaki*n*, bliant oc all the köstelika stykke j w*er*ldinne matto wara, The linor thz hängde oppa waro aff fino silke, Oc ringane waro aff filsben, Th*etta* hängde oppa them sölfw*ir* stolpu*m* som th*er* waro vpsatte, Gulfwit som man gig oppa, war skakkerat oc lakt mz dyrom sten-

om, then ene war saphir Oc the andre smaragdus, Ther waro sänga giordha aff gul oc sölfwir, Alle the ther waro drukko besta oc vthwaldasta wiin aff gulkarum, Oc hwar man drak swa mykyt han wilde Drotningen heth wasta, 137 Hon hiolt eeth serdelis gestabudh ellir gilde, mz frwm och iomfrum oc ärlikom qwinnom j konugxsins palacio, Tha thetta gestabudh och höghtidh hafdhe standit hundradha dagha oc attatighi, bödh konungin alth thz folk som war j stadhenom susi ther konungen bodhe badhe fatikom oc rikom, Oc byriadhe oc hiolt ena nyia glädhy j wingardhenom, Oc the höghtidhen oc glädhin stodh j syu dagha, Syunda daghin konungen war blidhir oc mykyt gladhir, Sände han bodh til drotnigenna, Oc badh at hon skulde sik skönlika oc ärlika til säthia, oc koma til hans glädhy mz sinne gulkrono, Thy at han wilde at alde skuldo see henna fäghrind, Hon forsmadhe hans budh oc wilde ey til hans koma, Tha wardh konungen mykyt wredhir oc gig til radz mz sinom herrom oc förstom om hänna bruth, The swaradho honom alle oc saghdho swa, Herra konung Hon hafwir ey athenast thik ensampnan bedröfft, vtan alla thina godha oc welborna men mädhir thik, som äro j thino rike, Nu taka wara hustrur äptedömö aff hänne, oc skulu oss wanwördha oc forsma wart budh, Thu skalt hona ofwir gifwa oc lath kunnogha oc byudha, at wasti skal aldregh meer for konungin koma, Oc thu skalt ena andra bätre vthwälia j henna stadh, Thz skedhe oc swa, hon

wardh for sina höghfärdh vthkastat aff allom them hedh*i*r oc äro hon hafdhe, Tha bödh konugen at alla the fäghirsta iomf*ru*r som waro j hans rike skuldo til hofwa koma, Oc aff them allo*m* wilde han sik j wasti stadh ena drotni*n*g vthwälia, J them tymano*m* war j sama stadheno*m* susis een iudhe heth mardocheus, Han hafdhe ena fatika iomfru när sik, som mist hafdhe badhe fadh*i*r oc modh*i*r, Oc war ha*n*s brodh*i*r dott*i*r hon heth äster, Hwilka han födde oc hafdhe for sina dott*i*r, Han sagh een dröm, Ho*no*m thykte som han saa vpspringa ena litla käldo, Oc aff the käldo*n*ne waxte een stoor flodh, Han wiste ey hwat drömin hafdhe thydha, En gudh insköth j hans hiärta at han fördhe iomfruna til konugxsins gardh, Oc forbödh hänne at sighia thz at ho*n* war födh af iudha släkt, Th*e*r war
138 een märkelikin kämmenäre til satt*i*r, som iomf*ru*men skulde forestanda, gifwa them smidhe oc klädhe oc hwat the beddos, Tha war äster j bland andra iomf*ru*r swa ödhmyuk, at hon alzenkte wilde kräfia älla bedhas, Vtan saghdhe til kä*m*menärin, At hwat han henne wilde gifwa, th*e*r ath skulde hä*n*ne wäl nöghia, Thy nöth hon sinna ödhmyukt, Oc kä*m*menärin skipadhe henne syu iomf*ru*r som hä*n*ne skuldo thiäna, Oc gaff hä*n*ne alt thz hon widh*i*rthorfte, Tha skipadhe gudh thz swa at hon war for alla the andra thek j konu*n*gxsins asyn, Ok han vthwalde hona til sinna drotni*n*g, Oc giordhe bryllöp mz hänne, Tha war then drömin sand*i*r, som mardochius hafdhe seth at een litin kälda waxte

j ena stora flodh, Thz war at the fatika iomfr*u*n wardh een mäktogh drotnig, Mz thesse drotni*n*g-ene häster vnd*ir*stas the wälsighnadha iomfr*u*n iomfr*u* maria, Hon hafw*ir* sina ödhmyukt oc lydhno swa mykyt nutit, at gudh hafw*ir* hona giorth til hymerikis drotni*n*g, Mz the andre drot-ningen*n*e wasti, som fordrifwin oc vthkastat wardh fran hedh*ir* oc wald for sina höghfärdh, vnd*ir*-stas ewa, Hon war vthdrifwin for sina höghfärdh oc olydhno aff p*ar*adiis, fran allom them hedh*ir* oc äro, th*er* gudh hafdhe hona drotni*n*g ofw*ir* giorth, Nu thentidh drotnige*n* hester war weld-ugh wordhi*n*, Kom he*n*na fadh*ir*brodh*ir* mar-dochius opta til konugxsins gardh, och wilde see ok höra huru hon matte, Tho berätte han engo*m* thz drotnige*n* war ho*no*m skyld, J them tyma-nom waro th*er* twe dora waktara, so*m* plägha-dho wakta thz innarsta konugxsins pallacium, th*er* han pläghadhe sofwa vth j, The fingo awnd til konu*n*ge*n*, oc hafdho radh mella*n* siin huru the wildo han myrdha, Th*etta* fik mardochius wita hemelika, och saghdhe thz for drotning-e*n*ne, En hon war ey seen, vtan saghdhe thz genstan konu*n*ge*no*m, Oc konu*n*gen gig siälfw*ir* oc ranzsakadhe oc fa*n* at swa war sant, oc loth them badha hängia, Th*er* äpt*ir* loth konuge*n* sc*ri*fwa j sina kronicam, at th*er* war een iudhe heth mardochius, som han hafdhe warnat for sinom fiandu*m*, th*er* hono*m* wildo myrdha, J them tyma war een man j konugxsins gardh, th*er* kalladhis aman, the*n* vphöghdhe konu*n*gen ofw*ir* all siin land, oc bödh allom att falla oppa

139 knä for hono*m* tha han kome gangande, Thz giordhe ok alle, Oc engin thordhe thz forlata vtan mardochius han wilde thz ekke göra, Th*er* aff wardh aman wredh*ir* oc spordhe hwat man han ware, Tha han hördhe at han war een iudhe, wardh han hatugh*ir* oc wredh*ir* oppa alla the iudha j landeno waro, oc wilde them alla fordarfwa aff gamble awnd han hafdhe til th*e*ra, for thy iwdha hafdho förra fordarfwat thz folkit som kalladhis amalechite, aff hwilko folke aman war född*ir*, Oc thy taladhe han til konu*n*gin och saghdhe swa, H*e*rra konu*n*g, h*e*r är eeth handa folk j thino rike, the äro allom andro*m* olike, The hafwa ny lagh, Oc th*e*r ofw*ir* forsma the thin budh, Thy är widh*ir*thorfftokt, at the ey läng*ir* tholins, vtan byudh at the skulu forderfwas, Oc oppa thz at thu ey hafw*ir* afsaknadh ell*ir* minzkat j thino*m* skath for th*e*ra skuld wil iak in antwardha j thith fatabwr M° pund sölfw*ir*, Tha swaradhe konu*n*gen, Haff sielfw*ir* oc gör aff folkeno hwat thu wilt, Oc fik aman sin gulring, som han pläghadhe daghlika bära, Tha sc*r*e*ff* aman vth breff a konu*n*gxsins wegna til all hans land ok rike insighlat mz konu*n*gxsins fing*ir* gulle, at alle iudhe vnge och gamble, q*w*innor oc barn skuldo dräpas, oc th*e*ra godz sköflas oppa thrättande daghen j tolffta manadheno, tha the brefwin wordho läsin j siälfwo*m* stadhe*no*m susis, Tha sörghdho iudhane oc gräto ow*ir* alla mato, Oc mardochius fördhe sik j een säk, Oc strödhö asko oppa sit hofwdh, Oc mz höghe röst gig han skriande oc gratande vtan for*e* drot-

nin*g*enna paladz, Thz war ekke loflikith, at nokor matte inga for konu*n*ge*n* ell*ir* drotnin*g*ena ohöfwelika kl̄addir, Tha drotnigen hester fik th*etta* wita vndradhe hon storlika oc sände ho*no*m klädhe oc badh han til sik koma, oc han wilde them ekke taka, vtan ku*n*giordhe henne mz budhino konu*n*gxsins dom, som gifwin war ofw*ir* hä*n*na släkt iudhana, Oc at aman wilde them alla dräpa, Oc badh hona gaa for konu*n*gen oc bidhia for sino folke, Hon sände ho*no*m budh j geen oc saghdhe, Huru skal iak thora gaa til konu*n*gen mädhan stadhghat är oc budhit, at hwa som okalladh*ir* gaar til hans han skal ioo ändelika genstan döö, vtan at konu*n*ge*n* rekk*ir* mot ho*no*m gulwanden som han hafw*ir* j 140 sinne hand Oc äro nu framlidhne xxx dagha sidhan han läth mik kalla, Tha loth mardocheus sighia henne swa Hwa weth, gudh kan hafwa giorth thik til drotnin*g* ffor thy, at thu skalt j thesse nödh koma thino folke til hielpa, Tha loth hon sighia ho*no*m at*ir* j gen, at han skulde sampna alla the iwdha j susis waro, Oc bidhia them fasta alment j thre dagha oc bidhia til gudh badhe for sik oc he*n*ne Hon wilde gaa for konugin oc säthia sith liff til waghan, Hon fastadhe oc siälff oc badh innelika til gudh, at han wilde werdhoghas hielpa sino folke, Thridhia daghin satte hon sik fagh*ir*lika til oc gig mz twem iomfr*u*m for konu*n*gxsi*n*s palacium, En han sath gen moth dörrinne a sino konu*n*gxliko säte Oc saa nokot aluarlika oppa hona oc hon

wardh forfärat oc swa räd at hon fiol nidh*i*r til iordhi*n*na, Tha konugen saa at hon aff räddogha fiol til iordhinna, Räkte han vth gulwandin mot he*n*ne, Oc saghdhe, hester Rädz ekke th*et*ta budh äll*i*r do*m* som iak hafw*i*r budhit skal ekke ofw*i*r thik gaa, Thz är ey for thina skuld giorth, Thu skalt radha oc styra mz mik, Han stodh vp oc tok hona j sin fa*m*pn oc saghdhe, hester, bedz hwat thu wilt, thz skal thik gifwas, Hon swaradhe, Jak bidh*i*r at thu wili w*er*dhoghas j morghon koma til mik j mina höghtidh iak hafw*i*r thik reeth Oc haff aman mz thik Tha wil iak berätta thz iak hafw*i*r j mino hiärta, H*e*r aff wardh aman mykyt gladh*i*r, Oc gig heem j sith hws, oc loth saman kalla sina wini oc alt sith folk oc berätte them huru stora äro konu*n*gen oc drotnigen hafdho ho*no*m giorth, Oc tho kärdhe han oc saghdhe alt sama*n* enkte wara wärth, mädha*n* then iwdhen mardocheus forsmadhe ha*n*, Oc han wiste enkte th*e*r aff, at drotninge*n* war aff iwdha släkt, Tha rädho hans wini ho*no*m, at han skulde lata göra een galgha j sino huse xl· alna högha*n* Oc ga til konuge*n* arla om morghone*n* Oc bidhia at han matte hä*n*gia th*e*r j mardocheum, Han loth sama nattena byggia galghan, oc morghin arla gig han til konugxsins palacium, Oc wilde bidhia konu*n*ge*n* at ha*n* mate hängia mardocheum, Nu hände thz swa at wm
141 the sama nattena han loth galghan byggia, tha la konuge*n* anwaxe, oc gat ey sofwit, Oc thy loth han läsa for sik Cronicam, Oc thz som hänt war j ha*n*s daghum, Tha stodh th*e*r sc*ri*fwit j

bland annor ärande, at een iwdhe heth mardocheus hafdhe warnat konugen for sinom fiandum som han wildo myrdha, Tha saghdhe konungen, Thz war stoor thro ther mardocheus mik bewiste, Hwat äro hafwir iak honom ther fore giorth, Hans thiänara swaradho, Herra, alz enkte mz allo, Tha loth konungin kalla sik aman, Oc saghdhe til hans, Om konugin wil nokon man ära, huru skal mz honom göras, Tha thänkte aman at konungen mente honom ther mz, Oc thy swaradhe han swa oc saghdhe, Then man konugin wil ära, han skal föras j konungx klädhe, Oc konungxsins krona skal a hans hofwdh säthias Oc han skal sithia a konungxsins hest, Oc then främste herra konungen hafwir skal vndir honom hestin ledha kring vm allan stadhin ok ropa Swa skal then man äras som konungen wil ära, Tha saghdhe konugen til aman Gag nu rasklika oc gör mardocheo alt thz thu hafwir nu sakt Oc wakta thz widhir thith liiff at thu forsuma thz enkte aff, Tha wardh aman aff allo hiärta dröfdhir oc thordhe thz ekke lata vtan ledde hästin vndir honom, oc ropadhe som honom war budhit, Oc fördhe han swa atir til konugxsins borgh, Oc gig hem siälfwir sörghiande oc gratande Oc kärdhe sik for sinom winom, Tha kom honom bodh ath han skulde mz konungenom gaa til drotnigenna gestabodh, Thentidh konungen war alstingx gladhir saghdhe han, Hester Bedz hwat thu wil, thz wil iak thik weta, Tha swaradhe drotnigen, Min käre herra, iak bidhir for mino lifwe, oc for mino folke at wi ey skulum for-

darfwas oc forgaa, Gudh gafwe at wi häld*ir* saldoms til thräla oc matto*m* lifwit behalda, Konu*n*gen saghdhe, Hwa är then thz wil göra Drotnige*n* swar*adhe*, war dödz fiande är the*n*ne sami aman, Tha stodh konu*n*gen vp wredh*ir* oc gig vth j yrtagardhi*n* Oc hester sat a sinne säng Oc aman fiol nidh*ir* a sängena oppa sin knä, oc badh for sino lifwe, Vnd*ir* thes kom konugen
142 atir inga*n*gande oc fik see at aman la a drotnige*n*na säng widh henna föt*ir*, saghdhe ha*n* See ha*n* wil en drotnigena ske*m*ma oc wa*n*ära th*e*r iak är siälfw*ir* när, Än för en konu*n*ge*n* hafdhe wel sakt ordhin spru*n*go thiänarane fram oc bu*n*do for hans ōghon, oc saghdho til konu*n*gen, Ha*n* hafw*ir* latit byggia een galgha j sino huse, xl· alna högha*n*, som han wilde hafwa hängt j mardocheum, konu*n*gen swar*adhe*, gan rasklika oc hängin han j then sama galgha*n* ha*n* hafdhe x sönir, the wordho ok alle hängde, Konu*n*gen gaff drotni*n*ge*n*ne hans hws oc hon antwardhadhe thz mardocheo, Mardocheus gig in for konu*n*gin Oc hester widh*ir* gig tha at ha*n* war he*n*na fadh*ir* brodh*ir* Tha fik konu*n*gen mardocheo sin gulring, then han loth at*ir* taka aff aman Oc badh ha*n* sc*ri*fwa breff ofw*ir* all hans land oc rike, jnsighlat mz hans fing*ir*gulle, at engin skulde iudhana dräpa, Oc bödh ath iudhane skuldo he*m*pna sik ofw*ir* sina fianda, oc dräpa alle the so*m* iudha*na* willo hafwa dräpit, Oc alle landis höfdhinga skuldo them hielpa Tha böriadho iudhane til at sla oc dräpa sina fianda, oc slogho j hel kring om alt rikit lxx M° folk,

Oc j siälfwo*m* stadhe*no*m susis th*er* konu*n*gin bodhe sloghos j hel vel viij hundrat,

Nu skulu*m* wi nokot h*er* aff vththydha iomf*ru* mario til hedh*ir* oc äro, Mz them onda aman vnd*ir*stas war fiande diafwlin, Ha*n* hafdhe giort een galgha mardocheo Thz war at ha*n* hafdhe mz sino falsko radhe, som ha*n* gaff war*um* första foräldrom adam oc äwo, giort allo ma*n*kynino een galgha, thz är äwi*n*nelik fordömilse, Oc ha*n* hafdhe thz komit til wägha at hymerikis konu*n*g*ir* hafdhe gifwit dom ofw*ir* mä*n*niskio*na*, äwi*n*nelikx dödz Tha ko*m* hymerikis drotni*n*g iomf*ru* maria oc vmskipte then domin, Oc hafw*ir* thz komit til wägha, at then galghin diäfwlli*n* hafdhe oss allo*m* bygt ko*m* oppa ha*n*s eyghin deel For thy at han oc hans sälskap skulu äwi*n*nelika blifwa fordömde, at wi magho*m* alle wardha säle, om wi wilio*m* siälfwe, Th*et*ta bewisas oc j konu*n*ga bokome*n*, Th*er* staar sc*ri*fwit at konu*n*g salomon sat j sino konu*n*xliko säte, oc hans modh*ir* bersabe kom til hans gangande, Tha stodh han vp moth he*n*ne Oc vntfik hona mz stor*e* äro oc loth säthia een stool a sino höghro hand Oc läth 143 hona när sik sithia oc saghdhe til henna, Modh*ir* betz hwat thu wilt Thz war*e* ey möghölikit at iak skulde thik nokot neka Swa hafw*ir* alzwalogh*ir* gudh giort mz sinne kärasta modh*ir*, Ha*n* hafw*ir* hona sat a sina höghro hand j sino rike, Ha*n* vnfik hona mz stor*e* äro tha han hänte hona mz ängla skara af w*er*ldi*n*ne mz liiff oc siel til äwinnelika frögdh oc glädhy, Oc hafw*ir*

hona giort til hymerikis drotni*ng*, Oc wil he*n*ne enkte neka thz hon bedhis Oc hon är mäktogh mz sino*m* kärasta son, ä hwat hon wil Oc hon bidh*i*r altidh for oss Thy skulu*m* wi he*n*na syunda frögdh *ger*na ära oc läsa thessa bön

The syu*n*da böni*n*

Glädz maria hymerikis keysari*n*na,
thina syunda frögdh kan mä*n*niskian ey besinna,
tha gudh thik vphöghdhe ofw*i*r ängla chora
Oc kronadhe thik mz äro*n*na krono,
Thy est thu the kloka abigail,
Th*er* konu*n*geno*m* dauid thektis swa wel,
at for he*n*na wisdo*m* oc kloka sin
tok han hona til sinna drotni*ng*,
Thu est oc kallat the kloka hester,
Th*er* konu*ng* asswerus hafdhe swa kär,
Han ku*n*de ey fi*n*na hä*n*na lika,
Thy wart hon drotni*ng* ofw*i*r alt hans rike,
Swa hafw*i*r hymerikis konu*ngi*r aff thik giorth
Ena drotni*ng* j hymerike thz hafwo*m* wi spoort,
När ho*no*m är thit säte nu,
Thz est thu best werdh welsighnadh iomf*ru*,
For thina syunda frögdh bidh*i*r iak thik,
bidh thin kärasta son for mik,
At han lati mik til siin koma
oc vnne mik j hymerike äw*er*dhelika krono, Ame*n*,

Thessa syu warf*ru* fröghdh*i*r skalt thu *ger*na hedhra oc ära, oppa thz at hon wili w*er*dhoghas glädhia thik j thino*m* dröfwilso*m*, oc hiälpa thik

til äw*er*dhelika glädhy, For thy hwa hona hedhrar oc ärar, ä j hwat skipilsom the mä*n*niskian är stad, tha blifw*ir* thz ekke olönt, Oc th*er* aff skalt thu tio miracula h*er* äpt*ir* höra

Primum miraculum

Thz war en man, han pläghadhe badhe röfwa
oc stiäla, tho likawel hafdhe han synd*ir*lika gudh-
likheth oc enka*n*nelika*n* k*är*lek til wara f*ru*, Een-
tidh wardh han for thyufweri gripin oc hängd*ir*
j een galgha, en iomf*ru* maria hiolt han vppe,
swa at ho*no*m enkte skadde, Th*er* äpt*ir* skuldo
the samo me*n*nene th*er* fram gaa som han loto
hängia, oc sagho at han lifdhe, Tha drogh een 144
th*er*a sith swärdh oc wilde han gyno*m* stinga,
Än iomf*ru* maria hiolt sina hand th*er* fore, swa
at swärdhit ku*n*de ho*no*m enkte skadha, Th*er*
vndradho the mykyt oppa, oc spordho hw*ru*
ha*n* gat swa lä*n*ge lifwat, Ha*n* swar*adhe* Maria
misku*n*di*n*na modh*ir* är h*er* när mik oc haldir
mik vppe at mik kan enkte skadha, The spordho
hwar mz ha*n* hafdhe thz forthiänt, Ha*n* swar-
adhe Jak pläghadhe badhe röfwa oc stiäla oc
mykyt ila göra, Tho hafdhe iak eenka*n*nelika
gudhlikheth til syu warf*ru* frögdh*ir* oc mz them
äradhe iak hona hwar dagh Oc thy hielp*ir* ho*n*
mik nu j mi*n*ne nödh, Tha hugga the han nidh*ir*
Oc loto ha*n* friia*n* ganga hwart han wilde Han
gig til eth klost*ir*, oc gaff sik th*er* in, oc wardh
een hälagh*ir* ma*n* vm sidhe

Thz andra miraculum

Thz war een riddare, ha*n* hafdhe ena borgh nokot när eno*m* alma*n*na wägh, oc röfwadhe alla them ath them wäghe*no*m foro, tho hafdhe ha*n* til sidh, at enka*n*nelika helsa iomfr*u* mario hwar dagh mz aue maria, Eentidh foor th*e*r fram een hälagh*i*r mu*n*k*ir*, Oc gensta*n* komo riddarans thiänara aff borghi*n*ne oc wildo han röfwa, Tha saghdhe the*n* hälghe ma*n*nin, latin mik koma til idha*n* h*er*ra, Jak hafw*ir* ho*no*m nokot at sighia hwilkit ho*no*m är mykyt gagnlikit at wita, The fördho ha*n* til th*e*ra h*er*ra Oc ha*n* taladhe til riddare*n* oc saghdhe, H*er*ra latin alla idhra thiänara fram koma fore idh*i*r Jak wil them nokot goth berätta, The komo alle fram, vta*n* hans kä*m*menär, Han war ensamin borto, Tha saghdhe hälghe ma*n*ne*n*, Latin kä*m*menärin ioo ändelika fram, Jak är for hans skuld hiit kome*n*, Ho*no*m sä*n*dis budh, en engaledhis wilde han koma, Tha toko the han mz wald, oc drogho han fram mote sino*m* wilia, Tha saghdhe then hälghe ma*n*nin til hans, Jak manar thik j ihesu christi na*m*pn, at thu sigh hwa thu est oppenbarlika for oss allom, Ha*n* swar*adhe*, thy wer iak skal thz nu göra, vtan mina thak, Jak är een diäfwl, hith sänd*ir* oppa thz, at iak skulde thesso*m* riddara hafwa halsin sund*ir* brutit, Oc iak hafw*ir* thiänt ho*no*m nu j forta*n* aar, oc fik än aldregh makt ofw*ir* han, for thy ha*n* hafw*ir* ä hwar dagh läsit aue maria, Oc thy formatte iak ho*no*m oppa them daghe*no*m enkte skadha,

Hafdhe han een dagh thz forsumat, tha hafdhe iak hans hals brutidh, The*n*tidh riddarin th*et*ta hōrdhe fful han [a] knā for hālgha ma*n*nin och beddis nadh, Oc diāfwllin foor vth ofwa*n* gyno*m* husith bort sin wāgh, Oc riddarin tok sik eeth bātra lifw*ir*ne, oc wart een stoor gudz win vm sidhe Oc thy skalt thu g*er*na lāsa aue maria

Thz thridhia miraculum

Een godh q*wi*nna skulde een dagh bāra sino*m* bonda mat oppa marke*na*, thith som han ār-wodhadhe, oc hafdhe eeth spāt barn hema oc engi*n* som thz waktadhe, Hon gig til waggo*n*na, oc sighnadhe barnit mz aue maria, oc gig swa bort mz mateno*m*, Thentidh hon kom j geen, war alt husit vp brānt, oc barnit stodh mit j eld-eno*m*, oc skadde alz enkte mz allo, for thy iom-f*ru* maria hafdhe thz wāl bewarat

Hār bōrias fiārdha miraculum

Thz war een enfalogh*ir* brodh*ir* j eno klost*re*, han plāghadhe helsa wara f*ru* hwart thz sin han gig fram om hā*n*na belāte, Oc plāghadhe opta swa sighia til belātit, Kāra f*ru* iak helsar thik altidh, oc thu swarar mik enkte, hwi forlat*ir* thu thz, th*er* āpt*ir* een dagh kom han for*e* war-f*ru* belāte och saghdhe Heel maria ful mz nadh, h*er*ren ār mz thik, thu est wālsighnadh ofw*ir* alla q*wi*nnor, Oc wālsighnadh ār thiins liifs fruct, Tha swaradhe warf*ru* ho*no*m oc saghdhe Oc thu skalt wāsigh*nadhi*r wardha

thz fämpta miraculum

Een rik*ir* man j aqvitania lefdhe sino*m* son
äpt*ir* sik mykyt goodz, oc antwardhadhe piltin
j sins dödz tyma eno*m* riddara, at ha*n* skulde
piltsins formy*n*dare wara, Thentidh piltin vp-
wexte gig ha*n* aff riddara*n*s radhe oc vthsatte
sith gooz oc salde, Oc forgiordhe ila alt thz
han atte, En riddarin löste mesta delin aff godz-
eno at*ir* til siin, Then vnge ma*n*nen wardh fat-
ik*ir* oc mykyt bedröfdh*i*r, Oc spordhe radh aff
eno*m* trulkarl, huru han matte rik*ir* wardha,
thrulkarlin saghdhe följgh mik, iak wil thik
godha wägha wisa Oc ledde han mz sik thit han
fik tala widh diäfwlin oc saghdhe, The*n*ne wil
thin thiänar*e* wara, om thu wilt ha*n* rika*n* göra,
Diäfwllin saghdhe, thu skalt afsighias oc neka
christum thin gudh oc skapara, Han giordhe oc
swa, tha saghdhe diäfwlin Nu skalt thu ok af-
säghias oc neka gudz modh*i*r, Han swaradhe thz
gör iak aldregh at iak nekar misku*n*dena modh-
ir mariam, Genstan han ne*m*pde mariam fly-
146 dhe diäfwllin mz sino sälskap bort fran ho*no*m,
Oc vngema*n*nin gig in j kyrkiona oc fiol a knä
for warf*ru* beläte, ok badh hona bedhas sik
misku*n*d, thy at ha*n* hafdhe nekat he*n*na son J
sama tymano*m* war hans formyndar*e* riddare*n*
hemelika j k*ir*kionne a sino*m* bönom, oc riddar-
eno*m* synt*is* at warf*ru* satte sin son oppa al-
tar*i*t som hon hafdhe oppa armänom, oc ful a
knä for ho*no*m oc saghdhe Min käre son for-
giff thessom vnga ma*n*neno*m* sina synd, for mina

skuld, War herra swaradhe Min kärasta modhir Jak pläghar thik enkte neka, for thina skuld wil iak forlata honom alla sina synde Riddarin sa thetta oc vndradhe her mykyt oppa Han kalladhe swenin til sik, oc spordhe sakena oc hwat han hafdhe giorth, Vngemannen berätte honom alla sannind, aff thy han hafdhe badhe talat oc giorth, Tha berätte riddaren honom atir hwat han hafdhe seet Oc gaff honom sina dottir oc alth hans godz j gen, som han hafdhe til sik löst Oc han wardh ther äptir een stoor gudz win

Thz siätta miraculum

Een prestir sang eentidh messo j ene kyrkio, tha byriadhe warfru beläte mykit swettas Swa ath alle vndradho som ther när waro Oc qwinnor gingo til mz linnom klädhum, oc struku bort swettin, Ther war een man j kyrkionne, som diäfwllin war vth j, Han byriadhe til ath ropa oc saghdhe, Hwi staan j ok vndrin, at gudz modhirs beläte swettis, thz är for thy, at henna son hafwir draghit sith swärdh Oc wil for människionna syndir lata werldena forga Oc hon staar nu oc bidhir for werldinne, oc haldir hans händir Oc ware ey thz, tha ware nu werldin alredho forgangin

Här börias thz syunda miraculum

Thz war een brodhir, han pläghadhe gerna hedhra oc ära warafru, Han wardh syukir Oc

tha han laa j sin yt*ir*sta tyma, kom diäfwllin til ho*no*m mz starko*m* oc hardhu*m* frestilsom, Tha böriadhe brodhrin til at twäka, oc saghdhe, Avi iak hafw*ir* fortapat alt thz goth iak hafw*ir* giorth, For thy h*e*r kombir diäfwlin, Tha saghdhe brodhorin som när ho*no*m war Min käre brodhir ropa oppa iomf*ru* mariam, oc bidh hona thik hielpa oc läs the*n*na w*er*sin Maria mater gracie, mater misericordie, tu nos ab hoste protege, et hora mortis suscipe, Thz är swa mykyt sakt a wart maal Maria nadha*n*na modh*ir* oc misku*n*de*n*na, w*er*na oss for owineno*m* Oc vntfa oss j dödzsins stund, The*n*tidh han hafdhe
147 thetta w*er*sit läsith sagh han waraf*ru* koma oc köra bort diäfwlin Oc then syuke fik at*ir* hop oc thröst Oc all rädde oc iäfwoghe flydhe fran hono*m* Thy skalt thu altidh g*er*na kalla oppa iomf*ru* mariam j thinne nödh for thy ath hon är een san oc rät nödhielp*er*ska

Thz atto*n*da miraculum

Een annar brodh*ir* hafdhe enka*n*nelika gudhlikheth til warf*ru*, Han plăghadhe hwar dagh innelika hedhra henna hiärta mz ene aue maria for thz at hon hafdhe gudh käran aff allo sino hiärta Oc ath han wilde ärna ho*no*m sanna*n* oc fulko*m*plikan k*är*lek til wan h*er*ra, Th*er* nest hedhradhe han he*n*na renasta iomf*ru*lika liiff mz ene aue maria for thz hon reen io*m*f*ru* afladhe oc födde gudz son, Oc at hon wilde ho*no*m hielpa at han matte allan sin ald*ir* ren-

lika lifwa, Th*er* äpt*ir* las ha*n* ena aue maria he*n*na wälsighnadha spinom til hedh*ir* som hon spisadhe wan h*err*a mz, Oppa thz hon wilde vnna ho*no*m nadh at han matte barmh*er*togh*ir* wara oc misku*n*samb*ir* at spisa then fatika, Th*er* äpt*ir* las han ena aue maria henna renasta handom til hedh*ir* mz hwilkom hon ha*n*nadhe wan h*err*a oc thiänte ho*no*m ödhmyuklika Oc badh at hon skulde gifwa ho*no*m sa*n*na ödhmyukt til at thiäna gudhy oc sino*m* iämc*ri*stne, Th*ett*a öfdhe han alla dagha, Warf*ru* kom een [dagh] til hono*m* oc thakkadhe ho*no*m th*er* for*e* oc gaff ho*no*m alla the gafwor om hulka han hafdhe hona bidhit

Thz nionda miraculum

Een syndogh q*wi*nna th*er* warit hafdhe j syu aar j sköro syndeliko lifw*ir*ne mötte eentidh eno*m* gudhliko*m* p*re*st, Hon loo mote ho*no*m oc taladhe til hans mz lösfärdhogho*m* ordhu*m*, En p*re*stin blyghdhis oc hafdhe g*er*na warith he*n*na q*w*itt*ir*, Oc wiste ey hwat han wilde sighia, Tho vm sidhe saghdhe han Godh mä*n*niskia bidh til gudh for mik, Hon swaradhe, Huru äll*ir* j hwat matto skal iak for idh*ir* bidhia, Han swaradhe gag til kyrkio*n*na th*er* find*ir* thu warf*ru* beläte j wapnhuseno hafwande sin son j sino skötö ffal th*er* a knä for belätit Oc sigh swa H*err*a gudh skapare himils oc iordz forbarma thik ofw*ir* then p*re*stin som mik hith sände, gör thu thz Jak wil thik thit ärfwodhe wäl löna, Hon hopadhe at

hon skulde nokot faa oc gig in j wapnhusith oc fiol a sin knä oc badh som henne war be-
148 fält, tha wende barnit sik vm j iomfruna sköth oc wilde hona ekke see, Oc saghdhe til sinna modhir, Hör min kärasta modhir vndarlik thing, Her staar the största syndirska ther är j werldinne oc bidhir for minom kära son oc enkannelika win Oc for sik siälfwa bidhir hon enkte, Tha swaradhe modhren Min aldra käraste son forbarma thik ofwir thessa syndirsko ther thik j sinom darskap hafwir reeth til wredhe, Hon war vng oc darat, oc henna foräldra dödho alt ofbrath fran henne oc hon hafdhe engin som hona hult sidhan til thz besta Oc thy fiol hon j syndena Min wälsighnadhe son giff mik hänna bruth ffor thy thin miskund är mykyt större än henna synde, Forgiff henne hänna synde ffor mina skuld, Oc for thins sons skuld som hona hith [sände] War herra swaradhe, Modhir thz ware omögholikit thz iak skulde thik nokot neka Jak forgifwir henne alla sina syndir om hon wil sik her äptir bätra oc for syndinne wakta oc bewara, Tha the syndirskan thetta hördhe stodh hon vp oc lop rasklika til prestin, oc berätte honom alth thz hon hafdhe hört oc seeth, Oc scriptadhe sik for sina syndir oc wardh een hälagh manniskia vm sidhe

Decimum miraculum

Thz war een godh qwinna hon hafdhe een son han wardh fangin Oc qwinnan badh altidh

waraf*ru* ath hon skulde hano*m* hiälpa at ha*n* matte lōs wardha, Thentidh hon saa at hänna bōn enkte halp, gig hon til kyrkionna til warf*ru* beläte oc tok borth barnit w hä*n*na sköth oc saghdhe, Th*et*ta barnit wil iak swa länge behalda til iak faar mit barn j geen, Om nattena äpt*ir* kom warf*ru* j tornit th*er* q*w*inno*n*na son sat fangin ok läste vp alla lasa Oc saghdhe til hans Gag rasklika til thinna modh*i*r heem oc bidh hona bāra mik mit barn j gen Swa wardh han lōs oc warf*ru* fik at*ir* sith barn, Thy skalt thu g*er*na aff allo hiärta ära iomf*ru* mariam wara kära f*ru*

¶ H*e*r byrias thz fiärdha gudhz budhordh

Thz fiärdha gudz budhordh thz är swa Män*n*iskia thu skalt ära fadh*i*r oc modh*i*r, Thz skalt thu swa forsta, Thu skalt wara them lydhogh oc mz athwakt thiäna them, Thu skalt them
149 frykta oc mz engo*m* thingo*m* bedröfwa gudh hafdhe budhit j gambla laghin Naar een man hafdhe thz barn som ho*no*m war olydhokt oc genw*er*dhokt, thz skulde han föra bort for rättin ok kära th*e*r ofw*ir*, Tha skulde thz barnit stenkas, tha drap man the olydhogha oc genstridhogha barne*n* til lekama*n*, Än nu dräp*ir* barnit sik sielfft til siälinna For thy nar thz bedröfw*ir* sina foräldra ffadh*i*r oc modh*i*r oc är j wilianom them olydhokt tha gör thz dödhölika synd oc dräp*ir* sina siel Th*e*r aff wil iak thik een liknilse sighia

Notabile

Thz war een iomfr*u* hon plåghadhe opta sina modh*i*r bedröfwa, Oc war swa hardhsinnat at hon ekke wilde bidhia sina modh*i*r sik thz forlata Thz hende swa at dottren wardh sywk oc p*re*stin ko*m* til he*n*na Ho*n* sc*ri*ptadhe sik Oc p*re*stin rädh he*n*ne at ho*n* skulde sina modh*i*r

bidhia sik forlata thz hon hafdhe hona swa opta bedröfft, Hon swaradhe thz ey gita giorth oc blef swa dödh oc iordhadhis, Om nattena äptir skulde prestin gaa in j kyrkiona, Tha hördhe han ena röst iämerlika skria oc ropa ve ve thz iak nokon tidh ward föd, Prestin wardh räddir, Tho beswor han röstena sighia sik hwa hon ware, Röstin swaradhe Jak är the iomfruna siel som j scriptamaal hördhin oc iordhadhin j gaar, For then skuld at iak ey wilde mina modhir bidhia för än iak dödhe forlata mik thz iak hona opta dröfdhe, är iak nu äwinnelika fordömt,

Thy mit kära barn skalt thu granlika wakta at thu ey fadhir ellir modhir bedröfwe, Hör än eth annat aff absolon konung dawitz son

aff absolon konung dawitz son

Konung davit hafdhe een son heeth absolon Han war swa däghelikin oc stoltir at engen fanz hans like, Hans haar war swa faghirt ok skönt at frur oc iomfrur köpto thz dyrt som skars aff hans hare och pryddo ther mz sina lukka, Hans fadhir hafdhe han mykyt käran, thenne sonen absolon drap sin brodhir amon oc rymde swa bort aff landit Hans fadhir forgaff honom thz oc loth han atir hempta oc hafdhe han swa käran sidhan som förra, Tho likawel bar han moth sinom fadhir falskheth oc swik j sino hiärta Oc gig til radz huru han matte sin fadhir af daghum koma at han matte konungir äptir honom wardha, Hans radhgifware heth

achitophel Han war beropadh*i*r for then klokasta man j landeno war, äpt*i*r hans radh loth absolon göra ena krono tholka som konu*n*ga plägha bära oc wende folksins godhwilia til siin mz sötom ordhu*m* oc liofwo*m* oc lofwadhe them stoor thing, Om morghone*n* arla war han idhkelika vppe oc stodh for stadzsins porte oc vnfik lioflika alla the th*e*r komo Första nokor kom gangande, gig han genstan mot ho*no*m helsande han oc tok han j sin fa*m*pn ok kystin for sin mun, oc saghdhe kär*e* win hwadha*n* äst thu kome*n*, Hwem höre thu til, oc hwat är thit ärande i konu*n*gxsi*n*s gardh, Thän som til kom swaradhe Jak är aff them stadhe*no*m ell*i*r aff thz thorpit, oc iak hörir them til, oc th*et*ta är mit ärande, Tha swar*adhe* absolon Sa*n*nelika thu est aff godho folke, oc thu hafw*i*r rät oc sant ärande än thy wer h*e*r är engin som thit ärande rättelika rätt*i*r, war*e* thz mik befaladh jak wilde th*e*r rättelika ofw*i*r döma, Oc hwars manz käromal oc ära*n*de wilde iak rätwislika rätta oc ända, Mz slikom fundu*m* oc listoghu*m* ordhu*m* fik han folksins godhwilia oc drogh folkit alt til siin Entidh th*e*r äpt*i*r saghdhe han til sin fadh*i*r, Kär*e* fadh*i*r ma iak fara til ebron Jak lofwadhe mik thith tha iak vthländis war, Konu*n*g dauid swar*adhe* Min käre son ffar til ebron j gudz fridh, Absolon for til ebron oc folkit kom th*e*r sama*n* oc giordhe han th*e*r til konu*n*g, Tha thz war giorth tok han alt folkit mz sik oc rykte til iherusalem och wilde sin fadh*i*r fordarfwa, konu*n*g dauid fik the tidhandin spöria, oc flydhe

genstan vth ath androm porteno*m* aff stadhe*nom* oc in j ödhknena, Oc hans thiänara ok wini ho*no*m waro thro fuldo ho*no*m, oc lupu alle til foth ofw*ir* bärgh oc dala swa at the mz stor*e* nödh vntkomo, Konu*n*gen skriadhe oc grät oc alle the mz ho*no*m waro, Tha taladhe konu*n*g david til een visan ma*n* het kusi Wänt thu j gen oc sälla thik in til absolon, oc hwat thu aff ho*no*m forstaar thz mote mik gaar thz vnbyudh mik at*ir*, Kusi kom at*ir* til iherusalem oc hult sik in til absolon, Oc saghdhe sik hafwa dauid ofw*ir*gifwit oc wilia när honom blifwa, Thentidh absolon sin fadh*ir* ekke j stadheno*m* fan gig han til radz mz achitophel, Ha*n* gaff ho*no*m thz radh at ha*n* skulde ge*n*sta*n* fulfölghia 151
sin fadh*ir* j ödhknena oc sökia han th*er* han war*e*, Hafdhe ha*n* swa genstan giorth Tha hafdhen fu*n*nit sin fadh*ir* oc slaghit ho*no*m j hel, Tha saghdhe kusi Jak wil gifwa thik eeth bätra radh, bidha til morghons oc h*er* forinna*n* lat alt thith folk sama*n* koma, Oc swa wiliom wi ha*n* oc ha*ns* här kringslionga oc beläggia, oc aff allom them skal ey een man vntkoma Tha saghdhe absolon, thz är eeth goth radh, thz wilio*m* wi ok swa göra, ge*n*sta*n* th*er* äpt*ir* vm qwälin gig kusi j ödhknena til david oc saghdhe ho*no*m ath swa frampt han wilde sith liiff behalda skulde han th*er* engalund ofw*ir* nattena blifwa, Thentidh dauid th*etta* hördhe loth ha*n* ekke dwälia vta*n* rykte genstan thädhan mz sith folk ofw*ir* iordans flodh in j hedhindome*n* Oc hedhnugane vntfingo han mz store äro, oc gawo

honom alt thz han widhir thorfte, En absolon sampnadhe een storan här oc foor äptir honom Oc konung dawidz folk redde sik mote them til stridh, Oc saghdho til dauid, Thu skalt ekke sielfwir j stridhinne wara, ffor thy the sökia enkxsins manz liff vtan thit thy bliff her qwar oppa thesse borgh, Thentidh the vthrykto til stridhinna stodh konung dauid for portenom oc taladhe til alt folkit oc saghdhe Mine käro sönir Skonin io minom kära son absolon oc skadhin han ekke til sith liiff, Ther skeen hans kerlekir oc fadhirlika hiärta Thentidh stridhin til gig, Halp war herra them som rät hafdho Oc absolon tapadhe stridhena oc flydhe oc rände vndir ena eek Oc hans langa faghra haar snardhe sik vm een green swa at han bleff ther qwar hängiande, Oc mulen han sath oppa han lop sin wägh, Tha kom een heth ioab som höfwidzman war j stridhinne oc sköth thry spyuth gynom hans hiärta, Oc swenane huggo han allan j stykke oc j swa matto bleff han dödhir, Oc aff hans här wordho slaghne wel xx thusand folk, Oc the andro flydho j ödhknena, them rifwo oc slitu leon oc biörna j hel The waro än flere än the ther slaghne waro, Thäntidh konung dawidh fik the tidhandin at hans son absolon war dräpin byriadhe han skria oc grata ok ropadhe O absolon min käre son, Hwa gifwir mik thz at iak matte döö for thik O absolon huru gerna wilde
152 iak döö for thik Tha the forstodho at konugin war dröfdhir thordho the ekke koma fore han, Tha gig höfwidzmannin ioab til konungin oc

saghdhe H*er*ra konu*n*g thu bedröfw*ir* alt thith folk som th*e*ra liif hafwa waghat for thina skuld, Gag vth oc vntfa them lioflika oc gladhlika, gör thu thz ekke the wända sik alle sama*n* bort fran thik, Tha gig konu*n*gin vth for portin oc vntfik them alla mz stor*e* gönst oc äro Swa tok absolon sin ända for thy at han sin fadh*i*r bedröfdhe Oc hans radhgifwar*e* achitophel tok eeth reep oc hängde sik siälfw*ir* Swa skal allo*m* them gaa som thz radh gifwa barnome*n* at the sina foräldra bedröfwa oc ekke ära

Hör än eth annat thu skalt thino*m* foräldro*m* lydhogh*i*r wara

Konu*n*g karl hafdhe thre sönir, twa aff them waro ho*no*m lydhoghe oc thiänto ho*no*m athwaktelika, then thridhi war genstridhogh*i*r oc forthrute*n* Eentidh hafdhe konu*n*g karl eet äple j sinne hand oc saghdhe til then genstridhogha sone*n*, Lat vp thin mu*n* oc vntfa th*et*ta äplit, Ho*no*m forsmadhe thz fadhrin badh och wilde thz ekke göra, Tha taladhe han til the andra twa oc badh thöm göra thz sama, The waro genstan redho, oc giordho th*e*ra fadh*i*rs wilia Tha gaff konu*n*g karl them ena halfft sith konu*n*gx rike, oc them and*ra* gaff han eth härtogha dömö, Thentidh then genstridhoghe brodhri*n* th*et*ta saa saghdhe han fadh*i*r, giff oc mik nokot iak wil g*er*na lata vp min mu*n* oc taka widh äplit, Fadhrin swaradhe ney thz är nu alt ofsent thu skalt ey faa äplit, Oc aff mik hwarte

arff ell*i*r rike Swa tapadhe han sit fädh*i*rnis arff for thy at han sino*m* fadh*i*r olydhogh*i*r war

Thu skalt oc thina foräldra j engom thingom forsma ell*i*r miswördha, Ey hädha ell*i*r athlöghe aff göra, Hwa thz gör han är forba*n*nadh*i*r aff gudhy Oc han är aff chams släkt som athlöghe giordhe aff sino*m* fadh*i*r oc th*e*r wil iak sighia nokot litit aff

Aff noe oc hans syner

Noe hafdhe thre sönir then ene heth cham then andre sem then thridhi heth japhet, Thz skedhe eentidh at noe drak sik drukki*n* aff wiin for thy at han viste ey at wineth war swa
153 starkt oc hafdhe swa mykla makt at thz skulde han forwinna, oc laghdhe sik nidh*i*r ath sofwa, Thith kom ganga*n*de hans son cham oc saa ath klädhin waro aff ho*no*m fallin, Oc at han la nokot blyghelika nakin th*e*r loo ha*n* ath oc loth han swa liggia, Oc gig bort oc saghdhe thz sino*m* twem brödhrom, Tha toko the eeth klädhe oc gingo baklängis at*i*r awoghe oppa thz the skuldo ey see th*e*ra fadh*i*rs blyghelika näkt oc breddo klädhit ofw*i*r han, Thentidh han waknadhe vnd*i*rstodh han huru the hafdho giorth, oc thy gaf han them twem brödhrom sin wälsighnilse, oc forba*n*nadhe then thridhia brodhrin cham oc alla the aff ho*no*m skulde koma

Thu skalt ey wara thino*m* foräldrom lydhogh*i*r j them thingom som äro mot gudhy

Oc tagh āptedōmō aff the hālghe iomf*ru*ne sancte Cristine

Aff sancte cristine

Een hālagh iomf*ru* Cristina ath na*m*pne war aff thy landzskap som het*ir* thyro ey fulla xij ara gamol, sāthiande alt sit hop til gudh at hon matte sin iomf*ru*dom bewara, He*n*na fadh*ir* heth vrbanus oc war aff stor*e* slākt, Oc aff w*er*dhoghetz wegna war han riddara mestar*e*, He*n*na modhir war aff konu*n*ga slākt, Tho waro the badhin hedhin, Hā*n*na fadh*ir* loth mura eeth hōgt torn oc ledde sina dott*ir* th*er* in oc xij thiānisto mōōr mz henne, Han lōth gōra gudha aff sōlfw*ir* oc gul oc satte them j tornit at hon skulde til them bidhia, hedhra oc āra oc ofra them rōkilse alla dagha, Hon skulde oc aldregh thādhan koma at hon skulde skodhas aff ma*n*nom, Hon war sielf mykyt fagh*ir* oc skōn, oc mange wildo hona hafwa til hust*ru* En fadhrin saghdhe Jak wil mina dott*ir* engom lofwa, Hon skal iomf*ru* blifwa oc hedhra wara gudha, Th*er* āpt*ir* framlidhno*m* vij daghom Oc sancta Cristina wilde affgudhume*n* engin hedh*ir* gōra, For thy hon war vptānd j gudz ālskogha, tha saghdho hā*n*na thiānisto mōiar Kāra f*ru* nu āro syu dagha lidhne sidhan gudhane fingo nokot off*ir* Oc oss thykk*ir* at thu far wil thu wil dyrka nokon a*n*na*n* gudh som wi wito*m* enkte aff, ffaar thin fadh*ir* th*etta* wita, tha lat*ir* han oss oc alla wara slākt fordārfwa oc sigh*ir* at wi hafwo*m* lārt

thik thro oppa then gudh th*er* pylatus loth dräpa
Sancta Cristina saghdhe sinom thiänista mö-
154 ghiom J swikins aff diäflenom Oc thy ku*nn*in j
ey see äll*ir* märkia at thesse gudha äro badhe
döfwe oc blinde, oc hafwa hwarte skiäl äll*ir*
sinne Jak hafw*ir* syu dagha j hwilko*m* iak offrar
lifwandis gudhy mit off*ir* hwilkin som giordhe
hymelin mz stiärnome*n*, iordhena oc hafwith oc
alt thz j thö*m* är Thron j mz mik oppa ho*no*m.
oc a hans son ihesum christum tha frälsir han
oss fran diäfleno*m* Som the swa taladhos widh*ir*
kom he*nn*a fadh*ir* ga*n*gande oc wilde see sina
dott*ir* oc offra sino*m* gudhu*m* Tha stodh sancta
Cristina oc skodhadhe hymilin gynom eth wind-
ögha, Hä*nn*a thiänisto möghiar saghdho hänna
fadh*ir*, wi bidhiom thik h*er*ra th*er* ofw*ir* oss
hafw*ir* wald, Haff misku*n*d oc nadh mz oss Thz
äro fram lidhne syu dagha sidhan thin dott*ir*
gudhume*n* offradhe oc hafw*ir* ey tänt lyus ell*ir*
rökilse bränt, Fadhrin saghdhe O min dott*ir*
Cristina hwat wantro äll*ir* willo är komin j thit
hiärta at thu dyrkar then gudh som sik ku*n*de
ey siälfwo*m* hiälpa, gag fram oc offra hymilsi*ns*
gudhu*m* som thik hafwa latit h*er* til lifwat at
the ey mote thik wredhghas oc fordarfwa mina
enda dott*ir* Sancta Cristina swar*adhe* sino*m* fadh-
ir, Kalla ey mik thina dott*ir* vtan hans dott*ir*
hwilko*m* iak skal offra sa*n*ninde*nn*a off*ir*, Han
skal iak ära oc lofwa for vtan ända, Tha gladdis
hänna fadh*ir* oc thänkte at hon mente hans af-
gudh mz them ordhu*m* oc gig fram oc wilde
kyssa sina dott*ir* Sancta cristin ropadhe Smitta

ey min mu*n* Jak wil offra mith off*ir* hymilsins gudh Hä*n*na fadh*ir* foor wild*ir* j hänna ordhu*m* oc thy saghdhe han til hänna O min dott*ir* Cristina offra ey atenast eno*m* gudh at the andre wardha thik ey alle wredhe oc lata thik ila forfara Sancta cristina swaradhe Thu hafw*ir* wel talat oc sannind sakt at iak skuli offra eno*m* gudhy fadhr*e*nom oc soneno*m* oc them hälgha anda, oc hymerikis gudh oc iordhrik*is* skal oppenbaras, J ho*no*m är mit liif oc helsa, Han skal iac wälsighna och lofwa, oc ho*no*m skal iak offra mit off*ir* alla dagha, Hä*n*na fadh*ir* saghdhe O min kärasta dott*ir*, bidh*ir* thu til thre gudha, Hwi hedhrar thu ey the and*ra* Tha badh sancta Cristin sin fadh*ir* oc saghdhe, Sänt mik nokra osmittadha gafwor them wil iak offra mino*m* hymilska fadh*ir*, Hwilkin mik skal pröfwa mz sinne sanind, Hä*n*na fadh*ir* swekx j hä*n*na ordhu*m* for thy han ey forstodh annat vtan at hon hafdhe 155
alt th*et*ta talat aff hans gudhu*m* Oc thy gig han bort oc sände sinne dott*ir* hwat hon beddis, Hon beddis ok th*e*r äpt*ir* een osmittadha*n* kiortil oc fördhe sik j han, Hon thwadhe sith änlite oc sina händ*ir* oc lykte sik inne j sino*m* kamera Oc offradhe sino*m* frälsara hymerikis gudhy off*ir* oc rökilse Oc badh til hans mz gratande tar*um* sighiande H*e*rra ihesu christe lifwandis gudz son j hymerike, thu th*e*r vthsä*n*dis aff odödhölikom fadh*ir* oc foor hith nidh*ir* j thessa w*er*ld hwilka thu giordhe, oc klädde thik h*e*r mz mä*n*niskio kyty, oc tholde pyno ok dödh aff omildom ma*n*nom at wi skullom lära at thola dröfwilse for

thit na*m*pn Jak thin syndogha thiänisto q*wi*nna cristina th*e*r mykyt hafw*ir* syndat oc illa giort j mi*n*ne fawitzko, oc dyrkat diäfwlskap af mino*m* barndo*m*, Jak hopar oc thröst*ir* til thik min h*er*ra kom mik til hielp j them pyno*m* mik äro redda, at iak mz thinne dygdh maghe forwinna alla them thit na*m*pn ey känna, Oc at alle the som ey widh*ir* gaa thit na*m*pn skulu rädhas oc skiälfwa, Genstan stodh gudz ängil for henne sighiandis O Cristina reen oc osmittat gudz thiänisto q*wi*nna, waar gudh oc h*er*ra hafw*ir* hört thina bön Gör ma*n*lika thit hiärta skal styrkias mot threm domaro*m* at oppe*n*baras skal gudz dygdh oc ära, Tha saghdhe sancta Cristina til ängillin Min h*er*ra gif mik mins gudz oc frälsara äw*er*dhelikit tekn at iak skuly engi*n* rädhas, Tha tok ängillin oppa hona oc las ofw*ir* hä*n*nä hofwdh oc gaff he*n*ne korssins tekn Sancta cristina sagh sik om kring, oc fan eet hwit brödh som hwitasta myölk oc söt som honagh hwilkit hon tok oc fik thz änglено*m* oc badh han thz wälsighna oc gifwa sik thz til synda forlatilse oc til äw*er*dhelikit liiff, Oc saghdhe thz äro nu lidhne tolff dagha sidhan iak brödh smakadhe, Tha wälsighnadhe ängelin brödhit och gaff he*n*ne äta Om qwälin th*e*r äpt*ir* tok sancta cristina sins fadh*ir*s afgudh iowem apollonem oc venerem oc slogh them al j stykke, oc gaff gullit oc sölfrit fatiko folke, Om morghone*n* kom he*n*na fadh*ir* vrbanus oc wilde offra oc bidhia til sinna gudha oc ku*n*de them hwarghin finna, Han kalladhö sama*n* hä*n*na thiänisto möiar oc saghdhe

Hwat är giort aff mino*m* gudhu*m*, Tha fullo the 156 alla oppa sin knä fore ha*n*s föt*ir* oc saghdho Kär*e* h*er*ra miskun*d*a oss, Thin dott*ir* slogh them sund*ir* oc kastadhe them vth oppa gatuna, Tha wardh vrbanus starklika wredh*ir* Oc bödh kinpusta sina dott*ir* oc saghdhe til he*n*na Sigh mik Cristina hwar hafwir thu gömpt mina gudha, Hon thighdhe oc wilde ho*no*m enkte swara Tha saghdhe han Jak swär om mina misku*n*sa*m*ma gudha vta*n* thu sighir mik hwat thu hafw*ir* aff them giorth, grymasta dywr skulu thit köth oc limi sund*ir* slita, gag nu thy fram oc bidh til hymilsins gudha, at thu skuli ey swa ila forfara Tha swar*adhe* Cristina, Rätwislika hafw*ir* thu talat at iak skal bidhia til hymerikis gudh, oc til hans son ihesum christum, vrbanus hänna fadh*ir* wardh grymb*ir* oc wredh*ir* oc bödh hona flängia mz limo*m* oc loth fram koma tolff men som hona slogho til skiptis, Th*et*ta lät fadhrin göra sinne dott*ir* modhrinne owitande En the som hona slogho wanskadhos vm sidhe oc fiollo nidh*ir*, Tha saghdhe Sancta Cristina til sin fadh*ir* O thu oblyghe stygg*ir* vrbane engin hedh*ir* hafwande Se nu at the mik hafwa slaghit wanskas oc hafwa enga makt, Hänna fadh*ir* war j stor*um* dröfwilsom, at han tholkin orät oc forsmädhilse skulde lidha aff sinne dott*ir* Oc bödh läggia iärnboior a hänna hals, oc binda hä*n*na händ*ir* oc föt*ir* och läsa hona in j fanga hws oc gig sidhan heem til siin, Thentidh modhrin fik höra at hänna dott*ir* war swa plaghat aff fadhreno*m*, strödhe hon asko oppa sit hofwdh oc reeff siin

klädhe, oc gig til mörkastowo*n*na til sinna dott*ir* oc fiol for he*n*na föt*ir* oc saghdhe mz gratande taru*m* Cristina misku*n*na thi*n*ne modh*ir* Thu est min enda dott*ir*, For thina skuld faar iak döö, alt thz iak agh*ir* thz är thit O min glädhy oc mi*n*na öghna lyus west thu ey at iak thik födde oc söghdhe thik mz mino*m* spino*m* hwat är thz mz thik är giort at thu dyrkar oc thror oppa anna*n* gudh Sancta Cristina swar*adhe* sinne modh*ir*, Hwi kallar thu mik thina dott*ir*, war noko*n*tidh nokor j ware släkt th*er* cristina heth Modhri*n* swar*adhe* ney Sancta cristina saghdhe, West thu ey at iak hafw*ir* christi na*m*pn som är hymerikis konug*ir* oc aldra thinga skapare, Han hafw*ir* mik vthwalt til sith h*er*skap, Han hafw*ir* mik pryt oc gifwit sighir at winna them alla
157 som han ey känna Oc aff läggia idhra wanskipadha oc skä*m*melika afgudha dyrk j hwilko j ärin alle swikne illa, Tha modhrin th*et*ta hördhe, gig hon hem oc berätte thz sino*m* bonda, Tha wardh vrbanus grymb*ir* oc wredh*ir* mot sinne dott*ir* Oc vm morghonin th*er* äpt*ir* satte han sik j dom mot hä*n*ne Oc sände vth sina riddara oc loth sina dott*ir* for sin domstool ledha oc saghdhe til he*n*na Cristina iak warku*n*nar mik ofw*ir* thik thy at thu est min eenda dott*ir*, gag än til gudha*n*na oc bidh til th*e*ra at the wilia thik frälsa aff the willo som thik twingar, Gör thu thz ekke, tha skal thu dräpas mz ma*n*gum pyno*m* Oc thu skalt ey h*er* äpt*ir* heta min dott*ir* Sancta Cristina swar*adhe* O thu omilde ransma*n* vrbane, Then som thror a gudh är gudz barn,

Oc hwa som tro a diäfwlli*n* är diäfwlsins barn, swa est ok thu, Oc thz som aff thik födhis är diäfwlslikith, Oc thy est thu ey min fadh*i*r, Hä*n*na fadh*i*r wredhghadhis oc bödh at hon skulde affklädhas Oc he*n*na spädhe lykame hardhelika pynas, Hon pintis j manga tyma, Oc the waro wel tolff män hona pynto, The wanskadhos, än fadhrin ku*n*de ey mättas aff hä*n*na pyno, Vta*n* bödh at the skuldo ey afflata, vtan skuldo hona mera pyna, Tha tok sancta cristina aff sino eyghno köth ok kastadhe sin fadh*i*r i hans änne oc saghdhe O thu forba*n*nadhe man född*i*r j ondu*m* tyma Jak sigh*i*r thik vrbane thu skalt forfaras j andre wärld, Thu gernadhis at äta thinna dott*i*r köth, see thz är nu lakt for thin öghon, Tak oc äth thins änlitis blygdh oc skam, Henna fadh*i*r gat hona ey läng*i*r hörth, Han bödh taka eeth hywl oc binda sina dott*i*r th*e*r oppa oc loth mykyn widh oc eeld th*e*r vnd*i*r läggia Oc loth sla olio j eldin at han skulde thes raskar*e* taka een ända, Tha sancta cristina laa bundin a hyuleno saa hon vp til hymilin oc saghdhe Jak wälsighnar oc lofwar thik h*er*ra gudh j hymerike, Jak thakkar thik mi*n* fadh*i*r ihesu christe fforlat mik ekke j thesse stridh, Vta*n* räk vth thina wälsighnadha hand, oc släk vth thenna eldin som mik är kringum gifwi*n* Genstan hon hafdhe th*etta* sakt, slogh eldin sik bradhelika vnda*n* hyuleno oc drap wel fä*m*ptan hundrat affgudha dyrkara, Oc wars h*er*ra ängla stodho när sancta cristine oc he*n*ne skadde enkte, Tha bödh vrbanus taka hona nidh*i*r aff hyuleno 158

Oc spordhe Hwa hafwir thik thenna thruldom känt, käntz thz for mik ellir skalt thu ey lifwande vnga minom handom Sancta cristina swaradhe O thu skändelikin oc fordömölikin kötmangare vrbane saghdhe iak thik ey orene matkir at min fadhir christus lärdhe mik thessa vmwendilse Han är thera lyws j mörkreno äro, Oc rättir wäghir them som wille fara Han är thera glädhy j dröfwilsom äro Oc allas thera hop a han kalla Han är then mik lärdhe rätwiso oc gudz räddogha, Thy skemmir iak thik oc forsmaar thina pynor oc alla thina odygdh oc thins fadhirs diäfwlsins, Tha war vrbanus forwnnen aff sinna dottir ordhum, oc wiste ey huru han skulde hänna ändalykt göra, vtan bödh hona atir j myrkastowona läggia, tha hon sat ther allena, komo thre gudz ängla til hänna oc fördho hänne mat aff hymerike, Oc laghdho sina händir a hänna lykama, Oc genstan heltos all henna saar, Tha saa sancta cristina vp til hymilin oc saghdhe O min herra hymerikis gudh lönlika sara läkiare, nu weth iak oc vndirstaar at thu wilt mik ey forlata, vtan minnis a mik som stad är j wanda Oc sändir mik födho aff hymblom mz thinom hälghom änglom, Loff hedhir oc äro wari thik for vtan ända, Vm nattena sände henna fadhir vrbanus vth fäm sina swena oc loth binda een steen widh hänna hals oc sänkia hona swa j hafwit, Tha thz war giort komo genstan gudz ängla oc toko mot hänne, Oc hon gig mz änglomen oppa watneno Tha saa sancta cristina vp j hymilen oc badh, O ihesu

christe som är mz oss, oc ey forlat*ir* them thik rädhas, lat mik faa thiin wälsighnilse j thesso watne, byudh nu at thz wardhe mit döpilsa watn at iak matte rensas aff allo*m* smitto*m*, oc klädhas j thino*m* wänlek mz äwinnelikx sa*n*nindz klädhu*m*, Tha hördhis een röst aff hymblo*m* Cristina war h*er*ra hafw*ir* hört thina bön, oc genstan kom eeth skina*n*de sky ofw*ir* hä*n*na hofwdh, oc hon saa gudz äro koma til sik, Th*er* waro gudz ängla mz sötasta sang oc dyrasta offi*r*s lukt, Tha badh sancta cristina grata*n*de och saghdhe O osynlikin oc osmittadhir lifwandis gudz son som w*er*dhoghadhis at koma nidh*ir* aff hymerike ofw*ir* th*et*ta watn mz mykle äro ok dygdh oc ängla scara, oc vnte mik döpilse nadh oc oforgänglika vpnyilsa*n*na äro gör nu mz vrbano j 159
thesse nath äpt*ir* thy han hafw*ir* mz mik giort For thy han hafw*ir* mik höth oc stadhlika thänkt j morghon lata mic dräpa, Tha ho*n* hafdhe th*et*ta sakt fördhis hon aff änglome*n* at*ir* oppa strandena Oc vm sama nattena doo he*n*na fadh*ir* vrbanus j mesto*m* pynom oc dröfwilsom

annar domare*n*

Nokon tyma th*er* äpt*ir* kom een a*n*nar domar*e* j hans stadh, oc heth dyon, Ha*n* war aldra arghaste afgudha dyrkare oc c*ri*stna ma*n*na hatare, Han fan sc*ri*fwat j sino radhuse huru ma*n*ga pynor sancta cristina hafdhe tholt, oc at hon kunde ey böghias aff allom them til afgudha dyrk, Tha loth han hona ledha for sin domstool,

Thentidh ho*n* war fram led oc han fik see hä*n*na fäghrind oc wänlek, kalladhe ha*n* hona fram til siin, oc byriadhe först lukka mz söto*m* ordhu*m*, Oc th*er* nest thrugha oc höta mz hwasso*m* oc grymasta pyno*m*, at hon skulde offra oc bidhia til hans afgudh, Ha*n* badhe badh oc smekte mz ma*n*gom ordhu*m*, oc thz halp ho*no*m alt sama*n* enkte, Tha wardh domare*n* grymb*ir* oc wredh*ir*, oc bödh hona flängia mz risom, Tha saghdhe sancta cristina, O thu gry*m*b*ir* oc vsal domare, mz thino*m* afgudhu*m*, blyghis thu ey at pyna mik mz barna lek, bär fram nokra hardhare pynor som bät*ir* bita, Jak thror til min frälsara oc h*er*ra ihesum christum, at iak faar makt aff ho*n*o*m* swa ske*m*ma thik som thin brodhir vrbanum, Tha wardh domare*n* wredh*ir* oc bödh he*n*ta ena iärnwaggo, Oc loth th*er* j thiäru, qwadho oc olio, oc loth starkan eld vndi tända, oc nar waggan war all glöiande, oc thz j hä*n*ne war alt syudhande, tha laghdho riddarane sanctam cristinam j waggona, Oc fyre aff them rördho waggo*na* mz iärnthyughu*m*, oc wendo sanctam cristinam j waggo*n*ne, at hon skulde raskelika ända lifwit, Tha byriadhe sancta cristina lofwa gudh oc saghdhe, wälsighnadh*ir* wari thu alzwalogh*ir* gudh min kär*e* h*er*ra ihesu christe, ffor thz at thu födde mik a*n*nan tidh j döpilsome*n* Oc lät*ir* mik nu a*n*nat sin wagga som barn j eldeno*m*, Tha saghdhe domaren Cristina kä*n*nir thu ey thessa pyno Nu mat thu see huru gudhane äru thik misku*n*sa*m*mi, oc vmbära mz thik, oc thy kan eldin thik ekke brä*n*na, Thy bidh til

them at the wilin frälsa thik aff thino*m* syndo*m*, som thu hafw*ir* mote them giorth Sancta cristina swar*adhe*, O thu oblyghe oc omilde diäfwlsins son, Jak rädhis ey thina pynor, Jak thror oc 160 hopas til min h*er*ra ihesum christum, som makt hafw*ir* kasta thik j hälfwitis mörk*ir*, til thin brodh*ir* vrbanum, Tha wart domare*n* wredhir oc bödh hona vthtaka, oc raka alt he*n*na haar aff hä*n*na hofdhe oc pyna hona nakna, oc ledha hona swa nakna kring vm alla*n* stadhi*n*, Alla the q*wi*nnor som sagho hä*n*na blygdh at hon skulde tholkit lidha, ropadho alle som mz ene röst mote domareno*m* sighiande, Orätwis är thin doom, oc wrang äro thiin budh, hwat är thz thu gör, thu hafw*ir* alt q*wi*nkönit wanhedhradh oc skemt mz thinne *ger*ni*n*g, Th*er* äpt*ir* leddis sancta cristina til eth afgudha mönst*ir*, Oc domare*n* saghdhe til hä*n*na Cristina bidh nu til then stora gudhin appollo, at thu maghe vntkoma the gryma pynor thik äro redda, Tha lypte hon vp sina händ*ir* oc saghdhe O h*er*ra gudh hälagh*ir* fadh*ir* ihesu christe, som all thing skapadhe mz thino ordhe, hör nu mik thina thiänisto q*wi*nno, Oc byudh nu diäfleno*m* som är h*er* j thesso afgudh, at han sla thz sund*ir* oc knosi thz alt j duft Oc gensta*n* fiol afgudhit nidh*ir*, oc wardh som annat polfw*ir*, For thz iärtekne throdho gensta*n* thry thusa*n*da hedhnu*n*ga oppa wan h*er*ra, Oc domare*n* dyon wardh swa harmslaghin oc bedröfdhir at ha*n* störte til iordhinna, oc bleff gensta*n* dödh*ir*, Tha loth hans bisithiare ell*ir* radhgifware

sanctam cristinam j mörkastowona ledha Th*e*r sat hon oc lofwadhe gudh for the*n* sigh*i*r ho*n* hafdhe tha wnnit

tercius iudex

Nokon tima th*e*r äpt*i*r kom een a*n*nar domar*e* j hans stadh mykyt omildir, oc c*r*istna ma*n*na hatare aldra störste, oc heth iulianus, Thentidh han kom oppa radhusit, wardh ho*no*m p*rese*nterat alla sancta cristina g*er*ni*n*ga oc hwat mz he*n*ne war giorth, Tha thz war alt läsit, bödh ha*n* ge*n*stan lata hona koma for sin domstool, Oc saghdhe til he*n*na Cristina Jak hafw*i*r hörth at thu hafw*i*r mykyt mz thino*m* truldo*m* giort, gag nu fram oc bidh til wara äw*er*dhelika gudha, oc offra thö*m* offi*r*, oc hedhra them, wilt thu thz ekke göra, tha skal iak lata alla hardhasta oc gry*m*masta pynor oppa thik läggia, Oc ey skal then thu thror wara gudh född*i*r aff ioseph, formagha thik hielpa, Sancta cristina swar*adhe* O thu iuliane, gudz owin, oc diäfla*n*na ko*m*pan, hwi talar thu swa til mik, Jak är ihesu christi
161 thiänista q*wi*nna, Jak rädhis ey thina pynor, Tha bödh iulianus ath een vgn skulde eldas j thre dagha oc thre nätt*i*r, oc lata swa hona j then brä*n*nande vghne*n*, at ho*n* skulde sit liif th*e*r ända Sancta cristina bleff j vghneno*m*, oskad aff eldeno*m*, och gudz ängla mz he*n*ne j fäm dagha lofwande oc ärande gudh Oc stoor röst vthgig aff vghneno*m* Oc the riddarane röstena hördho wordho förfäradhe oc rädde, oc gingo

bort oc berätto thz juliano, Tha loth han bryta vp vghnen, oc the funno cristinam framgangande swa som aff warme lögh, oc lofwande gudh, Tha bödh domarin hona for sin domstool ledha, oc saghdhe til henna, widhirgag for mik, Oc kändz thin thruldom mz hwilkom thu hafwir all natwrlik thing bethwingat, Ellir skal iak thik grymmelika lata pyna mz hardhare pynom, Sancta cristina swarade Jak rädhis thit thrugh oc pynor enkte, Jak hafwir min herra mik til hielpa, Tha bödh domarin lata koma een koklara mz ormom, som hona skuldo dräpa, Han kom oc släpte til henna siex orma aff thriggia handa slagh, hwart andro werre, The lupu til henna Oc twe aff them slungo sik vm hänna fötir, Oc twe slungo sik vm hänna spina som annor barn ther sugha wildo, Oc twe slungo sik om henna hals, oc slekto then sweth aff henne gig, Thentidh domarin thz saa saghdhe han wredhlika til koklaran, Hwi retir thu ey ormana mz thinne konst, at the bita hona oc stinga til dödz, Tha öfdhe koklarin sina galdra, oc rette ormana til wredhe, Oc genstan sprungo the alle til koklaran, oc drapo han mz brädzko, Oc engin thordhe honom hielpa Tha saghdhe sancta cristina til ormanna, Jak byudhir idhir j mins herra ihesu christi nampn, at j krypin bort j idhra skrubbor, oc görin enge människio mera skadha Oc genstan krupu the borth thera wägh, oc syntos ther ey längir, Ther äptir badh sancta Cristina til wan herra oc saghdhe, O hymerikis oc iordhrikis gudh, som vthsände thin wälsighnadha son ihesum

christum wan h*er*ra at vpresa lazarum af dödha, Hör mik thina thiänisto q*wi*nno oc vprees the*n*na dödha ma*n*nin mz thinne dygdh oc makt, at alle the thz höra oc see skulu ära thit na*m*pn, For thy thu est min gudh, oc aldra dyghdha h*er*ra, Oc swa tok hon j dödha ma*n*sins hand oc saghdhe Jak sigh*ir* thik som dödh*ir* est, J mins h*er*ra ihesu christi na*m*pn, stat vp aff dödha, Oc genstan stodh ha*n* lifwandis op, oc fiol for
162 hänna föt*ir* oc saghdhe, jak thakkar thik oc thino*m* gudh, som mik hafw*ir* vprest aff dödha, Tha saghdhe iulianus Cristina lath thik nu nöghia, thu hafw*ir* alla*n* thi*n* truldom fullelika bewist, Wänt thik nu til gudha*n*na, som thik hafwa swa länge tholt Sancta cristina swar*adhe* O thu vitlös oc armb*ir* ma*n*, vta*n* gudz räddogha, hafwa ey thin öghon seeth the dygdh, th*er* hymerikis gudh ihesus christus hafw*ir* giort, Tha wart iulianus wredh*ir*, oc bödh affskära hä*n*na iomf*ru*lika spina, Oc th*er* vth flöth myolk for blodh, Tha saghdhe sancta Cristina, Jak thakkar thik min h*er*ra ihesu christe, at thu wili w*er*dhoghas aff läggia all mins likama hind*ir*, Nu är iak redho at ända mina stridh, oc faa the krono oc lön som aldre wanskas, Tha th*et*ta war sakt bödh domare*n* hona ledha j mörka stowo*na*, Thit komo ma*n*ga godha q*wi*nnor, som hä*n*na dröfwilse hafdho hört, at hughswala hona, oc fördho hänna mykla hafwor oc stora gaffwor, Sancta cristina hughnadhe them mz sinom ordhu*m*, Oc the vndradho alle a he*n*na thulumodh, Oc syu aff them toko widh c*ri*stne thro, Om morghone*n* äpt*ir* loot domare*n*

hona koma for sin domstool, oc saghdhe til hä*n*na, Cristina thin ytarste tyme komb*ir* skŏth, wänt thik än til gudha*n*na, oc hedhra them, ell*ir* skal iak swika thina siel fran thik, Oc äpt*ir* th*et*ta skal iak thik enkte spara Sancta cristina swar*adhe* Thu fordŏmŏlike iuliane thik skal h*er* äpt*ir* wardha eengin roo, hwarte j thesse w*er*ld ell*ir* andre, Hwilkit som blifw*ir* mz thik for vta*n* ända, Tha bŏdh the*n* vsle domare*n* aff skära hä*n*na tu*n*go, tho miste hon ey sith maal vta*n* saghdhe, O h*er*ra gudh, som ey forletzth aldra godha thinga skapare, see til mik thina thiänisto q*wi*nno, oc byudh mik ändas aff thesse stridh, thy at tyme*n* nalkas, at iak skuli hwilas, Oc swa tok ho*n* sina tu*n*go affskyrdh, oc kastadhe iulianum j hans änlite, oc rakadhe j hans ŏgha, oc ha*n* wardh blind*ir*, Och tha gig stoor rŏst aff hä*n*na mu*n* sighiande, Juliane, oblygh*ir* oc forba*n*nadh*ir*, thu astu*n*dadhe äta mina tu*n*go, som iak skulde lofwa min gudh mz oc min h*er*ra, Oc thy miste thu thina syn, Hymerikis gudz ordh komo j thit änne, oc vthsläkte thinna ŏghna lyus, Tha Julianus th*et*ta hŏrdhe, bŏdh han skyuta twa pila moth hä*n*na hiärta, oc een j hä*n*na sidho, Oc swa gaff hon vp sin anda, Tha kom een aff hä*n*na släkt, oc throdhŏ oppa 163 gudh for hänna skuld, Oc laghdhe hänna lykama j thes affgudz mŏnst*ir*, som heth appollo

Swa find*ir* ma*n* oc sc*ri*fwat aff sancta barbara, hon wilde oc ey lydha sinom foräldrom, j them thingom som mote gudhy war

I Maximiani keysara daghu*m* war een ma*n* j nichomedia mäktogh*i*r och rik*ir* heeth dioscorus, Han war een hedhni*n*ge oc dyrkadhe afgudh, Han hafdhe ena dott*ir* dyghdhelika oc ärlika xv ara gambla ok kalladhis barbara, Hä*n*na fadh*i*r lät göra eeth högt torn oc lykte hona th*e*r inne at ho*n* skulde ey aff ma*n*nom sees for hä*n*na wänlek skuld oc fäghrind, Ma*n*ge stor*e* h*er*ra beddos hona til hust*ru*, Hon war ey än döpt, tho throdhe hon oppa wa*n* h*er*ra ihesum christum, Hä*n*na fadh*i*r foor lankt borth j landit sit ärande Oc mädha*n* wardh barbara hema j sino torne döpt, Hon gig th*e*r äpt*ir* j torneno oc sc*r*eff korsins tekn j stenstolpa mz sino*m* fing*ir*, oc stenane blotnadho so*m* a*n*nat wax, oc korsins märke synis th*e*r än j dagh, Ho*n* slo sins fadh*i*rs afgudh giordh aff gul oc sölfw*ir* all sund*ir* j stykke som j torneno waro när he*n*ne Nokot th*e*r äpt*ir* kom he*n*na fadh*i*r heem, oc wardh thes til radha at ha*n* wilde sina dott*ir* ma*n*ne gifwa, Han gig een dagh j tornit oc berätte he*n*ne sin wilia, Sancta barbara saa oppa sin fadh*i*r oc saghdhe Fadh*i*r nödh mik th*e*r ekke til at taka ma*n* mote mino*m* wilia, Thu skalt thz wita at iak engin a*n*na*n* man wil hafwa än ihesum christum min kära h*er*ra, Hwilkin min siel hafw*ir* sik vthwalt til een brudhgo*m*ma, Tha fadhrin hördhe at hon war c*r*istin oc sagh sina gudha su*n*d*ir* slaghna wardh han wredh*i*r oc galin, rykte sith swärdh och wilde hona dräpa, En aff gudz dygdh vntkom hon tha sins fadh*i*rs

gäld, hon kom til eeth bärgh, oc gőmde sik j ene skrubbo Fadhrin lop äpte oc fan twa herdha som waktadho fää a sama bärgheno, Han spordhe them ath om the hafdho th*er* nokra iomf*ru* seeth, Then ene hyrdhe*n* saghdhe ney oc wilde hona ey beropa, än then andre teknadhe mz sino*m* fing*ir* oc wiste hwar hon sik gőmde, Fadhrin kom thith oc rykte hona fram mz hareno, oc flängde hona rädhelika swa at hä*n*na blodh flőt nidh*ir* a iordhena, oc drogh hona at*ir* mz sik hem, Tha hon saa hyrdha*n* som hona hafdhe oppenbarat ba*n*nadhe hon ho*no*m, oc han vmskiptis gensta*n* j een sten oc all hans faar 164 wordho locuste, Fadhrin läste hona inne j eno*m* thrango*m* kamara, Oc anna*n* daghin äpt*ir* gig han til rättaren ok kärdhe ofw*ir* sina dott*ir* at ho*n* war wordhin *cr*istin, Oc gig swa at*ir* oc drogh hona siälfw*ir* for domi*n* oc antwardhadhe hona marciano hőfdhinga som keysarin hafdhe thit sänt, Och beswor han om sina almektogha gudha at ha*n* skulle hona mz hardhasta pynom fordarfwa, Thentidh domare*n* saa he*n*na fäghrind saghdhe ha*n* til he*n*na Barbara spar thik siälfwa oc offra war*um* gudhu*m* ell*ir* skal thu antwardhas grymasta pyno*m* Sancta barbara swar*adhe*, Jak skal offra mino*m* h*er*ra ihesu christo som skapat hafwir hymil oc iordh hafwit oc alt thz j them är Aff thyno*m* diäfwlsliko*m* afgudhu*m* sigh*ir* p*ro*phetin, The hafwa mu*n* oc tala enkte, őghon oc see enkte, őron oc hőra enkte, händ*ir* oc ha*n*na enkte, ffőt*ir* oc ku*n*no ey gaa, Oc ey är ande j th*e*ra mun, The som them gőra

skulu wardha them like, oc alle the oppa them thro, Tha vpfylt*is* domare*n* mz mykle wredhe Oc bödh hona affklädha oc sla he*n*na lykama mz thyura sinom, oc gnidha hä*n*na saar mz hwasso harklädhe, He*n*na lykame slogx oc vpfyltis all*ir* mz blodhoghu*m* saaru*m*, Ept*ir* thessa pyno bödh domari*n* hona inne lykkia j mörkastowo*n*e, mädha*n* han wilde sik bethänkia mz hwat pyno*m* ha*n* skulde hona fordarfwa, Om sama nattena om mitnatz tyma tedhis war h*er*ra he*n*ne mz osigheliko skini sighiandis Barbara, war stark oc tröstelikin stoor glädhy skal wardha j hymerike, oc iordhrike aff thi*n*ne pyno Rädz ekke höfdhingans thrugh oc wredhe Jak är mz thik Oc iak skal taka thik aff alla the pynor oppa thik läggias, Oc gensta*n* war hon heel oc heelbryghdho, oc all he*n*na saar waro läkt at ey synt*is* nokot til th*e*ra, waar h*er*ra wälsighnadhe [hona] oc foor til hymerikis, Oc sancta barbara bleff at*ir* j stor*um* hughnadh oc glädhy ¶ Vm morghone*n* arla bödh domare*n* lata hona for sik koma, Tha saa han at all he*n*na saar waro heladh, oc enkte mark synt*is* äpt*ir* alla the pyno hon hafdhe tholt, Tha bödh han hona vphä*n*gia j een nodhstal, Oc brä*n*na hä*n*na sidhor mz brä*n*nande lampo*m*, Oc bödh sla he*n*na hofwdh mz ha*m*brom swa at blodhi*n* vthflöth at näso*m* oc örom, Tha saa sancta barbara vp til hymilin oc saghdhe H*er*ra ihesu christe som weezt oc seer all hiärta, thu wezt at iak for thin kärlek
165 thol thessa pynor, fforlat mik ekke, oc ofw*ir*giff mik ey j thesse stridh, Tha bödh domaren aff

skära [hänna] spina Tha thz war giorth saghdhe hon H*err*a ihesu christe, bortkasta mik ey aff thino änlite oc tagh ey aff mik thin hälgha anda, Th*er* äpt*ir* bödh domarin ledha hona nakna vm allan stadhin, oc flängia hona a hwario gatu, Thentidh ho*n* swa leddis vplypte hon sin öghon til hymilin oc saghdhe, H*err*a gudh alzwalogh*ir* mi*n* wernar*e* oc hielpar*e*, thu th*er* hymblana hyl mz skyme*n*, hyl min nakna lykama for thin godhlek, Oc gensta*n* kom gudz ängil oc fördhe hona j eeth sniohwit klädhe, oc helte aal he*n*na saar, Th*er* äpt*ir* wardh ho*n* at*ir* fördh for domarin, Thentidh ha*n* saa at hon war karsk oc helbrygdha, oc all he*n*na saar waro läkt, wardh han grymb*ir* oc wredh*ir* oc bödh hä*n*na hofwdh afhugga Tha wardh hon gladh aff allo hiärta oc skyndadhe thit hon skulde sina pyno ä*n*da Mädha*n* hon leddis badh hon mz grata*n*de tar*um* innirlika til wa*n* h*err*a oc saghdhe, H*err*a ihesu christe skapare hymilz oc iordz, th*e*ra frälsar*e* och helare oppa thik thro, hör mina bön oc giff mik thi*n*ne thiänisto q*wi*nno som for thina skuld hafw*ir* thessa pynor lidhit the nadh at thu wili w*er*dhoghas giffwa allo*m* them som oppa thit na*m*pn kalla, oc hafwa ami*n*nilse aff mi*n*ne pyno tyma, alla synda forlatilse, Oc minz th*e*ra synd*ir* alregh meer, Oc lath them ey forfaras j dödzsins tyma, vtan lat them faa sc*ri*ptamaal, oc thin wälsighnadha lykama, oc ledhas til äwinnelika äro, Tha hördhis een röst aff hymbleno*m* sighiande swa, Kom min vthwalda oc aldra fäghirsta oc hwila thik j mins fadh*ir*s hws j hymerike,

Thz thu beddis, thz är thik wisselika aff mik gifwit, Vnd*ir* thessom ordhu*m* kom the hälgha iomf*ru*n til pyno stadhin Oc hä*n*na eyghi*n* fadh*ir* mz gry*m*heth oc wredhe hug aff hä*n*na hofwdh mz eno hugge Och ge*n*stan kom lyongeld*ir* aff hymbleno*m* oc vpbrä*n*de fadhri*n* swa at ey fandz at*ir* eeth been aff ho*no*m,

Thessa pyno hafw*ir* the hälgha iomf*ru*n sancta barbara lidhit for thy at hon ey wilde mote gudz budh til afgudh bidhia Thy skalt thu taka äpte dömö aff he*n*ne, wilia thine foräldra thik radha til ont, thu skalt them j thy ekke lydha, lydh*ir* thu thöm tha fortapar thu thina siel th*er* wil iak sighia thik eet exemplum aff

166 Thz war een ond modh*ir*, hon hult sina dott*ir* til ond thing at hon syndelika lifdhe mz eno*m* p*re*st, thz hände swa at dottore*n* bleff dödh, Oc sama dagh hon iordhadhis komo twe brödh*ir* j sama thorpit oc lagho th*e*r om nattena j eno huse som stodh hart när kyrkiogardhe*no*m, Vm mitnatz tidh stodho the vp at läsa th*e*ra tidh*ir*, Tha sagho the at th*e*r kom löpande een stoor swart*ir* biörn oc brambladhe rädhelika, Han lop kring om alla*n* kyrkiogardhin vm sidhe kom han til ena graff, oc groff hona vp mz sino*m* klööm, oc drogh th*e*r vth een dödha*n* krop oc lop sin wägh mz ho*no*m, Tha han sprang ofw*ir* kyrkiogardhin ffastnadhe lakanit som then dödhe war swept*ir* j oc bleff hängiande qwart a gardhe*no*m, Om morghoni*n* arla kom een q*wi*nna ga*n*gande oppa kyrkiogardhin, Hon sörghdhe oc gräth

ofwir alla matto, Tha spordho brödhirne hwi hon gräth swa sara, Hon swaradhe jak gratir mina käro dottir som iordhadhis her j gaar, Brödhirne spordho, Hwat människia war thin dottir, Hon swaradhe, Min dottir war her mz warum kyrkio herra, oc war mäktugh och rädh ofwir alt thz han atte, Oc thz nöth iak mykyt, oc war mit vppehäle En nu hafwir iak arm qwinna enkte til bärghan, Tha wisto the henne lakanit oc spordho vm hon thz kände, Hon swaradhe Jaa wisselika j thetta lakan war min dottir swept, Tha leddo the hona til grafwenna, Oc funno ther alt tomt Tha saghdho the til henna, Qwinna thu hafwir thina dottir ekke wäl lärth, wi saghum j nat ath een stoor grymbir byörn groff hona vp oc drogh hona borth

Mit kära barn lat thik thetta wara ena läro oc lydh ey thinom foräldrom j ondum thingom

Här sigx aff enom prest oc ene qwinno som blifwo saman mang aar j ondo lifwirne

Een prestir oc een qwinna hafdho mang aar saman blifwit j syndeliko lifwirne, Oc hafdho til saman twa sönir, Tha piltane komo til skiäla aldir, Pröfto the wel, at thera fadhir oc modhir hafdho ont oc syndelikit lifwirne oc thy wildo the ey längir när them blifwa, vtan gingo fran them oc gafwo sik j klostir, Then eene wardh een barföta brodhir, Thän andre een prädicara

brodhir, The manadho oppta thera fadhir oc modhir at the skuldo afflata aff thera orätta lifwirne, modhrin wilde engalund skilia sik fran 167 prestenom, Thz skedhe vmsidhe ath modhrin bleff dödh oc bars til kyrkio, Thz fingo häna sönir wita oc komo thit badhe brödhir, Om nattena sato the när likeno j kyrkionne ok laso psaltaren, Om mitnatztima kom een oc stöttö a kyrkio dörrena swa hardhelika at all kyrkian monde skielfwa, Han stötte annan tima oc brödhirne wordho alstingx forfäradhe, Thridhia tidh stötte han swa at dörrin sprang aff hakumen, Tha kom ther ingangande een swartir blaman Jak wäntir at thz war diäfwllin, Han gig til barenna oc wrok likit oppa iordhena, Oc genstan vmskiptis likit j een swartan hesth, Tha tok han j sina tasko oc rykte fram een hamar oc fyro hesto söm, Oc slogh een j hwan fotin, Oc sprang swa sielfwir a hestin, oc rände sin wägh aff kyrkionne, brödhirne gafwo ofwir läsningena oc gingo til thera fadhir oc berätto honom hwat the hafdho seeth, Ther äptir gingo the heem j thera klostir oc wildo sinom fadhir ekke fölghia

Än wil iak sighia thik eeth annat

miraculum

Thz war een iomfru, Hon hafdhe een godhan oc dyghdhelikin man til fadhir han räddis gudh oc öfdhe sik j allom godhum gerningom thz mesta han formatte Hänna modhir war ond oc

ekke godh, Then godhe mannin fadhrin hafdhe mykyn motegang j werldinne, oc stoor dröfwilse aff manga handa syukdom til sin lykama, Stundom j sit huwdh, stundom j öghon oc stundom j tannom, Oc stundom aff iktinne, Oc thetta waradhe langan tyma mz honom, Han bleff dödhir vm sidhe, En j them tima han dödhö byriadhis eeth ofwädhir aff thordyn oc lyungeld at the kundo näpplika koma han til iordhinna, Modhrin som war ond Hon war altidh helbryghdha oc wäl til räka, oc hafdhe alregh dröfwilse til sin lykama, Hon bleff oc nokontima ther äptir dödh oc tha war faghirt oc skönt oc lustelikit wädhir at al werldinna creatwr matte glädhias, Oc hon war iordhat mz store äro, Thentidh dottrin thetta sagh, byriadhe hon twäka, hwilkins thera lifwirne hon wilde fölghia, äptir thz hänna fadhir hafdhe swa mang dröfwilse mädhan han lifdhe oc wädhrit skipadhe sik swa vndarlika j hans dödh, Oc hänna modhir hafdhe alt sit liifmak, oc swa godha lykko, Tha hon thenkte her innelika oppa oc wefdhis j tholkom thankom wardh hon takin j andanom oc fördh til häl- 168
fwitis, Ther saa hon sina modhir j swa storum pynom at engin tunga kan thz fulsäghia, oc enkte hiärta begripa, Ther äptir wardh hon fördh til hymerikis, Ther saa hon sin fadhir j osighelike glädhy j hälgha ängla choor, Tha badh hon sin fadhir at hon matte ther när honom blifwa, Fadhrin swaradhe, dottir wilt thu hith koma oc her blifwa tha skalt thu mino lifwirne fölghia, Fölghir thu thinna modhir lifwirne, tha skalt

thu koma thith hon nu är oc blifwa th*e*r mz hä*n*ne, Vthwäl hwilkit thu häld*ir* wilt, Ho*n* kom at*ir* til sik sielfwa, oc fölghdhe sino*m* fadh*i*r j godho lifw*ir*ne j allo*m* dyghdho*m*

Mit kära barn swa skalt thu fölghia thino*m* foräldro*m* j allo*m* godhu*m* thingo*m* Swa giordhe the hälgha iomf*ru*n marina som j skulin nu fa höra

Een dyghdhelikin man gaff sik j klost*ir* oc hafdhe ena vnga dott*ir* äpt*ir* sik j w*er*ldinne heth marina, Äpt*ir* nokon tyma mintis ha*n* a sina dott*ir* oc tok sarlika sörghia, Aboten spordhe hwat ho*no*m war hwi ha*n* swa sarlika sörghdhe, Han saghdhe sik hafwa een vngan son j w*er*ldinne oc rädhas hwat aff ho*no*m skulde wardha, Oc thordhe ey sighia abotano*m* at ha*n* hafdhe dott*ir*, Aboten swaradhe, Älskar thu thin son lath han hith koma, wi wiliom han for brodh*ir* anama, Han gig oc omskipte sinna dott*ir* klädhe skar he*n*na haar, oc wände hänne na*m*pn oc kalladhe hona marinum, Han ledde hona til klostrit, oc the anamadho hona for een brodh*ir*, Fadhrin kände sinne dott*ir* book oc helsonna wägh, Thentidh hä*n*na fadh*i*r nalkadhis dödhöno*m* manadhe han hona j gudhliko lifw*ir*ne stadhlika blifwa, oc alregh oppinbara for*e* sin dödh at hon war*e* q*wi*nna, Thentidh hon war xviij ara gamul, bleff hä*n*na fadh*i*r dödh*i*r, oc hon bleff at*ir* ensamin j hans cella, Oc gömde granlika j sino hiärta alt thz hä*n*na fadh*i*r hafdhe he*n*ne budhit oc känt, Hon war swa ödhmyuk oc lydhogh

oc hafdhe sik swa gudhlika at alle hullo hona for een hälaghan ma*n* Aboten sände hona opta vth at rökta klost*ir*s ärande ffor thy ho*n* war badhe wiis oc throhin, Hon bleff oc stundo*m* vta*n* klostrit om natta tima ffor ärande skuld, Husbondin j huseno th*e*r hon pläghadhe gesta hafdhe ena vnga dott*ir* mz hwilke een riddare afiladhe lönlika barn, Thäntidh thz tok synas 169
oc kunde ey läng*ir* lönas, spordhe hä*n*na fadh*ir* oc modh*ir* hwa barnit atte mz hä*n*ne, Hon swar*adhe* brodh*ir* marinus tok mik mz wald som h*e*r plägh*ir* til h*e*rbärghis liggia, Fadhrin oc modhri*n* gingo til abotan, oc kärdho hardhelika oppa brodh*ir* marinum oc saghdho, Han hafw*ir* slemt wara dott*ir*, oc aflat barn mz he*n*ne, Abote*n* kalladhe brodh*ir* marinum fram oc spordhe om han hafdhe the ske*m*meliko g*er*nigena giorth, Han swaradhe, O fadh*ir* iak syndadhe, mik angrar thz iak ila giordhe, fforbarmin idh*ir* ofw*ir* mik, Abotin wredhghadhis oc wrok han genstan vth aff klost*r*eno, Hon laa j thry aar vte for klost*r*eno j hardhasta plikt swa som hon hafdhe groflika syndat, oc liffdhe widh fatika almoso som somlike brödh*ir* gafwo hä*n*ne hemelika, Q*wi*nna*n* födde barnit, oc hänna modh*ir* sände thz abotano*m* til klostrit Oc abotin sände thz fran sik til brodh*ir* marinum, Hon tok barnit oc födde thz k*er*lika j tw aar aff the fatike almoso hä*n*ne gaffs som thz hafdhe warit hä*n*na eygh*i*t barn mz största thulumodh oc ödhmyukt, Oc thakkadhe gudhy j sino*m* dröfwilsom, Thäntidh brödh*i*rne sagho hä*n*na stadhugheth for-

barmadho the sik ofw*ir* hänna plikt oc thwang oc badho for hon*o*m, Oc abotin tok hona at*ir* ini klostrit, oc befälte he*n*ne thz fulasta oc orenlikasta ämbite äll*ir* syslo j klost*r*eno war, Thz som engin a*n*nar wilde göra, Hwilkit hon ödhmyuklika widh*ir* tok oc giordhe mz stor*e* glädhy, Th*e*r äpt*ir* tha gudhy thäktis bleff hon dödh, Thäntidh brödh*ir*ne skuldo twa hä*n*na lykama som sidh*ir* är j klostru*m* tha nokor brodh*ir* döör, befu*n*no the at hon war qwinna oc ekke man, The ku*n*giordho thz abotano*m*, Han kom thith oc alle brödh*ir*ne mz ho*no*m, The wordho alle sörghia*n*de oc bedröfdhe for then smälek oc dröfwilse the hafdho hä*n*ne til orätta giort, Oc beddos ödhmyuklika mz gratande tar*um* miskund oc nadh aff gudhy oc hänne oc iordhadho hona mz stor*um* hedh*ir*, Oc j sama stund kom diäfwllin j q*wi*nnona som he*n*ne hafdhe barnit with, Oc hon kom til hälgha iomf*ru*na graff oc kändis oppinbarlika sina skam oc synd oc widh*ir* gig tha hwa barnit atte mz hänne Oc wart frälst 170 fra*n* diäfleno*m* ok tok sit barn j geen oc bleff een godh mä*n*niskia sidhan Oc war h*er*ra giordhe th*e*r äpt*ir* mang annor stoor iärtekne for the hälgho iomf*ru*na skuld marina

Människia wil thu thz fiärdha budhordhit wel halda tha skal thu thino*m* foräldrom fadh*ir* oc modh*ir* sina nödhthorfft gifwa oc thz the widh*ir* thorfwa om thu formath oc hafw*ir* thes ämpne oc thänk th*e*r oppa at the föddo thik tha thu wast barn, Thänk oc huru ma*n*gfala sorgh oc räddogha thiin modh*ir* for thik hafdhe,

Huru mangom sinnom hon bröt sin sömpn for thina skuld Oc huru swr thu est henne wordhin Hwilkin ekke gifwir sinom foräldrom thera nödhthorpt äptir sinne makt, gudh latir thz aldregh wara ohempt ther wil iak sighia thik eeth exemplum aff

Hör än eet ärande

Thz war een godh qwinna hon hafdhe een son, Sonin lofwadhe sinne modhir at han wilde hona ärlika halda badhe mz klädhe oc födho swa länge hon matte lifwa om hon wilde honom sina päninga oc gooz vplata Modhrin giordhe oc swa j godhe thro, Ther äptir tok sonen sik hustru Oc hafdhe sina modhir när sik j huse oc pläghadhe hona wel nokon tima Thän tidh aldrin kom ther äptir oc giordhe sina gerning Oc modhrin tok til at sputta, hosta oc stanka som gamalt folk pläghar at göra, Tha wilde sonen hona ey längir at lidha, Vtan viste hona bort aff sino huse, Een dagh ther äptir sat han oc aat mz sinne hustru oc hafdho eet stekt höns for sik a bordheno, Oc modhrin kom for dörrena oc badh sik in lata, Tha saghdhe sonen, Then gamble diäfwllin är for dörrinne oc wil her in, Oc han war til oc gömde hönsit j ene kisto, oc lot swa vp for modhrinne, oc gaff henne nokot onyttelikit oc groft som han gath ey siälfwir wel ätit, Oc loth hona genstan gaa sin wägh, oc stängde dörrena j geen äptir hänne, Oc gig til kistonna oc wilde taka fram stekta hönsit oc

äta, Tha war hönsit vmwänt j een rädhelikin orm, hwilki*n* bradhelika vp sprang oc kring slängde sik vm hans hals swa fastelika at ma*n* kunde mz engom thingom han fran ho*no*m skilia Swa bar ha*n* then ormin om sin hals j thrätighi
171 aar, Oc nar ma*n*nen fortok ho*no*m sina födho thwingadhe ormin han swa sara at han matte fulnär kofna, Han gig aff land oc til land th*er* aflat war oc bätradhe sina synde oc modhrin ömkadhe sik ofw*ir* han oc gig mz ho*no*m swa länge hon lifdhe

Mit kära barn haf th*et*ta til lärdom, iak wil än sighia thik eet a*n*nat exemplum

Een godh*ir* man gipte sin son oc gaff ho*no*m ena hust*ru* oc vplät ho*no*m alt sith goodz, oc bleff när ho*no*m j huse, I försto*n*ne pläghadhe sone*n* sin fadh*ir* alstingx wel oc gaff ho*no*m hwat han beddis, Th*er* äpt*ir* gaff han ho*no*m barna brödh oc thunt ööl at drikka, Oc badh han idhkelika vthga a markena at plöghia oc ärwodha ffor thy at han gat ey lidhit han ell*ir* tholt hema j huseno Een dagh kom fadhrin heem thrött*ir* aff ak*r*enom Oc sone*n* sath widh eldin oc aat mz sinne hust*ru*, Tha han wardh thes warsse at fadhrin kom ga*n*gande, gömde han diskana mz mateno*m*, Tha ha*n* war inkome*n* j husith gaff han ho*no*m grofft brödh oc thunt ööl, Oc loth han gensta*n* at*ir* wt til ploghin gaa, Thentidh fadhrin war borto gig sone*n* til kyst-o*n*na oc wilde taka fram maten oc diskana, Tha sprang vth aff kisto*n*ne een stoor rädhelikin

padda vnd*ir* hans änlite, Oc kringom spente alt hans änlite mz sino*m* klööm oc häktadhe sik swa fastelika at engin ku*n*de hona th*e*r fran skilia, The sändo äpt*ir* enom smidh at ha*n* skulde hona aff dragha mz ene tang, Thentidh smidhin kom in j husit, Tha sagh padda*n* sik vm kring oc saa swa rädhelika oppa smidhi*n* at han aff stor*um* räddogha störte nidh til iordhinna, oc saghdhe, wisselika thz är engin madhk*ir*, thz är sa*n*nelika diäfwllin sielfw*ir*, Ekke dragh*ir* iak han aff, Swa bleff then vsle sone*n* iämmerlika liggiande til thes ha*n* dödhe ey lankt th*e*r äpte

Thy min käre win hafw*ir* thu lifwandis fadh*ir* oc modh*ir* giff them g*er*na th*e*ra nödhthörfft äpt*ir* thinne beste makt, Hafw*ir* thu ok barn, vplat them ekke alt thit goodz, vta*n* giff them swa aff thino gooze at thu sielfw*ir* mesta delin behald*ir*, Lat swa g*er*na them thik bidhia som thu skalt aff them thiggia, Thz äro dara som swa mykyt sino*m* barno*m* gifwa at the sielfwe enkte behalda Th*e*r wil iak sighia thik eeth exemplum aff

Thz war een godh*ir* ma*n* han hafdhe twa sönir oc ena dottir han gipte them all thry, Oc 172
gaff them fulnär alt thz ha*n* atte Een dagh kom fadhrin ridhande til sins älsta sons hws Sone*n* vnfik ha*n* gladhlika oc pläghadhe han alstingx wel, Tha han hafdhe th*e*r atta dagha warit tok soneno*m* thz forthryta Oc hafdhe g*er*na warit hans q*witt*i*r*, Thz märkte fadhrin wel oc dröfdhis th*e*r aff j sino hiärta, Tha atta dagha waro

framlidhne saghdhe sonen, Fadh*ir* naar wilin j ridha heem til min brodh*ir*, Fadhrin swaradhe, Min käre son iak är alla redho redho, Ha*n* redh thädha*n* til then andra sonen, Han war oc th*er* fulwel vntfangin, Tha han hafdhe th*er* nokra stwnd warit Spordhe sonen oc saghdhe, Fadh*ir* naar wilin j ridha til mi*n*na syst*ir*, Ha*n* redh thedha*n* oc til sinna dott*ir* hws, Th*er* widh*ir*foor ho*no*m j alle matto som för, Tha han hafdhe th*er* nokon tima warit, tok dottere*n*ne widh han ledhas Oc th*er* aff tok fadhrin mykyt dröfwas, Han helsadhe them oc redh hem til siin, Th*er* äpt*ir* loth han göra ena sköna kisto mz thrim lasom oc nyklom oc fylte hona fulla mz iordh oc stena Oc sc*r*eff eeth breff oc laghdhe th*er* j Oc sände swa budh sino*m* barno*m* at han war krank*ir*, oc badh them til siin koma, thy at han wilde göra sit testeme*n*t oc gifwa them alt thz ha*n* atte, thentidh the waro komin saghdhe han til them, Miin käro barn th*er* staar een kista oc äro thry laas for*e*, Oc th*er* faar iak hwario idhra sin nykyl aat hänne, Första iak är dödh*ir* oc j iordhena laghdh*ir*, Tha kallin idhra wini th*er* til oc läsin vp kistona, Oc thz som j finne*n* j hä*n*ne thz skipten iemlika mella*n* idh*ir*, The wordho mykyt gladh oc foro hwar heem til siin, Thentidh ha*n* war th*er* äpt*ir* dödh*ir* oc iordhadh*ir*, toko the sina winir th*er* til oc lästo vp kistona oc fu*n*no hona fulla mz iordh oc stena, oc eeth breff th*er* j, Oc j the brefweno stodh swa sc*r*ifwit, Hwa sino*m* barno*m* swa mykyt gifw*ir* at han enkte siälfw*ir* behald*ir*, Han är

een dare thz är mik hänt, Jak hafw*ir* thz aff
mino*m* barno*m* röönt,

Thy min kär*e* win giff swa thino*m* barno*m*
at thu behald*ir* nokot sielfw*ir*, So*m*lik äro the
barn som liknas magho widh hu*n*din, Thentidh
hu*n*din är litin ok vng*ir*, Tha hafw*ir* modhrin
stora mödho for ho*no*m, Hon dragh*ir* oc slepar
ha*n* wr eno*m* winkil oc j then andra, oc git*ir*
ekke tholt at ho*no*m tilkomb*ir* nokot ont, Swa
kära hafw*ir* hon sina vnga, Än första hunde*n*
wardh*ir* stoor oc gamal fforgät*ir* han allan then 173
k*er*lek th*e*r modhrin hafw*ir* ho*no*m bewist, Oc
hafw*ir* thaa een främadha hund swa käran som
he*n*ne, Oc bitz swa wel mz sinne modh*ir* vm
eet been swa som mz eno*m* främadha hwnd Swa
gör mang ond mä*n*niskia, ho*n* forgät*ir* rasklika
alla*n* then k*er*lek th*e*r modhrin hafdhe henne
bewist som ho*na* hafw*ir* fram fostrat oc vpföt
mz stor*um* k*er*lek, oc vpföt mz stor*e* sorgh oc
mödho Oc hafw*ir* tha ena främadha mä*n*niskio
swa kära som sina modh*ir*, Oc kifwar swa rat
mz he*n*ne om eeth fläthio thing som eno*m*
främadha, The barn swa göra liknas widh hunda,
Thz liknas oc somlikin barn widh räfwin, Ä mädh-
a*n* modhrin hafw*ir* myölk j brysteno, tha sugha
räfs vngane, än första modhri*n* hafw*ir* enga
myölkena rifwa the hä*n*na spina oc bita hona
fran sik, Swa göra somlik barn, Ä mädhan
modhrin hafw*ir* nogh them gifwa, tha hafwa the
hona kära, än swa brath gafwan ändas, är k*er*-
lekin vte, Oc tha sagho the g*er*na modhrena
dödha Somlik barn äro oc liknadh widh tranona,

ffōrsta hä*n*na foräldra wardha gamblа, ell*ir* the riucca oc fälla fiädhrana oc gita ekke flughit, Tha fōdha the vngo the gambla, oc fōra them th*e*ra mat, Swa gōra all godh barn som thiäna sino*m* foräldrom oc älska them tha the äro krank oc gamul Somlik barn liknas oc widh gripin, Han fōdh*ir* wel sina foreld*ra* nokra stwnd, tha the wardha gamul, Oc thentidh han seer at the gita wel ätit, fforthryt*ir* thz ho*no*m oc bit*ir* them j hell, Swa gōra somlike widh sina foräldra, The fōdha them wel nokra stwnd, Oc thentidh the see at the gita lifwat, fforthryt*ir* thz them, oc ōnska them altidh dōdhin, Mit kära barn swa skalt thu engalund gōra, fformatte thu gifwa thino*m* foräldrom thin eyghi*n* lykama til fōdho thz burdhe thik wel at gōra, ffor thy thu est aff them til w*er*ldinna fōdd*ir*, Oc th*e*r wil iak sighia thik eet miraculum aff

Huru een godh dott*ir* söghdhe sina modh*ir*

Thz war een fatik q*wi*nna he*n*ne twingadhe nōdh oc fatikdo*m* til at stiäla, Hon wardh g*ri*pin widh färska g*er*ni*n*g oc wardh fōrdh for rätti*n* oc dōmd til dōdhin, Hon hafdhe godha wenir, The badho rättare*n* at ha*n* ey skulde lata hona aflifwa oppenbarlika, vta*n* swälta hona j hääl j torneno Han vnte thz the beddos, Oc bōdh at he*n*ne skulde engin mat*ir* bäras, The sama q*wi*nna*n* hafdhe ena godha dott*ir*, Hon badh then som
174 tornit waktadhe at han wilde hänne vnna gaa

til sinna modh*i*r j tornit mz hon lifdhe, oc thrösta hona oc wara när he*n*ne j sinom yt*ir*sta tyma, Han gaff he*n*ne orloff thogh swa mz skiel at hon skulde ey bära nokon mat mz sik til hä*n*na, Swa opta hon gig til sinna modh*i*r, war hon gra*n*lika ransakat oc sökt om ho*n* nokon mat mz sik hafdhe, Th*et*ta waradhe langan tyma, Oc waktaren vndradhe huru ho*n* matte vtan mat swa länge lifwa, Een dagh dotterin gig in til modhrinna, waktadhe han hemelika aath hwat hon giordhe, oc fik see at hon stak sina spina j modhrinna mun oc födde hona mz sinne myölk, Han gig th*e*r äpt*i*r til rättaren oc berätte ho*no*m hwat han hafdhe seeth, Thentidh rättarin befan oc hördhe thän stora throskap aff dottere*n*ne, fforbarmadhe ha*n* sik ofw*i*r modhrena oc gaff he*n*ne liiffwit for dottre*n*na troskap oc godhwilia,

Min kär*e* win tak thik th*et*ta til lärdom, oc war thino*m* foräldrom throhin oc godh*i*r, Thu skulde them swa kära hafwa at thu wilde thit liiff for th*e*ra skuld lata swa som the*n*ne giordhe som iak wil thik nu aff sighia

H*e*r sigx huru sonen loth hängia sik for fadhrin

Een godh*i*r man redh oppa wäghi*n* til sancte iacops mz sino*m* son ok komo til een stadh th*e*r kalladhis dolosa, The ridhu in j eet h*e*r-bärghe oc werdhin vntfik them wel, oc thänkte tho swik oc falskheth j sino hiärta huru han matte them th*e*ra godz forradha, Vm qwälin the

sato widh bordh drak han fast til them aff thy starkasto wiin han hafdhe, The giordho sik gladha, oc gingo j säng oc wento sik engin wadha, Mädha*n* the sofwo, tok w*er*dhi*n* ena sölfskaal oc stak j th*e*ra säk, Om morghonin stodho the vp oc foro th*e*ra wägh, Thentidh the waro vtan stadhi*n* ko*m*pne redh werdhi*n* äpt*ir* them, och saghdhe at the hafdho hans sölfskaal stulit, The swaradho aff ha*n*s sölffskaal enkte wita, Han sökte th*e*ra säkkia, oc fan skalena oc fördhe them at*ir* j stadhin, oc loth koma them for rättin, Tha dömdis w*er*dheno*m* til alt thet the hafdho, Oc annar th*e*ra til at hä*n*gia, Tha wilde fadhrin lata hä*n*gia sik for sone*n*, Oc sonen wilde hä*n*gia for fadhrin, Tha the hafdho länge h*e*r om thrät, lloth sonen hängia sik for fadhrin, Oc fadhri*n* gig sörghiande sina reso fram til sancte jacops, Thäntidh xxxvj dagha waro fram lidhne kom fadhrin at*ir* thit sonen hängde, Han
175 gig til galgha*n*, oc byriadhe bit*ir*lika grata, Tha byriadhe sonen tala til fadhrin oc saghdhe, min aldra käraste fadh*i*r bedröfwa thik enkte for mina skuld Jak är wel til räka oc mik skadhar alzenkte, Oc aldregh war iak swa gladh*ir* som iak är nu, Min h*er*ra sancte iacop är h*er* när mik oc hald*ir* mik vppe swa at mik hindrar enkte, Tha fadhrin fik th*et*ta höra, wardh han gladh*ir* aff allo hiärta, oc lop in j stadhin, Oc saghdhe thz rättareno*m*, Oc allom them han saa, Tha gig vth all*ir* almoghin, Oc toko han nidh*ir* aff galghano*m*, oc hängdo vp w*er*dhin j sama stadhin,

Thenne sonen war sinom fadhir thro, thy at han wilde for hans skuld döö, Swa skalt thu wara thinom foräldrom throen Oc förra skulde thu ga bort aff thino fädhirnis lande än thu wilde göra thinom foräldrom omak ellir wanda, Swa giordhe then hälghe herran sancte iulianus som thu skalt nu faa höra, Han ofwirgaff alt thz han atte, oc gig bort aff sino fädhirnis lande oppa thz at han ey wilde sina foräldra bedröfwa

aff sancto iuliano

Sanctus iulianus war en skön däghelikin vngir man, Han iäghadhe eentidh een hiorth j skoghenom, Tha han fast äptir honom rände, wende hiortin sik vm kring oc saghdhe, Juliane, Hwi iäghar thu mik, lat mik oiäghadhan wara, Jak wil sighia thik een tidhande, Then time skal koma j hwilkom thu skalt thin eyghin fadhir oc modhir dräpa, Tha han thz hördhe wardh han ila widhir, Oc ther äptir ofwirgaff han fadhir oc modhir, vinir oc frändir oc alt thz han atte, Oc foor hemelika bort aff landeno oppa thz at ey skulde sannas thz som hiortin hafdhe honom sakt, Han wandradhe langan wegh bort j annat rike Oc kom til een storan herra oc första, oc wardh hans thiänare, Oc thiänte swa trolika oc wel at herran hafdhe han mykyt käran, J them tyma war ther j landeno een riik fru, Hon atte ena borgh, Oc sielf war hon änkia Hona gaff herran sinom thiänara iuliano, oc borghena

mz, Th*e*r bodhe han mz sinne hust*ru* rik*ir* oc kat*ir* j langan tyma, Hans fadh*ir* oc modh*ir* waro mykyt bedröffdh for thy the wisto ey hwart th*e*ra son war kome*n* Oc wisto ey vm han lifdhe, The ofw*ir*gafwo wenir oc frănd*ir*,
176 gardh oc goodz, Oc willo wandra land fran lande om the ku*n*do nokot aff hono*m* spöria, Thentidh the hafdho lănge wandrat oc mang landskapa ffarit komo the vm sidhe til the borghinna som th*e*ra son atte, Oc han war ey siălfw*ir* hema, Frwn aff borghinne vntfik them wel, Oc spordhe hwadhan the waro, Oc hwart the wildo, The swaradho at the hafdho tapat th*e*ra son oc ho*no*m wildo the *ger*na vpsökia, Frwn spordhe hwat ăr hans na*m*pn, The swar*adhe*, Han het*ir* Julianus, Tha saghdhe f*ru*n, Mine kăro wini, warin gudhy j hymirike wel ko*m*pne oc mik, Jdhar son maa wel, Han ăr min kăr*e* h*er*ra, Hon plăghadhe them wel oc ha*n*nade them som hon best kunde, Oc om nattena loth hon them sofwa j sinne eyghne săng, Oc hon soff sielff j ene andre, Om morghone*n* stodh frwn ful arla vp oc gig til kyrkio oc the lagho hema mădha*n* oc sofwo, Vnd*ir* thes kom iwlianus siălfw*ir* hem oc gig genstan til sin kamera, Oc me*n*te ăn finna sina hust*ru* a săngginne Tha han kom til săngi*n*na saa han at th*e*r lagho tw, Een ma*n* oc een q*wi*nna, Tha thănkte han at hans hust*ru* laghe th*e*r mz andro*m* man, Oc rykte bradhelika sith swerdh oc drap them badhin, Oc gig genstan vth sorghfullir oc bedröfdh*ir* aff kamareno*m*, J thy sama kom hans hust*ru* ganga*n*de hem fran

kyrkio, Thentidh han hona saa wardh han vndarlika widh*i*r Oc spordhe hwa the waro som j hans säng lagho, Hon swar*adhe*, Min kär*e* h*er*ra, Thz är idhur fadh*i*r oc modh*i*r som hafwa idh*i*r widharla om w*er*ldena länge sökt, Tha han thz hördhe, byriadhe han til at skria oc grata oc saghdhe awi mik thz iak nokontydh war född*i*r, Hwat är mik armo*m* ma*n*ne nu widh*i*rfarit, Jak hafw*i*r siälfw*i*r min kära fadh*i*r oc modh*i*r dräpit Nu är thz wordhit som hiortin mik saghdhe, Nu wil iak oc alregh hafwa roo ell*i*r hwilo, ffór än iak weth at gudh hafw*i*r mik mina synd forlatit Och beddis orloff aff sinne hust*ru* oc wilde fran hä*n*ne ganga, Tha saghdhe the dyghdhelika q*w*inna*n*, Min kär*e* h*er*ra Jak hafw*i*r swa mangan godha*n* dagh mz idh*i*r hafft, Jak wil idh*i*r alregh j idhro*m* dröfwilsom ofw*i*r gifwa ell*i*r forlata, Jak skal idh*i*r fölghia ä hwart j farin alt vth j dödhin, Th*er* ofw*i*rgawo the badhe borgh oc gooz oc alt thz the atto oc wandradho bort j främadha land, The komo vm sidhe til eeth 177 watn, Th*er* pläghadhe wara een färia, Th*er* bygdo the sik eeth hws oc h*er*bärghe ffatikt folk som til thö*m* kom Oc fördho ofw*i*r for gudz skuld alla them som ofw*i*r watnit willo, Thentidh the hafdho th*er* bygt langan tyma, Hende thz om ena nat at iwlianus mykyt thrött*i*r aff ärwodhe laa j sinne säng ffik han höra ena ömkelika röst, oc badh for gudz skuld föra sik ofw*i*r, Julianus stodh vp oc foor ofw*i*r Oc faan een syuka*n* ma*n* som synt*i*s all*i*r wara spitälskir, Han fördhin ofw*i*r j sith hws oc satte han widh eldin,

oc giordhe ho*n*o*m* thz besta mak han ku*n*de, Wädhrit war mykyt kalt oc the*n* syuke ma*n*nin ku*n*ne ekke v*er*mas, Han wiste ey hwat han wilde aff ma*n*neno*m* göra at han skulde ey frysa j hel om nattena, Han tok oc laghdhin j sina eyghna säng mellan sik oc sinna hust*ru* at the skuldo thes bät*ir* wärmt, Tha ha*n* hafdhe ena litla stwnd lighat, Foor han vp w sänginne skinande som een sool, Oc saghdhe til sin werdh, Juliane gudh lat*ir* thik ku*n*göra at ha*n* hafw*ir* thik alla thina synde forlatit, Oc j skolin rasklika badhin döö, Oc faa när ho*n*o*m* ewi*n*nelikit liiff, Ey lankt th*er* äpt*ir* blifwo the badhin dödh, Oc th*er*a siela foro the til hymerikis rike, At wi matto*m* alle thit koma, Hielpe oss fadh*ir* Oc son ok then hälghe ande Amen

¶ Somlike plägha g*er*na tha the wandra, bidhia the*n*na hälgha h*er*ran sanctum Julianum om goth h*er*berghe, For thy han forthiä*n*te hymerike mz thy at han g*er*na lante fatikom h*er*berghe,

Thz skedhe entidh swa, at sanctus germanus wandradhe til room mz nokrom sino*m* brödhro*m*, oc wiltos af wäghenо*m* oppa eno*m* stor*um* skogh, Oc foro wille allan daghin oc lankt oppa nattena, Tha badho the gudh oc sanctum iulianum om got h*er*bärghe, The waro mykyt thwingadhe aff kyld oc regn, The fingo höra ena litla klokko, ok foldo hänna lyudh, Oc komo til eet nybygd klost*ir*, Abotin kom sielfw*ir* vth moth them ga*n*gande, Oc vnfik them ärlika oc wel, oc ledde

them in, Th*era* föt*ir* twadhos, Oc them gafs nogh badhe mat oc dryk oc reddis godh sä*n*g, Sanctus germanus stodh vp om mitnatz tidh, som han war wan til sinna gudhlika bönir, Tha hördhe han at mu*n*kane j choreno*m* su*n*go een bedröfwelikan sang, Then ene chorin sang the*n*na w*er*sin, Deus repulisti nos &c Then andre chorin sang thz sama, The sungo enkte a*n*nat vtan alt thz sama, Thenne sangin bethydh*i*r swa mykyt 178 oppa wart maal, H*er*ra gudh thu fordrefft oss oc nidh*i*rthrykte, Thu est oss wredh*i*r oc hafw*ir* thik ey forbarmat ofw*ir* oss, Tha vndradhe sanctus germanus oppa hwat then sangen hafdhe bethydha, Thentidh som daghadhis badh abotin sanctum germanum nokot p*re*dika fore brödhrome*n* for höghtidhe*n*na skuld, for thy thz war oppa sancti michels dagh, Han swaradhe at ha*n* wille thz g*er*na göra, Abbotin ledde them til capitals hws, Oc th*e*r waro nio langa bänkia, jo then ene benk ofw*ir* then andra, Oc the waro alle besatte mz swartom mu*n*kom, Tha byriadhe sanctus germanus p*re*dica aff nio ängla chora, Oc aff ödhmyukt mot höghfärdhi*n*ne, Hwilkin onda andana nidh*i*r kastadhe aff hymerike, Tha han böriadhe sighia aff första choreno*m*, stodho alle the mu*n*kane vp som sato aa them nidh*i*rsta benkeno*m*, oc gingo bort, Tha han p*re*dikadhe aff them andra chorenom, tha stodho the vp som sato a androm benkeno*m* oc gingo th*e*ra wägh Samuledh giordhe oc then thridhi choren oc fiärdhe, swa länge at the waro alle borto, vtan aboten ensamen han blef qwar, Tha spordhe

sanctus germanus hwar brödh*ir*ne waro bliffne, Aboten swar*adhe*, Jak wil idh*ir* berätta huru thz är skapat om thessa mu*n*ka, wi ärom alle sama*n* diäfla, The th*e*r sato a nidharsta benkeno*m*, waro the som nidh*ir*fullo aff hymerike aff them nidhasta ängla choromen*n*, Oc thy gingo the bort at the ekke hört gato sighias af the storo äro oc glädhy som the fortapadho, A andro*m* benkeno*m* sato the som nidh*ir* fullo aff andro*m* choreno*m*, The gingo bort tha j p*re*dikadhin aff them andra choreno*m*, Swa aff them thridhia choreno*m* oc fiärdha til thes the waro alle borto, J aptans tha j badhin gudh oc sanctum iulianum om got h*e*rberghe tha wordhu*m* wi til twingadhe oc nödde, at wi mattom göra idh*ir* th*etta* herb*er*ghe, Oc swa ledde han them thädhan oppa th*e*ra rätta vägh, The sagho at*ir* til ryggia Tha war klostrit forgangit oc wordhit til enkte, the thakkadho gudhy oc them hälgha h*er*ranom sancto iuliano, oc gingo th*e*ra wägh,

Mä*n*niskia wilt thu thz fiärdha gudz budhordh wel halda, tha skal thu thin fadh*ir* oc modh*ir* äpt*ir* th*e*ra dödh ekke forgäta, Hafw*ir* thu haft thö*m* kära mädhan the lifdho, Tha skalt thu ok hafwa them kära äpt*ir* th*e*ra dödh, Naar the koma thith the ku*n*no sik ekke sielfwe
179 hielpa, tha skalth thu koma them til hielp, Thz är en throlikin win th*e*r hielp*ir* j nödh, Thän gaar ofw*ir* som troskap haldir äptir manz dödh

Thz är faghirt miraculum

Thz war een fatik q*w*inna hon hafdhe mang barn, Oc hon gaff een sin son j klost*ir*, Nokot th*e*r äpt*ir* wardh hon syuk, Oc stadhghadhe thz at thz sama klost*ir* som hänna son war ingifwin j, skulde hafwa hä*n*na ma*n*tol tha hon ware dödh, Q*w*innna*n* bleff dödh, oc barnen behuldo qwarra*n* ma*n*tolin, oc wildo ey antwardha han klost*r*eno som hon hafdhe sielf bidhit, Thz hände ena nath at hä*n*na son som in war gifwin gig in j th*e*ra refectorium, Thz är thz hws som brödh*i*rne äta vth j, Tha fik han see at th*e*r sat mykyt folk widh bordh badhe men oc q*w*innor, The ato oc drukko oc giordho sik gladha, Oc hans modh*ir* gig a gulfweno, oc thigdde sik aff thöm almoso, Han spordhe sina modh*ir* hwi hon sat ey widh bordh oc aath oc drak mz androm, Hon swar*adhe*, The som th*e*r sithia widh bordh thz äro the som hafwa hulpit klostrit mz sino*m* almosom, Oc äro nyutande brödhra*n*na böno*m*, oc allo*m* androm godhg*er*nigom som brödh*i*rne göra, Thz skulde ok iak hafwa nutit, än min barn hindra mik h*e*r vti for thy at the ey vthfingo ma*n*tolin som iak gaff brödhrome*n*, Gag oc sigh them at the antwardhin fran sik mantolin io fförra io bät*ir*, Tha wardh*ir* iak nyutande brödhra*n*na godhg*er*niga mz andro*m*

Min kär*e* win, the barnin waro ekke thro sinne modh*ir* äpt*ir* hänna dödh, Swa skalt ekke thu göra, vtan thu skalt wara throhin thino*m* foräldrom aff hwilko iak wil thik nokot säghia

Thz war een ädhla riik q*wi*nna, hon hafdhe een son, Hon wardh vm sidhe fatik oc arm, Thentidh hon enkte godz mera hafdhe, war hon forsmadh af sino*m* win*om* oc aff andro folke, som hona pläghadhe hedhra oc ära mädhan hon war riik Oc huldo hona tha for enkte Aff thy tok q*wi*nna*n* sörghelika bedröfwas, swa at hon kom j ena miströst, Diäfwllin forstodh th*et*ta oc kom til q*wi*nno*n*na oc saghdhe Hwat är thik godh q*wi*nna Hwi est thu swa bedröfdh Hon swar*adhe* ho*no*m, Thz är for thy the*n*tidh iak war riik oc hafdhe mykyt godz, tha hafdhe iac badhe
180 frä*n*dir ok manga wini, ok hafdhe hedh*ir* oc wördhnig aff allom Nu mädha*n* iak är wordhin fatik Hafw*ir* iak enga wini vtan iac är forsmadh badhe aff eno*m* oc andro*m*, Diäfwllin saghdhe wilt thu göra thz iak thik ägh*ir*, Jak wil gifwa thik päni*n*ga oc godz mykyt meer än thu noko*n*tidh för hafdhe, Hon swar*adhe* at hon wille thz g*er*na göra, Diäfwllin saghdhe, Tha skalt thu göra fyra thing, Thz första är at thu skalt koma p*re*ste til ok andelikit folk at synda mz thik, Thz andra är at thu skalt intaka fatikt folk j thit hws til h*e*rbärghe, Oc tha natten komb*ir* drifwa them vth Thz thridhia är at thu skal mykyt tala oc hwiska j kyrkio*n*ne oc hind*ra* anna*n* th*er* sina bönö wil bidhia, Thz fiärdha at thu skalt thik aldri sc*ri*pta, Hon lofwadhe, at hon wilde thz alt stadhlika halda, Th*er* äpt*ir* gaff diäfwllin he*n*ne godz oc päni*n*ga nogh, Tha lang*ir* tyme war framlidhi*n*, ko*m* ok dödhin vm

sidhe, Hon wardh syuk oc laa for dödheno*m*. Tha kom hä*n*na son, Han badh oc manadhe at hon skulde sik sc*r*ipta, Hon swar*adhe* at hon wilde thz enga lund göra, Oc at hon ekke matte, Sonen spordhe for hwat sak hon matte sik ekke sc*r*ipta, Hon wilde ho*no*m thz ekke sighia, Ha*n* war thrättin oc badh swa länge, at hon berätte ho*no*m fullelika alla sakena fran första oc til ända, Tha saghdhe han, modh*i*r sc*r*ipte*n* idh*i*r Jak lofwar idh*i*r thz, at iak wil alla the booth oppa mik taka som bör for idhra synde, om j blifwin dödha, Han taladhe swa länge for he*n*ne at hon fik angir oc idhrogha for sina synde Oc badh j gudz na*m*pn hänta sik p*re*stin, Sonen gig äpte p*re*steno*m*, Oc mädhan komo diäflane til modhri*n*na, Oc forfäradho hona swa at hon bleff dödh aff rädde, Tha sonen kom at*i*r mz p*re*steno*m* fan han sina modh*i*r dödha Tha sc*r*iptadhe han sinna modh*i*r synde for p*re*steno*m* oc anamadhe sik syu ara sc*r*ipt for them a hä*n*na wegna, oc hult them fullelika til ända Thentidh the syw aar waro fram sidhi*n* kom modhrin j storo skini oc klarheth til sonen oc saghdhe, Wälsighnadh*i*r wari thu min käre son, for the boot thu hafw*i*r for mik giort är iak wordhin nu frälst fran alle pyno

Min käre win, Th*et*ta war een godh*i*r son Han war throhin sinne modh*i*r Swa skalt oc thu wara throhin thinom foräldrom äpt*i*r dödhin, 181
Thz äro oc somlike som alzengin throskap hafwa til sinna foräldra, The liknas widh een konu*n*g som heth eiulmeradach

Then sami eiulmeradach hafdhe een fadh*ir* heet nabogodosor, Han war konu*ngir* j babilonia ho*no*m plaghadhe gudh for sina synd*ir* swa at han miste witit, oc lop wild*ir* j skoghe*no*m som eet oskiälikit dywr, oc aat gräs oc höö, som een vxe syu aar om kring, Oc th*er* äpt*ir* fforbarmadhe gudh sik ofw*ir* han oc gaff ho*no*m at*ir* with oc sinne, Oc han kom at*ir* til sith rike, oc wardh mäktogh*ir* sidhan som för, Th*er* äpt*ir* tha the*n* tidh kom at han bleff dödh*ir*, räddis hans son eiulmeradach at han skulde at*ir* vpsta aff dödh ok faa at*ir* lifwit, som ha*n* fik för at*ir* witit, Oc loth vpgrafwa hans dödha lykama, oc hug han j thry hundradha stykke, Oc skipte them mällan thry hundradha örna ok loth them flygha th*er*a wägh, Oc saghdhe swa, Nu är iak wis th*er* a at ha*n* aldregh staar vp aff dödha För än thesse örna koma alle sama*n*, som han wilde sighia, Thz skeer aldregh,

Visselika thz war een ond*ir* son, ha*n* hult oc bewiste ondan throskap sinom fadh*ir*, Swa find*ir* man mang barn som held*ir* sagho sina foräldra dödha, än lifwandes

miraculum

Thz war een riddar*e*, han hafdhe een son, riddarin bleff dödh*ir* thz skedhe th*er* äpte at een riddarins win redh sit ärande ofw*ir* ena mark, Tha ko*m* then dödhe ridhande mote ho*no*m oppa eno*m* swartu*m* hest, Eld*ir* oc rök*ir* flögh

vth aff hestins näso oc mu*n*, Riddarin hafdhe om sik eet mantol fodh*i*r, oc een stora*n* hoop iordh oppa sino*m* ryg Oc siälfw*ir* ropadhe han rädhelika, Tha spordhe hans win hwat ho*no*m war, Han swar*adhe* Jak är j store nödh oc hardhaste pyno, Th*et*ta fodh*i*r iak vm kring mik hafw*ir* tok iak aff ene fatike änkio, thz brä*n*nir mik sarlika ofw*ir* alla mato Oc eeth landz goodz wälladhe iak mik til som ekke war mit, Oc thy ligg*ir* the*n*na iordhin oppa mino*m* hals oc thryk*ir* mik swa sara, at engin lifwandis kan thänkia älla thro mina ysäld oc pyno, Sigh thz minom son oc bidh han hielpa mik aff mi*n*ne nödh, oc betale änkionne at*i*r fodhrit, oc gifwi rättom äghandom at*i*r landz godzit j gen, som iak tok 182 til orätta, Han saghdhe hans son hwat han hafdhe seeth oc hört Sonin saghdhe thz wara fläthio oc gab, oc wilde sino*m* fadh*i*r enkte hielpa the*n*ne sonen war sino*m* fadh*i*r ekke throhin

Min käre win thu skalt ära fadh*i*r oc modh*i*r, Thz är gudz budh, tha wardh*i*r thu äradh*i*r aff gudhy

Thz war een fatik q*w*inna som hafdhe een son, Ho*no*m satte ho*n* til skola, Oc hon hafdhe ekke swa mykyt hon matte han mz födha, For thy hon skulde nära sik siälfwa mz sinom twät oc mz andro tholko som hon kunde mz spuna oc sino suro ärwodhe, Sonin lop om brödh oc nam wel sina book j skola, swa at han vm sidhe ffortidde sina modh*i*r oc lop til pariis, Han bärghadhe sik som fatike diekna plägha mz sc*ri*pt,

oc tok almoso th*e*r [han] kunde faa, Oc lärdhe swa wel at klärkanä toko til at älskan, oc giordho ho*no*m hedh*i*r for hans konst oc wisdom skuldh Han wardh vm sidhe swa stoor mestar*e* at han ofw*i*r gig alla the klärka j parys waro j boklike konst, Oc wardh widhfräghdhadh*i*r oc mykyt rik, Thz fik ha*n*s fatika modh*i*r wita, Hon wandradhe til parys, Oc wilde forsökia om än han wilde kännas widh hona, oc hielpa he*n*ne nokot til bärni*ng*, Thentidh hon kom til pariis, beddis ho*n* h*e*rbärghe for gudz skyld när ene rike f*ru*, He*n*na klädhe waro fatik, rifwin oc platadh oc ila farin, Wärdhi*n*nan j huseno spordhe hwadha*n* hon war oc hwart hon wilde, Hon swar*adhe*, Miin kära fru iak är een fatigh q*wi*nna, Jak hafdhe een son ho*no*m satte iak til skola, Ha*n* wandradhe fran mik oc kom hith j the*n*na stadhin, Oc mik är sakt at han är nu wordhin een rik*i*r p*re*st*i*r Thy är iak hith komen at iak wilde han *ger*na see Oc bedhas nokra hielp aff ho*no*m, Tha hon nä*m*pde hans na*m*pn saghdhe w*er*dhi*n*nan, Hust*ru* thin son är then höxte p*re*st*i*r oc wisaste mestar*e* som är j th*et*ta land, Han är fulrik*i*r oc forma thik wel hielpa oc göra thik goth, The godha f*ru*n j huseno sampnadhe sama*n* sina wini, oc fördhe the fatika q*wi*nnona j godh klädhe, Oc foldo hä*n*ne ärlika til sin son, Tha the til hans komo vnfik han them mz stor*e* äro, oc spordhe hwat the wildo, The swar*adhe* Th*et*ta är idhur modh*i*r, Hona hafwo*m* wi til idh*i*r leeth, Han saghdhe Ney thz är ekke min modh*i*r, Min modh*i*r war

een fatik q*wi*nna, Hon pläghadhe thwätta oc 183
klädhe twa, oc spinna for päniga, Oc hon bar aldregh swa godh klädhe som thessin bär, The swaradho, wisselika thz är idh*i*r modh*i*r Thz halp alt sama*n* enkte, Han wilde engalu*n*d kännas widh hona, The gingo at*i*r heem, Om morghonin togh hon at*i*r oppa siin gambla rifna klädhe, oc gig til sin son, Genstan hon kom, Oc han fik hona see Stodh han vp mot hä*n*ne, oc tok hona lioflika j sin fampn oc saghdhe, Th*et*ta är min kära modh*i*r, Hona bekä*n*nir iak wel, War gudhy wäl kome*n* ok mik See min godhe win ffor thy at han äradhe sina modh*i*r, Thy äradhe gudh han oc alt folk wilde ho*no*m wel for sina ödhmyukt, Han wardh th*e*r äpt*i*r wald*i*r til biscop

Min kär*e* win thu skalt ey at enast ära oc hedhra thina kötlika foräldra, aff hwilkom thu est til w*er*ldinna föddir, vta*n* iämwel thin hymilska fadh*i*r som thik hafw*i*r skapat oc at*ir*löst mz sino*m* bit*ir*lika dödh, thz är war h*er*ra ihesus christus, Han skalt thu ära mz gudhlikom bönu*m*, mz godhu*m* g*er*nigom oc mz hälgho lifw*ir*ne, Naar thu ret*i*r han til wredhe mz thino*m* syndo*m* oc bryt*i*r ho*no*m diärflika amoth, Tha vpnyiar thu hans pyno oc saar swa mykit som thz til thik staar, Th*e*r wil iak sighia thik en liknilse aff

eet miraculum

Thz war een vng*i*r man, han hafdhe eet wilt oc ostadhukt lifw*ir*ne, Ha*n* wilde eentidh gaa til een lund, th*e*r waro lösa q*wi*nnor, mz them

wilde ha*n* drifwa synd, Tha han kom när lundeno*m* möttö ho*no*m een fagh*i*r q*wi*nna oc saghdhe til hans, Vng*ir* man gag in j lunden Jak wil thik fölghia, Tha han kom in j buskana stodh een man for*e* ho*no*m oc hafdhe ofw*ir* sik ena kapo, Ha*n* taladhe til then vnga ma*n*nin oc saghdhe Min käre son went j geen, thu gaar een ondan wägh, Then som til kom gangande swar*adhe*, Ey är iak thin son, ekke est oc thu min fadh*i*r, Ma*n*nen saghdhe, Wisselika iak är thin fadh*i*r Jak hafw*ir* thik skapat oc at*ir*löst mz mino dyra blodhe, Thz wil iak thik beuisa oc slo vp kapona, Tha war hans lykame all*i*r blodhugh*i*r, oc war all*i*r fuld*ir* mz sarom oc vndom Oc saghdhe, The*n*na saar oc vnd*ir* hafw*ir* iak lidhit for thina skuld, Them fornyiar thu mik mz thinom snödhu*m* sy*n*dom, Wänt än at*ir*, The faghra q*wi*nna*n* thik möttö thz war diäfwllin, oc wilde hafwa brutit thik halsen sund*ir*, hafdhe
184 ey iak komit thik til hielp, Tha fiöl vnge ma*n*nen nidh*i*r for wars h*er*ra föt*ir* oc beddis nadh oc misku*n*d, war h*er*ra bödh ho*no*m aflata oc ekke mera synda Oc hwarf swa bort af hans öghsyn

Människia thu skalt oc ära thin hymilska fadh*i*r j hans liknilso*m*, thz är j belätu*m* som liknat äro äpt*ir* ho*no*m Swa giordhe een hedhin konu*n*g het ninus Han hafdhe een fadh*i*r heth belus, Tha fadhrin war dödh*i*r, Loth sone*n* göra eeth beläte äpt*ir* ho*no*m Och eeth ärlikit mönst*ir*, Th*er* satte han sins fadh*i*rs beläte j oc giordhe thy allan then hedh*i*r oc äro han kunde for then

kärlek han hafdhe til fadhrin mädhan han lifdhe, Oc alle ilgernigis men sik hafdho forbrutit flydho j mönstrit, Oc swa brat the komo til belätit wordho the fri ok feloghe, Oc man matte them enkte göra, Thz giordhe konugin sinom dödha fadhir, Tha andre sagho thetta giordho the samuledh biläte äptir sinom foräldrom oc giordho them hedhir, The waro alle hedhninga, Oc wisto enkte aff gudhy Huru myklo meer skulum wi som cristne ärom hedhra oc ära wars fadhirs beläte j hymerike, Thz är thz hälgha kors, Naar thu ärar thz, tha ärar thu gudh som thz är äpte liknat, Naar thu wanhedhrar thz tha miswördhir thu gudh ther wil iak sighia thik eeth exemplum aff

eet miraculum

Thz war een cristin man, Han hafdhe lekt sik eeth hws, Ther bodhe han j nokor aar, Han hafdhe j sinom camara näghilt eeth kors oppa wäggena Ther pläghadhe han fore bidhia sina bönir, Thäntidh hans aratal kom om kring ffoor han bort vth aff huseno, Oc glömde qwart korssit aa wägginne, Ther kom äptir honom een iudhe, ok leghdhe sama husit oc bodhe ther j, Thz hände eentidh swa at then sami iudhen husit hafdhe leygt, bödh een annan iudha til gest, Mädhan the sato ofwir bordh, ssagh gestin alla wegna kring om husit, ffor thy thz är gamalt ordh, gläkt är gesta ögha, oc ää thes gläggare gestin är werre, Tha fik han se korssit a wägginne och

wardh mykyt bedröfdh*i*r oc wredh*i*r, Tha byriadhe w*er*dhin swäria at ha*n* aff thy korsseno enkte wiste mz allo, Gestin gig bort wredh*i*r oc berätte thz andro*m* iudhu*m* som th*er* waro j stadhe*no*m, The sampnadho sik ok komo thit alle saman, The toko belätit oc martladhot swa som christus war martladh*i*r oc pint*i*r, The slogho thz til stupo mz gislom oc risom, The 185 satto thorn krono a hufwdhit, The bundo for öghoni*n* oc slogho thz a halsin oc sputtadho j änlitit Oc sidharst toko the eeth spyuth oc stu*n*go thz gyno*m* sidhona Gensta*n* flöth th*er* vth badhe blodh oc watn swa mykyt ath eeth storth fat wardh fult som th*er* vndi stodh, Oppa hwilkit iudhane storlika vndradho, Oc toko thz blodhit oc stänkto thz oppa them th*er* kranke oc syuke waro aff th*e*ra hoop, Oc wordho genstan helbryghdho, Tha the thz sagho, gingo the til een c*ri*stin biscop oc ke*n*dos for ho*no*m alt thz th*e*r war hänt oc giorth, Ok loto sik alle döpa Biscope*n* sände äpt*ir* them c*ri*stna ma*nn*eno*m* som korsit atte, Oc spordhe hwa thz belätit hafdhe giorth, Han saghdhe at nichodemus giordhe thz, Then tidh han dödhe befälte han thz gamaliele, Oc gamaliel gaff thz zacheo, zacheus antwardhadhe thz iacobo, Oc iacobus symone, oc symon beholt thz langan tyma, Th*er* äpt*ir* tha iherusalem war wnnit aff c*ri*stno*m* ma*n*nom, ffördhis thz hith j landit, Swa fingo thz mine fforäldra, oc hwar ärfdhe thz äpt*ir* annan oc swa kom thz til miin, Th*et*ta skedhe iij hundradha aar äpt*ir* wars h*er*ra byrdh Judhane wordho

c*ri*stne, oc loto th*e*ra skola wighia til kyrkio Oc biscopin tok thz hälgha blodhit oc loth j ampla giordha aff c*ri*stal, Oc j room wighdhis th*er* til een kyrkia, oc är th*er* än j dagh,

Hör än eet annat miraculum aff thy hälgha korsse

¶ Een iudhe kom gangande j ena kyrkio oc fan th*e*r enkte folk inne, Han fik vth sit swärdh oc gig til korsit, oc stak thz gyno*m* halsin, genstan sprang th*e*r vth blodh, oc sprang iudhano*m* vnd*ir* änlitit, Judhe*n* wardh forfäradh*ir* oc rädd*ir*, Han tok oc kastadhe thz j een brun oc lop sin wägh, En c*ri*stin man kom j moth widh*ir* han oc saghdhe O thu iudhe thu est een mordhare, Thu hafw*ir* dräpit nokon man, Han swar*adhe*, Thu lyugh*ir* iak hafw*ir* thz ekke giorth, C*ri*stne ma*n*nen saghdhe, wisselika thu hafw*ir* giorth eet mordh ell*ir* draap, thu est än all*ir* blodhugh*ir*, Tha swar*adhe* iudhen Sa*n*nelika thz weth iak nu for wisso at idhar c*ri*stna ma*n*na gudh, han är een sand*ir* gudh Jak hafw*ir* enga mä*n*niskio dräpit, vtan ihesu christi beläte hafw*ir* iak vndat mz mino swärdhe, Oc thz hafw*ir* mik besprenkt mz sino blodhe, Oc ledde swa then c*ri*stna ma*n*nin mz sik til bru*n*nen, The toko th*e*r vp korssit oc baro thz in j kyrkiona, Oc vnden j halsenom synis än j dagh oppenbarlika Judhi*n* took widh throne oc loth sik döpa, Oc 186
thiänte sidhan gudhy aff allo hiärta

Min käre win Jak wil thik nu lata nokot forsta aff thy hälgha korsse th*e*r gudz son tholde

dödhin oppa Somlika bök*ir* halda swa at wars h*er*ra kors war aff thy sama thrå som adam bröth budhit aa, Thentidh adam nalkadhis dödhenom sände han sin son th*er* kalladhis zeth til p*ar*adys, at bedhas misku*n*ne*n*na olio, Thentidh han kom for p*ar*adys, mötte ho*no*m sancte michel engil oc saghdhe, Thu ärwodhar fafänkt, Misku*n*ne*n*na olio kan thu nu ekke faa, Oc fik ho*no*m een q*wi*st aff thy samo thrå th*er* adam bröth budhit aa, Oc saghdhe tak the*n*na q*wi*stin oc planta a libani bergh, Thäntidh han bär fruct skal thin fadh*ir* faa miskund, Han tok widh q*wi*steno*m* oc gig at*ir* hem oc plantadhe han oppa sins fadh*ir*s graff, tha han war dödh*ir*, Th*er* wexte vp aff eth stoort ärlikit skönt thrå, oc stodh j mang hundradha aar, alt til thes konug salomon loth byggia mönstrit j iherusalem, Til the bygni*n*gena loth han vthwälia alt thz skönasta ty*m*b*ir* han ku*n*de finna, Tha loth ha*n* th*et*ta sköna träth nidh*ir* hugga til een bielka Tha the hafdho balkan oppa bygnigena förth, ffu*n*no the engin stadh th*er* han kunde wara til matto, Ä huru tymb*ir*me*n*nene han laghadho, war ha*n* ioo antiggia offlang*ir* ell*ir* offstunt*ir*, Tha wordho mest*ir*me*n*nene wredhe ok wroko han at*ir* nidh*ir* aff bygni*n*genne oc laghdho ha*n* ofw*ir* ena graff oc giordho th*er* aff eeth stegh, ther lagh han langan tima, Thz skedhe th*er* äpt*ir* at the wisa drotni*n*gen aff saba wandradhe til iherusalem mz stor*um* kostnadh oc ärliko fölghe, at see ok höra konu*n*g salomons wisdom oc snille Oc at see the koste-

lika bygnig th*er* han loth byggia, Tha kom hon thith th*er* balkin la ofw*ir* grafwena, Oc vnd*ir*stodh aff gudhy at oppa thz sama thrä skulde gudz son wardha hängd*ir*, Oc thy ful hon a sin knä oc äradhe thz, Oc wilde th*er* engalund ofw*ir* gaa, tho thordhe hon konu*n*g salomon thz ekke säghia, Th*er* äpt*ir* thentidh hon war hem komin j sit rike, vnbödh hon konu*n*ge*no*m at*ir*, at oppa thz thrät skulde een man wardha hängd*ir*, for hwilkins skuld alt hans rike skulde fordärfwas, Tha konugin fik thz wita loth han taka balkan oc graffwa han nidh*ir* j iordhena thz dyupasta 187
th*er* han kunde, Th*er* laa han nidh*ir* grafwin j mang aar til thes gudz son war född*ir*, J them tymano*m* groffs oppa sama stadhe*no*m eet fiska dike, oc kalladhis piscina, Tho waro th*er* enge fiska vthi, vta*n* pr*e*stene pläghadho twa thz offi*r* th*er* j, som the skuldo j mönstrit offra J thy watneno skedhe storth tekn, Gudz ängil kom vndirstundu*m* nidh*ir* j dikit oc rördhe watnit, Oc hwilkin syuk mä*n*niskia först kom j watnit äpt*ir* at ängillin hafdhe thz rört, wardh helbrygdho aff alle sinne soth, ffor then skuld waro th*er* bygda fäm bodh*ir* som syukt folk lagh j, Oc bidhadho til ängillin kom oc rördhe watnit, at the matto helbryghdho wardha, The*n*ne läkedo*m* ko*m* til aff thräsins krapt som laa j grunde*no*m, Then tidh wars h*er*ra pino time nalkadhis tha gaff thrät sik vp aff grundeno*m*, oc flöth j watneno, Hwilkit iudhane toko, oc giordho th*er* aff wars h*er*ra kors, Oc th*er* tholde han dödhin oppa for allom oss, Naar han war pint*ir* oc

dräpin, toko iudhane thz hälgha kors oc bäggia röwara*nn*a kors, oc kastadho them aal thry j ena dyupa graff oc skufw th*e*r iordh oppa, Th*e*r laa thz hälgha kors meer än hundradha aar för än thz war fu*nn*it, Huru thz war fu*nn*it skalt thu nu faa ath höra

Hör än eet miraculum

I Room war een hedhin konu*ng*i*r* heth constantinus, Han skulde eentidh stridha moth sina fianda, oc the waro mykyt mange oc starke, Oc han räddis storlika at han skulde stridhena tapa, Om nattena kom gudz ängil oc wekte han aff sö*m*pne, Oc saghdhe, See vp j hymilin, Han saa vp oc sagh thz hälgha kors tekn, Thz war skinande oc klarth som solin, Th*e*r stodh swa sc*ri*fwit j mz forgyltom bokstafwo*m*, Mz th*ett*a tekn mat thu forwinna thina fianda, Konu*ng*en stodh gensta*n* vp oc loth göra eeth kors äpt*ir* thy korsse han hafdhe seeth oc loth thz föra for sinom h*ä*r, Han foor diärflika moth sinom fiando*m* oc stridde mz them, Han wan stridhena, oc slogh rädhelika mykyt j häl aff them Ther äpt*ir* loth han saman kalla alla sina hedhniska mestara oc spordhe hulkom gudheno*m* thz teknit til hördhe, Hwilkit the wisto ey Och kundo ho*no*m thz ekke berätta, Tha komo c*ri*stne män,
188 oc berätto ho*no*m huru ihesus christus at*ir*löstö mankönit oppa korsseno mz bit*ir*like pino oc hardhasta dödh, Tha han thz hördhe tok han widh throne oc loth sik döpa, th*e*r äpt*ir* then-

tidh han war dödhir, lifdhe hans son äptir honom som heth constantinus, Han sände sina modhir helenam til iherusalem, at hon skulde vpsökia thz hälgha kors ther gudz son tholde dödhin oppa, Thentidh hon kom til iherusalem, Tha war ther een gamal iudhe heeth iudas Han taladhe til andra iudha oc saghdhe swa, Jak forstaar wel ath drotnigen är for thy hith komen, at hon wil thz korssit vpsökia som ihesus war hängdir oppa, Thz skal henne engin wisa, ffor thy wardhir thz korssit funnit, Tha nidhir thrykkioms wi oc wardhom alle til enkte Min alderfadhir zacheus wiiste minom fadhir symoni stadhin ther korsit war nidhir grafwit, Oc min fadhir symon wiiste mik thz sidhan tha han skulde döö Oc forbödh mik thz nokrom sighia, Drotnigen kom oc spordhe hwar korssit war, Oc engin wilde henne thz sighia, Tha bödh hon taka iudhana oc bränna them alla, Tha the hördho thz wiisto the fran sik oppa then iudhan som viste hwar korssit laa Hon loth taka then iudhan oc kasta han j ena dyupa kulo, ther skulde han antiggia swälta j häl ellir wisa hwar korssit ware, Tha han hafdhe ther sitit j syu dagha vtan födho, lofwadhe han at wisa thöm korsit om han matte lifwit behalda, The toghon vp w kulonne, oc han wiste them stadhin ther korssit war begrafwit, The fiollo ther a knä och badho til gudh, at the matto finna thz hälgha kors Genstan byriadhe iordhin skielffwa, Oc kom swa sööt ädhla lukt at alle vndradho ther oppa som ther waro, Tha saghdhe iudhen som them wiiste stadhin Sanne-

lika ihesus christus thu est w*e*rldinna helsa, oppa sama stadhe*no*m war bygt eeth afgudha mönst*ir*, thz loth drotnigen nidh*i*r bryta, The growo th*e*r oc fu*n*no thry kors, Oc baro them mz sik in j stadhi*n* Oc wisto tho ekke hwilkit thz rätta korssit war, J them tymano*m* war een mä*n*niskia dödh j stadhe*no*m, Tha toko the först eet kors oc laghdho oppa then dödha, oppa thz
189 han skulde aff thes hällgha kors dygdh oc makt, faa liif j gen Thz första halp hono*m* enkte, The toko thz andra oc giordho samuledh, Thz kunde hon*o*m oc enkte hielpa, The toko thz thridhia korssit ok laghdho oppa likit, genstan fik then dödhe liiff, Oc stodh helbryghdho vp aff dödha, Tha loth iudas döpa sik, Oc loth sik kalla quirinum Oc wardh biscop j iherusalem, Oc th*e*r äpt*ir* pint*ir* oc dräpin for the hälgho thro skuld,

Nu hafw*ir* thu hört, huru gudh hafw*ir* ärat thz hälgha kors, Thy skalt oc thu thz *ger*na badhe hedhra oc ära, Hwa som hedhrar oc ärar thz hälgha kors Han ffaar äro aff gudhy Th*er* aff wil iak thik een liknilse säghia,

miraculum

Thz war een mäktogh*ir* oc rik*ir* man, Han hafdhe een sc*ri*fwa*ra*, til then sc*ri*fwaren kom een mestar*e* aff swarte konsti*nn*e, Oc lofwadhe at ha*n* wilde göra han rikan oc mäktoghan om han wilde hans radh fölghia, sc*ri*fwaren swar*adhe* at han wilde thz *ger*na göra, Mestaren ledde han bort mz sik j eet ödhe hws, Ther hafdhe

han diäflana saman stempt, Ther saat een stoor rädhelikin blaman oppa enom stool, Oc mange blamen stodho kring om han mz spyutom oc swärdhom, Tha spordhe then store blamannen at mestaren Hwat manne han war som honom thit fölghdhe Mestaren swar*adhe* Thz är een fatikir diekne oc wil idhar thiänare wardha, oppa thz j skolin han rikan oc mäktoghan göra, Blamannin saghdhe, Wil thu mik thiäna tha skalt thu mik throskap oc manskap lofwa, Oc thu skalt thin skapara oc gudh forswäria, Tha scrifwaren thz hördhe giordhe han kors for sik, Oc j samo stund flydho alle diäflane thädhan, oc han stodh atir ensamen Thz skedhe ther äptir at scrifwarin gig in j kyrkiona mz sinom herra ok stodho for thy hälgha korsse, Tha slogh belätit vp siin öghon oc sagh blidhlika oc liof-lika oppa scrifwaren, Thz märkte hans herra fulgörla, oc badh han oppa andra sidhona när sik standa, Tha wende bilätit hofwdhit om kring oc sagh äptir scrifwarenom, Hans herra spordhe huru ther vm war Oc hwar mz han hafdhe thz forthiänt oc manadhe han swa höght at han saghdhe honom alla sannind, Oc for thy at han ekke wilde sin gudh forswäria, Thy monde belätit han swa innelika skudha,

Thes hälgha kors tekn hafwir stora makt moth diäfwlsins ilzko thz hafwa mange wel befunnit

Thz war een iudhe han skulde gaa til room, 190
Een qwäld kunde han a wäghenom enkte her-

berghe faa, Han kom om sidhe til ena ödhe kyrkio som hafdhe fordhu*m* warit eet affgudha mönst*ir*, Han gig th*e*r in oc laghdhe sik til ath sofwa, Ho*no*m kom swa mykyn räddoghe oc fasi til at han ey wiste hwart han wilde, Oc än tho at han war iudhe, sighnadhe han sik mz thy hälgha korssens tekne, Thentidh mitnat kom, vpfyltis mönstrit alt mz diäflom, Oc th*e*ra höfdhinge lucifer satte sik mit j mönstrit oppa een höghan stool, th*e*r gingo diäflane fram til skipt*is*, Oc berätto ho*no*m hwar the hafdho warit, Oc hwat the hafdho syst oc ändat, Th*a* kom ok een diäfwl fram, Han full a knä oc saghdhe, H*e*rra mestar*e* Jak hafw*ir* j eeth landzskap warit, Th*e*r skikkadhe iak folkit sama*n* oc kom them til at kifwa, Oc th*e*r äpt*ir* byriadho the til at stridha, oc bleff mykyt folk saart oc döth a badha sidhor, Lucifer saghdhe, Huru länge hafw*ir* thu th*e*r warit, Han swar*adhe*, Jak ärwodhadhe th*e*r ofw*ir* j xxx dagha, Lucifer saghdhe skulde thu th*e*r swa länge ofw*ir* wara, oc ekke mera ända, wisselika thz skal thin rygg*ir* gälda, Oc bödh genstan gislan oc slan ful wel til skipt*is*, Th*e*r kom fram een annar oc saghdhe h*e*rra mestare, Jak war j hafwino oc vpwekte starkan storm, oc mykyt folk drunknadhe, oc forgingo mang skip Lucifer saghdhe, Huru länge wast thu th*e*r ofw*ir*, Ha*n* swar*adhe* j xx dagha, Lucifer saghdhe, Kunde thu ey meer ända j swa manga dagha, thz skal thu surlika betala, oc bödh at slaa han wel til wändis, Th*e*r äpt*ir* kom then thridhi fram oc ssaghdhe, H*e*rra mestar*e*, Jak hafw*ir* j enom köp-

stadh warit j eno bryllöpö, Oc th*e*r halp iak fast
til at skänkia oc kom folkit sama*n* ath kifwa, swa
länge at me*n*nene blifwo dödhö, Oc än brudh-
go*m*min sielfw*ir* mz, Lucifer saghdhe, Länge
wast thu th*e*r ofw*ir*, Han swar*adhe* j x dagha,
Lucifer saghdhe, wana thu armb*ir* stympare,
kunde thu ekke mera ända j x dagha oc bödh
oc han gisla oc fulsla, Th*e*r kom then fiärdhe
diäfwllin fram ok saghdhe Mestar*e* iak hafw*ir*
warit j eno*m* skogh xl· aar när enom ermeta
badhe dagh oc nat, Oc bar iak moth ho*no*m alla
mina fund, oc wilde g*er*na lango hafwa komit
han j synd, Än han bewaradhe sik altidh swa
at iak enkte wik kunde oppa han faa, Tho hafw*ir* 191
iak han nu th*e*r til komit at han hafw*ir* mz
ene q*win*no ena synd bedrifwit, Thentidh lucif*er*
th*et*ta hördhe, stodh han vp aff sinom stool, oc
tok han j sin fa*m*pn, oc satte sina krono a hans
hofwdh oc loth han när sik sithia, oc saghdhe,
Thu est een ärlikin frombir kämpe, Thu hafw*ir*
ensampnin mera gagn oc nytto forworwit än
the andre alle saman, Ept*ir* thenna kom een
fram oc saghdhe h*er*ra mestare H*e*r bygg*ir* een
biscop*ir* het*ir* andreas, Jak hafw*ir* ho*no*m länge
äpte fölgt och hafdhe g*er*na komit han til fal mz
ene klost*irfru*, Nu hafw*ir* iak thz swa när komit,
at han kalzadhe mz hänne, oc slogh hona a länd-
ena mz sinne hand Tha saghdhe lucifer Thu est
een fromb*ir* kompan, ffulfölgh thz ärandit til
ända, Ther maa wel nokot aff wardha, Kan thu
koma then biscopin til fall Jak wil thik krona
ofw*ir* alla mina första Judhen laa alt oc hördhe

oppa, huru the taladhos widh om siin ärande, Om sidhe saghdhe lucifer Hwa är then th*e*r borto ligg*ir*, Ledhin han hiith ok latin see hwat ma*n* han är, Tha diäflane komo til hans, Funno the at han hafdhe sik sighnadh mz korsins tekn, Tha ropadho the oc saghdho, Thetta fatit är tompt Oc är tho märkt mz thes hälgha kors tekn, Tha diäflane hördho thz flydho the thädhan alle j sänd*ir*, Judhin stodh vp oc gig til sama biscopin andream oc berätte ho*no*m all th*e*ra ordh oc athäfwe, Fran thy första oc til thz yt*ir*sta, Thentidh biscopin hafdhe th*et*ta hört, Loth han fran sik w sinom gardhe alla the q*wi*nnor th*e*r waro Oc wilde enga q*wi*nno lata när sik byggia Oc iudhin tok widh c*ri*stne thro oc löth sik döpa

Min käre win thes hälgha kors tekn hafw*ir* mykla makt, thz är wel bewist j sancta iustina lifw*ir*ne

aff the hälgho iomf*ru*ne sancta iustina

Iustina war een fagh*ir* oc ärlikin sköön iomf*ru* föd j antiochia, Henna fadh*ir* heeth edisius, Henna modh*ir* heth cledonia, The waro hedhnuga badhin, The sagho een dröm om ena nat thö*m* thykte som the sagho stort ängla h*er*skap, oc christum sithia mit j bland them Oc saghdhe, Komin til miin Jak wil gifwa idh*ir* hymerikis rike, Oc genstа*n* om morghone*n* loto the sik döpa, j antiochia war een skola mestar*e* heth cladius han fik k*er*lek til th*e*ra dott*ir* iustinam,

Oc hafdhe mang budh til he*n*na oc wilde hona 192
hafwa til hust*ru*, Hon wilde engalund oc saghdhe sik throlofwadha wara christo ihesu hymerikis brudhgomma, Tha han sagh at ho*no*m kunde enkte hielpa gig han til cyprianum som war een hedhi*n* mestar*e* j swarto konstinne Oc lofwadhe ho*no*m tw pund gul at han skulde mz sinne konst iomf*ru*na hugh forwilla Cyprianus ŏfdhe sina swarta konst, Oc stemde til sik een diăfwl oc saghdhe til hans swa Jak hafwi*r* mykyn k*er*lek til ena c*ri*stna iomf*ru*, Kant thu ekke hănna k*er*lek til min wenda, at hon wilii min wilia gŏra, Diăffwllin swaradhe, Jak kom til wăgha, at adam oc ăwa brutu gudz budh oc wordho vthkastat aff p*ar*adys, Jak kom oc til wăgha at chayn drap sin brodhi*r* abel, Jak kan oc thz wel fram koma at een iomf*ru* skal gŏra thin wilia, oc saghdhe, Tak oc thenna saluo iak thik faar, oc smŏr hă*n*na hws vtantil, Jak wil wara innan til, oc vptănda hona swa at hon skal thin wilia gŏra ell*i*r ho*n* skal dŏŏ, Om nattena kom diăfwllin, oc bŏriadhe hona hardhelika fresta mz kŏtzsins lusta, Tha hon thz fan ropadhe hon j sino hiărta oppa ihesu christi pyno oc giordhe kors for sik, Tha wardh diăfwllin swa forfăradhi*r* for korsseno at han genstan flydhe fran henne, ok kom at*ir* mz tomu*m* handu*m* til cyprianum Cyprianus spordhe hwar ăr iomf*ru*n thu skulde mik fŏra, Diăfwllin swar*adhe* Jak saa eeth tekn aff hănne aff hwilko iak fortapadhe alla mina krapt, Tha kalladhe han til sik een a*n*nan diăfwl, Oc spordhe vm ha*n* ku*n*de ho*no*m the sama iomf*ru*na skipa,

Han swar*adhe* thz forma iak ffulwel göra, Min
kompan kunde th*e*r enkte til swa dant ärande,
han är een dar*e* til tholkit, Jak skal he*n*na
hiärta mz ondu*m* lusta swa tända at thz skal
brä*n*na oc hon skal mz alle astunda*n* göra thin
wilia, Han [gig] sin wägh oc kom til iomf*ru*n*n*a
oc byriadhe hona storlika fresta, än hon flydhe
genstan til gudz pyno tha hon kä*n*de frestilsen,
oc badh innelika til gudh at han skulde henne
hielpa oc giordhe kors for sik ok sino bryste,
Tha rymde diäfwllin oc kom at*ir* til cyprianum
Han spordhe hwar iomf*ru*n war, Diäfwllin swar-
adhe Jak ske*m*mis at sighia thz jak är aff he*n*ne
forwnne*n*, Jak saa eet tekn aff the iomf*ru*ne, aff
hwilko iak war swa forfäradh*ir* at iak miste
badhe makt oc sinne, Tha loo han ath diäfleno*m*
oc giordhe dara aff ho*no*m, Ok stemde til sik
193 mz sinne swarte konst alla diäfla*n*na höfdhinga
oc saghdhe til ho*no*m Hwar är nu all idhur
makt ok konst j kunnen ey alle ena iomf*ru*
forwinna, Diäfwllin swar*adhe* Jak lofwar thik thz
at iak wil hona swa starklika fresta thz hon
skal aff sinna wardha ell*ir* hon skal göra thin
wilia Oc iak skal föra thik hona j thina hand,
Th*e*r äpt*ir* vmskipte diäfwllin sik j ena faghra
iomf*ru* oc gig in til iustinam j henna hws oc
saghdhe Miin kära syst*ir* iustina Jak är hith
komin at hafwa radh mz thik Jak är een iom-
f*ru* oc wil g*e*rna mz thik gudhy thiäna j renom
iomf*ru*dom alla mina dagha, Sigh mik hwat lön
skal oss wardha for wart ärwodhe oc wara stridh
Justina swar*adhe*, wart ärwodhe är litit j iordh-

rike, Oc lönin wardha mykyn oc stoor j hymerike, Tha saghdhe diäfwllin, Huru skal iak thz forsta, Mädhan gudh wälsighnadhe adam oc eua, oc bödh them göra fruct oc öka mankönit, Blifwom wi j iomfrudom som wi nu ärom, tha görum wi gudz ordh til enkte Oc iak rädhis at hardhir dombir kombir ofwir oss, thy at wi ärom gudhy olydhogha oc forsmam hans budh, Thy thykkir mik radhelikare wara at wi görum swa som gudh hafwir budhit, Oc ökom hälgha cristindomin, Tha maghum oc wi faa hans wälsighnilse oc fly hans wredhe, Thenna kloko ordhin giordhe diäfwllin swa mang at iustina vptänd aff ormsins etir tok at twäka j sino hiärta, Oc hafdhe när fangit then wilian at hon wilde mz honom hafwa gangit til ciprianum, For thy hon frestadhis hardhelika mz mangom thankom, Än wälsighnadhir gudh som ey latir sina thiänara frestas ofwir thz the formagho thola. Kungiordhe iomfrune mz sinom hälgha anda at thz war diäfwllin widh hona taladhe, Hon kalladhe a gudh oc giordhe kors for sik, Oc genstan hwarff diäfwllin bort som een rökir for starko wädhir, Oc the hälgha iomfrun kom atir til sik siälfwa Oc thakkadhe gudhy ther hona frälste j slikom wadha, Diäfwllin kom atir skemmandis til cyprianum, Tha saghdhe cyprianus mik synis at thu est oc forwnnin som the andre thine vndirdana, Än diäfwllin lät ekke aff at stridha mot the hälgho iomfrune swa som han fordhum stridde mz iob, Swa stridde han nu mot hänne aff alle sinne makt oc ilzko, war herra

gaff sit thol ther til at han plaghadhe hona mz wersta syukdom swa at hänna foräldra. wini oc frändir sörghdho oc gräto, oc wanhopadho aff 194 henne, Hon badh them ekke sörghia oc saghdhe sik enkte skadha, Hon giordhe kors for sik, oc forwan alt thz diäfwllin mot henne giordhe, Ther äptir giordhe diäfwllin mykyt ont hänna foräldrom, Han drap thera hyrdha mz allo thera fää, vxa. oc asna oc alt thz som hafdhe fyra fötir, Han widhirfrestadhe manga dagha oc nättir omkulkasta thera bygning oc hws, oc dräpa them alla sändir, Än ther war een osynlikin läkiare som sina iomfru lönlika withiadhe, Oc skingradhe alla diäfwlsins gerninga Diäfwllin loth ey aff mz thy, Han sände een almennelikin syukdom owir allan stadhin oc folkit wart menlika syukt, ok stark plagha byriadhis mykyt länge, Tha spordho the radh aff thera afgudhum, oc diäfwllin swaradhe j them at stoor bradödhe skulle koma, Oc the plaghan skulde ey forga vtan at iustina iomfru gipte sik manne swa hafwa gudhana mellan siin stadhghat Tha mykyt war döt badhe folk oc fää, Sampnadhe almoghin sik saman oc gingo for henna fadhirs hws ropadho oc saghdho at the wildo han dräpa mz allo sino folke, ellir han skulde sina dottir gipta, Fadhrin swaradhe Mine käro herra oc brödhir, iak hafwir hona ther til badhe manat oc bidhit hon wil mik ekke lydha, Hwat skal iak aff hänne göra, Hon wil hällir dödhin vtwälia än iak skal hona manne gifwa, tha toko the fram iomfruna oc saghdho iustina wi forgangom alle for thina skuld,

Antiggia lydh allo*m* stadhe*n*om oc tak thik man som gudhane wilia, ell*i*r fräls oss fra thenna syukdo*m* oc bradödha at wi maghu*m* vnd*i*rsta thins iomf*ru*doms dygdh, oc forwin diäfwlslika afgudhin oc fräls oss fran dödhöno*m*, at wi oc war barn skulu*m* lofwa thin gudh oc göra thik for thin iomf*ru*dom hedh*i*r, Tha badh iustina folkit thighia oc saghdhe, widh mina thro thz skal wardha som j bedhins, Tha loth folkit sik nöghia oc gig bort fran henne, Oc the hälgha iomf*ru*n tok oppa sik fasto oc waku oc badh til gudh innelika for folksins plagho, Attonda daghin äpte at mykyt [folk] war döt, wordho the alle helbryghdho th*e*r syuke waro swa at ma*n*ge ofw*i*r gafwo afgudhin, oc komo til gudz kyrkio, ok loto sik döpa widh*i*rkä*n*nandis diäfla*n*na spadom wara fals oc lygn, Thäntidh diäfwlin sagh at han kunde hona mz engo forwinna, tok han oppa sik he*n*na liknilse ok kom til cyprianum oc saghdhe h*e*r hafw*i*r iak thik nu hona til fört, gör nu aff hänne hwat thu wilt, Tha han saa 195 at han kom j hä*n*na liknilse, wiste ha*n* ey annat än thz war iustina Oc wardh mykyt gladh*i*r, Han gig mot hä*n*ne Oc saghdhe war welkomin min kära iustina, Tha diäfwllin hördhe at han nempde the hälgha iomf*ru*na na*m*pn iustinam, thordhe han th*e*r ey läng*i*r blifwa vtan hwarf bort j wädhrit som een skugge Cyprianus forstodh at diäfwllin hafdhe han gabbat, oc wardh mykyt bedröfdh*i*r, Tho likauel wilde han ey än aflata, Ha*n* wilde io iomf*ru*na hafwa, Oc öfdhe th*e*r til alla the diäfwls konst han ku*n*de Än

hon forwan allan hans diäfwls skap mz the hälgha korsse, Han giordhe sik mz swarte konst*enne* til een fughil oc flögh til iomfr*u*na, oc satte sik j hä*n*na windögha, Hon giordhe kors for sik, Oc genstan dughdhe konste*n* ho*no*m enkte Fughla liknilsen war borto, Oc han sat at*ir* j windöghana j sinom eyghno*m* ham, Oc kunde ekke bort koma, For thy finstrit war swa högt fra*n* iordhi*nn*e at han thordhe ekke nidh*ir* springa Oc iomfr*un* räddis at han skulde falla sik j häl, Oc loth hänta ho*no*m een stigha, Han foor nidh*ir* at stigha*no*m oc gig hem mz ska*m*mom, Swa hafw*ir* thz hälgha kors hulpit sancta iustina j allom hä*n*na frestilsom oc nödhu*m*, Thentidh cyprianus sagh at han ku*n*de hona mz engo*m* thingom forwinna stemde han at*ir* til sik mz sinne konst diäflanna höfdhinga oc saghdhe til hans swa Sigh mik hwar aff hafw*ir* iustina the machtena at j ku*n*nen hona ekke forwinna, Diäfwllin swaradhe, wil thu swäria mik thz oppa mina höxta makt oc dygdh at thu wilt mik aldregh nokontidh ofw*ir* gifwa, tha wil iak thz sighia Cyprianus swoor swa som han stawadhe edhin Tha saghdhe diäfwllin Justina throor oppa christum oc giordhe altidh ffor sik korssins tekn tha wi komo*m* mz war*um* frestilsom, oppa hwilko christus ward korsfest*ir* oc dräpin for w*er*lde*nn*a helso, Oc aff thes korsins tekn ok krapt fortapum wi alla wara makt Tha saghdhe Cyprianus, Tha är then sami christus som hängde a korsseno mäktoghar*e* än thu est mädha*n* thu rädhis for hans kors, Diäfwllin swar-

adhe iaa, Han är ey atenast mäktogh*i*r ofw*i*r
mik, vtan ofw*i*r alt thz som är j hymerike oc
iordhrike oc j hälfwite, Han är swa mäktogh*i*r
at han forma nidhirkasta oss ok alla the mz
oss halda j äwinnelikin hälfwit*is* eldh Cypria-
nus swar*adhe* wisselika tha wil iak skilia mik 196
widh thik, Oc thro oppa ho*no*m som mäktogh-
ar*e* är oc bät*r*e, Tha saghdhe diäfwlin, Thu
ma thz engalund göra Thu hafw*i*r ioo sworit thz
thu skalt mik aldri ofw*i*rgifwa oc thik aldri
fra mik skilia Cyprianus swar*adhe* iak afsigx
thik diäfwl oc alt thit selskap, Oc iak thror oppa
ihesum christum, Oc iak signar mik mz thy
hälgha korsse, Oc iak sigh*i*r, hedh*i*r oc ära wari
thik ihesu christe, gag fra mik diäfwl, christus
skal mik frälsa, Oc genstan rymde diäfwllin fran
ho*no*m mz ska*m*mom Oc cyprianus gig til biscop-
in oc berätte ho*no*m fullelika alt th*et*ta ärandit
fra thy första oc til thz yt*i*rsta, Huru han
hafdhe thz bedrifwit j alle matto, Oc ofw*i*r
gaff diäflanna konst ok th*e*ra willo, Tok widh
c*ri*stne thro oc loth sik döpa, Th*e*r äpt*i*r threfs
han j alle hälagheth oc j gudhlikom wisdom oc
dyghdhu*m*, Oc fik swa stora nadh aff gudhy
at han vthdreff diäflana aff them mä*n*niskiom
the qwaldo, Han heladhe syuka Oc omwende
fran hedhnu*n*ganna willo til c*ri*stna thro Och
wardh th*e*r äpt*i*r badhe wald*i*r oc wighdh*i*r til
biscop j sama stadhe*no*m, Ha*n* gaff the hälagha
iomfr*u*na iustinam j klost*i*r mz mangom iom-
fr*u*m, oc wighdhe hona til abbatissam ofw*i*r them
alla, Oc mange wordho frälste fran hälfwite for

th*e*ra gudhlika kä*n*nedom oc hälgha lifw*ir*ne, Th*er* äpt*ir* loth landz h*er*ran taka then hälgha biscopin Cyprianum oc sanctam iustinam, Oc loth pyna thöm mz hardhu*m* plaghu*m*, Oc j bland andra pynor som the tholdo bödh han säthia them j ena syudhande panno fulla mz wax talgh oc thyäru, The giordho kors for sik, Oc sato ther j vtan allan skadha oc lofwadho gudh Th*er* äpt*ir* wordho the badhin sänd*ir* hals huggin for the hälgha throo oc fingo swa badhin til saman äro*n*na krono j hymerike aff alzwaloghu*m* gudh hwilko*m* wari loff hedh*ir* oc ära for vta*n* ända Ame*n*

Min käre win thu skalt ära thin hymilska fadh*ir* mz the bön war h*er*ra sielfw*ir* giordhe, Thz är pater noster, Wars h*er*ra discipuli badho han lära sik huru the skuldo bidhia, war h*err*a saghdhe swa skulin j bidhia Fadh*ir* waar th*er* är j hymirike, Hälakt wari thit na*m*pn, Tilkomi thit rike, Thin wili wardhe swa j iordhrike som j hymerike, Giff oss wart daghlikit brödh Oc forlat oss wara skuld swa som wi forlatu*m* them
197 moth oss bryta, Oc inledh oss ey j frestilse vtan fräls oos aff ondo amen, Thenna bön är swa godh at all w*er*ldin kan hona ey forgäla th*er* wil iak sighia thik eet miraculum aff

Thz war een gudhlik*ir* biscop*ir* Han skulde fara til room til pawan, Han tok til sik een fatikan man oc satte han j sith hws, Oc lofwadhe ho*no*m daghlika gifwa sina p*ro*uento swa länge han lifdhe mz swa skiel at han skulde

hwar dagh läsa ena pater noster for biscopen at gudh skulde bewara han fran allo ondo Oc biscopen befelte thz sinom foghota at han hwar dagh skulde gifwa them fatika ma*n*nenom sina p*ro*uento Biscopen foor til room Oc fatike ma*n*nen las hwar dagh ena pater noster s*er*delis for biscopin som han hafdhe lofwat Och gudh bewaradhe biscopin j wäghe*no*m at ho*no*m alzenkte skadde, Thz skedhe een dagh ath foghotin fortogh them fatika ma*n*nenom sina födho, oc thy wilde ma*n*nen a them daghe*no*m for biscopin enkte läsa, Oppa sama daghe*no*m kom biscopen j swa stora hafs nödh at han fulnär war fordränkt*ir*, Oc fik storan skadha, Biscopin märkte granlika daghin, Oc tha han kom hem spordhe han fatika ma*n*nin om han hafdhe haldit thz han hafdhe ho*no*m lofwat Ma*n*nin swar*adhe* H*er*ra iak hafw*ir* thz haldit alla dagha, vtan een dagh hiolt iak thz ekke, For thy thz wlte foghotin, Han wilde mik then dagh enga p*ro*uento gifwa, Biscopin skyladhe foghotan, oc saghdhe Thu hafw*ir* mik storan skadha giort, then skalt thu mik vprätta, Foghotin swar*adhe*, H*er*ra warin ekke wredhe Jak wil idh*ir* idhra pater noster wel betala, Sighin mik hwat j wilin for hona hafwa Biscopin saghdhe, Far til room oc spör ath pawan huru godh een pater noster är, Han foor til room oc spordhe ath pawan, Pawin swar*adhe* at een pater noster ware swa godh som een päni*n*g, Foghotin kom at*ir* hem til biscopin oc saghdhe, H*er*ra iak hafw*ir* warit j room när pafwano*m*, oc iak hafw*ir* stoort ärwodhe

hafft oc mykyt fortärt om enkte For thy pawen saghdhe mik ath een Pater noster är swa godh som een pänig Jak hafdhe g*er*na gifwit idh*i*r hundradha for th*et*ta ärwodhe, Biscopin swar*adhe* Saghdhe ekke pawin thik aff hwat malm päni*n*gen skulde wara, Foghotin swar*adhe*, Th*er* saghdhe han mik enkte aff, Tha saghdhe biscopin Far än eentidh til room oc spör ath pawan hwat päni*n*gin skal wara aff sölfw*i*r ell*i*r gul, Han kom til room, Oc pawen saghdhe at
198 päni*n*gen skulde wara gul Han kom at*i*r hem oc berätte thz sinom h*er*ra, Biscopin saghdhe, Huru thiokk*i*r oc bredh*i*r skal pänigin wara, Foghote*n* swar*adhe* th*e*r saghdhe han mik enkte aff, Tha saghdhe biscopin, Thy skalt thu än eentidh fara til room oc faa thz granlika vita, Han foor til room oc spordhe pawan huru stoor pänigen skulde wara Pawin swar*adhe* then pänigin skal wara swa bredh*i*r som all w*er*ldin är oc swa thiokk*i*r som fra hymbleno*m* oc til iordhinna Foghoten kom hem til biscopin oc saghdhe Kär*e* h*er*ra görin nadh mz mik, Jdhra pater noster forma iak idh*i*r aldri betala, Hon är swa dyr oc godh at all w*er*ldin kan hona ey forgäla, Tha giordhe biscopin nadh mz ho*no*m,

Thy min kär*e* win skal thu g*er*na mz athwakt oc gudhlikheth läsa pater noster, Thu skalt ok enga pater noster hind*ra* for androm, Hindra thu nokra, thu kant hona ekke betala mz alla w*er*ldi*n*na godze, Thu skalt oc thz wita at bätra är een pater noster innelika oc gudhlika läsin än thusanda vtan gudhlikheth oc athwakt

miraculum

Thz war een gudhlik q*wi*nna hon thiänte g*er*na gudhy Oc plaghadhe sina bön innelika bidhia, Hon sc*ri*ptadhe sik eentidh widh een brodh*ir*, Han spordhe hwat hon plaghadhe bidhia, Hon swar*adhe*, Jak kan enga bön vtan pater noster hona läs iak oppa mit maal, Thz gör iak for thy at iak forstar tha hwat iak sigh*ir*, Tha iak läs hona oppa latino, Tha weet iak ekke hwat iak sigh*ir* oc iak faar enga gudhlikheth th*er* aff, Brodhrin spordhe huru manga pater noster hon plaghadhe läsa om daghin, Hon swar*adhe* Gaar mik wel j hand oc gifw*ir* gudh mik nadhena, Tha läs iak vnd*ir* ene messo een fiärdha deel aff ene pater noster, ell*ir* ena halfwa, oc stundo*m* ena hela, Än tha mik gaar ekke wel j hand läs iak wel fämtighi ell*ir* sextighi vnd*ir* ene messo, Tha saghdhe brodhrin, huru är thz skipat, Thu sigh*ir* tha thik gaar wel läs thu litit, Oc tha thik gaar ila läs thu mykyt, Hon swar*adhe*, Thz wil iak idh*ir* berätta, Tha iak byriar pater noster oc sigh*ir* swa Fadh*ir* war, Tha tak*ir* iak först the tw ordhin for mik, oc iak böriar innelika thänkia oppa huru hymerikis gudh wil wara min fadh*ir* oc iak hans barn om iak wil sielff oc wardha hans ärfwinge Oc at hymerikis fadh*ir* hafw*ir* mik störra k*er*lek ok throskap bewist än nokon tidh ku*n*ne här fadh*ir* sino barne bewisa, 199
Oc at han wilde man for mina skuld wardha, oc swa mykyn dröfwilse armödho oc arwodhe for mik lidha j thry aar ok thrätighi, Oc oppa

thz sidharsta bitirlika pyno oc hardhasta dödh, Tha iak thetta alt bethänkir, gifwir gudh mik stundom swa stora gudhlikheth oc sötma j mina siel oc hiärta, at iak mz them twem ordhum fram kombir ena hela messo, Ther nest sighir iak, Thu ther est j hymerike, Tha byriar iak thänkia oc betrakta the fröghdh oc glädhy ther är j hymerike aff gudz änlitis lustelika klarhetz fäghrind, Oc aff the hälgho threfaloghetz obegriplika klarhetz fäghrind, oc aff the hälgha threfaloghetz obegriplika dygdh oc waldh Oc aff the ärofulla sälskap som är j hymerike, aff thesse skodhan faar iak stundom aff gudhy swa stora gudhlikheth oc sötma at iak dwäls ther j langan tima, Swa takir iak thz ordhit ther nest, Hälakt wari thit nampn Thz betractar iak ok mz enkannelike gudhlikheth, Swa gör iak all ordh, Ther äro j Pater noster Oc j swa mato läs iak näpplika til ända ena Pater noster, Vndir ene messo, Oc tha thykkir mik at mik gaar wel [j] hand, Än thentidh iak kännir engen gudhliken sötma j mino hiärta, Tha läs iak ena Pater noster oppa the andra Oc iak weth ey hwat iak sighir, Oc swa läs iak stundum j ene messo fämtighi ellir sextighy Pater noster vtan gudhlikheth, Oc tha thykkir mik at mik ila gaar,

Min käre win, Thenna qwinnan hafdhe sannan kerlek, Oc kunde wel bidhia, Swa skal oc thu bidhia mz gudhlikheth, Oc akta enkte huru litin thiin bön är, oc wardhir hon gudhlika framfördh

Nu math thu spöria om Pater noster är swa godh oppa wart maal som oppa latino, Thz wil iak thik berätta, eet got swärdh thz är swa goth ok hwast j eens kröplingx hand som eens kempa hand, Tho är thz nyttoghar*e* kämpanom som th*e*r kan nokot mz göra, Een book är swa godh j eens barns hand som j eens mestara, Tho kan mestarin göra sik ho*na* nyttoghar*e* som bokena forstaar, Eet lyus brind*ir* swa klarlika j eens blindz manz hand som j seande manz hand, Thz är tho nyttoghar*e* them seande än them blinda, Swa är oc pater noster oppa latino j eenz lekmanz mu*n* swa godh som j p*re*stins mu*n*, En p*re*stin som hona forstaar magh mera gudhlik- 200
het faa aff henne än lekmanni*n* som hona ey forstaar oc wet ey hwat han sigh*ir*, Thy radh*ir* iak thik at thu läs the bön som thu wäl forstaar at thu maghe faa th*e*r aff thes mera gudhlikheth j thina siel, Thu skal ok vita at war h*err*a lärdhe ekke sinom discipulis Pater noster oppa latino, Vtan oppa thz maall som folkit taladhe oc forstodh j thy landeno som han tha war stadd*ir*, Oc thz war j iudha landhe, Oc thy lärdhe ha*n* thöm pater noster oppa th*e*ra maal, Thy är thz mit radh at thu läs pater noster som thu hona best forstaar, Tho straffar iak ekke ell*ir* auit*ir* at thu läs hona oppa latino, Thz är badhe goth Hwilkit thik best behaghar thz les gudhi til hedh*ir*

Nu maa thu spöria, at äpt*ir* thz war h*err*a lärdhe oc kände sielfw*ir* Pater noster hwat skulu

the andra bōnō, är thz ey nogh at mä*nn*iskia*n* läs Pater noster, oc lat*ir* sik th*e*r mz nōghia, Th*e*r swara iak swa til, Tha thu komb*ir* til bordh Hafw*ir* thu brödh oc ōll, Thu dōr tha ekke aff hung*ir* än thu lat*ir* thik th*e*r mz ekke nöghia, Thu wilt hafwa th*e*r til anna*n* math, köth oc fiska, Tha thik thz forthryt*ir*, wil thu hafwa hōns, swa galrey, swa anna*n* kräselikin mat Oc ä io thes bät*ir* han är reddir, Thes häld*ir* wilt thu äta, Stora rōkt oc win lägg*ir* thu oppa at gōdha oc fōdha thin arma lykama mz kräselikom mat ok dryk Mera k*er*lek bōr thik hafwa at fōdha thina siel mz gudhlikom bōno*m*, Oc the skulu wara marghaledh, swa som thin mat*ir* är wel redd*ir* äpt*ir* thino*m* smak, nögh*ir* thik ey än th*e*r mz, Vtan man skal fylla thik ōghone*n* mz bukeno*m*, Thz är mz guli färgho, at thin mat*ir* skal wel redhas mz pip*er* oc saffran Swa skalt thu ok gōra j thinom bōnom, Thu skalt läsa pater noster, Oc th*e*r mz skalt thu ey lata thik nöghia vtan skalt oc th*e*r äpt*ir* läsa aue maria Credo oc syu salma mz letaniis. psaltarin om thu kant, Oc andra gudhlika bōnō aff gudz fōzla oc hans pyno, Aff gudz fäm vndu*m*, Oc aff thy hälgha korsse, Th*e*r nest aff ware *fru*, aff thinom ängil oc thino*m* apostol, Oc bidhia for allom them thu hafw*ir* nutidh ath badhe lifwandis oc dōdhu*m*, Oc for allo*m* cr*i*stno*m* siälu*m*, Kan thu enga andra bōn, Tha läs gudhlika oc throlika Pater noster, oc Aue maria Oc skal thik wäl dugha

---

¶ Här byrias fämpta budhordhit

Fämpta gudz budh thz är swa Människia thu skal ey nokon dräpa mz handinne, ey mz thinne 201
samthykkio, ey mz thinom radhum, ey mz thinom thankom, ey mz thinne twngo, oc ey mz thit samuit, Thu skalt först engin dräpa mz handinne swa som cayn giordhe, Han war then förste som man af läs j scriptinne ther moordh oc draap giordhe, Thy wardh han forbannadhir oc hans liff tok ondan ända

Fämptan aar äptir at adam oc ewa wordho vthdrifwin aff paradiis wardh cayn föddir, Tho hafdhe ewa barn fore honom, Thera nampn staa ekke bescrifwin Thentidh cayn war xv ara wardh abel föddir, Tha abel kom til ara, wardh han mykyn boscaps man oppa fää oc faar Oc cayn war akirman, oc yrkte fast iordhena, Thz skedhe eentidh, at the skuldo badhe brödhir offra gudhy hwar therra sit offir, Tha offradhe cayn mz ondom wilia aff thy wärsta korne han hafdhe, Oc abel offradhe mz godhom wilia aff sino betzsto fää, Tha kom eldin aff hympnom oppa abels offir, oc ekke oppa cayns, For thy abels offir thektis gudhy, Ther fore fik cayn awnd til sin brodhir, Oc gat ey rättom öghom oppa han seet, Een dagh ther äptir talar cayn til sin brodhir,

Gaam vth oppa markena oc forlustum oss, Genstan the komo a markena, drap cayn brodhir sin, Nu talar gudh til cayn, oc spör aff honom Cayn hwar är abel thin brodhir, Han swaradhe iak weth thz ey, skal iak wara mins brodhirs gömare oc taka han til wara, Tha saghdhe war herra Cayn hwat hafwir thu giorth, Thins brodhirs blodh ropar til mik aff iordhinne, For thy skal thu wara forbannadhir oppa iordhinne, ther drukkit hafwir thins brodhirs blodh aff thinne hand, Tha thu ärwodhar iordhena, skal hon bära thik enga fruct, Thu skal wara een flutstokkir wafrande j iordhinne, oc forbannadhir for thz mordh thu giordhe a thin brodhir, langan tyma ther äptir war een man heth lamech, Han hafdhe mykyn kerlek oc lust at iägha wildyur j skoghenom, Han war af aldir wordhin blindir, Oc ey thy sidhir wilde han gaa j skogh oc skyuta dyur, Han gig een dagh til skogx mz enom sinom swen som han ledde, Oc kom til een thukkan buska at sökia nokot dyur som han matte skyuta, Oc tha war chayn j sama buskanom, oc lamech thänkte thz wara eeth dywr, Han bände sin bugha oc sköth cayn gynom sith hiärta Swa ändadhe cayn sith liiff,

Thy min käre win lat thik thetta wara een
202 lära oc dräp ekke thin iämcristin mz handinne, oppa thz thu wardhir ey sielfwir dräpin badhe til liiff oc siel Thu skalt oc engin lata myrdha ellir dräpa swa som konung pharao giordhe, Thz tok mz honom een ondan ända thz wil iak nu lata thik faa at höra

aff konug pharao huru thz gig mz honom

Gudh hafdhe ena handa folk aff alle w*er*ldinne vthwalt, thz kalladhis israels folk, Oc thz waro iudhane, The waro j egipto land vnd*ir* konu*n*gx pharao wald, The öxladhos swa mykyt, Oc wordho swa mange at konu*n*gen räddis oc fryktadhe at the skuldo wardha starkar*e* oc mäktoghar*e* än egypto landz folk, Thz war slöghasta oc behändoghasta folk til alzkona g*er*ni*n*g Oc thy wilde konuge*n* engalund mista them aff sino lande, vta*n* tok thz til radha at nidhra oc forthrykkia them mz ärwodhe, Oc loth göra thöm mykla nödh, beska dagha oc thunga at the skuldo ekke mykyt öxlas, Än gudh skipadhe thz swa at ä thes mera nödh oc ysäld thöm giordhis thäs mera öktos the, oc wexto, Thentidh konu*n*g pharao thz vnd*ir*stodh, looth han kalla sik the twa q*wi*nnor, The ena heet Cephora oc the andra heth fwa, The waro iordhgo*m*mor, Oc pläghadho wara när q*wi*nno*m* tha the föddo barn, Thesso*m* q*wi*nnomen bödh konu*n*gen när wara tha iudhiska q*wi*nnor föddo oc saghdhe them swa J skolin altidh när wara, tha iudhiska q*wi*nnor födha barn, ok all the swenbarn som födhas af them skolin j dräpa mz nokre kyndoghe list oc sighia swa at the föddos dödh, Oc all möbarn skolin j lata lifwa, Thessa twa q*wi*nnor fryktadho gudh, oc giordho ey äpt*ir* konugxsins budh, vtan loto barnin lifwa, Thentidh konugin fik thz wita loth han them badha for

sik kalla Oc spordhe hwi the hans budh ey hioldo, The diktadho ena lygn at forswara sik mz oc saghdho swa, Kär*e* h*er*ra Judhiska q*wi*nnor äro mykyt klokare än andra q*wi*nnor, The ku*n*no swa skipat, at för än wi wentom at tymen komb*ir* hafwa the föt, Nu for thy at thessa twa q*wi*nnor räddos gudh, Thy giordhe war h*er*ra wel widh*i*r them, Han gaff them barn oc goodz oc rikedoma nogh, Nu äro h*e*r thry thing märkiande, Thz första är at hwarte man ell*i*r q*wi*nna ma lydha konu*n*ge ell*i*r nokrom ma*n*ne til at sy*n*da moth gudhy Annat är thz at the godh-
203 g*er*ni*n*ga th*e*r nokor gör j dödhölike synd for them faar han iordhrikis lön oc ey hymerikis, For thy gudh wil hafwa rena godhg*er*niga oc ey blandadha mz synda*n*na söör Thz thridhia är at engom är lofwat lyugha ey for sielfs sins liiff ell*i*r a*n*nars Oc är dödhelikin synd at lyugha for sinom domara tha han wil sannind vita, Th*e*r äpt*i*r bödh konu*n*gen ofw*i*r alt sit land, at all the swenbarn th*e*r föddos af iudhiskom q*wi*nn*om* skulden kastas j nila flodh, Oc wordho swa mang thusand dräknt, Thz läth konu*n*g pharao göra badhe for thy at israels folk skulde ekke ökias ofmykyt, swa oc for thy at ho*no*m war spath at aff thy folkeno skulde födhas een pilt*ir*, Han skulde swa mäktogh*i*r wara at han skulde alt israels folk aff egipto land ledha J them tyma war th*e*r een man amram oc hans hustr*u* heth iachabeth, The lofwadho vid*i*r sik at the wildo häld*i*r barnlös lifwa än afla barn ok lata them dränkia, Gudz ängil tedhe ma*n*n-

enom j sömpne at han ey skulde rädhas, Ok at then piltin konugen fryktadhe fore skulde aff them födhas, Th*e*r äpt*ir* wardh q*wi*nna*n* hafwande oc födde een faghran son til w*er*ldinna, Thz war moyses, Han war mykyt fagh*ir* ok skön Oc modhrin gömde sik lönlika mz ho*no*m j thre manadha, Nu tha hon gat ey läng*ir* lönt, loth hon göra eeth thätasta widhio kar oc smordhe thz mz biki, Oc limadhe thz badhe vtan oc innan mz tholko lime noe limadhe sina ark swa at enkte watn kunde inkoma, oc laghdhe barnit j karit oc loth swa läggiat j flodhena som hon nest ku*n*de landeno, The hafdho ena dott*ir* heeth maria, Hon fölghdhe alt äpt*ir* vth mz landeno oc wilde see hwart karit fluti mz barneno, Vnd*ir* thes kom konu*n*gxsins dott*ir* gangande mz sino*m* iomf*ru*m at forlusta sik oppa strandi*n*ne ok fik see hwar karit flöth j watneno, Oc loth thz taka oc bära til siin Hon loth vp karit oc fan th*e*r j barnit, Hon saghdhe wisselika th*etta* faghra barnit är wisselika aff iudhiska barnom som man skal dränkia aa huru kärt hafw*ir* modhrinne thz warit mädha*n* hon loth göra thy th*et*ta karit behändogha, Th*et*ta barnit hafw*ir* gudh mik gifwit, Thz skal wara mit eyghit, Tha komo th*e*r hedhn-
iska q*wi*nnor oc budhu thy sina spina, än thz 204
wilde enga th*e*ra sugha, Tha kom maria barnsins syst*ir* oc saghdhe, Thz är eet iudhist barn thy wil thz enga hedhniska q*wi*nno sugha, Thekkis idh*ir* iomf*ru* Jak wil kalla idh*ir* ena iudhiska q*wi*nno om thz wil hona häld*ir* sugha, Hon swar*adhe* at thz ware he*n*ne mykyt lyofft Maria lop

han skulde fara mz sinom här, Hon war swa ful mz madhkom oc ormom at engin kunde th*e*r ofw*ir* koma, Tha läth moyses redha manga wagna oc loth them göra stora korgha oc fylte them alla mz tranom oc storkom oc loth swa föra them j ödhknena for sino*m* här Oc the fughlane foröddo oc foriäghadho ormana swa at moyses kom wel ofw*ir* ödhknit mz alt sit folk in j fianda landit, Oc stridde mz thöm oc wan sigh*ir*, Oc tok alth rofwit j geen som the hafdho bort fört Han belaghdhe een mäktoghan stadh heeth saba th*e*r konugen sielfw*ir* bodhe, Tha han hafdhe th*e*r länge for*e* lighat Stodh konugxsins dott*ir* eentidh oppa mureno*m* oc fik see hwar moyses redh vtan om stadhin, Oc for thy han war een vng*ir* däghelikin man fik hon k*er*lek til han, Oc gig til sin fadh*ir* oc saghdhe, Kär*e* fadh*ir* wi ärom hardhelika belaghdhe, Oc kostin är h*e*r mykyt dyyr Jak rädhis at wi formoghum oss ekke swa länge behalda,
206 än thz idh*ir* thäkkis tha thykkyr mik thz wara radh at j däghthingin oc görin ena sona*n* mz *här*g*r*euano*m* moyse j swa mato at j gifwin mik honom til hust*ru*, Oc gifwin ho*no*m mz mik the*n*na stadhin, Tha wardh*ir* fridh*ir* oc sämia Oc j maghin sidhan thryggelika lifwa j idhro rike, Th*et*ta radh behaghadhe konuge*no*m wel, Han däghthingadhe mz moyse oc gaff ho*no*m sina dott*ir*, Moyses loth folkit fara hem til egyptum oc han bleff th*e*r qwar mz sinne hust*ru*, Thentidh han hafdhe langan tyma warit j blamanna land, togh ho*no*m thz forthykkia For thy

the waro hedhny*n*ga oc afgudha dyrkara, Thy länktadhe ho*no*m hem til landa, En hans hust*ru* forwaradhe thz at han ey kunde thädhan koma, Tha loth moyses göra tw fing*ir* gul badhin lika skapt, än the hafdho twäggia handa krapt, J thz ena fing*ir*gul laa een steen hafdhe the krapt at hwilkin thz fingrinit bar a sinne hand, han war swa glömsk*ir* at han forgat alt thz han mz vmgig oc vnd*ir* hando*m* hafdhe, J thy andra laa een steen, Han hafdhe the krapt at hwa thz fingranit bar a sinne hand, Han hafdhe swa goth minne at han kunde enkte glöma Oc thz behult han sielfw*ir*, än thz andra fingranit gaff han sine hust*ru*, Swa brat hon stak thz a sin fing*ir* forgat hon oc glömde allan then k*er*lek hon hafdhe til moyse Oc loth han fara hwart han wilde Swa kom moyses vth aff landeno Oc at*ir* in j egiptum Oc vmgig mz sinom frändom oc winom, Thz skedhe th*er* äpt*ir* at een hedhnu*n*ge sloo een iwdha Oc moyses kom til matto oc halp iudhano*m*, oc slo j häl hedhnugan oc gömde han j sandeno*m*, oc thenkte at thz engin wiste Anna*n* dagh äpt*ir* wardh moyses warsse hwar thwe judha kifwadho, Oc then ene slogh then andra, Tha straffadhe moyses then som oräth giordhe widh anna*n* ok saghdhe, Hwi slaar thu thin brodh*ir* oc gör hono*m* orät, Ha*n* swaradhe, Hwa skipadhe thik til höfdhinga oc domara ofw*ir* oss, wilt thu ok dräpa mik som thu drapt j gaar inföddan egyptolandz man Moyses rädis, oc vndradhe at thz war nokrom ku*n*nokt Swa wardh thz drap*i*t oppinbarat oc kom for

konu*n*gen Oc konu*n*gen loth genstan sökia äpt*ir* moyse oc wilde han lata dräpa Än moyses rymde bort j annat land heth madian til een rikan
207 man heth iethro oc war mz ho*no*m Oc han gaff moyse sina dott*ir*, Hon heth Zephora, Hon födde ho*no*m twa synir jersen oc eleazar, Han antwardhadhe moyse all siin faar at göma, äpt*ir* langan tyma bleff egyptolandz konug*ir* dödh*ir*, oc annar wardh konu*ngir* äpt*ir* ho*no*m, Heeth oc pharao, Han giordhe oc israels syno*m* mykyn thräldom oc wanda Een dagh moyses war lankt j ödhmarke*n*ne mz sins swärs ffää Sagh han een lughande buska fullan mz eldh Oc tho bran buskin ekke, Vtan bleff lika gröön, oc heel oc oskadd*ir*, The*n*ne lughande buskin oc ey bränn-a*n*de, teknar the wälsighnadha iomf*ru*na gudz modh*ir*, Hon war lughande j gudz kärlek, oc alregh bran hon j nokrom syndelikom lusta, Tha saghdhe moyses widh sik sielfwan, Jak skal gaa oc see thz vnd*ir* j thessom buskanu*m* är, Tha han kom nokot när buscanu*m*, Hördhe han wars h*er*ra röst w buskanom sighiande swa Jak är thins fadh*ir*s gudh abrahams, ysakx oc iacobs, Jak seer mins folkx ysäld oc nödh j egypto, oc höre th*e*ra grath oc roop til miin, Oc iak weth th*e*ra sorgh oc thräldom Jak will tee mit gudh-lika wald j iordhrike oc frälsa mit folk aff egypto lande, Oc ledha them til thz faghra landit oc widha som flytande är aff honagh oc myölk Oc thu skal fara at*ir* til egyptu*m* til pharao kon-u*ng* oc sighia ho*no*m a mina wegna israels sona släkt fara friit oc frälst vth aff egyptoland, Oc

thu skalt wara th*e*ra ledhar*e*, Äpt*ir* langa widh*ir* talan mz war*um* h*er*ra, tok moyses orloff aff sinom swär oc ffoor fran ho*no*m mz kunu oc barno*m* in j egiptum, oc kom til pharao konu*n*g, oc beräte ho*no*m wars h*er*ra ordh oc wilia, Konugen swaradhe at han wiste aff them gudhenu*m* enkte, Oc at han engalund wilde gifwa folkit friith ell*ir* lata thz fara, Oc war folkeno än hardhar*e* sidhan än för Tha sände war h*er*ra offw*ir* egipto land tio hardha plaghor, them wil iac h*er* vpräkna oc ända mz faam ordhu*m*, The första plagha*n* war ath alth thz watn j egipto land war vmwändis j blodh swa at hedhnu*n*gane gato thz ekke drukkit än israels folk hafdhe th*er* aff enga nödh Tha badh konu*n*g pharao moyse bidhia sin gudh at the plaghan matte forga han 208
wilde folkit lata fara, Plagha*n* forgig oc ey thes häldir wilde han gifwa folkit friit, Tha sände gudh the and*r*o plaghona oppa landit, thz waro frödh*ir*, The komo swa marghe aff flodhinne, at the vpfylto alt egipto land, oc all th*e*ra hws oc sänga, the foro oppa bordhit, oc j diskana for them tha the ato, oc j th*e*ra grytor oc engin ku*n*de them forödha, Tha lofwadhe at*ir* pharao at han wilde lata folkit fara Moyses badh til gudh oc plagha*n* forgik, En wilde ekke konu*n*g pharao gifwa folkit q*wi*th, Tha sände war h*er*ra ofw*ir* them the thridhio plaghona, Oc kom swa mykyt myg at all th*e*ra hws oc alt wädhrit war fult oc oroadhe badhe folk oc fää at engin gat widh*ir* tholt, oc folkit ku*n*de ey vplata öghonen ell*ir* mu*n* vtan the flughu th*er* in, Tha lofwadhe

at*ir* pharao oc moyses badh, oc plaghan forgik, Än wilde ha*n* ekke lata folkit aff landeno, Tha sände gudh offw*ir* landit fiärdha plaghona, thz waro swa manga hunda flughur at alt egyptoland vpfyltis aff them stora som getwnga, oc aff them hafdhe badhe folk oc fää stora nödh, Tha loth Pharao kalla moyse oc aron oc byudh*ir* them oc allo ebreizko folke at offra sino*m* gudhy j egypto lande, Swa gör ok hans mestare diäfwlin widh sina fanga, Ha*n* lat*ir* them stundum göra godha g*er*ni*n*ga gifwa almoso oc läsa gudhlika bönö, Mödha sik til kyrkio oc höra messo, oc lifwa tho j ondo lifw*ir*ne oc dödhöliko*m* syndu*m*, Thesse offra gudhy j pharao konu*n*gx lande, thz är j diäfwlsins walde, Thz är oc merkelikit ath gudh twingadhe vnd*ir* sik swa stora höghfärdh oc bälde mz swa krankom oc litins mugha*n*de thingu*m*, Tha han plaghadhe swa waldogha*n* konu*n*g mz myg flughu*m* oc frödhu*m*, oc swa matte höghfärdhin best kännas widh sina blinde tha ha*n* saa sin starklek nidh*ir*kastadha*n* vnd*ir* the thing minst formoghu Engin är oc swa waldogh*ir* j w*er*ldinne at han forma ey forwinnas aff them mi*n*na ma, mädha*n* flughan forwan pharao konu*ng*, Tha swaradhe moyses konuge*no*m, Ey wardh*ir* swa, Vthländis skulu*m* wi
209 offra gudhy wart off*ir* Pharao badh än bidhia for sik oc lofwadhe at släppa folkit, Moyses badh oc plaghan forgik, En konu*n*gxsins hiärta war thu*n*kt oc hart som för oc wilde nu engaledh lata fara, Tha kom ofw*ir* landit fämpta plagha*n*, Hon war swa hardh, at alt thz fä j

egyptoland war störte nidhir oc bleff döt, Tha konung pharao saa at enkte lifdhe atir aff egyptolandz fää, härdhir han sin hugh som för mote gudz budh, Tha sände war herra ofwir them the siätto plaghona, at alt egyptolandz folk wardh fult mz buldum oc warblädhrom ofwir all thera vsla liiff, En lofwadhe pharao Oc moyses badh, Oc konugen hulth ey sina lofwan, Tha kom syunda plaghan, Thz war swa stort haghil, at thz slogh om kul oc fordärwadhe alla thera fruct badhe korn oc kiärna, Oc alt thz vte oppe markinne war Tha lofwadhe än pharao oc hiolt thz ey häldir nu än för, Tha kom attande plaghan thz waro locuste, thz är eeth litit dywr skapt som store gres huppor, ther springa j gräsino, oc hafwa langa äptreför*tir*, Alt egyptoland vpfyltis aff them, Oc the vpato oc öddo innan husum oc vtan, alt thz haghil oc lyungeldir lefdhe, Oc giordhe folkeno än mera nödh, The krupu hemelika in til them, Oc war thz the hardhasta plaghan the hafdho ther til hafft, Än tha lofwadhe pharao wisselika släppa folkit oc hult ther enkte aff, Ther äptir kom nionda plaghan, Thz war swa stort mörkir at kännas matte mz handum, oc engin wiste hwart han wilde, Oc mange hedhninga forforo j brunnom oc gingo j watnit oc drunknadhe En israels folk hafdhe lyusa dagha ä hwar the waro stadde, Oc är witande at aff allom them plaghum ofwir egyptoland gik waro the frelste oc alt thz the atto Nu lofwadhe än pharao, oc bröt sina lofwan som för, War herra talar til moysen oc sighir

swa En wil iak hanna pharao konu*n*g mz ene
plagho, Oc swa lat*ir* ha*n* folkit aff landeno fara
Jak skal dräpa alt thz först war föt aff modh*ir*
ofw*ir* alt egypto land badhe folk oc fää Oc war
h*er*ra laghdhe moysi een dagh for*e* oc saghdhe
oppa them daghe*no*m at qwälde skulu israels
syni äta eet pasca lamb j hwario huse thz skolin
j stekia oc äta thz standande J skulin wara
giordhadhe, hafwa skoo a fotum, oc hwar idhra
210 skal hafwa staff j hand J skulin äta rasklika oc
wara redho at färdhas a wäghin, The sama nath
skal iak fara ofw*ir* alt egyptoland mz mit gud-
doms wald, Th*er* äpt*ir* tha then daghin kom
giordho israels syny swa som war h*er*ra saghdhe
moysi, Oc om midhio nat kom gudhlikt wald j
egypto land, oc drap alt thz först war föt aff
modh*ir* badhe folk oc fää swa at enkte war thz
hws j landeno som ey laa nokor dödh*ir* j iäm-
wel konu*n*gxsins elste son som ambata son, Tha
wardh swa mykyn sorgh skri oc grat*ir* oc önke-
lik laat ofw*ir* alt egipto land at aldregh war
slik förra, oc aldregh wardh*ir* for domadagh,
For thy the thänkto at the skuldo alle forga,
Tha wardh pharao redd*ir*, oc alle hans men öpto
oc läto ila, oc komo til moysen oc aron oc
badho them nu ödhmyuklika bort fara aff land-
eno mz folk oc fä kunu*m* oc barno*m*, oc mz allo
thy them tilhördhe, Oc saghdho til th*e*ra, skyndin
idh*ir* hädha*n* äll*ir* wi forfar*um* alle saman, The
waro gensta*n* alle redho oc foro bort aff landeno,
Än konu*n*g pharao oc hans män waro swa be-
kymbradhe mz th*e*ra dödhu*m* at the kundo them

enkte sköta, Tha israels folk foor vth aff egypto land, räknadhos the siex hundradha thusand for vtan q*w*innor oc barn, gudz ängil war th*e*ra ledhis man, Om daghin war han ofw*i*r them mz eet sky oc wardhe them for solinna hita, Om nattena war han ofw*i*r them oc lyste them mz lughande eeld at the sagho hwart the skuldo, The komo th*e*r äpt*i*r til rödha hafwit oc slogho th*e*r vp siin thield, Waar h*e*rra taladhe til moyse oc saghdhe, Konu*n*g pharao thräghar at han gaff idh*i*r orloff oc lot idh*i*r fara, oc hans män sighia at thz war mykyt oradh, oc byudh*i*r nu alth sith h*e*rskap, oc skyndar nu äpt*i*r idh*i*r mz siex hu*n*dradha vthwalda örlöghis wagna plankadha som borgh*i*r fulla mz wenkto folke Ha*n* hafw*i*r fämtighi thusand ridhanda men, Oc tw hundradha thusand footgangara, Oc tröst*i*r sik at fanga idh*i*r mella*n* ödhkni*n*na oc rödha hafwit, Än thu slaa ofw*i*r hafwit mz thino*m* staff, Oc gensta*n* skils watnit aath oc stand*i*r som twe mura vth mz eno*m* wägh, Oc lat folkit diärflika gaa th*e*r mellan mz thörro*m* fotu*m* ofw*i*r oppa annat land, om morghonin som daghadhis gig israels folk ofw*i*r hafwit, Oc konu*n*g pharao ko*m* genstan mz sinom h*ä*r, oc foor äpt*i*r them j 211
hafwit, Tha badh war h*e*rra moyse sla at*i*r til ryggia ofw*i*r hafwit moth pharao konu*n*g mz thino*m* staff Oc iämsköt flödde hafwit til saman, oc at*i*rlukte sik ofw*i*r pharao konu*n*g oc dränkte han mz allo sino folke Swa tok han sin ända th*e*r mange mä*n*niskio hafdhe latit sit liiff fordärfwa, Thy wardh ha*n* sänkt*i*r j rödha hafwit,

Swa skulu the sänkias j hälfwitis grwnd som lifwit takir aff sinom iämcr*is*tne

Min käre win thu skalt oc enkte örlögh vpwekkia th*e*r drap ell*i*r mordh kan aff koma som konu*n*g cyrus giordhe huru thz war thz wil iak thik sighia

Thz war een konu*n*g heeth astrages, Han hafdhe ena dott*ir*, ho*no*m drö*m*de een dröm om ena nat, Ho*no*m thykte at een däghelikin wiin qwist war*e* wext*ir* vth aff hans dott*irs* liiff, swa bredh*ir* oc stoor at han hafdhe begrip*i*t alt hans rike, Thentidh konu*n*gen waknadhe loth han sama*n* kalla alla the wisasta mestara som waro j hans land, oc spordhe aff them hwat drömin haffdhe thydha, The berädho sik, oc swaradho ho*no*m swa, at aff ha*n*s dott*ir* skulde födhas eeth barn thz skulde een h*er*ra wardha offw*ir* alth hans rike, oc skulde han sielfwa*n* fordrifwa, Konuge*n* tok thänkia h*e*r oppa oc fryktadhe at swa skulde wardha, Thy thordhe han engom konu*n*g gifwa sina dott*ir*, Vtan gaff hona enom slätto*m* riddara j the acht at han meente thz swa, thz at riddara barn kundo alregh swa wäldugh wardha, oc faa swa mykla makt, at thz formatte han fordrifwa, Thz skedhe th*e*r äpt*ir*, at konu*n*gxsins dott*ir* födde een son, Tha mislikadhe konuge*no*m oc hafdhe faru for ho*no*m, Oc lät taka barnit, oc befälte thz eno*m* riddara at han skulde thz lönlika dräpa, Riddarin tok barnit

oc the*n*kte mz sik thz kränk*ir* mina äro oc mit rykte Oc staar mik ey til görande at iak skal myrdha th*et*ta faghra barn, Oc fik thz sin*om* hyrdha, oc badh bärat j skoghin, oc läggia thz vnd*ir* nokot trä, oc ganga swa hem fran thy, Hyrdhin giordhe som riddare*n* badh, Tha hyrdhin kom hem hafdhe hans hust*ru* fangit barn, Hon spordhe han ath hwar han hafdhe swa lä*n*ge warit, Han dulde thz länge oc thordhe thz ekke sighia, oc wilde io ändelika vita, Om sidhe be- 212
rätte han he*n*ne hwar han war oc hwat th*er* war giort Tha saghdhe hans hust*ru*, Gak for gudz skuld, oc bär mik hit thz faghra barnit, oc tak wart barn oc läg thz j sama stadhin ffor thy thz är lyt odäghelikit oc ila skapat, Hyrdhin giordhe som hon badh, Han tok sit barn oc bar bort j skoghin thit thz andra laa, Tha han kom th*er* barnit laa sagh han at een hynda stodh ofw*ir* barnit oc gaff thy dia, Oc wardhe thz for fughlu*m* oc androm dyur*um*, Han tok thz barnit oc bar hem, oc sit barn laghdhe han j sama stadhin, Hans hust*ru* tok widh*ir* oc födde thz for sith eyghit, oc gaff thy na*m*pn oc kalladhe spartacum, Thz thydh*ir* a wart maal een hund, Piltin waxte fast oc wart däghelikin, Fromb*ir* oc stark*ir*, oc mydiärfw*ir*, oc grymb*ir* oc slogh annor barn, oc tok bort aff them hwat the hafdho, oc barnin komo altidh gratande hem oc kärdho ofw*ir* spartacum Thz giordhe han idhkelika, oc hwat ofögha th*er* skedhe thz hafdhe io han giort Oc alt folkit klakadhe ofw*ir* han, Hyrdhin straffadhe han fast, thz halp alt saman

enkte, Om sidhe kom klakan for konu*n*gen, Konugen loth hempta piltin for sik oc spordhe hwi han war swa ostyroghi*r* oc slogh annor barn oc tok aff them thz the hafdho, Han swar*adhe* diärflika oc sagdhe, H*er*ra iak wil sla them nar mik thäkkis oc spöria th*e*r engin vm, Jak är th*e*ra konu*n*g oc alth thz the hafwa thz är mit, Thz wil iak aff them taka, Thentidh konuge*n* th*et*ta hördhe vndradhe han storlika hwat pilte thz matte wara, oc skudhadhe granlika hans änlite, oc thykte at hans släkt war liki*r*, Konu*n*gen loth til sik koma hyrdhan som kalladhis hans fadhi*r* oc spordhe han hemelika huru vm then piltin war, Oc saghdhe at han war io engaledh hans eghin son Hyrdhin wardh reddi*r* oc kä*n*dis sa*n*nindena, Tha pröffte konu*n*gin wel at pilte*n* war hans dotti*r*son, Oc forbödh hyrdhano*m* widh sith liiff at ha*n* skulde engom th*er* aff sighia, oc lät hyrdhan hem fara, oc piltin behult ha*n* qwarra*n*, Tha thenkte konugen at then drömin war fulko*m*pnadhi*r* som ho*no*m war vththyddi*r* at aff hans dotti*r* skulde födhas eeth barn th*e*r konu*n*g skulde wardha Oc thänkte swa, Thz är nu allaredho fulko*m*pnat j thy at spartacus war konugi*r* wordhi*n* ofwi*r* all barnin, Oc throdhe thz ekke at han skulde th*e*r äpti*r*
213 konugi*r* wardha Oc thy loth konugen han lifwa, Th*e*r äpti*r* läth konu*n*gin kalla for sik then riddarin hwilkom han hafdhe befält at dräpa piltin, oc antwardhadhe ho*no*m spartacus at han skulde när ho*no*m blifwa, Konu*n*gin lät th*e*r äpti*r* lönlika taka riddarans barn oc lot thz dräpa oc

koka wel mz yrtu*m* oc gaff riddare*no*m at äta owitande sit eyghit barn, Tha thz war giorth saghdhe konuge*n* til riddaren, West thu th*e*r nokot aff at thu hafw*ir* nu ätit aff thino eyghno barne, tha wardh riddarin mykyt bedröffdh*ir*, oc spordhe hwar mz ha*n* hafdhe thz forthiänt, Konu*n*gen saghdhe, Thik dragh*ir* wel til mi*n*nis at iak eentidh befälte thik eeth barn at dräpa, oc thu giordhe thz ekke som iak thik badh Thz är then sami spartacus som När thik war oc är Riddarin tok sik th*et*ta mykyt när, oc kärdhe thz for allom sino*m* wino*m*, oc for allo*m* landis h*er*rom, Och alle saghdhe at konugen hafdhe omanlika giorth, Han sampnadhe th*e*r äpt*ir* alla sina wini oc alla the han ku*n*de sama*n* koma, oc wiste them spartacum och saghdhe at han war rätt*ir* erfwinge til konugxrikit, oc rädh them allom taka han til konu*n*g, The giordho swa, oc waldo han til konu*n*g, oc gafwo ho*no*m a*n*nat na*m*pn oc kalladho han Cyrus, Thentidh konu*n*g astrages fik thz höra samnadhe han sit folk sama*n* j een storan h*ä*r Oc konu*n*g cyrus sampnadhe een h*ä*r a moth oc komo til saman oc striddo, oc cyrus wan stridhena oc wardh een mäktogh*ir* konu*ngir* offw*ir* alt rikit Then sami Cyrus wardh swa grymb*ir* oc ondir at engin kunde han mz örlögh forwinna, Han drap oc slogh oc drap alt thz for han kom, oc vthgöt mykyt mä*n*niskio blodh, Vm sidhe wart han sielfw*ir* fangin aff ene drotni*n*g heeth [Tomyris], the*n*na drotnigen loth hugga hufwdhit aff cyro, oc kastadhe thz j eeth ämbar fult mz ma*n*na

blodh, oc saghdhe, Thu kunde aldri wardha mett*ir* aff mä*n*niskio blodh drik nu blodh til mettis Swa tok cyrus sin ända som manga hafdhe giort liifflösa

Swa gig thz oc olofernes th*e*r manga änkior oc fadh*i*rlös barn hafdhe giort Een q*wi*nna hug hans hufwdh aff thz skal thu faa h*e*r höra

Thz war een waldogh*i*r konug*i*r heeth nabogodonosor ha*n* sände vth siin budh til all the rike oc land han kunde afflanga, oc bödh at the skuldo ho*no*m sända sin skat, oc halda han for th*e*ra h*er*ra, The swaradho alle at the wildo
214 ho*no*m engin skat gifwa, oc wildo ho*no*m hwarte manskap ell*i*r lydhno halda, Tha wardh konu*ngin* grymb*i*r oc wredh*i*r, Oc swoor vm sina thro oc helso at han skulde th*e*ra höghfärdh aff them taka, Oc vthsände sin härg*r*eua holofernem mz mykyt folk oc stor*e* makt, Han hafdhe tolff thusanda skyttor til hest Oc hundradha thusand fotgangara, Han forhäriadhe all the land oc wan alla the borgh*i*r oc städh*i*r han kom til, Han drap oc sloo otalikit folk, Thentidh iudhane thz forstodho satto the sik til wärio, Tha holofernes fik thz höra, spordhe han hwat folk thz war, th*e*r thordhe sik säthia til wern moth ho*no*m, Tha swaradhe een h*er*ra heth achor, Thz är eeth enka*n*nelikit folk hwilkit then stor*e* gudhin hafw*i*r aff alle w*er*ldinne vthwald, Han frälste them aff

egypto land, oc ledde them gyno*m* thz rödha hafwit, Han fördhe them i th*et*ta land, oc fordärfwadhe alla th*e*ra fianda, Ä mädha*n* th*e*ra gudh wil them hielpa forma them engin bestridha, En swa brat the ofw*ir*gifwa th*e*ra gudh, oc reta han til wredhe mz sinom syndo*m*, Tha fortiir han thöm oc swa wardha the forwnne aff th*e*ra fiandu*m*, Thy lat fforhöra om än gudh är th*e*ra win ell*i*r ey, Är han th*e*ra win, thu format eengalund moth them stridha, Holofernes ilzkadhis j sinne höghfärdh, oc swaradhe mz mykle wredhe, Thu sigh*ir* mik fast aff th*e*ra gudh, Thu skalt befinna at engi*n* annar gudh är til än konu*n*g nabogodonosor min h*er*ra, Jak skal sända thik in til iudhanna j th*e*ra stadh, Oc naar iak hafw*ir* stadhin wnnit skal iak lata dräpa thik mz iudhomen, Oc bödh genstan sinom thiänaro*m* taka ha*n* oc föran til stadhin betuliam, hwilkin han hafdhe tha belakt, The toko achor och fördhon til stadhin oc bundo han widh eeth thrä oc rändo swa at*ir* til th*e*ra h*er*ra, Judhane komo wth oc lösto achor oc leddo han in j stadhin, The spordho for hwi han war thit sänd*ir*, Han berätte them sakena oc ära*n*dit alt til ända, Th*e*r war grat*ir* oc sörghelik laat Thy at hart är lifwit at mista, Holofernes hafdhe swa hardhelika them belakt at the enkt watn kundo faa, The waro stadde j store nödh oc wildo hafwa gifwit stadhi*n*, Them wardh til radha at the wildo än bidha j fäm dagha för än the wildo stadhin gifwa Om gudh wilde sik ofw*ir* th*e*ra nödh forbarma J them tyma war j stadh-

enom een hālagh ānkia heth judit hon thiā*n*te 215 gudhy aff allo hiärta, ōfwande sik j fasto, waku, oc gudhliko*m* bōnum oc j allom misku*n*samlikom oc godhu*m* g*er*nigu*m*, Hon war skōn oc dāghelikin oc fāghirsta q*w*inna th*er* wara matte, Hon kalladhe sama*n* p*re*st*ir*na oc badh thō*m* bidhia mz allo*m* almoghano*m*, oc ropa innelika til gudh alla nattena at han wilde w*er*dhoghas koma he*n*ne til hielp, Thy at hon wilde gaa vth aff stadhe*no*m oc in j härin, Hon tok oppa sik siin besto klādhe oc prydde sik som hon aldra best oc skōnlikast kunde, Hon tok mz sik ena magdh, oc fik he*n*ne brōdh, ost, oc wiin, oc gig vth aff stadhe*no*m oc in j härin, Genstan komo wardz me*n*nene oc toko hand a he*n*ne, oc leddo hona til th*e*ra h*er*ra olofernem, Än oppa he*n*na wenlek oc fāghrind ku*n*no the ey fulwndra Olofernes spordhe hwi ho*n* thith kom, Hon swaradhe thy at iudhane hafwa th*e*ra gudh giort wredhan mz sino*m* syndo*m*, oc thy wil han gifwa them ofw*ir*, oc bōghia them vnd*ir* thit wald, Thy är iak hith komin at iak skal thik thz kungōra, Oc iak skal sighia thik tyma*n* naar thu skal winna stadhi*n*, Olofernes saghdhe, Thu wilt ekke āta aff war*um* mat hwat skal wara thiin fōdha, Judit swaradhe Jak hafw*ir* mat mz mik borit som mik wel athräkk*ir* swa länge iak hafw*ir* fulko*m*pnat thz iak hafw*ir* thānkt, Olofernes loth wisa he*n*ne eeth rwm ey lankt fran hans paulun th*er* hon skulde blifwa mz sinne magdh, Th*er* bleff ho*n* dagh oc nat j gudhliko*m* bōnu*m*, Fiārdha daghin epte taladhe olofernes til sin ke*m*mener oc saghdhe

gag til the iudhiska q*wi*nno*n*na, oc radh he*n*ne thz ho*n* mz sino*m* godhwilia kome til miin oc gōri min wilia, Thy at thz ār stoor blygdh skal hon mik swa fore*g*aa, Thentidh kā*m*menārin berātte he*n*ne th*et*ta, swaradhe hon at hon wilde g*er*na til hans koma, Tha hon til ho*no*m kom wardh han aff allo hiārta fulkomit gladh*ir*, Oc j the glādhi*n*ne drak ha*n* sik swa drukkin som han nokontidh war j sina dagha, Hans thiānara waro oc wel beskānkte, oc gingo alle fran ho*no*m at sofwa Oc iudit bleff eensamen nār ho*no*m mz sinne magdh, Olofernes lagh a sinne sāng ofw*ir*matto drukkin och soff som eet swiin, Tha saghdhe iudit til sinna magdh, Stat for*e* dōrri*n*ne oc tak til wara at engin komb*ir*, Hon ful sielff oppa siin knā oc badh gudh innelika at han skulde hā*n*ne hielpa oc styrkia, oc gifwa henne eet manlikit hiārta, Hon gik th*er* āpt*ir* til hans 216 sāng, oc drogh vth hans swārdh, Hon tok han j harit, oc hug swa aff ho*no*m hufwdhit, oc fik thz sinne magdh, oc hon tok sielf hans myggo thield som ha*n* laa vnd*ir* Oc gig swa om nattena gyno*m* hārin in for stadzsins port Hon ropadhe oc saghdhe lātin vp portin, gudh ār mz oss, The lāto vp oc gingo moth he*n*ne mz lyktom, Th*er* kom alt folkit sama*n* oc ho*n* stodh oppa eno*m* hōgh oc saghdhe til folkit, J skulin alle wālsighna oc lofwa gudh, Th*er* oss for war*um* fiand*um* hafw*ir* hulpit, oc min renlek hafw*ir* bewarat, Oc tok fram hufwdhit oc tedhe folkeno, oc saghdhe, H*er* hafwo*m* wi hans hofwdh som oss hafdhe thānkt lata fordārwa, Th*er* wardh stoor

glädhy oc frögdh ofw*ir* allan stadhin, oc alle lofwadho oc wälsighnadho gudh, Tha kom achor oc sagh th*e*r hufwdhıt oc wardh bradhelika gripin aff swa storo vndre at han nepplika wiste hwar han war, En tha han at*ir*kom lil sik sielfwa*n* lofwadhe ha*n* gudh oc wälsighnadhe mz största hiärtans glädhy, Oc widh*i*rsaghdhe hedhniga thro, oc lät sik vmskära äpt*ir* iudha*n*na laghu*m* Om sama nattena sampnadho iudhane alla th*e*ra makt, oc festo hofwdhit oppa ena langa stang oc satto hona oppa höxta stadzsins mwr, Oc om morghonin arla drogho the vth aff stadh*enom* moth hedhnugome*n*, The*n*tidh hedhnugane thz sagho, saghdho the aff smälek, Nu krypa myssena vth aff th*e*ra skrubbu*m*, Oc the främsto aff them gingo til paulunit Th*e*r olofernes laa inne, Oc thänkto at han än sofwe mz iudith oc thordho han ekke wekkia, Om sidhe gig hans kä*m*mener in, oc fan ha*n*s krop hufwdhlösan sweptan j sino eyghno blodhe, Ha*n* ropadhe rädhelika mz höghö röst, Affwi een iudhinna hafw*ir* oss fullelika skempt H*e*r ligg*ir* olofernes hofwdhlös dödh*ir* j sinne säng, Tha hedhnu*n*gane thz hördho, byriadho the til fly hwar som meer formatte, och iudhane följhdho äpte, oc slogho j häl aff them otalikin mogha swa at the ku*n*do näplika j thrätighi dagha sama*n* hämpta th*e*ra hawor oc wap*e*n Swa tok holofernes sin ända
217 th*e*r ma*n*ga mä*n*niskio hafdhe giort liiflösa

Man find*ir* oc sc*ri*fwat eeth annat thesso likt

Thz war een heet zisara, han stridde oc oppa iudhana oc byriadhe häria thera land, Han giordhe manga änkior oc fadhirlös barn, Manga rika giordhe han fatika, oc otalika läth han myrdha oc dräpa, Thentidh komo iudhane saman, oc striddo mot honom, oc zisara tapadhe stridhena, Han sprang aff sinom waghn oc grep fluctena Han kom thröttir til ena qwinno hws heeth iael, oc badh gifwa sik drikka, Tha han hafdhe drukkit wilde han sik hwila, oc laghdhe sik nidhir at sofwa, Jael tok mädhan han soff een langan iärnspiik oc een storan hamar oc satte spikin oppa hans thynning oc slogh honom then spikin gynom hans hofwdh oc näghilde hofwdhit widh iordhena, litit äpte komo hans fianda som honum sökto oc funno han ther dödhan liggiande, Swa tok han aff ene qwinno sin ända ther manga froma men hafdhe latit dräpa

Swa läs man oc aff fyrom hedhnom konugom

Thz waro fyre hedhniske konunga thera napn waro swa, oreb, zeb, zebee, zsalmana, the örlöghadho oppa iudhana oc forhäriadho thera land, giordho manga änkior, oc fadhirlös barn, war herra saa sins folkx dröwilse oc nödh, oc vnbödh enom mäktoghom iudha heet gedeon at han skulde moth konugomen stridha, Gedeon saghdhe til wan herra, Herra wilt thu mik hielpa, tha giff mik eeth tekn at iak är ther wis oppa,

Jak wil läggia een vllafäth oppa een thörran gräswald, Wardh*ir* vlafättin full*ir* mz hymilsins dag swa at greswallin blifw*ir* thör, tha weth iak forwisso at thu wilt mik hielpa, Han laghdhe vth vlafättin Oc om morghone*n* war han full*ir* mz dag oc iordhin war all thör Om andra nattena beddis han a*n*nat tekn, Tha bleff vllafättin thör oc grönswärdhin war full*ir* mz dag, Th*er* äpt*ir* sampnadhe gedeon folkit ok kom saman xxxij thusand, War h*err*a taladhe til gedeonem oc saghdhe, ffolkit är alt off mykyt, Tha the winna stridhena, magho the thänkia sik hafwa wnnit aff th*er*a eyghne makt, oc weta
218 mik th*er* for*e* enga thak, Tha bödh gedeon hem ridha fyra handa folk fförst alla the som sik hafdho hust*ru* fest oc ey hafdho giort sith bryllöp ¶ Th*er* nest alla the th*er* hws hafwa byriat byggia oc ey waro lyktat til ända, Jtem th*er* nest alla the th*er* wingardha hafdho byriat planta oc ey waro lyktat til ända oc ey waro fulko*mp*nadha, Oc alla the th*er* blödhoghe waro oc redde Thessa for*nemp*da bödh han heem ridha, Tha ridhu fran ho*no*m xx thusand folk Oc han beholt at*ir* xij thusand folk, war h*err*a taladhe än til gedeon och saghdhe, Än är th*et*ta folkit ofmykyt, Thu skalt lata gaa folkit til eeth flytande watn oc drikka, Oc alla the thu seer drikka standande aff sinne hand, thz äro frome men, them skalt thu behalda, Oc alla thu seer nidh*ir* falla oppa siin knä oc drikka mz mu*n*neno*m*, them lath heem ridha Swa giordhe gedeon, Han ffan ekke vtan thry hundrat som drukko aff

handome*n* standande, Them behult han qwarra, The andra loth ha*n* alla fran sik ridha, Han loth göra hwariom th*e*ra eeth baswn j sina höghro hand, oc een toman läghil j the winstro, Oc j hwariom läghleno*m* war een brinna*n*de lampa, Han skikkadhe sith folk j thre skara, Oc om mitnatz tidh rykte han oppa thre sidhor in j fianda*n*na *här* haldande vp th*e*ra brä*n*nanda lampor oc bläsande j th*e*ra basunu*m*, Aff hwilko skini oc basuna lyudhe wordho hedhnigane swa forblindadhe oc fordöfdhe at the wisto ey hwa th*e*ra wini ell*i*r fiande war, vpsprungo bradhelika sloghos inbyrdhis oc hwar drap annan, Oc een deel gripu fluctena oc flydhu, än gedeon fölghdhe äpte oc slogh j hel meer än hundradha thusand oc konu*n*gane blifwo alle fyre dödhe, Sliik war th*e*ra ändalykt for thy the hafdho manga mä*n*niskio liiflösa giorth Swa gik thz ok abimelech

De gedeone vnum notabile

Gedeon hafdhe syutighy syny oc een onecta son heeth abimelech the*n*ne sami abimelech drap alla sina syutighi brödh*i*r vtan een ha*n* heth ioathan, Th*e*r äpt*i*r kom folkit saman aff stadh*eno*m sychim oc waldo abimelech til konu*n*g oppa ene mark vtan stadhin, Th*e*r lagh eeth hökt bergh när, Oppa thy bergheno stodh then ene brodhrin ioathan ok ropadhe til folkit oc 219 ssaghdhe Hörin j h*er*ra aff sichim Jak wil idh*i*r ena liknilse sighia, Thrän j skoghe*no*m komo til sama*n* oc wildo een konu*n*g ofw*i*r sik wälia, The

taladho först til olio trät oc badho thz wara th*e*ra konu*n*g, thz saghdhe ney oc wilde ey th*e*ra konu*n*g*ir* wara, Tha taladho the th*e*r äpt*ir* til fikona trät, Thz saghdhe oc ney, The taladho oc til een wiinq*wi*st han wilde ok ekke, Tha komo the til een thyrnebusk oc waldo sik han til konu*n*g Swa hafwin j nu giort Min fadh*i*r gedeon waghadhe sit liiff for idh*i*r, oc forwan idhra fianda, Nu hafwin j latit myrdha hans äkta barn, Oc hafwin walt hans vnäkta son til konu*n*g, Thz sama ha*n* hafw*i*r sino*m* brödhrom giort, skal oc ofw*i*r idh*i*r ganga, Tha ha*n* hafdhe th*et*ta sakt lop han sin wägh, Ey lankt äpt*ir* byriadhe konugi*n* abimelech örlögha oppa stadhin sichim, Oc wan stadhi*n* Slogh oc drap alt thz th*e*r war inne, Th*e*r war j stadhe*no*m eeth affgudha mönst*ir*, oc folkit flydhe th*e*r in, Han loth stikka th*e*r eeld oppa oc brände th*e*r inne wel thusanda folk, Th*e*r äpt*ir* kom han til eeth a*n*nat torn, Th*e*r war mykyt folk oppa, Han loth göra een storan eeld th*e*r vm kring, oc wilde them th*e*r vth brä*n*na, Vppa torneno stodh een skön q*wi*nna, Hon tok eeth stykke aff eno*m* qwärn sten och kastadhe abimelech vppa hufwdhit, swa at hiärnin flöth ofw*i*r hans ögho*n*, Tha taladhe han til een sin thiänara, dragh vth thit swärdh oc hug mik mit hofwdh aff, Tha kan engin man thz sighia, at een q*wi*nna hafw*i*r mik dräpit, Thiänaren war ey seen vtan giordhe som han badh Swa tok han sin ända som hafdhe ma*n*ga mä*n*niskio latit dräpa

H*e*r sigx aff ioab konu*n*g dawitz syst*ir*son huru ha*n* war h*e*r j w*er*ldinne oc hwat ända han fik

Konu*n*g dawidh hafdhe een syst*ir*son när sik
heth ioab, Han drap falsklika mz forrädhilse
twa sköna oc froma riddara, then ene heth abner,
han hafdhe warit konu*n*g dawitz fiande, oc haf-
dhe sik forlikat mz hono*m*, oc fik loff aff kon-
u*n*ge*no*m ath ridha heem til siin, vnd*ir* thes
kom ioab ridha*n*de oc ho*no*m war sakt, at kon-
u*n*gen hafdhe gifwit abner sin vinskap j ge*n*
Tha sände ioab budh äpt*ir* riddareno*m*, oc badh
han at*ir* koma til konugen, Thentidh abner kom
at*ir* tok ioab han hemelika ofw*ir* ena sidho oc
loth som han wilde nokor lönlik ärande mz 220
ho*no*m tala, abner gig mz ho*no*m oc wente sik
engin skadha, Tha drogh ioab vth sit swärdh
oc stak hono*m* gynom lifwit, Thentidh konu*n*g
dauidh thz forstodh, byriadhe han harmelika til
at grata, oc spleth siin klädhe j dröfwilsom, oc
bödh allo sino folke grata mz sik thz falska
mordh som th*e*r war giort, Mz grat oc sorgh
fördho the likit til grafwa, Oc konu*n*g dauidh
fölghdhe sielfw*ir* mz oc bewiste at han oskyld-
ogh*ir* war aff thz mordh ioab hafdhe giort, Thz
skedhe th*e*r äpt*ir* at een annar fromb*ir* riddare
heth amasa war när konu*n*g dawidh, hwilkin
konu*n*gen wilde vphöghia, Oc ällskadhe han
mykyt for thy at han war dyghdhelikin fromb*ir*
oc wiis, Th*e*r for*e* hafdhe ioab awnd til hans,

Joab mötte honom eentidh oc helsadhe han mz falske akt som iudas helsadhe wan herra, Oc saghdhe gudh gifwi thik godhan dagh min käre brodhir, Oc tok han mz höghro handinne vndi hakuna, oc lät som han wilde han kyssa, Oc stak han mz vinstro handinne gynom sina sidho, Han ful nidhir ok bleff genstan dödhir, Thetta likadhe konugenom mykyt ila, oc bar thz swarlika j sino hiärta, Oc thordhe ther enkte til göra, For thy at ioab war stoorhughadhir oc mäktoghir j landeno, Thentidh konung dauid skulde döö saghdhe han til sin son salomonem Min käre son iak gör thik thz witirlikit at ioab swa skemmelika mz forrädhilse myrdhe twa ärlika riddara, thz skalt thu aff honom taka swa at han före thz ekke mz sik j sina graff, Ther äptir thentidh konung dauid war dödhir oc salomon war konugir wurdhin, fik ioab wita at konugin wilde lata göra honom ont, oc lopt til altarit oc hult sik ther widhir oc thenkte at han skulde honom ther skona oc enkte göra Än konungin sände vth een riddara oc lot huggan ther allan j stykke Swa tok han sin ända for thz falska mordh han hafdhe begangit

¶ Mz thessom falska ioab teknas falske vini som lee at sinom iämcristne, swa som ioab loo at amasa oc loth som han wilde kyssan oc drap han Swa göra falske wini, the tala faghirt j manz öghon mz munnenom oc mena ther enkte aff mz hiärtana

221 Min käre win thu skalt engin dräpa mz nokre list ellir fwnd

Jtem aliud

I eene domkyrkio war een mäktogh*ir* rik*ir* pr*e*st*ir* aff h*er*ra släkt, Ho*no*m thykte wel swa oc pröfte thz wel at vm biscopin ware dödh*ir*, Tha ware engin thy h*er*radömöno ho*no*m närmer Oc thenkte eeth radh huru han matte biscopin aff daghum koma, Biscopin pläghadhe sta arla vp om näte*r*na oc gaa til kyrkio P*re*sten laghdhe een storan steen ofw*ir* ena dör th*e*r biscopin pläghadhe vth gaa oc gildradhe han th*e*r som ena fällo · Om nattena tha biscopin wilde til otosang gaa oc lät vp dörrena, fful stenin oppa hans hofwdh oc slogh han til dödh, Tha wardh p*re*stin gladh*ir*, oc nöth sino*m* winom oc gafwom at han wart til biscop wald*ir*, Han giordhe ey lankt äpt*ir* eet stort gestabudh, Oc een riddar*e* gaff äta for han sielfwan, Som the sato j mesta glädhy styrte riddarin nidh*ir* fore bordheno oc lagh som han ware dödh*ir*, Oc hans siel wardh fördh for gudz doom, Th*e*r sagh siälin at iom- f*ru* maria ko*m* fram farande mz eno*m* stor*um* hälgha ma*n*na skara, oc ledde fram for*e* domaren biscopin som dräpin war, oc bar ha*n*s hiärna j sinne hand som stenin hafdhe vthslaghit aff hans hofdhe Oc saghdhe min käre son Jak kärir ofw*ir* then draparin th*e*r the*n*na min thiänara hafw*ir* dräpit, Han sit*ir* nu mz mykle höghfärdh j stor*e* frögdh oc glädhy, oc glädz th*e*r aff at han skal besithia hans biscopsdömö, Waar h*er*ra swaradhe, Han skal hith koma for rättin, Hwem

wiliom wi äp*tir* ho*no*m sända, Warf*ru* swar*adhe*, H*e*r är een riddare som thiänar ho*no*m til bordh Tha saghdhe war h*er*ra til riddarins siel, Gak rasklika oc sigh thinom h*er*ra at han snarlika komi for rättin Riddarans siel kom at*ir* til kroppin, Oc han stodh genstan vp oc byriadhe bit*ir*lika grata oc saghdhe ffor allo folkeno hwat han hafdhe seeth Han taladhe til biscopin oc saghdhe h*er*ra then höxte rättaren vnbyudh*ir* idh*ir* at j skolin snarlika koma til rätta Oc j sama ordhomen störte biscopin steen dödhir nidh*ir* Swa tok the*n* mordharin sin ända Han köpte ila biscops dömö

H*er* byrias än eet annat thesso likt

Thz war een hälagh*ir* biscop heeth sabinus han war aff ald*ir* wordhin blind*ir*, j hans domkyrkio war een fromb*ir* wälbyrdhogh*ir* p*re*st*ir*, ha*n* hafdhe g*er*na hafft biscopin dödhan, Thy at han hopadhis wardha biscop äpt*ir* ho*no*m, Ha*n* blandadhe een dryk mz forgiptilse oc sände thz biscope*no*m mz sino*m* swene, Tha sweni*n* 222 bödh ho*no*m drykkin saghdhe biscopin, drik thu sielfw*ir* först, Han bar karit at mu*n*nenom oc wilde drikka, Tha saghdhe biscope*n* drik ekke th*er* är forgiptilse vth j ffa mik drykkin jak wil drikkan j gudz na*m*pn a thins h*er*ra wegna, han wardh*ir* ey biscop äpt*ir* mik, Biscopin giordhe kors offw*ir* karit oc drak, Oc j sama stu*n*d sprac p*re*stin th*er* han war swa som han hafdhe sielfw*ir* etherit drukkit Oc biscopeno*m* skadde enkte Swa

wardh han sielfw*ir* dräpin th*er* anna*n* hafdhe thenkt dräpa

Een drotni*n*g heth rosamunda hafdhe *ger*na hafft sin h*er*ra konuge*n* dödha*n* ha*n* heth albinus, Hon hafdhe ena thiänisto q*wi*nne til hwilka een riddare war wa*n* ath gaa, Thz fik drotnigen wita, Oc laghdhe sik j hä*n*na säng, Riddarin kom oc soff när hä*n*ne, Hon taladhe til riddarin, wezth thu hwa iak är, oc hwat thu hafw*ir* giort Jak är drotnigen rosamunda, Faar konugin th*et*ta wita thz gälir thit liiff, Vtan thu slaar konu*n*gen j hel tha skalt thu mista thit liiff Riddare*n* swar*adhe* Thz ma iak ekke sielfw*ir* göra Jak wil skipa th*er* een anna*n* til som thz skal göra Om nattena konuge*n* soff tok drotni*n*gen hans swärdh oc bant thz fast j slidhinne, Th*er* äpt*ir* kom then th*er* konugen wilde myrdha, Konu*n*gen sprang vp oc grepp til wärio, Han tok sit swärdh oc formatte thz ekke vthdragha, Ha*n* wardhe sik swa länge han gath Oc wart tho dräpin vm sidhe, Tha togh drotnigen hwat hon kunde faa oc rymde mz ma*n*neno*m* bort aff landeno, Oc komo til een stadh het*ir* rauenna oc bodho th*er* badhin, Hon fik th*er* see een karska*n* vnga*n* man som hä*n*ne mykyt bät*ir* behaghadhe än hänna ma*n*, Hon thenkte oppa huru hon matte sin ma*n* aff daghu*m* koma, oc blandadhe forgiptilse oc gaff ho*no*m drikka, Tha han haffdhe drukkit Oc kände wel at thz war forgiptilse rykte han sit swärdh oc thwang hona til at drikka, Hon drak oc blifwu swa badhin dödh

aff them drykkeno*m*, Swa tok bäggias th*e*ra mordh som the hafdho a konug*eno*m giorth een ondan ända

I Room war een keysar*e* heth minerua til ho*n*-*o*m kom een koklare oc rosadhe sik mykyt aff sinne konst, Keysaren spordhe hwat han ku*n*de göra Ha*n* swar*adhe* at han wilde göra een hest aff eer th*e*r löpa skulde oc springa Keys*aren* saghdhe thz lyst*ir* mik wel ath see, Han gööt een häst aff eer stora*n* oc inna*n* til holan oc giordhe eeth hol a hans sidho som een man
223 matte in krypa Th*e*r war eeth luk for*e* aff eer, Koklaren stak sin diäfwlskap in j hestin Oc saghdhe til keysarin, H*er*ra nu är hestin alstingx redho, Nu skal een mä*n*niskia krypa in j hestin, Swa skal man stinga eeld j hestins mu*n*, oc mäniskian skal vpbrä*n*na j hesteno*m*, Oc ämädhan mä*n*niskian brind*ir* tha löp*ir* hestin oc spring*ir*, Keys*aren* saghdhe kan hestin ekke löpa, vtan at een mä*n*niska skal j ho*no*m brä*n*na, Mestaren swar*adhe* thz kan ekke andraledh wara, Tha saghdhe keysaren, Mestar*e* thu haffw*ir* hestin sielfw*ir* giorth oc engin weth hans ky*n*ne swa yt*ir*lika som thu, Thy wardh*ir* thu siälfw*ir* fara in j hestin oc läth swa taka hand a koklareno*m* oc stinga han in j hestin, oc eeld j hestins mu*n*, Tha tok koklarin til ath brä*n*na oc hestin löpa oc springa oc lop swa länge til koklaren war bränd*ir*, oc sidhan stodh han qwar Swa miste han liffwit th*e*r andra wilde göra liifflösa

Nero nequam tok ok onda*n* ända som ma*n*ga haffdhe giort lifflösa oc latit dräpa

Keysar nero nequam han begig oc mykyt mordh, oc thz tok mz ho*no*m een ondan ända, Han war een keys*are* j room xiij aar oc syu manadha, Han giordhe romirska rike fwlt aff faghro, Han lät sancte peth*ir* korsfesta, Sancte pawal halshugga Oc manga otalika martires läth han dräpa, Han lät oc otalika ädhla romara afflifwa Allo*m* godhu*m* war han grymb*ir*, Fulo*m* ma*n*no*m* oc ondu*m* war han liofw*ir*, Han hafdhe een mest*ara* när sik heth ceneca som war ha*n*s tyktomestar*e* tha han war wng*ir*, Han fölghdhe ho*n*-*o*m äpte oc wenta at faa aff ho*no*m for sit ärwodhe fulgodh lön Eentidh ridhu the til sama*n* offw*ir* een skogh Tha saghdhe keysaren til mestare*n* Seneca thu hafw*ir* mik länge thiänt nu wil iak thik löna, Keys eeth thrä hwilkit thu wilt, th*er* j skalt thu hängia Mestaren swar*adhe*, Kär*e* h*er*ra hwar mz hafw*ir* iak thz forthiänt, Tha badh keys*aren* een man taka eeth draghit swärdh oc gliug*ra* thz ofw*ir* hans hofwdh, Oc saghdhe tha iak thik bidh*ir*, tha hug thu til, Tha seneca sagh swärdhit bart ofw*ir* sino hofdhe räddis han dödhin oc wek ä vnda*n* mz hofdheno for swärdheno, Tha saghdhe nero, Hwi wik*ir* thu vnda*n* mz hofdheno for swärdheno Seneka swar*adhe* Jak är mä*n*niskia oc thy rädhis iak dödhin tha iak seer swärdhit ofw*ir* mit hofwdh,

Nero swar*adhe* swa giordhe oc iak for thik tha [iak] war vng*ir* oc iak kan alregh fullelika wardha 224 gladh*ir* mädha*n* iak weth thik lifwa, Tha saghdhe seneca skal iak io ändelika döö, tha lat mik vthwälia hwat dödh iak wil, Nero swar*adhe* Kes rasklika, Tha läth seneca redha sik eeth badh oc satte sik th*e*r vthi, Oc loth opsla sina adhror a badhu*m* armom oc the blöddo swa länge han doo, Th*e*r äpt*ir* redh nero eentidh fram at ene gatu j rom oc fik höra ena q*wi*nno ropa oc ryghelika lata, oc läth spyria hwat hä*n*ne wlte, Tha wardh ho*no*m berät at hon pint*is* j barnbyrdh Tha han kom hem bödh han taka sina eyghna modh*ir* oc skära vp hä*n*na liiff ffor thy at han wilde see thz rumit han hafdhe lighat j Th*e*r äpt*ir* läth han sama*n* kalla alla the wisasta mestara j landeno waro, oc bödh at the skuldo thz swa göra at han wurdhe mz barne älla skuldo the alle döö, At han matte swa faa röna oc wita huru q*wi*nno*n*ne w*e*rk*ir* j barnbyrdh The gingo til radz mella*n* siin oc gafwo ho*no*m een dryk aff hulko*m* ho*no*m wäxte een frödh j hans lifwe, Th*e*r äpt*ir* thrutmadhe buke*n*, oc alt lifwit took at swella, Tha taladhe han til mestara*n*na oc saghdhe, Hielpin mik at iak matte barnit födha oc skilin mik widh min wanda, Tha gafwo the ho*no*m een anna*n* dryk swa at madhkin ell*ir* frödhin gik fran ho*no*m, The*n*tidh nero sagh sit barn swa rädhelikit oc leeth oc vndirlika skapt for a*n*nor barn spordhe han mestara*na* hwi thz war styuggar*e* oc ledhar*e* än annor barn, The swaradho at thz war for thy

at han hafdhe sit barn ey laghlika burit oc war ey föt j rättom tyma, Nero lät mura sino barne eet torn annan wägh tybrim oc födde thz mz myölk Oc then delin aff room kalladhe han latran som thydhir a waart maal fiälladhir frödhir ¶ Han loth oc for forwiti skuld stikka eld oppa room j syu ändom oc läth bränna j syu dagha oc nättir oppa thz at han matte faa see huru widhir oc höghir eldin oc rökin ginge, Oc bödh riddara oc swena kasta hwar annan j eldin, oc loth them swa inbyrdhis dräpa oc myrdha hwar annan, Oc han stodh sielfwir oppa eno högho toorn oc giordhe sik ther aff gaman, Han wänte engin man godhan oc rätfärdhoghan wara, For thy han war sielffwir fwl oc ondir Oc thy kallas han j scriptinne nero nequam, Thz thydhir swa mykyt som skalkelikin ellir härinslikin oppa wart maal Thentidh romara gato hans darskap oc 225 ontzko ey längir lidhit satto the sik moth honom, Oc han flydhe for them fyra milo wägh vtan stadhin Oc the fölghdho honom fast äptir, Tha han sagh at han ey vnkoma kunde togh han een staka oc hwäste han mz sina tändir, oc satte annan ändan j iordhena oc then andra moth sith weka liiff, oc ful swa oppa stakan oc drap sik sielfwir Oc swa tok han sin anda som hafdhe manga människior giort liiflösa, swa gik thz ok pylato som thu her äptir faar at höra

aff pylatussa färdh

Thz war een konu*ngir* heeth atus Ha*n* redh eentidh j een stora*n* skogh at iägha oc kom swa lankt bort j skoghin at han ey kunde widh*ir* daxlyus at*ir* hem koma, Han redh til ena qwärn oc bleff th*er* offw*ir* nattena, Mölari*n* hafdhe ena dott*ir* oc heth pyla, när hä*n*ne soff konu*n*gen om nattena, oc hon wardh hafwande, Thentidh barnit war föt gaff hon thy na*m*pn, badhe äpt*ir* fadhreno*m* oc äpte sik sielfwe, oc kalladhe han pylatus, Tha ha*n* war thriggia ara bar modhrin han til konugxsins gardh oc fik ha*n* sino*m* fadh*ir*, J them tyma hafdhe konuge*n* een äkta son lika gamblan widh pylatum, Thesse twe pilta wexto vp badhe til sama*n* til thes the komo til ara oc lekto til sama*n* Swa länge at pylatus myrdhe sin eyghin brodh*ir* Tha wardh konugin mykyt bedröffdh*ir*, oc gik til radz mz sinom radhgifwar*um* hwat han skulde aff pylatuse göra, The saghdho alle at ha*n* hafdhe sit liiff forbrutit, Tho wilde konuge*n* han ey afflifwa, vta*n* sändin til room oc satte han til gislo for then skat han war romar*um* skyloghir J them sama tyma war oc konu*n*gxsins son aff frankarike j room ssatt*ir* til gislo The komo sama*n* oc wrdho stalbrödh*ir*, vm sidhe wordho the kifwande oc pylatus slogh han j hääl, Th*er* aff waro romarane mykyt bedröfdhe oc wisto ey hwat the wildo göra mz pylato, The thordho ey wel dräpa*n* for hans fadh*ir*s skuld Oc thy sändo the han ofw*ir* märit til eeth land th*er* kalladhis pontus at han skulde

th*er* th*e*ra foghote wara, Th*er* war ont oc hart folk oppa landeno, oc plăghadhe altidh sla th*er*a foghota j hăl, Tha han thit kom war han klok*ir* oc ilfundogh*ir* oc lioffiatadhe folkit aff landeno til sik mz gafwo*m* oc sŏtu*m* ordhu*m*, Aff thy landeno fik han thz na*m*pnit at han heth pon- 226 cius pylatus, Th*et*ta fik herodes spŏria at han hafdhe thz landit bethwingat, Oc sănde ho*no*m budh, Oc giordhe han til foghota j iherusalem ofw*ir* iudhana, Th*er* sampnadhe pylatus sama*n* groofft goodz oc mykla rikedoma, oc ffoor at*ir* til room, oc begawadhe keysarin mz thy goodzeno, Oppa thz at keysaren skulde forlăna ho*no*m all the land som konu*n*g herodes hafdhe ho*no*m antwardhat, Oc th*er* fore wordho the fianda Herodes oc pylatus swa lănge til war h*er*ra tholde pynona oc dŏdhin, Tha sănde pylatus wan h*er*ra til herodem Tha wrdho the at*ir* wini, Th*er* ăpt*ir* thĕntidh pylatus haffdhe wan h*er*ra orătwislika dŏmpt til dŏdhin, răddis han at thz skulde koma for keysarin oc han skulde ffa hans ohyllyst oc wredhe, Oc thy sănde han aff stadh budh til keysaren som hans orsăkt for hono*m* skulde gŏra, Wnd*ir* thes wardh keysarin tyberius swa hardhelika krank*ir* at ho*no*m kundo enge lăkiara hielpa, Tha wardh honom sakt at j iherusalem war een p*ro*phete heth ihesus, Hwilkin alla syuka til hans komo giordhe hela mz eno ordhe, Oc wiste ekke at han war dṛăpin oc pint*ir* Keysarin taladhe til een sin riddara heeth wolucianus ffar til iherusalem, oc bidh Pylatum sănda mik then p*ro*pheta*n* ihesum hwilkin mik forma

gőra helan, The*n*tidh riddarin kom til pylatum oc berätte ho*no*m keysarins wilia wardh han forfäradh*i*r Oc badh giffwa sik fiortan dagha dagh, oc han wilde see th*e*r om oc gőra th*e*r til thz besta, Jnna*n* thes kom riddare*n* wolusianus til eena godha q*wi*nno hws heth weronica hwilkin waro*m* h*er*ra war mykyt hemelikin, oc spordhe hwar han matte finna then stora oc wisa mestaren th*e*r kalladhis ihesus, Tha sukkadhe the ärlika q*wi*nna*n* mykyt sara oc saghdhe aa ha*n* war min gudh oc min h*er*ra oc all min thrőst, Pylatus oc iudhane hafwa han dräpit oc korsfest, Tha min käre h*er*ra gig vm landit oc p*re*dikadhe oc iak fik ey altidh see hans liowa änlite, wilde iak hafwa latit mala mik eeth beläte äpt*ir* hono*m*, Thäntidh iak gik til malara*n* mőttő min h*er*ra mik a wägheno*m*, Oc tok min hofwdh dwk oc laghdhe widh sit änlite oc genstan war hans hedh*i*rlika änlitis forma inthrykt j duke*n* Oc thz belätit hafw*ir* iak än, Wil thin h*er*ra keysarin stadhelika thro th*e*r a Han wardh*i*r wel heel aff alle sinne soth Riddarin badh the är-
227 ligha q*wi*nnona fara mz sik til room, hwilkit hon oc giordhe, Thentidh riddarin kom til keysaren saghdhe han, H*er*ra then hőxte läkiaren ihesus är nu dődh*i*r, Pylatus loth han dräpa mz korsins dődh Än iak hafw*ir* ena ärlika q*wi*nno hiith mz mik főrt Hon hafw*ir* hans beläte hwilkit han sielfw*ir* inthrykte j hänna linna dok, wilt thu th*e*r stadhelika oppa thro, tha wardh*i*r thu wel heel aff alle thi*n*ne sooth, Keys*aren* gladdis th*ett*a hőrande oc bődh wäghin bredha mz silke,

oc loth änlitit bära til sik mz hedh*ir* oc wördhni*ng*, Han badh til thz innelika aff allo hiärta, oc genstan forwan han alla sina sooth at*ir*fangande helbrygdho oc helso, Tha swor keysaren pylatusa dödh, oc loth han til sik hempta, Pylatus kom for keysare*n* oc hafdhe wars h*er*ra kiortil oppa, keysaren hafdhe för sworit hans dödh, Oc tha stodh han vp moth ho*no*m vnfangande han mz k*er*lek, oppa hwilkit the vndradho som waro när stadde Pylatus tok orloff aff keysareno*m*, oc gik vth fran ho*no*m Genstan wardh keysaren oppa han swa grymb*ir* oc wredh*ir* at ha*n* hafdhe g*er*na slitit han sund*ir* mz sino*m* tanno*m*, oc bödh taka han at*ir*, Tha han kom atir forgik all keysarins wredhe oc grymheth, oc vnfik han lioflika tha som för Huru th*et*ta matte til koma war allom stoort vnd*ir*, Vm sidhe wart keys*aren* til witande at han wars h*er*ra kiortil oppa hafdhe, oc loth föran bort w kiortlenom, genstan han war w kiortlino*m* fördh*ir*, wardh keysaren ho*no*m at*ir* gry*m*b*ir* oc wredh*ir*, Oc bödh fanga han oc j häkto säthia swa länge han wilde sik bethänkia mz hwat dödh han wilde lata [han] dräpa, Hwilkit pylatus wel forstodh, Oc tok sin eyghin kniff, oc drap sik sielfw*ir*, Tha bundo the een qwarnsten widh hans hals, oc kastadho han j tybris Än diäflane drifwo th*er* swa mykla ostyro mz hono*m*, at the matto föra han thädhan oc bort j eeth annat watn, Th*er* giordho än diäflane swa stoort omak at the ha*n* at*ir* thädhan toko oc ffördho han j ödhknit oc kastadho han nidh*ir* mella*n* tw bärgh j een dyupan pudz, Hwar

diäfflane öfwa sina konst mz hono*m* än daghlika dax Swa took pylatus sin ända For thy at han orätwislika wan h*er*ra til dödhin dömde, Judhane som th*e*r til gafwo samthykkio oc thz fulbordhadho fingo gudz hempd oc wordho fordarfwadhe huru thz kom til faar thu h*e*r äpt*ir* höra

228 Thentidh pylatus hafdhe wan h*er*ra til dödhin dömpt oc latit han dräpa rädis han storlika for keysarins wredhe Thy vthsände han een märkelikin man heth albanus til room at orsaka ha*n* for keysareno*m* oc göra han oskyldogha*n* for ihesu christi dödh, Th*et*ta budhit wart j wäghenom skipbruta widh eet land het*ir* galicia J thy landeno war swa sidh*ir*, at alle the th*er* wrdho skipbruta waro thes h*er*rans eyghne som landit hafdhe, J them tyma war een h*er*ra heth vespacianus ofw*ir* landit radhande, Albanus fördh*ir* for h*er*ran spordhis aff ho*no*m hwadha*n* han war, Han swaradhe sik wara aff iherusalem j iudhaland, vespacianus saghdhe, tha est thu aff thz land th*e*r wise mestara äro oc godhe läkiara, Thu skalt göra mik helbryghdho aff mi*n*ne sooth, Han hafdhe j sino*m* näsom ena handa madhka som kallas a thydhyst maal vespel, The flughu badhe in oc vth thz kunde ho*no*m engin böta Albanus swaradhe Jak är engin läkiare, thy kan iak thik ekke läkia, Then som gör blinda seande, halta gangande, oc dödha lifwa*n*de, han är then läkiare th*e*r thik forma göra til räka om thu wilt stadhlika oppa han thro, Wespacianus saghdhe hwa är then Albanus swar*adhe* Thz är ihesus aff

nazareth, then som iudhane lāto korsfesta, thro oppa han tha faar thu fullelika thina helso, Vespacianus saghdhe, Oppa ho*no*m thror iak som dōdhum gaff liiff, Han ār oc māktogh*i*r min syukdom bōta, Genstan fullo mathkane vth aff hans nāsom oc hofdhe, Tha saghdhe Vāspacianus, nu weth iak visselika at han ār gudz son, Jak skal h*e*r āpt*i*r hans dōdh ofw*i*r iudhana hempna, Oc ffoor til room oc fik loff aff tyberio at forderfwa gudz owini iudhana, Han sampnadhe sama*n* j flere aar badhe folk oc wakn til thes nero wart keysare āpt*i*r tyberium oc fik budh aff ho*no*m at fordarfwa iudha thy at the waro romaru*m* falske oc onde, Wāspacianus foor aff room mz mykle makt, oc kom for stadhin iherusalem pascanath, Tha waro alle iudhane sama*n* kompne til hōghtidhinna, Ey lankt til fōrena wordho *cri*stne me*n* th*e*r waro forwaradhe aff them hālgha anda oc foro alle bort fōr ān Vāspacianus kom, oc waro mz godhu*m* fridh a*n*nan wāghin iordanem mādha*n* gudz hemd gik offw*i*r hans owini, Jherusalem war swa starklika bygdir ath the ku*n*do han ekke mz storm winna, Thy lāth vāspacianus byggia krink om alla*n* stadhin 229
oc wilde them vthswālta, Oc foor siālfw*i*r oc belaghdhe een a*n*nan stadh heth iotapata, oc stormadho til stadhi*n*, Oc the wardho sik ma*n*lika, The hafdho een froma*n* wisan iudha til hōfwidzma*n* heth iosephus tha han vnd*i*rstodh at han kunde ey stadhin behalda, oc the formatto sik ekke wāria, Tok han mz sik ix iudha, oc gik j een iordhkāllara oc wurdho thes ofw*i*r

eno at the wildo häldir döö aff hungir än giffwa sik hedhningom och wardha thera eyghne, The gömdo sik nokra dagha, til hungren tok them thwinga, Tha wart them thz til radha at the wildo sik siälfwe inbyrdhis dräpa thän ena äptir then andra, Oc wildo swa offra gudhy sit offir, The badho iosephum wara thän första, än han swaradhe at the wildo ther om lota hwa then förste skulde wara, Loten gik vm kring fförst oppa een oc swa oppa annan til thes the waro alle dräpne vtan iosephus oc een mz honom, Tha grep iosephus swärdhit oc saghdhe til sin kompan, vthwäl nu sielfwir hwat thu wilt hällir liffwa ellir oc döö, Han swaradhe at han häldir wilde lifwa, Tha gingo the badhe vth aff källarenom, oc stadhin war wunnen, Än iosephus nöth ther hielp til at han kom for wäspacianum och saghdhe til honom, Herra iak wil idhir miin tidhande sighia, Keysarin aff room är dödhir, Oc alt romara radh hafwir idhir til keysara walt, Wäspacianus saghdhe esth thu propheta, Hwi foresaghdhe thu ey thino folke oc thessom stadhenom at iak wilde them winna Josephus swaradhe, Fyritighi dagha för än nokor wiste at j skuldin koma saghdhe iak thz iudhomen som them nu ofwir gaar, Oc rädh iak them giffwa badhe städhir oc land vndir romara wald, vndir thes komo sändebudhin aff room til wäspacianum oc baro honom vis budh oc breff aff romara radh at han war til keysara waldir, Tha gaff wäspacianus iosepho sin vinskap, Oc skipadhe sin son tytum til forman for härin oc badh

han liggia for iherusalem til stadhin wordhe wu*n*nen, Oc sielfw*ir* ffor han til room at taka widh keysara Crono, Ha*n*s son tytus wardh aff thy swa gladhir at hans fadh*ir* war til keysara wald*ir* at han aff offstor*e* glädhy fik ena starka sooth, oc hans sinor kro*m*pnadhe oc engin läkiar*e* wiste hwat ho*no*m wlte Josephus war een wiis man oc ranzsakadhe sotte*n*na sak oc tyma, 230 Oc forstodh thz sa*n*nasta at ha*n* hafdhe sin syukdom aff öfw*ir*wättis glädhy fangit Oc pröfte han wel at the soth han hafdhe aff frögdh oc glädhi fangit skulde mz dröfwilse fordrifwas, Oc thy spordhe iosephus om th*er* war nokor then ma*n* som tytus war fulko*m*plika wredh*ir*, Tha wardh ho*no*m sakt at th*er* war een h*er*raman som ald*r*e matte koma for hans öghon, Josephus gig til tytum oc saghdhe, H*er*ra wilt thu aff thinom syukdom fanga böt*ir*, Tha lofwa mik thz at thu wari widh bordh j dagh hwariom manne blidh*ir*, oc engom wredh*ir*, Tytus lofwadhe ho*n*o*m* thz a sina thro, Thentidh the gingo til bordh tok iosephus then ma*n*nen tytus gat eey seeth oc satte han ner sik widh bordh gen moth tyto Tha fik tytus aff hans syn swa starka stridh j sith hiärta aff dröfwilso*m* oc wredhe at alle hans limi skulfwo, Oc swa myklo hardhar*e* war stridhin at han ey wilde synas wredh*ir* mot sinne loffwa*n*, Th*er* mz te*m*pradhis hans ofw*ir*matto glädhy, Oc han fik both aff sinne soot, Oc gaff sinom owin sin winskap, Oc iosepho giordhe han hedh*ir* oc äro, Tytus laagh tw aar for iherusalem, Oc wardh swa stoor hung*ir* oc swlt j stadheno*m*

at son oc fadhir, dottir oc modhir rifwos om fődho, Oc hwar rykte mat fran annars munne, Lőse măn slogho sik saman, oc gingo hws fran huse oc toko hwat the funno, Vnge men oc starke gingo a gatumen som gasta, til the fullo aff wanmakt dődhe nidhir, The som andra iordhadho fullo aff sylth dődhe ofwir them j grafwena, Lădhir belte oc sko sulur thz war iudha fődhe, Sidhan the gato ey tholt oc lifwat widh onda lukt som aff dődhum kroppum gik, kastadho the liken ofwir muren til gropen munde năr fyllas, J them thyma war een riik fru j iherusalem heth maria, Judha brutu op hws ofwir henne, Ä mădhan ther war nokot til fődho, oc lefdho hănne enkte vm sidhe, Vtan hănna barn som j waggo laa Hon tok barnit j sin fampn oc saghdhe O thu vsălt barn hwa skal thik nu fődha mădhan iak thiin vsla modhir swăltir, Mun ey bătra wara at thu wari főr min fődha, ăn rőfwara rőfwa thik ăptir mik dődha, Fődh mik mit kăra barn mădhan iak gitir ey főth
231 thik lăngir J thessom iămbir oc hungir war thinna vsla modhir matir, Oc lat mik swa lănge lifwa at iak maghe thik dődhan oc mik mătta grata, Tha hon hafdhe thetta sakt drap hon sit eyghit barn oc skar thz sundir j stykke oc stekir ther aff eeth stykke oc flere gőmir hon til annan tyma, Alt war săndir at hon war ila măt, oc the bouane komo lőpande som wani waro főrra, oc brutu dőr offwir henne oc badho gifwa sik ăta, For thy the kăndo rőkin aff stekinne, Tha swaradhe modhrin Jaa iak hafwir een deel sielff ătit,

oc mestadelin hafwir iak idhir gömt Oc togh fram eth stykke aff barneno, Tha the thz sagho wordho the vndarlika widhir, Hon saghdhe, ätin diärfflika, ther aat iak aff, thz är mit eyghit barn Tha stygdos the ther widhir oc gingo borth, Sliik dröfwilse oc widhirmödha skedhe ther nogh j stadhenom Thridhia are äptir at iherusalem war belaghdhir wan tytus stadhin, oc läth han nidhir bryta allan j grwnd, Oc iudhane wordho fangne dräpne oc slaghne, Oc swa som war herra war saldir for xxx päniga swa lät tytus sälia xxx iudha for een päning Syu thusand oc niotighy thusand iudha saaldos til thräldom j them tyma Oc ällofwa sinnom hundradha thusand forforos aff swärdh oc hungir, Ther äptir fik tytus see een thiokkan mwr oc bödh han gynom bryta, Tha the haffdho ther eeth hol j gynom brutit, Funno the ther inne een gamblan grahärottan man sithiande mz sidho skägge innemuradhan, The spordho hwa han war, Han swaradhe oc saghdhe sik wara ioseph aff arimathia som wan herra tok nidhir aff korsseno, oc han iordhadhe, Oc ther fore inne muradho iudhane han, oc saghdhe sik ther inne hafwa sitit j xl aar oc lifwat widh ängla födho Tho scrifwir nichodemus, at tha war herra war vpstandin aff dödha tedhis war herra ioseph inneluktum, oc löste han oc ledde han til arimathiam Oc ther äptir tha han byriadhe predika rätta thro wart han annat sin fangadhir aff iudhomen oc inne muradhir, Oc swa wardh han tyswar vttakin fförsta sin aff warum herra oc

annat sin aff tyto, Thentidh tytus hafdhe nidhir
brutit oc fordarfwat iherusalem Foor han atir
heem til room, Thenne sami tytus war swa mildir
oc dondis at han gaff fatiko folke thz han hafdhe
röfwat aff them armo iudhomen, Hwan qwäld
han gik j säng bethänkte han ofwir huru han
then daghin hafdhe framleeth, Oc fan han thz
232 at han hafdhe enkte fatiko folke gifwit tha saghdhe
han thänna daghin hafwir iak ila liffwat, Langan
tyma ther äptir wildo somlike iudha atir byggia
stadhin iherusalem, fförsta daghin funno the
iordhena ffulla mz dag, oc daggin war all fallin
j kors tha wurdho the forffäradhe oc wändo atir,
The komo atir annan daghin tha wordho all
thera klädhe besprängd mz korsom oc the waro
all aff blodh the wändo oc tha atir, Thridhia
daghin komo the j gen tha vpgik eldir aff iordh-
inne oc vpbrände them alla ther waro kompne
Sidhan thordho the enkte meer til bygning göra
¶ Swa wurdho iudhane plaghadhe for thz mordh
the giordho oppa wan herra

Konung herodes wardh oc plaghadhir for thz draap oc mordh han giordhe ther af wil iak thik nokot märkelit sighia

The konunga waro thre ther herodes heto, hafwande hwar thera sit widhir nampn Thän förste heth herodes ascolonita, Thän andre herodes antipa, then thridhi heth herodes agrippa,

Thän förste läth menlösa barne*n* dräpa, Thä*n* andre lät iohannem baptistam halshugga, Thän thridhi lät sanctum iacobum apostolum afflifwa Aff them första wil iak först sighia nokot aff

Konu*n*g herodes ascholonita haffdhe syu sönir Thwa aff them waro när fadhrenom, The foro til room oc kärdho for keysarenom ofw*ir* thera fadh*ir*, Vnd*ir* thes föddis ihesus christus war käraste h*er*ra J them tyma waro the hälgho thre konu*n*ga j östra landu*m* oppa eno högho bärghe, oc sagho ena nyia stiärno, Oc j stiärno*n*ne eeth fäghirsta swen barn, Hafwande ena dyra gulkrono mykyt skinande a sino hofdhe, The hördho ena röst sighia*n*de sswa, Farin rasklika til iudha land, Th*e*r skolin j finna föddan een nyian konu*n*g Förin hono*m* idhart offi*r*, The foro til ihe-rusalem oc spordho äpt*ir* them vnga konuge*no*m som född*ir* war j iudha lande, Tha herodes thetta hördhe wardh han bedröffdh*ir* oc sörghiande rädhandis mista sith rike Oc saghdhe til konuga*n*na Farin, oc äpt*ir* ho*no*m granlika sökin, Oc tha j hafwin han fu*n*nit görin mik thz wit*ir*likit, Tha wil oc iak koma, oc bidha til han, oc ho*n*o*m* mit offi*r* föra, Th*et*ta saghdhe han falsklika, Thy at han wilde han g*er*na dräpa, Thentidh the hälghe thre konu*n*ga hafdho wan h*er*ra fu*n*nit Forbödh gudz ängil them at*ir*koma til herodem, Thy foro the een anna*n* wägh hem j th*e*ra rike, Thentidh herodes forstodh konugana wara bort 233 farna stadhghadhe han j sino hiärta lata dräpa all the swen barn j hans land waro, Oppa thz

at then nyfödde konu*n*gen skulde io dräpas mz androm J them tyma ha*n* hafdhe thz thänkt lata göra, Fik han budh aff room at han skulde til keysaren koma thy at hans syny hafdho oppa han kärt, Herodes ffor til keysarin, oc bleff tw aar j room, Vnd*ir* thes kom gudz ängil til iosep oc saghdhe Stat vp tagh barnit oc thes modh*ir* oc fly mz them til egypto land thy at herodes wil piltin lata fordarwa, Joseph giordhe som ängillin badh stodh ge*n*stan vp tok piltin oc modhrena oc foor sin wägh til egyptum, oc bleff th*er* qwar j syu aar, Thentidh herodes kom at*ir* heem aff room, loth han dräpa all the swenbarn som waro twäggia ara gamul oc th*er* for nidha*n* j bethlem oc th*er* om kring, Th*er* äpt*ir* läth herodes dräpa twa sina syni rädhandis at the skuldo han fordarfwa, Thentidh keysarin fik thz höra saghdhe han, Heldir wilde iak wara Herodiis griis än hans barn, Nokot th*er* äpt*ir* wardh herodes krank*ir*, oc hans vsle lykame wardh fuld*ir* mz madhkom oc luktadhe swa ila at engin gat han ha*n*nat, ell*ir* när ho*no*m blifwit, Hans läkiare giordhe ho*no*m badh aff olio, Tha the toko ha*n* w badhino, wardh han swa krank*ir* at the ey annat wisto än ha*n* war*e* dödh*ir*, The tidhandin komo j bland folkit, oc alle gladdos badhe ga*m*ble oc vnge, Naar herodes fikx widh*ir* oc kom at*ir* til sik sielfwa*n*, Fik han spöria at the gladdos aff ha*n*s dödh, Tha läth han fanga alla the fromasta borghara syny j stadhe*no*m waro, läggiande them j torn, oc befaladhe sinne syst*ir* at ge*n*sta*n* ha*n* war*e* dödh*ir* skulde hon

lata dräpa thöm alla oppa thz at the j stadhe*no*m badho skuldo tha sörghia vtan th*e*ra thak j hans dödh oc grata, Han hafdhe oc j them tima sin eyghin son j häkto, Herodes skulde eentidh skala eeth äple oc fik j thy hardha hosto, Han slogh sigh for brystit mz knifweno*m* hwilkit hans thiäna*ra* sagho oc thänkto at ha*n* hafdhe sik sielfw*ir* stungit, Tha wardh eeth rykte offw*ir* alt landit at herodes hafdhe sik sielfw*ir* dräpit, Th*e*r aff wardh sonin mykyt gladh*ir* som fangin sath j torneno, Th*et*ta fik herodes wita 234 Thy sände han thiit oc loth han dräpa, Fäm daghu*m* th*e*r äptir ändadhe herodes sith liiff mz vslum dödh, Oc hans syst*ir* gaff gensta*n* lösa all the borghara barn han hafdhe latidh fanga Swa tok then förste herodes sinända

Thän andre het herodes antipa, Oc war thes första herodis son, Oc took fraan sinom brodh*ir* philippus hans hust*ru* som heth herodias, thz straffadhe iohannes baptista oc awitte herodes th*e*r fore, Thy läth han fanga iohannem oc läggia han j mörkastowo, Oc hafdhe radh mz herodia huru the matto han aff daghum koma, Tha fu*n*no the thz radhit at the giordho eeth stort gestabudh Oc herodie dott*ir* skrikkadhe oc huppadhe oc lekte for bordheno, for budhno folkeno, Tha saghdhe konu*n*gen, bedz hwat thu wilt thz wil iak thik gifwa, Tha gik hon til sinna modh*ir* spöriande radh aff hänne hwat hon bedhas skulde, Modhrin badh hona bedhas sancti iohannis bapista hofwudh thz gaff herodes hänne,

Oc sände genstan budh oc läth hans hufwdh aff-hugga, Th*e*r äpt*ir* fik keysarin wredhe til herodem, Oc satte han aff sino konu*n*gx rike, Oc sände han bort j eeth vthläghe, Th*e*r han oc hans hust*ru* herodias ändadho th*e*ra liiff iämärlika mz ysäld oc dottren dru*n*knadhe

Then thridhi herodes heth agrippa han war herodie brodh*i*r han wardh swa fatik*ir* oc armir at han ful j wanhop oc läste sik j eno torne oc wilde sik sielfw*ir* swälta, Thz fik hans syst*ir* wita, oc saghdhe thz sinom man, Oc han läth takan vth aff tornit, oc hult han härlika mz sik siälfwom Eentidh aff sino bradho modhe forweth herodes ho*no*m thz hwilkit ho*no*m forsmadhe, Oc thy foor han til room, oc läth sik in til keysarans frända heth gayus, Han halp ho*no*m th*e*r til at keysarin gaff ho*no*m h*er*radömö ofw*ir* iudhana, oc giordhe han th*e*r til konu*n*g, Eentidh foor han mz keysarins frändo gayo oppa enom waghn oc saghdhe til gayum, Jak wilde at then gamble keysaren ware dödh*ir*, oc thu war*e* keysare j hans stadh, th*et*ta hördhe waghn karlin, oc gik bort oc berätte thz keysareno*m*, Tha wardh keysarin wredh*i*r, oc loth gripa herodem och läggia han j eeth torn, th*e*r 235 waro oc mange andre fanga, Eentidh hände at herodes sik studde widh eeth thrä, oc ofw*ir* ho*no*m j thräno sat een vfw*ir*, Thz sagh een aff fangome*n* som fughla maal forstodh, oc saghdhe til herodem, Thu skalt thz wita at inna*n* stunta*n* tyma komb*ir* thu til stora äro, Oc j the äronne

skalt thu döö, Naar thu h*er* nest seer tholkin fughil ofw*ir* thik sithia tha lifw*ir* thu ey läng*ir* th*er* äpt*ir* än fäm dagha, Th*er* äptir bleff keysaren dödh*ir*, Oc gayus wardh keysare äpt*ir* han oc tok vth herodem aff fängilsom, Oc sände han til iherusalem mz store äro, at han skulde th*er* konu*ngir* wara, Nu for thy at herodes wilde thäkkias iudhome*n* lät han dräpa sanctum iacobum, Tha han sagh at thz wäl behaghadhe iudhome*n* fangadhe han oc sanctum petrum oc läth säthia han j iärn, Oc hafdhe thänkt ath dräpa han äpt*ir* Pascha höghtidhena, En gudz ängil löste han aff iärnome*n* Th*er* äpt*ir* foor herodes til cesaream, Oc alt folkit j landeno kom mot ho*no*m Oc vnfingo han mz store äro, Hans klädhe waro skinande aff gul, oc naar solin skeen oppa them, gik swa mykyt glimb*ir* ell*ir* skin aff them at folkit gat ey fest siin öghon oppa ho*no*m, Tha tok folkit lofwa han oc saghdhe H*er*ra konu*n*g, thu est war gudh, Thz war ho*n*-*o*m mykyt lyufft, J the wällust ha*n* hafdhe tha sagh han vp j sinne höghfärdh oc fik see een vff ofw*ir* sik sithia, Oc saghdhe til folkit, idhart hop är nu fortapat, Jdhar gudh ha*n* wardh*ir* nu döö, Oc gensta*n* fik han ena plagho swa at han all*ir* inna*n*til rutnadhe oc alt hans wsla liiff wart fult mz madhkom, oc doo swa mz vslu*m* dödh a fämpta daghe*no*m, Thesse thri herodes haffdho manga liifflösa giort thy fingo the onda ändalykt som thu hafw*ir* nu hörth

Min käre win thu hafw*ir* nu hört at gudh forbyudh*ir* at thu skalt engin dräpa mz hand-

inne, Thu skalt oc engin dräpa mz twngo*n*ne, Ond tunga dräp*ir* manga mä*n*niskio, Hon är skarpar*e* än swärdh, For thy swärdhit Kan enga mä*n*niskio dräpa vtan hon är sielff när stad En een ond twnga dräp*ir* wel ena mä*n*niskio ofw*ir* hundradha milor, Swärdhit kan ey taka aff mä*n*niskio*n*ne vta*n* lifwit, Än ond twnga fortak*ir* ma*n*ge mä*n*niskio siälina mz thy at ho*n* komb*ir* hona til synd mz falskom lärdom oc ondom radhu*m* Swa wardha ma*n*ge swikne, Swa wardh
236 oc the hälgha f*ru*n sancta theodora forradhin swa som här äpt*ir* sigx

Thz war een ädhla frw heth theodora, Hon hafdhe een ärlikin dande ma*n* til bonda, Een vng*ir* man fik oloflikin k*er*lek til hänna astu*n*dande mykyt at synda mz hä*n*ne, Han sände hänne manga gafwor at ha*n* matte sin wilia frä*m*ia, Än thz halp ho*no*m alt sama*n* enkte, För än ha*n* fan vm sidhe ena gambla throlk*er*ling, Hwilka han sände til hänna, The ga*m*bla roffirskan saghdhe ffor hänne mykyt oc mankt oc giordhe sin swiklika ordh swa mangfald at hon kunde sik ekke wakta, Tha saghdhe theodora om sidhe Jak thör engalund görat for gudhy Jak rädhis ath han thz seer, Kärligen swar*adhe*, Thu skalt thz wita for wisso, at hwat som skeer vm daghin, Thz seer war h*er*ra, Än thz som vm nattena görs är dult oc hult for hans öghom, Oc swa aff the onda k*er*linge*n*na falsom lärdom oc ondu*m* radhu*m* wardh the godha q*wi*nna*n* falsklika swikin, Kärlingen kom thz til wägha, at ma*n*nin kom om

nattena til theodoram oc giordhe synd mz he*n*ne, Gensta*n* angr*a*dhe he*n*ne thz hon hafdhe giorth, sörghdhe oc gräth ofw*ir* alla matto, Om morghoni*n* arla gik hon til eeth syst*ra* klost*ir*, Ok lät abbatissona til sik kalla, spöriande hona hemelika om än gudh seer nokra the synd om nattena görs Abbatissa*n* swar*adhe* Gudh seer swa wel om nattena som om daghin, Ok alzenkte är thz for ho*no*m kan lönas vnd*ir* iordh ell*ir* ofwan, Han seer oc weth all the thing th*er* skedh äro, oc the h*er* äpt*ir* skulu nokon tidh wardha, Tha theodora thz hördhe, Fik hon än mera sorgh oc dröfwilse än ho*n* för hafdhe, Oc gik sörghiande oc gratande heem, Th*er* äpt*ir* tha hon fik tilfälle skar hon sith haar, oc tok oppa sik ma*n*na klädhe, ofw*ir* gaff bonda goodz oc alla sina äghor, Gik lönlika til eeth ma*n*na klost*ir* oc gaff sik th*er* in for een brodh*ir*, Kalla*n*de sith na*m*pn theodorus Ho*n* öfdhe sik throlika j allo*m* dyghdhu*m*, Hä*n*ne wardh vm sidhe fa*ng*it eth ämbite for he*n*na throskap skuld oc gudhlika liffw*ir*ne at ho*n* skulde mz eno*m* waghn fara til köpstadz oc hempta thz brödh*ir*ne widh*ir*thorffto, Hon foor opta thy at hon hafdhe thz ämbit länge Hä*n*na donde man 237 war mykyt bedröfdhir at han sina hust*ru* hafdhe fortapat oc ku*n*de til henna alzenkte spyria Entidh han war storlika sörghiande ko*m* gudz ängil til ho*no*m oc saghdhe, Gak vth oppa markena th*er* skalt thu faa see thina hust*ru*, Han gik vth oc stodh widh wäghin, Tha kom hon j mu*n*ka kappo drifwande mz eno*m* waghn, Hon kände

han wel, Oc ha*n* kä*n*de enkte til hä*n*na, Tho hon saa han saghdhe hoon widh sik sielfwa O min kär*e* hosbonde huru stoort oc thunkt ärwodhe wardh*ir* iak lidha for the synd iak hafw*ir* oppa thik giordh, Hon kom iämpte ho*no*m oc bödh ho*no*m godha*n* dagh oc ffoor fram sin wägh til klostrit, Tha han hafdhe th*er* länge standit oc hon kom ekke th*er* han astundadhe, gik han at*ir* bedröfdhir hem Anna*n* daghin äpte kom ängillin til hans oc saghdhe, The som thik j gaar mötte, oc bödh thik godhan dagh war thiin hust*ru*, Theodora bleff j klost*r*eno oc thiänte gudhy mykyt innelika Oc gudh giordhe vndarlik oc stora nadh mz hänne, Hwilkit diäfwllin hatadhe förande he*n*ne oppa mang frestilsse, Han kom eentidh til hänna oc saghdhe O thu fula hudh, thänk*ir* thu nu h*er* wara mik vntsluppin, Jak skal thik h*er* wel finna Hon giordhe kors for sik, tha matte diäfwllin ryma, Th*er* äpt*ir* skedhe at a them wäghen*om* theodorus pläghadhe klost*ir*sins ärande fara, Oc til h*er*berghis liggia Födde hosbondans dott*ir* eeth barn hwilkit hon hafdhe aflat j lönd*um*, Fadhrin spordhe hwa barnit atte mz hänne, Hon swaradhe Brodh*ir* theodorus som h*er* ligg*ir* stund*um* til h*er*bärghe, Hä*n*na fadh*ir* tok barnit oc bar til klostrit, Kärande ffor abotan*om* offw*ir* brodh*ir* theodorum, Tha aboten skyladhe theodorum, hwi ha*n* hafdhe swa skämmelika giorth, Fiol han ödhmyuklika a knä, oc saghdhe hälghe ffadh*ir* gör miskund mz mik iak hafw*ir* syndat, Abothin fik theodoro barnith oc kördhe han vth aff klostrith, Theo-

dorus takande barnit, gik vth aff klostrit lidhande smälek oc dröfwilse mz största thulumodhe J syu aar bleff hon vtan for klostrit oc vpfostradhe barnit mz myölk hon fik aff hyrdhome*n* thiggia, Eentidh kom diäfwlin j hänna hosbonda liknilse, Oc saghdhe min kärasta hust*ru* hwat gör thu här, Hwi hafw*ir* thu mik swa forlatit, Aff the sorgh iak for thina skuldh hafw*ir* hafft är iak wordhin krank*ir*, Kom at*ir* til miin Jak wil thik *ger*na all thiin bruth forlata oc forgifwa the misthykkio thu hafw*ir* mik giorth, Theodora thänkte thz wara sin man oc saghdhe 238 Jak wil enga lund hädhan mz thik iak wil h*er* blifwa oc mina synd*ir* böta, Tha diäfwlin thz hördhe forswa*n*d han som rök*ir* j wädhre, Tha forstodh hon först at thz war diäfwllin Een anna*n* tidh kom han j geen j eens manz liknilse hafwande mz sik mang grym dywr leon biörna oc wargha, Oc hitzadhe them all ath hänne Oc saghdhe til dyuren, Splitin sund*ir* the onda q*wi*nnona the fulo hudhena Hon skal ey läng*ir* lifwa, Tha fful theodora a siin knä ropadhe til gudh bidhiande han sik hielpa, Oc genstan forgik the frestilsin oc wardh til enkte, Th*er* äpt*ir* kom een mäktogh*ir* konu*n*g*ir* ridhande mz stort h*er*skap oc ma*n*ga riddara, Konu*n*gin sattis aa een stooll, Oc hans riddara gingo til skiptis fram ffallande a knä for ho*no*m oc badho til han Riddarane saghdhe, theodora gak hith fram oc fal a knä oc bidh til wan konu*n*g, Hon swaradhe Jak bidhir til min gudh oc min skapara, Tha läth konugin slaa hona swa at hon bleff

liggiande for dödheno*m*, Oc konugen war genstan borto oc alt ha*n*s h*e*rskap, Th*e*r äpt*ir* kom een vng*ir* man bärande eeth breff oc mykyn mat kostelika oc dyrlika wel til reddan, Oc saghdhe, Theodora Min h*er*ra konu*n*gi*n* som thik läth sla sände thik badhe breff oc mat, oc wil nu moth thik bätra Han wiste ey hwa thu wast, Thz är ho*no*m leth at han thik dröfdhe, oc wil thin winskap hafwa, Theodora giordhe kors for sik, oc genstan war borto badhe budh oc breff, Oc diäfwlsins gab forgik, Eentidh saa hon liggia mykyt gul for sik a sino*m* wägh, Hon pröffte oc thz wara diäfwlsins swik oc giordhe kors for sik, Oc iämbrat wardh gullit til enkte, Tha hon hafdhe syu aar warith j synda bätring j mangfalu*m* frestilsom, Forbarmadhe abotin sik ofw*ir* hänne, oc tok hona at*ir* in j klostrit, Tw aar th*e*r äpt*ir* took theodora piltin oc innelukte sik mz ho*no*m j sinom cella, Abotin sä*n*de hemelika wth brödhir at höra hwat the giordho, Theodora byriadhe lära piltin kyssande han oc saghdhe Mit kära barn min tyme är nu kome*n*, Alzwaloghu*m* gudh befalar iak thik, Thu skalt gudh hafwa käran ofw*ir* all thing aff allo hiärta oc aff alle thinne siel, Thu skalt g*er*na fasta oc bidhia gudhlika bönö, Thu skalt thessom brödhrom mz athwakt ödhmyuklika thiäna, Tha hon hafdhe barnit godha stund lärt, Ful hon a knä
239 vphallande sina händ*ir* til gudh gaff hon vp sin anda, Tha barnit saa at hon war dödh, grep thz hona om halsin skriande oc gratande bit*ir*lika sara, Sama nattena hon bleff dödh, tedhis abot-

anom een andelik syyn, Ho*no*m thykte sik wara j enom lystelikom stadh th*e*r eet mektukt oc riikt bryllöp skulde göras, Han sagh th*e*r omatta kostelika oc ärlika til redhas Han saa th*e*r oc prydhas ena sköna oc dyrlika säng mz gul oc silke oc dyrasto*m* thingom, Tha alt war redho, Kom brudhen farande mz mykle äro, oc härliko fölghe, Oc sattis oppa sängena, ther kom fram een stoor skari hälgha ängla böyiande siin knä, Helsadho hona lioflika, Th*e*r äpt*ir* kom een erlikin skari aff martiribus, the giordho oc swa, Äpt*ir* them kom een skari aff hälghum iomfrum görande samuledh, Th*e*r nest komo all the hälghon j hymerike waro görande brudhinne hedh*i*r mz mykle glädhy, Tha saghdhe een ängil til abotan, The brudhe*n* thu seer är theodorus orättelika skyldat for thz barnit, Aboten waknadhe oc gik snarlika til cella*n*, oc fan theodorum dödhan, Forfinna*n*de tha thz hon war qwinna oc ekke man, Ängillin taladhe än til abotan, oc saghdhe Gak rasklika til stadhin, oc then thik förste möt*ir*, haff han mz thik hiith, Han gik aff stadh som ängillin badh, oc ho*no*m mötte een man j wäghenom*m*, Aboten spordhe hwart ma*n*nin wilde, Han swar*adhe* ho*no*m oc saghdhe Jak wil til thz klostrit gaa, Th*e*r är miin hust*ru* dödh, hona wil iak see, Thz hafdhe ängillin ho*no*m sakt Abotin ledde han mz sik thith hans hust*ru* laa, Then godhe ma*n*nin seande sina hust*ru* dödha liggia j tholko*m* ham, möddis hans hiärta aff kärlek oc ömko oc grät ofw*ir* alla matto, The baro hä*n*na lykama til grafwa, oc iordhadhe

han mz store äro, Ther äptir gaff mannin sik in j klostrit oc bleff j sama cellanom thiänande innelika gudhy ä mädhan han lifdhe, Oc piltin wexte oc threffs j allom dyghdhom fölghiande fulkomplika sinna fostir modhir lärdom swa at han wardh ther äptir j sama klostir til abota waldir oc framledde sit lifwirne j gudz budhordhum til een sälan oc godhanända, At wi mattum samuledh göra vnne oss fadhir oc son oc then hälghe ande Amen

Min käre win thu skalt oc ey dräpa mz thinom forsymylsom, thz skalt thu swa forsta, esth thu j them skipilsom ellir stadhgha at nokot folk wardhir thik antwardhat at forwara, tha skal thu thz ekke for thiin forsumilse lata fordarfwa, Thu skalt engalund städhia at the
240 nokot ont göra, Thu skalt halda them til thz besta, Fadhir oc modhir skulu thera barn til godh thing styra, Pawen kardinala biscopa oc klärka, Herra oc första, Riddara oc swena oc hwa the helst äro skulu styra oc radha sina vndirdana fran thy wersta oc til thz besta, fforsyma the thz oc lata them forfara til thera siela, the äro mordhara oc drapara for gudhy oc hafwa them til siälanna mz sinom forsymelsom skadhelika dräpit,

Thz skedhe fordhum j gambla laghumen at somlike aff israels synom dyrkadho affgudh for thy at formennene oc höfdhingane thz ekke forstyrdho, Tha bödh gudh moysy ath han skulde vphängia lata alla höfdhingana j een galgha

Thz war een prestir j gambla laghumen heth heli, Han hafdhe twa syner, then ene heth ofny then andre phinies, the waro onde oc begingo synd mz them qwinnom som them baro offir, Hwilkit fadhrin wiste wel oc straffadhe them ekke ther fore swa som han skulde, vtan afwitte them blödhlika ffor hulkit the loto ekke aff syndinne, For thy kastadhe gudh fadhrin aff presta ämbite, oc synyne wordho badhe dräpne j ene stridh, oc sielfwir hely ful sik halsin sundyr aff enom stool

Hör än eet annat ärande

Thz skedhe oc eentidh at een hälaghir man hördhe ena röst aff ene siel ther bannadhe sinom fadhir, oc saghdhe, Forbannadhir wari thu fadhir ä for vtan ända, For thina skuld är iak fordömt, thu wilde mik ey nepsa tha thu sagh mik bryta, oc hult mik ey til thz besta, thy skal iak äwinnelika j hälfwite lidha thz wersta

Thz war een man han hafdhe een son fäm ara gamblan, oc war sinom fadhir mykyt likir, Han swoor oc bannadhis oc taladhe altidh ila som fadhrin hafdhe han lärth, Thz skedhe eentidh tha fadhrin hafdhe han j sino sköte, oc piltin taladhe mykyt ila som han war wan, Sagh han diäflana koma oc ropadhe, Awi käre ffadhir her koma blamen som mik wilia hafwa, Oc för än han hafdhe wel ordhin sakt, toko diäflane

han w fadhrins sköt oc fördho han bort mz liiff oc sieel, Thy min kär*e* win, vpfost*ra* thiin barn til gudz hedhir mz granne athwakt, tha fara the ey swa ila som nu är sakt

Thz war een man hafwande een son ho*no*m war mykyt käär, oc näntis ey styra ho*no*m oc näfsa mädhan han war vng*ir*, Alt thz han giordhe thäktis fadhreno*m* oc war j ha*n*s asyn fulwel giorth, Tha han tok waxa, byriadhe han först til at hitta för än andre tapadho, knifwa punga oc annor sma thing, Th*e*r äpt*ir* byriadhe han stiäla päniga klädhe oc hesta, oc stoor kostelik thing, Han byriadhe om sidhe badhe röfwa och
241 stiäla hwat ho*no*m fore kom, Diäfwllin hwilkom han thiänte lönte ho*no*m om sidhe swa at han wardh gripin oc dömd*ir* til galghan at hängia, The leddo han vth, oc fadhrin fölghdhe söriande oc gratande äpte, Tha the komo til galghan, taladhe sonen til fadhrin, Fadh*ir* iak hafw*ir* warit thik mykyt kär, Kom hiith til miin oc kys mik, eentidh för än iak döör, Fadhrin kom oc wilde kyssa sin son, Sonen grep til mz mu*n*ne-nom, oc beet bort näsana aff fadhreno*m* Tha rop-adhe ffadhrin O min kär*e* son, hafw*ir* iak thz oppa thik forthiänt at thu skulde mina näsa aff biita, Sonen swar*adhe* Jaa fadh*ir* thu hafdhe thz wel forthiänt at iak thit hofwdh aff biti, Thz iak skal nu hängia thz är thiin skuld hafdhe thu mik styyrt oc neffst tha iak war vng*ir* oc haldit mik til thz besta, Tha thorffte iak ekke nu the*n*na skemmelika dödhin lidha

Min käre win est thu abote ell*ir* forman j nokro klost*re* tha skalt thu thina vnd*ir*dana som thik äro befaladhe wiislika oc beskedhlika thwinga, Lat*ir* thu them alt ofmykyt hafwa allan sin eyghin wilia, thz är ont, Thwingar thu them obeskedhelika, thz är oc ekke goth, Matta är til all thing godh, Thy rama matto oc war ekke thinom vnd*ir*danom off hardh*ir*, Thänk huru thik war tha thu wast sielfw*ir* vnd*ir*gifwin annars wald, Then som ey hafw*ir* vnd*ir*bughin warit androm, skulde aldregh ofw*ir* anna*n* radha For thy han är vforsökt*ir* oc kan ey som tilbördhe mz them liffwa

Thz skedhe eentidh j eno mu*n*ka klost*ir* at the skuldo sik een aboth wälia, tha war th*er* nylika ingifwin een p*re*st*ir* vförsökt*ir*, Ho*no*m waldo the til aboth, Ha*n* wardh swa hardh*ir* mz neffst oc twing at the gato han ekke lidhit oc satto han atir aff waldeno, The kastadho han j th*er*a p*re*sswn oc gafwo ho*no*m watn oc brödh, tha the hafdho han swa godha stwnd öfft oc wel forsökt, giordho the han at*ir* til aboth, Än han wardh sidhan swa mild*ir* oc godh*ir* at alle vnto ho*no*m got oc wildo ho*no*m wääl thz kom th*er* aff til at han hafdhe sik tha bät*ir* forsökt än förra

EEn aboth kom til sanctum anscelmum oc spordhe han sighiande, Kär*e* fadh*ir* hwat skolum wi göra aff the pilta th*er* wi vnfa j klost*re*, wi nefsom them mykyt oc slaam them fast, oc thz

hielp*ir* enkte the äro ey thes bät*r*e vtan ä thes
werre Sanctus anscelmus swar*adhe*. H*er*ra abot,
berättin mik thz iak aff idh*ir* spör, om än· j
ympadhin een qwist j idhan trägardh oc wm
kring g*er*dhin han swa thrankt at g*r*enana fingo
ey waxa, Hwat thrä kunde th*er* aff wardha,
242 Sannelika thz fordarfwadhis th*er* aff oc wordhe
til enkte Swa görin j widh the barn j vntfan j
thwingi*n* them i oskiälika oc slan them ofw*ir*
matto, oc swa at aff idhr*e* obeskedhlike twang
byria the idh*ir* hata som idh*ir* skulde älska, oc
wardha swa ill hardhe at the ku*n*na enga gudh-
likheth j sino hiärta hafwa ell*ir* k*er*lek, vtan
afwndh oc hat oc forsmädhilse til sinna p*re*lata,
oc wardha geenw*er*dhoghe oc owilioghe til gudz
thiänist

Thz war een annar abot mykyt strang*ir* oc
hardh*ir* widh sina brödh*ir*, Ha*n* hafdhe j sino
klost*ir* een munk hwilkin aff diäfwlsins frestils-
om oc aff krankhetz wegna ful j synd Oc aboten
wilde mz hono*m* enga nadh göra, vtan wrok han
bort aff klostrit, Hwilkit een hälaghir biscop*ir*
spordhe, Heth pastor, Han loth hempta mu*n*kin
til siin oc straffadhe han linlika mz sakto*m*
ordhum oc k*er*lekxfullu*m* oppa thz at han ey
skulde j nokra miströst falla, oc större oc grof-
ware synde göra, Th*er* äpt*ir* sände biscopin abot-
ano*m* budh oc badh han til sik koma Oc saghdhe
ho*no*m thessin liknilse Thz waro twe men oc
hwar th*e*ra hafdhe een dödhan j sino huse som
the skuldo ofw*ir* sörghia oc grata, Tha gik then

ene til then andra oc halp hon*u*m grata ofw*ir* sin dödha, oc ofw*ir* sin eghin gräth han enkte, Tha aboten thenna liknilsin hördhe pröffte han wel at hon han sielfwa*n* rördhe For thy at han hafdhe mu*n*ksins synd wäghit stora oc högha, Oc sina eyghna läth han oranzsakadha wara, Tha byriadhe han bethänkia sina eyghna synd*ir* oc giordhe miskund mz sino*m* brodh*ir* oc tok han atir in j klostrit

EEn hälagh*ir* abote moyses at na*m*pne war mykyt warku*n*samb*ir* oc barmhärtogh*ir* ofw*ir* sina brödh*ir* at forlata them th*e*ra brut tha nokor th*e*ra bröth Thz skedhe eentidh j hans klost*ir* at een hans brodh*ir* ful j synd for hwilkit the andro mu*n*kane hatadho ha*n* oc forsmadho, Tha tok abotin een storan korgh fulla*n* mz sand oc bar a sinom ryg, oc mu*n*kane spordho hwat thz bethydde, Ha*n* swar*adhe*, thet teknar mina synde, them seer iak ekke, For thy iak bär them bak mik oppa myno*m* ryg, Än annars synde kan iak wel see oc räkna, oc mina eyghna synd*ir* räknar iak enkte, Tha brödh*ir*ne thz hördho pröffto the wel at han them th*e*r mz meente for thy at the then ena brodhrin forsmadho for sina synd oc hatadho oc wändo swa at*ir* aff hat oc forsmädhilse til th*e*ra brodh*ir*

J P*re*dikara ordön war een brodh*ir* mest*ir* iordan han war mestar*e* ofw*ir* ordinem mild*ir* oc godh*ir* 243
oc mykyt warkunsamb*ir*, Thz hände at een brodh*ir* kastadhe kappo*n*ne oc lop bort aff ordine, Han

kom j geen om sidhe oc beddis nadh ödhmyuklika at the wildo for gudz skuld han at*ir* intaka, Munkane stodho fast a moth oc wildo han ekke hafwa, Tha badh mestar iordan for ho*no*m oc saghdhe Käro brödh*ir* ffo*r*barme*n* idh*ir* ofw*ir* idha*n* brodh*ir* oc vntfaen han at*ir*, blifw*ir* han j w*er*ldinne skild*ir* fran ordine, han fortapar sina siel, Tha swar*adhe* een brodh*ir* oc saghdhe swa, Hwat spör iak th*er* äpt*ir* mik är th*er* enkte om, mestar iordan swar*adhe* Hafdhe thu swa ma*n*ga blodz dropa for ho*no*m vthgutit swa som ihesus christus sith liff oc alth sith blodh for ho*no*m vthgutit, thu hafdhe thz ekke sakt, tha brödh*ir*ne thz hördho bethänkto the sik oc toko han at*ir* til nadha

Min kär*e* fadh*ir* iak bidh*ir* thik om wan h*er*ra gudh lär mik hwilkit är thz siätta gudz budh Min käre son thz wil iak thik g*er*na lära oppa thz at thu wilt til gudh for mik bidhia

Thz sietta gudz budhordh thz är swa, Mä*n*niskia thu skalt ey wara skör, Hwarte j thinom thanka, ell*ir* wilia, Ey j thinom ordhum Ey mz *ger*nigo*m*, Ey j thinne syn ell*ir* hörsl oc j engom thino*m* sinno*m*, Thu skalt oc ey j thino huse ell*ir* nokor stadz j thino walde städhia skörlika lifwa, städh*ir* thu thz witande, thu est ey lutlös aff syndinne Thu skalt ey skört thiänisto folk hafwa oc enga skörheth mz them wita For thy skört oc fwlt lifw*ir*ne misthekkis swa mykyt gudhy at ha*n* eentidh for the syndena wilde hafwa latit forga alla w*er*ldina, oc saghdhe at hono*m* angradhe thz han mä*n*niskiona skapadhe

Alz walogh*ir* gudh taladhe til een rätwisan man heth noe oc saghdhe swa Jak skal göra swa som then man th*er* thräghar ena *ger*ni*n*g the han hafw*ir* giort, Oc wil iak stryka alt thz aff iordhenne iak hafw*ir* skapat for thy iordhin är ful mz mä*n*niskio*n*na ondsko, oc thy skal syndogha kötzsins ändalykt nu wardha äpt*ir* mino*m* dom, Gör thik ena ark aff them thräm

wäl äro tälgdh oc skafwen, oc smör mz thy biki badhe inna*n* oc vtan at enkte kan sund*ir* lösa, Noe bygde offw*ir* arkinne wel hundradha aar Then tidh archin war redho, bidhadhe war h*er*ra än xx aar om än människia*n* wilde sik bethänkia oc skörlifnadzsins synd forlata, Tha gudh sagh at mä*n*niskian wilde ey aff syndinne lata bödh han noe at han skulde inga j arkena mz sinne hust*ru* oc mz sino*m* threm synom oc
244 thera hust*ru*m Ok skulde aff alla handa c*re*aturum mz sik j arkena taka, Aff them fughlu*m* oc dyurom th*er* gangligh waro oc man matte äta, skulde han taka syu stykke aff hwario kyny, Thz syunda skulde han offra gudhy tha ha*n* vth aff archinne ginge, Oc aff them c*re*atwrum skadhlik waro oc ma*n* matte ey äta som är leon wargha oc biörna hunda kattor oc rottor, oc tholik thing skulde han taka eet par aff hwario kyny Oc war thz wel siälikit, at the dyuren skulden flere intakas th*er* optare skulde ödhas, Noe giordhe alt som gudh hafdhe ho*no*m budhit, gik in j arkena mz fää oc folke som gudh thz skipadhe, oc gudz ängla thiänto oc hulpo föra til hans dyuren oc fughlana, gudh bödh oc intaka j archena alskons födho vtan kötmat, Ha*n* war ekke lofwadh*ir* for*e* noa flodh, Nu tha alt war j archinne som nu är aff sakt, Löstos alla watn adhror j iordhinne, ok all regn skyn j hympnomen bradhnadho, oc rengde ofw*ir* iordhena fyritighy dagha oc fyrytighy nätt*ir*, oc öktos watnin swa at all bergh vndy hympno*m* waro lukt vndi watno*m*, Vtan p*ar*adiis thy at thz war

reent aff them fulo skörlifnadz syndom th*e*r flodhin kom fore, Archin flöth ofw*ir* höxta bergh wel xl alna höght, Tha forfors oc dru*n*knadhe alth thz liiff hafdhe oppa iordhi*nn*e, Oc noe bleff ensamen at*ir* aff alle w*er*ldinne oc the mz ho*no*m waro j archi*nn*e, Tha flodhin hafdhe standit halfft annat hundradha dagha, byriadhe watnit ffalla, Oc fyritighy dagha th*e*r äpt*ir* läth noe vp windöghat j archinne oc vthsände rampne*n*, än han kom ey at*ir*, thy at han fik j watneno noko*n* dödhan dyura krop at slita, Tha sände noe vth ena duwo, Sidha*n* hon fan engin stadh at hwila sik aa kom hon at*ir* til archena, thy at watnen gingo än lukt ofw*ir* alla iordhena, Syu dagha th*e*r äpt*ir* sände han a*n*nat sin vth duwona, Ho*n* kom at*ir* ath qwälde förande een grönan olio trä qwist j sino*m* mu*nn*e, Tha pröffte noe at flodhin war forgangin, Tho bide han än syu dagha, Oc vthsände tha thridhia sin duwona, oc hon kom sidhan ey at*ir* til hans, Tha vnd*ir*stodh noe at hon hafdhe thört land fu*nn*it, Th*e*r äpt*ir* stadhnadhe arche*n* a thörro lande, oc gudh taladhe til noe, Gak nu vth aff archi*nn*e, thu och thiin hust*ru*, Thyne synir oc th*e*ra hust*ru*r, all dywr, oc fughla, oc alth thz krypa kan a iordhinne ledh vth mz thik aff archene, gangin oppa landit waxin oc ökins j 245 w*er*ldinne, Nu giordhe noe som war h*er*ra bödh, gik a landit mz allo sino fölghe, giordhe stoort altara gudhy til hedhirs oc offradhe ho*no*m brinna*n*de offir een fughil oc eeth dywr aff hwario the kyny reent war ok äta matte oc

vdda hafdhe warith j archenne, Oc hans off*ir* thäktis mykyt gudhy Swa hafw*ir* thu nu hört at all w*er*ldin war fordarfwat oppa atta mä*n*niskio när for skörlifnadhsins synd skuld, Thy mit kära barn fly the syndena at thu wardh*ir* ey fordarwadh til sielinna

Thz är oc witande at fäm städh*ir* forgingo for skörlifnadzsins synd oc nidh*ir*sunko mz folk oc fää j affgrund, th*e*ra na*m*pn waro swa sodoma gomorra. seboim. cela. oc segor, Thentidh war h*er*ra wilde them lata forganga ku*n*giordhe han thz habrae oppenbarlika oc saghdhe, Sodoma synd oc gomorra är swa stoor oc thung, at iordhin skal syunka for he*n*ne, Habraam swar*adhe* O min h*er*ra wilt thu the godha mz the onda fordarfwa, aldri wari thz thiin g*er*ni*n*g, Kär*e* h*er*ra om th*er* äro fämtighi rätwise wilt thu ey held*ir* spara them syndogha for the fämtighi rätwisa, än fordarwa the fämtighy rätwisa mz thö*m* syndogha, Jaa saghdhe war h*er*ra, äro th*er* fämtighi räthwise, tha skulu städh*ir*ne blifwa standande, Än taladhe habraham til wan h*er*ra oc saghdhe, Kär*e* h*er*ra om th*er* äro xl· rätwise, wilt thu ey them spara, war h*er*ra swar*adhe* iaa, at ha*n* wilde them lata staa, oc ey forga Swa stegh habraham alt nidh*ir* ath, oc minskadhe talit hwart sinne mz tyio, alt til thes at han kom til tyo, Tha saghdhe war h*er*ra, ware th*er* tio rätwise iak wilde them spara oc ey fordarfwa Sidhan sagh habraam wan h*er*ra ey läng*ir*, J them tyma bygde j sodoma habra-

ams brodh*ir*s*on* loth at na*m*pne Rätwis oc godh*ir* j siuo lifw*ir*ne, til ho*no*m sände gudh twa ängla, oc bödh ho*no*m vth aff stadhe*no*m ganga ffor thy at ha*n* wilde stadhin lata fordarfwa, The badho ha*n* taka sina hust*ru* oc dött*ir* oc rasklika fordha sik thädhan oc for thy at han war aff räddogha oc dröwilsom nokoth seen, toko änglane han oc hans hust*ru* oc dött*ir* oc fördhe them vtan stadhin oc saghdhe Gan idhan rätta wägh oppa bärghit oc seen idh*ir* ekke til ryggia, The gingo th*e*ra wägh oc genstan kom thordyn oc brä*n*nestens eldh aff hympno*m* oc brä*n*de thän stadhin j grund, oc the fyra städhy th*e*r om kring oc sunko nidh*ir* mz folk oc faä swa 246 at ey bleff at*ir* een stikka, Thentidh loth hust*ru* fik höra th*e*ra roop oc skrian oc iämerlika lath j stadhe*no*m sagh hon at*ir* til ryggia, oc iämsköt omwändos hänna lykama j een salth sten, Oc stand*ir* th*e*r än j dagh j q*wi*nno liknilse til äptesyn allo*m* thöm som aff syndom ganga mz sc*ri*ptamalu*m*, oc faa sidhan at*ir* lusta til gambla synde, Tha skulu the salta sin lusta mz hänna äptedöme oc mi*n*nas hä*n*na hemd, Tha gik loth oppa bärghit mz sino*m* twem döttrom oc bodho th*e*r j ene stenkulo, Dött*r*ena thenkto at w*er*ldin war al forgangin mz eldh, oc at engen mä*n*niskia lifdhe j w*er*ldinne vta*n* the thry all ena, Thy giordho the eeth radh mellan siin huru the matto w*er*ldena at*ir* ökia Oc gafwo sinom fadh*ir* starkt wiin at drikka swa at han wardh ofw*ir*matto drukki*n* Oc the ena dottrin gik j säng til hans, oc fadhrin j sino*m* drukkinskap ey

witande hona wara sina dott*ir* afladhe een son mz he*n*ne, oc wente hona wara sina hust*ru*. Andra nattena äpte giordhe the andra dottren samuledh ey farande slappe ffor thy fadhrin afladhe oc een son mz he*n*ne, Hafdhe loth warit odrukkin ha*n* hafdhe thz ekke giort, Thy min käre win, wilt thu reent lifw*ir*ne halda, tha skalt thu thik for ofw*ir*flödhlikheth oc drukkinskap gra*n*lika wakta, Thu skalt thin lykama twinga mz hu*ngir* oc thörst, mz waku, mz lima, oc mz harklädhu*m*, oc wara idhkelika j gudhliko*m* bōno*m*

Sanctus benedictus kände eentidh stark frestilse j sino*m* lykama, Ha*n* fōrdhe sik vth aff sino*m* klädhu*m*, oc waltradhe sik nakin j thornu*m* oc netlom swa at hans lykame war all*ir* blodhugh*ir* oc rifwin oc swa forgik ho*no*m frestilsen

EEn hälagh*ir* ärmete bodhe eensame*n* j sino*m* cella j ene ödkn, vnge dara wildo hans hälgha lifw*ir*ne forspilla, oc skyndadho th*er* til ena ohōfwiska lösa q*w*inno som ha*n* skulde swika, Ho*n* gik til hans sālla oc saghdhe sik willa fara oc badh for gudz skuld sik in lata at ey skulde dywr hona vp äta, thy at thet war seent vm qwālin, Ärmetin hafdhe miskund ofw*ir* hona oc lāt hona in j sin ytra sālla, oc gik sielfw*ir* in j then indra, Hon badh swa länge at ha*n* lät hona alstingx in til siin, Ho*n* byriadhe sik blotta oc diärfflika til hans kalzsa aff hwilko ha*n* fik

swa hardh frestilse at han formatte them nappleka thola, Tha saghdhe ärmetin widh sik sielfwan, Owinen är j mörkreno, oc gudz son han är lyws, oc tende sik genstan lyws, Tha han kände frestilsin ökias oc enkte minskas saghdhe han til sik sielfwan, The tholik thing göra skulu j pynonne brinna, Pröfwa thy nw vm thu kan oc 247 forma äwerdhelikan eldh at thola, Oc stak swa först een sin fingir j lughan oc brände, Swa annan, oc brände swa alla sina fingra, oc släkte swa mz myklom swidha kötlikx lusta lugha, Qwinnan sagh hwat han giordhe, oc do bradhelika aff redde, Om morghonen arla komo the darane som hona hafdho vthsänt Stötto vp dörrena oc mento at the skuldo the tw til saman finna, oc the sagho qwinnonna hwar hon laa oc thänkto at hon sofwe, oc funno hona alstingx dödha, Oc ermeten läth them see sina fingra for hänna skuld brända at frestilsin skulde han ey forwinna, Ther äptir badh ermeten innelika til gudh at hon fik atir liiff, Hon bätradhe sina synde oc lifdhe sidhan renlika alla sina dagha

EEn ermete frestadhis aff skörlifnadh hardhelika aminnandis ena faghra qwinno hwilka han hafdhe fordhum seet, Han fik wita vm sidhe at qwinnan war dödh Han foor thith vm nat som hon war iordhat, oc groff vp hänna graff oc skar eeth stykke aff hänna lykama oc bar heem i sin sälla oc laghdhe thz for siin öghon, Tha thz werst luktadhe, oc saghdhe til sinna thanka,

Thu hafw*i*r nu thz thu astundadhe metta thik nu, oc th*e*r mz forgik hans frestilse

Thz skedhe eentidh tha hedhni*n*ga pynadho hälgha martires mz ma*n*gfaldu*m* pyno*m* j ma*n*ga handa matto, The toko een vngan swen dyghdhelika*n* oc ärlikan j sino lifw*ir*ne, oc wildo han th*e*r til twinga at ha*n* skulle mz q*w*inno*m* synda, Hwilkit han engom lu*n*do*m* wilde göra, The leddo han j een faghran oc lustoghan yrtagardh, th*e*r waro rosir oc lilior, oc welluktande blomst*i*r, Th*e*r waro ok ma*n*ga handa bärande thrä, th*e*r su*n*go sötölika näkt*ir*galor, oc ma*n*ga handa fughla Th*e*r stodh een säng mz silke oc pel dyrlika redh, The laghdho sweni*n* naknan j sängena, oc bundo hans händ*i*r oc föt*i*r at ha*n* formatte sik ekke wäria, Thiit ko*m* een fagh*i*r vng q*w*inna, oc foor nakin j säng til ho*n*om, Hon byriadhe hafwa oblyghelik laath, Ho*n* kyste oc klappadhe oc tok ha*n* ohöfwidzklika, Tha ha*n* enga reddi*n*g hafdhe oc formatte sik ekke hielpa, beet han sina twngo sund*i*r j stykke oc sputtadhe läntelika j hä*n*na änlite oc mz alt thz blodh ha*n* ku*n*de vthsugha sputtadhe ha*n* ful hä*n*na öghon, oc forwan hona oc kötzsins frestilse giordhe hono*m* engin wanda

EEn gudhlikin brodh*i*r skulde eentidh ga mz 248 sinne modh*i*r, the komo til eet watn oc han skulde hona th*e*r ofw*i*r ledha, Tha beswepte ha*n* sina hä*n*d*i*r mz klädhe at han ey skulde hona mz baro*m* oc blotto*m* hando*m* ha*n*na, Tha saghdhe

modhrin Min kär*e* son hwi gör thu swa, Jak är io thiin modh*ir*, Ha*n* swar*adhe*, Wezt thu ey at alt q*w*i*n*no*n*na liiff är ma*n*neno*m* brinna*n*de som eld*ir* Oc om iak thit bara köth rördhe matte mik aff andro*m* q*w*i*n*no*m* frestilse waxa

Thz war een godh*ir* brodh*ir* han wardh röghdh*ir* for sino*m* p*r*iara at ha*n* hafdhe ena q*w*i*n*no takit widh handena For hwilkit p*r*iaren straffadhe ha*n*, brodhrin saghdhe, Helghe fadh*ir* thz war een godh dande q*w*i*n*na, P*r*iare*n* swar*adhe* Re*n*gnit aff hymleno*m* fald*ir* thz är goth, oc iordhin är godh, tho göra the stu*n*do*m* orena klimpa tha the saman koma, Swa skeer oc stundo*m* at een godh*ir* ma*n* oc een godh q*w*i*n*na magho swa länge til sama*n* wara at th*er* magho ond frestilse oc synd aff koma

EEn aldrogh*ir* brodh*ir* som syuk*ir* lagh beddis orloff aff sino*m* abota at han matte til egipto land fara oppa thz at han ey ware brödhrome*n* til omak oc klost*r*eno til thu*n*ga, Abote*n* swar*adhe* ho*n*om oc saghdhe, blifwi*n* h*er* qwarre, Farin j wth j maghin faa stark frestilse oc falla j ont lifw*ir*ne, Brodhrin swar*adhe*, Hälghe fadh*ir* hwi sighin j swa Jak är een gamal oc krank*ir* ma*n*, oc min lykame är vpnött*ir* oc forthörkadh*ir* Jak formagh thz wel forwara, Han foor til egyptum oc bleff th*er* liggiande syuk*ir* Ho*n*o*m* withiadhe ma*n*ge oc fördho ho*n*o*m* sina tharfwe, Til hans kom ok een däghelikin iomf*ru* som han aff k*er*lek röktadhe, oc hans säng rede,

Tha han fikx widh aff sottinne fful han j synd mz iomfr*u*ne oc afladhe barn mz hä*n*ne, hono*m* tok th*e*r äpt*ir* sörghelika angra thz han hafdhe giort, Tha barnit war föt, oc aff spina want tok han thz a sin arm, a een höghtidhis dagh oc gik in j kyrkiona for alla brödhrena oc kändis sina synd oppinbarlika sighiande mz gratande tar*um* Thetta är min skörlifnadz oc olydhno son, tha toko alle brödh*i*rne grata mz ho*n*-*o*m at han war j sinom all*i*rdom j swa stoort synda fal komin, Han saghdhe til them Mine käro brödh*ir* bidhin for mik oc waktin idh*ir* for mino fal iak ful j mino*m* allirdo*m* Oc ha*n* gik at*ir* j sin sälla oc gio*r*dhe both oc bätring swa länge han lifdhe

Min kär*e* win wilt thu hafwa reent lifw*ir*ne tha skalt thu fly q*wi*nno*n*na ko*m*panskap oc heme-lika vmga*n*go oc tak äptedömö aff them reen-f*er*dhogha ioseph iacobs patriarcha son

249 Thz war een hälagh*ir* patriarcha heeth iacob Han hafdhe xij syny, Een aff them kalladhis ioseph han war fadhreno*m* kärast*ir* ofw*ir* alla hans brödh*ir*, Ho*n*o*m* gaff fadhrin mang litadh klädhe siidh oppa foth Naar ioseph sagh nokot ont mz sino*m* brödhrom saghdhe han thz sinom fadh*i*r, thy hatadho the han oc snybdo ho*n*-*o*m j hwario ordhe Eentidh drömde ioseph een dröm then berätte han sino*m* brödhro*m* oc saghdhe swa, Mik thykte som wi brödh*ir* warom a eno*m* akir, Oc hwar wara hafdhe skurit ena neek Än miin neek stodh räth, oc idhra nek*ir* böghdho

sik oc lutto alla til hänna, Thz forsmadhe them mykyt oc saghdho Wana mon thu skola wara war konungir, ellir skulum wi luta vndi thith wald, Thenne drömin war mällan them empne til mera awndh oc wredhe, Joseph saghdhe ther äptir een annan dröm sinom fadhir oc sinom brödhrom j thesse matto Mik syntis j sömpne ath solin, manin oc xj stiärnor böghdho sik til miin oc badho til mik, Tha fadhrin thz hördhe, Rädis han at hans brödhir skuldo faa til hans mera hat, Thy snybde han honom oc saghdhe, Hwat skulu slike dröma, skulum wi Jak oc thin modhir oc thine brödhir bidhia til thiin, oc luta for thik til iordha Thetta forsmadhe hans brödhrom oc hafdhe awndh oc ilwilia til honom Eendagh sände fadhrin ioseph aff ebron oc fan sina brödhir j dotaym, Tha the fingo han see fiärran saghdhe hwar til annan see ther kombir then drömaren, Warum nu alle een hughadhe oc dräpum han oc seem saa hwat hans dröma kunno honom hielpa, Tha swaradhe thera elzste brodhir heth ruben Ney wi wiliom han ekke dräpa oc ey hans blodh mz swärdh vthgyuta, Han är ioo waar kötlike brodhir, Wi wiliom han lifwandis kasta j thenna gambla watnlösa brunnen, oc lata han ther sielfwan döö, Oc sighia swa at wersta dywr hafwir han vpätit, Thetta saghdhe ruben for thy at han meente taka piltin thädhan lönlika w brunnenom, oc koma han atir j sins fadhir händir, Jämsköt ioseph kom fram til thera fördho the aff honom kiortilin oc läto han swa j brunnen, Ther äptir gik ruben fran them, oc

mädha*n* ha*n* war borto komo köpmen farande oc toko the ioseph aff bru*n*neno*m* oc saldo han köpma*n*nome*n* for*e* xxx päniga, The toko hans kiortil oc rifwo sund*ir* oc litadho han mz kidhlinga blodh, oc sändo han hem til th*e*ra fadh*ir*, oc loto ho*n*o*m* sighia at the funno han j ödhmarkinne, Fadhrin kändis widh kiortilen oc grip*ir* swa til ordha, Aldra wersta dywr hafw*ir* rifwit
250 oc swlghit min kärasta son ioseph til dödha Han sörghdhe oc grät, oc hult sik ila offw*ir* alla matto Swa grät han och dröfdhis idhkelika oc mangom sinnom, Hans barn komo wiliande han blidhka och hughna, Än han wilde engin hughnadh aff them taka, Vtan saghdhe, engin hughnadh är mik mz idh*ir* Jak wil sörghiande oc gratande fara nidh til hälfwite til ioseph min kärasta son, Vnd*ir* thes fördho köpme*n* ioseph til egypto land, Oc saldo ha*n* konu*n*gxsins marskalk eno*m* mäktogho*m* h*er*ra heth Putifer, Joseph war godh*ir* throhin oc wiis oc gömde reent lifw*ir*ne, hafwande gudh altidh for öghom, oc thy gaff gudh hono*m* wit oc lykko swa at hans h*er*ra giordhe han wäldoghan ofw*ir* alth sith godz, Joseph war fagh*ir* oc thäkk*ir* oc höfwidzk*ir* vng*ir* ma*n*, Thy fik putifars hust*ru* oloflikin kärlek til han, oc saghdhe ioseph thu skalt göra som iak thik bidh*ir* sofwa när mik oc fölghia mi*n*om wilia Joseph swar*adhe* Min h*er*ra thror mik alstingx wel oc hafw*ir* mik alt sith godz befelt Then othroskap wil iak ekke moth hono*m* göra, oc synda moth mino*m* gudh, Th*er* äpt*ir* hafdhe ioseph eentidh nokot at ända j

sinna frw kamara, oc hon war th*e*r eensame*n* inne, Hon grep han j klädhin til halz oc saghdhe, Joseph thu skalt nu göra min wilia, Tha han thz hördhe kastadhe ha*n* aff sik klädhit oc rymde borth aff husith fran he*n*ne, Tha hon sagh sik wara forsmadha ropadhe hon til sinna q*w*innor oc swena sighiande at ioseph wilde hona ske*m*ma, Hon kärdhe oc thz for sinom hosbonda tha han kom hem, Oc mz ioseps klädhe feste hon sina ske*m*melika lygn, He*r*ran throdhe henna ordhum oc bödh sino*m* thiänaro*m* kasta iosep j konugxsins torn mz androm fangom, Thz tholde iosep for renleksins skuld Än war h*er*ra forglömde han ey häld*ir* th*e*r än annarstadz vtan insände j torngömarans hiärta at han skulde lata ioseph olästan j torneno ganga och wakta mz hono*m* andra fanga Nokot th*e*r äpt*ir* skedhe at konu*n*g pharao lät sin skänkiara oc bakara j tornit läggia oc ioseph tok them til wara, Ena nat sagho the twe hwar th*e*ra sin dröm aff hwilko the waro bedröfdhe Joseph spordhe hwi the waro bedröfdhe the swar*adho*. wi hafwo*m* hwar wara seet sin dröm, oc hafwo*m* engin som oss kan them wththydha, Joseph badh thöm sighia sik th*e*ra dröma, Tha saghdhe skänkiaren Mik thykte som iak eeth winträ saa, aff hulko vthwexte thre blomstrande wiinq*w*ista bärande winbära klasa mona fruct oc iak hult mins h*er*ra drykke kar th*e*r vnd*ir* thrykkiande moste*n* aff bäromen th*e*r vth j, oc bar mino*m* 251
h*er*ra drikka, Tha saghdhe ioseph Thin dröm hafw*ir* ath thydha, at äpt*ir* thre dagha lat*ir*

konu*n*gin thik h*er* wth taka, ok antwardhar thik at*ir* thit ämbite görande thik swa waldoghan som thu wast förra Thy bidh*ir* iak thik tha thz skeer minz oppa mik, Th*er* äpt*ir* saghdhe bakarin swa sin dröm, Mik thykte som iak bare thre brödhkorgha a mino hofdhe, oc fughlane komo flyghande oc toko bort brödhit, Josep swar*adhe* thz hafw*ir* swa mykyt thydha at äpt*ir* thre dagha lat*ir* konugin thik hängia j een galgha, oc fughlane skulu splita oc äta thit köth, Äpt*ir* thre dagha skedhe them badhu*m* som han hafdhe sakt Tha skenkin kom til wälis j gen glömde han rasklika ioseps bön, Tw aar th*er* äpt*ir* drömde konu*n*g pharao twa dröma j sömpne, Han läth genstan sina mestara oc spame*n* saman kalla at the skuldo ho*no*m vththydha hans dröma, oc j bland them ffanz engin thz kunde göra, Tha mintis först skänkin oppa ioseph oc berätte sinom h*er*ra huru han hafdhe j torneno ho*no*m oc bakareno*m* radhit th*er*a dröma, Jämsköth bödh konu*n*gin ioseph aff torneno hempta, oc berätte ho*no*m sina dröma sighiande swa, Mik thykte som iak stodh när ene flodh, Th*er* komo vthga*n*gande syu yxkn badhe fete oc faghre aff flodhinne, Oc äpt*ir* them komo syu andre yxkn badhe swltne oc maghre, Oc the swultno oc maghro vp ato gra*n*lika oc fortärdho the feto oc faghra, Jak saa th*er* äpt*ir* syu ax waxa oppa enom halm fagh*ir* oc ful mz korn, Mik syntis oc syu annor ax wisin oc toom oc the vp ato oc fortärdho the syu fullo axin, Tha saghdhe ioseph H*er*ra badhe idhre dröma tekna eeth oc

thz sama The syu feta yxknene, oc the syu
axsin ful mz korn tekna syu fructsamlikin aar
som först skulu koma mz fruct och korn oc alle
gödzko, The syu maghre yxknene oc syu tomo
axsen tekna syu hardh aar som äpte skulu koma
j hulkom enkte korn skal waxa Thy thykk*ir*
mik h*er*ra konu*n*g radhelikit wara at j skipin
een wisan ma*n* oc kloka*n* ofw*ir* landit, oc latin
saman sanka swa mykyt korn j the försto syu
fructsama arin oc göma at j hafwin badhe
sielfwe nogh Oc at hielpa rikeno ofw*ir* syu ara
swlt, Tha konu*n*gen hördhe huru wislika ha*n*
vththydde drömana oc huru ganglikit oc nyt-
likit radh han gaff Saghdhe han til sinna wel-
borna me*n*, Munom wi een anna*n* finna thessins
manzsins lika som fuld*ir* är mz gudhlikom anda, 252
Oc mz forthänkto radhe giordhe han ioseph til
een mektoghan h*er*ra ofw*ir* alt sith land oc rike,
Oc lät föra han j sinom gylta wagn ofw*ir* alt
landit byudhande allo*m* böghia sin knä for ho*no*m
swa som konuge*no*m sielfwo*m* Oc til stadhfestilse
laghdhe han wridhna*n* gulring ofw*ir* hans hals
sighiande ho*no*m Swa som iak är egypto kon-
u*ngir* Swa skal engin j egyptoland röra hand
ell*ir* foot mot thino budhy, Thentidh the fruct-
sa*m*liko aren komo sa*m*pnadhe ioseph alt thz
hwete oc korn han ku*n*de fanga loth byggia
ladhor oc stoor mäktogh hws, oc vpfylte them
mz alzkona korn gömande granlika til oarane*n*
komo Thz skedhe th*er* äpt*ir* at ioseph foor
kring om alt landit mz myklo h*er*skap oc stor*e*
äro, Th*er* war j landeno then mäktoghe h*er*ran

Putifar som hafdhe latit ioseph j tornit kasta, Ha*n* atte ena mykyt ärlika oc sköna dott*ir* oc engin ma*n* matte koma he*n*ne swa när at han granlika hona see finge, Hon heeth assenech hon sat oppa eno högho torn, thz war pryth badhe inna*n* oc vtan mz sölf och gul oc ädhla steno*m*, Hon hafdhe syw iomfr*u*r som he*n*ne daghlika thiänto, Och xviij frome wel wenkte men forwaradho tornit at engin matte th*e*r op koma Hon hafdhe när sik affgudh aff sölf oc gul som hon tilbadh, Joseph sände putifar budh at han wilde til hans koma, aff hwilko ha*n* wardh mykyt gladh*ir*, oc saghdhe thz for*e* sinne dott*ir*, At then som konuge*n* hafdhe swa ärlika vphöght wilde til hans koma, oc spordhe om hon wilde han til hosbonda hafwa, Thz forsmadhe he*n*ne mykyt oc swar*adhe* swa Jak wil een konu*n*gx son til hosbonda taka, oc engin fanga wil iak hafwa, Litit th*e*r äpte ko*m* ioseph fara*n*de oppa konu*n*gxsins forgylta wa*n*gne hafwa*n*de ena gulkrono a sina hofdhe j krono*n*ne stodho xij dyr*e* stena, oc ofw*ir* them skino xij stiärnor aff klarasta gulle, Ha*n* war sielfw*ir* j p*ur*pura kläddi*r*, oc hafdhe ena gulspiro j sinne hand Tha gik putifar mz sinne hust*ru* ho*no*m j moth oc fullo ho*no*m til fota oc vnfingo ha*n* ärlika mz stor*e* wördhni*n*g Sagh iomf*ru*n ofwa*n* aff tornit oc saa han koma j swa stor*e* äro Tha war he*n*ne leth thz hon hafdhe sakt oc fik sino*m* ordhu*m* eet annat lagh oc saghdhe, H*e*r komb*ir* farande sool oc hymil Sannelika ioseph är gudz son thz wiste iak ekke förra Tha ioseph in j husit kom

spordhe han hwa the iomf*ru*n war th*e*r gyno*m* 253
finstrit saa nidh*i*r aff tornit, Putifar swar*adhe*, Thz är min dott*ir*, Hon skyyr ma*n*na vmga*n*go, wil thu at ho*n* skal til thik koma Joseph swar*adhe*, är hon höfwisk oc do*n*dis ma ho*n* wel til mik koma Oc iak wil mz he*n*ne som mz mi*n*ne syst*ir* höfwisklika tala, Tha hon kom til ioseph saghdhe hon helsadh*i*r wari thu oc wälsighnadh*i*r aff them höxta gudh Joseph swar*adhe*, then gudh thik hafw*ir* skapat oc all thing ha*n* welsighne thik, Tha badh putifar sina dott*ir* kyssa ioseph, Ha*n* swar*adhe*, Thz skal hon ekke göra, The iomf*ru* th*e*r dyrkar affgudh skal mik ekke kyssa, For thy iak dyrkar oc hedhrar alzwalgha*n* lifwandis gudh Tha iomf*ru*n thz hördhe, wardh hon mykyt syriande, oc saghdhe sik aldre wilia th*e*r äpt*ir* til affgudh bidhia, Oc dröfdhis aff thy at hon hafdhe thz giorth, Tha maltidhin war gör Foor ioseph sin wegh, oc saghdhe sik inna*n* atta dagha wilia thith at*ir* koma, än assenech tok ofw*ir* sik eet swart klädhe, oc inne lykte sik eensampna j sino*m* kamera sörghdhe oc gräth at hon til affgudh hafdhe bidhit och kastadhe vth all afgudhi*n* gyno*m* finstrit Oc j sama punctenо*m* saa ho*n* hymilin ypna*n* oc he*n*ne tedhis een stiärna oc eet lyus swa mykyt skina*n*de at ho*n* aff reddogha ful nidh til iordh*i*nna, Een ängil kom ofw*ir* hona oc saghdhe assenech, ho*n* thighdhe qwar oc thordhe ho*no*m ekke swara, Ha*n* saghdhe a*n*nantidh assenech assenech, Hon swar*adhe* h*e*rra h*e*r är iak, hwa est thu, Engilli*n* swar*adhe* Jak är een förste

ofwir gudz barn stat vp oc hōr min ordh, Hon vplypte sit hofwdh oc sagh ther een man standa Han war allaledh ioseph likir, Hans ānlite war skinande som een sool, Hon wardh forfāradh oc ful nidhir, Ängilin gik til oc lypte hona vp trōstande hona oc saghdhe, Läg aff thiin swarta klādhe, oc fōr thik j thin besto, Hon giordhe genstan som han badh, tha saghdhe āngillin, glādh thik assenech thy at thit nampn ār scrifwit j hymerike j liifsins book, oc for thin angir oc idhrogha est thu nw wordhin thes āwinnelika konugxsins dottir, oc thu skalt wardha ioseps brudh Assenech swaradhe Är thz swa at iak hafwir funnit nadh for gudhy oc thinom öghom, tha sit a minne säng iak wil redha thik bordh Ängillin swaradhe gōr thz rasklika Hon gik snarlika oc hānte wiin oc brödh oc satte for han, Engillin saghdhe hempt mik nokot aff honagh Tha dröfdhis hon mykyt aff thy at hon enkte hafdhe Ängillin saghdhe gak j källaren ther findir thu honagh bār thz hith Hon gik
254 genstan aff stadh thiit āngillin badh oc kom j geen oc saghdhe, Herra her ār honaghit som thu mik äpte sände Ängillin saghdhe Seel est thu assenech for thz at thu hafwir affgudhin oc thera dyrk forlatit, oc thror nu oppa alzwaloghan lifwandis gudz son Säle äro alle the som koma til gudh mz thino āptedōmō mz idhrogha oc sannom angir the skulu alle äta aff thesso honagh, thz hafwa the bii giort j paradiis āro aff them ädhla rosum som ther waxa, Aff thy äta alle gudz ängla, oc hwa aff thy ātir han

skal aldri döö Tha aat ängilli*n* een deel th*er* aff, oc een deel stak ha*n* j hä*n*na mu*n*, oc gaff he*n*ne siin welsighnilse, Assenech taladhe Jak bidh*ir* thik kär*e* h*er*ra at thu oc wili mina iomf*ru*r welsighna, Ha*n* lät them koma oc saghdhe, Alz mektogh*ir* gudh ha*n* lati oc gifwi ofw*ir* idh*ir* sina welsighna*n*, th*er* mz gingo the at*ir* vth, Tha badh ängillin assenech bära bort bordhit hon giordhe swa, Oc tha hon kom at*ir* war ängilli*n* borto, Th*er* äpt*ir* kom budh ku*n*görande at ioseph kom, Tha satte assenech sik til thz besta oc fägh*ir*sta hon kunde, oc vnfik han lioflika sighiande ho*no*m hwat ho*n* hafdhe seet oc hört, oc mz he*n*ne war giort, Th*er* äpt*ir* foor ioseph til konu*n*g pharao oc beddis loff at han matte assenech taka sik til hust*ru* thz vnte konugin alstingx gerna oc giordhe eet stoort riikt erlikit hoff wel atta dagha oc gaff them badhi*n* sama*n* ¶ Th*er* äpt*ir* tha the syu arin komo wardh swa mykу*n* hu*ngir* oc swlt at all w*er*ldin tholde nödh, Oc j egypto land fanz ey födha, Ald*ir* almoghin öpir til konuge*n* bedha*n*dis hielp aff ho*no*m, Än han wisar them alla til ioseph, Tha lät*ir* ioseph vp sina ladhur oc säl först inlensko*m* ma*n*nom, Oc sidha*n* allo*m* som komo aff andro*m* lando*m*, Hans fadh*ir* iacob fik thz spöria at hwete oc alzkona korn är falt j egypto lande Thy sände han thiit tio sina syny at köpa them th*e*ra fordhan oc födho, Oc the*n* ynkxsta sone*n* behult han när sik hema, han heth beniamin, Ha*n* war ioseps sambrodh*ir* thy at rachel war bäggias th*e*ra modh*ir*, the andro waro ioseps brödh*ir*

a fadh*i*rs wegna oc ey a modhirs, Naar the komo j egypto land spordho the hwar kornit war falt, The wordho wiste til ioseph mz flerom androm Tha the komo til ha*n*s fullo the a knä for ho*no*m oc badho ha*n* ödhmyuklika sälia sik nokot korn, Joseph sagh sina brödh*i*r oc kände them fulgörla, än the kändo til hans enkte Joseph spordhe hwadha*n* the waro, oc the saghdho sik wara aff canaan land thiit ko*m*pne at köpa sik födho, Tha taladhe ioseph hardhelika til th*e*ra oc saghdhe, h*e*r skylis nokot a*n*nat vnd*ir* J ärin speyara oc wilin landit forradha, The swar*adhe*
255 kär*e* h*er*ra thz ärom wi ekke, wi ärom alle eens manz sönir oc hafwo*m* än een wan ynxsta brodh*i*r hema när war*um* fadh*i*r, Joseph saghdhe Jak skal pröfwa om j ärin sa*n*ninda men ell*i*r forradhara J skulin aldre hädha*n* koma för än idhar yngxste brodh*i*r komb*ir* hiit, oc läth them genstan j fängilse läggia, Thridhia daghin äpte läth han them at*ir* for sik koma oc taladhe til them oc saghdhe swa een idhra wil iak h*e*r j fängilsom halda, oc the andra lofwar iak hem fara mz the födho j hafwin köpt, oc komin swa at*ir* medh idhro*m* yngxsta brodh*i*r, Oc läth genstan j th*e*ra asyn binda th*e*ra brodh*i*r symeon Tha wrdho the mykyt sörghiande oc bedröfdhe, ey witande at ioseph forstodh th*e*ra maal, taladho the mellan siin sighiande the*n*na dröfwilse oc genw*er*dho hafwo*m* wi wel forskuldat tha wi syndadhu*m* mot war*um* brodh*i*r ioseph, Han beddis nadh aff oss j sinne nödh, oc wi wildom han ekke höra, Tha saghdhe th*e*ra älzsta brodh*i*r

ruben wäl witin j thz alle at iak idh*ir* affrädh oc forbödh syndelika göra moth ho*no*m oc j wilden ekke tha lydha mino radhe thy letar nu gudz heind äpt*ir* hans blodhe Eengin th*e*ra went*ir* ath ioseph th*e*ra maal forstaar For thy han taladhe all siin ordh mz tolk til th*e*ra Sidhan bödh ioseph sino*m* sweno*m* fylla allas th*e*ra säkkia mz hwete, oc läggia hemelika hwars th*e*ra sölfw*ir* öfwarst j hwetit j hwars th*e*ra säk, Thiänarane giordho som them war budhit, The toko th*e*ra säkkia, oc mz orlofwe foro hem ku*n*görande th*e*ra fadh*ir* hwat them war widh*ir*farit, Tha the vthgutu aff säkkiome*n* hwetit Fan hwar th*e*ra sit sölfw*ir* at*ir* han hafdhe vthgifwit vndradho mykyt huru thz war til komit oc rädos at thz war mz swikom giort, at ma*n* wilde them thyufnadh wita, Jacob talar til th*e*ra Barnlösan hafwin j mik giorth Joseph är mik borto, symeon är j fängilso*m* j egipto oc beniamin wilin j bort föra som eensamin lifw*ir* äpt*ir* rachel, Komb*ir* ho*no*m nokor genwärdha til tha sändin j mit hwita gambla hofwdh mz mere sorgh til hälfwitis Nu sidhan thz war alt vpnöth som the hafdho köpt, badh fadhrin them än eentidh fara til egyptum oc köpa them th*e*ra födho, The swara at the thora thz engalund göra, vtan at beniamin magh them fölghia, Fadhrin hafdhe han mykyt käran oc wilde han ekke fran sik skilia, Tho vm sidhe faar han vth sin yngxsta son oc sigh*ir* til th*e*ra Mädhan swa stoor liiffs nödh är j wanu*m* fförin han mz idh*ir* oc hafwi*n* idhan wilia Oc badh innelika at alzwalogh*ir*

gudh skulde han bewara, Tha the komo at*ir* til
ioseph fullo the ho*no*m til fota, oc ioseph hels-
256 adhe them winlika oc spordhe än idh*ir* gamble
fadh*ir* helbryghdho är som j saghdhin mik aff.
The swar*adhe* honom ia helbryghdho är idhar
thiänisto man war gamble fadh*ir*, oc böghdho
sik än nidh*ir* til iordh for ho*no*m, Tha kast-
adhe han siin öghon oppa sin samborna brodh*ir*
beniamin, oc talar til th*e*ra, är thenne idhar
yngxte brodh*ir* som j hafwin mik aff sakt The
saghdho ia, Tha taladhe ioseph widh sik sielf-
wan, gudh miskunde sik ofw*ir* thik mit kära
barn oc gifwi thik sina nadh, oc wände sik
snarlika vm, oc gik vth aff huseno j een lön-
likan stadh oc gräth mykyt sara, Th*e*r äpt*ir* kom
han at*ir* in oc lät redha bordh oc satte sina
brödh*ir* til bordz, then älzsta först oc sidha*n*
then andra hwa*n* äpt*ir* sinom ald*ir*, The vndr-
adho mykyt huru han th*e*ra ald*ir* swa görla
wiste Mädhan the ato oc drukko oc pläghadho
sik wel badh ioseph sina thiänara mz hwete
fylla th*e*ra säkkia oc stinga th*e*ra sölfw*ir* mz
hweteno j hwars th*e*ra säk, oc j thes yngxta
brodh*ir*sins säk badh han stinga sin silfnap, Om
morghonin arla toko the sina säkkia oc foro
th*e*ra wägh, Än ioseph sände äpt*ir* them sin
foghota oc lät them hindra oc at*ir*föra for thyuf-
wa, oc sigh*ir* j hafwin w*er*sta oc fulasta *ger*nin*g*
giorth J hafwin stolit mins h*er*ra silf nap, The
swar*adho*, godhe h*er*ra hwi tala thu swa at wi
h*er*rans thiänisto män skuldom swa ila göra, aff
hans silfnap witom wi enkte wardh*ir* han fu*n*nen

mz nokrom wara, han skal sith liiff mista, oc alle the äptir lifwa skulu äw*er*dhelika blifwa h*er*rans thräla, Tha ranzsakadhe foghoten th*e*ra säkkia oc fan silfnappin j thes yngxsta brodh*i*rsins säk, Tha wrdho the brödh*i*r swa ila widh*i*r at the slitu th*e*ra klädhe j harme, The fördhos at*i*r til ioseph oc fullo a knä for han oc beddos nadhe, Joseph sigh*i*r til th*e*ra, Hwi wildin j mote gudhy oc mik swa ila göra, Judas th*e*ra brodh*i*r swar*adhe* Hwat skulu*m* wi arme män h*e*r til göra ell*i*r swara, ell*i*r hwat räth maghu*m* wi for oss byudha, gudh sielfw*i*r plaghar oss for wara gambla synd*i*r Min h*er*ra wi ärom alle idhre thräla badhe wi oc swa han so*m* silffkarit är medhir funnit, Joseph swar*adhe* Fiärran wari then domin fran mik at obrutlike gelde mz brutliko*m*, then som mit silfkar stal, han skal wara min thräl, oc j farin j fridhi som ärin oskyloghe hem til idhan fadh*i*r, Judas sigh*i*r til ioseph, Komom wi hem til wan fadh*i*r, oc seer han ey smaswenin wara mz oss tha dör han aff harme, Thy at hans liff oc helsa haldir sik widh swensins liiff, oc tha äro*m* wi alle brödh*i*r skyldoghe at swara gudhy for fadh*i*rs dödh Min h*er*ra iak skal wara idh*i*r threl for swenin thy at iak tok 257 han a mina lofwan, oc gaff iak vth mina twa syny for han, oc mik sielfwä*n* skyldoghan fadh*i*rs dödha Min h*er*ra lat mik held*i*r wara threl än fadh*i*rs bana, Oc lat swenin lidhughan fara hem til sin fadh*i*r mz andro*m* sino*m* brödhrom, Thy at ey git*i*r iak ellas tholt widh*i*r the ysäld oc dröfwilse th*e*r ifwi ko*m*bir mino*m* fadh*i*r än han

smaswenin saknar, Oc mun iak tha bära witne mot mik siälfwom j mino sanwiti for*e* gudz dome Oc the stodho alle a knä gräto oc sörghdho ow*ir* alla matto Tha gat ioseph sik vtan grath ey läng*ir* haldit oc warku*n*nar sins fadh*ir*s hierta sorgh oc sinna brödhra reddogha oc dröfwilse aff innarsta hiärta oc byudh*ir* allo*m* vthganga vtan sinom brödhrom Sidhan talar han sielfw*ir* til thera mz grötölike röst oc flytande tarum swa höght at the hördho som vte stodho Mine käro brödh*ir* hafwin enga faro Jak är idh*ir* brodhir Joseph som j saldin Rädhins ekke thz skal idhir enkte skadha at j saldin mik til thessa landa, gudh sände mik for idh*ir* til egypto land idhir til liiff oc helso, Thz war mera giort aff gudz for*e*skipan än aff idhro radhe, Gudh hafw*ir* giort mik pharao konugx radhgifwara, h*er*ra och höfdhinga ofw*ir* alt hans rike, Tw aar äro nu fram lidhin sidhan swlt oc hu*n*g*ir* byriadhis oc än äro fäm aar j geen j hwilkom engen thorff plöghia ellir saa, skyndin idh*ir* hem äpt*ir* mino*m* fadh*ir* oc sighin ho*no*m the*n*na tidhande oc ku*n*görin ho*no*m alla the äro gudh hafw*ir* mik giorth, oc bidhin han til mik koma Sidhan tok han sin sambrodh*ir* beniamin j fa*m*pn kyssande han oc gräto the badhe for glädhy, Th*er* äpt*ir* mint*is* han widh alla sina brödh*ir* oc fälte taar ofw*ir* hwan th*er*a, Sidhan dirfdhos the til at tala mz ho*no*m, The*n*na tidha*n*de spordhos oc komo for pharao konu*n*g at xj ioseps brödh*ir* waro til ha*n*s kompne, Aff hwilko konu*n*gen oc hans h*er*skap mykyt gladdis, oc bödh ioseph gifwa

them godz oc päni*n*ga mz sik hem, oc ärlika waghna, oc bödh at the skuldo hempta th*e*ra fadh*i*r hust*ru*r oc barn oc allan th*e*ra boscap til egipto land Joseph giordhe som konu*n*gen badh, Han gaff hwariom sino*m* brodh*i*r tw par klädhe oc rede them ärlika oc wel aff gardhe Än beniamin gaff ha*n* fäm Swa mang sände han ok sinom fadh*i*r heem, Oc xx asna ladhna mz hwete oc alzskona gafwo*m* han gaff them loff at föra sino*m* fadh*i*r fäghins tidhande oc föra han til egiptum mz alle th*e*ra släkt som för är sakt, oc äpt*i*r konu*n*gxsins budh gaff ioseph them eeth 258 eyghit land th*e*r the skuldo ensampne boo Nu är witande tha iacob mz sinom sunom oc suna konom oc barno*m* komo til egyptum waro the at tali syu oc sextighy än mz ioseph oc hans twa synir som for*e* waro j egypto, waro the alle fäghdhar brödh*i*r oc brödhra barn lxx folk Oc tha moyses ledde th*e*ra släkt vth aff egypto land, waro the siex hundradha thusand fäm hu*n*drat oc fämtighy men vtan q*wi*nnor oc barn Swa hafw*i*r ioseph nutith at ha*n* hafdhe ree*n*t lifw*i*rne oc wilde ey skörlika lifwa, Thy vphöghdhe gudh han oc giordhe swa stoor thing mz ho*no*m, Thy min käre win tagh äptedöme aff ho*no*m, oc haff ey sköra tha*n*ka ey sköör ordh, oc ey sköra *ger*ni*n*ga, Thu skalt ey til skörhet radh ell*i*r fulbordh gifwa, oppa thz at gudh skuly thik j sino äwinneliko rike vphöghia

Min käre win thu skalt ey skörlika lifwa thz är gudz budh, wilt thu hafwa reent lifw*i*rne tha skalt thu thik mz fulo*m* q*wi*nno*m* enkte

bewara, thu skalt enga onda qwinno lata ofwir thik radha, Thinna dande hustru radh skalt thu gerna höra oc hona skalt thu älska, Thu skalt wara manlikin oc ey qwinzlikin at thu latir ena fula hudh ofwir thik radha, gör thu thz iak haldir thik for een dara

Man findir j scriptinne aff enom konung han hafdhe ena amio hon war honom swa mäktogh wordhin at han enkte giordhe vtan thz hon wilde, Hon satte sik när honom oc slogh han först widh eeth kynben oc swa widh annat, Alt sath han ok gränniadhe aath som eeth swidhit getz hufwdh, naar hon war wredh tha war han dröfdhir, Naar hon war blidh war han gladhir swa hafdhe hon han forwnnit oc giort han til een gek oc dara, Thy skalt thu thik for ondum qwinnom wakta the fordarfwa thik badhe til wit oc fräghdh om thu fölghe thera wilia

Thz war een konung heth sardonopolis, qwinnor hafdho han swa wilt och forwänt at han sith rike antwardhadhe sinom marskalk, oc sielfwir bleff han j sino pallacio innelästir mz qwinnom badhe dagh oc nath at engin annar matte in til hans koma, Hwat han astundadhe gaffs honom ther, Thetta waradhe langan tyma, Han aat mz qwinnom, Han soff när them, Han sömadhe oc sänkte mz them oc giordhe mz them alla thera syslo, Swa hafdho the giorth han til een dara Vm sidhe tok thz hans herrom oc förstom j rikeno mykyt forthryta oc wildo sik een annan

konu*n*g wälia, The stormadho til hans palacium
oc wildo thet winna, Tha konugin thz sagh 259
stikkadhe han sielfw*ir* inna*n* til eld oppa oc mz
allo*m* q*wi*nnomen brände han sik inne

Hör nu th*et*ta här aff konu*n*g salomon

Min käre win thu skalt oc thz wita at q*wi*nnor giordho then wisa konu*n*g salomon til een dara, han war then visaste konu*n*g th*e*r wärldin hafdhe Swa läs ma*n* aff j sc*ri*ptinne Salomon war kon*ung* dauidz son oc ha*n*s modh*ir* heth bärsabe Thentidh dauidh war swa gamal at han aff nat*ur*liko*m* hita kunde sik ekke w*er*ma, Hafdhe han när sik ena sköna iomf*ru* heth abysaagh sunamitis hon thäktis ho*no*m oc soff när ho*no*m oppa thz ha*n* skulde aff he*n*ne hafwa w*er*ma Oc bleff tho ospiellat oc reen io*m*f*ru*, Dauid hafdhe een son het adonias, han wilde för än fadhrin war dödh*ir* konugx rikit vnd*ir* sik winna oc giordhe eeth stoort gestabudh, Thiit komo alle the ho*no*m vnto got oc waldo ha*n* til kon*ung*. Th*et*ta vnd*ir*stodh bärsabe oc gik til kon*ung* dauid oc sagdhe h*er*ra thu hafw*ir* sworit mik thz at min son salomon skulde konu*n*g*ir* äpt*ir* thik wardha Nu hafw*ir* adonias een storan sampnadh giort oc the hafwa han til konu*n*g walt, Tha taladhe dauid til p*ro*pheta*n* nathan oc til höxsta p*re*stin sadoch Takin salomon oc sätin han oppa min mula Oc förin han kring om allan stadhin Oc wighin han til konu*n*g

som dauid haf*wir* sielf*wir* walt Th*er* aff gladdis folkit, ropadho oc su*n*go oc blāste basuno*m*, Thentidh the tidha*n*din komo thiit glādhin stodh flydhe hwar sin wāgh oc th*e*ra wal the giordho wardh til enkte Salomon wardh wāldogh*ir* kon*ungir* a sino tionda are Oc hans fadh*ir* bleff dōdhir Th*er* āpt*ir* sānde adonias bersabe til konu*n*g salomon oc lāt bidhia om iomfr*u*na abisagh sunamitis bersabe saghdhe, iak bidh*ir* thik son at thu giff adonias the iomfr*u*na, Ha*n* swar*adhe* Modh*ir* bidhin swa g*er*na om alt rikit J witin wāl at hon ār een wārdhogh drotni*n*g han ware oc g*er*na konu*n*g om han finge iomfr*u*na huru skulle mik tha gaa, Han haf*wir* bidhit ena bōn th*er* gaar a hans liiff Oc sānde gensta*n* bort oc lāt ha*n* drāpa Th*er* āpt*ir* tok konu*n*g salomon sik til hust*ru* konu*n*gxsins dott*ir* aff egypto Oc a sino āllopta are afladhe han barn mz he*n*ne, Arla byriadhe han skōrt lif*wir*ne oc seent lāt ha*n* th*er* aff Th*er* āpt*ir* foor han til gabaon fōra*n*de thiit sit off*ir* Oc war h*er*ra oppe*n*baradhe sik ho*no*m th*er* sighia*n*de, bedz ena bōn ā hwat thu wilt, Hona wil iak thik weta Salomon saghdhe H*er*ra iak ār eeth barn oc haf*wir* stoor thing for*e*standa oc mykyt folk at radha, giff mik wiisdom at iak matte alt wāl ku*n*na styra, War h*er*ra swar*adhe* Thin bōn thākkis mik wel Thu haf*wir* ey bidhit som andre plāgha om rike-
260 doma och la*n*kt liiff oc hemd of*wir* thina fianda Thy wil iak gifwa thik swa stora*n* wiisdo*m* at engi*n* mā*n*niskia skal wara thiin like, Th*er* til wil iak gifwa thik rikedoma oc āro som thu

äkke bedhis swa fulstupplika at alle skulu thz vndra, Än tho skalt thu io likowel min budhordh halda, Salomon kom heem thakkadhe gudhy for sina nadh oc gawo, Ther äptir kommo twa qwinnor oc baro for han eth barn, The ena saghdhe, Herra thenna qwinnan oc iak warum badha eensampna i eno huse, Om nattena lagh hon sit barn j hel oc mädhan iak soff stal hon bort mit lifwande barn, oc laghdhe sit dödha barn j sama stadhin The andra qwinnan swaradhe oc saghdhe thu lyughir, Thetta barnit är mit oc ekke thit, The kifwadho oc thrätto ther om länge, Tha war än konung salomon eet barn, The wise herra j rikeno sato ther om kring oc wildo see oc höra hwat rät han wilde ther om gifwa Konugin saghdhe häntin mik hiit eet swärdh, Tha swärdhit kom saghdhe han Thenna qwinnan sighir at barnit är hänna, The andra sighir thz wara sit, Huggin barnit mit sundir j twa dela, oc fan halfft hwario thera, Tha byriadho the wiso herrane til at lee oc huldo thz for gaman, Tha saghdhe barnsins rätta modhir mykyt bedröffdh bewisande ofwir barnit sit modhirlika hiärta O käre herra lät barnit lifwa iak wil thz gerna vmbära ther til at thz mughe sit liiff behalda, The andra swaradhe ney man skal thz skipta ey skal hon thz hafwa, ey wil oc iak thz behalda, Tha saghdhe konungin ffaan the qwinnonne barnit som thz wil lata lifwa hon är barnsins rätta modhir oc enga ledh the andra, Tha the wiso herrane thetta hördho som förra at honom logho, The byriadho han frykta tha oc

lowa thy the sagho gudhlikan wisdom j honom wara, Konung salomon wäxte oc threfs ä meer oc meer j dyghdhom oc rikedomum j äro oc wald ofwir alla konunga, Oc andre konunga fördho honom rika hafwor gul oc sölfwir j smidhe oc androm dyrom hafwom, Han owir gik j wisdom alla the wisasta konunga ther w .ldin hafdhe Salomon bescreff natur oc skipilse aff alla handa thrä, aff allom yrtom oc krydom aff allom dyurom oc fughlom, Han screff oc thz man matte diäflana mz beswäria, Han hafdhe innelukt j eno glas kar manga diäfla Oc äptir hans dödh komo män oc slogho karit sundir thänkiande finna ther mykyt gul oc wordho diäflane swa lösö Konung salomon loth byggia templum domini Thz är wars herra mönstir j iherusalem Oc manga andra stora gerniga, Konung yrian aff cyro lät hugga alt tymbrit j sino rike oc sände thz nidhir til iherusalem, Ther fore sände konung salomon honom atir hwart aar mz skip xx thusanda mattor
261 hwete xx thusanda tunnor olio oc xx thusand fat wiin, Han sände thith xxx thusand som tymbrit skuldo hugga, Oc konung yrian fik honom än ther til aff sino folke, Thetta folkit skipte han j thre dela swa at een delin ärwodhadhe een manadh oc annar delin annan manadhin oc thridhi delin thridhia manadhin Oc sände thöm til eet bärgh heet lybanus Ther huggo the thz skönasta tymbir wara matte, Ther til hafdhe han xviij thusand stenhuggara som stenin brutu Oc tw thusanda mestir men som han reddo oc huggo til ända, J grundwalenom lagdhos myky

store stena, een war wel xx alna at längdinne, x alna j bredinne, oc fäm alna j höghdhinne, Draghara oc ärwodhis män waro wäl lxx thusand, Templum war alt bygt aff hwitom marmorsten, Stenane oc tymbrit redis oc hugx alt vtan stadhin, swa at ey hördhis eeth hamarslagh j stadhenom tha the vpbygdo templum, Templum war sielfft fyraslindot, oc mykyt stoort, Nu ma thu vndra huru the formatte the storo stenana bryta, Ther til fan konung salomon siälfwir ena konst, J hans gaardh war een strutz, oc hafdhe een vnga Salomon tok vngan, oc innelykte han j eet stoort fat aff glaar Thän gamble strudzsin gik alt vtan om kring, oc saa sin vnga oc kunde ekke ath honom koma Han flögh j ödhknit oc hämpte een litin orm Honom thrykte struzsin sundir, oc beströk glasit mz hans blodh, oc genstan rifnadhe glasit oc vngen wart fri Thän ormin märkte salomon granlika oc lät sökia han j ödhkninne, Oc mz honom brutu the hardh bärgh oc stora stena Templum ällir mönstrit war ey hwälft, ey sparrat oc ey thäkt, som wara kyrkior äro thäkta, Ther war öfwarst een slättir botn, ther man matte oppa badhe gaa oc sta Swa äro all thera hws skipat j them landom, The widhir thorfwa ther ey annor thak, thy thz pläghar ther ekke regna ellir snioa, sieldan ellir aldrigh, Mönstrit hafdhe j höghdhinne thyughu alna oc hundradha, ther waro thry rwm hwart thera vp aff andro, Ther nidharsta rumit war gingo balka vth gynom murin fäm fota lange, Ther oppa war giordhir een vmgang, at man matte vtan til gaa alt om kring Samuledh war

giort widh thz andra rumit, oc widh thz thridhia oc skapt som een borgh fastelika bygd, vmgangane kalladhos pinnacula, ther satte diäfwllin wan herra oppa oc badh han nidhir springa, thz skalt thu forsta aff thy andra mönstreno for thy thz första wart fordarfwat alt j grund Sidhan bygddis eeth annat, hwarghin när swa skönt som 262 thz första, J mönstreno war een windelsteen som man gik vp aat, ther waro oc finstir, vtantil thrang oc innantil widh J nidharsta rumeno waro murane klädde mz brädhum aff cedro, fra gulfweno oc vp til balkanna, oc all brädhin j wäggiomen oc a gulfweno waro kläd mz gul oc besat mz dyrom stenom, oc gullit war näghilt mz storum gulnaghlom konstelika giordhum Ther som brädhin oc taflonar samanfõghdhos waro bredha listor, ofwir näghilda aff klart gwl, mykyt behändelika oc mestirlika giordha Oc mit a hwarie taflo stodho beläte vthskorin aff gul Hwa ther ingik sagh enkte annat än gwl oc dyra stena, The andra rumen waro ey alstingx swa kostelik, Thentidh män stenana laghdhe j grundwalin oc murin war ther omata skön een steen, honom kundo mestirmännene enkte rwm til matto finna, Hwar the budhu han til, war han antiggia offlangir ellir offstuntir, Thz forsökto the vpta och kundo honom enginstadh til matto finna, Tha wordho mestirmännene wredhe, oc wroko han bort mz allo, Tha mönstrit war swa när redho, at the skuldo senasta stenin läggia ofwarst j muren j eet hyrne, tha kundo the engin steen finna, som ther war til matto The komo vm sidhe til then

bortkastadha stenin oc mato han, tha war ha*n* th*e*r swa wäl til matto, som han hafdhe th*e*r warit huggin til Oc then stenin sama*n*läste a sik twa wäggia, Thz vndradhe allom oc saghdho thz wara eeth vnd*ir* aff gudhy, Aff thessom stenено*m* är sc*ri*fwat j psaltareno*m* Lapidem quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli, Öfwarst j mureno*m* war een afsätni*n*g som lankt gik ofw*ir* mure*n* th*e*r hängde widh winbära klasa aff klart skinande gul mykyt store oc waro swa hängd, at wädhrit matte bläsa them badhe hiit oc thiit, at*ir* oc fram, Öfwarst a mureno*m* stodho spyuth aff gul vprät swa skarp, at ey een fughil kunde sik th*e*r a säthia, Oc war längdan til at see oppa som een forgylt*ir* skogh*ir*, Kring om mönstrit waro fyra bygni*n*ga bygda som eeth klost*ir*, Mällan mönstrit oc the husin war een fagh*ir* släth, Männene hafdho synd*ir*lika eeth hws th*e*r the skuldo bidhia vthi Oc q*w*innonar hafdho s*er*delis th*e*ra hws, Thenna bygniggin war swa mangfald oc vndarlikin, at engin kan th*e*r til fullo aff sc*ri*fwa, Aff them redhzskap som war j mönst*r*eno är lankt at sighia som waro fanur aff gul, Fat oc diska handfat oc lyusa staka, oc rökilsa kar, oppa theem weet iak enkte tal, Th*e*r waro manga handa kostelik thing, som all waro giordh aff gul, Th*et*ta mönst*ir* war bygt oc fulko*m*pnat j syu aar, Tha thz war redho sampnadhe konugen alt sit folk oc wighdhe mönstrit 263 Oc offradhe sielfw*ir* aff sino eyghno xxij thusanda yxkn oc hundradha thusand wädhra, H*err*a oc förste oc almoghin offradho swa manga yxkn

oc wädhra at ther war enkte tal oppa, The glädhy ther war aff sang, aff pypom basunom, oc aff alla handa lekom war obegriplikh Tha ful konung salomon a siin knä, oc badh for allom them ther miskund oc nadh sökto j thy gudz huse, at gudh skulde sik ofwir thöm forbarma, oc forlata them alla thera synde, Han badh oc än om oaar ellir pestilencia ellir nokor annor plagha kome j landit, om the ropadho til gudh j mönstreno at han skulde thöm hiälpa, Tha kom elin aff hymblenom, oc brände offrit som han offradhe oppa altarit, Oc eet sky vpfylte innantil alt mönstrit, Om nattena oppenbaradhe sik war herra honom, oc saghdhe, at han hafdhe hälghat mönstrit oc hört hans bön, ffolkit bleff alt saman j syu dagha mz mykle frögdh oc glädhy, Sidhan gaff konungen thöm orloff, oc hwar foor heem til siin, Ther äptir bygde salomon eet skönt lustelikit hws, thz kalladhis eeth somar hws, Thz stodh mit j enom rosingardh, ther fullir war mz rosum oc lilium, oc mz mangahanda wälluktande blomstir oc yrtom, Thän yrtagardhin war stoor oc bredhir, kringsattir mz ärlikom thräm som een skoghir, oc war swa lustelikin oc ärlikin, at man kan ey til fulz ther aff sighia, Husit war sielfft nidhan til bygt aff kostelikom oc dyrom sten oc ofwan til alt aff ädhla thrä, J nidharsta stenhuseno gömdos yrtir oc ädhla dyyr kryde, alla handa ther man kan thänkia, Thz öfwarsta husit war fult mz wakn, som altidh hängdo redho, Ther waro oc annor syndirlik wapn, ther konugin plägh-adhe hofwera mz, Vtan stadhin war een frombir

lustelikin rosin gardh Thiit plåghadhe konu*n*gin opta fara for tidhkörting skuld langx gyno*m* stadhin, oppa sinom gylta wagn Tha ridhu for ho*no*m ma*n*g hundrat junkara, thz waro alt wthwalda the skönasta oc fåghirsta pilta, th*e*r w*er*ldin ku*n*ne hafwa, Th*e*ra haar waar gwlt oc krusat oc siit til th*e*ra belte, The waro klädde j gul oc bliant oc dyrasta klädhe, the fördho for ho*no*m hans howera wapn tw hu*n*dradho glauor aff gul, Tu hundradha boklara oc thry hundradha skiolla aff skinande gulle, ok waro skapte som halfwe mana, The piltane skinu aff gul oc waro at see til som andre ängla, Äpt*ir* them fölghdhe konu*n*gin a sinom gylta waghne, äpt*ir* ho*no*m nest fölghdho hans h*er*ra oc förste riddara oc swena, Hans howo sinne war mykyt stoort, Han hafdhe xij thusanda hesta när sik daghlika tha han wilde ridha Oc fämtighy thusand hult han a landeno altidh til redho, tha man them widh*ir*thorffte Konu*n*g salomon hafdhe skipt sit rike i tolff 264 föghöti Oc hwar foghote skulle han födha oc spisa een manadh, Th*e*r mz kom arit om kring, Han skulde hwar dagh hafwa xxx mattor myöl til sämblor oc lxx til brödh, Thz som kom til hans kost aff willebradh war enkte tal aff hiort oc hind, älgh oc raa. wilswin hara oc biörna, ak*ir*höns oc föghisana oc aff all the willebradh th*e*r tax badhe a land oc watn Ou*ir* alla the*n*na willebradh skulde han daghlika hafwa x göda yxkn oc xx yxkn aff hiordhinne, Oc th*e*r til hundradha faar Oc ow*ir* alt th*et*ta fördhis än til aff allo*m* landom oc köpstadhum, Än hwat th*e*r

forgiordhis j kryde, j riis oc mandol, j fikon oc rosin, oc j alla handa frukt, Oc j dyro*m* drykkiom aff wiin oc myödh, klarheth oc most, oc aff allo*m* andro*m* kosteliko*m* drykkiom, th*e*r war enkte tal oppa, The q*wi*nnor j ha*n*s gardhe waro, waro mykyt manga, Han hafdhe eena stwnd wäl sextighi drotniga, Oc attatighi amior, Th*e*r äpt*i*r komo konu*n*ga oc h*e*rra aff allom landom oc fördho th*e*ra dött*i*r til hono*m* Oc wildo winskap mz ho*no*m binda, Thy finz j sc*ri*ptinne at ha*n* hafdhe syu hundradha kronadha drotni*n*ga, Oc thry hundrat amior, Tho sigh*i*r iosephus, at drotnigana waro lxx, Än fatabwrs möör oc thiänista pikor war enkte tal Thessa q*wi*nnor waro hedhna oc giordho thän wisa konu*n*g salomon til een dara, at ha*n* aff ga*m*blom ald*i*r ofw*i*r gaff gudh oc badh til affgudh, oc lät byggia them q*wi*nnome*n* afgudha mönst*i*r oc affgudh som the skuldo bidhia til Thy min kär*e* son fly q*wi*nnor oc thera hemelika vmga*n*go, wilt thu them ofmykyt höra the göra thik til een dara Somlika bök*i*r halda at salomon fik ang*i*r oc idhrogha i sinom yt*i*rsta ända ¶ Nu hafw*i*r thu nokot litit hört aff konu*n*g salomons storo äro oc rikedoma, J hans daghu*m* war swa mykyt gull j iherusalem at silfw*i*r räknadhis for inkte, The hafdho sölfw*i*r som stena, Th*e*r aff giordhe folkit sina diska, stola oc bänkia vta*n* for th*e*ra husom, Konu*n*gin hafdhe vthga*n*gande skip, The sighildo til offir oc hänto gul oc sölfw*i*r oc ädhla thrä oc dyra stena, filsben fughla och dywr oc alt thz siälsynt war fördho the til iherusalem, The ärlika drotnigen af saba

th*e*r kalladhis Nicaula, som beropat war for the wisasta q*wi*nno th*e*r nokor stadz war, hördhe mykyt sighia aff konu*n*g salomons wisdom, rikedom oc äro, Hon foor til iherusalem mz myklo fölghe ärlika oc rikelika hafwande mz sik ma*n*ga vlwalda som baro gul ädhla kryde oc dyra stena, Hon kom for konu*n*gin oc han vnfik hona mz stor*um* hedh*i*r oc äro Hon begawadhe konu*n*gin mz hundradha pund gul mz dyro*m* steno*m* oc ärlikom krydom Än konu*n*g salomon gaff he*n*ne mykyt meer at*i*r j gen, Hon taladhe mz hono*m* 265
aff wisdom oc snille oc kunde hans wisdom ekke begrunda Oc vndradhe oppa hans wisheth oc snille Kunde hon enkte swara, Tha hon at*i*rkom til sik sielfwa saghdhe hon, Nu thror iak at mik är ekke hälftin sakt, äpt*i*r thy iak hafw*i*r alla redho seet oc hört, Säle äro thine thiänara som thik daghlika thiäna oc thin wisdom see oc höra, Th*e*r äpt*i*r sände konu*n*g salomon hona heem mz myklom hedh*i*r oc äro, J bland al the vndir hon th*e*r sagh j bygni*n*g oc andro Tha vndradhe hon inkte meer, än the klädhe hans thiänara waro mz kläde Naar nokor främadhe h*er*ra ell*i*r geste kom til konugxsins gardh fan han meer än thusanda riddara oc swena swa vndarlika klädda, at hwilkin them saa wiste genst*a*n ok forstodh aff th*e*ra klädhe hwat ämbite hwar th*e*ra hafdhe Oc war ey widh*i*rthorfft at spöria,

Människia märk thz iak thik sägh*i*r, war*e* thz swa at alle the*n*na w*er*ldinna rikedoma oc ära, frögdh oc glädhy war*e* thusa*n*da sinno*m* störra än hon är for hwaria the stiärno j hymbleno*m*

är, For*e* hwan then drupa j hafwino är oc for hwart thz sandkorn j iordhrike är, Oc skulle een mä*n*niskia hafwa the frögdh oc glädhi til doma dagh thz ware stoor glädhy, Än kunde hon ey liknas widh the minsto glädhy th*e*r een dagh är j hymyrike Min käre win wilt thu hafwa renfärdhokt lifw*ir*ne tha ma thu koma til äwinnelika hymerikis frögdh oc glädhy, Thu mat oc mz eno*m* skörom thanka om thu stadhfest*ir* han mz thino*m* wilia hymerikis glädhy fortapa Oc äwinnelika häluitis pyno forthiäna

Nu sigh*ir* thu wanlika swa Huru kan iak mz mino*m* thanka dödhölika synd göra, hafw*ir* iak wilia at dräpa een man oc iak gör thz ekke iak thorff for ha*n* hwarte bät*ra* ell*ir* böta, Hafw*ir* iak wilia skörlika lifwa oc iak gör thz ekke huru hafw*ir* iak th*e*r mz giort dödhelika synd Th*er* wil iak swara thik nokot til, Thz skedhe j mino*m* tyma j eno*m* stadh het*ir* räfla at thyughu ko*m*pana slogho sik til sama*n* oc foro til siös oc wildo röwa, thz spordhis, Oc folkit foor äpt*ir* them Oc the wordho g*ri*pne oc at*ir*fördhe, för än the nokon man röfwadho, oc wordho alle halshugne for th*e*ra onda wilia, Hwa kan thz bewisa at the misto th*e*ra liiff til orätta mädha*n* the wordho j thöm onda wiliano*m* gripne Swa sigh*ir* iak thik hafw*ir* thu wilia at dräpa een man oc döör thu j them wiliano*m*, thu komb*ir* alregh for gudz änlite Min kär*e* win iak wil än sighia thik eeth annat mykyt farlikit, Hafw*ir* thu een sköran thanka j hwilkom thu dwäls oc thit hiärta lustas

j honom, Än tho thu wilde nödhogh göra thz thu thänk*ir*, For the lusten thu hafw*ir* a skör- 266
hetinna weg*na* oc staar ekke a moth tholkom tha*n*kom, Thän thankin är for gudhy dödhölik synd Slike thanka skulu thik misthäkkias oc thu skalt thöm fran thik köra, Th*et*ta skalt thu oc vnd*ir*sta aff androm thanko*m* j swa matto, hafw*ir* thu owilia ell*ir* ogönst til noko*n* oc wille tho ey siälfw*ir* göra ho*no*m nokot ont, än thot at han laghe for thik bu*n*din, hafdhe thu thän thanka*n* om än a*n*nar giordhe ho*no*m nokot ont och thz ware thik liofft oc vnte ho*no*m thz wel, thän tha*n*kin är dödhölik synd, om än han thik ekke misthäkkis Thu wilde oc nödhogh*ir* stiäla hans godz aff ho*no*m ell*ir* röwa, Tho staar thit hiärta til hans swa, om än nokor a*n*nar stale hans godz ell*ir* röwadhe, ell*ir* miste han thz j sio äll*ir* brand thz thykte thik wara wel thz är dödhölik synd, oc staar thu tholkom tha*n*kom ekke amot, Swa är thz om sköra thanka, om thu gifw*ir* thik siälfwiliandis til at lustas j them Än tho at thu wil ey skörlika lifwa

Nu sigh*ir* thu swa kär*e* fadh*ir* j ärin alt off hardh*ir* sc*r*iptare, j räknin syndena mykyt stora, Är thz swa stoor synd som j säghin, hwi göra thz p*re*ste som thz j bokomen läsa, ware thz synd the giordho thz enga lund Min käre son, een godh*ir* p*re*st*ir* wilde nödhogh*ir* for alla w*er*ldena skörheth bedrifwa, Än naar p*re*st*ir* mu*n*k*ir* ell*ir* nu*n*na byria at wardha onde, tha wardha the j syndome*n* lekfolkeno w*er*re görande the syndh

een lekman nödhoghir giordhe, Waar h*err*a tedhe Jeremie propheta ena bewisni*n*g oc saghdhe hwat är thz thu seer jheremia, Han swar*adhe* H*err*a iak seer j mönst*r*eno staa twa korgha mz fikom J them ena äro godh fikon oc alstingx godh, J them andra äro fwl fiko*n* alstingx ond Swa är thz mz p*re*stom oc begifno folke, Hwar the äro godh th*e*r äro the mykyt godh, Äro the ond tha äro the alstingx ond

EEn mu*n*k*ir* lop vth aff klost*ir*, ow*ir*gifwande sin ordon wardh een röwar*e* oc fwl mordhar*e*, Han kom j een skogh th*e*r andre röwara waro, oc wart th*e*ra ko*m*pa*n* mykyt w*er*re än the waro alle, The pläghadho röwa godzsit oc lata folkit lifwa Än the*n*ne lät engin lifwa th*e*r kom for*e* hans hand, Han myrdhe then ena mz them andra, Ho*no*m war ey mera for*e* at myrdha ena mä*n*niskio än dräpa ena flughu, Thz kom om sidhe at han skulde taka lön for*e* sina g*er*ni*n*ga, Han wardh gripin oc dömdir til dödh, Tha kändis han oc saghdhe Jak hafw*ir* warit mu*n*kir oc th*e*r äpt*ir* röwar*e* Oc iak gladdis th*e*r aff at iak thordhe
267 myrdha folk oc ekke the andre Oc naar iak skar nokre mä*n*niskio strupan sund*ir* oc thz harkladhe j hänna halse, thz lyudhit war mik mykyt sötare än nokor harpo lek*ir*

Een spyrilse aff renfärdhogho lifwärne

Min käre fadh*ir* iak wilde *ger*na re*n*f*er*dhelika lifwa, än min man är swa ond*ir* han wil mik thz ekke städhia, hälgha tima oc and*ra* tima är

ho*no*m alt eens, hwat skal iak th*er* til göra, Th*er* swarar iak thik swa til, Thin äkta ma*n* oc tw j ärin badhe een lykame J them ärandu*m* ma thu enkte göra vta*n* thz ha*n* wil, Thik bör wara ho*no*m lydhogh j allo*m* tymo*m*, Th*er* mz skalt thu j allo*m* tymo*m* hafwa ena renf*er*dhogha oc rena siel Gör han nokot thz ho*no*m ekke til rätta bör, han faar siin lön th*er* for, Tho skalt thu stu*n*do*m* tha thes är tidh affradha ho*no*m thz Oc bidhia han k*er*lika hafwa thz fordragh, oc fölghia ey kötzsins lusta

Min käre win hafw*ir* thu reent lifw*ir*ne tha wardh*ir* thiin siel gudz mönst*ir* oc thes hälghanz boo, Hwar som engin renlikheth är inne th*er* wil ekke gudh byggia, Wilt thu hafwa rent lifw*ir*ne, thz skalt thu foruerua mz stridh oc ärwodhe Thu skalt stridha mot frestilso*m* oc sta mot skörum thankom oc forwinna them mz fasto, waku oc gudhlikom bönom, oc mz kropsins näpsilsom

Hör eeth miraculum

Thz war een hälagh*ir* ärmete, han hafdhe vpfostrat eet barn j sino*m* cella oc war een pilt*ir*, Tha piltin kom til ara fik han aff skörlifnadh stark frestilse, tha saghdhe hälghe ärmetin, Gak ensamin j skoghin oc fasta th*er* j xl· dagha, oc kom swa til miin at*ir*, tha han hafdhe xx dagha warit ensamin j ödhkninne, kom diäfwllin til hans j q*wi*nno liknilse, oc tok han om halsin oc wilde han kyssa, Än han wrook hona fran sik aff alle makt, Hon saghdhe Hwi wrak*ir* thu mik bort ffran thik,

Jak är thän sköre lusti*n* aff hwilko*m* thu hafw*ir*
frestilsin Jak hafw*ir* ma*n*ga mä*n*niskio komit j
synda fal, swa wilde iak oc thik hafwa giort,
hafdhe thu minom wilia fölght, oc ekke thins
fadh*ir*s radhe, Th*er* mz hwarff diäfwllin bort, oc
han bleff qwar oc thakkadhe gudhy skild*ir* widh
siin frestilse

Een gamal man nicholaus at na*m*pne kom til
sancte anders oc saghdhe, Kär*e* h*er*ra bidh for
mik Jak är nu syutighi ara gamal oc iak forma
ey än forlata skörlifnadh oc staa mot ho*no*m
Tha forbarmadhe sancte anders sik ofw*ir* han
oc badh til gudh oc saghdhe Jak wil aldri bita
brödh för än iak weth at gudh hafw*ir* forbarmat
sik ofw*ir* the*n*na gambla ma*n*nin, Tha han hafdhe
fastat j fäm dagha, hördhe han ena röst aff
hymbleno*m* sighia Anders thiin bön är hördh
Sigh ho*no*m at han skal oc thwinga sin lykama
som thu opta hafw*ir* thwingat thin tha ma ha*n*
hafwa oc behalda reent lifw*ir*ne Sancte anders
p*re*dikadhe for ho*no*m oc lärdhe ho*no*m helsonna
wägh Th*er* äpt*ir* gik nicholaus heem j sit hws
268 oc gaff j gudz hedh*ir* alt thz han atte, Oc j siex
manadha aat han enkte a*n*nat vtan watn oc brödh
Oc antwardhadhe sin anda j gudz händ*ir*, Tha
kom een röst til sanctum andream th*er* han war
stadd*ir* Oc saghdhe for thit ärwodhe oc bön är
nicholaus wordhi*n* min,

¶ Thy mi*n* kär*e* win skalt thu oc nokot thwinga
thin lykama om thu wilt hafwa reent lifwärne

See h*e*r är nu th*et*ta vte oc thz syunda budhordhit byrias nu här märk thy granlika

Thz syunda gudz budhordh thz är swa Människia thu skalt ekke stiäla thz skalt thu först vnd*ir*sta äpt*ir* andelikom rät, Thu skalt enkxsins manz thing göra thik nytta vtan hans wit oc wilia, Nythiar thu thz oc bär thz at*ir* j sama stadhin oc thu wilt at ägharin skal thz ekke wita, tha hafw*ir* thu thz stulit, länar een mä*n*niskia thik eet skip til qwärna oc thu far annarstadz thit som är längra oc wilt ey at the mä*n*niskian skal thz wita, tha hafw*ir* thu stulit Oc j thessom stykkio*m* oc andro*m* sliko*m* äst thu pliktogh*ir* göra mä*n*niskio*n*ne fult for thz thu hafdhe hänna thing, oc brukadhe thik til nytto Gör thu thz äkke oc döör th*e*r mz Thu döör mz orätwisliko afladho godze, Oc än tho at thu gör the mä*n*niskio*n*ne fult, bör thik thz bätra mot gudhy oc taka th*e*r boot fore

Min käre win thän som stiäl är skyldogh*ir*, Thän som lat*ir* stiäla är oc skyldogh*ir* Hwilken th*e*r gifw*ir* fulbordh til mz radh hielp ell*ir* fordha*n* ha*n* är oc skyldogh*ir*, Thesse thri äpt*ir* kyrkio*n*na rät äro pliktoghe thyuftena at*ir*gälda särdelis hwar th*e*ra alt thz han hafdhe th*e*r aff nutit, Tho

likowel skulu the göra th*e*ra both, Then som seer at een thyufwir stiel Oc thigh*i*r th*e*r til oc matte thz wel forstyra sik vtan skadha mz sino*m* ordhu*m*, Han är skyldogh*i*r Thän som seer ath een wil stiäla oc staar th*e*r äkke a moth oc matte thz wel hindra vtan sin skadha han är oc skyldogh*i*r Thän som weet hwar stulit godz är oc oppi*n*barar thz äkke ha*n* är skyldogh*i*r, Thesse thri skulu böta oc äro ey pliktoghe godzit betala Thän som thyuff ell*i*r stulit godz hald*i*r j sino*m* husom han är skyldogh*i*r göra sina boot Än är thz swa at han wil thyufwin wäria oc thyuftena göma oc hindrar at godzit komb*i*r ekke at*i*r til rättan äghanda, Tha är han pliktogh*i*r gozit betala, Oc tho likauel göra sina booth, Hafw*i*r een mä*n*niskia stulit goz witande oc nythiar thz, Tha bör ho*no*m alt thz at*i*rgifwa som han hafw*i*r th*e*r aff nutit Stiäl een man korn oc saar thz, alt thz th*e*r aff komb*i*r bör ho*no*m at*i*rgifwa oc hafwa fortapat alla*n* sin kostnadh ha*n* th*e*r a giordhe Stiel een mä*n*niskia een päni*n*g oc wind*i*r mz ho*no*m hu*n*dradha mark hä*n*ne bör alt saman at*i*rgifwa, Hafw*i*r nokor för stulit eeth thing oc
269 wil thz at*i*rgifwa, är thz vnd*i*r thes wordhit wärra tha skal han skadhan bätra

Nu ma thu spöria om thu mat stulit goodz köpa Min käre win thz ma thu ekke köpa Hwilkin mä*n*niskia th*e*r köp*i*r stulit godz ey witande at thz war stulit, Faar han wita at thz war stulit förra, Ha*n* skal thz gensta*n* at*i*rgifwa oc maa ey sina päni*n*ga som han th*e*r fore gaff j geen

kräfia, Hafdhe han thz j nokro kostwart, ellir forbätrat för än han wita fik at thz war stulit, Thän kostnadh maa han wäl kräfia, Än behalir han godzit längir oc kostwär thz sidhan han fik wita at thz war stulit Thän kostnat ma han ekke kräfia, Ware thz och swa at han thz gerna wilde atir gifwa oc han kome ekke som thz atte, Thz han kostwardhe ther aa matte han atirbedhas, Hafdhe han ther nokra fruct aff fangit för än han fik thz wita, hona matte han behalda, Ware oc thz godzsit werra wordhit för än han fik thz wita, Thän skadhan thorfte han ekke böta, ware thz swa at han thz androm salde för än han fik thz wita, tha thorffte han thz ey betala Än salde han thz sidhan, tha skulde han thz atirgälda, Thz sama bör honom göra om han godzit mistir

Nu spör iak om iak maa stiäla aff minom man thz iak gifwir j gudz nampn ther swaris swa til, hafwir thu nokot eyghit som äkke äghir thin man, Ther aff ma thu gifwa äptir thinom wilia Än aff bäggias idhra maa thu nokot litit gifwa som ey kombir honom til skadha, Oc om thu pröfwar at han ey wredhghadhis ther aff om han thz wiste, Än weest thu for sant at han wil thz engalund städhia tha skalt thu thz ekke göra, Vtan thu saghe alt off stora nödh a thinom iämcristne tha ma thu nokot gifwa vtan hans wilia, Än hwilkin qwinna som throlika hielpir goz forwärua oc winna ma throlika j gudz nampn almosa gifwa mykyt bätir än the ther enkte foruäruar, oc mannin skal alt eensamin besörghia, Gifwir

hustrun almoso oc spör bondin ther äptir tha skal hon wakta som sit liiff at hon ekke for honom lyughir, Hafwir nokor godh qwinna thän man som sit godz fordoblar oc ila fortapar honom ma hon wäl nokot vntläggia til bäggias thera nytto, Hafwir hustrun bonda oc nokor barn som ekke höra honom til, oc han hafwir ey rät til at födha, them barnomen ma hon enkte aff hans gifwa vtan hans wit oc wilia Ey ma oc barnit gifwa aff sinna foräldra goze, oc ey thiänara aff sins herra goze vtan thera wit oc wilia

Nu spör thu aff mik oc sighir swa Ma iak aff enom iudha ellir hedhnunga ellir okrara nokot stiäla oc gifwa j gudz nampn ellir aff enom
270 thyuff ellir röfwara Min käre win thu skalt thz ekke göra, Än hafwir thu thz allo redho giort tha skalt thu gifwa thz j geen them thz hafwa orättelika mist, om thu west them the hafwa ther rät til, Thu mat enga almoso göra aff orätwiso goze

Käre fadhir, än hedhninge haldir een cristin man fangin ma iak han stiäla Min käre son hafwir thu j enom fridh stulit aff enom hedhninga een cristin man som war hans rätte fange thän skal thu ekke j gen gifwa for fara skuld at hedhnugen matte han dräpa, Än thu äst pliktoghir hedhnuganom han betala Nu sighir thu swa huru skal iak thz forsta at han är hans rätte fange, Är thz swa at een hedhnunge halir een cristin man for sit geld, ällir for sin skadha, han är

hans rätte fange, ware thz oc swa, at een cristin man bruti sina thro som han hafdhe enom hedhnunga lofwat, oc wordhe swa gripin, han ware hans rätte fange Min käre win thu skalt halda enom iudha ellir hedhnunga thz thu lofwar honom om thz är ekke mote gudhy, ware een människia fangin j eens hedhnuga hws han matte wäl stiäla thz han ate oc drukke til nödhthorfft, ware een människia j hungirs nödh tha matte han stiäla vtan synd · swa mykyt han ate oc drukke til lifsins berning Och wordhe han ther äptir rikir, tha burdhe hänne thz betala

Käre fadhir maa iak wäl stiäla hedhnunga barn oc lata them koma til cristindom, Min käre son thz ma man wäl göra, badhe j fridh oc vtan fridh Man gör fadhrenom ther mz engin skadha, at man takir hans barn oc latir koma til gudh thz fadhrin wilde lata koma til äwerdhelik fordömilse ¶ Thu skalt oc thz wita at mang människia är föd j them tyma at hon är meer bögböligh til at stiäla än een annor människia Ekke är thz hänne for thy skapat ellir inföt swa at hon iw ändelika skal stiäla, Hon forma wäl the vnardhena mote staa tha hon wil Naar frestilsin kombir at thu seer eet thing som thu wilde gerna taka tha skalt thu staa moot them frestilsom aff alle makt, Oc stridh manlika moot thinom thankom tha faar thu äwinnelika lön aff gudhy

Thz war een hälghir abote Oc heeth senon, han skulde eentidh wandra oc wardh mykyt thröttir,

Han satte sik vnd*ir* eet thrä oc wilde sik hwila ther saa han een ak*ir*, th*er* stodh mykyt skön oc godh fruct oppa at hwilke fruct hono*m* storlika lyste oc thänkte nokot wilia til sinna nödh-
271 thörfft aff hänne taka, Han fik een anna*n* thanka oc thenkte swa, Hwilkin annars manz thing stiel han skal j hälfwite lidha hardha pyno Oc thy för än iak stiäl aff fructinne wil iak forsökia om iak git*ir* lidhit the pyno som th*er* bör fore j hälfwite Han stodh vp oc fördhe sik w sinom klädhu*m*, oc stodh j fäm dagha nakin j starkasta solinna hita, oc brände sik swa ath han eey mera formatte oc saghdhe Jak pr*ö*war nu wäl at iak ey lä*n*gir forma at lidha solinna hita, huru skulle iak tha lidha hälfwitis eeld th*er* aldri tak*ir* ända Thy min käre win tak h*er* aff eeth märke oc stat ma*n*lika moth tha thik koma frestilse om thu wil blifwa' gudz barn som the*nn*e

EEn brodh*ir* j thy klost*r*e th*er* sanctus arsenius war abote vth i pläghadhe opta stiäla, Abotin lärdhe han hemelika oc saghdhe läth aff at stiäla iak wil gifwa thik alt thu widh*ir*thorfft, Han gaff ho*no*m klädhe oc sko oc hwat ho*no*m tharfwadhis, han stal likowel, Tha abotin hafdhe han opta manat oc han läth ey aff thes hällir tha läth abotin drifwa han vth aff klostrit Swa wardha the bort drifne fran hymerikis rike som stiäla thz andro*m* til höre

Thentidh israels folk wnno een stadh som kalladhis iherico forbödh gudh at engi*n* skulde

th*er* stiaͤla ell*ir* nokot aff th*er*a goze taka Tha war j bland them een ma*n* heth achor, Han stal th*er* eeth dyrt kostelikit klaͤdhe oc goͤmde th*er* for*e* wredhghadhis gudh allo folkeno ok anna*n* daghin rykto the for een a*n*nan stadh oc tapadho sighir Tha wildo the wita then th*er* skyldogh*ir* ware oc reet hafdhe gudh til wredhe oc lotadho th*er* om oc lotin fiol oppa achor, Tha spordho the wan h*err*a hwat the skuldo aff ho*no*m goͤra, war h*err*a swar*adhe* oc boͤdh at the skuldo han stenka, the giordho ok swa Thy ma man h*er* aff vnd*ir*standa huru fordoͤmoͤlikit thz aͤr at stiaͤla oc mote gudz budhordh ganga

---

Här börias attonda budhordhit

Min käre fadh*i*r iak bidh*i*r thik for alzwaloagha*n* gudh lära mik, hwilkit är thz attonda gudz budh, Thz attonda gudz budh thz är swa Mä*n*niskia thu skalt ekke falskelika witna, thz skalt thu swa forsta thu skalt alla lygn oc falskheth fly thu skalt wara throhin oc sa*n*färdhogh*i*r oc ey lyughar*e* ell*i*r falsk*i*r witnar*e*. swa som twe onde p*re*ste waro j gamblo laghume*n* hwilke falskelika witnadho mote the dyghdheliko qwinno*n*ne susannam, th*e*r wil iak sighia thik nokot aff

J them stadhe*no*m babilonia bodhe een man heth ioachim hawa*n*de ena ärlika dande q*win*no
272 til hust*ru* heth susanna mykyt dygdhelika oc faghra rädhandis gudh, Joachim war fulkomit rik*ir*, han hafdhe een ärlikin apalla gardh vp sidhis widh siin hws, th*er* waro twe gamble p*re*ste til skipadhe som all käromaal skuldo thz arit dōma oc rätta, Oc hwilke j hordom wordho begripne them skulde ma*n* äpt*ir* laghume*n* stenka Thesse twe p*re*ste vptändos aff susanna fäghrind til skōran lusta astunda*n*dis synda mz he*n*ne, Hon pläghadhe opta gaa j sinom thrägardh sik forlusta, tha waktadho the äpt*ir* at the matto hona j thrägardheno*m* eensa*m*pna finna oc lōnto sik th*er* inne, Hon gik th*er* in som hon

fõrra war wan mz twem sinom thiãnista mõiom oc thãnkte ther engin wara inne oc wilde sik ther twa oc sãnde mõiana badha fran sik ãptir olio oc twaal oc badh them atirlykkia dõrrena at engin skulde mãdhan inkoma, Tha the waro borto sprungo prestene fram til susannam oc saghdho See dõrrin ãr stãngd oc oss seer her engin, wi ãrom mz thik ensampne thy lydh os oc fulkompna wara astundan oc gõr wan wilia, wilt thu thz ekke gõra, Tha wiliom wi witna mote thik at wi hafwom gripit thik mz enom vngom man Susanna byriadhe sukka oc grata oc saghdhe, Drõfwilse ãr mik alla wegna gõr iak thz j wilin thz ãr mik dõdhin, Gõr iak thz ekke tha vntkombir iak ekke idhra forsat oc j witnen aff mik liffwit, tho ãr mik bãtra lifwit mista ãn synda mot gudhy retande han til wredhe oc byriadhe ropa hielp mz hõghe rõst Tha ropadho oc prestene mot hãnne, Folkit j huseno hõrdho ropit oc komo lõpande wiliande see hwat thz hafdhe thydha, prestene saghdho at the hafdho hona gripit mz enom man, Tha blyghdhis folkit oc vndradhe offwir alla matto thy at aldri war hõrdh nokor wanfrãghdh aff hãnne Annan daghin lãt man hona koma for rãttin, hon kom mz barnom frãndom oc winom, sõrghiande oc gratande oc alle the hona kãndo drõfdhis oc sõrghdho oc huldo sik ila at the ãrlika qwinnan war til tholka ysãld komen som een donde qwinna hafdhe warit alla sina dagha Tha gingo the twe prestene fram oc laghdho sina hãndir oppa susanna hofwdh oc sworo ath the hafdho hona j trãgardh-

eno*m* gripit mz eno*m* vngom ma*n*, oc witnadho at the sagho them sama*n* blifwa Oc for thy at han war vng*ir* oc starkare ä̃n the war han them vntsloppin, Folkit throdhe them swa som sinom äldris ma*n*nom oc domaro*m* oc dō̃mdo hona til dō̃dh, at man skulde hona stenka Susanna 273 vplypte siin ō̃ghon til hymelin oc saghdhe mz hō̃gho rope O alzwalogh*i*r gudh th*e*r all thing wetzth fō̃r ä̃n thz ske, at enkte kan for thik lō̃nas Thik är thz ku*n*nokt at the hafwa falsklika ofw*ir* mik witnat Nu skal iak dō̃ō̃ ä̃n tho at iak hafw*ir* ey giort thz thesse ilzkofulle oc orä̃twise mä̃*n*nene hafwa mot mik sama*n*lakt, ä̃n wä̃lsighnadh*i*r wari gudh som sino*m* wino*m* altidh hielp*ir* oc ey forlat*ir*, Han tedhe sin godhlek hielpande hä̃*n*ne som enga skuld hafdhe, Thentidh susanna ledis til dō̃dhin war j bland moghano*m* een pilt*ir* heth daniel ho*no*m gaff gudh sin hä̃lgha anda, Han byriadhe hō̃ght ropa ofw*ir* allan mogha*n*, Jak wil wara oskylogh*i*r oc reen aff thesso meenlō̃so blodhe som j orä̃twislika wilin vthgyuta, Wä̃ndin idh*i*r om oc komu*m* at*ir* til domin, Thz är alt falst oc orä̃t the hafwa mot he*n*ne witnat, Folkit gladdis oc kom snarlika at*ir* til rä̃ttin Tha saghdhe daniel skilin *pre*stena lankt aat then ena fran them andra Oc iak skal rä̃ttelika dō̃ma ow*ir* them baadha, Tha the waro athskilde saghdhe han til then ena O thu gamble skalk nu wardha thina synd*ir* oc snō̃dha g*er*niga oppinbaradha som thu lä̃nge hafw*ir* ō̃fft Sigh mik nu vndi hwat thrä̃ fan thu them badhin sama*n* blifwa, Han swar*adhe*

Thz war thz thrä th*er* kallas cinus, Daniel saghdhe thu lyugh*ir* rättelika j thin hals Daniel bödh taka han bort, oc hempta then andra oc saghdhe til hans O thu chanaans blodh oc ekke iudha, Fäghrinde*n* swek thik oc kötsins giri vmwände thit hiärta, Sigh nu thu vndi hwat thrä fan thu them badhin synda sama*n*, Han swar*adhe* oc ne*m*pde eet annat thrä som het*ir* prinus, th*er*a handa thrä waxir ekke h*er* j war*um* landum, Tha saghdhe daniel och lyugh*ir* thu som een skalk*ir* Tha ropadhe alt folkit oc lofwadho gudh mz höghe röst oc thakkadhe ho*no*m som sina wenir w*er*nar th*er* stadhlika til hans thrösta Oc alt folkit satte sik moth p*re*stome*n* som daniel forwan aff th*er*a eyghno*m* ordho*m* hafwa falsklika witnat, oc dömde them til then sama dödhin the hafdho androm thänkt Swa frälste gudh susannam for sina menlöso oc rena lifw*ir*ne Oc p*re*stene wordho dräpne for th*er*a snödheth oc falsko witne

Hör än eet annat aff thwem brödhrom oc waro badhe riddara

Thz waro twe riddara badhe brödh*ir* then andre war rik*ir* oc hafdhe enkte barn Annar war fatik*ir* oc hafdhe mang barn, Then rike brodhrin war godh*ir* oc gudhlik*ir* oc badh innelika wan h*er*ra at han wilde w*er*dhoghas ho*no*m nokot barn gifwa Gudh hördhe hans bön om sidhe Oc hans hust*ru* wardh hafwa*n*de, vnd*ir* thes kom ho*no*m 274
budh at han skulde fara til keysarins gardh

han befälte sinne hustru at thentidh gudh hafdhe hänne hulpit at hon hafdhe barnit föt skulde hon thz wisselika honom til scrifwa Riddarin foor til keysarin, Oc waar herra halp hustrune at hon ey lankt äpte födde een faghran vngan son, Hon lät genstan breff scrifwa oc sände thz til sin herra, budhit som brefwit fördhe kom j wäghenom heem til then fatika riddarin oc bleff ther qwar om nat Riddarin spordhe hwart han skulde Han saghdhe idhars brodhirs hustru hafwir fangit een vngan son, Ther aff skal iak föra minom herra breff, Tha wardh riddarin dröfdhir at hans brodhir hafdhe son fangit som honom skulde ärfwa, Han hafdhe hop at han skulle hafwa döth oc godzit skulde mz arff til hans barn falla Riddarin giordhe swenin druknan ok honom sofwande stal han fran honom brefwit, Han las thz oc fan ther j scrifwat at hans brodhirs hustru hafdhe fangit een skönan vngan son, Han screff eet annat breff Ther stodh swa scrifwit j at hon war mykyt bedröfdh aff thz barn hon hafdhe til werldinna föt For thy thz war enge människio likt, vtan war swa wanskapat, at hon thordhe thz engin lata see, Oc ware thz hans wili tha wilde hon thz hemelika lata forkoma, Thetta brefwit stak riddarin j swensins pwng for thz andra Swenin kom til sin herra oc fik honom brefwit Tha han hafdhe thz läsit wardh han bedröfdhir ey witande hwat han skulde hänne tilscrifwa, Tho om sidhe screff han hänne til och badh at hon skulde sik wäl halda oc ekke söria vtan thakka gudhy for sina

gawo for thy at hwat gudh hafdhe them gifwit thz war got thz skulde hon framfostra oc wäl bewara, oc skulle barneno enkte skadha for thy gudz doma äro mä*nn*iskio*nn*e lönlighe Budhit foor heem oc geste än til then fatika riddarin än riddarin giordhe tha som för stal fran ho*nom* brefwit oc sc*r*eff eet a*nn*at j sama stadhin hwilkit swa ludhande war j the*nn*a matto swa frampt hon wilde sith liiff behalda skulde hon lata thz barnit dränkia, Tha budhit kom oc hon las brewit wardh hon aff allo hiärta mykyt bedröffdh oc hult sik ila ofw*ir* alla matto oc thordhe ey forlata sins h*er*ra budh, Hon tok eet thät skriin oc laghdhe barnit th*er* j oc hug sielff aff sik andra handena oc laghdhe j skrinit när barneno, befälte thz gudhy oc satte j flodhena skriande oc gratande swa at iämb*ir* oc ömka war allom ahörande Skrinit flöt som gudh wilde 275
til the borgh sancte martin war biscop*ir*, Oc han wiste alt thz giort war aff them hälgha anda Sancte martin togh barnit oc läth thz födha skrinit oc handena lät han til sama*n* granlika göma oc wäl bewara ¶ Nokor aar th*er* äpt*ir* ko*m* riddare*n* hem oc f*ru*n gik moth ho*nom* sörghiande oc gratande Tha saghdhe riddari*n* Miin kärasta hust*ru* thu skalt thik ekke bedröfwa Thz gudh hafw*ir* oss gifwit wiliom wi g*er*na behalda hämpt mik hiit barnit oc läth mik see hwat gudh hafw*ir* oss gifwit, Tha f*ru*n th*et*ta hördhe ful hon swa som halffdödh til iordhinna, Än tha hon at*ir* kom til sik sielfwa Saghdhe hon min kär*e* h*er*ra spörin j nu äpt*ir* barnit,

oc j vnbudhin mik mz idhart breff at swa frampt iak wille mit liif behalda skulde iak thz lata dränkia Gudh hafdhe oss gifwit een faghran son honom kastadhe iak j watnit görande swa som j hadhin mik til scrifwit Thentidh riddarin thetta hördhe wardh han aff storum dröwilsom swa som afsinna, Oc saghdhe miin kärasta hustru hwat sighir thu mik nu, Hafdhe gudh giffwit oss een skönan son Oc thu scref mik til i thino brewe at thz barnit thu hafdhe föth war wanskapat, oc enge människio likt Oc spordhe mik om radh om thu skulde thz fordarfwa Oc iak screff thik atir mz mit breff at thu skulde thz behalda oc engom lundom lata thz fordarwa, Tha saghdhe frun herra iak skreff idhir swa til j mit breff at gudh hafdhe gifwit oss een skönan oc faghran son Oc j scrifwin mik atir at swa frampt iak wilde mit liif behalda skulde iak han lata dränkia Oc her är brefwit som j mik sändin Oc hwar barnit är ther är oc min hand, Tha wardh ther sorgh oc dröfwilse oc gratir ofwir alla matto, barnit war borto oc modhrin hafdhe handena mist, Tha lät riddarin kalla fram budhit som brefwit hafdhe fört, oc spordhe hwar han hadhe j wäghenom gest, Han saghdhe at han hafdhe gest til hans brodhir Thetta ranzsakadhis oc vthlettis oc fanz mz skiälum at riddarins brodhir hafdhe thenna forrädhilsin oc falskheth giort, Han wardh gripin oc for konugin fördhir oc til dödhin dömdir, Vndir thes kom sancte martin til riddarin, oc hafdhe mz sik barnit, skrinit oc handena oc

saghdhe, H*er*ra thakkin aff allo hiärta innelika gudhy som idh*i*r hafw*i*r th*et*ta barnit gifwit, oc hafw*i*r thz j watneno wäl bewarat, Thetta är idhart barn, Tha swar*adhe* frwn, vtan iak seer th*e*r mz eeth annat wartekn tha kan iak thz ekke thro Sancte martin wiiste theem skrinit oc handena Sidhan throdho the stadhlika, Tha 276 fullo the oppa siin knä oc thakkadho gudhy, Oc alle närwara*n*de wordho gladhy Sancte martin saghdhe til riddara*n*s hustru lätin mik see idhra händ*i*r, Hon lät see ho*no*m ena hand the andra hon war borto Tha tok sancte martin the dödho handena oc satte widh hä*n*na arm oc giordhe hona fulko*m*plika hela, Th*e*r aff wordho the til gudz k*er*lek oc gudz thiänist hetelika vptänd oc styrkt j the hälgho thro, Tha badh sancte martin for them andra riddareno*m* som falsklika hafdhe mot sino*m* brodh*i*r giort, at han matte sit liif behalda oc sina synd*i*r bätra, Thz wardh ho*no*m vnnt, Th*e*r halp gudh theem som räthwiis war oc falskhetin gik til ryggia

Här byrias eet annat aff eene ärlike frw j room

I Room war een keysare han hafdhe ena dyghdhelika oc gudhlika keysarinno Hon älskadhe wara fru oc thiänte hä*n*ne aff allo hiärta, Keysari*n* wilde ofw*i*r märit fara til the hälgho graff, Han befaladhe sina hust*ru* sino*m* brodh*i*r oc alt romara rike Thentidh keysarin war borto fik brodhrin ogudhlikin k*er*lek oc ond astu*n*dilse til sins

brodh*i*rs hust*ru* oc taladhe opta oc idhkelika om tholigh ohöfwelik thing til hänna, Th*e*r aff wardh the ärlika forstinna*n* mykyt bedröffdh oc wiste ey for hwem hon wilde sik kära, Hon badhe badh oc thrughadhe at han skulde th*e*r aff lata, än thz halp alt sama*n* enkte, Tha hon sagh at ha*n* io hafdhe sama acht oc wilia Diktadhe hon eeth radh oc saghdhe, Mädha*n* iak skal io thessa syndena göra tha skal thz alstingx hemelikit wara, Thy lät vppe j torneno göra eeth lönlikit hws j hulko wi maghu*m* hemelika blifwa oc läth thz mz lasom wäl bewara aff hwilko han wardh mykyt gladh*i*r oc läth thz starkasta han kunde husit byggia oc wäl til redha, oc saghdhe hä*n*ne til tha thz war alt giort, The gingo badhin vp j tornit han gik for*e* oc hon fölghdhe ho*no*m äpte Tha han kom in gyno*m* dörrena smälte hon dörrena j laas oc läste han th*e*r inne, Oc hult han som een fanga j fäm aar til thes keysarin hä*n*na h*er*ra kom hem, Tha läth hon han at*i*r vth, Oc han gik gensta*n* mot sino*m* brodh*i*r oc kärdhe hardhelika mz grötelike röst ofw*i*r keysarino*n*na om hona thz wärsta han ku*n*de Sighiande at hon hafdhe han badhe bidhit oc budhit skörlika mz sik lifwa, Oc for thy at han stygdis widh swa ohörelika synd oc wilde thz ekke göra hafdhe hon han fangat oc inneläst mädha*n* han war borto at hon thes frälselikar*e* matte sina skörheth oc synd mz andro*m* bedrifwa, The*n*-
277 tidh keysarin th*et*ta hördhe wardh han grymb*i*r oc wredh*i*r oc aff hiärta bedröfdhir Th*e*r äpt*i*r

kom fr*u*n mote sino*m* h*er*ra oc wilde ha*n* mz hedh*i*r oc wördhni*n*g k*er*lika vntfa som donde q*wi*nnor plägha sino*m* husbondo*m* göra tha the aff pelag*r*ims färdh hem koma Tha bar keysarin vp handena oc slogh hona widh kinbenit at hon störte til iordhinna oc bödh genstan twem sino*m* thiänarom at the skuldo hona lankt j ödhknit föra oc vtan alt hind*ir* hä*n*na hofwdh aff hugga swa framt the wildo th*e*ra liif behalda, Thentidh the hafdho hona j skoghin förth wildo the synd oc skörheth mz hänne bedrifwa för än the wildo hona aflifwa, Hon byriadhe ropa aff allo hiärta vppa wan h*er*ra ihesum christum oc hans wälsighnadha modh*i*r iomfru mariam oc badh them innelika sik hielpa oc fran synd oc skam bewara, Oc som gudh wilde kom th*e*r een stoor h*er*ra ridhande, oc hördhe hona ropa vnd*ir*sta*n*da*n*de thiänara*n*na onda akth lät han slaa them badha j häl, Han spordhe hwa hon war än hon swaradhe at hon matte thz ekke säghia, Hon badh h*er*ran for wars h*er*ra skuld at han skulde hona j sin gardh föra oc for sina thiänista q*wi*nno behalda, Ha*n* fördhe hona mz sik oppa sina borgh oc befälte hona sinne hust*ru*, Hon begik sik swa dyghdhelika oc wäl at h*er*ran och frwn oc alt th*e*ra folk vnte hä*n*ne got, H*er*ran oc fr*u*n hafdho een vngan son thän antwardhadho the hänne at vpfostra, Tha tilkom hä*n*ne een ny hiärta sorgh ffor thy at een vng*ir* riddar*e* war h*er*rans brodh*i*r fik oloflikin k*er*lek til hä*n*na oc bödh hä*n*ne gawor oc lofwadhe hä*n*ne stoor thing oppa thz hon skulde

hans wilia göra, Än hon skötte ho*no*m alz enkte oc wilde hans gawor ekke hafwa, Th*e*r for*e* fik han hat oc awnd til hä*n*na oc belögh hona til sin brodh*i*r sighiande hona wara ena onda q*wi*nno ok ath sliik fwl q*wi*nna skulde ey wara j hans gardhe, Än h*er*ren oc f*ru*n hafdho hona kära oc aktadho enkte hwat han saghdhe th*e*r aff hafdhe riddarin mykyn harm, Han gik ena nat til hä*n*na säng th*e*r hon soff mz barnit, Oc myrdhe sins brodh*i*rs barn oc hä*n*ne sofwande stak han knifwin j hänna hand, Än hon waknadhe aff thy at blodhit flöth vnd*i*r häna sidho, Hon byriadhe ropa swa at alt folkit waknadhe oc komo thith löpande oc fu*n*no barnit dräpit oc knifwin blodhogha*n* j hä*n*na hand Th*e*r grät badhe fadh*i*r oc modh*i*r oc alle *the* th*e*r waro, Tha kom ok then fule mordharin löpande oc grep the ärlika q*wi*nnona j harit
278 oc sparn hona mz sino*m* fotum oc wilde hona ow*i*r mure*n* kasta oc ändelika dräpa, Än h*err*an oc f*ru*n wildo thz ekke städhia vtan budhu sino*m* thiänaro*m* at the skuldo hona mz skip ofw*i*r märit föra at hon skulde aldri optarmeer for th*e*ra öghō*n* koma, Tha the oppa märit komo saghdho the som hona fördho at hon skulde th*e*ra wilia göra ell*i*r the wildo hona j märit kasta oc dränkia, The ärlika frwn wilde häll*i*r dödhin vthwälia än bryta mot gudhy oc lata sik smitta, Tha satto the hona vth aff skip*it* oppa eet litit skär som laa mit j hafwit, vtan mat oc födho the foro th*e*ra wägh Oc hon sat qwar oc so*m*pnadhe j stor*e* hiärta*ns* mödho, Än

miskun*n*dinna modh*i*r som sino*m* wino*m* altidh hielp*ir* kom til hä*n*na j myklo skini tröstande hona mz liofwo*m* ordhu*m* oc saghdhe Miin kära dott*ir* thu hafw*ir* ma*n*g dröfwilse mz orätto lidhit, Thz skal nu koma til een godha*n* ända Oc the othro oc falskheth thik äro giordha oc thu hafw*ir* for min hedh*i*r mz största thulumodh til orätta lidhit skal nu oppinbaras oc wardha mangom ku*n*nokt, Tak the yrtena som vnd*i*r thit hofwdh staar, Hwilkin mä*n*niskia th*e*r hafwir spitälska sooth drykk*i*r hon aff the yrtinne tha faar hon boot, Oc the som thik hafwa orättelika belughit the hafwa spitälska sottena fangit them skal thu göra til räka, Tho skulu the förra th*e*ra onzko oc falskheth bekännas oppi*n*barlika, Far thiit at*i*r th*e*r är engin som thik kännir, Hon waknadhe th*e*r mz oc fan yrtena vndi sino hofdhe som hänne war sakt, Gensta*n* th*e*r äpte komo män sighlande, The toko hona in j th*e*ra skip oc fördho hona mz sik til land Hon fan th*e*r ena spitälska mä*n*niskio oc gaff he*n*ne aff yrtinne drikka, oc j samo stund wardh hon heel oc heelbryghdho, Th*e*r äpt*i*r gik ryktit ofw*i*r alt landit at thiit war komin een dyyr läkirska mykyt constogh oc wiis Oc tha war riddarin wordhin spitälsk*i*r som sins brodh*i*rs barn hafdhe myyrt, Thäntidh härrin thetta spordhe sände han budh til hä*n*na bidhiandis hona ödhmyuklika til siin koma Oc hans brodh*i*r aff spitälsko helan göra Hon kom til h*e*rran oc saghdhe, wil idhar brodh*i*r til räka wardha, Tha skal han förra sina synd*i*r

oc og*er*niga for idh*i*r oc mik oc syu androm
oppinbarlika sighia Spitälske riddarin saghdhe
För wil iak döö än iak thz nokon tidh gör Hans
brodh*i*r saghdhe at han ändelika skulde göra
som hon hafdhe sakt, Tha byriadhe ha*n* sighia
279 ok kännas een .deel aff sinom syndom, Oc thz
thordhe han ekke sighia at han hafdhe barnit
myrt, Tha saghdhe fr*u*n h*e*r skylis än nokot
qwart, som han wil behalda, Thz ma fram om
han wil sina helso hafwa, Hans brodh*i*r saghdhe
Sigh fullelika fram alt thz thu hafw*i*r j thino
hiärta, Riddarin swar*adhe* Jak hafw*i*r ena synd
mote thik giort, hona thör iak engalund sighia,
Brodhrin swar*adhe* Sigh diärflika iak lofwar thik
thz a mina thro iak wil thz alt forlata Tha
kändis han huru falsklika han hafdhe belughit
the ärliko q*wi*nnona oc for the awnd han fik
til hänna thy at hon ey wilde ha*n*s wilia göra
myrdhe han barnit när henne oc stak knifwin
j hä*n*na hand, Tha wardh hans brodh*i*r thän
dyghdhelike h*er*ran aff allo hiärta mykyt be-
dröfdh*i*r oc sörghia*n*de kärdhe han meer q*wi*nn-
ona än sins eyghins barns dödh oc saghdhe
Aui at the godha q*wi*nna*n* skulde swa iämär-
lika til orätta sit liiff fortapa thz thräghar mik
mädha*n* iak lifw*i*r Tha swar*adhe* frwn oc saghdhe
Käre h*er*ra mödhin idh*i*r ekke Jak är the sama
q*wi*nnan som j vm talin gudh oc iomfr*u* maria
hafwa mik j mino*m* dröfwilsom oc menlöso hulpit,
Oc gaff swa riddareno*m* drikka aff yrtinne oc
han wardh genstan til räka Th*e*r äpt*i*r tok hon
orloff Än h*e*rren badh hona kärlika qwarra blifwa

Oc lofwadhe at ha*n* wilde hona ärlika halda swa länge hon matte lifwa, Hon thakkadhe ho*no*m ödhmyuklika oc wilde th*e*r ekke blifwa, vtan foor till room allom okänd oc rädh mango*m* booth aff spitälske soot, Tha keysarin fik aff hänne höra sände han bodh oc lät hona for sik koma Oc badh hona g*er*na aff allo hiärta at hon wilde hans brodh*i*r aff spitälske soot helan göra hwilka han hafdhe aldra wärsta Hon swar*adhe* Thz wil iak mz gudz hielp g*er*na göra, Thogh swa mz skiel at han skal för oppinbarlika kännas oc widh*i*rgaa sina syndir, for pawano*m* oc for idh*i*r oc mik oc for allo romara radh, Tha swar*adhe* then spitälske brodhrin at han wilde häll*i*r döö, Keysarin saghdhe at han skulde thz ioo ändelika göra oc lät alt sit radh saman koma for pawan, Tha saghdhe thän spitälske til keysarin sin brodh*i*r Jak hafw*i*r ena synd mote thik giort, kännis iak hona thu lat*i*r mik ekke lifwa Keysarin saghdhe sigh orädd*i*r Jak wil thik thz alt forgifwa, Tha böriadhe han säghia ordh fran ordhe alt til ända, Huru falslika oc oärlika han hafdhe sins brodh*i*rs keysarins hust*ru* belughit, Tha keysare*n* thz hördhe böriadhe han til at grata oc iämbra oc halda sik ila ow*i*r alla matto, Oc alle the th*e*r waro gräto ömkande sik ofw*i*r the ärlika forstinnona at hon swa ske*m*melika war hannat vtan brot, oc keysaren aldra mest Tha gaff hon keysarins 280 brodh*i*r aff yrtinne drikka Oc genstan wardh han til räka, Th*e*r äptir saghdhe hon H*er*ra iak är the sama idhur hust*ru* som the*n*na dröfwilse

hafw*ir* lidhit vta*n* skuld, Wälsighnadh*i*r wari gudh oc iomfr*u* maria hans ärofulla modh*i*r the hafwa mik aff mino*m* dröfwilsom frälst, oc holpit j minne me*n*löso, Hwat glädhy oc frögdh keys*arin* tha fik pawin oc alth romara radh oc all*i*r almoghin th*e*r kan engin til fulz aff sighia Tha wilde keys*arin* hafwa mz hedh*i*r oc wördhni*n*g hona at*ir* taka til keysarinna Än hon wilde thz engom lun'do*m* samthykkia mz sinom wilia vtan saghdhe til pawan, Hälghe fadh*i*r Jak lofwadhe gudhy oc iomfr*u* maria j minne nödh at iak skal lifwa j reenliwis lifnadh til min dödh, vtan j wighin mik til th*e*ra thiänist skulin j thz swara for gudz dom, Tha keysarin hördhe at thz skulle jo wara gaff han sin godhuilia th*e*r til om sidhe, Oc pawin wighdhe hona til nu*n*no oc gaff hona j klost*ir* th*e*r hon gudhy innelika thiänte badhe dagh oc nat, swa länge hon lifdhe,

Thy min kär*e* win wakta thik oc war ekke falskir ell*i*r othro, Hwem thu lofwar thro hono*m* skalt thu halda throskap alt j dödhin Swa som thesse twe stalbrödh*i*r giordho iak wil thik nu aff sighia

aff amelio oc amico

I thöm tyma pipinus war konu*ngir* j frankarike föddis een pilt*ir* j bericano, Hans fadh*i*r war thydzk*ir* oc ärlikin riddar*e* a släktinna wegna, oc godh*i*r oc hälagh*i*r j si*n*no lifw*ir*ne Tha piltin war litin, lofwadhe badhe fadh*i*r och modh*i*r om gudh wilde han lata lifwa, skuldo the föra han

til room Oc aff pawanom sielfwo*m* lata han c*ris*tna, J them sama tyma tedhis aluarnensi grewa j sö*m*pne tha hans hust*ru* war framarla hafwande at pawin aff room stodh j hans palacio oc c*ris*tnadhe ma*n*g barn, Grewin vndradhe hwat drömin hafdhe thydha, oc tedhe ha*n* sino*m* radhgifwar*um* oc badh them radha Tha swaradhe ho*no*m een ärlik*ir* man aff gudz inskyutilsom H*err*a j maghin storlika glädhias idh*ir* skal een son födhas th*er* hälagh*ir* skal wardha thy om gudh wil lata han lifwa skolin j föra han til room oc pawin sielfw*ir* skal han c*ris*tna Grewin gladdis mykyt aff thessa wisa ma*n*sins radh oc saghdhe wardhe äptir gudz wilia thz wil iak g*er*na göra oc halda, Sidha*n* piltin war föddir oc twäggia ara gamal wilde fadhrin fulko*m*pna sina lofwan, oc foor oppa wäghin til room mz ho*no*m Tha han kom til een stadh heeth lucha, Fan han th*er* een ärlika*n* riddara a släktinna wegna, Han war thydzk*ir*, oc j franka rike atte han hema, Han wilde oc til room mz sinom son oc lata han c*ris*tindom faa aff pawanom, The helsadhes winligha oc taladhos widh*ir*, oc kun- 281
giordhe hwar androm sin wilia, The wordho swa ofw*ir* eno at the wildo badhe til saman fara, Tha barni*n* komo sama*n* War hwar th*e*ra andro*m* swa lik*ir* at mellan them war engin athskilnadh*ir*, Oc naplika ku*n*de nokor märkia hwilkin then ene war ell*ir* then andre, The waro ok badhe lika gamble, The fingo swa stora*n* kärlek mellan siin at the alregh wari athskilde hwarte widh bordh ell*ir* säng ell*ir* nokor a*n*narstadz, The bu*n*do swa

throhit kompanskap mellan siin at engin thera wilde thän andra ofwirgifwa ellir glöma mädhan the badhe lifdho, Grewin oc riddarin fördho them for pawan, oc saghdho, Hälghe fadhir thu ther sancti pädhirs säte oc ämbite hafwir aluernensis greue oc een riddare aff bericano bedhas ödhmyuklika thina nadh at thu wili werdhoghas gifwa cristindom thera synom oc thäkkelika taka thera fatigha gawor som the mz ödhmyukt thinne hälagheth offra Pawen swaradhe idhra gawor thorff iak ekke widh, gifwin them fatiko folke Oc änthot hwarist iak syndoghir är wil iak idhra sönir gerna cristna Sidhan ther äptir cristnadhe han them badha j sancti saluatoris kyrkio widh latran Oc kalladhe greuans son amelium oc riddarins son amicum oc döpte them j nampn fadhirs oc sons oc thes hälghanda Ther waro mange ärlike herra när som them til cristindom hiollo mz mykle glädhy Äptir thz at the waro cristnadhe gaff pawin hwariom thera een drykkio nap aff adhla thrä, Oc the waro mz gul oc sölff dyrlika pryde, Oc saghdhe thänna gawo skolin j hafwa til witne fore gudz doom at iak hafwir idhir cristnat til äwerdhelikit liiff, The nappane ellir karin waro swa liik a stoorlek oc widhlek och j allom skipilsom at hwa thz ena saa han sagh oc thz andra, The toko widhir och thakkadho honom ödhmyuklika som wäl til bordhe, oc foro mz glädhy heem til siin Än gudh gaff amico riddarans syny swa mykla snille oc wiisdom at han syntis ofwirgaa the wisasto ther waro j landom thöm Tha han war xxx ara fik

hans fadhir hälsooth, Han lät til sik kalla sin son amicum oc saghdhe til hans swa, Min käraste son min tyme är komin j hwilkom iak skal fara a almennelikin wägh Thy bidhir iak thik oc höghelika radhir at thu först oc främst göm gudz budhordh, oc öff thik j hans riddarskap, göm thro thinom herra, wär änkior oc fadhirlös barn, hielp them j nödh äro stadde, oc haff for thinom öghom thin ytarsta dagh Oc then winskap thu hafwir lofwat amelio aluernensi grewa syny han skalt thu aldri glöma Oc thro widh han 282
skalt thu aldre bryta J ärin badhe like och thikkins wara brödhir, Äptir thessin ordh tok then dyghdhelike herran allan siälinna redhskap oc antwardhadhe sin anda j gudz händir, Hans son lät hans lykama til graua koma mz hedhir oc äro som wäl tilbordhe Thz skedhe ther äptir at herran aff landeno oc awndsyuke män byriadho hata amicum görande honom smälek oc mykyn orät The vntwäladho honom sith goodz oc fordrifwo honom aff sit fädhirne, Än han älskadhe alla oc vmbar sin orät mz storo tholumodh, Tha mintis han a sins fadhirs ordh oc talar til sinna swena, Werldin gaar oss mykyt a moth Onda manna ilzska fordrifwir oss aff wart fädhirne latum them hafwa thera wilia mik hopas til gudh thz wardhir än got om sidhe, Wi wiliom fara til wan kompan oc win amelium aluernensis greua son aff thy gudh hafwir honom vnt, skiptir han gerna mz oos Han foor a wäghin til grewans hws, vndir thes wart amelio grewans syny til vitande at amici fadhir war dödhir, Oc amicus

war sielfw*ir* mykyt bedröfdhir Oc thy redh han aff stadh oc wilde han finna oc thrösta, Oc hwar th*e*ra redh til annars hws Oc engin th*e*ra fan anna*n* hema, Tha sökte thän ene äpt*ir* them andra land fran lande aff eno*m* stadh til then andra wäl tw aar vm kring, Vnd*ir* thes at the swa badhe sökto then ene äptir then andra geste amicus j wäghen*om* til een rikan riddara oc spordhe äpt*ir* sino*m* win amelio Riddarin swar*adhe*, Aff ho*no*m weth iak enkte, än aff thik hafw*ir* iak wäl förra hört at thu est wälborin ma*n* sniell*ir* oc wiis oc ma*n*likin, Om thik swa thykkyr wil iak gifwa thik mina dott*ir* oc mz hä*n*ne nogh gul oc sölfw*ir* Oc wara thik hull*ir* mz iak lifw*ir* Th*et*ta thäktis amico oc hans thiänar*um* mykyt wäl oc bryllöpit giordhis mz mykle glädhy Nokot äpt*ir* at höghtidhi*n* war halin lät amicus th*e*r qwarra twa sina främsto swena, oc mz somliko*m* foor han at*ir* oppa wäghi*n* at sökia äptir sinom stalbrodh*ir* amelio Tha hafdhe amelius sökt j tw aar äpt*ir* amico Och tha han kom oppa ena daxledh när pariis mötte ho*no*m een pelag*r*im*ir* til hwilki*n* han saghdhe, Thu hafw*ir* widharla wandrat om landin, Hafw*ir* thu nokorstadz seet min kärasta kompa*n* amicum riddara aff bericano, Ha*n* saghdhe at han hafdhe ha*n* hwarghi*n* seet, Tha gaff amelius ho*no*m sin kiortil oc saghdhe bidh for mik at gudh wili mit ärwodhe ända at iak matte rasklika min kärasta win amicum finna Pelag*r*imin war gladh*ir* oc foor sin wägh, Än sama dagh om aptonsangx
283 tima mötte pelag*r*imin amico och hwar helsadhe

annan Amicus spordhe pelag*ri*min om han hafdhe nokorstadz seet amelium aluernensis g*r*ewa son, Än pelag*ri*min vndradhe hwi han swa spordhe oc saghdhe Godh*i*r riddare hwi wilt thu göra dara aff mik thu est then sami g*r*ewans son amelius th*e*r mik mötte j morghons oc gafft mik the*n*na kiortillin oc spordhe tha om iak hafdhe seet amicum riddara Oc nu hafw*i*r thu vmskipt hestu*m* klädhu*m* oc thiänar*um*, Amicus swa*radhe* Brodh*i*r min ey darar iak thik Jak är ey amelius som thu wänt*i*r Jak är amicus aff bericano oc sök*i*r äpt*i*r amelio, Han gaff pelag*ri*meno*m* päni*n*ga oc badh ha*n* bidhia for sik, Han tok gladhlika widh oc saghdhe Ridh til pariis oc lat thik lidha th*e*r hopas mik at thu skalt han finna, Än amelius war anna*n* daghi*n* förra farin aff pariis oc widh sechanam flodh j eene äng sat han oc aat mz sino*m* thiänarom, Thäntidh amelius saa bericanos koma fram aff skoghe*no*m ridhande, thänkte han wara sina fia*n*da oc wämpte sik oc the mz ho*no*m waro, Tha amicus thz saa saghdhe han til sinna thiäna*ra* wi seem wämpta män mot os dragha styrkiom oss oc waru*m* orädde gitu*m* wi them vmstriit tha maghu*m* wi mz sigh*i*r oc priis til pariis ridha, Tha the komo nokot när saman ropadhe amicus til th*e*ra, J godhe män hwat hafwin j oss at wita ell*i*r hwat hafw*i*r amicus aff bericano idh*i*r giort, Hwi wilin j moth ho*no*m stridha Tha amelius fik thz höra ropadhe han aff hiärtans glädhy oc saghdhe O min käraste brodh*i*r oc win Amicus äst thu th*e*r min kär*e* selle Jak amelius hafw*i*r nu tw aar

äptir thik sökt, Wälsighnadhir wari gudh som
thz hafwir swa föght at iak skulde thik her finna
The stighu aff thera hestum oc tokos j fampn
oc mz gratande tarum for glädhy skuld mintis
hwar widh annan, The bundo thera winskap oc
kärlek aff nyio oc foro swa badhe til konung
karl j frankarike, Han vnfik them ärlika til sinna
thiänara och hafdhe them kära oc wärdha, Ame-
lius wardh konungxsins drotzsäte Oc amicus
wardh hans kämmenär, The waro snielle höw-
idzke oc wälsighnadhe, Konugenom oc drot-
niginne thäkkelike oc waro allom käre mz them
vmgingo, Thäntidh thry aar waro framlidhin
taladhe amicus til amelium Min käraste brodhir
Jak wil nu withia mina hustru som iak hafwir
länge glömt, Oc iak wil rasklika fara oc sköt
atir til thik koma Thu bliff her qwar oc tagh
thit ämbite wäl til wara Oc wakta granlika at
then kärlek thu hafwir til konugxsins dottir
kombir thik ey j dröwilse oc skadha, Hon älskar
thik ey for nokra odygdh, Thy kom ekke widh
284 hona swa at thu gör hänne blygdh Oc wakta
thik for wärsta arderici swiklika winskap, Amicus
ffor mz konugxsins loff til sinna hustru heem
Än amelius fik ther äptir stor frestilse oc wardh
forwnnin aff them, Han waktadhe swa länge om
iomfruna at han eentidh fan hona eensampna,
Tha glömde amelius sins stalbrodhirs radh, kränkte
hänna iomfrudom oc giordhe hänne wald Än hon
rädis wanfrägdh oc skämmelikit rykt, Thy thor-
dhe hon ekke röpa Oc thz for engom kära vtan
grät oc sörghdhe oc bar siin dröwilse oc smälek

widh sik ena Tha war j konungxsins gardh thän fornempde ardericus greue, Han loth sik til amelium oc saghdhe Min käre brodhir hafwir thu ey hört hwat thin stalbrodhir amicus hafwir giort, Han hafwir stulit w konungxsins fatabwr thy är han vndan rymdir oc kombir aldri atir Thy bindom wi badhe sälskap saman oc swäriom a hälgho doma at engin wara skal then andra swika, The sworo sik j brödhra skap Oc sidhan rädis ey amelius at sighia honom alt thz j sino hiärta lönlikit war, Thz hände om een dagh ther äptir tha konugin skulde gaa til bordh Oc amelius gaff watn a hans händir Tha saghdhe arderikus greue Herra konung takin ey watn aff thessom forrädhara, Han är bätir een ondan dödh wärdhir än gifwa watn a idhra konungxlika händir, Han hafwir kränkt idhra dottir oc giort hänne skam ok blygdh, Aff thessom ordhom wardh konungin storlika wredhir oc amelius wardh mykyt räddir oc ila widhir Konungen spordhe amelium huru thz war ther vm, Han swaradhe käre herra thz hafwir iak ekke giort, han hafwir mik thz falsklika mz orät ofwir sakt, Konugen spordhe sina dottir Oc hon dulde oc nekadhe at thz aldri war, Tha skulde grewin thz bewisa oc han kunde thz ekke göra, Tha bödh konungen at the skuldo ther badhe vm kampa The toko ther widhir, oc them lagdhis daghir at the skuldo sik ther til redha, Än amelius bar lönlika storan räddogha oc innelika sorgh j sino hiärta thy at [han] wiste sik mot gudhy brutlikin wara at han skulde falsklika mot sann-

inde*n*ne kampa, Oc amicus ha*n*s käraste win oc thröst war borto Thz ledh fast at tymano*m* oc thes mera syrghdhe han Een dagh gik amelius vth oppa markena mykyt sörghia*n*de Tha fik ha*n* see amicum koma fara*n*de Ha*n* lop mot ho*no*m oc ful for ha*n*s fföt*ir* oc kändis hemelika for ho*no*m sin wanda sighia*n*de Min kär*e* brodh*ir* iak hafw*ir* mykyt darlika giort, iak hafw*ir* thiin radh ekke haldit, Jak hafw*ir* konu*n*gxsins dott*ir* waldtakit, Oc iak bant winskap mz arderiko grewa sighiande ho*no*m thz iak hafdhe giort, oc lönlikit war j mino hiärta Oc han hafw*ir* thz oppenbarlika for konu*ngeno*m sakt, Oc är nu swa när komit, at iak äpt*ir* konugxsins bodh
285 skal mz honom kampa Tha tok amicus han widh handena oc gik in j skoghin mz ho*no*m enlika oc awitte han och saghdhe Thu hafw*ir* storlika ila giort, oc thik sielfwan wadhelika vthsat, Thu est skyldogh*ir* for sakena huru mat thu sigh*ir*lika stridha än thu skalt ey läng*ir* syria iak wil thik throskap bewisa Jak wil wagha mit liiff for thik oc wil mz ho*no*m kampa, Föör thik j min klädhe oc faa mik thiin Oc tagh mina hesta oc mina thiänara oc ridh heem til mi*n*na hust*ru* oc bliff när hänne swa länge thu höre huru mik gaar Hon kännir thik ekke oc wet ey a*n*nat, än thz är iak oc wakta thz granlika at thu göri ey swa otrolika at thu mz odygh kombir widh hona, Wardh*ir* iak j häl slaghi*n*, tha behalt mina hus*tru*, Wil gudh giwa mik sigh*ir* tha komb*ir* iak sköt til thik atir Thz skedhe swa Amelius took amici klädhe hans thiänara oc hesta oc redh

hem til hans hust*ru*, Tha hon saa han koma gik hon mot ho*no*m Oc took han j fa*m*pn thänkiande han wara sin h*er*ra thy at hon kände han ekke, Tha tyme*n* kom oc the gingo j säng, drogh amelius vth sit swärdh oc laghdhe thz draghit mit mällan them badhin oc saghdhe swa frampt thu wilt läng*ir* lifwa tha skalt thu ekke widh mik koma Jak är dröfdh*ir* oc glädhy ell*ir* hughnadh iak aldri faar för än iak spör huru mino*m* kära stalbrodh*ir* gaar, Swa lagho the sama*n* ma*n*ga nätt*ir*, vnd*ir* thes kom tyme*n* j hwilko*m* the skuldo kampa, Tha lät the milda konu*n*gxsi*n*s drotni*n*g hilleg*er*dh sama*n* sa*n*ka een storan q*wi*nno skara oc gik mz thöm til kyrkio, hon gaff almoso oc äradhe gudh mz sino offre, Hon badh alla throlika mz sik for ho*no*m bidhia th*er* hä*n*nas dott*ir* hedh*ir* oc äro wilde wäria, Tha fik amicus een thanka oc saghdhe widh sik sielwan, We mik vslu*m* swa swiklika oc orättelika iak gernas the*n*na grewans dödh, dräp*ir* iak han tha är iak skyldogh*ir* for gudz doom swara for hans liiff, Dräp*ir* oc ha*n* mik tha wardh*ir* eeth rykte ofw*ir* all landin at iak är arolös forwnne*n* oc flere faa blygdh oc skam Jak wil än för mz ho*no*m forsökia om thz kan bätra wardha oc gik til grewa*n*s och saghdhe swa til hans Min kär*e* win mik thykk*ir* at wi hafwo*m* th*et*ta ärandit owiislika for*e* takit, oc wilio*m* wart liiff folsklika tapa, Kalla thiin ordh j geen tha wil iak wara thin win, oc läggiom aff thessa striidh Ardericus grewe swar*adhe*, Jak spör äpt*ir* thino*m* vinskap enkte Thit liiff skal thz j dagh betala at

thu hafwir konungxsins dottir skämt oc giort mot thinom rätta herra stora othro, Ther äptir gingo the til saman oc strido länge j konungxsins asyn. oc manga ärlika riddara oc swena, Än war herra halp amico at han wan kampin oc hug hofwdhit aff greuanom arderiko Tha wart 286 konungin gladhir ok lofwadhe honom sina dottir oc lät til redha oc kriera eet stoort hoff, Mädhan redh amicus hem til sinna hustru oc fik amelio atir hemelika siin klädhe oc berätte honom allaledh huru mz honom war gangit oc badh at han skulde atir til hofwa ridha oc taka sik konungxsins dottir til hustru, Han thakkadhe gudhy oc amico sinom kärasta win oc giordhe alt som han badh oc wardh een rikir mäktoghir herra, Alt thetta ärandit beledde the swa hemelika at ęngin lifwandis kunde thz wita vtan gudh oc the badhe censamne Langan tyma ther äptir wardh amicus aff gudhy plaghadhir swa at han wardh fulkomplika spitälskir oc gat sik sielfwir alzenkte holpit Tha mintis han thz som scrifwit staar at gudh näpsir oc plaghar thän han älskar, Oc thy war han mykyt thulughir j sinom dröwilsom, Hans hustru heeth iobya, hon fik swa mykla ledho oc hat til hans at hon opta wilde han hawa fordarwat, Amicus kalladhe til sik twa sina thiänara som han throdhe best oc saghdhe til them, Takin mik rasklika vth aff minna wärsta kunu handom oc mit drykke kar oc förin mik til mit feste j bericano the giordho som han badh Thentidh the nalkadhos festeno lop vth moth them een stoor moghe oc spordho hwat

syuko*m* ma*n*ne the fördho, The swar*adho*, Thz är amicus idhar landz h*err*a plaghadh*i*r mz spitälske soot, komb*ir* han til idh*i*r at j wilin ho*n*-*o*m misku*n*da, Tha the thz hördho bardho the fulo mä*n*nene hans thiänara oc stiälfto waghne*n* om kul som han laà sielfwir i oc saghdho pakkin idh*i*r snarlika hädhan swa frampt j wilin idhart liiff behalda, Tha brast amicus j at grata oc saghdhe O h*err*a gudh milaste fadh*i*r at alle misku*n*d oc sa*n*nind tak mik antiggia aff w*er*ld-inne ell*i*r tilfögh mik vslu*m* hielp aff thinne nadh Sidhan taladhe han til sinna swena Förin mik än til sancti peth*i*rs oc sancti pawals mönst*ir* j room wa*n*lika gudh fore seer th*e*r mi*n*ne ysäld mz sinne miskund, The giordho swa, Tha the komo til room took pawin oc thän ärlighe oc milde h*er*ran constantinus oc ma*n*ge andre ärlike riddara som amicum toko aff funtkar oc giordho ho*no*m oc hans sweno*m* stora hielp, Oppa thridh-ia are th*e*r äpt*ir* wardh swa stoort oaar oc swa mykyn hung*ir* oc swlt j room at fadhri*n* dreff fraan sik sonen oc engin formatte androm hielpa, Tha saghdhe hans twa swena til amicum waar käre h*err*a thu west huru throlika wi hawo*m* thik thiänt, sidha*n* thin fadh*i*r dödhe oc alregh giordhu*m* wi moot thino*m* wilia ell*i*r budhy Nu gitu*m* wi ey läng*ir* j thesso lande när thik warit, for sult oc hung*ir* th*e*r oss thwingar Thy om wi skolu*m* wart liiff behalda giff oss thit orloff oc lat oss fara thiit wi maghu*m* wart liiff for hu*n*g*ir* bärgha Amicus swar*adhe* mz grata*n*de tarum 287
Mine käro syny oc ey thiänara j ärin miin enda

hielp Jak bidhir idhir for alzwaloghan gudh at j latin mik ey her qwarran blifwa vtan förin mik vslan man til min win amelium grewa, The swaradho honom, Wi hafwom altidh giort äptir thinom wilia Swa wiliom wi oc än göra mädhan wi formaghum, Oc oss ey fraan thik skilia, The fördho han aff room til amelii greua borgh Oc laghdho han for hans poort, oc klappadho a the taflo som man pläghar klappa mz for tholkom syukom mannom, Tha amelius fik thz höra ther han sat owir bordhe Saghdhe han enom sinom thiänara, Tak brödh oc köt, Oc fyl mit drykkekar mz besta wiin oc giff them syuka mannenom som klappar for portenom Swenin giordhe som han badh oc kom atir til sin herra oc saghdhe, Jak sighir thz sannelika a mina thro at ware thz swa at iak ekke hafdhe halit idhart kar j handinne, tha hafdhe iak thänkt, thz wara wisselika idhart kar syuke mannin hafdhe, For thy the äro badhin j fäghrind oc stoorlek iämpn oc liik j alle matto Tha saghdhe grewin gak snarlika oc lat han til mik koma, Thäntidh han war komen spordhe grewin hwadhan han war oc hwar han hafdhe fangit thz drykke karit, han hafdhe, Amicus swaradhe sik wara föddan j bericano, oc karit sik wara gifwit j room aff pawanom sielfwom tha pawin cristnadhe han oc gaff honom amici nampn, Tha thetta war saght vndirstodh amelius at thz war hans käraste stalbrodhir amicus som sit liiff waghadhe for hans liiff oc stride mz them falska grewanum arderiko ok wan hanom konugxsins dottir aff franka rike

til hust*ru*, Han sprang vp fran bordhe oc took han j sin fa*m*pn oc mz ma*n*gom tarom mintis widh han ömka*n*de sik ofw*ir* ho*no*m aff allo hiärta Tha g*r*ewans hust*ru* fik thz spöria kom ho*n* löpande oc vnfik han kärlika aff godhu*m* wilia, Ept*ir* langa*n* graat ledo the han j th*e*ra eyghit h*e*rbärghe th*e*r the pläghadho sielf j liggia oc läto ho*no*m redha ena ärlika säng, Grewin spordhe huru ha*n* war swa fatikir wordhin Amicus swar*adhe* Tha gudh plaghadhe mik mz thesse sooth forsmadhe miin hust*ru* mik oc alle mine wini, oc toko mit godz oc drifwo mik bort, Tha saghdhe amelius O min käraste brodh*ir* thu hafw*ir* mik swa stora*n* throskap bewiist, Alregh kan iak oc miin hust*ru* thik fullelika thakka, Alt thz wi aghu*m* thz är thit, th*e*r skalt thu ofwir radha Oc swa länge thu lifwir skalt thu näär oss bliffwa, Th*e*r bleff amicus mz sino*m* twem sweno*m* oc öfdhe sik ma*n*lika j fasto oc waku oc gudhlikom bönu*m* Th*e*r äpt*ir* wilde gudh bewisa huru thäkkelikit ho*no*m är at mä*n*niskian hald*ir* throskap sinom iämc*ri*stne Om ena nat th*e*r äpt*ir* tha grewin oc amicus lagho badhe j eno h*e*rbärghe oc grewans hust*ru* ey närwarande kom 288 raphael archangelus vth sänd*ir* aff gudhy til amicum oc saghdhe Amice gudz win sofw*ir* thu Amicus thänkte at amelius til hans taladhe oc swar*adhe* ey sofw*ir* iak min kär*e* sälle Tha saghdhe ängilli*n* Thu swara wäl thy at thu hafw*ir* äptefölght iobs thulumodh oc tobie, skalt thu wara hälghra ma*n*na sälle j hymerike Jak är raphael ängil aff gudhy til thik sänd*ir* at sighia

thik läkedom til thinna sooth thy at thina bönö äro nu när gudhy hördha, Thy hör gudz budh oc sigh thz amelio grewa at han dräpi sina twa syny oc twa thik j th*e*ra blodhe tha faar thu böt*ir* oc helso, Amicus swar*adhe* aldri wardhe thz min kär*e* h*er*ra at grewin skal for mina helso wardha drapare sinna barna Ängilli*n* swar*adhe* thz bör swa wara thy at thz är wars h*err*a budh Äpt*ir* thenna ordh foor ängillin bort, Amelius hörandis th*et*ta j sömpneno*m* waknadhe widh thenna ordhin oc spordhe amicum widh hwem han taladhe, Han swar*adhe* Engin taladhe widh mik, vtan iak badh til gudh som iak är wan at göra for mina synde, Grewin saghdhe thz är ey swa Sannelika nokor taladhe widh thik, Oc stodh vp gensta*n* oc gik til dörrina oc fan hona stängda, Oc saghdhe min kär*e* brodh*ir* sigh mik hwa widh*ir* thik taladhe Tha tok amicus bit*ir*lika grata oc saghdhe Mädha*n* thu io ändelika wilt thz wita Tha skal iak thik thz sighia Raphael ängil kom til mik oc saghdhe Amice th*et*ta sigh*ir* waar h*er*ra Amelius grewe skal sielfw*ir* dräpa sina twa syny ok twa thik j th*e*ra blodhe tha wardh*ir* thu helbrugdho aff thinne spitälske sooth, Tha amelius th*et*ta hördhe wardh han ila widh*ir* oc saghdhe Min win iak took thik j mith hws oc giordhe thik wäldogha*n* ofw*ir* thiänara oc thiänista q*w*innor oc ofw*ir* alt thz iak ägh*ir* hwi wilt thu swa sörghelikit bedhas oc dikt*a*r thik falsklika at ängillin byudh*ir* mik dräpa miin eyghin barn, Tha swar*adhe* amicus sörghelika gratande Min kär*e* brodh*ir* än tho at hwarist

iak hafwir thik nödhoghir sakt thz thin hugh bedröwir, bidhir iak thik for gudz skuld, wrek mik ey bort aff thino huse, grewin swaradhe Thz iak hafwir thik lofwat wil iak gerna halda til thin dödh Än iak manar thik a gudz wegna oc a thina cristelika thro, oc om then winskap wi hafwom til saman oc om the döpilse wi tokum badhe een dagh j room at thu sigh mik om ängillin hafwir thenna ordhin talat, ellir hafwir thöm thik nokor annar sakt, Amicus swaradhe Swa som thz är sant at ängillin them taladhe swa sannelika frälse gudh mik j dagh aff minne 289 soot, Tha took amelius hemelika grata oc thänkia j sino hiärta oc saghdhe, War han redhobohin at döö for mina skuld for konugenom, Hwi skal iak spara minom barnom for hans helso skuld, Hafwir han warit mik throhin alt til dödhin hwi skal ey iak swa wara honom Hälghe män hafwa wnnit mz thro hymerike, Oc gudh byudhir j lästinne Thz j wilin at andre män göra idhir thz skolin j göra androm Sidhan gik han thiit hans hustru oc barn lagho oc badh hona vpsta oc gaa til kyrkio, Jämbrat hon war bort gangin tok han swärdh j hand oc gik til sinna barna säng, oc fan them sofwande, han laghdhe sik ofwir them oc grät bitirlika oc saghdhe hwa hördhe nokontidh fadhrin sielfwiliande dräpa siin eyghin barn oc han gaffs j sino hiärta ofwir alla mato, Ther aff waknadhe barnin, Tha the sagho fadhrin sprungo the moth honom räkto vth händrena oc byriadho til ath lee, Thriggia ara war thera aldir, Fadhrin saghdhe miin kär-

asto barn idhar latir oc lōghō wändis idhir j graat, For thy at idhart meenlōsa blodh vthgyutz aff idhrom omilda fadhir, Mz them ordhommen hug han hofwdhin aff them· badhom oc sankadhe blodhin j eeth kar oc laghdhe hofwdhin atir widh bukana oc brede ofwir them klädhin oc lät them liggia som the sowo, Han took thera blodh swa warman oc gik til amicum oc beströk han allan saman oc saghdhe Herra ihesu christe ther byudhir människionne at älska sin iämcristin som sik sielfwan oc bewisa hänne throskap j sinne nōdh Oc thu ther spitälska mannin helte mz eno ordhe werdhoghas at hela thenna min win amicum, ffor hwilkins kärlek oc throskap iak ey rädis äptir thino budhy vthgyuta minna barna meenlōsa blodh Oc j samo stwnd wardh han fulkomplika helbrygdho oc reen aff alle sinne sooth, The thakkadho gudhy aff store hiärtans frōgdh oc glädhy oc saghdho loff hedhir oc äro wari gudhy som helar alla the stadhlika til hans thrōsta, Tha fōrdhe grewin amicum j siin besto klädhe Oc gingo swa badhe saman til kyrkio at lofwa oc thakka warum herra j thera tilqwämd ringde klokkonar sik sielfwa oc alt folkit j stadhenom kom lōpande at see thetta vndir, Thentidh grewans hustru sagh them koma badha til saman, took hon spyria hwilkin thera hänna hosbonde war oc herra, Tha gik grewin til hänna oc saghdhe jak är amelius Oc thennä är min kompan amicus helbryghdho wordhin aff sinne sooth, tha saghdhe hon huru är thz til komit, thz wilde iak gerna wita, grewin

swaradhe thakkom oc lofwom alzwaloghan gudh hwilkin aff sinne milheth oc dygdh wilde han rensa oc hela Än hwilkaledh han hafwir thz 290 giort thorfwom wi ey widhir at spöria, Tha the hafdho warit j kyrkionne j thre tyma oc giort gudhy hedhir oc thakkat honom for sina nadhe, gingo the heem mz glädhy, Än grewin sukkadhe sarlika altidh hafwande barnanna dödh j sino aminne, Tha bödh grewinnan hänta barnen til ökilse thera glädhy Än grewin bödh them lata liggia oc hafwa rolikan sömpn Ther äptir gik grewin ensamen sörghiande thiit the lagho oc fan them lifwande oc lekande mellan siin j sänginne, Hwart thera hafdhe eeth ar om halsin som een rödhir thradhir ware ther om kring draghin oc behuldo thz swa länge the lifdho, Han tok them badhin mz store hiärtans fröghdh oc glädhy j sin fampn oc bar them til thera modhir oc laghdhe them j hänna sköth sighiande Miin kära hustru war gladh thy at gudh aff sinne obegriplike miskund hafwir giort thina syny lifwande, hwilka iak drap oc aff thera blodh wardh amicus helbrygdho, Oc berätte hänne ordh fran ordhe huru thetta ärandit sik hafdhe Tha saghdhe modhrin min käre herra hwi saghdhin j mik ekke til gerna wilde iak hafwa haldit karit vndi blodheno idhrom kära stalbrodhir til läkedom oc helso Thz math thu thro om thu wilt, Tha saghdhe grewin, latum nu thessa talan fara, Wi skulu hädhan fran gudhlikare lifwa oc idhkelika j gudz thiänist wara ffor thy j waro huse werdhoghadhis alzwaloghir gudh at göra

stoor vndarlik thing, hwilkit the oc throlika giordho gömande reenlek ä mädhan the lifdho, stoor höghtidh oc glädhy giordhis j them stadh*enom* tio dagha om kring, Sama dagh amicus wardh heel oc frälst*ir* aff sinne sooth, kom diäfwllin j hans onda hust*ru* oc qwalde hona swa hardhelika at hon ful fram stupo oc aff diäfwlsins qwalu*m* bleff hon dödh, Th*er* äpt*ir* sampnadhe amicus een här Oc rykte in j sit fädh*ir*ne aff hwilko han war fordrifwin oc belaghdhe bericanos swa länge at the gawo hon*om* sik wnna Han giordhe theem got mot ondo, tok them til nadh oc forgaff them all th*er*a brut, Sidhan bodhe han spaklika mz them langan tyma j godho*m* fridh hafwa*n*de altidh näär sik amelii grewa första son Oc thiänto gudhy throlika mz största k*er*lek aff allo hiärta ¶ Thz hände nokor aar th*er* äpte at konu*n*g karl magnus aff fra*n*karike reste mz här in j ytaliam mot langobodorum konu*n*g desiderio oc stridde mz hono*m* for romara kyrkio frälse oc the twe godhe stalbrödh*ir*ne amelius oc amicus waro twe höfwidzme*n* j stridhinne oc wordho badhe dräpne oc otalikin moghe mz thöm oppa badha sidhor, Tho wan konu*n*g karl stridhena oc desiderius konug*ir* rymde aff markinne, Th*er* äpt*ir* sände konu*n*g karl budh hem til frankarike oc
291 lät föra til sik sina drotni*n*g the dyghdhelika oc ärlika drotnigena hillegardem oc siin ärlika barn Oc sanctus albinus biscop*ir* oc flere andre biscopa oc abota gawo radh th*er* til at konuge*n* oc drotnigen skuldo th*er* lata kyrkio byggia j

hulka the matto the hälgha ma*n*nanna lykama läggia oc iordha them andra mz them waro dräpne Thz radhit thäktis them alstingx wel oc läto th*e*r byggia twa sköna kyrkior, The ena bygdis a konu*n*gxsins wegna oc wighdhis aff sancto albino sancto eusebio til hedh*i*r, The andra bygdis a drotnige*n*na wegna oc wighdhis sancto petro til hedh*i*r, Nu for thy at konugi*n* oc drotnige*n* älskadho mykyt th*e*ra magh amelium oc hans kompan amicum sändo the til melaan äpt*i*r twa archa aff kostelikom steen J the ena laghdhis amicus oc sattis j konu*n*gxsins kyrkio, Oc j the andra amelius oc sattis j drotnige*n*na kyrkio, Än om morghonin aff gudz skipan funno the amelii lykama j konu*n*gxsins kyrkio j archinne när sinom stalbrodh*i*r amico hwar th*e*ra j annars fampne Th*et*ta war eeth vndarlikit kompanskap oc osighelikí*n* k*er*lek*i*r th*e*r ey ku*n*de slitas mz dödheno*m*, Alzwalogh*i*r gudh som them j th*e*ra barndom sama*n*föghdhe oc forenadhe mz sämio oc sanno*m* k*er*lek wilde them ey at skilia j dödhe*no*m oc ey äpte dödhin Thy är wisselika throhande at the aldre skylias ath j hymerike ffor vtan ända Aff thesso iärtekne gladdos alle konu*n*g oc drotni*n*g biscopa oc klärka oc all*i*r almoghi*n* oc giordho stora höghtidh thrätighi dagha for them th*e*r waro dräpne Oc sanctus albinus skipadhe th*e*r klärka som gudz thiänist skuldo oppe halda, Oc konugi*n* oc drotnigen begawadho badha kyrkionar mz storu*m* ingeldu*m* Oc j the kyrkio th*e*r amelius oc amicus hwilas gör gudh daghlika stoor iär-

tekne, The waro dräpne j stridh for the hälgho thro skuld som för är sakt, j octobri manadh fyrom daghu*m* äpt*ir* sancti dyonisii dagh radha*n*de oc styrande mz waru*m* h*er*ra ihesu christo som lifw*ir* mz fadh*ir* oc them hälghanda een gudh nu oc for vtanända

Värsus

Nos legimus pueros
rome simul esse renatos
Fallitur ardericus
nescit quod pugnat amicus
Periurusque iacet
rex huic reginaque gaudet,
Vt lepra socium
socius curaret amicum,
Truncat natorum
puerilia colla suorum

Min käre win tak thik h*er* aff lärdom fly falskheth oc göm throskap oc sannind

Thz war een mestar*e* heth pitagorus han
hafdhe twa diekna the lofwadho hwar androm
kompanskap oc throskap vtan alt fals oc swik
thz hände th*er* äpte at then ene fik forbryta
sit liiff oc wardh gripin oc dömdir til dödhin.
Tha badh han rättarin at han matte heemfara
292 för än han dödhe oc skipa siin thing til rätta
Rättarin swar*adhe* Hafw*ir* thu noko*n* som wil

borgha for thik oc lata for thik sit liiff Tha wil iak thik thz vnna, Han swar*adhe* iak hafw*ir* een throhin kompa*n* han gifw*ir* sik g*er*na for mik fangnan, Hans kompa*n* kom oc loth sik säthia j häkto oc iärn for han mz them forordhu*m* oc wilkoru*m*, at kome ekke then brutlike at*ir* a forelaghdhu*m* dagh oc tyma tha skulde the*n*ne mista sit liiff, Thän brutlike foor heem oc skipadhe siin ärande oc thing äpt*ir* sinom wilia, Daghin kom som ho*no*m war for*e* laghdh*ir* at han skulde at*ir*koma, oc han war ekke kome*n*, Tha ledis thän andre til dödhin oc rättaren saghdhe Hwar är nu thin throne kompa*n* nu faar thu röna hans throskap huru han hafw*ir* thik ha*n*nat, Nu skalt thu for ho*no*m mista thit liiff, Han swar*adhe* Jak thör for sannind säghia lifw*ir* min kompan han kombir wäl oc frälsir mik oc latir mik ekke lifwit mista, Tha thz kom til the stundinna som han hafdhe ho*no*m lofwat, Kom hans kompan oc saghdhe til rättaren, H*er* är iak kome*n* at frälsa min kompa*n* som iak hafw*ir* lofwat, Thy aflifwin mik oc latin han lösan, Tha rättare*n* saa th*e*ra stora throskap forbarmadhe han sik ofw*ir* them oc gaff them badha lösa oc lät them wäl fara

EEn wiis märkelikin man laa j sinne hälsoth oc saghdhe til sin son Min käre son berät mik thz iak thik spör Manga wini hafwir thu fangit j thina dagha Sonen swar*adhe* Fadh*ir* iak thror at iak hafw*ir* wäl hundradha wini Fadhri*n* saghdhe Thu skalt enga wini lofwa äll*ir* rosa för än thu

hafw*ir* them rönt, oc j thinne nödh forsökt, Man find*ir* wäl ma*n*ga the som äro ena mä*n*niskio wini mädha*n* hä*n*ne gaar wäl oc hon hafw*ir* nogh at gifwa, Än tha hon kombir j nödh oc wardh*ir* fatik tha hafw*ir* hoon faa ell*ir* enga, Jak är mykyt älre än thu Jak hafw*ir* alla mina dagha ey fangit vtan een halfwan win, Huru är thz at thu hafw*ir* manga, wanlika for thy thu hafw*ir* them ekke forsökt, Gak bort oc forsök them tha find*ir* thu hwilkin th*e*ra som är thin win Sonin saghdhe huru skal iak them forsökia Fadhri*n* swaradhe tak eeth swiin oc dräp oc stik thz j een säk oc gör säkkin vtantil blodhughan oc bär swa thz om nattena til thin win oc sigh at thu hafw*ir* myrt een man oc bedz radh oc hielp aff ho*no*m huru thu mat han begrawa, Han giordhe swa tok säkkin mz swinit oppa sin hals oc gik bort til sins wins hws om nattatidh oc saghdhe Min kär*e* win iak är j stor*e* nödh oc dröfwilsom stadd*ir* oc iak thorff thina hielp storlika widh*ir* oc thin radh, bewisa mik nu winskap mädha*n* mik thrängir

— — — — — — — — — — — — —

Ett blad felar.

— — — — — — — — — — — — —

293 dhe hwat th*e*r giordhis, Wardh han aff them hälgha anda rördhir j sino hiärta oc thänkte swa mz sik, Thesse twe män äro meenlösö oc oskyldoghe aff manzsins dödh, Mist*ir* nokor sit liiff fore the *g*e*r*ni*n*g jak hafw*ir* giort, Tha är iak thes walande oc gör moth rätwiso*n*ne Jak hafw*ir* nogh stora synde byrdhe j them ena iak drap mz handinne at iak ey häng*ir* oppa mina

siel flere Oc mz thy ropadhe han oc saghdhe, Thesse twe äro sakłösö oc oskyloghe Jak hafw*ir* ma*n*nin dräpit, latin thöm lidhugha oc rättin ofw*ir* mik, Tha vndradhe rättare*n* oc alt folkit huru th*et*ta ärandit ware beläghit, Oc twäkadhe hwilkin th*er*a rätte draparin wara skulle Oc fördho them alla thre for konugen, Tha tok konuge*n* försth thän ena, swa thän andra, oc swa thän thridhia, Oc spordhe swa länge at ha*n* fik alla sa*n*nindena vita, Oc gaff them alla thre saklösa oc qwitta, Tha tok thän rike sin fatika win mz sik j sit hws Oc saghdhe Min käre win war gudhy wäl komin g*er*na hafdhe iak gifwit j dagh mit liif for thik, Än gudh hafw*ir* oss nu badha löst, wilt thu nu h*er* när mik blifwa Alt mit godz skal staa thik til budz, Wilt thu thz ekke göra tha skalt thu hafwa halfft mit godz oc fara at*ir* heem til landa, Han swaradhe Jak thakkar thik aff allo hiärta g*er*na Jak maa ey a*n*nat, Jak skal io fara heem til mi*n*na hust*ru* oc barna Tha han hafdhe sik th*er* nokra stwnd hwiilt, Skipte wärdhin alt sit godz j twa dela oc gaff ho*no*m halfdelin oc läth han swa mz glädhy heem til egypto la*n*d fara Min käre son the*n*ne war wäl een heel oc fulthrohin win

Min käre win thu mat thz aff oskiäliko*m* dyurom nima at thu skalt wara throen oc throskap halda Thz skedhe eentidh at nokre godhe mä*n* sighildo oc komo til eet land oc lagho th*er* länge börfaste, J bland them war een fromb*ir* riddare han gik oppa land oc kom in j skoghi*n*,

th*e*r som eet leon oc een lindorm stride, Ha*n* tok sina wärio oc halp leonit, oc slogh lindormi*n* j häl, Th*e*r äpt*ir* wilde leonit ey ofw*ir*gifwa riddarin, vta*n* fölghdhe ho*no*m thit som hans kompana waro, Oc gik sidha*n* hwar dagh til skogx oc tok them swa mykla willebradh som the alle orkadho mest fortära, The fingo om sidhe bör oc sighildo sin wägh Tha leonit thz sagh lop thz j watnit, oc sam äpt*ir* them swa länge at thz dru*n*knadhe

Wi finnom ok j sc*ri*ptinne at eet leon kom ga*n*ga*n*de j thz klost*ir* sanctus ieronimus war abote Oc thz leonit haltadhe Tha mu*n*kane thz sagho flydho the alle hwar sin wägh, vtan sanctus ieronimus han gik a mote thy Tha lypte leonit
294 vp sin saara foot oc wiiste han sancto ieronimo Sanctus ieronimus bödh twa hans foot, oc wth took een thoorn som in war gangin j fotin Oc strök th*e*r oppa saluo oc läkte atir sarit, Thentidh leonit war wordhit til räka bleff thz qwart j klost*r*ena j bland brödh*i*rna swa spakt oc säfft som thz hafdhe th*e*r warit hema fööt, Nu for thy at engin bör wara j klost*r*eno fafäng*ir* satte sanctus ieronimus ho*no*m syslo at han skulde wakta then asna*n* som brödh*i*rne hafdho som th*e*ra widh bar hem aff skoghe*no*m, ho*no*m skulde han fölghia j beet oc wakta han wäl a markinne, hwilkit han throlika giordhe som een godh*i*r hyrdhe Oc j wissom skipadhu*m* tymum naar han skulde sielfw*ir* taka sina födho oc asnin skulde göra sit ärwodhe, kom han drifwande

heem mz honom, Eentidh laa leonit j buskomen oc soff oc ther komo köpmen farande mz chamelum The toko asnan oc fördho han mz sik bort, Tha leonit waknadhe war asnin borto, Tha took han rädhelika til at ryuta oc lop badhe atir oc fram at leta, Tha han ekke fan asnan atir gik han dröfdhir heem til klostrit oc stodh widh portin, Oc fore blyghdh thordhe han ey in ganga, Tha brödhirne sagho at han kom nu senare heem än han war förra wan oc borto war asnin, Thänkto the at han for hungir skuld hafdhe ätit vp asnan, Tha wordho the wredhe vppa han oc wildo ey gifwa honom sina prouento som the pläghadho, vtan saghdho swa som snybbande honom gak oc äth thz thu hafwir aff asnanom leeft, Oc äptir sancti ieronimi budh befälto the honom asnans ämbite, the leddon til skox oc laghdo widh oppa hans ryg, then matte han bära hem til klostirs, Thetta giordhe han opta mz thulumodh oc spekt, Een dagh han hafdhe giort sit ämbite gik han vth oppa markena, och sagh lankt fran sik köpmen fara mz chamelum oc klostirsins asna främarst aff them allom ¶ Ther är sidhir j them landom tha köpmen föra thera godz mz chamelum tha gaa chamelane vth at radh hwar äptir androm oc j asne gaar fore mz eet tugh om halsin oc honom fölghia the alle, Tha leonit kände asnan kom thz bradhelika löpande grymt oc wret oc rädhelika ryutande, Oc slo iordhena mz sinom stiärt Tha foromännene thz sagho rymdo the alle hwar som han mest formatte Oc leonit dreff

asna*n* oc chamelana mz alt godzsit heem til clostrit, Oc leonit lop kri*n*g om alt klostrit glädhia*n*dis at han hafdhe at*ir* fu*n*nit sin asna Oc ful nidh*ir* a iordhena for sanctum ieronimum oc for hwan een brodh*ir* oc fryghdhadhis lekande mz sino*m* stiärt swa som bedha*n*dis forlatilse for sin bruth, Th*er* äpt*ir* komo köpme*n*n- 295 ene gangande til klostrit oc sändo budh sancto iheronimo, Tha han kom fullo the ödhmyklika nidh*ir* for hans föt*ir* gawo sik skyldogha oc bedos nadh for siin brut, Än sanctus ieronimus vnfik theem wäl, oc vplypte them lioflika oc badh them taka sit eyghit j gen oc ekke androm hans v*n*twälla,

See min käre win swa mat thu lära aff oskiälikom dyurom at halda throskap thino*m* iämc*ri*stno*m* Thu skalt oc wara throhin ko*m*pa*n* j pelag*ri*ms färdh est thu othrohin tha fortapar thu alt thit ärwodhe

Thz skedhe eentidh at xxx kompana sälladho sik sama*n* oc wildo til sancti iacobs The lofwadho throhit ko*m*panskap mella*n* siin, Til them kom een pelag*ri*m ga*n*gande j wäghe*no*m som enkte ko*m*panskap hafdhe mz them lofwat tho likowel fölghdhe han j th*e*ra hoop Th*er* äpt*ir* wardh een th*e*ra kompa*n* syuk*ir*, Oc alle hans ko*m*pana som ho*no*m hafdho troskap lofwat gawo han ofw*ir* oc gingo th*e*ra wägh fraan ho*no*m, En then ene pelag*ri*me*n* som til kom oc enkte ko*m*panskap hafdhe mz them lofwat, Han bleff när them syuka och a*n*nan dagh*in*

om qwäld bleff then syuke dödhir, Ther äptir han war dödhir kom sancte iacop oppa enom faghrom hest ridhande oc saghdhe til then lifwande, Faa mik hiit thän dödha oc sät thik sielfwan bak mik oppa hestin, Han giordhe swa, Tha fördhe sancte iacop them om the nattena fämptan daxledhir fram til sin stadh Compostella oppa ena halfwa milo när, Ther satte han aff then lifwande oc thän dödha laghdhe han när honom Oc saghdhe gak nu in j stadhin, oc sigh thz domherromen at iak badh at the skulu hith vth gaa oc hämpta min pelagrim in mz store äro oc lata han ärlika koma til grawa, Oc sighia hans kompanum tha the koma fram at the hafwa alt thera ärwodhe oc mödho fortapat for thän otroskap the alle giordho moth honom

Min käre win bör thik mz nokrom kompanom wandra, tha skalt thu enkte swik moth them göra vtan altidh wara throhin, Thu skalt ekke gerna wandra sielff thridhi, Ther som thre äro j kompanskap plägha gerna twe halda saman oc thz bedröfwir thän thridhia

Thz waro thri kompana the wandradho til saman, Thz hände eentidh at the hafdho ey meer til mat än eeth brödh, oc thz war them allom threm offlitit Tha runadho the twe saman oc diktadho eeth radh huru the wildo thän thridhia thera kompan fran brödheno skilia, Oc saghdho, Wi wiliom alle thri läggia oss nidhir at sofwa, Oc thän wara som drömir höxta oc

vnd*ir*likasta dröm han skal brödhit eensami*n* be-
halda For thy thz räkk*ir* oss allom ekke aat,
Tha the skuldo sofwa snarkadhe thän thridhy som
296 eenfaldogh*ir* war oc loth som han soff, Tha
saghdho the andro twe mällan siin Een wara
säghy at honom drömde som han ware dödh*ir*
oc gudz ängla fördho han til hymerikis oc satto
han när war*um* h*err*a Oc thän andre säghy at
ho*no*m drömde som han war*e* dödh*ir*, oc diäfl-
ane fördho han til hälfwite, Th*et*ta hördhe
thän thridhy, Th*er* äpt*ir* sofnadho the twe,
Mädha*n* vpstodh thän thridhy oc aat vp brödhit
oc laghdhe sik at*ir* j sin stadh at sofwa Nokot
äpt*ir* waknadho the twe, oc wekto vp thän
thridhia, Tha the twe saghdho sin dröm sat
thän thridhi swa som vndra*n*de oc saa oppa
them oc saghdhe O h*err*a gudh huru är thz
wordhit at j ärin h*er*, mik drömde som j warin
fördhe een til hymerikis oc a*n*nar til hälfwitis
Oc mik thykte som iak aat vp brödhit Ey thro-
handis at nokor idhra skulde hiit at*ir* koma oc
widh*ir* thorfwa lykamlikit brödh

Här börias nionda budhordhit

Thz nionda budhordhit är Människia thu skalt ekke astunda ell*ir* gernas thins jämc*ri*stins godz thz wari hws ell*ir* ak*ir* ell*ir* nokot annat aff allo thy ho*no*m til höre J thesso forbyudh*ir* gudh alla handa giri, Rooff, styld, okir, oc alla orätta oc falska winni*n*g mz hwilke een mä*n*niskia astundar nokot thz androm til hörir til orätta j hwat matto ell*ir* hwat list thz kan wara Nu mädha*n* gudh forbyudh*ir* at engin skal astunda annars godz til orätta Tha ma man än sidh*ir* thz besithia, bruka ell*ir* mz orät taka

Hör här til

EEn man lagh j sinom yt*ir*sta tyma tha thykte ho*no*m som een stoor steen ofw*ir* ho*no*m hängde, oc wilde oppa han falla oc sund*ir*krosa, Han wardh storlika räddir ropadhe höght oc badh sik hielpa, Folkit spordhe hwat ho*no*m wulte, Han saghdhe, H*e*r hängir ofw*ir* mik een stoor steen oc wil oppa mik falla, The kalladho thiit p*re*stin at han skulde sik granlika sc*ri*pta, Han sc*ri*ptadhe sik som han best kunde, Tho likowel bleff stenin hängiande, Tha saghdhe p*re*stin bethänk thik wäl om thu nokra synd hafw*ir* giort mz nokro*m* stene, Han swar*adhe* Mik minnis nu

wäl at iak eentidh hemelika flutte een steen aff eno*m* ak*ir* oppa thän andra oc mz thy giordhe iak min ak*ir* bredhare, Tha saghdhe p*re*stin. Thz är sakin at stenin h*er* häng*ir*, Ha*n* sc*r*iptadhe sik for the syndena oc lofwadhe j geen gifwa thz ha*n* hafdhe eyghnad sik orättelika oc genstan war stenin borto

eet a*n*nat

EEn officialis j eno abota klost*ir* giordhe orät eno nu*n*no klost*ir* oppa thēra godz th*er* fore plaghadhe gudh abota klostrit swa at alt th*e*ra wiin fordarwadhis som klost*r*eno til hördhe, Tha gik abotin til een hälgha ärmeta, oc badh han
297 bidhia til gudh at han wilde w*er*dhoghas tee ho*no*m sakena Thäntidh ermetin badh innelika til wan h*er*ra th*er* om, saghdhe waar h*er*ra ho*n*o*m* Thän skadhin hafwa the fangit for thy at th*e*ra officialis hafw*ir* giort orät them iomf*ru*me*n* oc skadha oppa th*e*ra godz thy skal iak än j thesso areno sända them ena större plagho, Th*er* äpt*ir* kom een riddar*e* oc wardh th*e*ra fiande oc vpbrände fulnär alt th*e*ra korn the skuldo thz arit widh*i*r lifwa

Min kär*e* win swa gaar thz them som aff andro*m* takir sith til orätta thz gaar them sieldan wel

ma*n* skal ey bort giffwa klost*ir*s godz

EEn abote hafdhe een köpma*n* til brodh*ir* ho*no*m gaff abotin mykyt aff klost*ir*sins godze

oc thz wilde enkte wăl lykkas mz honom vtan wardh ă thes armare at han gaff honom mera, Han gik om sidhe ther fore til scripta Tha saghdhe hans scriptafadhir ŏff thz swa lănge thu wilt, thu wardhir aldre thes rikare, For thy thz abotin thik gifwir thz hŏre klostreno til oc ăr hwarte hans ellir thit, Oc thy naar gudh hielpir thik at thu faar thes ămpne bŏr thik lăntelika thz klostreno j gen gifwa, Thetta lofwadhe han gudhy, Oc ther ăptir gaff gudh honom lykko at han wardh j bradhom tyma een rikir man, Tha spordhe abotin huru han hafdhe swa mykyt godz fangit Han swaradhe Ă mădhan iak hafdhe klostirs godz vndi handom kunde iak năplika saman koma soflit oc brŏdhit, Sidhan iak thz fortidde hafwir gudh mik tilfŏght sina nadhe at iak ăr nu rikare ăn iak war fŏrra

Thy min kăre win thu skalt storlika wakta thik for girinne thy at stoort godz oc mange rikedoma gŏra mănniskiona swa blinda at hon kănnir ekke sin skapara

hör än granlika aat

Thz war een okir karll han hafdhe eet sŏlfkors til pant aff enom, Han wardh syukir oc nalkadhis fast dŏdhŏnom, Tha toko hans wini eet kors j kyrkionne oc hiolo for honom oc badho at han skulde kănnas widh sin gudh oc skapara oc see oppa korsit, oc skodha hans hardha pyno oc dŏdh som waar herra ledh a thy hălgha korse for hans skuld, Han swar-

adhe th*et*ta korsit kännir ekke iak, Än thz korsit kännir iak wel som mik staar til pant oc iak hafw*ir* j mine kisto oc mz them ordhum gaff han vp sin anda

Hwat fromadhe konu*n*g crasius alla hans rikedoma, Ha*n* war beropadh*ir* for then rikasta konu*n*g th*er* w*er*ldin hafdhe j them tyma ho*no*m fangadhe een konu*n*g heth cyrus oc kastadhe han oppa een eld oc wille hafwa bränt han, Oc genstan kom eeth regn swa stort at thz vthsläkte allan eldin oc han vntkom oc thakkadhe ekke gudhy som ho*no*m hulpit hadhe vtan tröste sik oppa sit mykla godz Oc rosadhe sik wara
298 thän rikasta konu*n*g j w*er*ldinne war Een wiis h*er*ra rädh ho*no*m at han skulde ekke thz göra ffor thy at oppa thessa forgänglika rikedoma thorff engin säthia sina thröst, Tha man them hafw*ir* weth man ey länge man them behald*ir*, Än han läth ey aff for thy, Ho*no*m drömde een tidh th*et* äpt*ir* at han war j storo regne staddir oc wardh gyno*m* wat*ir* Ok heth soolskin ko*m* oc thörkadhe han at*ir* Han saghdhe drömin for sinne dott*ir* fana, thy at hon hafdhe spaado*ms* anda Hon thyde ho*no*m drömin swa At han skulde hängd*ir* wardha, Oc regnit skulde han wäta oc solskinit thörka Swa skedhe thz ok Thän sami konu*n*g cyrus fangadhe ha*n* a*n*nat sin oc läth hängian j een galgha oc hans mykla rikedoma ku*n*do ho*no*m enkte hielpa

Hör än eeth annat aff orätfangno godze

Hafw*ir* thin man orätwiislika aflat godz thz wari stulit röfwat ell*ir* mz vkir wu*n*nit ell*ir* j hwat matto thz är orättelika afflat thz skalt thu ey nythia ell*ir* bruka til thin kost ell*ir* til thiin klädhe, Är th*e*r mz nokot rätfangit godz thz mat thu nythia oc nöta ok ekke thz andra Swa mykyt som til thit gagn oc nytto komb*ir* aff orätfa*n*gno godze swa mykyt est thu pliktogh*ir* at betala aff thino rätto godze Nu sigh*ir* thu wanlika swa om min ma*n* hafw*ir* enkte rätfangit godz, hwar aff skal iak äta ell*ir* drikka Mi*n* käre win, Thu skalt thz bidhia aff thino*m* wino*m* ell*ir* forthiäna thz mz thino*m* handum kan thu thz ekke göra, Oc ligg*ir* thik hung*ir*s nödh oppa, Tha mat thu th*e*r aff äta oc drikka, Tho mz them wilia at thu wilt tha thu format thz g*er*na betala thz första thu git*ir* Nu sigh*ir* thu swa min kär*e* fadh*ir* iak thiänar eno*m* h*er*ra th*e*r enkte hafw*ir* vtan orätfangit gooz, ma iak th*e*r aff äta oc drikka, Mit kära barn thu mat thz ekke göra, Alt thz thu forgör j mat oc j dryk, klädhu*m* oc skoom, betalar ekke thin h*er*ra thz tha äst thu pliktogh*ir* at betala thz ¶ Om thin ma*n* hafw*ir* badhe rätfangit godz oc orätfangit, huru skal iak th*e*r mz fara Mit kära barn är thz rätfangna godzit skilt fran thy andra tha skal thu thz bruka, Än är thz alt sama*n* mänkt Tha skal thu lata fara thz ena mz thy

andra oc skal thz ekke nythia ellir bruka, Thu skalt för gaa hws fran huse om thit brödh, Än ware thz swa at thin man saghdhe at han wilde thz orätfangna godzsit j gen gifwa oc pröffte thu at han thz mente oc formatte oppa the tröst mat thu ther aff lifwa oc ey ällas. Thu skulde thz för kära for biscopenom oc han skulle mz kyrkionna rät thwinga han til at for-
299 wärua rätfangit godz som j mattin badhin aff lifwa J allom thessom fallom esth thu io pliktugh wara lydhugh thinom bonda j idhro rätto hionolaghy, Hafdhe thu än thin eyghin syndirlikin kost, Thik bör ey thes hällir dragha thik fran honom ¶ Hafdhe een man orätfangit godz aff thy godze matte engin mz honom äta ellir drikka, vtan thz ware swa at een prestir ellir hans hustru, ellir nokor annar man kome til hans, j the akt at the wildo han verna for sinom siäla wadha oc omwända han til rätta, J them tyma magho the mz honom äta aff orätto goze oc ey j andre matto

Käre fadhir, ma iak nokra hielp bedhas aff mino folke ofwir min skat, som them bör mik rättelika göra, Min käre win thz mat thu ekke göra vtan j store widhirthörft oc nödh, Tha mat thu ena mattelika hielp aff thino folke bedhas the som ey wardhir thöm ofthung Ware thz swa at nokor wilde oppa thik ellir thit land til orätta stridha tha bör them badhe mz liiff oc godz thz wäria, Ware thz oc swa at thu wordhe j rätto örlögh fangin som thik sielfwom pa

rördhe, Tha mat thu bedhas hielp om thu widhirthorfte til thinna lösn Wilde thu ok nokot lata byggia thino land oc folk til wärn oc froma tha mat thu hielp aff thino folke bidhia, Ware thz oc at c*ri*stin h*ä*r skulde resa j hedhindomi*n* oc thu wille sielfw*ir* mz, tha mat thu oc hielp bedhas om thik tharfwas Oc io swa at thz är gudhlikit oc thik bekä*n*nelikit for waru*m* h*er*ra, For thy thu skalt aff allo godze oc aff minzsta skierff thu hafw*ir* vnfangit göra räkinskap for gudz doom

Käre fadh*ir* ma iak taka nokon tol thän som rättelika oc skiälika är skipadh*ir* for almä*n*nelikit gagn Min käre son thz mat thu wäl göra, Hwilkin mä*n*niskia som vntförir rättan tol hoon hafw*ir* han stulit, Kome een mä*n*niskia j hedhindomi*n* oc ware th*e*r rätt*ir* toll*ir* skipadh*ir*, hon matte han ekke vntföra, Människio*nn*e bör halda eno*m* hedhnu*n*ga thro oc göra ho*no*m rät

Min käre fadh*ir* ma iak thz godz behalda som iak mz dobil ell*ir* mz wartawil wind*ir*, Min käre son thz bör thik ekke behalda, Tho skalt thu ey gifwa ho*no*m thz j geen som han hafw*ir* tapat, Vta*n* thz ware swa at thu hafdhe nokot wnnit aff eno barne ell*ir* aff eno*m* dara, ell*ir* aff nokors manz hust*ru* ell*ir* aff manz hionum thz bör thik alt j geen gifwa rätto*m* äghanda, ware thz eeth barn th*e*r enkte eyghit atte oc fordobladhe sinna foräldra goodz thz skulle thu foräldrome*n* j geen gifwa, Om hust*ru*n fordoblar bondans goodz thz

skalt thu ho*no*m j geen gifwa, Thz swenin fordoblar skal h*er*ranom j geen gifwas for thy thz är ekke thit, Th*ett*a skalt thu oc swa forsta, aff andro*m* leku*m* som giri ligg*ir* til oc tymans
300 fortapilse onyttelikin oc syndeliki*n* ordh som är kägglo slagh oc koto kast oc annat slikt, Alle the som öfwa thessa for*nemp*da leka oc andra tholka synda storlika oc the th*er* til hielpa oc städhia j sino*m* huso*m* äro lottakande aff th*er*a syndom oc them thz göra bör ma*n* wars h*er*ra lykama forbyudha ell*ir* the skulu thz lata

Ma iak taka thz godz skipbrota wardh*ir* j hafwino oc flyt*ir* til mit land, Min käre son thz mat thu engalund göra, Alla*n* thän rät wärlz h*er*ra hafwa th*er* oppa sat ma thik enkte hielpa, Hafw*ir* thu nokot th*er* aff nutit, thz skalt thu gifwa j geen vta*n* thz ware swa at th*er* waro röfwara ell*ir* andre som landeno wildo skadha, hwilkin mä*n*niskia som j andre matto skipbruta goodz tak*ir* hitt*ir* ell*ir* köp*ir* han skal fara th*er* mz som h*er* staar för sc*ri*fwit aff stolno godze

Kär*e* fadh*ir* maa iak nokra almoso göra ell*ir* gifwa aff thy godze som swa är wnnit som nu är aff sakt, Min käre son Thu skalt thz wita at aff allo thy godze som stulit är ell*ir* röfwat ell*ir* mz ok*ir* wnnit ell*ir* j hwat matto thz är orätwislika aflat magh ma*n* ey göra almoso aff ¶ Än een q*wi*nna som mz ondo lifw*ir*ne goodz afla hon magh th*er* aff almoso göra om hon hafw*ir* thz ekke fangit aff mu*n*kom ell*ir* p*re*stom,

som enkte syndirlikit goodz hafwa oc enkte magho gifwa ell*ir* aff nokro*m* andro*m* som hon weet wisselika at thz orättelika hafw*ir* fangit, thz ma ho*n* ey taka oc ey almoso aff göra

De mercatura

Hwru skal iak fara mz minne köpslagha*n* at thz ware rätfangit godz th*er* iak matte almoso aff göra gudhy thäkkelika, Min käre son köpslagha är mykyt thu*n*g oc wantsam at hantera vtan synd, Thu skalt ey sighia swa mykyt staar thz mik sielfwom Oc swa mykyt är mik th*er* fore budhit tha som thz är ekke swa, Thu skalt ey göra thit godz faghirt oc gefft vtan til thz som ogefft är inna*n*til, Thu skalt warna thän som köpa wil oc sighia hwat som th*er* är ogäfft j Thu skalt oc enkte thz thing sälia naar thu pröfwar at han wil th*er* mz dödhelika synd göra som thz köp*ir*, west thu thz för än thu ho*no*m thz säl thu est luttaka*n*de aff syndinne som ha*n* th*er* mz gör Th*et*ta skalt thu oc vnd*ir*sta aff *ger*nigis ma*n*nom som sliik thing smidha söma göra ell*ir* dikta the fa alle deel aff syndinne th*er* aff koma, Thu skalt oc enkte godz androm dyrare borgha än thu wille thz for redha päni*n*ga sälia, Thu skalt oc ey ofdyrt sälia, Thu skalt thit godz mz lika winna som thu wilt for gudhy bekänd*ir* wara ffor thy thu skalt aff thinne köpslagha*n* oc aff allom thingom göra räkinskap for gudz dom, Thu skalt swa göra thino*m* iämc*ri*stne som thu wilt at annar

gōri thik Thu skalt enga batan ellir okir taka aff thy godze thu androm borghar Thu skalt thinom iämcristne thit godz borgha rätfärdhe-
301 lika oc eenkannelika for gudz skuld wilt thu ekke gōra thz tha borgha honom enkte

Een spörilse

Käre fadhir iak hafwir borghat enom man hundradha mark oc han skal hwart aar gifwa mik tio mark til ränto ma iak them wäl taka, Min käre son thz skalt thu ekke gōra, Finge thu ene människio thusanda mark at hon skulde thik een päning gifwa til batan, giordhe thu thz for thes pänigins skuld oc ekke for gudz skuld, oc blifwi thu ther mz dōdhir vtan rättan angir thu est fortapadhir mz äwinnelikom dōdh

Käre fadhir ma iak nokra gōnst taka aff theem ther iak mina päniga läna oc mit godz vndir handum hafwa Min käre son Jak wil thik ena liknilse sighia, Waar herra gik in j mōnstrit j iherusalem palma synno dagh oc fan ther sithiande wäzlara ellir skiptara som prestene hafdho ther sat oppa thz at ä naar pelagrima komo skuldo the ioo finna redha päniga som the matto byta til sik oc offra Naar nokor mäniskia kom til the wezslaranna oc bedis päniga aff them at borgha, Tha swaradhe han Min käre win thu est min brodhir, iak maa enkte okir aff thik taka, Än tho skalt thu gōra mik nokra gōnst thu skalt gifwa mik nokor wiinbär,

äple oc päror, fikon oc mandol, gäs oc höns oc tholkit alt, Swa wildo the okrit bethäkkia oc skyla som vndir enom mantle, Än waar herra som alla människio hiärta weet oc seer är ey godhir at dara, Han tok bordhit mz pänigomen oc wrok widh gulfwit oc slogh wäzslarana vth aff mönstreno, Swa skal thz iämwäl gaa allom them ther okir mz nokre list oc kyndoghet bethänkia som them ther okir taka oppinbarlika, The skulu alle wardha vthdrifne aff gudz äwinnelika mönstir j hymerike

Een spörilse

Iak hafwir länt enom man tolff mark pänninga vtan forordh oc wilkor Han hafwir mik oc enkte lofwat, Tho gifwir han mik hwart aar ena mark mz sinom godhwilia, ma iak hänne wäl taka, Min käre son skodha thit sanwit oc thina akt, gör thu thz ey eenkannelika for gudz skuld, Vtan for thz hopit oc wilian thu hafwir til the markinna, tha är thz okir, Än staar thiin akt swa at om thu wiste at han wilde thik enkte gifwa, tho likowel wilde thu honom gerna pänigana lana, gifwir han thik tha nokot thz ma thu wäl taka

Een spörilse

Iak hafwir fangit enom man xij mark pänninga, them hafwir han vndir handom hafft j syuttan aar, oc hwart aar hafwir han mik gifwit ena mark, Oc än är han mik tolff mark skyloghir,

Min käre son han är thik enkte skyloghir, han hafwir gifwit thik fäm mark meer än honom bordhe, them hafwir thu mz syndom vpborit, oc skalt gifwa honom theem j geen

Käre fadhir ma iak wäl köpa korn tha thz är mest oc lätast falt, oc halda thz til thes thz wardhir dyrast, Min käre son köpir thu korn
302 ellir annat godz tha thz är wäl falt, Oc hopas thu at thz wardhir ther äptir dyrare, thz hopit thu hafwir gör thik okir, Wäl maat thu köpa korn til ena forwaring, om thu fryktar at thz wardhir dyrare, Oc thz som thu tha hafwir ofwir thina nödhthorft ma thu wäl sälia for lika päninga tho skalt thu ekke sälia thz of dyrt.

Käre fadhir ma iak wel borgha godz, oc gifwa ther okir aff, Thz ma thu ekke göra ey häldir gifwa än taka vtan alt off stora nödh ffor thy thu gifwir tha okirkarlenom tilfälle oc ena orsäkt til okir oc til syndinna hwa thz gör han syndar storlika

Ma iak wäl vth borgha mit godz mz them forordhum at thän som mit godz takir skal borgha mik sit godz atir, Min käre son gör thu thz for the actenna skuld tha är thz okir oc synd

¶ Maa iak wäl borgha enom bakara mit godz oppa thz at han skal mala sina mäld oppa minne qwärn oc hwarghin annarstadz, är thz okir, Min käre son, thz hopit thu hafwir til the

batan som thu hafwa wilt vtan äwentyr gör thik til een ok*ir* karl, Thu skalt vthborgha thit godz for gudz skuld oc lata ho*no*m sina friiheth at mala hwar han wil

¶ Kär*e* fadh*ir* iak hafw*ir* fangit eno*m* thyughu mark eeth aar om kring, Thäntidh arit är vte skal ha*n* faa mik mina päni*n*ga at*ir* vta*n* alt ok*ir*, wil ha*n* ekke thz göra Tha skal han gifwa mik ena mark oc behala theem än fram eet aar, oc gifwa mik them tha j gen vta*n* batan, wil ha*n* thz ekke göra tha skal han tha gifwa mik ena mark, Min kär*e* son thu hafw*ir* thz wäl förra hört, thu skalt eey een päni*n*g til batan taka

Maa iak wäl borgha vth gamalt korn oc taka nyt korn j geen, Min kär*e* son gör thu thz aff k*er*lek for gudz skuld at thu wilt thin iämcr*is*tin th*e*r mz hielpa tha är thz ekke synd, Än gör thu thz j the akt at thu hopas th*e*r aff wiñna ell*ir* bata, tha är thz ok*ir* for thy hopit thz gör okrit

Käre fadh*ir* maa iak taka ok*ir* aff eno*m* iudha ell*ir* hedhni*n*ga Min käre son thu skalt enkte ok*ir* taka aff engo*m* ma*n*, hafw*ir* thu takit ok*ir* aff iudha ell*ir* hedhnu*n*ga oc west thu nokra cr*is*tna mä*n*niskio som the hafwa thz godzsit orättelika aff swikit, hä*n*ne mat thu thz tilwända ell*ir* gifwa them thz sielfwom j geen thu mat thz ekke behalda

Käre fadh*ir* iak hafwir takit godz oppa ok*ir*, skal iak thz okrit vthgifwa Min käre son thu skalt thz ekke göra, Nu hafw*ir* iak badhe lofwat oc sworit at iak skal thz vtgifwa, Tha holt thina thro oc giff thz vth oc fulfölgh thz sidha*n* at*ir* aff ho*no*m mz rät, Kär*e* fadhir iak hafw*ir* sworit at iak skal thz ey mz nokrom rät fulfölghia, Min käre son tha skalt thu thz klärkome*n* kungöra the skolo han twinga mz kyrkionna rät okrit at*ir* gifwa Jak hafw*ir* oc sworit at iak skal thz engom kungöra Min käre son thz är
303 orättelika sworit, thän edhin bör thik ekke halda, Han är mote thik oc thinne iämc*ri*stins siäla helso, Thu skalt thz ku*n*göra oppa thz at han matte wardha at*ir* led*ir* til wan h*er*ra

Käre fadh*ir* j ärin alt off hardhe j idhro*m* sc*ri*ptamalu*m* gudh gömö oss wäl for idhre sc*ri*pt, Jak find*ir* wäl een a*n*nan sc*ri*ptafadh*ir* som mildare är oc sigh*ir* mik wel a*n*norledh, J sighir mik at iak skal enkte ok*ir* taka oc enkte ok*ir* skal iak vthgifwa, Jak skal enkte godz köpa tha thz är wel falt, oc haldat til thes thz wardh*ir* dyrast, Jak skal mit godz ey dyrare forborgha än iak wil thz for redha päniga sälia, Jak skal ey mit godz göra faghirt oc skönt vtan til thz som ogäfft är inna*n*til, Th*et*ta forbyudhen j mik, Oc mesta menhetin pläghar thz helst oc öfwa, Sc*ri*fwin hwat j sc*ri*fwa wilin iak wil mesta menhetin [fölghia] Min käre son thu sigh*ir* nu swa at thu wilt mesta hopeno*m* fölghia, Th*er* wil iak thik eet litit ärande aff sighia

Thz war een hertoghe j frislande heth rathodus, han war een hedhnunge oc afgudha dyrkare Een hälaghir biscopir heth vlframus predikadhe for honom the hälgho thro, oc war swa när komit mz honom at han wilde sik lata döpa, Tha han hafdhe annan sin foot j funtenom Saghdhe han til biscopin, Hwat hellir är större sälskap aff konungom herrom oc förstom oc aff almoghanom j hymerike ellir j hälfwite Biscopin swaradhe at större hopin war j hälfwite aff them, Tha han thz hördhe rykte han foten vth aff funtenum oc saghdhe, at han wilde mesta hopenom fölghia Oc sama nattena äpte doo han mz bradhum dödh Oc thän hälghe biscopin sagh han j andelike syn wara lästan ellir bundnan mz brinnande iärnlänkiom oc antwardhadhan diäflomen Thy min käre son gudh hafwir gifwit thik frian wilia vthwäl thy thz thu wilt

Min käre son lät thik ekke thz vndra at thu skalt okir atirgifwa, Jak wil sighia thik nokot mera, Thik bör iämwel atirgifwa alla the fruct oc nyt som thu hafwir ther aff fangit, hafdhe thu een päning wunnit mz okir, Oc wunne thu sidhan thusanda mark mz them päningenom, thik bordhe thz alt saman atirgifwa om thu wilde thina siel bewara, Thik bör oc thän skadhan vprätta som een människia hafwir fangit for thz okir hon skulde thik gifwa om hon hafdhe ther fore saalt siin hws gardh ellir godz sik til skadha ¶ Thetta skalt thu j sama matto första

aff roff oc styld, aff orätto*m* skat, aff orättom tol, aff orätte köpslagha*n*, Oc aff aldra handa godz som thu thino*m* iämc*ri*stne mz swik fals oc orät afwind*ir* Hwat skadha ha*n* hafw*ir* th*er* 304 fore fangit bör thik hono*m* widh*ir*läggia, Gör han oc nokra synd for thz hind*ir* oc skadha han aff thik hafw*ir* thu est skyldogh*ir* for the syndena Min käre son thu skalt thik mykyt granlika wakta oc bewara for orätto godze, For alla synde ma p*re*stin thik aflösa vta*n* for orätfangit godz, wilt thu sääl wardha til thinna siel tha skalt thu thz at*ir* gifwa

Thz war een greue oc folkit hult ha*n* for een godha*n* rätwisa*n* ma*n*, han blef dödh*ir*, ey lankt thädha*n* som han doo war een hälagh*ir* man, Ho*no*m tedhis j andelike syyn han saa een stigha staa j ene dyupe kulo, store oc rädheliko, Kula*n* war ful mz brinna*n*de lugha, Oc thän g*re*wen stodh j eldeno*m* mit oppa stighano*m*, Oc nokre andre stodho vnd*ir* ho*no*m nidh*ir* bät*ir* a stighano*m*, Tha spordhe hälghe ma*n*nin ängilli*n* aat som han lede hwat han hafdhe giort, Ha*n* swar*adhe* hans fadh*ir* fadh*ir* vntwälladhe oc tok aff eno*m* man eeth land til orätta oc thy kom han til hälfwite, oc staar nidharst a stighanu*m*, Th*er* nest owan fore staar hans son g*re*wa*n*s fadh*ir*, Oc nest ho*no*m staar hans son g*re*win, Oc h*er* äpt*ir* komb*ir* hans son oc skal staa nest sinom fadh*ir*, oc äpt*ir* ho*no*m alle the hwar äpt*ir* androm som thz landit mz orät besithia, Thy wakta thik for orätfangit godz thz är mykyt skadhelikit oc ont

EEn hälagh*i*r ma*n* saa eens ok*ir*karls siel j hälfwite sithia mit j eldeno*m*, oc ha*n*s son siel fördhis oc thiit th*e*r äpte, Thäntidh fadhrin fik see sone*n* ropadhe ha*n* höght oc saghdhe fforba*n*nadh*i*r wari thu oc the stu*n*den iak thik afladhe at iak thz godzit okradhe oc for thina skuld orättelika sama*n* sankadhe for hwilkit iak är fordömd*ir*, Tha swar*adhe* sonen, Forba*n*nadh*i*r wari thu min fadh*i*r for vta*n* ända at thu mik thz godz lefdhe oc ärfdhe for hwilkit iak skulde hith koma oc äwi*n*nelika fortapadh*i*r wardha

Min käre son haff th*et*ta oc mera som äpte fölghir til een warnaghla tha. astundar thu ekke orätwislika godz okra ell*i*r afla

Een rik*ir* okirkarl lagh j sinne hälsoth oc skulde döö oc hafdhe enga ärwinga äpt*ir* sik, Tha thz kom til yt*ir*sta tyma*n* ropadhe ha*n* oc saghdhe Bärin hiit miin käro barn at the magho mik trösta, Th*et*ta sama ropadhe ha*n* opta Tha saghdho the när ho*no*m waro hwar äro thiin barn, Han swar*adhe* bärin mik j min slapo kamar Th*e*r skulu*m* wi thöm finna, Tha ha*n* war thiit buren saghdhe ha*n* Grawin mik h*e*r ena kulo h*e*r finne*n* j min barn, The growo oc fu*n*no ena kisto fulla mz sölfw*ir* oc gul Tha saghdhe han, Th*et*ta äro miin kära barn Oc mz them ordhome*n* gaff ha*n* vp anda*n*, Oc genstan spru*n*go vth aff kulo*n*ne oc kistonne otalika stora paddor oc orma Oc j allas th*e*ra asyn slito the oc vpato hans arma lykama

305 Min käre son orät godz thz är swa ont at the almosa man ther aff gör är ekke gudhy thekkelikin

Thz war een rikir man han hafdhe latit ena kyrkio byggia aff sino godze Thentidh biscopin kom oc skulde kyrkiona wighia Tha stodh een diäwl bak widh altarit oc saghdhe, Herra biscop j skulin thenna kyrkiona engaledh wighia hon är miin oc höre mik til mz rätto, Biscopin spordhe hwi höre hon thik til Diäfwlin swaradhe hon är bygd aff okir oc orätto godze thy är hon miin Swá bleff kyrkian owigdh oc thz forstyrdhe diäfwlin

Min käre win Jak wil thik än sighia eeth vndarlikit ärande aff enom okirkarle, Thz war een hälaghir brodhir heth sanctus antonius aff padua aff sancti francissi reghlo, han war eentidh staddir widh een stadh, ther kallas tuscia predikadhe oc lärdhe wäghin til hymerikis rike, badhe mz ordhum oc äptirdömom, J them tyma fördhis til thz klostir som han war j staddir een dödhir okirkarl hwilken oppa wärlz godz hafdhe warit mykyt rikir, Han fördhis thit mz myklo fölghe, mz lyusom oc blusom oc storo drambe oc skulde ther iordhas, Thz vndirstodh sanctus antonius aff them hälghanda ther han sat oc studeradhe j sinom cella, Han gik til gardieknin oc beddis ödhmyuklika loff at tala Oc sagdhe käre fadhir hiit föris een okirkarl mykyt rikir at iordhas her j waro klostir, Han doo vtan the

hälgho kyrkio sacrament gifwin mik loff at forbyudha honom iordhas j wighdhe iordh Gardieknin gik mz honom vth mote thöm som likit baro Oc sanctus antonius saghdhe Sätin nidhir barena Jak forbyudhir idhir bära likit j kyrkiona, thy at hans siel är iordhat nu när diäflomen j hälfwite, Oc thz är til skiel oc wartekne at hans hiärta är ekke j hans kroppe, vtan swa som war herra sighir sielfwir j lestinne, Ther som thit liggiande fä thz är, ther är oc thit hiärta Sändin thy bort til thän iordhöghin, oc latin ther grawa j iordhena, ther finnen j ena stora päniga summo Oc j bland the pänigana finnen j alstingx färst thessins manzsins hiärta Stoort oc siälsynt war thetta, The sändo thiit oc growo oc funno allaledhis som han them saghdhe Sidhan iordhadho the then vsla kroppin som werdhokt war vtan kyrkiogardhin

Hör än mera aff okreno

Thentidh een hälaghir man som heth furseus bleff dödhir komo thri ängla oc toko hans siel, Then ene ängillin gik fore wäl wenktir hafwande een hwitan bukklara skinande oc eeth swärdh lughande j sinne hand, Mote them komo otalike diäfla wiliande aff them siälina taka Oc byriadho moth them stridha, Tha spordhe ängillin hwat skuld the hafdho mot siälinne, The swaradho,
han pläghadhe gerna tala fafäng ordh, Ängilin 306
saghdhe hafwir han ekke andra skuld tha skal han ekke ther fore koma til hälfwite, vtan han

skal the sy*n*dena bätra j skärzlo elde, Tha saghdhe diäfwllen Han tok oc almoso aff ondo folke, Thz thäktis ekke gudhy, Ängilli*n* swar*adhe*, han wiste ey annat, än the hafdho ang*ir* oc idhrogha j hiärtano for sina synde, Diäfwllin saghdhe Är gudh een rätt*ir* domar*e* tha skal thänna siälin wara fordömd, thy at ho*no*m war eentidh gifwit eth klädhe aff eno*m* okirkarle oc han wiste wäl til forena at han war okirkarl, som han tok klädhit aff, Ängillin swar*adhe* gudz miskund är stoor, han formagh wäl göra nadhe mz ho*no*m at han sina synde bät*r*e, Diäwllin swar*adhe*, Thz är nu ofseent han skulde thz hafwa giort j w*er*ldinne, Ängilli*n* swaradhe, gudz doma the äro lönlike oc grundlösö, ho*no*m skal gifwas tyme at*ir* til lykama*n* koma oc sina synd*ir* bätra, Tha diäfwllin thz hördhe slängde diäfwllin som eeth brinna*n*de klädhe oppa hans skuldro oc kinben oc sagde faar [thu] ekke meer [tha] haf th*et*ta [pa t]hik th*er* aff [brän]dis hans [skuld]ra oc ki*n*be*n* swa at ha*n* hafdhe badhe swidha oc märke j tolff aar han lifdhe th*er* äpte Oc är stoort vnd*ir* at thz skulde synas a kroppeno*m*, som han tholde j siälinne Än ängelin grep genstan klädhit, oc kastadhe thz at*ir* j eldin oc sagdhe til furseum Thz thu sielfw*ir* vptände thz hafw*ir* thik bränt, hafdhe thu ey takit klädhit aff ok*ir*karllenom, tha hafdhe pyna*n* thik enkte skat,

Thy min käre son wakta thik for okir oc orätfagno godze thz är siälanna fordömilse

eet miraculum

Thz war een mu*nkir* j sancti bernardi ordin hans ffadh*ir* war een ok*ir*karll oc bleff dödh*ir*, Tha badh sonen idhkelika for hans siel, Än swa opta han badh for ho*no*m fik han swa stora*n* skielfnadh fasa oc reddogha at ha*n* aldre wiste hwat han wilde, Han vndradhe mykyt huru thz matte wara oc berätte thz sancto bernardo Sanctus bernardus badh wan h*er*ra lata sik forsta sakena war h*er*ra saghdhe at ma*n* skulde enkte for then ok*ir*karlin bidhia for thy han är fortapadhir äwi*n*nelika Sidhan badh han enkte for fadhren oc swa forgik ho*no*m frestilsin

Min käre son wakta thik for orät fangno goze for thy gozsit gör människiona blinda at hon kä*n*nir ekke sin skapara

Thz war een rik*ir* ok*ir*karl han laa j sino*m* yt*ir*sta tyma oc skulde döö tha lät han bära in for sik all siin silffkar gul oc päni*n*ga oc rika hafwor, oc saghdhe til sinna siel, O min siel bliff mz mik, alt th*et*ta godzsit wil iak thik gifwa, Oc än mera wil iak thik th*er* til afla oc winna, Thäntidh dödhin gik ath ho*no*m saghdhe han O 307
siel mädha*n* thu wilt engalund mz mik blifwa tha antwardhar iak thik diäfleno*m* j hälfwite th*er* mz gaff ha*n* vp sin anda

Thy min kär*e* son haff ekke k*er*lek til th*et*ta forgenklika gozit, som thu io skalt forlata Stat äpte thy äwinnelika goze som thu mat äw*er*dhelika behalda

Thz war een rik*ir* ma*n* han pläghadhe päniga vthläna oppa ok*ir*, til hans hws komo twe riddara och wildo godz aff ho*no*m borgha, Thäntidh the sagho hans rikedoma oc äro han hafdhe j sino huse, tha lofwadho the han oc saghdho han wara een rikan man oc hafwa aff w*er*ldinna lustilsom hwat han wilde, Tha saghdhe han sielfw*ir* kome waar h*er*ra til mik oc saghdhe swa Lat mik vp alt thz thu ägh*ir* oc far til miin til hymerikis rike Jak wilde thz ekke göra Jak wilde mit godz behalda oc lata ho*n*o*m* hafwa sit hymerike, Tha riddarane thz hördho gingo the j th*e*ra h*e*rberghe, Anna*n* daghi*n* äpte hördho the ringia siäla ringni*n*g äpt*ir* een dödhan, The spordho hwa som dödh*ir* war, them war sakt at then sami rike ma*n*nin doo aff bradödh sama nat, tha saghdho the O falsk w*er*ld huru ma*n*ga thu swik*ir*, J gaar wilde han ekke gifwa sit godz for*e* hymerike, ha*n* toke ther nu wäl een watn dryk fore

War h*e*rra sigh*ir* j ewangelio aff eno*m* rik*o*m man ho*no*m war mykyt korn waxit at han fylte alla sina ladhwr, Ha*n* saghdhe til sinna siel, O min siel thu hafw*ir* mykyt got som thik räkk*ir* j ma*n*g aar, hwila thik oc äät oc drik oc liff kräselika, tha saghdhe waar h*e*rra ho*n*o*m* O thu dare j thesse nat komb*ir* diäfwllin oc tak*ir* thina siel aff thik, Hwars wardh*ir* tha alt thz thu hafw*ir* swa länge sama*n* lakt, Om nattena komo diäflane oc toko aff ho*no*m siälena

Swa gaar thz them oppa wärlz godz thrösta oc ekke äro rike j war*um* h*er*ra, Thenne lofwadhe sinne siel lifwa mang godh aar oc formatte ey gifwa he*n*ne ena natta freest, thy skalt thu min käre son thänkia h*er* idhkelika oppa oc ekke wara girugh*i*r a wärlz godz vtan ärwodha oc fiik äpte thz godz som thu kant ekke fortapa vta*n* blifw*ir* mz thik äwinnelika

---

Här byrias tyonda budhordhit Märk gra*n*lika aat

Min käre fadh*i*r iak bidhir thik for alzwaloghan gudh lära mik hwilkit är thz tionda gudz budh, Thz wil iak thik g*er*na lära at thu wili thes hell*i*r for mik bidhia Thz tyonda budhordhit är swa Människia thu skalt ekke gernas ell*i*r astunda thins iämc*ri*stins hust*ru*, ey hans magdh, ey ha*n*s sween oc enkte aff allo thy ho*no*m til höre, Th*et*ta tionda budhordhit draghir ow*i*r eno mz the nionda Min käre son thu skalt 308 ekke girnas thins iämc*ri*stins hust*ru* thz misthäkkis storlika gudhy at maan begaar fals ellir swik j hionolaghy Thz bewiste gudh fordhum oppa konu*n*g dauid, Thz hände swa som j maghin nu h*e*r äpt*i*r faa höra

Konu*n*g dauid sände vth sin h*e*rgr*e*ua ioab mz allo sino folke at örlögha oppa hedhni*n*gana oc lät beläggia een stadh th*e*r kalladhis rabach Oc konu*n*g dauid blef sielfw*i*r hema til sinna oglädhy Een dagh stodh dauidh oppa sino somar lopt th*e*r ha*n* pläghadhe sofwa j oc sagh twärt ofw*i*r fran sik j eno andro lopt ena faghra q*wi*nno huru hon twadhe sik, Hon heet bersabe, oc war eens riddara hust*ru* oc heeth vrias han

war sielfw*ir* vthfarin j stridhena, Tha konu*n*ge*n* henne saa, vptändis han til skörheth oc astu*n*dadhe blifwa mz he*n*ne, oc loth hona til sik hänta, oc soff när he*n*ne om nattena, om morghonin hon war heem kome*n*, Sände hon budh til konu*n*gin, ku*n*göra*n*de ho*no*m at hon war hafwande wordhin, Thentidh konugi*n* astu*n*dadhe hona war ekke nathan propheta j stadhe*no*m hema, Thogh sagh han thz wäl j andano*m* th*er* han war at dauidh wilde thy syndena göra, oc thy foor han gensta*n* oppa wäghi*n* til stadhin, Oc wilde konu*n*ge*n* for syndinne warna, Än listoghe diäfwllin hindradhe ha*n* j wäghe*no*m, oc kom thz til wägha at een dödh*ir* man lagh nakin j wäghe*no*m for p*ro*phetano*m*, Thän wilde p*ro*phetin iordha, Oc th*er* war ha*n* mz swa länge hindradh*ir* at han kom ey för än syndin fulko*m*pnat war, Tha grät p*ro*phetin oc dröfdhis ofw*ir* alla matto oc kom ekke til konu*n*gen Nu tha konu*n*g dauid fik höra ath riddarans hust*ru* war hafwande, wardh han mykyt sörghiande Oc sände ge*n*sta*n* äpt*ir* hänna bonda vria, Tha han kom spordhe konu*n*gin ho*no*m om tidhande oc huru all thing hafdho sik j örlögheno oc lät plägha ha*n* alstingx wäl Tha thz ledh at qwäldeno*m* saghdhe konu*n*gin til vriam, gak nu heem oc soff när thinne hust*ru*, Än vrias wilde ey heem gaa vtan bleff när konu*n*gxsins marskalk om nattena, Om morghonin konugi*n* fik thz wita spordhe ha*n* vriam, hwi han ey gik hem at sofwa när sinne hust*ru*, Han swar*adhe* Ey wil iak oppa mik taka mak oc hwilo, the stwnd ioab oc gudz

folk hafwa omak när gudz owino*m* oc stridha, Tha behult konugi*n* han när sik til andra natt-ena, Oc lät gifwa ho*no*m starka drykkia oppa thz at han skulde drukken wardha oc thes häll*ir* heem gaa oc sofwa när sinne hust*ru* Thz halp alth enkte, Vrias gik ey thes hell*ir* heem, Th*et*ta giordhe dauidh for thy at barnit som han hafdhe
309 mz hans hust*ru* aflat skulde throas wara vrie barn, Oc swa matte dawidz synd blifwa lönt, Oc bersabe fran dödhe*no*m gömt, hwilkin hon skulde äpte laghomen hafwa tholt, om horit hafdhe wordhit oppinbart, Om morghone*n* sände kon-u*n*gi*n* vriam til h*er*g*r*euan ioab mz eeth breff swa ludhande, at han skulde skikka vriam tha the stormadho til stadhin oppa the sidho th*er* fromasto mä*n*nene oppa mureno*m* stodho oppa thz han skulde j häl wardha slaghin, Swa giordhe ioab som konugi*n* sc*r*eff ho*no*m til, Oc tha wart vrias slaghi*n* j hääl, oc mykyt folk mz ho*no*m, Oc ey wart stadhin än tha wnnin, Tha sände ioab budh til konugi*n* oc lät sighia at the hafdho stormat til stadhin oc mist mykyt folk Oc sagh-dhe swa budhino mz, Seer thu ath konu*n*gen wardh*i*r wredh*i*r, tha sigh ho*no*m at vrias är oc dödh*i*r, Tha konu*n*gin hördhe at vrias war dödh*ir* sände han ho*no*m budh at*ir* oc badh halda sik wäl, thy at thz matte a*n*nat sin bät*ir* gaa, Th*er* äpt*ir* took konu*n*ge*n* vriae hust*ru* bersabe til äkta, oc giordhe hona til drotni*n*g, Alt thetta misthäktis gudhy storlika och sände natan pro-pheta til konu*n*g dauidh at straffa han, P*ro*phetin saghdhe til konu*n*ge*n* Giff mik dom ofw*i*r then

stora orät ther giordhir är j thesso lande Thz waro twe män, Then ene hafdhe mang faar, Oc war fulkomit rikir, Thän andre war fatikir, oc hafdhe ey meer än eet faar, Thz hafdhe han köpt oc vpfostrat mz sinom barnom, Thz aat mz honom aff hans brödh, oc drak mz honom aff hans kar, oc soff j hans sköte, oc han hafdhe thz mykyt kärt, Thz hände at them rika mannenom kom een gest, tha skonadhe han oc spardhe siin eyghin faar, oc togh aff them fatika mannenom thz eenda faar han hafdhe, oc giordhe ther mz gestabudh sinom geste, Tha konung dauid thz hördhe saghdhe han, Swa wisselika gudh lifwir, är thän mannen dödhin werdhir, Oc han skal thz farit fyra faalt betala Tha saghdhe nathan propheta, Konungir thu est then mannin thz hafwir giort, Thu hafdhe sielfwir manga hustrur, oc än hafwir thu takit vrie hustru, oc thu, hafwir han latit dräpa oc giort swa stora synd for gudhy, Tha kändis dauid ödhmyuklika sina synd oc saghdhe Jak syndadhe, oc háfdhe bitirlikin graat oc hiärtans angir for sina syndir Tha saghdhe prophetin, Gudh hafwir forgiwit thik thina synd, Oc thu skalt ekke döö än tho at thu hafwir dödhin forthiänt Vtan barnit thu afladhe mz vrie hustru thz skal döö Oc sighir waar herra Ey skal draap wantas j thino huse Swa hände thz oc ther äpte, han miste fyra sina syny for vriam han loth dräpa Förste war barnit ginstan thz war föt wart thz syukt oc bleff döt Ther äptir drap hans son absolon sin brodhir amon, Oc swa wart absolon dräpin, Oc salomon

drap sin brodh*i*r adoniam, Nu thäntidh barnit war syukt laghdhe konuge*n* sik a iordhe*na* oc grät oc badh til wan h*er*ra for barneno, Än han wardh ey hördh*i*r thy at piltin bleff dödh*i*r, oc thz thordhe ho*no*m engin sighia, Om sidhe han fik thz wita stodh han vp, aat oc drak oc lät aff at sörghia, Tha saghdho hans thiänara, käre h*er*ra hwat hafw*i*r thz inbära the stwnd barnit war syukt oc lifdhe tha sörghdhe thu oc gräth, Oc thu hwarte sörghir ell*i*r grat*i*r nu mädha*n* thz är döt, Konu*n*gen swaradhe, Tha barnit war siukt grät iak oc badh til gudh at thz matte lifwa, Än nu mädha*n* thz är döt hielp*i*r engin grat*i*r, Thz barnit komb*i*r aldri at*i*r, Oc iak wardh*i*r fölghia thy om sidhe,

H*er* a mat thu p*r*öfwa at gudh wil ey at man skal annars hust*ru* astu*n*da

Wi finno*m* oc j sc*r*iptinne at abraham hafdhe ena mykyt ärlika oc sköna hust*ru* Ho*n* heth sara Mz hä*n*ne wandradhe han eentidh in j hedhniga*nn*a land oc wilde th*er* byggia Oc han rädis thz han skulde for he*nn*a skuld wardha myrdh*i*r, Oc thy saghdhe han hona wara sina syst*i*r, Een hedhnisk*i*r konug*i*r heth abimalech lät hona fraan ho*no*m taka oc föra hona j sith hws Oc genstan sände gudh ho*no*m swa starka soot at han ey formatte wärdhskap mz hä*n*ne hafwa, Oc th*er* ofw*i*r giordhe gudh oofructsamt alt thz qwinköns war badhe folk oc fää som ho*no*m til hördhe oc war vnd*i*r hans walde, Th*er* äpt*i*r taladhe waar h*er*ra til abimalech om

nat j sömpne och saghdhe, Thu hafw*ir* fangit alla thessa plagho for thz thu tokt aff abraham sina hust*ru*, ffaa ho*no*m sina hust*ru* at*ir*, han är propheta oc skal bidhia for thik, oc thu skalth lifwa, Gör thu thz ekke tha skalt thu döö oc alt thz thik til höre, Genstan konu*n*ge*n* wakn-adhe berätte han all thessin ordh sino folke, oc aff stor*um* räddogha wordho the alle for-färadhe, Han sände ok budh äpt*ir* abraham oc saghdhe til hono*m*, Hwi hafw*ir* thu swa giort at thu saghdhe saram wara thina syst*ir* mädha*n* ho*n* är thiin hust*ru*, Oc hafw*ir* mik oc mit rike komit j stora*n* wadha for hwilkit wi matto*m* alle hafwa forfarit Abraham swar*adhe* Thz giordhe iak for thy at iak rädis at gudz räddoghe war ekke j thesso folke, oc at iak skulde for mi*n*na hust*ru* skuld wardha myrdh*ir* oc thy kalladhe 311
iak hona mina syst*ir*, Tha gaff konugi*n* ho*no*m sina hust*ru* at*ir* oc gaff ho*no*m th*e*r til faar oc yxkn swena oc mäghdh*ir*, Oc badh han wälia hwar ho*no*m thäktis best j hans lande byggia, Oc til saram saghdhe han See iak gaff thinom brodh*ir* thusanda sölfpäni*n*ga til eet klädhe thu skalt hafwa for thit faghra änlite, Tha badh abraham for konu*n*ge*no*m, oc wardh gensta*n* til räka, Oc alt thz som ofructsamt war wordhit th*e*r ho*no*m tilhördhe fik at*ir* rät skipilse,

Min käre son aff thesso mat thu vnd*ir*sta at gudh wil ey at man skal astunda ellir gernas annars hust*ru*

Abrahams son ysaac wandradhe oc in til hedhn-i*ng*a*n*na mz sinne hust*ru* rebecca, for hu*ngir* oc hardha tidh skuld som war wordhin j iudha landeno oc bodhe th*e*r, Han giordhe som hans fadh*ir* hafdhe fõrra giort, saghdhe sina hust*ru* rebeccam wara sina syst*ir*, Eentidh saa konu*n*gin abimalech gyno*m* eet. vindõgha aff sino palacio at ysaac lekte mz rebecca oc saghdhe, Visselika thz ãr got at p*r*õfwa thz hon ãr hans hust*ru* oc taladhe til ysaac, hwi hafw*ir* thu sakt hona wara thina syst*ir*, mãdha*n* hon ãr thii*n* hust*ru*, Han swar*adhe* thy at iak rãdis for hãnna skuld wardha drãpin, Konugi*n* saghdhe thu hafw*ir* ey well ell*ir* wislika moot oss giort, Thz matte swa hafwa hãnt, at nokor aff mino*m* hafdhe ey thãnkt hona wara thina hust*ru* oc matte hafwa giort synd mz hãnne, Oc wi matto*m* swa alle hafwa thes vngulit, Tha bõdh konu*n*gin oppinbarlika at hwa thes mansins hust*ru* rõrõ han skal dõõ

Min kãr*e* son th*et*ta waro hedhniga som swa mykyt fryktadho hionolaghit, The rãknadho hoor wara stõrra synd ãn mandraap, Huru myklo mera skulde c*ri*stit folk thz frykta oc renlika halda Thiin hust*ru* skal oc ey astu*n*da anna*n* ma*n*, The laghin halda oc somlik oskiãlik c*re*atwr the wilia ey ofw*ir* sin rãtta maka taka annan

exemplum

EEn riddare hafdhe eet störka boo j sinom gardh oc th*e*r bygdo vthi twe storka tha märkte riddarin ok ha*n*s folk opta at thäntidh then ene störki*n* flögh vth om sina berni*n*g, kom een annar störk j redha*n* oc hafdhe wärdhskap mz ha*n*s maka, tha han hafdhe sit ärande syst flögh ha*n* sin wägh oc hon flögh genstan j eet watn som th*e*r war när oc twadhe sik alla rena, Eentidh fortogh riddarin oc hans folk hä*n*ne wa*n*tnit at hon ku*n*de ey koma th*e*r j oc fik sik ekke thwa som hon war wan, vnd*ir* thes kom hänna rätte mache j geen oc ku*n*de thz p*r*öwa at hon hafdhe sik blandat mz androm maka oc wardh ilzko fullir oc wredh*ir* oc wilde hona dödha, 312 Än hon wardhe sik swa starklika at han kunde hä*n*ne enkte skadha, Tha flögh han bort oc kom at*ir* j geen mz ma*n*gom störkom som ho*no*m skulde hielpa at dräpa hans maka, Tha flughu the oc stu*n*go hona j hääl mz th*e*ra näf

Min käre son thu skalt oc enkte thz astu*n*da ell*ir* älska som thino*m* iämc*ri*stne kan wara til skadha

Thz war een godh*ir* riddare, han hafdhe manga tama duwor j sino*m* gardhe, Tha saghdhe een mä*n*niskia ho*no*m at thz war stoor synd them hafwa oc halda, Thy at the giordho andro folke a sino*m* ak*ir* skadha Eentidh alla duwonar waro sampnadha j hans gardh oc riddaren kastadhe for them korn, Saghdhe han til them, Är thz

swa at thz är gudz wili at j skulin j the*nn*a gardhe*no*m blifwa tha blifwen h*e*r qwarra, Är thz ey hans wili tha byudh*i*r iak idh*i*r j ihesu christi na*m*pn at j bort flyghen oc kome*n* ekke mera hiit Ginsta*n* han hafdhe thz sakt flughu the alla j sänd*i*r bort oc komo sidha*n* aldri at*i*r

Min käre son wilt thu gudz budh wäl halda, tha astunda enkte thins iämc*ri*stins godz til orätta oc fly gyrina ffor thy girughe mä*n*niskio nöghir aldri, Konu*n*g alexandir foor mz store makt all the rike oc land han kunde räkkia oc wan them vnd*i*r sik oc sit wald, Ho*no*m spordhis eentidh naar han wilde lata sik nöghia, Han swar*adhe* Huru skulde mik nöghia, hafdhe een mä*n*niskia alla w*er*ldena hä*n*ne nöghdhe ey än tha, huru rikir alexandir han war tho matte han döö

Käre fadh*i*r mädhan thu nempde alexander Jak bidh*i*r thik at thu sigh mik nokot aff ho*no*m oc aff hans vnd*i*r Konu*n*g allexander kalladhis konu*n*g philposa son aff macedonia oc war ekke swa thy at han war onecta thz kom swa til at hans modh*i*r konu*n*gxsins hust*ru* wardh daradh oc swiken aff enom mestara j swarta konstinne swa som thu nu faar at höra

Thz war een konu*n*g aff egipto land heeth annectanabus, ha*n* war mestar*e* j swarta konstinne oc ku*n*de mykyn thruldom, Mange konu*n*ga sälladho sik sama*n* wiliande moth ho*no*m stridha, Än han ku*n*de wäl pröfwa oc see j

stiärnomen at han formatte thöm ekke bestanda Oc thy rymde han hemelika bort aff landeno oc kom til eet annat land, ther han war okändir til konung philippus Hans drotning heth olimpias oc saghdhe sik wara propheta oc mestara j hymil tekn oc stiärno gang, Konungen oc drotnigen hafdho han mykyt käran, thz hände at konungen foor mz enom storum här at stridha mot sina fianda Mädhan bleff annectanabus när drotnigenne hema, Drotnigen wilde at han skulde spa oc säghia tilkomande thing Een dagh sat han när hänne oc skodhadhe hona granlika Tha 313 saghdhe hon Sigh mik om thu west hwat mik skal widhir fara, Han swaradhe Jak hafwir thz j hymblenom oc stiärnomen seeth at thän store gudhin amon wil sowa när thik j nath han kan folkit göra riikt, Redh thik ther til han wil eeth barn mz thik afla ther mykyt mektokt oc rikt skal wardha Om nattena kom han mz sinne konst thz til wägha ath drotnigenne thykte som gudhin amon kome oc thz war annectanabus som kom oc soff när hänne, oc hon wart aff honom hafwande, Ey witande annat än thz war hänna gudh Om morghonin saghdhe hon thz annectanabo, Han swaradhe Jak weth thz alt saman wel, Han wil her äptir ey koma til thiin j sömpne vtan tha thu est waken at thu math han see, först tha han kombir är han skapadhir som een draky, oc wardhir til een man j alle matto skipadhir swa som iak är Oc j swa skipilsom kom annectanabus til drotnigenna oc hafdhe sin wilia mz henne swa opta som han wilde,

Thäntidh hon war thungför oc kunde ey längir lönas tok hon for konungenom mykyt rädhas oc hafdhe radh mz annectanabo hwat her skulde til göras, Tha giordhe han mz sinne swarto konst swa, at konugenom drömde ther han war j stridhinne at hans gudh amon soff när hans hustru oc afladhe barn mz henne, Ther äptir konugen kom heem blyghdhis drotningen oc rädis for konungxsins wredhe, Thäntidh konungin saa hona wara mz barn saghdhe han, Haff ey räddogha ellir sorgh Jak weth wäl at höxte gudhin amon hafwir thik hafwande giort, Eentidh konugen sat när drotnigenne mykyt blidhir oc ath Tha skoop annectanabus sik j een draka, oc gik in j palacium ther konugen oc hans herskap sato Tha the fingo drakan see wordho the forfäradhe, Än han gik fram oc laghdhe sik j drotnigenna sköth, Tha saghdhe konugen Sannelika thänna draka saa iak oc tha iak skulde stridha, Ther äptir sat konungen eentidh j höghum ärandum mz sinom radhgifwarum, Tha flögh een höna j hans sköt, oc warp ther eeth äg, honom ey atskötande, Äggit ful nidhir aff hans skööt oppa iordhena oc brast sundir, Aff äggeno kröp vth een draki, oc gik äggit alt omkring, viliande ther in krypa som han kröp wth, oc formatte thz ekke oc bleff swa dödhir Konung philippus spordhe een wisan mestara heth antiphon hwat thz skulde bethydha Mestaren swaradhe Mz thz äggit som är sihwalfft teknas werldin, Drakin teknar een son som födhas skal aff thinne hustru, hwilkin alla werldena skal

vmfara mz store makt oc wald, oc tha han wil
atir inkoma j thz land han war föddir blifwir
han dödhir

Tha then tymen kom at barnit föddis wardh
ofwir alla matto stoort owädhir iordh skielf-
ning thordön oc lyongeeld haghil oc rägn, Oc
natten forlängdis fram til middaghin, Tha kon- 314
ung philippus thetta saa taladhe han til drotnig-
enna oc saghdhe swa, Jak hafdhe thänkt latit
thz barnit dödha, Än nu seer iak at gudhane
äro thy blidhe thy wil iak thz lata lifwa oc
halda thz for min son Ok han skal heta alex-
ander, Thenne pilten war hwarte konugenom
ellir drotnigenne likir, Han hafdhe krusat haar
oc sidha lukka krusadha som een lebardh, Annat
hans ögha hwit oc annat swart, Han hafdhe
skarpa tendir som eet leon, Annectanabus skip-
adhis honom til mestara, han war hans rätte
fadhir, oc thz wiste ekke alexander, Hans mest-
are pläghadhe opta gaa vth om qwälana, oc
skodha hymelin oc stiärnonar oc alexander gik
alt mz, Tha alexander war tolff ara saghdhe han
een aptan til sin mestara, Mestare, Kan thu thz
wel j stiärnomen see mz hwat dödh thu skalt
sielfwir döö, Han swaradhe mit eyghit barn skal
mik dräpa, The gingo opta vth om nättir oc
skodhadho stiärnor Eentidh gik alexander bak
til sin mestara oc stötte han fram stupo j ena
dyupa kulo at han fwl sundir hofwdhit swa at
han satte til lifwit, Han ropadhe oc saghdhe O
alexander hwi hafwir thu dräpit thin mestara

oc thin fadh*i*r, Han swar*adhe* Thu est ekke min fadh*i*r thik skadhar enkte th*et*ta fal, Mestaren saghdhe spör thina modh*i*r th*e*r om, Mz thy ordheno gaff han vp andan, Tha angradhe ho*no*m at han hafdhe han nidh*i*r stöt, Oc tok han oppa sin hals oc bar han j sinna modh*i*r paladz, Oc spordhe sina modh*i*r vm han war hans fadhir, Hon berätte ho*no*m alla sannind, oc huru han hafdhe thz giort oc listelika beleth mz sinne konst, Tha iordhadhe alexander han oc taladhe th*e*r enkte mera vm I them sama tyma föddis aff konu*n*gxsins stodh een swa vndarlike*n* fole at aldre sagh nokor hans lika, Hans främbre föt*i*r waro skipadhe swa som a eno*m* hiort, han aat mä*n*niskio köth, Han hafdhe swa skarpa tänd*i*r at alt thz fore han kom beet han til dödh, Konu*n*g philippus läth them hesteno*m* göra een stal aff starkom iärngaddrom oc hult han for vnd*i*r skuld, Alt ilg*er*nigis folk th*e*r aflifwas skulle gafs ho*no*m til födho, Eentidh loth konu*n*g philippus spöria sina gudha hwa hans rike skulle äpte hans dödh radha oc styra, The swaradho at the*n* som then vndarlika hestin thor ridha skal hans rike besithia, Alexander fik om sidhe wita at th*e*r war een hest, som folk pläghadhe äta, Oc engin thordhe til koma Han gik in j stallin oc took hestin j manena, oc sprang a hans bak oc redh han vtan sadhul oc bezl, Tha gaff alexander heste*no*m na*m*pn oc 315 kalladhe han bucifal Thentidh alexander war famptan ara gamal tha skulde eet torney ell*i*r riddar spil haldas oppa eno berghe, Th*e*r war

een stoor oc fagh*i*r slăth Th*e*r komo saman alle the konu*n*ga, fŏrste ok h*err*a som j them landomen waro, Thiit sănde konu*n*g philippus alexander mz store ăro at han skulde sik th*e*r ŏwa, thiit kom oc een vng*i*r konu*n*g heth nicholaus oc hafdhe warit alexandirs skolabrodh*i*r, han saghdhe gudh helse thik barn alexander, Thz forsmadhe alexander oc wilde ho*no*m enkte swara, Nicholaus saghdhe hwi swarar thu mik ekke, west thu ey at iak ăr een konu*n*g, Alexander swar*adhe*, Forrosa thik ey thu west ekke hwat thik kan hănda, Th*e*r ăpt*i*r bŏriadhis hofwit oc lekin gik til oc the toko sik at ŏfwa, Tha war th*e*r engin aff allo*m* them th*e*r alexandro ku*n*de likas, Oc han fik p*ri*sen oc kronona for them alla, Tha slogh han konu*n*g nicholaus j hăl mz allo sino folke, Mădhan fik konu*n*g philippus owilia oc ogŏnst til drotnige*n*na alexanders modh*i*r ofw*i*rgifwande hona oc tok sik ena andra heth cleopatra, Tha bryllŏpit giordhis kom alexander heem ridhandis mz crono*n*ne han hafdhe forworuit, Oc wardh wredh*i*r oc grymb*i*r, Tho styrdhe han sik sielfw*i*r, Oc gik til konu*n*gin oc saghdhe, Fadh*i*r, Naar j mi*n*ne modh*i*r een a*n*nan man wilin gifwa j the bryllŏpeno skulin j ekke wara, That sat năăr konuge*no*m een h*err*a heeth lisias, Han saghdhe h*err*a konu*n*g, Thessin drotni*n*g thu nu tak*i*r skal fŏdha son th*e*r thik skal wara lik*i*r Ăn alexander ăr alstingx thik olik*i*r, Tha g*r*ep alexander een silfbolla a bordheno oc slo han j hofwdhit at han styrte dŏdh*i*r til iordhinna, Konuge*n* spra*n*g vp oc wilde alex-

ander halda, Än han rykte sit swärdh oc giordhe konungen saran oc saghdhe fadhir thu skalt mina modhir atir taka ellir thz skal gäla thit liiff, Konugen thordhe ther enkte mote sighia, oc took hona atir oc hiolt hona när sik sidhan som förra, Sidhan foor alexander vth oc betwang een stadh som konugenom fran gangin war oc kom han atir vndir konungen, Tha han kom aff the resonne heem ffan han at ther waro främadha budh komen som bedos skat aff konung philippo oppa konung darij wegna Tha saghdhe alexander til them ther skattin bedos Sighin idhrom herra at han engin skat faar längir aff oss, Oc säghin honom thz ther mz at konungen hafwir een son ther liknas widh een draka

¶ Nokot ther äpte satte een stadhir sik mote konung philippo thiit foor alexander betwingande stadhin oc wan sighir, mädhan han war vte j resonne badh hans modhir een herra at han skulde konugen dräpa, Oc hon wilde sidhan mz honom fara hwart han wilde, Swa giordhe thän herran han vndadhe konungen til dödhin Tha
316 han thz hafdhe giort, lop han in j palacium oc took drotnigena oc wilde hona bort mz sik föra, vndir thes kom alexander oc fik höra at konugen war vndadhir, lop snarlika mz sit swärdh til palacium, Tha tok then herran drotnigena oc hult hona for sik Tha skonadhe alexander sinne modhir, Tha läth hon som thz war hänne amoth thz han hafdhe giort och saghdhe, Son thu skalt ey skona honom for mina skuld, Tha grep alexander han widh halsin och lede han

til konugin ther han laa äń lifwande, Oc sagdhe Fadhir hämpn thik ofwir thin fiandha oc fik honom eet swärdh j handena, Tha slogh konungen han j häll oc blifwo swa badhe dödhe, Oc alexander wardh ther äptir offwir alt rikit wäldoghir konungir Annan daghin satte han sik a sin konugxlika stool oc saghdhe til sinna herra oc första, J skolin thz alle wita at konung alexander wil göra idhir frii oc frälsa aff allom idhrom fiandom, Oc läth them alla swäria at the skuldo honom fölghia ä hwart han wilde them hafwa, Oc romara sändo honom tw thusand riddara, ena gulkrono oc xl pund sölfwir Oc bundo mz honom winskap

¶ Konung alexander foor vth aff macedonia mz myklo folk oc store makt, Oc alla the städhir oc land han kom til hylladho honom Han kom oc til een mäktoghan stadh heth Corrintus, The wildo han ekke hylla, vtan toko hans budh oc hängdo them j thera galgha, Alexander wan stadhin oc slogh j häl oc fordarwadhe alt thz ther war inne, Alexander nalkadhis om sidhe iherusalem ther iudhane bygdo, Tha iudhane thz hördho, wordho the mykyt rädde, Om nattena fore tha han skulde om morghonen koma, oppinbaradhis gudh thera biscope iado oc saghdhe Lät folkit j stadhenom prydha sik mz thera besta klädhum, Oc thu föör thik j thin biscops skrudh, Oc alla prestena j siins ämbitis bonadh, Oc gangin swa alle vth aff stadhenom j morghon mot alexandro oc vnfan han mz äro, Swa giordhe biscopen oc alth folkit mz honom, Tha alexander fik see biscopin stegh

han aff sino*m* hest oc fiol a knä for ho*no*m oc stodh vp oc kyste han for sin mu*n*, Tha vndradho hans h*er*ra oc första th*er* mykyt oppa hwi han giordhe iudhu*m* swa stora*n* hedh*i*r, The vnfingo ha*n* mz myklom hedh*i*r, wördhni*n*g oc store äro, Han gik in j mönstrit oc offradhe sit offi*r* oc gaff iodhome*n* stora friheth, oc bödh them halda the lagh gudh hafdhe them gifwit

Alexander foor thädha*n* oc kom th*er* äpte til eet annat land, Th*er* waro oc iodha so*m* thit waro drifne at byggia oc waro som andre thräla The beddos frihet aff alexandro at the matto thädhan fara Tha spordhe konu*n*ge*n* hwa the
317 waro ok hono*m* war sakt at thz waro iodha oc hafdho ofw*i*rgifwit oc forsakat th*e*ra gudh Tha saghdhe alexander, Thy wil iak them h*er* inne teppa at the skulu aldri hädha*n* koma Oc böriadhe kring om landit lata mura oc badh israels gudh sik hielpa at han matte them th*er* inne teppa, Tha giordhe gudh eet stort vnd*ir*, eet bärgh festis widh eeth a*n*nat bergh, swa at the äro th*er* än inne och skulu th*er* swa lä*n*ge blifwa til antichristus komb*ir*, Th*et*ta sama staar oc sc*ri*fwit först j bokinne

Konu*n*g alexander nalkadhis fast konu*n*g darij land, Tha konu*n*g darius thz spordhe sände han siin budh mot alexandro, Oc sände mz theem een bal, ena swepo nokra täro päni*n*ga, Oc eeth breff th*er* stodh swa sc*ri*fwit vth j Wi konu*n*g darius konu*ngir* oc h*er*ra ofw*ir* all land helsom wan thiänara alexander Wi hafwo*m* thz spoort at thu wil koma j waar land waar fiande wardha

oc mz oss örlögha, thz wilio*m* wi thik ekke radha, Wänt j gen til thinna modh*i*r skööt, thz är thik bätra än darlika vthfara oc mz h*er*rom oc först-o*m* örlögha, Oc for thy thu est eet barn, oc thorff wel nepst widh*i*r sänd*i*r iak thik ena swepo mz hwilke ma*n* skal thik näfsa, Oc een bal som thu mat leka mz oc nokra täro päni*n*ga at thu skalt ey annars astu*n*da, Tha alexander las th*et*ta brefwit for sino h*er*skap wordho the alle dröfdhe, Alexander saghdhe til them, Hwi dröwins j, witin j thz ey at then hu*n*den som fastast göör, han är blödhoghast at bita, haldin idh*i*r wäl ärlike men, oss skal enkte skadha, Tha wilde alexander latit budhi*n* vphängia, Än hans hofmestar*e* for-styrdhe thz, Anna*n* daghin sc*r*eff alexander kon-u*n*g dario eeth breff, thz ludhadhe swa, Thu skalt thz wita, thu sc*r*ifw*i*r mik wara barn, iak wardh*i*r thik än öfrit man, Thu sände mik een bal han är sihwalfw*i*r swa är oc w*er*ldin, Thz hafw*i*r swa mykyt inbära at iak skal ofw*i*r w*er*ldena een h*er*ra wardha, Swepan thu sände mik hafw*i*r ma*n*ga strängia, Thz tekna the bandin som iak skal thik oc thina första mz binda, Pänigane hafwa swa mykyt thydha at iak skal ofw*i*r alt thit godz faa radha Tha konu*n*g darius hördhe th*et*ta, sände ha*n* allo*m* sino*m* försto*m* budh, at the skuldo til hofwa koma, Oc saghdhe them swa, H*e*r komb*i*r eeth barn th*e*r kallas alexander, oc sc*r*eff mik eet smälikit breff, takin han oc förin til miin, iak wil näfsa ha*n* mz riis, oc sända han at*i*r heem sinne modh*i*r, H*er*rane swaradho at ha*n* war enkte barn, the hafdho mz

ho*no*m striit oc tapadho sigh*i*r J them tyma ko*m*
318 alexandro budh at hans modh*i*r war syuk, Thy vnbödh han dario at han läte sik ey forlanga, Han wilde sköt at*ir*koma, Oc foor a heem wäghin til sinna modh*i*r, Ho*no*m mötte een stoor h*ä*r j wäghe*no*m mz hwilko*m* han stride j thre dagha oc wa*n* stridhena, oc kom swa heem til sinna modh*i*r, Tha war hon widh*i*rfangin aff sotti*n*ne, han bleff när henné nokra litla stwnd oc foor swa at*i*r oc wan konu*n*g dario all siin land aff, Tha kom een riddare a konu*n*g darij wegna, han war wämpt*i*r so*m* alexanders riddara waro, han redh när alexander oc rykte sit swärdh, oc gaff konu*n*ge*no*m eeth slagh, at han störte til iordhinna oc giordhe han ila saran, Ha*n* wardh gr*i*pin oc fördh*i*r for konu*n*gin, Tha saghdhe alexander, O thu fromb*i*r riddare, hwi hafw*i*r thu th*et*ta giort Han swar*adhe*, Konu*n*g darius hafdhe lofwat mik sina dott*i*r, om iak hafdhe fört ho*no*m thit hofwodh, Tha saghdhe alexander til sinna riddara, Th*et*ta är een fromb*i*r man swa wilde iak at j alle warin, Oc for hans fromheth gaff alexander han lösan oc läth han ridha, Alexander hafdhe fangat konu*n*g darii modh*i*r hans hust*ru* oc twa hans döt*i*r, oc hult them j store äro, Tha rede darius sik til stridh oc wilde sin skadha he*m*pna, thz fik hans modh*i*r wita oc sände budh til sin son darium, Oc saghdhe ho*n**o*m swa, Min kär*e* son hafdhe thu alla w*er*ldena til hielp thu formatte ey staa moth alexandro, Tha bödh konu*n*g darius for th*e*ra fängilse gul oc sölff oc een deel aff sino*m* lando*m*, Än alex-

ander drogh ä närmir oc wan alla the städhir oc borghir som han til kom, Han kom om sidhe til eet stoort watn som vthflöth aff märit, ther kunde engin bro ofwir byggias, Ther giordhe gudh eeth stoort tekn, watnit skipte sik mit j tw oc alexander foor ther gynom thörrom fotum mz allom sinom här, thz giordhe gudh for thy at rikit skulde aff honom fordarwas for thera syndir Tha wildo the sända eeth budh til darium at han skulde koma oc stridha mz them, Tha wilde alexander sielfwir wara budhit, Oc giordhe sik redho oc tok mz sik twa riddara the han fulwel throdhe, oc kom til eeth watn thz fröös om nattena oc daghin gik thz opit, han foor ther ofwir eensamen oc lät sina kompana bidha annan wäghin, Han kom til darium oc saghdhe Alexander vnbyudhir thik thz at han är redho oc oforfäradhir, kom naar thu wilt, han wil mz thik stridha Darius swaradhe, hwi hafwir thu swa stoort ordh thz ware nogh talat at thu ware sielfwir alexander Thit thrugh gör mik enkte, oc tok han widh handena oc ledin j 319
sit palacium, satte han widh bordh gen moth sik sielfwom, tha man bar alexander drikka drak han vth vinit, oc silffkarit stak han j sin barm, Swa giordhe han mz all the sölfkar honom bars, Om sidhe sadhe konungen estu for thy hiit komen at thu wilt waar silfkar stiela, Han swaradhe Thän sidhin haldir waar konungir alexander, naar han hafwir widhir sit bordh nokot ärlikit budh, all the sölfkar for kan koma skal han behalda, estu swa ärlikir konugir som han tha

halt oc sama sidhi*n*, Konugi*n* sat oc thighdhe, ey vitande hwat han wilde sighia, Tha war th*er* een som hafdhe warit eet budh til konu*ng* alexanders gardh, han saa oppa han oc hwiskadhe til konugin oc saghdhe, wisselika h*er*ra thz är konu*ng* alexander, Thz merkte alexander wel oc spra*ng* fran bordheno, Tha han vth kom stodh th*er* een dräng oc hult th*er* een hest, Then stak han gyno*m* mz sit swärdh oc spra*ng* oppa hestin oc rände til wa*n*tnit, oc rakadhe ekke rätta wadhit, oc hestin dru*n*knadhe, oc han kom sielfw*ir* ofw*ir* mz store nödh, oc kom at*ir* til sin h*är*, oc saghdhe them alt th*ett*a, Th*er* äptir kom darius mz enom stor*um* här, oc stride mz alexandro oc tapadhe stridhena, han miste j stridhi*n*ne xviij thusand fotga*n*gara, xx thusand ridhanda men oc ix thusand wordho fangne, Oc alexander miste ey meer än xxx män och hundradha, Konu*ng* darius flydhe, oc sände breff at*ir* til konu*ng* alexandrum oc bedis nadh aff ho*no*m, oc badh sända sik sina modh*ir* sina hust*ru* oc barn, han wilde ho*no*m gul oc silff nogh at*ir* sända, Thz wilde alexander ekke göra, Th*er* äpte skedhe at twe första bissus oc boranus giordho radh sama*n* at the wildo myrdha konu*ng* darium th*er*a rätta h*er*ra, oc gingo thiit han war oc gawo ho*no*m bana saar, Tha saghdhe darius, O j ärlike h*er*ra hwat hafw*ir* iak idhir giort, hwi wilin j mik myrdha, Alexander skal hala idh*ir* som mordhara, th*er* sin rätta h*er*ra forradha, Vnd*ir* thes kom alexander oc wan konu*n*gxsins palacium oc fan konu*ng* dari-

um ila saran liggiande for dödhenom, Tha fiol alexander nidhir oc took han om halsin oc saghdhe, O käraste herra hwa hafwir thik thetta giort, Stat vp oc bliff een herra, iak wil thik all thiin land j geen gifwa, Oc iak swär thz om mina helso iak skal hempna ofwir them thik hafwa saran giort, Tha lypte darius vp sina hand, oc took alexander om halsin, oc kyste han for 320
munnen oc saghdhe, O aldra käraste son alexander thz är alt wäl giort aff thik, Thänk io thin ända, Oc thin dödh See oc märk hwat iak war j gaar, oc hwat iak är nu, J gaar war iak mäktoghir, oc een stoor herra ofwir mykyt folk Oc nu radhir iak mik ekke sielfwir, vtan iak skal nu wardha iordh Thy befalar iak thik oc antwardhar mina modhir mina hustru oc miin barn, Oc mina dottir gifwir iak thik til hustru, Oc mz them ordhomen gaf han vp sin anda, Alexander lät han ärlika koma til grawa Oc bar sielfwir barena, Alle gräto som thz sagho at han swa stora barmhärtogheth hafdhe ofwir sin fianda, Alexander lät vpsökia the twa drapara som darium hafdho myrt, oc läth hängia them badha j een galgha Ther äpte giordhe han stoort oc riikt bryllöp oc took konung darii dottir sik til hustru

Tha thz war alt ändat ffoor konung alexander mz enom storum här til india land, Thz fik konung porus vita, oc sände breff moth honom swa ludhande, Konung porus aff india helsar alexander strukröfwara, Thu skalt thz wita at iak hafwir wel hört, at thu hafwir mang

land oc rike wnnit aff kranko oc wanmektogho folke, Oc nu wilt thu oss forsökia Thy far snarlika hädha*n* ell*i*r iak skal böta thik thin lusta, Oc vit at iak är een sigh*i*rwinnare thy at gudhane lydha mik swa wäl som mä*n*nene, Alexander skreff ho*no*m til oc badh han koma thy at han war redho oc wilde mz ho*no*m stridha, Tha kom konu*n*g porus mz eno*m* stor*um* häär, oc hafdhe mz sik mang stoor dywr som kallas phila oc hwart dyur*i*t bar eet barfridh oppa sinom ryg, bygt aff timb*ir* oc iärn, oppa hwario barfridh waro xxx wämpte män mz fulle wärio, Dyurin hafdho lang näff oc giordho oppa allexanders folk stora*n* skadha, Tha lät alexander gyuta beläte aff eer skapta som wä*m*pta män, oc fylte them fulla mz glöiande kol, Them läth han föra främst for sino*m* spedz, Tha filane komo oc thänkto thz wara lifwa*n*dis folk, oc stötte them mz siin näff, brändo the sik skadhlika oc lupu at*ir* til ryggia oc wildo ey meer j stridhena, Alexander sat oppa sino*m* gryma hest bucifal oc rände i hopin til fiande*n*na oc hans riddarskap fölghdhe manlika äpt*ir*, hans hest*ir* beeth oc slogh alt thz han räkte, Tha kom konu*n*g porus alexandro swa när at han stak hans hest j hel, han styrte nidh*i*r oc bleff ödhir, Th*e*r äpt*ir* toko the xx dagha dagh at the matto th*e*ra dödha folk begrawa Alexander saghdhe til konu*n*g porum, Hwat hielp*ir* oss thz wi swa
321 mykyt däghelikit folk latom fordarfwa, lät *oos* badha eensampna stridha, Thän wara sighrin wind*ir* han skal een h*er*ra blifwa, The gingo

sama*n* oc alexander slogh ho*no*m j häll, oc lät alt hans folk mz godhu*m* fridh ridha heem, Sidhan kom alexander til vndarlikit folk, the bygdo j kulom oc waro naken, The gafwo sik ginsta*n* ho*no*m, Alexander badh them bedhas ena böön hwat the wildo, han wilde them thz g*er*na gifwa, the bedos at the matto äwinnelika lifwa, Han swar*adhe* Thz forma iak idh*i*r ekke gifwa, Jak wardh*i*r sielfw*i*r döö, Thz iak swa wandrar j w*er*ldinne thz är gudz wili,

Th*er* äpt*i*r kom han for een stadh oc war beflutin, The gingo til oppa syu sidhor, xxx män j hwariom hoop oc wildo ofw*i*r sima, Genstan the waro vth fran landeno ko*m*pne, komo dywr oc ato theem vp, Tha drogh alexander thädha*n* mz sino*m* häär, The komo til een siö han war söt*i*r som honagh, th*er* wildo the sik hwila, om nattena komo til them leon oc biörna oc wargha oc alla handa grym dywr, oc giordho folkeno mykyn wanda, Th*er* kom eeth swa stoort oc grymt dyur, at thz drap wel xvj män, Thz slogho the j hääl om sidhe, Th*er* flughu natbakkor ell*i*r flädh*i*r mys swa stora som ges, the bitu bort näsana aff folkeno, The komo th*er* äpt*i*r til eet land, th*er* war stort folk som andre iätta, The slogho for ho*no*m mykyt folk, The thighdho qwarre oc kundo enkte tala, Tha alexander thz forstodh, badh han sit folk höght ropa som the mest formatto, Tha the böriadho ropa tha toko the andro til ath fly, Alexander iaghadhe äpte mz sit folk, oc slogho j häl aff them vj hundrat oc lx men, Alexander kom th*er* äpt*i*r oppa ena faghra mark,

Th*er* waxsto thrä vm p*ri*ms tidh vth aff iordhinne oc baro fruct om terz tyma, oc sidhan gingo the at*ir* vnd*ir* iordhena, Th*er* äpt*ir* kom ha*n* til eeth hőght bergh Th*er* war een vpga*n*g aff saphiir, wel thusanda trappo hőgh*ir*, Alexander gik th*er* vp mz nokro*m*, oc fan th*er* őfwarst eet skőnt oc ärlikit palacium Oc eet mőnst*ir* aff klart gull Th*er* stodh oc een ärlikin säng aff gull, Oppa hä*n*ne lagh een stoor ma*n* hafwa*n*de hwit messo klädhe oppa, ho*no*m nighu the hőghtidhelika oc gingo th*er*a wägh at*ir* nidh*ir*, The komo th*er* äpte til eeth land th*er* war een eenkia drotni*n*g heth candax, hon hafdhe thre sőnir, Thentidh hon hőrdhe at alexander skulde koma, sände hon vth moth ho*no*m stora oc ärlika gawor, Oc sände mz budhumen een behändoghan oc konstoghan malara som skulde mala konu*n*g alex-
322 anders änlite, Oc főra thz hänne, Swa giordhe malarin, Drotnige*n*na son gik mz nokrom riddarom j konu*n*g alexanders h*ä*r, oc kom til eens h*er*ra palacium som heth tholomeus thänkiande thz wara konu*n*gxsins palacium, oc kärdhe sina nődh for ho*no*m sighiande, Käre h*er*ra iak skulde eentidh ridha mz minne hust*ru* til gudha*n*na hőghtidh, Tha kom een konu*n*g oc took hona fran mik, Oc slogh for mik ma*n*ga riddara j häll Tholomeus saghdhe bidha mik h*er* iak komb*ir* geensta*n* j geen oc gifw*ir* thik swar, ok gik bort oc saghdhe thz alexandro, Tha tok alexander sina crono oc satte oppa [hans] hofwdh oc saghdhe sät thik oppa min konu*n*gx stol iak wil sighia at iak het*ir* antigonus, oc spőr radh aff mik hwat

görande är til thz ärandit Han giordhe swa oc saghdhe drotnige*n*na son a hörande Antigonus hwat radh gifw*ir* thu at the*n*ne manne*n* matte at*ir* faa sina hust*ru* Ha*n* swar*adhe* Jak wil stadhin winna, oc ho*no*m sina hust*ru* at*ir* antwardha, Aff thessom swaro*m* wart then vnge ma*n*nen mykyt gladh*ir*, Vm nattena rykte alexander for stadhin och belaghdhe han alla wegna, Oc saghdhe til borghara*n*na, gifwin thesso*m* ma*n*neno*m* sina hust*ru* j geen ell*ir* j skolin alle döö Borgharane rädos oc gingo mz makt oc vpbrändo konu*n*gxsins palacium Oc toko hona fran konuge*no*m oc fingo hona sino*m* bonda j geen, Han thakkadhe antigono storlika oc badh han ridha mz sik til sinna modh*ir*s hws, Han swar*adhe* Jak wil först bedhas orloff aff konu*n*g alexander, ha*n* giordhe swa, oc fölghdhe ho*no*m til hans modh*ir*, Drotni*n*gen gik mote ho*no*m oc vnfik han ärlika oc lede han j sit palacium, Thz war omata kostelika bygt oc ornerat oc pryt mz gvl oc dyrom stenu*m*, Ha*n* saa th*er* ma*n*g vndarlik thing, Ho*n* lede han th*er* nest j sit indra palacium, th*er* hon pläghadhe sofwa, Th*er* sa han een slapo kamar aff gul oc war bygd*ir* oppa fyra hywl, Th*er* gingo for*e* xx fila, och drogho han hwart man wilde, Tha saghdhe alexander, Th*et*ta war*e* wäl vndarligh thing oc kosteligh, waro the oc j konu*n*g alexanders gardh Drotni*n*gen saghdhe, Thu sigh*ir* sant thu est sielfw*ir* konu*n*g alexander, Tha han thz hördhe, wardh han fryktande blek*ir* som een aska Drotnige*n* saghdhe, Hwi omskiptis thit änlite Ha*n* swar*adhe* *fru* iak het*ir* antigonus

oc ey alexander, Ho*n* swar*adhe* Jak wil thik
thz bewisa at thu est sielfw*ir* alexander, oc lät
ha*n* see sit beläte Tha wardh han aff räddogha
mykyt bedröfdh*ir*, Drotnige*n* saghdhe Hwi rädhis
thu, thu hafw*ir* io mang sköön land oc rike
323 ofw*ir* farit oc wnnit, Nu est thu komen oppa
ena q*wi*nno land, oc thit liif är j hä*n*na hand,
Thy skal engin aff höghfärdh sik ofmykyt vp-
höghia for thy mä*n*niskian wet ey hwat hänne
kan hända, Engin mä*n*niskia är oc swa stark oc
wiis, at ey findz hä*n*na like, Tha wardh alex-
andir wredh*ir* oc beet sama*n* sina tend*ir*, Hon
saghdhe hwi est thu wredh*ir*, Ha*n* swar*adhe* thy
at iak mit swärdh ey hafw*ir*, Ho*n* saghdhe hwat
wilde thu göra om thu thit swärdh hafdhe, Ha*n*
swar*adhe* iak wilde thik först dräpa oc swa mik
sielfwa*n* äpte, ffor thy at iak mik swa darlika vth-
satte, Drotni*n*gen saghdhe, Alexander haff enga
faro oc war ey redd*ir*, thu skalt thz nyuta, at
thu mino*m* son j geen skipadhe sina hust*ru*, thu
sloth konu*n*g porus j häll, oc min y*n*gxste son
hafw*ir* hans dott*ir*, wiste han at thu ware kon-
u*ng* alexander, han sloghe thik j häll, Tha gik
hon vth mz ho*no*m oc saghdhe til sinna sönir,
Th*et*ta budhit skulin j wel halda oc halna, oc
sända han fagh*ir*lika heem til sin h*er*ra, Hä*n*na
yngxste son swar*adhe*, Hans h*err*a slogh minna
hust*ru* fadh*ir* i häl, Thz skal the*n*ne betala mz
lifweno, Thän andre brodhrin swar*adhe* hwat äro
hafdho*m* wi th*er* aff at wi slaam han j häl, han
hafw*ir* swa wäl moth mik giort, oc iak hafw*ir* han
hiit föört, iak wil oc föra han helbryghdho hädha*n*

Thän yngxte brodhrin saghdhe, fför än thz skal skee, skolu*m* wi badhe th*e*r om döö, tha drotn-i*n*gen thz hördhe wardh hon mykyt bedröfdh oc saghdhe til alexander hemelika O alexander bewiis nu thin wiisdom oc snille at h*e*r enkte moordh skeer mälla*n* mina sönir Tha saghdhe alexander til thän yngxsta brodhrin Än tho at thu mik dräp*ir* tha hafw*ir* än alexander badhe wisar*e* oc fromar*e* ridd*ara* at*ir*, Latin idh*ir* nöghia h*æ*r wardh*ir* wäl got til radha, Wilin j io ändelika alexandrom hafwa Jak lofwar idh*ir* thz iak wil han hiit föra, Tha saktadhe ha*n* sinne wredhe oc lofwadhe ho*no*m stora gawor oc mykyt gul at han skulde thz göra, Tha gaff drotnigen ho*n*-*o*m eena krono aff gul besätta mz dyrom sten-o*m*, oc ena brynio aff gul, Oc wiiste ho*no*m eeth bärgh th*e*r hä*n*na gudha waro inne, Tha han kom for bärghit offradhe han gudhome*n* sit off*ir* oc gik th*e*r in, Ha*n* saa th*e*r stiärnor klara oc skina*n*da, Th*e*r sat folk widh bordh, th*e*ra öghon waro som andr*a* lyktor Een th*e*ra saghdhe war welkome*n* alexander, Ha*n* swar-*adhe* hwa äst thu mz thu mik kä*n*nir, Han saghdhe, Jak är een konu*ngir*, gak fram bät*ir* thu skalt än sée mera vnd*ir*, Ha*n* gik bät*ir* in oc saa ena gudhinno sithia a eno*m* forgyltom stool, Ha*n* spordhe hwa hon war, Hon swar- 324
adhe Jak är aldra gudha modh*ir*, Han saghdhe berät mik wisselika huru länge iak skal lifwa, Hon swar*adhe*, Thz maa ekke wara, Jngin me*n*n-iskia skal fòre wita sin dödh, Han gik at*ir* vth til sit folk, oc kom th*e*r äpt*ir* til eet beflutit

land J the landeno waro jnge män vtan alt q*wi*nnor oc iomfrwr Oc the ku*n*do alla wel stridha Männene waro oppa eno andro lande oc komo eentidh sama*n* om arith, Naar nokor iomf*ru* föddis bleff hon qwar när q*wi*nnome*n* j th*e*ra lande, Tha nokor pilt*ir* föddis sändis han ma*nn*ome*n* til th*e*ra land, Thessa q*wi*nnor forlikadho sik oc giordho fridh mz aloxander, oc gawo ho*no*m stora gawor, The sände ho*no*m tu hundradha iomf*ru*r mz gyltom bry*n*iom, Th*e*r äpt*ir* kom alexander til een stadh', th*e*r war een q*wi*nna, hon födde eeth barn, Thz war halfft mä*n*niskia och halfft war thz eeth dywr, Tha spordhe alexander hwat thz skulde bethydha Een wiis ma*n* ha*n* swar*adhe* Thz barnit beteknar swa mykyt at idhar time är sköt lidhin oc j nalkins dödheno*m* fast, Thän delin som mä*n*niskio är lik*ir* thz ärin j Thän andre delin teknar then konu*n*g som äpt*ir* idh*ir* komb*ir*, Tha wardh alexander mykyt bedröfdh*ir*, Tho foor han än th*e*r äpt*ir* ofw*ir* mang land Oc kom om sidhe til eeth höght bärgh, Th*e*r lät han göra een starkan korgh aff iärn mz langom iärnlänkio*m* oc bant them twem gripu*m* til halsin, oc satte sik sielfwan j korghin oc lät föra sik vp j wädhrit swa högt at ho*no*m synt*is* all w*er*ldin ey större wara än een hws tompt, Tha ha*n* kom at*ir* nidh*ir* war ha*n* wäll x daxledhir fran sinom h*ä*r, Han kom at*ir* til h*ä*ren mz storo ärwodhe, Th*e*r äpt*ir* läth ha*n* bew*er*ka sik j eeth glas kar oc läth kasta sik j märith mz ene lange länkio, th*e*r saa ha*n* mykyt yndi*r*, The*n*tidh alexander hafdhe

swa om alla w*er*ldena farit, oc wilde nu at*ir* heem fara j sit fädh*ir*nis rike fingo nokre h*er*ra aff macedonia awnd til ho*no*m, Oc beleddo thz hemelika mz ha*n*s mestara heth tholus som ho*n*-*o*m thiänte til bordh, oc forrädh sin rätta h*er*ra oc gaff ho*no*m et*ir* drikka, Tha han kände at han hafdhe dödhi*n* fangit byriadhe han til at ropa oc bedis ena fiädh*ir*, hwilka han wilde stinga j sin hals at han skulde vpkasta, Tha took then forrädharin oc strök forgiptilse oppa fiädhrena, Tha han stak fiädhrena j halsin fik han mykyt werra Han badh alt folkit oc sina hust*ru* gaa vth fraan sik aff palacio, Tha mitnat 325 kom war han swa krank*ir* at han formatte ey gaa, Tha kröp han vth aff palacio til watnit, oc wilde sik sielfw*ir* dränkia, Thz wardh hans hust*ru* warse, oc lät koma han at*ir* in j palacium, Om morghonin kom alt folkit sama*n*, oc wildo wita hwar th*e*ra konu*n*g war blifwi*n*, Tha läto the bära han vth for folkit, Th*e*r wardh mykyn sorgh skrian oc grat*ir*, Alle gingo fram oc kysto hans hand Oc swa gaff han vp sin anda, Th*er* äpte tha iordhadho the han mz mykle äro oc storo bälde

Man findir ok sc*ri*fwat at alexander än tho at ha*n* hafdhe alla w*er*ldena wunnit nöghdhe ho*no*m ey thes häld*ir*, Han hördhe oc sighias aff p*a*radiis, Thiit wilde han fara oc thz forsökia Oc sände siin budh fram fore, Tha the waro j wäghe*no*m til paradiis, mötte them een gamal ärlikin ma*n* grahärott*ir* oc saghdhe til thöm,

Wändin j geen ok sighin idhro*m* h*er*ra at ha*n* mz sinne höghfärdh kan engaledh in i p*ar*adiis koma, wil han th*er* in, Thz skal wara mz store ódhmyukt, oc ey mz bälde ell*i*r höghfärdh, Oc fik them een litin steen, Oc badh föra han alexandro, Budhin komo at*i*r oc fingo ho*no*m stenin Alexander spordhe een wisan mestara, hwat thän stenin hafdhe bethydha, Han tok stenin oc laghdhe han j ena wäghskaal, Tha war stenin swa thung*i*r, at ha*n* vpwogh alth thz man kunde j andra wäghskalena läggia, Th*er* vndradhe konu*n*gen oppa oc alle the thz sagho, Tha took han litit aff iordh, oc bethäkte stenin th*er* mz, Tha war stenin swa lätt*i*r at eeñ fiädh*i*r ell*i*r eeth haar wogh han vp, Tha spordhe alexander hwat thz hafdhe inbära, at stenin war thu*n*g*i*r obethäkt*i*r, oc huldir mz iordh war han swa lätt*i*r Mestare*n* swar*adh*e, H*er*ra konu*n*g thu teknas ell*i*r liknas widh thän stenin, The stwnd thu lifw*i*r, tha est thu waldoghare oc starkare än alle the konuga j w*er*ldinne äro, Tha thu est dödh*i*r oc mz iordh bethäkt*i*r Tha est thu ey ena fiädh*i*r ell*i*r eeth haar w*er*dh*i*r, Swa gik thz ho*no*m mädha*n* ha*n* lifdhe hafdhe han w*er*ldinna vnd*i*r sino walde, Oc nu äro alle diäflane hono*m* mäktoghe, Han foor h*er* wäl til kroppin stu*n*tan tima, Oc äwinnelika skal han fara ila, H*er* war han litin tidh rik*i*r, oc skal nu blifwa äwinnelika fatik*i*r oc armb*i*r,

H*er* ku*n*de han ey vpfyllas mz gul ell*i*r sölfw*i*r,
thy vpfyll*i*r han nu hälfwitis eld*i*r,
Han hafdhe h*er* hedh*i*r oc w*er*ldzlika äro,

nu wardh*i*r ha*n* hymerikis glädhy vmbära,
H*e*r took hans wald ända han wilde ey halda gudz budh, 326
Nu hafw*i*r han wanmakt oc skam oc är alla diäfla fotatrudh
Min käre son thänk h*e*r a,
thu kant mot dödzsins makt ey staa,
Alregh war swa mektogh*i*r ell*i*r rik*i*r ma*n*,
at dödhin ha*n* ey forwan,
Thänk ey oppa langa*n* ald*i*r,
thu west ey för än thu fall*i*r,
Thy göm g*er*na gudz budhordh oc rädz hans dom,
tha komb*i*r thu ekke thiit alexander kom,
Thu komb*i*r tha til hymerikis glädhy vtan wanda,
At wi matto*m* alle thiit koma, hielpe oss fadh*i*r oc son oc thän hälghe ande,
Hielp oss maria mz thinne bön,
at koma til the wälsighnadha lö̈ön, Amen

Min käre son thu hafw*ir* nu hört aff gudz budhordhu*m* j mangom oc faghro*m* liknilsom oc äptedömu*m*, Hwat lönom the fingo som them gömdo Oc hwat ysäld oc dröfwilse ofw*ir* them kom, som them forglömdo, Thy halt gudz budhordh oc göm them wäll, om thu wil frälsas til thinna siel, Nu ka*n* thz ske at thu sigh*ir* wäl swa, Thz som thu hafw*ir* nu aff budhordhome*n* sakt Thz war lankt oc swa mangfald, iak kan thz ey alt behalda, Thy th*er* til at thu math them thez bät*ir* nima oc j aminne hafwa, wil iak them h*er* äpt*ir* mz faam ordhu*m* eentidh eenfalelika vpräkna, For thy at waar h*err*a saghdhe sancte birghitto at budhordhi*n* äro widh*ir*thorftelikin the mä*n*niskio som astundar at koma til äw*er*dhelikit liiff Thy at vta*n* mä*n*niskia*n* gömö gudz budhordh komb*ir* hon ey til äw*er*dhelika helso, om hon hafw*ir* kä*n*nefadh*ir* oc tima til at nima them Oc sigh*ir* sanctus paulus, Jak scr*i*fw*ir* idh*ir* ath wars h*err*a äro budhordhin, hwilkin som ey weth them th*er* han matte faa wita them, oc fölghia oc fulko*m*pna them skal ey witas aff gudhy til godha löna Nu är märkiande at gudz budhordh äro tyo, hulkin siälfw*ir* gudh scr*e*ff j twa stentaflor oc antwardhadhe sino*m* propheta moysi som j hördhin förra Oc the tio budhordhin äro alla lagha*n*na grundwal, j hwilko*m* gudh sigh*ir* hwario mä*n*niskio swa, Thu skalt ey haf-

wa andra gudha for mik, Tak ey thins gudz na*m*pn ell*i*r nä*m*pn thz fafänglika, Halt hälgho dagha hälgha, Hedhra fadh*i*r oc modh*i*r, Dräp ey thin iämc*ri*stin, Liff ey skörlika, Gör ey styld ell*i*r rooff, Thu skalt ey sighia fals witne moth thino*m* iämc*ri*stne, Thu skalt ey girnas annars hust*ru* oc ey nokot annat hans thing

FÖrsta budhordhit är thu skalt ey hafwa andra gudha for mik, J thy budhordheno forbyudz all affgudha dyrk so*m* augustinus sigh*i*r so*m* hedhnu*n*ga plägha, Hwilke som dyrka skapat thing for skaparin, H*e*r fforbyudz oc diäffla samsät, 327 som t*ru*lkarla oc t*ru*lkonor oc koklara öwa ell*i*r idhna, j lifiom oc galdrom, J spadom oc androm viskipilsom, Äll*i*r j thy at the bort wända lika*m*lika sinnin aff sino*m* likamlika kraptu*m* oc nat*ur*liko*m* skipilsom, J tholko*m* thingo*m* gifs thän hedh*i*r skapadhom thingo*m*, som skulde gifwas skapareno*m* Oc for thy at tholik thing idhnas for lika*m*lika wild oc w*er*lz fordeel, Thy älskadhos skapadha thinge*n* meer än skapare*n*, mote gudz budhordhe som sigh*i*r, luce x Thu skalt älska thin h*er*ra gudh aff allo thino hiärta, oc aff alle thinne siel oc aff allom thino*m* kraptu*m* oc styrk, oc aff allo*m* thino*m* hugh oc ami*n*ne, ofw*i*r fadh*i*r oc modh*i*r, ofw*i*r hust*ru* oc barn, oc ofw*i*r alt thz j w*er*ldinne är, Thy synda the mot thesso budhordheno oc dyrka oc hedhra afgudh som meer elska w*er*lz hedh*i*r, ell*i*r godz, ell*i*r lykamlikin lusta än gudh, Thy at sanctus augustinus sigh*i*r aff ma*n*neno*m* dyrkas thz thing

som han mest älskar, Thy är scrifwat aff afgudha dyrkarum, at the skulu pynas j eeld oc brennestens lugha oc thera pino rökir skal äwerdhelika vpfara, oc thera lutir skal wara j brännande siö mz eld oc brennestens lugha, hwilkit som är hälfwitis dödhir äptir lykamans dödh, Thy forbyudz j thesso budhordheno gudz wanhedhir oc all willa oc wantro aff hwilke siälin smittas Oc byudz at ödhmyuklika hedhra gudz höxsta wald, Oc älska han ofwir all thing, Jeroboam konungir syndadhe oc dyrkadhe afgudh mot thesso gudz budhordhe, Oc thy som scrifwat är doo han mz ondum dödh, Oc alt thz manköns war j hans afkömd, oc hunda oc fughla ato oc slitu thera dödha kruppa, Swa skulu diäfla slita thera siela som forsma gudz budhordh Thy at scrifwat är, Alle gudz apostoli döma them til fortapilse, Achab konungir oc hans drotning iezabel syndadho oc dyrkadho affgudh mot thesso gudz budhordhe, Han wardh skutin til dödh j stridh, Oc hans syutighy syny alle sändir halshugne, Oc all hans släkt mestadeel mz draap fordarwat oc aff hundum ätin oc slitin, Oc hans drotning gynom windögha vthskutin, oc aff hesta fotum nidhir trudhin, Oc aff hundum vpätin som scrifwat staar j konunga bokum

¶ secundum preceptum

Annat budhordhit är, Thu skalt ey taka ellir nempna thins gudz nampn fafänglika, J thy

budhordheno byudz throlika widh*i*rga oc kännas gudhlika sa*n*nind Oc forbyudz at neka sa*n*nindena Oc thän tak*i*r gudz na*m*p fafänglika, som thz ne*m*pne vta*n* skylogha wördhni*n*g Oc ne*m*pne 328
thz vtan skiälika sak, Oc aldra mest om han swär sik meen, Thy är sc*r*ifwat Thu skalt swäria j sannind oc doom, oc rätwiso H*e*r ꝗfw*i*r sighia hälghe män, at edhin skal wara mz sannind, at ma*n*nin skal ey neka j edheno*m* thz sant är Oc sighi ey sant wara thz som fals är Oc ey halde vitandis for sant thz som iäwokt är Ok skal skiälikhetz domb*i*r wara j edheno*m*, skodhande hwat edhin är sand*i*r ell*i*r fals Rätwiis ell*i*r orätwiis, gagnlikin ell*i*r skadhlikin, Oc skal rätwisa wara j edheno*m*, at edhin wari ey moth gudz ell*i*r kyrkio*n*na laghu*m*, ellir moth manzsi*n*s eyghne helso ella annars, Oc ey androm til skadha, Oc hulkin som swär mot thesso*m*, han syndar twem lundom Först j thy at han swär, oc swa j thy at han meen swär, Thy är sc*r*ifwat Thin mu*n*d*i*r skal ey wänias til edha thy at then man som mykyt swär skal vpfyllas mz ondzko oc wranglikheth, oc plagha skal ey gaa aff hans huse Oc sigh*i*r waar h*e*rra j lästinne Jak sighir j skulin ey swäria allaledhis for hwaria fafängo, vtan idhart maal wari, Thz är, ell*i*r thz ey är, Thy at thz som th*e*r ofw*i*r är thz är aff ondo Oc sigh*i*r waar h*e*rra Thu skalt ey meen swäria om mit na*m*pn Oc ey smitta thins gudz na*m*pn, The smitta gudz na*m*pn a sina weghna som sik meen swäria om thz, ell*i*r swäria j hwarie fafängo idhkelika om gudz na*m*pn, ell*i*r ne*m*pna thz vtan

gudhlika wördhni*n*g til hwaria flåthio, Tholkom sigh*i*r paulus, gudz na*m*pn hådhis vm idh*i*r, Thy gifwir gudh doom ofw*i*r them sighiande, Hwilkin som hådhe gudz na*m*pn han skal döö Oc alt folkit skal slaa han til dödh mz steno*m*, Swa slogx een j gamblo laghume*n* som sc*ri*fwat är, hulkin som håde gudz na*m*pn Oc är sc*ri*fwat aff anthiocho konu*n*g, at ha*n* wilde fordarfwa gudz dyrk oc thiänist, oc hadhuete hans sighnadha na*m*pne, Thy plaghadhe gudh han oc näpste mz oläkelike plagho swa at madhka vth wollo oc fluto aff hans omila lykama, Oc alt hans h*e*rskap möddis oc dröfdhis aff hans onde lukt, Oc ha*n* warande ma*n*drapare och hadzfull*i*r mot gudz na*m*pne doo mz wslom dödh

Thridhia budhordhit

Thz thridhia budhordhit är, thu skalt aminnas at hälgha synnodaghi*n*, thz är at hälghan hala su*n*nodaghin oc alla andra hälgho dagha j hwilko*m* kyrkian byudh*i*r at lata aff ärwodhis *ger*ni*n*gom, Om hälgho dagha ägh*i*r mä*n*niskian göra thry thing Först mz höxstom k*er*lek thänkia gudz pyno oc hans godhg*er*ni*n*ga läsande oc syongande, Oc offrande gudhy off*i*r mz gudh-
329 likom bönom Annat är at göra misku*n*samlika g*er*ni*n*ga, Födhande hungrogha Lärande faku*n*nogha, hughna*n*de dröfdha oc idhnande andra miskunsamlika g*er*ni*n*ga äpt*i*r sinne makt Thridhi är, at lata aff hwarie ärwodhis g*er*ni*n*g, at hiärtat wari reent rolikit oc säfft j gudhz thiänist, Thy

at synnodaghin thydh*i*r a latino, hwilo ell*i*r hwilodagh*i*r j hulko*m* mä*n*niskian skal hwilas aff lika*m*like ärwodhis *ge*rni*n*g oc aff hwarie synd Thy är sc*ri*fwat Jak h*e*rra gudh sigh*i*r them som gömdo mina hälgha dagha Jak skal gifwa them stadh j mino huse j hymerike, oc j mino*m* muro*m* oc bära na*m*pn mz mino*m* syno*m* oc dötro*m*, äw*er*dhelikit na*m*pn som aldri skal forfara, Gömin thy idhra siäla oc bärin ey lykamligx ärwodhis byrdhe om sönnodaghi*n*, Oc vthbärin ey ärwodhis byrdhe aff idhro*m* husom ell*i*r införin gyno*m* idhra porta ella dör om hälgho dagha Görin j h*e*r a moot, Tha skal iak vptända eldh j idhro*m* portu*m* oc ha*n* skal vpswälghia oc vpbrä*n*na idhur hws Oc skal ey vthsläkkias ¶ Nu swa som somlike ärwodha loflika om sökno dagha til sinna lyka*m*lika thörft oc vppe häle Swa thy wär ärwodha somlike om hälgho dagha til at gifwa diäfleno*m* sina siäla mz ow*i*rstuppa fylle j öölfyllom oc täw*er*no*m* mz skörom lifnadh oc ogudhlikom ordhu*m* Oc ma*n*gom andro*m* dödhöliko*m* syndo*m* oc ogudhliko*m* *ger*nigo*m*, hulka mest idhnas j drukkinskap om hälgho dagha Til tholka sigh*i*r waar h*e*rra, Miin siel hata*n*de idhra höghtidh*i*r, The äro mik wordhna dröfwelika Th*e*ra pyna som swa göra ma pröfwas aff the plagho*n*ne som gik ow*i*r een höfdhinga het nichanor hwilkin ey wilde göra gudhy hedh*i*r som all thing skodhar, oc ey ha*n*s hälgha daghu*m* vtan han saghdhe Är han walogh*i*r j hympnome*n*, tha är iak waldogh*i*r oppa iordhinne Oc then sami nichanor wardh gensta*n* th*e*r

äptir dräpin j stridh, oc hans hofwdh affhuggit, Oc hans bansatta hand hulka han räkte moot alzwaloghum gudh Oc hans hadzfulla twnga aff skorin oc gifwin fughlom Än huru mykyn wadhe är at ärwodha om hälgho dagha maa pröfwas aff thy som scrifwat är j gambla laghumen, at een man fanz saman häntande widha thrä om sunnodaghin for hulkit waar herra saghdhe Thenne mannin skal forgaa mz dödh, oc allir almoghin skal sla han til dödh mz stenom

fiärdha budhordhit

Fiärdha budhordhit är at hedhra fadhir oc
330 modhir, Vndirstat her j fadhirs stadh oc modhirs, the människio som thik föddo ellir lärdho, ellir vpfostradho Oc the människia som är thin forman, Fadhir oc modhir byudhir scriptin at hedhra oc göra theem godhgerninga, Oc sighir swa hedhra thin fadhir, Oc glöm ey thinne modhir graat oc werk, Oc minz oppa at thu hafdhe ey warit ellir komit j werldena vtan om them, atirgält thy them nu swa som the giordho thik Formannom oc kännefädhrom äghom wi lydha, som paulus byudhir sighiande lydhin idhrom formannom oc warin them vndirgifne, Thy at the waka swa som göra skolande räkinskap gudhy for idhra siäla, Wari thy hwar människia sielfwiliandis vndirbughin höghro walde, Thy at ey är waald vtan aff gudhy skipat, Oc the thing aff gudhy äro the äro wäl skipat, Oc thy hwilkin som star mote waldeno han staar a mote gudz skipan

Oc the som standa amote gudhy afla sik fordömilse Oc sigh*i*r waar h*er*ra aff forma*n*neno*m*, Hulkin som höre idh*i*r j godho han höre mik Oc holkin idh*i*r forsma, han forsma mik Mot thesso budhordheno syndadhe absolon, holkin sik satte mote dauid konu*n*g, som badhe war hans kötlike fadh*i*r oc hans forman, Oc thy wart han dräpin j stridh oc stungin gyno*m* hiärtat mz threm spyutom

här byrias fämpta budhordhit

Fämpta budhordhit är, Thu skalt ey dräpa, J thy budhordheno forbyudz at dräpa sins iämc*ri*stins lykama mz slaghu*m*, ell*i*r radhu*m*, ell*i*r mz nokre tilhielp, aff hulko sc*ri*fwat är Thes manz blodh skal vthgyutas som vthgyut*i*r ma*n*na blodh Oc hulkin som dräp*i*r mz swärdh ha*n* skal dräpas mz swerdh, Thy händir opta at ma*n*drapara wardha dräpne, Oc forbyudz j thesso budhordheno ath dräpa sins iämc*ri*stins siel mz ondo äptedömö, Thy at sc*ri*fwat är aff eno*m* ilg*er*nigis man, at han skal thola swa ma*n*ga pynor, huru ma*n*ga mä*n*niskio ha*n* lede j fortapilse mz onde äggian ell*i*r äptedömö Oc forbyudz at dräpa anna*n* til frägdh ell*i*r til siel mz lygn ell*i*r mz bakmalu*m*, ell*i*r mz hati, Thy at the som thz göra, reknas ma*n*drapara for gudhy Som iohannes apostolus sigh*i*r, Hulkin som hatar sin iämc*ri*stin är ma*n*drapare, Oc engin mandrapare hafw*i*r äw*er*dhelikit liiff blifwande j sik, vtan gudz wredhe blifw*i*r ofw*i*r han Oc mandrapara lut*i*r skal wara

hälfwitis brännande siö, bränna*n*de mz eeld oc brännesteen, hulkit so*m* kallas annar dödhin som är siälinna dödh*i*r, Moot thesso budhordh-
331 eno syndadhe ioab, aff hulkom sc*ri*fwat är, at han drap twa rätwisa män bätre än ha*n* war Oc thy wardh han dräpin

Siätta budhordhit

Siätta budhordhit är, Thu skalt ey lifwa skörlika, J thy budhordheno [forbyudz] som augustinus sigh*i*r, all nat*ur*liko lima*n*na oloflik rörilse. oc retilse til skörlifnadh oc renlekx fordarfwilse vta*n* j rätto hionolaghy, Hwat hällir skörlifnadhin idhnas j löskalághe, ell*i*r j hordom ell*i*r frändsämio spielle ellir moth naaturinne, Thy forbyudz h*e*r hwar g*e*rni*n*g so*m* är til skörlifnadz retilse mz hwat matto hon helst huxas, vtan hon wardh*i*r rättelika j rätto hyonolaghy, Aff th*e*ra pyno som th*et*ta budhordhit bryta är sc*ri*fwat, ath the som skörlika lifwa, skulu wara j mesta dröfwilsa pyno vta*n* the bätra sik Oc th*e*ra lut*i*r oc lön skal wara j hälfwitis brinn-a*n*de siö, swa som ma*n*drapara oc lyughara, Moot thesso budhordhe syndadhe amon konu*n*g dauidz son, hulki*n* som waltok oc lastfördhe sina syst*i*r thamar, Oc thy som sc*ri*fwat är wart ha*n* dräpin Oc som sc*ri*ptin sigh*i*r, at een man som heth zambri syndadhe oc mot thesso budhordhe oc wart gyno*m* stungin oc dräpin mz q*wi*nnonne, tha the badhin saman blandhadhis j

sinne synd, oc fordömd til hälfwitis, som war h*er*ra saghdhe sancte birghitte

h*e*r börias syunda budhordhit

Syunda budhordhit är, Thu skalt ey göra thyufnat, J thy budhordheno som sanctus augustinus sigh*i*r forbyudz at affhända rätto*m* äghara nokor siin thing antiggia mz rooff ell*i*r styyld ell*i*r mz falskom domu*m* oc swiko*m*, ell*i*r köpu*m* ell*i*r mz ok*ir*, ell*i*r mz nokro*m* andro*m* falsom fundo*m* ell*i*r wrange afli*n*g Oc är sc*ri*fwat at the som witandis at*ir*hala orättelika aflat thing skulu ey häll*i*r in ga j hymerike än diäfwllin, Mot thesso budhordhe syndadhe senacherib konu*ngir*, hulkin som röwadhe manga, Oc thy kom gudz ängil om ena nat, oc slo til dödh aff hans h*er*skap hundradha thusand oc lxxx thusand oc fäm thusand folk Oc thes sama konu*n*gxsins syny drapo han th*er* litit äpt*ir* som sc*ri*fwat är

Attonda

Attonda budhordhit är, thu skalt ey sighia fals witne moot thino*m* iämc*ri*stne, J thy budhordheno forbyudz all lygn som wardh*i*r mz false röstinne fra*m*förilsom, oc mz forakt at lyugha, holkit aldri kan wara vtan synd, Thy är sc*ri*fwat at mu*n*nin som lyugh*i*r dräp*ir* siälina, Oc fals witnare skal ey wara opynadhir, Oc then som tala lygn skal forfara, Oc gudh skal fortappa alla the som tala lygn Moot thesso budh- 332

ordhe syndadho the twe p*re*stene, som baro fals witne moot the godho gipto q*wi*nno*n*ne susanna, swa at hon dömdis til dödh, Än for thy at hon war orsaka oc thröste a gudh, thy frälste han hona, Oc the twe ondo p*re*stene dömdos til dödhin, oc drapos for th*e*ra wrango witne oc lygn

Nionda budhordhit

Nionda budhordhit är, Thu skal ey girnas thins iämc*ri*stins hws, Swa som j förra budhordheno forbyudz, at affhända andro*m* nokot thz hans är, ho*no*m nödhoghum oc mot hans wilia, Swa forbyudz j thesso at nokot a*n*nars thing orättelika girnas, Moot thesso syndadhe adonias konu*n*g dauidz son, hwilki*n* som gernadhis sins fadh*i*rs rike til orätta Oc wart dräpin for oskiälika giri

tionda budhordhit

Tionda budhordhit är, thu skalt ey astunda thins iämc*ri*stins hust*ru*, Swa som skörlifnadz g*e*rni*n*g forbyudz Swa forbyudz h*e*r alli*r* skörlifnadz wili, Thy är sc*ri*fwat, at hwilkin som see q*wi*nno oc girnas hona til synd ha*n* hafwi*r* nu syndat mz hänne j sino hiärta, Thz är at han är skyldoghi*r* pyno for onda*n* wilia Moot thesso budhordhe syndadhe olofernes, holkin som girnadhis at synda mz the godho q*wi*nno*n*ne iudith, oc wart genstan dräpin, Oc fik ey fulko*m*pna sin onda wilia oc lusta mz hä*n*ne, Oc

mykyn moghe aff israels folke wardh dräpin j ödhkni*n*ne for sina oskiälika giri, thy at the girnadhos köt oskiälika oc iordhadhos j thy rumeno som kalladhis oskiälika giris stadh*i*r j ödhkninne,

H*e*r ma märkias, huru hardhelika the skulu slaas oc plaghas mz ä*wer*dhelikom dödh oc pyn*om*, som nu bryta gudz budhordh, mädha*n* thesse som nu är sakt aff plaghadhos swa hardhelika mz lykamlikom pyno*m* oc dödh, Särlika for thy, at thesse wita meer aff gudhy än hine wisto, oc waro ey än tha at*ir*löste, Oc thesse äro atirlöste, Än nu kär*e* gudh at ha*n*s tio budhordh äro all sama*n* sat j eet ordh, thz är räk handena oc giff päni*n*gin, thy at girin gaar nu ofw*ir* alla mato, swa at gudh forsmaas, oc enkte astundas vtan pänigin oc manzsins eyghin wili, Thy är märkiande, at ma*n*g goodh thing koma them som göma gudz budhordh, Oc mang ond thing koma ofw*ir* them som them ey wilia göma,

H*e*r lyktas förste delin aff the bokinne, som kallas siälinna thröst,

---

Rättelser

gjorda vid textens aftryckande, jemte några ändringar och tillägg i sjelfva handskriften.

Sida	rad	
1	1	SJälinna *rättadt från* SJälinnna
3	26	hafdhe *r. fr.* hafdhdhe
4	13	lxxij » xxij
7	9	mangaledhis » magaledhis
8	6	mangfaldelika » magfaldelika
—	24	vardh thz *tillagdt i hds.*
—	28	them *r. fr.* then
10	11	mogha » magha
15	25	bidhia » bidhdhia
17	5	saghdho » saghdhdho
—	24	siktadhe » siktatadhe
18	2	han *tillagdt af utg. Likaså* 27 4, 153 14, 292 1, 361 23, 457 31.
—	9	lät *r. fr.* länt
—	29	kastadho » kastodho
19	7	lankt » lank
20	9	christo » christi
21	4	eld » edld
—	9	meer » määr *som står öfver raden*
—	17	lofwadhe » lofwedhe
—	21	keysare*n* » kysare*n*
26	20	iordhadh*i*r » iordhdhadh*i*r
27	1	saghdhe » saghsaghdhe

— 9 främt *r. fr.* främ
28 1 enom » enon
31 13 wel » we
— 15 Kär*e* » Kar*e*
— 19 alstingx » alstigx
32 24 göra *tillagdt af utg.*
33 18 lagh *r. fr.* lgh
40 11 clemens » clemes
42 25 swensins » swensis
44 5 dröffd » dröff
— 14 room » roon
— — sinom » sinon
45 7 Th*e*r » Thr *Likaså* 300 22, 305 30, 324 19, 368 10, 405 19, 422 21, 485 17.
— 10 brodh*ir* *r. fr.* brodhr *Likaså* 257 7, 322 10.
— 12 swaradho *r. fr.* swaradha
46 18 faustinum » faustinom
47 2 forbödh » fobödh
— 12 eyghno » eyhno
48 17 sancte *eller* sancti *r. fr.* sancta *Likaså* 127 1, 130 4, 130 20, 131 3, 285 17, 355 8, 452 5.
50 4 aff *r. fr.* vff
— 11 afladhe » aflafdhe
53 13 astundadhe » astundaghe
— 16 fördha » fördhdha
58 27 nidhir » nidhr
— — taladhe » talaldhe
61 23 wardh *tillagdt af utg.*
65 7 sanctum *r. fr.* sancta
— 29 fullir » fullr
68 16 fulko*m*pnadhe » fuko*m*pnadhe
— 24 hwilkom » hwikom

76 9 oc war ful när dödhir *tillagdt i hds.*
81 20 hedh *är i hds. struket framför* gröna äng
84 11 ignacius *r. fr.* ignadcius
85 16, 17 Thz hende — stridhe *tillagdt i hds.*
86 19 falsklika *r. fr.* fasklika
— 29 forderffvilse *är i hds r. fr.* forderff
87 7 *framför* skriin *står i hds ett oriktigt ord, som kan läsas* thrth
89 32, 90 1 varit saldh ok *tillagdt i hds.*
90 27 fortiidha *är i hds. ändradt fr.* fortii
91 16 förrst *r. fr.* föst
93 29, 30 hwilkit — stadhenom *tillagdt i hds.*
98 22 the *tillagdt. I hds är öfver raden, med nyare hand* te *tillsatt.*
99 13 eldin *r. fr.* eldim
106 12 vthgingo » vthginga
107 16 hymerikis » hyhymeris
108 5 stora » storaa
111 26 longini » langini
112 26 lykama » lylykama
115 18 antwardhadhe » antwordhadhe
118 14 *ett öfverflödigt* höra *utelemnadt framför* ena
119 17 fan *r. fr.* fam
122 16 throya » thrya
124 3 hwem » hwen
125 14 hymil » hynil
126 10 wanhedhir » wandhedh
130 13 wilkoradhe » wilkorradhe
132 9 antechristi » antechristo
132 12 eens » ees
135 8 sölfwir » söfwir
— 20 sielfwir » siefwir

136	31	*ett öfverflödigt* oc *utelemnadt efter* storum		
137	13	maghument	*r. fr.*	manghument
140	1	thridhia	»	thridha
—	6	thik	»	thil
—	7	israels	»	rsraels
141	19	säghia	»	saghia
142	10	ila	»	ilia
—	17	landzskap	»	ladzskap
143	26	aff *tillagdt af utg.*		
144	3	brodhir	*r. fr.*	brdhir
—	12	ekke	»	ekekke
146	14	opläta *tillagdt i hds. med annan hand.*		
—	22	mykla	*r. fr.*	mykka
149	29	sidhan	»	sidha
150	10	messa	»	mesa
—	27	Sla	»	Slla
154	5	thrätighi	»	thrägighi
—	23	han badh *tillagdt af utg.*		
157	9	han	*r. fr.*	hal
158	3	bononia	»	bonononia
162	17	Fragmina	»	Frangnna
163	28	aldregh	»	aldrgh *Likaså* 234 20.
164	14	trykt	»	rykt
165	2	herra *tillagdt af utg.*		
168	3	tok	»	»
—	13	vtkastadhe	*r. fr.*	vtkastadha
—	18	forrädhara	»	forrädha
—	22	sangx	»	sagx *Likaså* 193 13, 454 31.
173	8	forrädhare	»	forädhare
—	10	mykit	»	mykt
175	14	heelt	»	heet
179	27	thröst	»	thrörst

180	17	thu *tillagdt af utg.*		
183	8	la	*r. fr.*	lla
184	13	gräzt	»	grärzt
—	18	som	»	ssom
185	1	bewara	»	bebewara
187	7	skal	»	skak
—	14	excelsis	»	excesis
192	13	brystit	»	bryst
—	27	fulkomplikom	»	fulkoplikom
193	6	awinnelika	»	äwinneka
194	12	deum	»	deuum
195	7	eet	»	een
196	9	martyrum	»	martyrium
—	18	fadh*i*rs	»	fadhrs *Likaså* 295 10.
197	23	tuos	»	tuo
198	29	elendena	»	elendaena
201	10	hymerike	»	hymerke
—	20	toma *är i hds. ändradt till* töma		
—	21	israels	*r. fr.*	iraels
207	25	frögdh	»	frögh
212	13	war *tillagdt af utg.*		
213	31	giordhe	*r. fr.*	giodhe
222	10	födde	»	föddo
227	21	wredh*i*r *är i hds. utstruket framför* dröfdh*i*r		
229	12	hymerikis	*r. fr.*	hyrikis
231	6	pläghadhe	»	pläghadh
—	7	hafdhe	»	hafdhdhe *Likaså* 481 14.
—	29	vm	»	vn
233	3	a *tillagdt af utg.*		
—	13	aue	*r. fr.*	a*nn*a?
—	19	Thz	»	Tthz
235	20	modh*i*rs	»	modhrs *Likaså* 278 20.

237	1	maria	*r. fr.*	mario
—	11	dagh *tillagdt af utg.*		
238	19	sände	»	»
240	8	een	*r. fr.*	eth
242	4	godhwilia	»	godhwililia
246	9	hans	»	han
247	22	daghom	»	dagh
248	14	hymilin	»	hynilin
253	10	pyna	»	pyno
259	6	kändz	»	kandz
260	13	truldom	»	t'rudom
—	26	hona	»	hon *Likaså* 263 14.
263	2	äpte	»	äpäpte
264	18	wälsighnadhe	»	wälsighnadha
—	19	hona *tillagdt af utg.*		
265	1	hänna	»	»
—	25	ami*n*nilse	*r. fr.*	afmi*n*nilse
266	22	sagho	»	saghdho
267	29	prädicara	»	pradicara
270	28	dödh*i*r	»	dödhr *Likaså* 542 3.
272	25	marina	»	marinam
278	12	gita	»	git
—	13	önska	»	onska
279	6	nokon	»	noko
—	8	vtan	»	vta
280	18	jacops	»	jaops *Likaså r.* 25.
281	29	borghena	»	borgheno
282	12	hwadhan	»	hwadha
—	19	ha*n*nade	»	ha*n*nande
—	28	hans	»	has
284	22	*Indelningen med nytt stycke och stor versal finnes ej i hds.*		

288	13	hedh*i*r	*r. fr.*	hedhr
289	25	hafw*i*r	»	hufw*i*r
290	3	plaghadhe	»	plaghadh
291	7	tok	»	tak *Likaså* 305: 18.
294	8	ondan	»	ondon
300	13	Han	»	Ha
305	21	ensampnin	»	ensampmin
306	22	antiochia	»	antichia
307	1	mang	»	mag *Likaså* 509 24.
—	19	Jak	»	Jal
—	22	böriadhe	»	böriadhiadhe *Likaså* 518 18.
308	6	gig *tillagdt af utg.*		
—	11	cyprianum	*r. fr.*	cyprianom
311	13	folk *tillagdt af utg.*		
312	13	sancta	*r. fr.*	sanctam
313	14	sigh*i*r	»	sighr
314	17	h*e*rra	»	hra
318	20	j *tillagdt af utg.*		
321	6	samuit	*r. fr.*	sanuit
—	7	som	»	son *Likaså* 460 27, 485 15.
322	1	Genstan	»	Genstà *Likaså* 378 1.
329	21	slo	*r. fr.*	sla
—	23	Anna*n*	»	Änna*n*
330	7	antwardhadhe	»	atwardhadhe
—	28	faghra	»	foghra
332	5	land	»	lan
335	11	orloff	»	oloff
—	23	annat	»	anna *Likaså* 367 30.
339	30	Tomyris *tillagdt. I hds. är urspr. ett tomrum lemnadt.*		
344	3	bradhelika	*r. fr.*	brdhelika
347	12	vpsprungo	»	vpsprugo

350 7 Thetta *r. fr.* Thtta
352 5 Riddarans » Riddaras
— 7 saghdhe » faghdhe
— 11 störte » största
354 29 stodh » stadh
355 23 gliugra *är med nyare hand skrifvet i st. f. ett utskrapadt ord.*
356 2 iak *tillagdt af utg.*
— 3 saghdhe *r. fr.* saghdh
— 15 rumit » ruınt
357 19 satto » satta
358 17 mykyt » myky
361 9 vndradho » vndra
363 5 Genstan » Gestan
364 10 oppa (*det 2:a*) *r. fr.* opp
365 6 hans *r. fr.* han
366 24 maghe » magho
367 19 grahärottan » grahärotton
368 15 th*e*ra » thra
369 19 bedröffdh*i*r » bedröffdhdh*i*r
370 9 giordhe » giorghe
371 12 sände » sända
375 5 abbatissona » abbatsso*n*na
376 6 fram » fran
379 18 cella*n* » scella*n* *Dylik rättelse* 380 2, 392 20.
392 8 ofw*ir*flödhlikheth *r. fr.* ofw*ir*flodhlikheth
— 28 länge » lägge
393 19 skulde » skuldo
396 5 a (*det 2:a*) » oc
400 26 swltne » swlntne
404 22 ängillin » ägillin

405	12	hon	*r. fr.*	han
406	31	nödh	»	nadh
416	15	templum	»	templom
417	21	hwälft	»	hwäft
420	16	frögdh	»	frörgdh
421	31	th*e*tta	»	th*e*ttta *Likaså* 520 17.
422	22	salomon	»	salmon
425	19	amot	»	omot
—	31	the	»	th4
433	8	ate	»	atte
436	24	gardh	»	gadh
442	10	brewe	»	brebrewe
—	24	budhit	»	buddhit
446	15	knifwin	»	kknifwin
450	6	engin	»	egin
—	8	keysarinna	»	keysarinna*n*
452	5	aluernensis	»	aluernesis
—	16	riddarins	»	riddaris
453	9	ytarsta	»	yytarsta
—	18	byriadho	»	byriadha
—	30	foor	»	foo
455	16	farin	»	fram
—	32	selle	»	celle
456	25	stor	»	star
—	28	stalbrodh*ir*s	»	stalbrödh*ir*s
459	24	skam	»	skan
463	25, 32	raphael	»	raphel
—	27	amelius	»	melius
464	13	iak är	»	iär
468	31	radh	»	rdh
471	11	at*ir*koma	»	at*ir*kona
472	8	*före* manga *står ett utskrapadt* swa		

477 2, 6 iacop *r. fr.* iaop*ir*

— 6 fördhe » födhe

— 13 äro » ärö

479 18 ho*no*m » ho*n*

481 18 Thy » Thhy

484 25 widh*i*rthörft *r. fr.* widh*i*rthört

491 22 iudha *synes vara skrifvet* iodha *och senare ändradt.*

492 14 ku*n*göra *r. fr.* ku*n*göro

— 19 sigh*i*r » sgh*i*r

— 29 fölghia *tillagdt af utg.*

493 3 vlframus *r. fr.* vlframms

498 1 skärzlo » skäzlo

— 19—21 oc sagde — ki*n*ben *är tillagdt i handskriftens marginal, så att några bokstäfver vid bindningen blifvit bortskurna; dessa äro här satta inom klammer.*

— 26 sagdhe *r. fr.* saghe *Likaså* 517 1.

499 12 Sidhan » Sidha

500 21 War *är i hds skrifvet* Uvar *Likaså* 506 18.

501 6 ärwodha *r. fr.* äwodha

505 28 han » ham

506 9 sörghdhe » söghdhe

511 4 *efter* til *är* een *utstruket i hds.*

— 17 folkit *r. fr.* fokit

514 9 beleth *är i hds. med yngre hand ändradt till* belath

515 22 wredh*i*r *r. fr.* wrdh*i*r

516 11 darij *är i hds. raderadt och ändradt från* dari*us* *Likaså* 518 26, 520 11.

517 23 iudhane *r. fr.* iudhadhe

— 25 morghonen » moghonen

518	22	lä*n*ge	*r. fr.*	lä*n*gge
521	20	stoort	»	stroort
525	4	gafwo	»	gafwa
526	30	hans	»	sit
—	32	mik	»	thik
527	21	Ha*n*	»	Ha
529	13	lofwadhe	»	lofwadho
531	19	th*e*ra	»	th*e*r
542	9	forbyudz *tillagdt af utg.*		
543	12	j hymerike *har* j hyme *dubbelt*		

Beträffande de i handskriften mycket tätt förekommande streck, som föreställa kommatering, anmärkes en gång för alla, att de ofta uteslutas i trycket, ehvad de än äro ursprungliga eller senare tillsatta, röda eller svarta, enkla eller dubbla.

På några (43) helt utskrifna ord förekomma ändock förkortningstecken, hvilka blifvit lemnade utan afseende såsom alldeles öfverflödiga.

Några få (32) enstaka ord äro dubbelt skrifna, men blott 1 gång upptagna i trycket.

I kanterna af sidorna 327—332 stå några (25) Latinska hänvisningar till bibeln; de äro uteslutna i aftrycket, hälst som de äro stympade af bokbindaren.

Berättelserna om Amelius och Amicus samt om Konung Alexander finnas äfven uti codex Ascabyensis, Arne-Magneanska samlingen n. 191 fol., på Universitetsbibliotheket i Köpenhamn, skrifven år 1492 (åtminstone delvis). Ehuru de äro blott yngre afskrifter torde dock de väsendtligaste olikheterna kunna antecknas; mängden af små skiljaktigheter kan icke återgifvas utan genom ett fullständigt aftryck, hvilket dessa sämre uppteckningar näppeligen förtjena.

Olika läsarter till Amelius och Amicus.

Sida

450 25 dagumen ok *tillagdt före* tyma

451 22 honom cristna *för* han — faa 29 vtan oppa klädomen *till. efter* andre 31 the gate aldrig warit

452 20 eth kar *för* een drykkio nap 24 karen *för* nappane 28 hörde *för* bordhe

453 4 äwinneliken *för* almennelikin 18 annat folk *för* awndsyuke män 20 affhende *för* vntwäladho

454 18 twa sina swena qwarra bliffwa *för* ther — swena 24 mykit *för* widharla 25 stalbrodher *för* kompan 28 mina mödo snart *för* mit ärwodhe 29 snarliga *för* rasklika 30 stalbroder *för* win 31 aftomin *för* aptonsangx tima

455 25 pris ok oredde *för* sighir oc priis 32 stalbrodher *för* selle *och så framdeles*

456 7 Han tog them kerliga til 11 wel kompna *för* wälsighnadhe 16 snart *för* sköt 27 kom

ensammen til henne *för* fan &c. 32 sina blygd *för* siin dröwilse

457 7 stalbroderskap til hopa *för* sälskap saman 13 oppa konungxins *för* a hans 25 ekke *för* aldri 29 dag ok stund *för* daghir 30 fara *för* räddogha

458 13 fört ok *till. före* for 16 lönlika *för* enlika

459 3 ingen thera for annan *för* han ekke 6 henne ok sik *för* them badhin

460 1 krenkt *för* skämt 4 saga ther oppa *till. efter* swena 8 mang skip ok *för* oc kriera 10 lönliga *för* hemelika 16 höliade *för* beledde 22 them som han hafwer kära *för* thän han älskar 28, 29 fran minne ondo hustru henten *för* vth — kunu handom 31 at the komo fram *för* the — festeno

461 3, 4 skulen miskunna idher ower honom *för* wilin — miskunda 4 giorde *för* bardho 5 oärliga mot honom *för* hans thiänara 6 kring *för* kul 8 böriade — til *för* brast — j 13 kirkio *för* mönstir 14 at gud matte ther see for mik *för* wanlika — ysäld 21, 28 swalt *för* swlt

462 20, 21 swa lik bade j storlek ok alla ledis *för* j — matto 22 in ok for *för* til 26 sagde at karet wart honom *för* karit sik wara

463 2 gratande *för* mangom 3 hans mwn ok önkade *för* han ömkande 5 vnfangade *för* vnfik 14 kerlek ok *för* storan

464 2 skalt tw lydha *för* hör 6, 7 skal dräpa sin barn for mina helso skuld

465 1 nagat *för* nödhoghir 1 tik mykit *för* thin hugh 8 til hopa *för* een dagh 13 hardeliga *för*

hemelika 23 Som *för* Jämbrat 26 ganzska sarlika *för* bit*ir*lika 28 at han gafs ey widh*e*r 32 the ga*m*mul *för* th*e*ra ald*ir*

466 1 edh*e*rt lõia ok leker 2 sorg *för* graat 6 halsin *för* bukana 21 oppa ho*no*m troo *för* til hans thrõsta 24 til ko*m*pna *för* tilqwāmd 27 sporde hon sik fore *för* took hon spyria 30 kāre stalbrodh*e*r *för* kompa*n*

467 3 hurwled*is* *för* hwilkaledh 4 ept*e*r *för* widh*i*r at 10 thes mera *till. efter* õkilse 11 soffwa *för* hafwa 16 thz merkit 21 stora nad ok *för* obegriplike 22 helbrigda ok *till. före* lifwande 22—24 läkthe jak amicum min stalbrod*e*r mz thera blod *för* aff — hafdhe

468 1 storliga *för* throlika 7 storliga *för* swa hardhelika 10 rike ok sit *till. före* fādh*i*rne 11, 12 sik vndh*e*r ho*no*m *för* ho*no*m sik wnna 24 almoge *för* moghe

469 11 mediolanum stad *för* melaan 15 skipilsom *för* skipan 26 menoge *för* all*i*r 28 skikkade *för* skipadhe

470 13 hinc *för* huic 16 Mactat *för* Truncat

Olika läsarter till Alexander.

Sida

510 29 sankade *för* sälladho 30 see vtj hi*m*miltekn j stiernomen

511 6 stiärna kikar*e* *för* stiärno gang 15 himil tekno*m* *för* hymbleno*m* 17, 18 een son mz tik hafwa äll*e*r barn som

512 14 aat ok drak 15 drotni*n*gen ok konu*n*gin

513 1 kri*n*g fara *för* vmfara 5 jorden skal *för* iordh skielfni*n*g 13 hwaske *för* hwarte 30 epte satte lifwit wid *för* satte til lifwit

514 5 nidh*e*rskutit *för* nidh*i*r stöt 9 belägit *för* beleth 18 sadel aff starkom jern grindom 22 besitia *till. före* rada 27 stallet *för* stallin

515 6 stalbrod*e*r *för* skolabrodh*i*r 22 wu*n*net *för* forworuit

516 6 belagde *för* betwang 22 slog *för* vndadhe 26 slagin ok saar *för* vndadh*i*r 31 wäga *för* skona

517 2 fädinge *för* fiandha 17 hullade 19 hulde 28 biscopkläde

518 23 komb*e*r fara*n*de — *Af den följande förderfvade frasen* Thetta sa*m*ma stander scr*i*fwat j bokena, *motsvarande* r. 24, 25, *är klart att Askaby-afskriften är gjord efter Själens Tröst, der episoden om Alexander och de inmurade gudarne förekommer en gång förut, sid. 11.* — 28 fortäre

519 6 hon *för* ma*n* 7 fortäre 8 a*n*nars godz 11 gödi*s* 12 lat*e*r *för* blödhoghast 18 owerfärdog *för* öfrit 29 eth smäligat ord til ok et breff

520 1 ok tappat striden 4 snart *för* sköt
521 16 widh aaen *för* annan wäghin 16 Annan dagen kom hao 17 vnderwisar *för* vnbyudhir 18 han reda är ofortöffrad 24 sielfwer ther han sat
522 14 darius med allom sinom herrom 26 til honom bade *för* thiit han war
523 11 skoda *för* märk 13 een konung ower mit folk 31 skogröfware *för* strukröfwara
524 13 langa näser *för* lang näff 15 malm *för* eer 15 wänaste *för* wämpta 16 ful mz eld 17 for sin här 19 medh sinom näsom
525 23 the aato näsenar 25 kämper *för* iätta 30 löpa *för* fly
526 6 vp ok han sa ther oppa bergit eth 9 ärligen *för* stoor 16 een kosteliken malare
527 19 owermotto *för* omata
528 10 swa karsk stark ok wiis 25 wel fegna *för* wel halda och halna 30 slogom *för* slaam
529 6 mina söner äller androm 20 skinande aff clare gulle *för* klara oc skinanda
530 5 qwar j landet när modren 6 fadren *för* mannomen 17 liker aff barnet 22 een storan ok starkan 27 eth litit hws *för* een hws tompt 30 bewara *för* bewerka
531 3 belagde *för* beleddo 24 stora bedröfwilse
532 3 tha skal han ther in koma *för* Thz skal wara 14, 15 som een fiäder *för* at — vp 18, 19 thz teknar mz thenne stenen *för* thu — stenin
533 6—18 *utelemnade och i deras ställe:* Thy siger war herre then som sik vphöger här j werlden

han skal forfaras j andra werld En then som sik ödmiwker här j w*er*lden han skal vphögias j himerike til hulka glädi late os koma gud fad*er* ok son ok then hälge anda Amen

---

Prof ur låg-Sachsiska redaktionen. Kölnisk mundart.[1]

Inledningen.

(Sid. 1—6 i Sv.)

Her na voulget ein boich, dat der selen troist is genant und is ein mirklich boich.

DEr selen troist liget an hilger leren und an betrachtungen der hilger schrift. Want gelicher wis als der licham lefft van der ertzscher spisen, also lefft de sele van hilger lere; want der minsch levet neit allein van dem uswendigen broide, sonder ouch van den worden, de da gaint us dem munde gots. und dat is de hilge schrift, de got gesprochen hait durch den propheten und noch alle dage spricht durch der preitgere mont.

Kint leve, dar umb saltu gern lesen und hœren de lere der hilger schrift, da der selen troist an liget, up dat din sele gespiset werde und gesterkt zo allen goeden werken. und nim ein exempel van unssem leven heren Jesu Kristo, der da sas in dem tempel under den wisen meisteren und hoirt und vraigde van der hilger schrift.

---

[1] Ur *Beiträge zur Kenntniss der Kölnischen Mundart im 15. Jahrhundert. Von Prof. Dr.* Pfeiffer. Meddelande efter en handskrift från 1400-talet, uti *Die deutschen Mundarten.* Herausgegeb. von Frommann. Nürnberg 1854. 8:o.

Vele lude sint de da lesent werentliche boiche und hoerent der na und verlesent alle ere arbeit, want si envindent dar neit der selen troist. Etsliche lude sint de da lesent van Percivalen, van her [Tristam], van her Dederich van Berne und van alle den Hunen, de der werelt deinden und neit gode. In den boichen is gein nutz, want man vindet dar niet der selen troist. dat enis neit anders dan zit verluis, und vur alle zit, de wir unnutzlichen zobrengen, moissen wir rede und antwerden geven.

Vil wunderlicher lude haint gewest, de de werelt umb voiren over wasser und over lant, dat si eventuire bejagen woulden und wonder beschauwen und neuwe mere hoeren, und verloiren alle ere arbeit, want si envonden dar neit der selen troist.

Vil vursten, heren, ritter und knaffen soichten konink [artus] over verren landen und verloiren alle eren arbeit, want si vonden dar neit der selen troist.

Der wonderliche konink Alexander der leis sich den grifen voeren in de luicht, up dat hei wonder moicht beschauwen, und verlois alle sinen arbeit, want hei vant neit der selen troist.

Der hoege wise meister Appolonius de voer over menche koninkrich und wart gefangen und hait groissen komer, up dat hei gesege den gulden disch, der uis dem mere gevischet wart. Der verlois sinen arbeit, want hei vant dar neit der selen troist.

Van dem gulden dische.

Van dem gulden dische vint man alsus geschreven. Dar waren vischer up dem mer und vischden. Dar quam ein koufman gain, der sprach

"verkoufet mir den zuch!" Da worpen si dat netz in und zoigen her up us dem grunde des meres einen gulden disch. Dar wart ein grois kif umb. Dar quam alle dat lant zo und woulden den wonder schauwen. Dat quam der zo, dat de seven wisten van dem lande dat oirdel soulden vinden. Do de zo samen quamen, do geinken si zo irme gode, der heisch Appollo, der hait da einen tempel bi dem mere stain, und vraigeden in, wer den disch haven soulde. Do sprach hei "men sal in geven dem alre wisten van dem lande." Si gaven den disch eime, der heisch Salus, den si vur den alre wisten heilden, und offerden in vur dem gode und brachten in in sinen tempel und satten in dar vur sin bilde. Dar na wandelde der hoge meister Appolonius und vil lude, dat si den disch sein woulden, und verloren alle iren arbeit, want si vonden dar in neit der selen troist.

De edel koninkinne van Saba wandelde mit groisme getrecke over vil landes und quam zo Jerusalem, dat si hoeren woulden de wisheit Salomonis, de eme got gegeven hait. Dat was an in zo prisen, dat si wisheit soichten. Kint leve, so saltu doin: du salt wisheit soicken da an dat der selen troist liget.

Van dem konink Philodolphus van Greken.

Der edel konink Philodolphus van Greken der is dar an gepresen, dat hei sich sere vlisset an vil boechen. Hei hadde in sinre boichkameren wail vunfzich dusent boecher. Do hoirt hei sagen, dat in dem juetschen lande zo Jerusalem were ein joet-

sche e, de got selver geschreven hedde mit sime vinger. Dar stoint hei na mit alle sime vlisse, dat hei de e krege. Da waren in sime lande gefangen vil juden. de koufte hei zomail vri; der wairen wail lm. Do sant hei zo dem buschoff wail xxij meister, de eme schreven de e us dem joetschen in dat greiksche. Do sant hei de meister mit groisser eren weder zo lande. Deser konink was ein heide: nochtant so lacht hei so groisse macht an de boicher der hilger schrift. Vil me sal ein kristenminsch dar na stain, dat hei lese und hoere de boicher der hilger schrift, da der selen troist an liget, und man sal vlein de werentliche boiche, want dat mishaget unsem leven heren gode, dat kristen lude da inne vil lesen.

Van dem alrehillichsten S. Jeeronimo.

Sanct Jeeronimus dē wile dat hei werentlich was so plach hei gern zo lesen werentliche boich. Hei wart seich und wart gefort vur dat gerichte gots. Do sprach der richter zo eme "wat mans bistu?" Hei sprach "ich bin ein kristenminsch." Do sprach der richter zo eme "du bis gein kristenman, du leis gern werentliche boiche: da din schatz an is da is din herz." Do sprach der richter zo sinen knechten "nement in und geisselent mir in!" Do namen si in und slogen in so lange unz hei reif "o leve here, erbarmet uch over mich, ich wil uch dat geloven und sweren, dat ich nummer me werentliche boich haven wil noch lesen." Do baiden de gene, de vur dem richter stoinden, vur in. Also wart hei los und quam weder zo eme selver und

gewan de schrift so leif, dat hei juetsch leirde und schrif de hilge schrift us dem juetschen und us dem greikschen in dat latin. Her umb so hain ich wille zo schreven .... de hilge schrift us dem latin in dat duitsche zo gots love und minen even kristen minschen zo vromen.

Dit boich wil ich zo samen lesen van mencherhande boichen, gelicher wis als de bien dat honich zo samen lesent van mencherhande bloemen. Dit boich sal heischen der selen troist. Dar in wil ich schreven van den x geboden gots und van den vij hilgen sacramenten und van den aicht selicheiten und van den vij hoeftsunden und van den vij vrouden unser lever vrauwen und van den vij dagegeziden und van den vij gaven des hilgen geistes und van den vij heuftduichden, und wat mir got der zo gift.

Ich bidden alle de gene. de dit boich lesen, of si in anderen boichen eit sunderliches vinden beschreven, dat si dit boich dar umb neit enstraifen, want ich hain des also geraint, sowa de rede zo lank is und verdreislich, da wil ich si kuirten, und wa si zo kuirt is und unverstendich, da wil ich etswat zo setzen, und wat unnutz is, dat wil ich overslain, sowat sich zo der warheit neit engelichet, dat wil ich underwegen laissen, und wil uskeisen allet dat nutze is und wair is und dat suverlich is und der selen troist, gelicher wis als ein artzeder us kuist de beste wurzelen zo sinre medicinen, und de voegelen, de da doint dat schoinste korn zo irre spisen, und ein jonffrauwe, de da suverliche bloemen nimpt zo irme kranze. Ich bidden alle de gene, de

dit boich lesen, dat si got vur mich bidden, dat ich eirs gebets moege geneissen, dat ich mit in kome dar wir troist vinden ewencliche unser selen zo heile. Des helf uns der vader und der son und der hilge geist. .Amen.

Om trolldom.

(Sid. 30 rad 31 — 31 r. 8 och 32 r. 22 — 33 r. 16 i Sv.)

Kint leve, woultu dat gebot gots wail halden, so ensaltu neit gelouven an de guthoulden und an de elfinnen noch an de wichteline noch an geinreleie spoetnisse, want dat is allet des duvels gedroch, da hei de lude mit bedruget, de kranken gelouven haint. Sower ganzen gelouven hait, dem mach dit gedroch neit geschaden. — — —

Kint leve, woultu dat eirste gebot gots wail halden, so ensaltu neit zouferen noch rait noch dinen willen dar zo geven. Du machs wail arzedie nemen, da geinerleie dink zo gemenget si, und du ensalt dich neit laissen messen mit eime roden vadome. Du ensalt gein waes laissen geissen noch gein blei. Du ensalt gein spinne laissen besleissen. Du ensalt neit gelouven an vogelsank off pruisten off an de deire, de in den oren juckent, off an dat hondebelen. Ouch ensaltu neit gelouven an droeme noch an de guthoulden noch an de elfinnen. Du ensalt neit gelouven, dat ein minsch id quader moge gehain dan ein ander, off quader hant gift, off dat ein paffe quaden moit moege hain und ein wif goeden moit; und des gelichenissen ensaltu neit gelouven in swertbreven off in zouferbreve. Etsliche lude laissent schriven in der hemelvart uns heren;

dat sint gude wort, da mach der minsch wail innicheit zo haven. Dan hed hei gelouven, dat si in einre zit besser sint dan in der ander, off dat si besser weren in der missen dan dar na, de weren ungelouvich. Dat selvige sprechen ich ouch van den lichten, de man schrivet an sent Agathen dach. Ouch ensaltu ouch gein iseren laissen besweren und du ensalt gein besweronge doin. Du ensalt geinrelei dink besweiren noch besprechen. Du ensalt geinen pselter laissen lesen. Du ensalt geinre hande boecher haven, da zouferie inne steit. Etsliche lude haint hair, dat is zo samen verworren, dar haint si gelouven zo. Dat saltu affsniden. Der ungelouven is mencherleie, des ich neit beschreven mach. Beware din sele off du woult.

Om dansen.

(Sid. 142 r. 17 — 143 r. 25 i Sv.)

Van eime danze in der hilger kristnacht.

Dat geschach zo Sassen in einem dorpe und heisch Goltbecke. In der hilger kristnacht, do man de metten sank, doe stonden vrilude up dem kirchove und spraichen "wir willen ein wenich danzen, up dat wir warm werden." Doe begonden si zo danzen und springen. Doe der prister soult beginnen de hilge kristmisse, doe geink he uss und bat si, dat si doch affleissen, up dat man dat hilge ampt vollenbracht. Si enleissen neit aff. Doe sprach der prister "nu geve got und der hilge sent Magnus, der he ein patrone is, dat ir dit ganze jair meist danzen und springen." Und dat geschach. Si danzden

ein ganz jair lank und enwisten irre sin geinen rait. Der prister der hadt ein dochter, de geink an dem danze, und ir broder der quam zo einre zit und woult si affzein und zoich ir den armen van dem lif und da engeink ir gein bloit uss. Nochtant so danzde si vort mit einem armen. Dat wonder quam over alle dat lant: de luide zoichen van verren landen alle dar und sagen den wonder und jamer an. Den luden ir cleider und schoin enverslissen neit und up si enveil gein snee noch regen. Si hatten gesprongen ein kuile in de erde bis an ir gurdel. Doe dat jair umb quam hoirden si up. Doe bracht men si in de kirche vur den elter. Dae laigen si und sleifen dri dage und dri nachten. Doe wurden si intwachen. Etsliche sturven alzohans und etsliche leveden koirt dar na und irre wairen overal vunfzein man und dri vrauwen.

De två i Svenskan ofullständiga berättelserna (sid. 471—473) må äfven här meddelas, så att hela innehållet kan inhemtas.

It was ein wis meister, der lach an sime lesten ende und sprach zo sime son "nu sage mir, we menchen vrunt haistu din levenlank gekregen?" Do sprach der son "waile hondert, da ich guets van vermoden." Do sprach der vader "ich bin waile zweiwerf so alt als du und ich enkont alle min dach neit me dan einen halven vrunt gehan, der mir getruwe were. Dar umb so ensalt du geinen minschen vur dinen vrunt halden, du enhaves in eirst versoicht." Do sprach der son "leif vader, we sal ich dat versoecken?" Der vader sprach "neme ein

kalf und doede dat und stich dat in einen sack und gank da mit zoe dinen vrunden und mach den sack enbussen bloidich und gank zo dines vrunts huis und bit in, dat he dir rait geve, du hais einen man gemordet und du seis in groissen noeden, den man haves du in dem sack, we du den begraven moichs." He dede also und geink zo sime vrunt und sprach "o leve vrunt, ich bitden dich, dat du mir geves gueden rait, want ich in lifsnoeden bin, und han einen mort gedoin, den han ich he in minem sack: hilpt mir, dat ich in begraif in din huis, want da enhait nemant gedanken up." Do sprach der gene "ich wil mit dinem doiden neit zo schaffen han." Also versoicht he alle sine vrunt. Do quam he weder und sacht dat sime vader. Do sprach der vader "nu gank hin zo minem halven vrunt." He geink zo des vaders halvem vrunt. Der entfeink in guetlichen in sin huis und leis al dat voulk uss gain und groif ein kuile, dar woult he den doden in han begraven. Do der son de truwe sach van des vaders halvem vrunt, do dankde he eme zo maile sere und sacht eme do de wairheit van allen sachen ind quam weder zo sinem vader und sacht eme dit. Do sprach der vader "son, in noeden sol men de vrunt proeven." Do sprach der son "vader, vondestu in der werelt neit einen ganzen vrunt?" He sprach "nein, ich han waile van einem horen sagen.

Ich han gehoirt van zwein gesellen, der ein woinde in Egipten, der ander in Indien. Irre ein enhat den anderen ne gesein, nochtant wairen si guet gevrunt. Der ein vorderde des anderen kneichte

und sin goit wa he moicht, also dede der ander weder. Dar na quam der koufman van Indien zoe Egipten und woult den anderen sein. Do der ander dat vernam, do voir he eme intgain und entfeink in mit groisser eren und bracht in in sin huis. Do hatt he ein schoin junffer in sime huis, de soult he han genomen zo der ee. Dar warp der gast sin leifde so genzlichen up, dat he da van krank wart. Dat wart dem wirt also leide und leis eme sin wasser besein. Do sacht der meister, he hett dat van einre frauwen: enwurt eme de neit, so moist he sterven. Do nam der wirt und gaff eme de jonffer mit dem goide und sant in da mit zoe huis. Do geschach, dat dise koufman van Egipten verloire al sin guet und wart arme. Do wandelde he zo Indien zo sime gesellen und woult besein, we dat he bi eme doin woulde, und quam eins avents alzo spait in de stat, dat he neit zo eme gain woult und bliff de nacht ligen bi einre wuster kirchen. In der selver nacht quamen zwein vur de kirche ind begonten zo kiven und irre ein sloige den anderen doit. Dar quamen de lude und soichten den morder und vonden den armen man in der kirchen und vraichden in, wer den man gemordet hait. Do sprach he "ich han in gemort." Dat sprach he dar umb, dat he gern doit hett gewest. Do bonden si in und brachten in vur dat gericht. Do man in uss leide zo dem dode, do quam sin geselle und wart des geware und reif luter stimmen "ir doit eme unrecht, ich han den man doit geslaigen." Dat sprach he dar umb, dat he sinen gesellen woult verloisen van dem doide und woult den doit vur in liden, nochtant enhait

he it ouch neit gedoin. Do leissen si den armen man gain und zogen den anderen zo dem doide. Do stont der recht schuldicher alda und reif mit luter stimmen "der man is des unschuldich: ich ermorde den man." Do wart dat voulk zwivelen und brachten si alle dri vur den konink. Do vraichde der konink einen eiklichen besonder und si sachden eme de wairheit und der konink leis si alle dri vri und los. Do nam der riche geselle sin guet half und gaff it sime armen vrunde und sant in eirlichen zo sinre huisfrauwen zo lant.

Efter en handskrift, hvilken bevaras i Hamburg och anses vara bland de äldsta, införa vi ännu en gång företalet,[1] *såsom erbjudande annan dialekt och en mängd skiljaktigheter. Båda afskrifterna äro dessutom på olika ställen felaktiga, samt rätta och supplera således hvarandra.*

"Der selen trost liget an heiliger lere und an betrachtonge der heilger geschrifft, wan glicher wise der licham lebet von ertscher spisen, also lebet die sele von heilger lere. Wan der mensch lebet nicht alleyn von dem uszwendigen brode, sunder auch von dem wort, das da get von dem munde gottes, und das ist die heilge schrifft, die got gesprochen hat durch der propheten mont und durch die heilgen lerer, und noch alle tage spricht durch der prophet-en muont.

Liebes kint, daromb soltu gerne lesen und ge-horen die lerer der heilger schrifft, da der selen

[1]) Efter Geffcken, *Bildercatechismus des funfzehnten Jahrhunderts.*

trost an liget, uff das din sele gespiset werde und gestercket zu allen guden dingen und nem eyn bilde an unserm heren Jhesu cristo, da er sasz in dem Tempel under den wisen meistern, und horte und fragde von der heilge schriffte etc. Vyl lude sint, die lesen werntliche bůcher und horen den zu und verliesen all yr arbeit, wan sie finden nit darin der selen trost. Etlich lude lesent bůcher von Tristant, von Dietherich von Bern und den alten Recken, die der werlde dienden unt nit got. An den buchen en ist keyn nutz, wan man findet nit dar inne der selen trost. Da en ist nit inne wan zit verlus, und vor alle zit, die wir unnutzlich verduon, mussen wir got rede und antwert umb geben.

Vyl wunderlicher lude waren hie vor, die vil landes umb furen uber wasser und uber lant, das sie abenture beiagen wolten und wonder schauwen und nuwe mere horen, und en funden dar nit der selen trost noch nutze.

Der hoge meister Appolonius fure durch manich konigrich, und wart gefangen und hatte grosz Jamer, uff das er gesehe den gulden Tisch, der usz dem mere gefischet wart, und verlore alle sin arbeit, wan er en fant da nit der selen trost.

Es furen fischer uff dem mere und fischden. Da quam eyn kauffmann zu gegangen, der sprach zu den vischeren: Verkauffent mir den zuog. Da wurffen sie yr netze usz und zugen uff eynen gulden Tisch. Da sprach der kauffmann, der Tisch were sin. Die vischer die sprachen, sie hetten jme visch verkaufft. Da kam alle das lantfolke zu und wolten das wonder gesehen. Es quam darzu, das sieben

die wisten von dem lande die solten das urtel finden, wer den Tisch behalten solt. Da die sieben meister zusamen kamen, da gingen sie zu yrem gode, der hiesz Apollo, der hatte da eynen Tempel bi dem mere und fragten den, wer den Tisch behalten solde. Da sprach er, man sol in geben dem aller wijsten von dem lande. Da gaben sie den Tisch eyme, der hiesz Salus, den sie vor den aller wisten hielten und oppertten im den tisch vor dem aptgot, und brachten in yn synen Tempel und satzten in vor sin bilde. Darnach fragden die hoisten meister Apollonius und vil lude, das sie den tisch sehen wolten, und verloren alle yr arbeit, wan sie enfunden da nit der selen trost. — Dye edele konigyn von Saba wandelt mit grosser arbeit ferre landes un quam zu Jherusalem, das sie horen wolt wiszheit von konig Solomon, die jm got gegeben hatte. Das stunt an yr zu prisen, liebes kint, das soltu duon. Du solt die wiszheit suchen, die findestu in der heilgen schrifft, dar an liget der selen trost.

Der edel konig von Grecken philodolphus, der ist dar an gepriset, das er sich sere fliszde an den buchen. Da horte er sagen, das in dem Judischen lande zu Jherusalem were eyn ee, die got selber geschriben hette mit synen fyngern; da stunde er nach myt gantzem flise, das im die wurde. Da waren in syme lande vil Juden gefangen, die sagte er zumal ledige, der waren wol hundert dusent und zwentzig dusent, die sant er dem Judischen Bischoff zu Jherusalem und hade das man im die ee geben wolde. Da sante der Bischoff zwen und zibentzig meister, die schrieben im die ee usz dem Judschen

in Greckisch. Da sante er die meister mit grossen eren wider zu lande. Diser konig was eyn heiden, noch dan so lachte er so grossen flysz an buche der heiligen schrifft vil me solt eyn Cristen mensch das tuon, und stan darnach, das er lese und hore die bucher der heilgen schrifft, da der selen trost an liget und er sol fliehen werltliche bucher, wan das miszhaget unsem lieben heren got, dar in zu lesen.

Sant Jheronimus, die wile er werltlich was, so plach er zu lesen die werltliche buche. Er wart siech und wart gefurt vor gottes gerichte. Da sprach der richter zu jm: Was mannes bistu? Er sprach: Ich byn eyn cristen man. Da antwert im der richter: Du lugest, du bist kein Cristen mensch, du liesest gern werntliche buche, und da din schatz ist, da ist din hertz. Da sprach der richter zu sinen knechten: Nemen und slagen yn mit geischelen, da namen sie in und slugen in sere mit geischeln. Da rieff er: O lieber here, erbarme dich uber mich, ich wil dir das globen, das ich nyemer keyn wertlich buch gehaben wil noch lesen en wil. Da baden vor ine die genen, die by dem richter waren. Also wart er losz und kam zu im selbs und gewan die heilge schrifft also liep, das er sie usz Judsch in latin schreip. Hierumb han ich willen ein buch zu schriben von der heilger schrifft in das dutsche umb gottes lop und myn eben Cristen zu frommen. Das buch wil ich zu samen lesen von mancher hande

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

bluomen, und dis buch sol heissen der selen trost. Darin wil ich schriben von den zehen geboden, von dem heilgen sacrament, von den echt selickeiden, von

den seisz wercken der barmhertzikeit, von den siben geziden unses heren, von den sieben gaben des heilgen geistes; von den sieben dotsunden und von den sieben hauptdugent, und was mir got me zu geben wirt.

Ich bieden alle die gene, die das buch lesen, oder in andern buchen finden geschrieben, das sie das buch nit en straffen, wan ich han dis also geramet, wo die reden sint zu lang und vertrieszlich da wil ich abbrechen, wo es ist unverstenlich da wil ich abbrechen und uberslagen, was der warheit nit glichet, das wil ich underwegen lassen, und wil das kiessen das allerbeste ist, und das suberlich und trostlich ist, wan glicher wise also eyn artzat der nutzliche wurtzelen suchet zu siner artznyen und die dube das schonste korn zu yrer spisen. Ich bitten alle die jenen, die disz buch lesen, das sie gott vor mich bitten, das ich yres gebedes moge genyssen, das ich mit ine musse komen, da wir trost finden ewiclichen an unser selen. Das helff uns allen der vatter und der sun und der heilge geist. Amen.

Prof ur den hög-Sachsiska redaktionen.[1]

Slutet af inledningen, hvaraf en stor del icke finnes i denna redaktion.

(Sid. 5 r. 16 — 6 r. 18 i Sv.)

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

daruumb so hab jch willen zcschreiben von der heiligen geschrifft ausz der latein in teutsch zu gotes

---

[1] Ur *Der selen trost*. Augsburg 1478. Fol. — NB. å återgifvet med ä; ů med u; u̇ med ü och ȯ med ö.

lob vnd meinen eben cristen frommen. das buch wil jch zesamen lesen von manger hand bücher. zegleicher weisz wie die bynen das honig zesamen lesent von manger hand bäume. disz buch sol heyssen der selen trost. darinn will jch schreiben von den zehen geboten vnd von den siben heyligen sacramenten. von den acht säligkeyten vnd von den sechs wercken der heyligen barmherczikeit vnd von den siben freuden vnser lieben frawen vnd von den siben tagczeiten. vnd von den siben haubt sünden, vnd von den siben tugenden. vnd was mir got zu thun gibt.

Ich bitte alle die disz buch lesent oder die in andren bucher jcht sunders findent, das sy disz buch nit darumb straffent, wann jch habe es durch des besten gethan. also wär die red so lang vnnd zeuerdrossen darumb so will jch sy kurcz machen wo sy zekurcz vnnd vnuerdrossenlich ist. do will jch zu seczen, vnd wz vnnütz ist das will jch über schlahen, vnd was der warheyt nit geleichet das will jch vnderwegen lassen vnd will auszerwölen alles dz do nücz ist vnd war vnd gut vnd das der sel trostlichen sey. Gleicherweisz als ein arczat auszerwelet alle die nücze wort zu seiner arczney. vnd als ein junckfraw die allerschönsten blumen zu einen krenczlein. Ich bitt alle die die disz buch lesent das sy got für mich bitten. das jch jres gebetes müg geniessen, das wir mit jnnen möchten kommen do wir trost finden ewigklich an vnseren selen. Das helffe vnsz allen got der vater vnd der son vnd der heylig geyst Amen.

Om trolldom.

(Sid. 32 r. 22 — 33 r. 16 i Sv.)

Liebes kind wilt du dz erst gebot gottes behalten so solt du nit zaubereyen lassen noch rat noch dat darczu geben. du solt nit segnen lassen mit zaubereyen noch rat darczu geben du magst wol ercżney nemen da keinerley vngelauben darbey sey, du solt dich nit lassen messen mit einen rohen faden. du solt kein wachsz lassen giessen noch bley noch kein spinnen lassen werffen. noch gelauben haben an vogel gesang. noch an niessen oder dz sich die oren juckent. oder die hend oder desgleichen. noch on träume noch on nachthulden noch on dz schräteldrucken. du solt nit gelauben haben dz dir ein mensch begegnet dz glügklicher sey dann dz ander. oder das dir ein pfaff oder münch begegnet das es glügklicher sey dann dz ander. oder dz ein wolff glügklicher sey so er dir bekommpt oder dz es vngelügklicher sey dz dir ein hasz bekommpt vnd des geleichen, du solt nit gelauben an schwert brieff vnd an ander zauber brieff, ettlich leüt lassen brieff schreiben in der himelfart vnsers herren dz seind gute wort da mag ein mensch wol jnnikeit zu haben. aber het er heüt des gelaubens dz sy besser wären geschriben in einer zeyt wann in der andern, vnd besser in der mesz dann nach der mesz, dz nun ein vngelaub. dz sprich jch von den liechtern die man schreibt an sant Agathen tag, du solt kein eisen lassen beschwören, du solt kein psalter lassen vmbgan oder des geleichen, du solt keiner zauberey gelauben. du solt keinerhand bücher haben da zauberey an stat. ettlich leüt die haben har das

ist zesamen verwücklet da haben sy gelauben wer es abschnitte der sturb oder wäre vngelück. der vngelauben ist menigerley. den jch nit allen geschreiben mag behütte dein sel daruor.

Om S. Vitus.

(Sid. 112 r. 27 — 115 r. 24 i Sv.)

❨ Wie ein reicher man was der hett ein kind sant Veit.

Es was ein reicher man vnd herr von Sicilien. der hett ein kind von zwölf jaren das hiesz Vitus vnd seyn zuchtmeister hiesz Modestus dz kind gelaubt an vnsern herren jhesum christum. vnd rufft den namen an. darumb schlug es sein vater vil vnd dick. das kind liesz darumb nit ab. do das valerianus vernam, do hiesz er das kind darzu bringen vnd czwingen das es gotes namen verlaugnen söllt. vnnd sölt abtgöt anbeten. des wolt Vitus nit thun. do hiesz jn der richter schlahen mit knöpffen als lang pisz all jr arm lam wurden die jn do schlugen vnd des richters hand ward auch lam. do sprach vitus, wo seind nun dein göter ruff sy an das sy dich gesund machen. do sprach der richter. vermagstu das nit. Ja sprach er jn den namen vnsers herren jhesu christi vermag jch daz wol. do sprach der richter thu also. er bat vnsern lieben herren für jn czehand ward er gesundt, noch dann wolt er nit gelauben vnd sprach zu seinen vater. ler dein kind vnd weisz es von den gelauben es musz anders dz leben verleüren. der vater nam das kind jn dz hausz vnd hiesz jm junckfrauen pringen vnd menigerlej seyttenspil vnd wolten jn also vmmtreiben

das half alles nit. do hiesz er dz kind beschliessen jn ein kamer. do flosz aus der kamer so edel geschmack das alles das hauszgesind wundret. der vater gieng heymlich für ein loch vnd sahe was er thett vnd sahe do siben engel bej dem kind jn grosser ere vnd klarheyt czehand ward er plind do rufft er das alle die stat zekamen kam do fraget jn der richter was jm wär Er sprach. jch hab gött gesehen die waren so klar daz jch plind pin worden. do brachten sy jn für jren abtgot das er gesehen solt werden das halff jn nit. do kam er wider zu seinem sun Vito der macht jn wider gesehentt Darnach do sanctus Vitus vil zeichen gethan hett jn den namen vnsers herren Jhesu christi vnd nit wolt anbeten die abtgöt. do hiess jn der keiser dioclecianus stossen in einen glüenden ofen. do gieng er wider ausz vnuerseret darnach hiesz er jn geben einem hungerigen leowen das er jn zerreissen solt. der leo thett jm nichcz. Darnach lies er sanctum Vitum nemen vnd seinen zuchtmeister Modestum vnnd seyn ammen die hiesz Crescencia die jm pflag zeuolgen vnd liesz sy auffhencken jn einen notstall zehand kam ein wetter vnd doner vnd plicz vnd erdbidem vnd der abtgot jn den tempel viel nyder vnd tötet vil leüt des keisers volcks vnd rüfft. O we das jch von einem kind überwunden pin. do kam der Engel vnnd loszt sy von den notstal vnd bracht sy für ein wasser do fielen sy an jr gebet vnnd gaben jren geist auf

---

Prof ur Nederländska öfversättningen.[1]

Ur inledningen.

(Sid. 1 — 2 r. 15, och 5 r. 16 — 6 r. 14 i Sv.)

Lieue vader willet ghy my wat goets leeren doer gode van hemelrijc onsen heere. Lieue kint dat wil ick gaerne doen, op datstu gode van hemelrike onsen here voir mi bidden wilt. So wil ick di wat goets leeren ende een boeck maken dat sal hieten der sielen troost ende sal dy ende allen menschen al te nut ende oerbaerlic wesen

Dit boeck wil ick ouersetten wten latine in duysche Ende ick wilt vergaderen wt menigerhande boeken Als wten bibel wten passionael wt scholastica historia wten spiegel der historien. wten decretael wt menigerhande croniken. wt dat vader boeck wt dz collaciboec der vaderen wt dyalogo wter verclaringe der godheyt wt den boeck der coningen der werelt tot dye summe Ganfridi wt dye summe henrici wt die summe der gebreken ende doechden Ende wt alle dese boecken heb ic gesocht, vergadert ende ghescreuen dat di ende alle menschen alre deuotelicste is te lesen. ende alder ghenoechlicste is te horen ende alre lichtelicste is te verstaen.

Der sielen troost leyt aen der heyliger lere ende aen die verstandenis ende cracht der heiligher scriften gheliker wijs als tlichnaem leeft vander aertscher spisen alsoe leeft die siel vander heiliger lere want die mensche en leeft niet alleen vanden wtwendigen broede mer oec vanden woerde dat daer gaet wt

[1] Ur *Der zielen troost.* Leyden 1519. Fol.

den mont gods ende dat is dye heylighe scrift dye god gesproken heeft doer den propheten, ende heylige leeraers. ende noch alle dage spreket doer den prekaers monde.

Daer om lieue kint sulstu gaern lesen ende horen die leere der heylighe scrifte daer der sielen troost an leyt, op dat dijn siel gespijst worde ende gesterct tot allen goden dingen ende neemt een exempel aen onsen heere ihesum christum dye daer sat inden tempel want daer quamen alle die wise meesteren ende hoorden ende vraechden vander heyligher scrift Veel luden lesen waerlike boecken ende horen daer nae ende verliesen al haren arbeyt want si en vinden dar nyet der sielen troost. Veel luden hebben gheweest die de werelt ouer voeren ouer water ende lant dat si auontuer beiagen wouden ende wonder bescouwen die nyen maren horen ende verloren alle haren arbeyt want si en vonden daer niet der sielen troost Veel vorsten ende ridderen, ende sochten coninck Arturs hof ouer verre lant ende verloren alle haren arbeyt. want sie en vonden daer niet der sielen troost.

— — — — — — — — — — — — — — —

Hier om wil ick dit boeck tesamen lesen ende maken wt menigerhande boecken Ghelijcker wijs als die byen dat honich tesamen lesen, van menigerhande bloemen Dit boec sal heten der sielen troost daer in wil ic di scriuen vanden .x. geboden. ende meer dat daer toe dienen sal van historien exempelen ende gebeden. ende die seuen vroechden onser lieuer vrouwen ende veel meer ander scone leren om dye sonden te laten ende wat mi god daer meer toe

verleent Ende ick bid alle die gene die dit boec sullen lesen oft si in ander boeken yet sonderlinx vinden gescreuen dat si dit boeck niet en straffen. want ic heb des also geraemt waer de reden te lanc is ende verdrietelick daer wil ic se corten. ende waer se te cort is dair wil ick wat toe setten. ende waer wat onnut is dat wil ick ouerslaen so wat der waerheit nz en gelijct dat wil ic onderwege laten ende wil wtkyesen al dat nut, ende der sielen troost is geliken als een meester kiest die beste cruden tot sinen medicijn ende dye duue dat schoonste coren tot haerder spisen. Ende een ioncfrouwe dye schoenste bloemen tot haren crans. Ick bidde alle die dit boeck lesen dat si vor my bidden.

Om trolldom.

(Sid. 30 r. 31 och 32 r. 22 i Sv.)

Lieue kint du en sulste nyet ghelouen aen wichelye noch aen witten wiuen noch aen alfinnen want dat is crancheyt van gheloue ende duuels bedroch

Lieue kint wilstu dat eerste gebot houden. soe en salstu nyet ghelouen aen touerie noch raet noch daet daer to geuen du en sulste die niet laten meten met rode vademen du en sulste nyet ghelouen aen vogelen sanck noch aen geenderley dinc dan an god du moetste wel ghelouen dat steen ende cruyt cracht hebben. du en sulste geen boecken hebben dair touerye in staet Ende die wangheloue is menigher hande dat ickse al nyet beschriuen en can bewaert dijn siele ofstu wilste

Prof ur den Danska öfversättningen eller afskriften efter den Svenska texten. [1]

Inledningen.

(Sid. 1—6 i Sv.)

Siäla trost oc helsa staar i hälagh kiännedo*m* oc 1
i the hälghe skrift gudhlige skodhan, ffor thy at swa som licama*n* thrifs oc vedhirquegis af mat oc drök oc naturligo födho, Swa lifu*er* siälin mz andelikt liif af gudhligo kiänedoms födho, Som skriuet staar, oc gudh sigh*er* j lästin mz sin eyin mun, at människan lifu*er* ey at enasto af brödh ällas mat, älla drök, vdan af gudz ordhom som fra*m*gaa af gudz mun, som är the hälghe scrift, thär gudz mun talathe giönu*m* p*ro*phetana mwn, oc än daghliga talar oc nadha gifu*er*, the som gudz ordh p*re*diga. Thy skal thw kiäre son g*er*na läsa oc höra the hälghe skrift oc gudz kiännedom, som thina siäls helsa oc födha är, thär til at hon vardh*er* kraftogh oc ma thrifas oc maa öfas j alla dyghdhir, oc likna thek voor h*er*ra ihesu christo, Hwilkin som j sinu*m* barndom sat j bland iödha mästara j mönsterit, oc hördhe oc spordhe lowin, oc gudhligan kiännedom oc snille

Manga mä*n*niskor ära til som lystir at läsa oc höra bögir af värlzlik oc framganglik thing, oc faafäng arinde, oc fortaba thera tima oc mödho, For thy thär finz ey i nogor siäla helsa, For thy some läsa oc höra gerna kiämpa bökir oc stridhir, som är vm percefal, af tistram, oc af tidhrik af

[1] Efter ett fragment från 1500-talets början; i Upsala bibliothek.

bärna, oc af flere hedhna oc gambla kiämpa, som
världin thiänte, oc for hänne striddo oc ey for gudh,
J thöliga bögirs läsning är inkte vtan timanas for-
tabilsa, oc ingin siäla helsa, Oc for alla tima for-
2 tabilse, skulo vi reghinskap giöra for gudz doom
Mange vndirsame oc forvitne män hafva varit, som
foro vm kring världena, bathe til land oc vatn, at
se oc skotha stor vndirsam siälsyn thing, oc höra,
The fortabatho oc illa staddo thera mödho, for thy
at thee ey funno älla litto sina siäls helso, Mange
herra, forste, ridara oc swena, af fiärrin landom,
komo oc sökto til kónung artus hoof, oc staddo illa
sina mödho, for thy at the ey sökto oc ey funno
thär sina siälà helso, Then vndersame oc store kon-
ungen alexander, han lot sik vpföra hokt i vädherit
af twa griba, til thz at han matte släkkia sit forvite,
oc nogot siälsynt see, J thöligo forvitilse tabathe
han sina mödho, oc fan ey sina siäls helso, Thän
vise mästaren appollonius for vidharliga oc vilde se
thz gulbordhit som funnit var j salta hafvit som
kallas märit, oc for thetta forvidit thalde han stora
nödh oc vardh greben oc fongin oc stadde illa sina
mödho oc kostnath, for thy han fan ey sina siälz
helso, Af thetta gulbordhit findir man swa skrifvit,
fiskara foro vt at fiska i märit, til them kom gang-
ande en kiöpman, han talathe til them oc bath
them at the skuldo sälgha sek then drättin som the
tha drogho, the giordho oc swa, The drogho odhina
til landz, oc gribo j bland fiskin som j odhin var et
gulbordh, kiöpmannin saghdhe at gulbordhit hördhe
honum til, fiskarne swaratho at the hafdhe saalt
honum fiska oc inkte gulbordh, Här af vaxte stor

thrätta oc kiif j mällum th*e*m, Swa at alt landit
vm kring kom thär til, oc skuldo th*e*m forliga, än
thz ändis thär mz at siw the visasto vtvaldus af
landeno som th*e*n rättin skuldo finna, hwilkin som 3
gulbordhit skulde byholda, Th*e*n tidh the siw visasto
saman komo, Gingo the til thera gudh som heet
appollo, for thy ha*n* hafdhe thär et mönstir vit
märit, the spordho honu*m* at hwa som thz gulbordhit
skulde byhalda älla hafva, Tha swarathe han th*e*m
oc saghdhe, at thz skulde gifas th*e*n aldra visasta
som j landit var. The gafvo thz enu*m* som heet
saliis, Hwilkin the hiölde for th*e*n aldra visasta, oc
ofratho honu*m* thz gulbordhit, for thera gudh, oc
fördho thz til mönsterit oc satto thz for hans byläde,
Thär äftir vandrathe then store mästare*n* appollonius,
oc mange andre vpa thz at the vildo thz gulbordhit
see, oc fortabatho illa thera mötho oc ärfvothe, for
thy the fu*n*no thär ey sina siäla, helso,

The ädhla drötningen af saba vandrathe mz
stort härskap ofu*er* mang land, oc kom til ierusalem
at höra oc see konu*n*g salomonis visdom, som gudh
honu*m* gifvit hafdhe, af hwilkin so*m* han är storliga
prisande, Thy skal thw oc min kiäre son samoledh
giöra, Thw skal sögia visdom, oc honu*m* findir thw
i the hälghe skrift, thär är thina siäl bysta*n*d oc helsa

Thän ädhla konunge*n* af grecia som heet phi-
lodhulphus, han är mikit af the prisande, at han
öfdhe sek i skriftene oc ofu*ir*las manga bögir, ha*n*
hafdhe j siit fadabur meer än tiwo thwsand bögir,
ha*n* fik at höra at j jvdha land j ierusalem var ena
handa low, som gudh hafdhe sälfvir skrifvit mz
sina fingra, Thär stoth han äftir mz alle sine makt

oc vilgha, at han matte the lowin faa. J hans rige voro mange jödha fongathe, thöm kiöpte han alla
4 frii, the voro väl hundratha thvsend, oc sände th*e*m alla iudha biskoben j ierusalem oc bath at ha*n* skulde sända honu*m* the lowin som gudh skref sälfu*i*r mz sina fingra. Tha biskoben th*ett*a forstoth sände han honu*m* xxii mästara som skrifo oc vä*n*do honu*m* lowin af judha maal oc j grezt maal. Konu*n*ge*n* vntfik th*e*m mz storom hedh*i*r, oc bygafathe th*e*m oc sände th*e*m ärliga hem til landa Thä*n*ne konu*n*ge*n* var hedhin. än tha oligaväl tha laghdhe han stora makt oc vin vpa bögir j the hälghe skrift, mikit mer skal en cristin mä*n*nisca thär äftir staa, at hon höre oc läre the hälghe skrift, vpa hwilka siälena tröst oc hilsa liggir, oc fly värlzlica bögir, for thy thz vanthiäkkis voru*m* h*er*ra at cristit folk läs mikit i th*e*m, hwilkit thw mat vndirsta af thy som hä*n*de sancto ieronimo

af sancto jeronimo

Thän tidh sanctus jeronimus var vngir tha pläghathe han at läsa oc studera hedhna ma*n*na bögir. Han vordh siwgir oc var fördhir som honu*m* thötte for gudz dom. Domare*n* talathe til honu*m* oc saghdhe. Hwat man är thw. ha*n* swarathe. iac är en cristin man. Domare*n* saghdhe, thw liwir thw är ingin cristin man. thw lääs gerna hedhnama*n*na bögir oc värlzlica, Thär som thit ligande faa är, thär är oc thit hiärta. Thaa talathe domaren til sina thiänara oc saghdhe, takin haand pa honu*m*, oc slaan honu*m* väl mz riis oc swebor, the togo honu*m* oc slogho honu*m* gru*m*meliga, longa stund, Han robathe oc

saghdhe, Min kiäre h*er*ra forbarma thek ofu*er* mek, iac vil thz lofva thek, at iac vil aldrigh värlzliga älla hedhna ma*n*na bökir läsa, oc ey hafva th*e*m j mine giömo, tha batho the for honu*m* som stotho när domarnu*m*. tha wordh han quit oc löös, oc kom adir siälin til ligaman, Sidhan fik han swa storan kiärlikhet til the hälghe skrift, at ha*n* for in i iudhalandit, oc bleef thär j fäm aar oc half thridhiasins tiwo aar, oc lärdhe thera maal, oc vände oc skreef the hälghe skrift af ebraisko, oc grezsco maal, oc j latine,

Oc for thy hafu*er* jac vilgha til ena book sama*n* skrifva, vt af the hälgho skrift, oc vända hä*n*ne af latino oc pa dansko, gudh til laaf oc min jäfncristin til siälatrööst, hvghnath oc froma, Oc thänna bogena vil iac sama*n* hänta af mangahanda bögir, ligaviis som bii plägha at dragha honagh af manga handa yrtir oc blomstir, oc thä*n*na bokin skal heda siäla tröst, oc j hänne vil jac skrifva af tii gudz budhordh, oc af siw kiörkiona sacramentis, oc af aatta salughheet, oc af the siw miskundsamelega gerning*er*, oc af the siw vora frogho fryghdhir, oc af the siw daghtidhir, oc af siw thän hälianz gafor, oc af the siw howit syndir, oc af siw hovith dyghdhir, oc hwat som gudh gifu*er* mek thär mera til. Oc thy bidh*er* jac alla the som th*e*nna bok läsa älla höra, vm the hafva nogot annorledh funnit skrifvit j andra bögir, at the ey for th*e*n skyld strafin thänna bogin, for thy iac vil thz swa fore mek taga, at hwar som nogot är olankt oc ledhesamt thz vil iac stäkra giöra, oc hwar som nogot är vstakkot oc ey väl vndirstandelikt, thär vil iac nogot til sätia, oc hwar

6 som nogot vnyttelikt är, thz vil iac af slaa oc lada thz fara, oc vtvälgha oc samansanka thz som sant är, oc faghort, oc siälene thorftelikt, ligauis som lägin vtväl nytteliga yrtir til sin lägedom, oc dwan thz skiönasta kornit til sina födho, oc jomf*ru*an thz fäyirsta blomstir til sin krans, Thy bidh*er* iac th*em* alla som thesse bogena höra älla läsa, at the bidhie for mek til gudh at jac ma th*e*nna bön nyda, oc mz th*em* koma thit som vi maghom evinnirliga fi*n*na vora siäla tröst, at os thz allu*m* hände. thär til hiälpe os fadh*er* oc son oc th*e*n hälghe and amen

INNEHÅLL.

Bönestunderna.

Miraklen äro följande:

Tryckfel.

Sid.	rad	
27	1	Th uskalt *läs* Thu skalt
28	10	myst- *läs* mys- (är lika felaktigt i hds.)
36	8	sw a atblodhin *läs* swa at blodhin
144	6	känna *läs* hänna
521	31	kan *läs* han
529	8	aloxander *läs* alexander